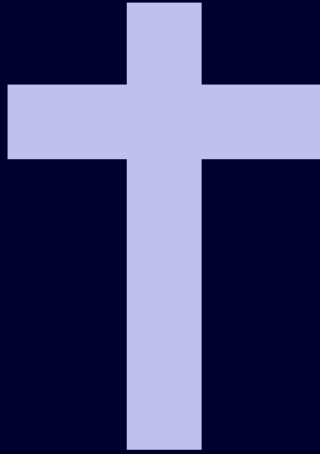

Godeeyo To Tekepo

Portions of the New Testament in the Odoodee language of
Papua New Guinea

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee language of
Papua New Guinea

Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee

copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebeba

Contents

Matiyu 1
Maka 49
Luka 77
Yonee 126
Diye Di Odo 162
1 Tesalonika 208
2 Tesalonika 212
2 Timoti 215
Taites 219
Palimon 222
Yemes 224
1 Yonee 230
2 Yonee 235
3 Yonee 236
Yuda 237

To tekepo Matiyuye hogugu Matiyu

Matiyu booka goo eyo bei

Matiyu yo Yesu o hamamee dili odoos 12 ee ma kulodu hee yoso. Yo o hu hee Libai deliso. Yu odooso Yesu mapoo tei talame to hogugu hagee yayo dimapoo teneeso. Esiga yayo to hogugu hagee ma kulodu Booka Nape mapoo taka goo ee Yesuye medee tobuloso tomo sileeso. Osoloso Yesu Yu odooso bamelee Kelisoso.

*Yesuwo amawe dio
(Luka 3:23-38)*

¹ Yesu Keliso yo Deibidiyo amawe, osoloso Deibidi yo Eibalahameeyo amawe. Esiga Yesuwo amawe dio dia hu hagooso.

² Eibalahameeyo owolo Aisek, osoloso Aisekeeyo owolo ee Yekob, Yekobeeyo owolo ee Yuda, osoloso Yekobeeyo owolo dio abo.

³ Osoloso Yudayo owolo ee Peles dio Sala dio (osoloso egee bia dia owee ee Tamala), osoloso Peleseeyo owolo ee Heslon, osoloso Hesloneeyo owolo ee Lam.

⁴ Osoloso Lameeyo owolo ee Aminadab, osoloso Aminadabeeyo owolo ee Nason, osoloso Nasoneeyo owolo ee Salmon.

⁵ Osoloso Salmonowo owolo ee Bowas (Bowaseeyo owee ee Leihab), osoloso Bowaseeyo owolo ee Obed (Obedeeyo owee ee Lut), osoloso Obedeeyo owolo ee Yesi.

⁶ Osoloso Yesiyo owolo ee wiligi odoos toboloso badebei Deibidiso. Deibidiyo owolo ee Solomonoo. (Solomonowo owee ee daga Yulayayo oso.)

⁷ Osoloso Solomonowo owolo ee Lehobowam, osoloso Lehobowameeyo owolo ee Abiya, osoloso Abiyayo owolo ee Asa.

⁸ Osoloso Asayo owolo ee Yehosapat, osoloso Yehosapateeyo owolo ee Yeholam, osoloso Yeholameeyo owolo ee Yusaya.

⁹ Osoloso Yusayayo owolo ee Yotam, osoloso Yotameeyo owolo ee Ahas, osoloso Ahaseeyo owolo ee Heskaya.

¹⁰ Osoloso Heskayayo owolo ee Manase, osoloso Manaseyo owolo ee Amon, osoloso Amoneeyo owolo ee Yosaya.

¹¹ Yosayayo owolo ee Yekonaya, osoloso Yosayayo owolo dio abo.

Beeame domo omapoo Isalael odoos odoos abo sabolo ha temeleso, diba Babilon mi mapoo dabalame iyado diso. ¹² Esiga Isalael odoos Babilon mi mapoo dala ma

kulodu debei beeame omapoo Yekonayaye giso holo soomagooso, o hu ee Selatiyel. Osoloso Selatiyeleeyo owolo ee Selubabel.

¹³ Osoloso Selubabeleeyo owolo ee Abiyud, osoloso Abiyudowo owolo ee Eliyakim, osoloso Eliyakimeeyo owolo ee Asol.

¹⁴ Osoloso Asolowo owolo ee Sadok, osoloso Sadokowo owolo ee Akim, osoloso Akimeeyo owolo ee Eliyud.

¹⁵ Osoloso Eliyudowo owolo ee Eliyesel, osoloso Eliyeseleeyo owolo ee Matan, osoloso Mataneeyo owolo ee Yekob.

¹⁶ Osoloso Yekobowo owolo ee Yosep. Esiga Yosepeeye Meli huso. Osoloso Meliye Yesu edebeeyo takolone Keliso deli ee soomagooso.

¹⁷ Esiga Eibalahameeye badebei beeame omaga bei mooloogooloso di wiligi odoos Deibidiye badebei beeame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoos hagee biaso debeiso. Osoloso wiligi odoos Deibidiye badebei beeame omaga bei mooloogooloso di Babilon odoos oso Isalael odoos dala ma kulodu gilimado di beeame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoos hagee biaso debeiso. Osoloso abaga bei mooloogooloso di Yesu soomagoo beeame mapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoos hagee biaso debeiso.

*Yesu Keliso soomagoo
(Luka 2:1-7)*

¹⁸ Yesu Keliso soomagoo goo ee egeesee moloso. Owee Meli Yosepeeye hulame dadagoloso debeiso. Esino diba huilega dobolone, Meli yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodoo goo ee eyo nediliyo ogoloso gooleedoos. ¹⁹ Esino Yosepeeye goo hagee duloso, gowoolone Meli pagalame gooleeso. Esino Yosep yo Godeeyo howo woola tekepo badeli. Esiga odoos susuga eyo howo woola Meli pagalaye goomegele. Egeeseelone Meli hulame dadaga ee mada pagalame yo goomogaso.

²⁰ Yosep yo goo hamaga goolone bado-boome, Godeeyo momaiye oso sapootia mapoo yimapoo sibileso egeesee takaso, “Yosep, Deibidiyo amawe, no Meli hulei na ebi. Bei, yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodooloso ka badoso. ²¹ Esiga yo giso holo soomagalaiso. Egeeseega nayo o hu Yesu hedi. Bei, o odoos oso dibada goo tokenee eyo nei telega pagalame, yayo diba pidileiso,” diso.

²² Esiga Godeeye o odoos yimaga to toloso kokodo takomo sili odoos yimaga to taka goo oso tei dalame, goo susuga hagoos tei peledabaso. Bei, yayo egeesee takaso,

²³ “Sobo obuo giso dia goo gooleedele pogooso oso koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso.

Osoloso odoo susuga oso o hu ee Imanuwel dolone dabalaiso,” diso. Hu eyo bei ee Godee ibolo hodobo badoso.

²⁴ Esemme Yosep yo tia hogabuloso Godeeyo momaiyeso yimapoo taka to ee dodolone Meli huso. ²⁵ Esino Yosep dio Meli dio hedebe delega badolone, Meliye giso holo soomagooso. Esemme Yosepeeye holope o hu Yesu hediso.

2

Giwo hesigeli odoo oso Yesu agalame di

¹ Helodeeye Yu odoowo wiligi odoo to-boloso badebei beamee omapoo, Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo Meliye Yesu soomagooso. Yesu soomagoloso hamamee giwo hesigeli odoo oso osokoso sibili maga Yolusalem mi mapoo sibadeeso. ² Diba Yolusalem mapoo peledoboloso egeesee takomo silesibiso, “Ibada midee mapoo dobolone egeino, giwo toowa osokoso sibili omapoo molome egeiso. Iyo giwo egee ogoloso, wiligi odoo hee olo soomagoo doloso gooleedoloso hamapoo ka sibadee. Esiga holope Yu odoowo wiligi odoo to-boloso badalame soomagoo ee kasomo? Bei, iyo o hu dokodoo poudalame ka sibadee,” dee takomo silesibiso.

³ Esino wiligi odoo Helodee sabolo osoloso Yolusalem mapoo debeli odoo susuga sabolo oso goo hagee duloso diya gooleeso.

⁴ Egeeseelone Helodeeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso takolone Keliso kamapoo soomagalaigonalala?” diso.

⁵ Esemme diayo nei egeesee takaso, “Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo soomagalaigona diso. Bei, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso egeesee hoguguso,

⁶ “Betilihem Yuda mi ee ma kulodu, Nayo Yuda mi toowa ee ma kulodu goo toowa ka moloso.

Bei, nee mi omaga wiligi odoo tabalai ee sibileiso.

Yayo mo odoo Isalael mi mapoo debeli odoo ee bamalaiso,’ dee takeliso.”

⁷ Esemme Helodeeye goo hagee duloso, giwo hesigeli odoo mapoo giwoso peledaba beamee ee gooleedalame diba mada gilimadooso. ⁸ Osoloso diayo nei taka duloso diba Betilihem mapoo diye dolone to egeesee takaso, “Niba dilesio holope egee medee esiameloso ogoloso see wedi sibileso amapoo takee. Egeeseeega anosee yimapoo dilesio o hu dokodoo poudileiya,” dee takaso.

⁹⁻¹⁰ Esemme giwo hesigeli odoo oso Helodeeye to duloso dulone, giwo diayo dia mi mapoo egei hedebe onosee see egeiso. Diba giwo egee ogoloso diya goomoga sabolo giwoso malalo dime hamamee deede diso. Diba giwo egee hamamee dodomo dime, giwoso dilesio holopeso badebei moso eyo tobudu pounee meleeso. ¹¹ Esemme giwo hesigeli odoo oso holopeso badebei moso eyo kulodu gadilesio egeino, holope owee Meli dio badoboome egeiso. Esemme diayo gawuloso dobolone holope eyo hu dokodoo poudooso. Osoloso emegei di bi gold molee, osoloso siga medee sisigagili bi medee tekepo, osoloso mopoodoo soo kolo mapoo hedili hageesee yimapoo teneeso. ¹² Esino diba see wedi dilame tiano, sapootia mapoo Godeeye dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi duga, Helodeeye badebei maga na di. Esino niba eli hee maga nibada mi mapoo ka diyadee,” diso. Esemme diba to ee dodolone eli hee maga dibada mi mapoo diyadeeso.

Isipi mi mapoo kukulo di

¹³ Osoloso hamamee giwo hesigeli odoo olo dime, gesi omapoo Yosep tiamolome, sapootia mapoo Godeeye momaiye oso sibileso yimapoo egeesee takaso, “No hogabuloso holope sabolo osoloso owee sabolo gilimadoloso Isipi mi mapoo kukulo di. Bei, Helodeeye odoo oso holope egee wooloomalame esiamo sibileiso. Esiga niba kukulo dilesio Isipi mi mapoo dabalame di. Niba omapoo dilesio dogo, niyo see wedi sibilei beamee ee ayo nimapoo takalaiso,” diso.

¹⁴ Egeesee taka duloso gesi omapoo Yosep hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isipi mi mapoo kukulo diso. ¹⁵ Diba omapoo dilesio Helodee towa beleso bameleeso. Esiga goo hagee tei peledabaso, Godeeye o odoo yimaga to toloso kokodo takomo sili odoo yimaga taka to sabolo tebilame. To ee hagooso, “Ayo mo holo Isipi mi ee poogoloso sibilame iso.”

Giso holaiso pilugu

¹⁶ Esino giwo hesigeli odoo oso Helodee mapoo takalame see wedi sibilega, eli hee maga dibada mi mapoo wedi di goo ee duloso yo diya kamanaso. Osoloso yayo eyo nediliyo egeesee gooleeso, “Giwo hesigeli odoo oso giwo dia midde mapoo egei beamee omaga simi dugo bakadio olo poogooso. Esiga ayo mo odoo mapoo takolone, giso holaiso dugo bakadio poogoo sabolo osoloso dima hamamee sooloogamagoo sabolo piligiye daga, holope egee sabolo wooloomalaiso,” diso. Esiga yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo Betilihem mi mapoo osoloso mi peyuso

abo koola mapoo humo di, omapoo dileso giso holaiso pepuso susuga piligilame. Esem diayo dileso giso holaiso dugo bakadio osoloso dima hamamee sooloogamagoo sabolo piluguso. ¹⁷ Esiga goo hagooso peledoboome Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee hoguguso, ¹⁸ “Diya goohelame Lama mi ee ma kulo-duga pisa ee duso.

Bei, sobo Laiseleeye owolo dio halo ka pusumo siloso.

Esiga yo pisa koo koodobuoso.

Bei, owolo dio susuga olo piluguga.”

Yosepeeye Nasalet mi mapoo see wedi simi

¹⁹ Yosep Isipi mi mapoo osee badoboome, wiligi odoo taba Helodee taso. Esem Yosep tiamolome sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesio yimapoo egeesee takaso, ²⁰ “No hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isalael mi mapoo see wedi di. Bei, giso holo egee wooloomalame esieli odoo egee bia olo wediaso,” diso.

²¹ Esem Yosep to hagee duloso, holope sabolo owee sabolo gilimadoloso see Isalael mi mapoo wedi diso. ²²⁻²³ Esino Helodee teme, see owolo Akaleyoseeye Yudiya mi mapoo wiligi odoo toboloso badebeiso. Esem Yosep goo hagee duloso mi omapoo dilei ebiaso. Esem sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso see tobu sibilesio yimapoo egeesee takaso, “No Yudiya mi mapoo na di,” diso. Yosep yo momaiyeso egeesee taka duloso see Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badalame diso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso taka to sabolo tebiaso. Bei, diayo egeesee takaso, “Edebeeyo yo Keliso dolone Nasalet odoo dalaiso,” diso.

3

Yonee odoo howo oluguli odoo oso to taka

(Maka 1:1-8, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ Osoloso Yesu Nasalet mi mapoo bado-boome, Yonee odoo howo oluguli odoo oso sibilesio Yudiya miwe poogoo mi mapoo Godeeyo to egeesee takomo siliso, ² “Niba goo goolee su wudoloso nibada tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola tooboo,” dee takomo siliso. ³ Esiga Yonee odoo howo oluguli odoo eyo goo maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye egeesee takaso,

“Odoo heeso miwe poogoo mi omaga egeesee idagoo,

‘Lodeeye sibilei eli moodee.

Osoloso o eli medee hoodo magee,’ dee takomoloso.”

⁴ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala sabolo koo sabolo nali.

⁵ Odoo susuga oso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso Yoden howo palaga debeli mi maga Yoneeye taka to ee dulame sibadeeso. ⁶ Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso.

⁷ Esino Yoneeye odoo howo olugumolome, Pelisi odoo susuga sabolo osoloso Sedisi odoo susuga sibilesio omapoo peledabaso. Esem Yoneeye diba ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone, niba Godeeye kamana goo egee sibo maga mada piadabalai tebia, dee ka takana?” ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. ⁹ Osoloso niba niso nediliyo niba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana goo maga mada piadabalaiso, dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ¹⁰ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso.

¹¹ Nibada goo tokenee goo mapoo miligi pia maga ayo niba wulo howodee mapoo oluguso. Esino odoo ama hamamee egee sibo oso Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Osoloso yayo yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou mapoo toodalaiso. Esiga yayo kitulugu oso a dagadi. Esiga ayo o homo mapoo kali bi ee todilei a tebile. ¹² Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee mosopoo kukuleiso. Osoloso witi wo so ee dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso.

Yesu howo olugu

(Maka 1:9-11, Luka 3:21-22)

¹³ Beame domo omapoo Yesu Gelili mi maga Yoden howo mapoo Yoneeye yo howo olugulame simiso. ¹⁴ Esino Yoneeye Yesu yo howo olugulei gowoolone yimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga no ayo howo olugulame amapoo ka simiyo? Nayo a howo olugulei tekepo,” diso.

¹⁵ Esem nei Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nayo a howo olugulei tekepo. Bei, goo hagee Godeeye goomoga goo oso,” diso. Esem Yonee to hagee duloso Yesu howo oluguso.

¹⁶ Osoloso Yesu howo oluguloso gasibilesio tobudulone egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibilesio

yimapoo pubalegeme egeiso. ¹⁷ Esemee Kei mi ma dokodooga toso egeesee taka, "Hagee ayo diya gooma mo Holo oso. Ayo yimapoo diya goomogo," dee takaso.

4

Saitenso Yesu kukulo egei
(Maka 1:12-13, Luka 4:1-13)

¹ Osoloso hamamee bo holo dia wiligi odoo Saitenso Yesu kukulo agalame, Dio Tei oso Yesu miwe poogoo mi mapoo ido palaso. ² Yo beame 40 osoloso gesi 40 ee ma kulodu nei nelega sileeme yo diya hodiase. ³ Esemee kukuli odoo Saitenso sibilesyo Yesu mapoo egeesee takaso, "No tei Godeeyo owolo daga, nayo yo hagooso see wo pe dee takee," diso.

⁴ Esino Yesuye nei egeesee takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Edebeeyo hedebe nei nolone badoga, gie badeli talaima. Esino Godeeyo to wo masi nolone badoga, yo gie badeli talaiso,' " diso.

⁵ Esemee Saitenso see Yesu idoloso Godeeyo hu dokodoo poudili mi Yolusalem mapoo ido diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso, ⁶ "No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Godeeye o momaiye mapoo, no medee bamelee, dalaiso.

Egeesega diayo no dia deeso dougleiso, no yo mapoo homodobiyaga."

⁷ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso see tobu egeesee takooso,

'Nee* wiligi odoo Godeeye taka to ee dada beleso agalame yimapoo na kukulo ege,' diso."

⁸ Osoloso Saitenso Yesu see mubi toowa ma dokodoo ido palaso. Osoloso yayo mi edebeeyo bia susuga oso toowa di sabolo osoloso oso tekepo ee yimapoo eligiso. ⁹ Esemee Saitenso yimapoo see egeesee takaso, "Nayo amapoo gasuwuloso a dokodoo poudooga, mi susuga hagee ayo namapoo tenelaiso," diso.

¹⁰ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Saiten, no amaga peegoo di. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'No* hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gawuloso o hu dokodoo poudolone o to mapoo ka mesimo sile,' diso."

¹¹ Esemee Saitenso Yesu poogoloso diso. Esemee momaiyeso sibilesyo Yesu pidiso.

Yesuye Gelili mi mapoo o tou bei mooloogoo

(Maka 1:14-15, Luka 4:14-15)

¹² Yonee odoo howo oluguli odoo ee neliga moso ma kulodu magoo goo ee duloso, Yesu see Gelili mi toowa ee ma kulodu o middee Nasalet mapoo wedi diso. ¹³ Osoloso yo Nasalet poogoloso see Kapenyum mi mapoo badalame diso. Kapenyum mi hagee Gelili abei palaga mapoo doso. Mi egee bala bakadio Sebulun dio osoloso Naptili egee bia dia mi. ¹⁴ Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebilame goo hagooso tei peledabaso. Bei, yayo to egeesee takaso,

¹⁵ "Gelili odoo, niba Yu odoonee sabolo doso.

Nibada mi Yoden howo hodiokoo Gelili abei palaga mapoo moloso.

Osoloso odoo aboso nibada mi ee Sebulun sabolo osoloso Naptili sabolo dia mi deliso.

Esiga niba mo to dui.

¹⁶ Neliga ma kulodu debeli odoo, niba gadeebugoo toowa agalaiso.

Osoloso odoo susuga oso teli mi mapoo debeli odoo, nimapoo gadeebugoo toowa oso pounileiso."

¹⁷ Osoloso beame domo omapoo Yesuye Godeeyo to takalame bei mooloogolone egeesee takomo sileeso, "Nibada goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola toobooso," dee takomo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo abo daga malalo gilimadoo

(Maka 1:16-20, Luka 5:1-11)

¹⁸ Beame heeso Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebili odoo bakadio Saimon dio osoloso omolo Endulu dio egeiso. Saimonowo hu hee Pita. Esemee diba dia pei howo kulomoo ogusamo silesibume, Yesuye sibulone diba egeiso.

¹⁹ Esemee dimapoo egeesee takaso, "Niba ama hamamee deede sibe. Niba daga di kebigeli odoo doloso debeiso. Esino see epedee beame domo hamaga niba see odoo susuga Godee mapoo gilimadoloso sibili odoo doloso dabalaiso," diso. ²⁰ Esemee diba to egee duloso dia pei omapoo saga poogoloso Yesubolo diyadeeso.

²¹ Osoloso diba omaga dulone egeino, di kebili odoo Sebediyo owolo bakadio Yemes dio osoloso omolo Yonee dio egeiso. Dibada amabolo du ma kulodu pei mopoodolone

* 4:7: To Isalael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Deut 6.16)

* 4:10: To Isalael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Duet 6.13)

debeiso. Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, "Niba ama hamamee deede sibe," diso. ²² Esemé diba to ee duloso dibada pei sabolo osoloso dibada ama sabolo du ma kulodu saga poogoloso Yesubolo diso.

Yesúye odoo paigiga susuga tekepo moodooga

²³ Esiga Yesúye Gelili mi toowa ma kulodu mosobia susuga mapoo silone, dibada howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligimo sileeso. Egeeseemo silone odoo paigiga susuga sabolo tekepo moodoogamo sileeso. ²⁴ Esemé Gelili mi hodiokoo mi toowa Siliya deli omapoo debeli odoo oso yayo goo moodoomo silee goo ee duso. Goo egeesee maga odoo susuga oso paigiga opusomo opusomo di odoo ee Yesúye tekepo palame yayo badebei mapoo iyado sibadeeso. Esiga paiye opusomo opusomo di oso too odoo hagee diayo Yesu mapoo iyado sibadeeso. Odoo aboso odoo dala toowa too ee iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo bo holo paladee iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo todili iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo su kakawa poogoo iyado simiso. Esemé Yesúye diba susuga tekepo paso. ²⁵ Osoloso odoo mooloogoodoo bei oso Gelili abaga osoloso Dekapolisi* abaga osoloso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso mi abo Yoden howo hodiokoo debeli mi maga Yesúye badebei mapoo sibilesó yima hamamee deede diyadeeso.

5

Yesúye mubi ma dokodoo odoo mapoo eligi

(5:1-7:29)

¹ Yesúye odoo mooloogoodoo bei oso yimapoo sibadee ogoloso, mubi ma dokodoo peleso biaso. Esemé o hamamee dili odoo oso yimapoo sibadeeso. ² Esemé omapoo yayo Godeeye to dimapoo eligilame bei mooloogoolone egeesee takaso,

Goomoga sabolo dabalai
(Luka 6:20-23)

³ "Edebeeyo Godeeye diba pidilame yimapoo kibiloso dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

⁴ Osoloso edebeeyo goohele sabolo pupusugolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba pidileiso.

⁵ Osoloso edebeeyo mesie sabolo dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, hamamee mipoo susuga hagee dibada mi dalaiso.

⁶ Osoloso edebeeyo goo tekepo Godeeye goomoga goo ee talai ono diya goolee sabolo dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godeeye goomoga goo ee talame, yayo diba pidileiso.

⁷ Osoloso edebeeyo emegei sooloo dolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, nei Godeeye dimapoo sooloo dolone badalaiso.

⁸ Osoloso edebeeyo hedebe Godee mapoo goo hoodolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godee agalaiso.

⁹ Osoloso mesie dabalame segeli odoo doloso dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba owolo dio dalaiso.

¹⁰ Osoloso edebeeyo Godeeye howo woola goo tekepo too maga dala tolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

¹¹ Osoloso niyo amapoo tei too goo maga edebeeyo nimapoo to tokenee takoloso dala tenelone nimaga gamenee goo takooga, niba goomoga sabolo dabalaiso.

¹² Esiga niba sigabolone goomege. Bei, Kei mi mapoo nei toowa niyo talame nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga nimapoo dala tenelone egee do egee dia amawe diayo Godee maga to tolosó kokodo takomo silesihili odoo daga hoogoo debei mapoo dala hedebe egeesee tenemeleeso."

Solu sabolo gadeebugu sabolo
(Maka 9:50, Luka 14:34-35)

¹³ "Mi toowa mapoo debeli odoo mapoo niyo solu masi ka doso. Esino soluso hadali me poogooga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo? Esiga solu hadali me poogooga, yo goo mauwe malaiso. Osoloso mi mapoo togobuguga, edebeeyo dokodooga homosó ebidileiso.

¹⁴ Esiga mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga mapoo niyo gadeebugu masi ka doso. Bei, mubi ma dokodoo mi edebeeyo bia mologa, mi egee mada malaimé. Haye. Yo medee woola molo egeliso.

¹⁵ Esiga odoo heeso keme pouloso tolo oso koo gagali. Haye. Yo keme pouloso odoo susuga oso o moso kulodu dobolone gadeebugu ee agalame woola pou mage-liso. ¹⁶ Egeesee maga niyo mipoo toowa

* 4:25: Dekapolisi - mosobia dee bakadio tiadoo mooloogoodoloso hedi eyo hu toowa oso.

hamapoo debeli odoo mapoo gadeebuguloso dabalai tekepo. Egeeseega odoo susuga oso niyo goo tekepo tolone egee do ogoloso diayo nibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado o hu dokodoo pumdaleiso.”

Godeeye tei magoo hogugu

¹⁷ “Esiga Moseseeye tei magoo hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso Godeeyo to hogugu ee ayo peegoo magalame ka simidoo, niyo dee na goolee. Haye, ayo egeesee salame ka sibile. Esino ayo wulo diayo taka goo susuga ee tobuloso talame ka simi. ¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Mipoo toowa sabolo kei sabolo mauwe pegelega osee mologa, Godeeye tei magoo ma kulodu hu bei pepuso heeso peegoo osugabalaime. Esino tei oso taka goo susuga oso tobuloso peledabalaiso. ¹⁹ Esiga edebeeyo Godeeye tei magoo ma kulodu tei pepooko hedebe mapoo mesilega badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo diya pepooko doloso badalaiso. Esino edebeeyo Godeeye tei magoo susuga mapoo mesiloso badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo toowa doloso badalaiso. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo Godeeye tei magoo mapoo mesie goo oso tei eligili odoo sabolo, osoloso Pelisi odoo sabolo oso Godeeye tei magoo mapoo mesili goo ee dagadilega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badalaime.”

Kamanali goo

²¹ “Esiga Godeeye olo daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka goo ee niba olo duso, ‘Emegei bei mauwe wooloomalai tei. Esiga edebeeyo emegei bei mauwe wooloomaga, o goo meedileiso.’ ²² Esino goo hamaga ayo see egeesee takooso. Edebeeyo emegei dimapoo kamana sabolo badoga, yo goo meedili mapoo ido palaiso. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no tokenee odoo daga, niyo yo wiligi odoo tebisa dimapoo ido peleso o goo meedilei tekepo. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no boobada odoo daga, yo nei Dou mi mapoo toodalai tekepo.

²³⁻²⁴ Esiga nayo Godee mapoo emegei di bi tenelame badolone epedee omapoo nee odoo oso namapoo egee goowomolo gooleebuguga, nee emegei di bi ee omapoo magoloso see saga dilesio nee odoo omapoo emegei di to takee. Osoloso see wedi sibileso emegei di bi egee Godee mapoo tenee.

²⁵ Esiga namapoo goweli odoo oso no goo meedilei mapoo ido duga, no eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo saga emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodelega poogooga, yayo no goo meedili odoo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega goo meedili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ²⁶ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

Adaba kooka sobo sabolo hedebe deli goo sabolo osoloso sobo pegeli goo

(Matiyu 19:19, Maka 10:11-12, Luka 16:18)

²⁷ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe dalai tei,’ diso. ²⁸ Esino ayo nimapoo egeesee takooso, edebeeyo emegei dia kooka sobo mapoo howo todolone goo goolee ma kuloduga yibolo hedebe dalame gooleega, o goo goolee oso yo sobo egee sabolo olo hedebe diso. ²⁹ Esiga nee howo deedee oso no tokenee talame gidoduga, nee howo deedee egee tabigilei tekepo. Bei, nee howo bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo howo hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo. ³⁰ Osoloso nee dee deedee oso no tokenee talame gidoduga, nee dee deedee ee kobigilei tekepo. Bei, nee dee bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo dee hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo.

³¹ Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Edebeeyo osobo pagalame gooleega, yo sobo pegeli peipa mapoo to hoguguloso osobo mapoo tenee,’ diso. ³² Esino ayo nimapoo goo hamaga egeesee takooso, nosobo na peegee. Esino kooka sobo agayo giso hee sabolo hedebe daga, yayo osobo egee pagalali tei mauwe. Esino yayo wulo goo hee maga osobo poogooga, yayo osobo ee goo tokenee mapoo gidoduso. Bei, sobo ogoso giso hee mapoo obuoga, yo odoo heeyo giso ee peedee huso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo ee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

Goo talame tei mageli

³³ “Osoloso daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka ee niba olo gooleedooso, ‘No goo tei moodoolame Godee mapoo tei magooga, tei egee na gababie,’ diso. ³⁴ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no goo hee moodoolame tei na ye. Esiga no Kei mi eyo hu hesialoso

tei na ye. Bei, mi egee Godeeye wiligi doloso badeli oso. ³⁵ Osoloso mipoo toowa eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye o homo kokusoloso badeli mi oso. Osoloso Yolusalem mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee wiligi odoo Godeeyo mi oso. ³⁶ Osoloso nee wiligi mapoo sigilone tei na ye. Bei, nayo egee takoo goo oso nee wiligi ma kulodu wudu heeso opusomo dalai tebile. ³⁷ Esiga odoo heeso nimapoo sibilesa takolone tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo ee talai gowooga, niyo hedebe gowe goo ee takee. Bei, niyo egeesee selega poogooga, niba gamenee takooso. Esiga gamenee takeli goo ee Saiten maga siboso.”

*Nei su teli goo
(Luka 6:29-30)*

³⁸ “Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Odoos heeso no woolone nee howo tabuguga, nei odoo o howo tabigilei tekepo. Osoloso see odoo heeso nee maga mapoo woolone mei hedebe dobuguga, nei o mei dobigilei tekepo.’ ³⁹ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no odoo heeso namapoo tokenee goo kasee moodooga, nayo yimapoo nei goo egeesi masi na moodee. Esiga odoo heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligi magalai tekepo. ⁴⁰ Osoloso edebeeyo nee sedi talame goomogolone no goo meedili mapoo ido duga, nayo nee sedi egee sabolo osoloso nee kekeisoo dugo sabolo yimapoo tenee. ⁴¹ Osoloso odoo heeso o bi kadaloso yibolo mi hee koola mapoo dilame sibilesa no giga, see nayo yibolo hodobo o bi eli sage kadadilei tekepo. ⁴² Esiga edebeeyo namapoo bi howaga, yimapoo wulo tenee. Osoloso edebeeyo namapoo bi howadalai goomogoga, yimapoo tenee.”

*Nimapoo ha teli odoo sooloo dele
(Luka 6:27-28,32-36)*

⁴³ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Nee odoo sooloo dolone namapoo ha teli odoo hegie,’ diso. ⁴⁴ Esino ayo goo hamaga nimapoo egeesee takooso, nimapoo ha teli odoo ee sooloo dele. Egeeseelone nimapoo dala teneli odoo halo dokodoo takolone ka debee. ⁴⁵ Esiga niyo goo hageesee tolone dogo, goo oso niba tei ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli Godeeyo owolo dio doloso egee do goo ee ka eligiso. Egeesee ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo mapoo osoko pa sabolo howo sabolo tobuloso tenemoloso. ⁴⁶ Esiga niba hedebe nimapoo sooloo deli odoo ee sooloo dolone dogo, niba nei tekepo talaisomo? Haye,

talaime. Bei, tokenee teli odoo sabolo egeesee seliso. ⁴⁷ Osoloso niyo hedebe nee odoo mapoo mo odoo dolone badoga, egee goo tekepowo? Haye, peegoo debeli odoo sabolo goo hageesee teliso. ⁴⁸ Esiga nibada Ama Godeeye odoo susuga sooloo dolone egee bado egeesi masi niba noseo odoo susuga sooloo dolone ka debee.”

6

Bi mauwe odoo pidilei goo

¹ “Esiga niba wulo edebeeyo agalame goo tekepo na tomo silesibe. Bei, goo hageesee tomo silesiboga, nibada Ama Godee Kei ma dokodoo badeli maga nei talaime.

² Egeesee ma kulodu niba bi mauwe odoo mapoo bi teneega, odoo howo woola na tenee. Bei, goo goolee bakadio gweli odoo oso odoo susuga oso hedebe diba tekepo doloso takalame, diayo goo hageesee howo gisili moso mapoo osoloso mosobia domopoo tomo silesibiliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tomo silesibume, odoo susuga oso diba ogoloso goomogolone egee do maga dibada nei tolone ka doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime. ³⁻⁴ Esiga nayo bi mauwe odoo mapoo bi tenelame gooleega, nayo dimapoo mada tenee. Egeeseega Nama Godeeye nayo mada tekepo goo egee tomolo ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

*Godee mapoo takeli goo
(Luka 11:2-4)*

⁵ “Esiga niyo Godee mapoo takolone goo goolee bakadio gweli odoo masi na debee. Bei, diba odoo susuga oso agalame, mosobia domopoo osoloso howo gisili moso ma kulodu malalo peleso tebisamolone Godee mapoo takalai, diba goomegeliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tolone egee do maga diba nei tolone doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime. ⁶ Esino nayo dokodoo takalame gooleega, nee moso ma kulodu gadilesa osulu kisiloso edebeeyo koo egeli Nama Godee mapoo dokodoo ka takee. Egeeseega nayo mada yimapoo egee takomolo ogoloso yayo namapoo nei tenelaiso. ⁷ Osoloso niyo yimapoo takolone Godeeyo goo gooleedele poogoo odoo oso dibada godee mapoo takeli egeesi masi takolone na debee. Bei, diayo Godee mapoo taka ee ma kulodu goo mauwe to diya sage takeliso. Bei, diayo goolee diayo sage takooga, dia godeeso duleiso, dee gweliso. ⁸ Esiga niyo diba egeesi masi goo mauwe Godee mapoo takolone na debee. Bei, niyo goomoga goo ee nibada Ama Godee yayo malalo olo gooleedoloso ka badoso. ⁹ Esino niyo Godee mapoo takooga, hageesee takee, ‘Ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli,

became susuga ma kulodu hedebe nee hu oso toowa doloso mele dee, odoosusuga oso dokodoo poudalame.

¹⁰ Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

Osoloso Kei mi mapoo nayo goomoga goo egee tomolo goo ee see mipoo hamapoo debeli odoosoto lone ka dabalame.

¹¹ Osoloso became susuga ma kulodu nei iyo nalai imapoo tenee.

¹² Osoloso ibada goo tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nose odoosusuga oso gootokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

¹³ Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee.

Esino iba Saitenso kitulugu omaga peegoo gilimado di.

[Bei, nayo wiligi doloso badeli goosabolo, osoloso nayo kitulugu egee molo sabolo,

osoloso nee hu oso toowa doloso kookaiyomoloso osee malaiso.

Hagee tei goo.]

¹⁴ Esiga odoosaboso nimapoo tokenee goomoodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigi. Niyo egeeseega, nei nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado oso nibadatokenee hapoloso boobado bigileiso.

¹⁵ Esino odoosaboso nimapoo gootokenee moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigilega poogooga, nei nibada Ama oso nibadagoo tokenee ee hapoloso boobado bigileime.”

Nei tei doloso Godee mapoo takolone dabalai goo

¹⁶ “Osoloso niba nei tei doloso Godee mapoo takolone dobolone, goo goolee bakadio gweli odoosomoodeli egeesee na moodde. Bei, diba nei tei doloso dobolone, mudu poudoloso debeliso, odoosusuga oso diba nei tei doloso debei ee ogoloso gooleedalame. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee moodoolone egee do maga, edebeeyo dia hu dokodoo olo poudooso. Goo egeesee maga Godeeye dimapoo nei hee tenelaime. ¹⁷ Esino no nei tei doloso badolone Godee mapoo takalame gooleega, nee mudu howo hapoloso wudu guloso ka badebee. ¹⁸ No egeesee badoga, odoosusuga oso nayo nei tei doloso egee bado goo ee diba gooleedalame. Esino odoosusuga oso koo egeli Nama Godeeye nayo mada nei tei doloso egee bado goo ee ogoloso namapoo nei tenelaime.”

Bi bei doloso badalai goo

(Luka 11:34-36, Luka 12:33-34, Luka 16:13)

¹⁹ “Esiga niba mi toowa hamapoo haga bi bei mooloogoo magoloso na debbee. Bei, mi toowa hamapoo nibada bi abo siso naliso. Osoloso abo emisiasiki nadoloso tokenee peliso. Osoloso abo heli teli odoosogasibilesoto lone ka debbee. Niyo egeesee seega, Godeeye Kei mi mapoo nei nimapoo tenelaime. Mi omapoo siso nee bi koo nali, osoloso mi omapoo bi emisiasiki nadoloso koo tokenee peli, osoloso heli teli odoosogasibilesoto lone ka debbee. ²⁰ Esino niba Godeeye goomoga goo ee tolone ka debbee. Niyo egeesee seega, Godeeye Kei mi mapoo nei nimapoo tenelaime. Mi omapoo siso nee bi koo nali, osoloso mi omapoo bi emisiasiki nadoloso koo tokenee peli, osoloso heli teli odoosogasibilesoto lone ka debbee. ²¹ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

²² Esiga nee su mapoo nee howo osokeme masi ka moloso. Osoloso nee howo osotekepo mologa, nee su susuga gadeebugumalaiso. ²³ Esino nee howo osotokenee poga, nee su susuga neliga malaiso. Egeesee ma kulodu namapoo gadeebuguegee molo semidiloso badoga, no tei diyaneliga ma kulodu badoso.

²⁴ Esiga edebeeyo wiligi odoobakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talabile. Bei, yo o wiligi odoohoopoolone hee gowoolaiso. Egeesee lone yayo wiligi odoohoyoo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga niyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa tolosobadalai goo mapoo mesilei tebile.”

Tei tolosa dobolone haga na goolee (Luka 12:22-31)

²⁵ “Esiga ayo nimapoo taka, niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso howo nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. Bei, nei nalai bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁶ Esiga niba so ogoloso goolee. Diba nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalaimosomauwe. Esino nibada Ama Godeeye Kei mi ma dokodoo egee bado oso dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola so oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁷ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye.

²⁸ Esiga niba kasee maga kali bi mapoo haga goolee sabolo ka dabala? Esino niba dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diba dieso nediliyo pidilame tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. ²⁹ Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odootoboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa

oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye kali ee dagadi. ³⁰ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei bou gasibileso moloso, see beame hee mapoo wooseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Bei, niyo Godeeyo howo woola goo toowa ka moloso. Odoos niba tei too kibile.

³¹ Esiga niba goo koudulone dobolone egeesee na goolee, 'Iyo nei sabolo howo sabolo kamapoo talaisoba? Osoloso iyo dugo kalai bi kamapoo talaisoba?' dee na goolee. ³² Bei, peegoo debeli odoos oso bi hageesee maga diya goolone debeliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedoos. ³³ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli goo ee goolone, daga malalo nibada Ama yayo goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeesee ga bi susuga niyo egee esigamolo ee nei yayo nimapoo tenelaiso. ³⁴ Esiga niba godigi gooso peledabalai mapoo goo haga koudulone na debee. Bei, godigi eyo goo ee godigi eyo goo oso. Esino niba epei eyo goo ee goolone ka debee."

7

Emegei dia goo wulo goo mauwe na meedi

(Luka 6:37-38,41-42)

¹ "Niyo nee odoos heeyo goo wulo goo mauwe na meedi. Esino niyo egeesee meediga, nei Godeeye nibada goo onosee hedebe egeesee meedileiso. ² Bei, niyo emegei dia goo kasee meediga, nei nibada goo onosee Godeeye hedebe egeesi meedileiso. Niyo goo tebia hedebe egeesi meediga, nei yayo niba nosee tebia hedebe egeesi meedileiso.

³ No kasee maga nee odoos howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? ⁴ Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee odoos mapoo takolone, 'Nee howo mapoo gelesi pepooko egee molo ayo tabiga,' dee ka takeliyo? ⁵ No tei goo goolee bakadio gweli odoos. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeesee nee odoos howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.

⁶ Godee mapoo tenelai bi ee so mapoo na tenee. Bei, soso namapoo see wedi sibileso no palaiso. Osoloso namapoo bi tekepo egee molo be mapoo na togobise. Bei, beso bi mapoo homos tooboomo siloga tokenee palaiso."

Esiaga agalaiso
(Luka 11:9-13)

⁷ "Esiga ayo nimapoo taka, niba woos. Egeesee ga, nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeesee ga, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeesee ga osulu nimapoo yamagalaiso. ⁸ Bei, woosali odoos oso goo talaiso. Osoloso esieli odoos oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoos mapoo osulu yamagalaiso.

⁹ Esiga edebeeyo owoloye wo nalame woosaga, yimapoo yo tenelaisomo? ¹⁰ Osoloso yayo see di nalame woosaga, nayo yimapoo sa tenelaisomo? Haye. ¹¹ Niba tokenee odoos, esino niyo nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai goo ee niba gooleedoos. Esiga ibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo yimapoo bi woosali odoos mapoo bi tekepo teneli goo ee niba gooleedoos. ¹² Niba edebeeyo goo hee nimapoo moodoolame goomogoga, daga niyo dimapoo goo egee moodee. Bei, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoos oso to hogugu oso eligi goo eyo bei hagoos."

Osulu pepooko
(Luka 13:24)

¹³ "Esiga osulu pepooko maga gadi. Bei, Dou mi mapoo dili osulu ee diya toowa osoloso eli onosee diya toowa. Egeesee maga odoos bei oso osulu omaga galagadileso eli omaga ka diyadagamoloso. ¹⁴ Esino gie badeli mapoo gadili osulu ee diya pepooko. Osoloso eli omapoo dili onosee diya pepooko. Esiga odoos aboso eli egee ogoloso omaga ka diyadagamoloso."

Gamenee goo eligili odoos medee hoodo ege

(Luka 6:43-44)

¹⁵ "Niba obeeamo! Gamenee goo eligili odoos medee ege. Bei, diba kolo ma dokodooga odoos tekepo masi nimapoo sibiliso. Esino dibada kulodu dobu so kamanali egeesi masi nimapoo sibiliso. ¹⁶ Esiga niba diayo suso goo moodoo maga diayo egee do goo ee ogoloso gooleedeliso. Bei, pigi ko sabolo osoloso geleipi ko sabolo we ti maga ko koo peeya. ¹⁷ Esiga homo su tekepo oso homokoko tekepo peliso. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tokenee peliso. ¹⁸ Esiga homo su tekepo oso homokoko tokenee koo peeya. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tekepo koo peeya. Haye. ¹⁹ Egeesee ma kulodu homo su kaso homokoko tekepo peliga mologa, homo egee heemagoloso dou mapoo toodalaiso. ²⁰ Esiga gamenee goo eligili odoos ee diayo goo moodoo maga dia goo ee ogoloso niba gooleedalaiso.

²¹ Esiga haga odoo susuga oso amapoo Lodee, Lodee dolone egee do oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime. Esino odoo agayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo goomoga goo ee tomo siloga, hedebe odoo egee bia oso gasibileiso. ²² Esiga goo meedili beame mapoo odoo aboso sibilesa amapoo egeese takalaiso, 'Lodee, Lodee, iyo nee hu maga Godeeyo to takomo silesibiliso, osoloso nee hu maga odoo bo holo paladee peegoo hasisobugu dolone silesibilone goo toowa opusomo di moodoomo silesibiliso,' dee takalaiso. ²³ Esino nei ayo dimapoo egeese takalaiso, 'Niba a gooledele. Esiga niba amaga peegoo diyadee, niba tokenee teli odoo,' dee takalaiso."

*Moso tegeli odoo bakadio
(Luka 6:47-49)*

²⁴ "Edebeeyo to ayo eligi dulosi mesiloso siloga, yo odoo goo medee gweli oso moso tagalame mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁵ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo weino, moso egee kibiya meleeso. Bei, moso omou mi nelegedi doloso omou ka sooga. ²⁶ Esino edebeeyo to ayo eligi dulosi mesilega siloga, yo odoo goo medee koo gweli oso moso tagalame mi nelegedi doolega omou sooloso, moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁷ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo woome, mošo egee kibilega saga goboloso guobuguso."

²⁸ Yesuye goo hagee eligimeleso koodobume, odoo susuga yayo eligi du oso diya howoogadooso. ²⁹ Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoo oso eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoo diya kitulugu oso eligi masi eligiso.

8

*Yesuye odoo agagisa bia tekepo pa
(Maka 1:40-45, Luka 5:12-16)*

¹ Yesu mubi ma dokodooga kumoo moomolome, odoo mooloogoodoo bei oso yima hamamee diyadeeso. ² Egeese semelee beame domo mapoo odoo agagisa bia* sibilesa Yesuwo homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeese takaso, "Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee," diso.

³ Esemee Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeese takaso, "Ayo no tekepo palai a

goomogo. Esiga no tekepo pe," diso. Esemee epedee amapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogooso.

⁴ Esemee Yesuye yimapoo egeese takaso, "Nayo dilesa no ayo tekepo moodoo goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino nayo dilesa Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mapoo nee su tekepo pa goo ee ka eligi. Osoloso odoo susuga oso ogoloso no tekepo moodoo goo ee gooleedame, nayo Moseseeye tei magoo ee dodolone, nee su tekepo moodoo omaga emegei di bi tenee," diso.

*Loum ha teli gibadeli odoo oso tei too
goo
(Luka 7:1-10)*

⁵ Yesu Kapeniium mi mapoo dilesa peledobooome, Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo* oso yo pidilame Yesu mapoo sibilesa egeese takaso, ⁶ "Lodee, mo tou teli odoo hee diya paiyega su kakawoo buguloso tiamoloso," diso.

⁷ Esemee Yesuye yimapoo egeese takaso, "Ayo sibilesa yo tekepo palaiso," diso.

⁸ Esino Loum ha teli odoo gibadeli odoo oso nei egeese takaso, "Lodee, nayo mo mosopoo sibilei, a tebile. Esino mo tou teli odoo ee tekepo palame, no wulo omaga tobudulone toso idagee. ⁹ Bei, anosee odoo abo dia tou teli odoo. Osoloso odoo aboso mo tou teli odoo doloso dobolone mo to mapoo mesiloso silesibiliso. Esiga ayo mo tou teli odoo hee mapoo, 'no koo diye' daga, yo amapoo diliso. Osoloso see odoo hee mapoo takolone, 'no hamapoo sibeye' daga, yo sibiliso. Osoloso see mo tou teli odoo hee mapoo takolone, 'no goo hagee teye' daga, yo goo ee teliso. Esino mo tou teli odoo ee tekepo palame nayo wulo toso idagee."

¹⁰ Yesu to hagee dulosi howodolone yima hamamee sibadee odoo susuga mapoo egeese takaso, "Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu kibiya tei too odoo hee yo egeesi egele. ¹¹ Esiga ayo nimapoo taka, mi opusomo opusomo di maga sibilesa, Godeeye wiligi doloso badeli Kei mi mapoo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob sabolo hodobo mooloogoodoloso nei nalame dabalaiso. ¹² Esino Yu odoo tei tele poogoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Egeeseega amapoo dobolone mei gisile sabolo pupusigilone dabalaiso."

¹³ Esemee Yesuye Loum ha teli gibadeli odoo mapoo egeese takaso, "No nee mosopoo di. Nayo goo peledalaiso doloso tei too oso goo peledabalaiso," diso. Egeese semelee mapoo Loum ha teli

* **8:2:** odoo agagisa bia: Yu odoo dia tei oso takolone, odoo agagisa bia hageese ee Godeeyo howo woola kee kauwe deliso. Osoloso Yu odooso diba sigilei tei deliso. Goo egeese maga yo tekepo palame Yesu mapoo ka howa. * **8:5:** Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo hagee Yu odoonee.

gibadeli odoo o tou teli odoowo mosopoo paiyega tiamelee odoo ee olo weidooso.

*Yesuye odoo susuga tekepo pa
(Maka 1:29-34, Luka 4:38-41)*

¹⁴ Osoloso Yesu Pitayo mosopoo diso. Yo omapoo dilesio egeino, Pitayo nalobo paiyeso kolo dei moodoome tiamolome egeiso. ¹⁵ Esemé Yesuye sobo egeeyo dee mapoo sigime, paiye weidooso. Osoloso yo toboloso wo siloso Yesu mapoo teneeso.

¹⁶ Osoloso habe omapoo odoo susuga oso bo holo paladee susuga Yesuye badebei mapoo iyado sibadeeso. Esemé yayo to kitulugu sabolo takeme, bo holo susuga odoo ma kuloduga peegoo hasisobuguloso, odoo paigiga susuga ee tekepo paso. ¹⁷ Esiga Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo Aisayaye daga hoogoo to taka sabolo tebilame siso. Bei, yayo egeesee takaso, “Yayo ibada paiye susuga egee molo yayo tolonge
iba tekepo paso.”

*Yesuye di hamamee dadalai goo
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Yesuye odoo susuga oso yimapoo sibilesio mooloogoodoo ogoloso, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. ¹⁹ Osoloso beamee omapoo tei eligili odoo heeso sibilesio yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo kamapoo dusomo, nayo di ayo hamamee deede sileiso,” dee takaso.

²⁰ Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Dobu soso debeli mi moloso, osoloso sóso tieseli dibada ou moloso. Esino Odo Holo ayo tieli moso mauwe,” diso.

²¹ Osoloso odoo abo Yesu ma hamamee dadagamo silesibili ee ma kulodu odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, a no dadalai goomogo. Esino nayo epedee amapoo beame tenee, a mo ma toga bouleiya.” dee takaso.

²² Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No a deede sibe. Tei tele poogoo odoo ee odoo wedia masi doso. Esiga diayo dia odoo wedia eyo kou ee boulei tekepo,” diso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Maka 4:35-41, Luka 8:22-25)

²³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei mapoo meilesio du mapoo dalaga poogoloso diyadeeso. ²⁴ Diba diyadagamolome, haga bologelega i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osoloso howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoso. Esino Yesu du ma kulodu tiameleeso. ²⁵ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso dilesio

Yesu tidibugulone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, nayo iba pidi. Iba howoso nalasool!” dee takaso.

²⁶ Esemé Yesu yo tia hogabuloso dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega haga ka ebiala? Niyo tei too diya pepoko,” diso. Osoloso yayo toboloso i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemé i sabolo howo ki sabolo omapoo koodobume, abei see howo gie paso.

²⁷ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odo hagee ogo odoo bele? Poo sabolo osoloso howo ki sabolo oso o to mapoo duloso koodobiaso,” dee takaso.

Yesuye odoo bo holo pala bakadio tekepo pa

(Maka 5:1-20, Luka 8:26-39)

²⁸ Osoloso Yesu abei hodiokoo dabooogoloso Gadala odoo eyo mi mapoo dilesio peledabaso. Yo omapoo dilesio peledoboome, odoo bo holo pala bakadio oso odoo bi maga yimapoo sibadeeso. Odo bakadio hagooso halabagamo silesibulone diya kitulugu sabolo silesibume, mosobia odoo oso wedia eyo bi eli omaga koo silesibili. ²⁹ Esemé odoo bo holo pala oso Yesu mapoo sibilesio toso neligidi egeesee takaso, “Godeeyo owolo, nayo imapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? No Godeeye beame magoo mapoo sibilega wulo domo mapoo iba ee tokenee palame ka simiyo?” diso.

³⁰ Diayo tebisamelee koola mapoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso. ³¹ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Nayo iba peegoo hasisobuguga, iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso.

³² Esemé Yesuye diba be ma kulodu galagadi diso. Egeesee seemelee domo omapoo odoo bakadio hagee bia dia kuloduga bo holo peegoo galagadilesio be ma kulodu galagadiso. Esemé be mooloogoodoo susuga oso godobia maga kukulo meilesio, howomoo wediaso.

³³ Be bali odoo oso goo hagee ogoloso, saga o mosobia mapoo hoguodilesio be mapoo goo peledaba sabolo osoloso odoo bakadio tekepo pa goo ee oposumoso sileeso. ³⁴ Esemé mosobia omapoo debeli odoo susuga oso Yesu agalame diyadeeso. Diba dilesio yo ogoloso yimapoo howolone egeesee takaso, “No ibada mi hamaga peegoo di,” dee takameleeso.

9

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo pa

(Maka 2:1-12, Luka 5:17-26)

¹ Osoloso see Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu meileso hulumaloso o middee Kapenyum mapoo dalo soowaso. ² Diba omapoo dalo sooweleso peledoboome, odoo aboso odoo su kakawa poogoo ee kida mapoo tiediloso Yesu mapoo imado sibadeeso. Esemee Yesuye diayo tei too goo ee ogoloso odoo su kakawa poogoo yimapoo egeesee takaso, "Emegei, no howaleege. Nee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso," diso.

³ Esino tei eligili odoo abo oso Yesuye egeesee taka duloso gowoolone diesono egeesee takaso, "Odoos hagooso Godee bolo takoo," diso*.

⁴ Esino Yesu diayo goo goolee olo ogoloso egeesee takaso, "Niba kasee maga ayo taka goo mapoo dooboo goolone diya gowoolone ka dabala?" ⁵ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo 'Nee tokenee ayo olo boobado buguso,' dee takoo, o tokenee boobado bugu ee niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo, 'No toboloso nee kida toloso di,' daga, yo toboloso duga, odoo tekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyo gooleedalaiso. ⁶ Esino Odoos Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso." Osoloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, "No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di," diso. ⁷ Esemee odoo su kakawa poogoo toboloso o mosopoo diso. ⁸ Esemee odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone Godeeyo hu dokodoo poudulone debeiso. Bei, Godeeye kitulugu hagee odoo mapoo tenee ogoloso.

Yesuye Matiyo idoo

(Maka 2:13-17, Luka 5:27-32)

⁹ Goo hagee koodobume Yesuye dulone egeino, tekisi molee teli odoo Matiyuye tekisi molee mageli moso ee ma kulodu bado-boome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Ama hamamee sibe," diso. Esemee yo toboloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁰ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Matiyuwo mosopoo peleso nei nolone do-boome, tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo oso sibilesi dibolo mooloogoodoloso nei nolone debeiso.

¹¹ Esino Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesuwo hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Bei kasee maga nibada eligili odoo oso tekisi molee teli odoo

sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo nei nolone ka badabala?" diso.

¹² Esemee Yesuye to hagee duloso nei egeesee takaso, "Odoos paile poogoo ee melesenee neli odoo mapoo koo diya. Esino hedebe odoo paigiga oso melesenee neli odoo mapoo ka diya." ¹³ Esiga Godeeyo to booka ma hogugu oso egeesee takooso, 'Emegei sooloo dolone nei pidi nei pidi dolone dabalai goo ee ayo diya gooleeso. Esino nei niyo amapoo gala hu woloso tenelai goo ee ayo haga koo gweli,' dee takooso. Esiga niyo dileso to hagee takoo goo eyo bei medee gooleede. Bei, ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo ee gilmadoloso Godee mapoo sibilame ka simi," diso.

Yesuye nei tei doloso debeli goo ee eligi
(Maka 2:18-22, Luka 5:33-39)

¹⁴ Beemee heeso Yoneeyo hamamee dili odoo oso sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso, "Ibolo osoloso Pelisi odoo sabolo Godee mapoo takolone dobolone nei tei doloso debeliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoo ee nei tei delega ka dabala?" diso.

¹⁵ Esemee Yesuye dimapoo wudu takolone nei egeesee takaso, "Sobo hulei odoo oso sobo hulame nei mopoodoo doloso o odoo gilimileiso. Egeesega o odoo susuga sibilesi gooholone nei tei doloso dabalaisomo? Hagee. Diba goomoga sabolo sobo huli odoo sabolo hodobo dobolone nei nolone hodobo dabalaiso. Esino beemee heeso sobo huli odoo ee dimaga peegoo ido duga, diba nei tei doloso dabalaiso."

¹⁶ Yesuye wudu takolone see egeesee takaso, "Edebeeyo dugo nape mapoo dugo dia koodoloso omapoo opodoloso koo dusiya. Bei, dugo egee hapoloso magooga, dugo dia oso gawoolone sesegawe oso, dugo nape ee tologodoloso ou toowa moodoolaiso." ¹⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee hodalaiso. Osoloso ka tolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. Egeesega wain i sabolo osoloso ka tolo gout be koloso moodoo sabolo tokenee palaime."

Yesuye sobo holo sabolo osoloso sobo hee tekepo pa
(Maka 5:21-43, Luka 8:40-56)

* **9:3:** Tei eligili odoo diba Yesu yo Godeeyo owolo, osoloso goo tokenee hapalai kitulugu Godeeye tenee yimapoo moloso doloso tei tele.

¹⁸ Yesuye Yoneeyo hamamee dili odoo mapoo to osee takomolome, howo gisili moso gibadeli odoo oso sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gawuloso badolone egeesee takaso, “Mo sobo holo epedee taso. Esiga nayo sibilesa yo o gie badeli see talame nee deeso sige,” diso. ¹⁹ Esemee odoo ogoso toboloso dime, Yesu o hamamee dili odoo sabolo tebisaloso yibolo hodobo diso.

²⁰⁻²¹ Diba osee diyadaga molome, sobo hee aso woolooma koodobilega dugo 12 ma kulodu badebei oso Yesuwo dugo mapoo sigilame yima hamamee sibilesa egeesee gooleeso, “Ayo dugo Yesuye ka eyo su mapoo wulo sigoga, a tekepo palaiso,” dee gooleeso. Osoloso hegi sibilesa sigeso.

²² Esemee epedee omapoo Yesu bidi toboloso sobo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no howaleege. Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso,” diso. Esemee epedee omapoo sobo egee olo tekepo paso.

²³ Osoloso Yesu see abaga howo gisili moso gibadeli odoo eyo mosopoo palaso. Diba omapoo peleso egeino, odoo aboso goohele sabolo dabolone bogobou masi gawulone doboome egeiso. Esemee odoo aboso pupusigameleeso. ²⁴ Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba peegoo diyadee. Sobu holo hagee koo tamoloso. Esino yo wulo tiamolo,” diso. Esemee diayo Yesuwo to duloso tei telega poogoloso wulo yiligameleeso. ²⁵ Esino Yesuye odoo susuga peegoo diyadee doloso sobo holo oso tamelee moso ee ma kulodu peleso o dee mapoo tooso. Esemee sobo holo tamelee oso ta maga see hogabiaso. ²⁶ Esemee mi su koola omapoo debeli odoo mapoo goo hagee dudobuguso.

Yesuye odoo howo neliga sabolo osoloso odoo to koo keli ee tekepo pa

²⁷ Yesu moso omaga miyomoo meileso dimeleeno, odoo howo neliga bakadio oso yima hamamee toboloso dulone toso neligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe*, nayo iba sooloo dologa, iba pidi,” dee takomo diyadeeso.

²⁸ Osoloso Yesu yo see moso kulodu polome, odoo howo neliga bakadio oso yayo badebei mapoo sibadeeso. Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei tosomo, ayo niba tekepo moodolai a tebia?” dee takaso. Esemee diayo to nei egeesee takaso, “O, Lodee. Iba tei toso,” dee takaso.

²⁹ Esemee Yesuye dibada howo mapoo sigolone egeesee takaso, “Niyo amapoo tei too maga niyo goomoga goo ee peledabalaiso,” diso. ³⁰ Esemee dibada

howo ee tekepo paso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dilesa goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso. ³¹ Esino odoo bakadio oso mi su koola omapoo debeli odoo susuga mapoo Yesuwo goo ee oposusumo diyadeeso.

³² Odoo howo neliga tekepo pa bakadio oso epedee omaga peegoo diyadaga molome, odoo aboso odoo bo holo pala Yesu mapoo ido simiso. Odoo hagee bo holoso yima kulodu badolone, to kelega badeliso. ³³ Esino Yesuye bo holo ee yimaga peegoo hasisobugume, yo see to keiso. Esemee odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Iba Isalael mi ma kulodu daga goo hageesee egele,” dee takaso.

³⁴ Esino Pelisi odoo oso egeesee takaso, “Bo holo dia wiligi odoo oso Yesu mapoo kitulugu teneega, yayo kitulugu omaga bo holo peegoo hasisobugulone ka silo,” dee takaso.

Yesuye odoo susuga diya sooloo deli

³⁵ Osoloso Yesuye mi susuga ma kulodu silone, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo sileeso. Osoloso yayo odoo paigiga susuga tekepo poomo sileeso. ³⁶ Egeeseelone Yesuye odoo susuga ogoloso diya sooloo dalaso. Bei, diba pidili odoo mauwe goo tiadoloso dabolone, sipi beso odoo diba bali mauwe debeli egeesi masi debeiso. ³⁷ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu nei susuga olo bi moodooloso goalai ee moloso. Esino nei ee gooloogalal tou teli odoo haga beinee. ³⁸ Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu nei gooloogalame tou teli odoo abo diye dalame,” diso.

10

*Yesuye odoo 12 hesiga
(Maka 3:13-19, Luka 6:12-16)*

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gili-madoloso, yayo dimapoo kitulugu teneeso, diayo silesibilune odoo susuga dima kulodu bo holo paladee ee peegoo habuguloso, odoo paigiga susuga tekepo palame.

² Esiga Yesuye diye di odoo 12 hagee bia dia hu ee hagooso. Saimon, o hu hee Pita, osoloso omolo Endulu, osoloso Sebidiyo owolo bakadio Yemes dio Yonee dio, ³ osoloso Pilipi, osoloso Batolome, osoloso Tomas, osoloso tekisi molee teli odoo Matiyo, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Tadiyes, ⁴ osoloso Loum gamalee

* 9:27: Deibidiyo amawe deli hu eyo bei ee Godeeye hudi magoo dolone takoo.

mapoo ha teli odoo Saimon, osoloso Yudas-Iskariyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasalaiso).

*Yesuye odoo 12 diye di
(Maka 6:7-13, Luka 9:1-6)*

⁵ Yesuye odoo 12 hagee bia diye dolone dimapoo egeesee takaso, “Niyo duga, Yu odoonee mapoo osoloso Samaliya odoo mapoo na di. ⁶ Esino niba Isalael odoo mapoo di. Bei, diba sipi be hu oso diba bali odoo mauwe debeli egeesi masi doso. ⁷ Esiga niyo dileso Godeeyo to egeesee takee, ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee olo koola toobooso,’ dee takomo diyadee. ⁸ Egeeseelone odoo paigiga susuga tekepo pe, osoloso odoo wedia mapoo see gie badeli tenee, osoloso odoo agagisa bia see tekepo pe, osoloso odoo ma kulodu bo holo paladee peegoo hasisobigi. Ayo nimapoo kitulugu hagee nei mauwe teneeso. Esiga niyo odoo susuga pidimo silone, tou eyo nei talame na howamo silesibe.

⁹⁻¹⁰ Niyo dulone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso sedi bakadio sabolo, osoloso homo mapoo kali bi hee sabolo, osoloso susu sabolo toloso na diyadee. Bei, tou teli odoo ee dia tou eyo nei talai tebiliso.

¹¹ Niyo mi hee mapoo dileso, mi omapoo odoo hee niba medee egeli esie. Niba odoo egeesee ogoloso yibolo hodobo o mosopoo debee. Osoloso mi eegee poogoo dilega osee dobolone, yibolo o moso omapoo debee. ¹² Osoloso niba moso hee mapoo ido pologa, niyo moso omapoo debeli odoo mapoo emegei di to egeesee takee, ‘Godeeyo mesie goo oso nibolo mele dee.’ ¹³ Egeeseega moso ee ma kulodu debeli odoo oso emegei dolone mesie sabolo niba moso kulodu iyado pologa, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaiso. Esino di-ayo niba dibada moso kulodu iyado pelega poogooga, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaima. ¹⁴ Esiga niba mi hee mapoo duga, edebeeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi eegee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. ¹⁵ Esiga ayo nimapoo taka, mosodei kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beamee omapoo, dala toowa diayo talai oso Sodom bia sabolo osoloso Gomola bia oso dala talai ee dagadileiso.”

*Dala eege sibo eyo goo
(Maka 13:9-13, Luka 21:12-17)*

¹⁶ “Esiga ayo niba sipi be hu masi dobu so kamanali ma kulodu diye deeso. Esiga

niba hebise masi dobolone medee goolee sabolo bolone ka debee. Osoloso niba molo masi dobolone niyo debei ma kulodu goo tokenee mauwe debee.

¹⁷ Esiga niba obeeamo. Edebeeyo niba toloso goo meedili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howo gisili moso mapoo ido peleso wooloogolone dabalaiso. ¹⁸ Osoloso niba mo goo maga gamalee wiligi odoo tebisa sabolo osoloso wiligi odoo toowa tebisa abo dia mudugiyopoo ido peleso omapoo holoagalaiso. Esino niyo omapoo peleso mo goo ee dimapoo osoloso Yu odoonee mapoo takolone dabalaiso. ¹⁹ Egeesee ma kulodu edebeeyo niba goo meedili moso mapoo ido pologa, niyo takalai goo ee haga na goolee. Bei, beamee omapoo Dio Tei oso niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo tenelaiso. ²⁰ Esiga niba niso goolee takalaime, esino Nama Godeeye Dio Tei nimapoo tenee oso nibolo toboloso goo goolee tekepo teneega niyo egeesee takalaiso.

²¹ Beamee omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame diba goweli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeesee salaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso. ²² Bei, niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo hadoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²³ Esiga odoo susuga oso nimapoo dala teneega, mi omaga mi hee mapoo kukulo diyadee. Esino ayo nimapoo taka. Niyo egeeseelone Isalael mi toowa ma kulodu mi pepooko susuga mapoo Godeeyo to osee takomo silesiboga, Odoos Holo ayo omapoo sibileiso.

²⁴ Esiga hamamee dili odoo oso dia eligili odoo ee dagadileso koo badoso. Osoloso tou teli odoo oso dibada wiligi odoo taba ee dagadileso koo doso. ²⁵ Egeesee ma kulodu dibada eligili odoo mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o hamamee dili odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. Osoloso wiligi odoo taba mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o tou teli odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. A nibada wiligi odoo doloso ka badoso. Esiga odoo aboso a hu tokenee Belsebul* hediga, niba nosee hu diya tokeenee hedigileiso.”

*Mi odoobolo na bi
(Luka 12:2-7)*

* 10:25: Belsebul ee Saiteneeyo hu hee.

²⁶ “Esiga niba goweli odoo ee bolo haga na ebi. Bei, goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso ede-beeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ²⁷ Esiga ayo nibolo silone goo abo hedebe nimapoo takeli susuga ee see niyo woola yilgebigi. Osoloso ayo nimapoo goo hee mada dulu mapoo takooga, goo egee niyo moso omu ma dokodoo peleso see woola takee. ²⁸ Esiga niba odoo nimapoo goweli ee bolo haga na ebi. Bei, diba hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomalai diba tebile. Esino niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, yayo nibada su sabolo osoloso dio sabolo tokenee palame, Dou mi mapoo toodalai yo tebia. ²⁹ Esiga niba goolee, só pepuso bakadio ee wulo molee ko ta hedebo teli. Esino ee ma kulodu só pe heeso talai ee ibada Ama Godeeye koo goomogoga, só pe egee talaime. ³⁰ Esiga nibada wiligi mapoo wudu susuga egee molo, Godee yo olo gooleedoo. Bei, yayo susuga olo hesigasoo. ³¹ Esiga niba haga obugulone na debee. Bei, Godeeyo howo woola sóso goo toowa koo moloso. Haya. Niyo goo toowa ka moloso.

³² Esiga odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee yilgebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoo dalaiso. ³³ Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei tele poogoo goo ee woola yilgebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoonee dalaiso.”

Domo pilei goo

(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Esiga niba ayo mi toowa hamapoo mesie goo tosimi dee na goolee. Haya, ayo mesie goo tosibile, esino domo pilame ka simi. ³⁵ Esiga ayo simi goo eyo bei egeesee moloso.

Giso holo oso amabolo domo pileiso.

Osoloso sobo holo oso oweebolo domo pileiso.

Osoloso gisowo osobo oso odoowa dio domo pileiso.

³⁶ Esiga egeesee ma kulodu nee soosooso namapoo ha teli odoo doloso dabalaiso.

³⁷ Edebeeyo ama sabolo, owee sabolo, owolo giso holo sabolo, osoloso sobo holo mapoo diya goolee sabolo badolone, hee a goolee pepooko mologa, yo ayo di hamamee deede sibile tebile. ³⁸ Osoloso odoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso, ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deede sibile tebile. ³⁹ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo balai

daga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli osug-obooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.”

Nei tekepo talai

(Maka 9:41)

⁴⁰ “Edebeeyo niba o mosopoo gilimado pologa, yayo a ido poloso. Esiga edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma Godee a diye di ee ido poloso. ⁴¹ Osoloso edebeeyo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo ee ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola odoo tekepo ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godeeyo howo woola odoo tekepo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. ⁴² Osoloso ede-beeyo mo hamamee dili odoo hee wuluge ogoloso yimapoo bi pepooko wulo howo egesi keneega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

11

¹ Yesu o hamamee dili odoo 12 mapoo goo hagee taka koodobuloso see Gelili mi toowa ee ma kulodu Godeeyo to takomo silame diso.

Yesu dio osoloso Yonee odoo howo oluguli dio

(Luka 7:18-35)

² Yonee odoo howo oluguli oso neliga moso ma kulodu badolone, Kelisoye goo tomo silee duloso o hamamee dili odoo abo Yesu mapoo diye diso. ³ Esem dibale dilesio Yesuye badebei mapoo peledoboloso yimapoo egeesee takaso, “Yoneeye iba namapoo diye dolone to egeesee takeeyena, ‘No tei Keliso iyo hagee bamolo odoo osomo? O, iba odoo hee bamalaiyo?’” diso.

⁴ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dilesio niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo ee Yonee mapoo takee. ⁵ Bei, odoo howo neliga oso see medee ogowa. Osoloso odoo bagi daga poogoo sabolo see tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoo agagisa bia sabolo tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoo dulu tabaga onosee tekepo poloso to taka see duliso. Osoloso odoo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso duluga moloso. ⁶ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegel-ega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso.”

⁷ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi diyadeeme, Yesuye odoo mooloo-goodoo mapoo Yoneeyo goo takalame

bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, "Niba miwe poogoo mi mapoo ogoosoo agalame ka diyo? Pooso sibulone obu dabisa ee agalame ka diyo?"⁸ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odoo ee wiligi odoo tebisa oso debeli moso tekepo mapoo debeli.⁹ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee agalame ka diyo? O. Niyo dilesa egei odoo Yonee hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei ee yayo dagadilesa ka badoso.¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo ee Yoneeyo goo ee takooosoo, 'Ayo mo to tosili odoo yo daga malalo diye dalaiso,

odoo susuga oso nayo sibilei mapoo mopoodoo doloso debeeye dalame,' diso.

¹¹ Esiga ayo nimapoo taka. Odoo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeyo dagadilesa ka badoso. Esino edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo wuluge oso Yonee dagadilesa ka badoso.¹² Esiga odoo howo oluguli Yoneeyo Godeeyo to takomo silee beeamo omaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo tokenee teli odoo oso ha teli odoo masi Godeeye wiligi doloso badeli goo ee tokenee palame diya kituluguso.¹³ Yonee sibilega badoboome, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo susuga oso hogugu oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takemeleeso.¹⁴ Esiga niyo to di-ayo taka hamapoo tei toga, niyo Yonee see Ilaya dalaiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso Ilaya sibilei goo ee takemeleeso.¹⁵ Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo du."

¹⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "Odoo epedee beeamo hamapoo egee do odoo ee kasee masiso dosomo? Diba holaiso masi go domopoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takagameliso,¹⁷ 'Iyo goomoga kosaiya poume, niba hepele. Osoloso iyo goohele kosaiya poume, niba pisile,' diso.¹⁸ Niba odoo egeesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo oluguli yayo sibilesa nei haga toowa namo sile, osoloso wain i keesoo nele. Esino niyo yo bo holo paladoo, dee takeliso.¹⁹ Osoloso hamamee Odoo Holo a olo simiso. Ayo sibilesa wo sabolo wain i sabolo namo sileeme, niyo a nei sabolo yugune sabolo dooboo nali odoo, dee takeliso. Osoloso niyo a tekisi molee teli odoo sabolo, osoloso tokenee teli odoo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. Esino odoo agayo Godeeyo goo

goolee tekepo gooleedoloso tomo siloga, yayo Godeeyo goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso."

Yesuye odoo tei tele poogoo eyo goo taka (Luka 10:13-15)

²⁰ Yesuye mi abo mapoo goo toowa opusomo di moodoomo sileeme, odoo mi omapoo debeli oso dia goo tokenee su wudelega poogooome, yayo odoo egee bia dia goo ogoloso dimapoo diya takolone egeesee takaso,²¹ "Kolasin bia sabolo Betesaida bia, dala toowaso niba hamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Taya bia mapoo osoloso Saidon bia mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeliyo. Osoloso di-ayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee kekekaloso dosou holugaloso silesibiliyo.²² Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beeamo mapoo dala toowa Kolasin bia sabolo osoloso Betesaida bia oso talai oso Taya bia sabolo osoloso Saidon bia oso talai ee dagadileiso.²³ Osoloso Kapeniyum mosobia niba Kei mi ma dokodoo ido palaiso, dee goolone ka dosomo? Haye. Niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso. Ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo di moodoogamo silee egeesi masi Sodom mi mapoo moodoogamo silee diepi, Sodom mi tokenee pelega epedee hamapoo osee meliyo.²⁴ Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beeamo omapoo dala toowa Kapeniyum bia niyo talai oso Sodom bia oso talai ee dagadileiso."

Amapoo sibilesa hese (Luka 10:21-22)

²⁵ Esime Yesuye egeesee takaso, "Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso ka badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo ee, odoo goo goolee toowa mapoo yilgebiligile. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yilgebiligile.²⁶ O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso."

²⁷ Yesuye see tobu egeesee takaso, "Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleedele. Esino hedebe mo Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso mo Ma gooleedele. Esino hedebe Owolo ayo mo Ma ka gooleedoo. Odoo ogu bia mapoo Owolo ayo mo Mayo goo ee yilgebiligilame goomogoga, odoo egee bia oso mo Mayo goo ee diba nousee gooleedalaiso.

²⁸ Esiga edebeeyo hegi bi masi kadaloso silone kwasu sabolo siloga, niba amapoo sibe. Egeeseega ayo nimapoo hasali

tenelaiso. ²⁹ Osoloso ayo eligi goo ee ogoloso mo goo peedee. Bei, a mesie odoo. Esiga niba hasalame amapoo sibe. ³⁰ Bei, goo ayo eligi ee dadalai haga kodianee. Osoloso bi masi ayo nimapoo eimedilame egee molo ee diya poopeeya.”

12

Pelisi odoo dia hasali beame maga Yesubolo toso agadiga
(Maka 2:23-28, Luka 6:1-5)

¹ Yu odoowo hasali beame heeso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso diya houdume, witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso. ² Esem Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga nee hamamee dili odoo oso iyo hasali beame mapoo witi wo ko ka goologayo? Diayo ibada tei gababuoso,” diso.

³ Yesuye nei egeesee takaso, “Deibidiye o odoo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadileso tei wo toloso o odoo sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso. ⁵ Osoloso Moseseeye tei hogugu ma kulodu to hee hageesee egee takoo niyo hesigeleyo? Goo egee Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo oso hasali beame mapoo tei moso ma kulodu dia tou teliso. Diayo goo egeesee moodeli oso tei magoo gababiliso. Esino Godeeye goo egee ogoloso tokenee dee koo takeli. ⁶ Esiga ayo nimapoo taka, goo hee dia epedee hamapoo sibilesso egee molo oso tei moso oso kitulugu ee dagadilesso ka moloso. ⁷ Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Niyo emegei pidilei ono ayo diya goolone niyo nei amapoo gala wooloso teneli goo ee ayo haga koo gooleeso,’ diso. Niyo to eyo bei medee kibiya gooleedoloso ka debei diepi, niyo mo hamamee dili odoo ee tokenee odoo dee takele pegeliyo. ⁸ Bei, niyo hasali beame egee Odo Holo ayo wiligi doloso ka badoso.”

Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poo-goo tekepo pa
(Maka 3:1-6, Luka 6:6-11)

⁹ Yesuye to taka hagee koodobuloso see omaga diayo howo gisili moso mapoo palaso. ¹⁰ Osoloso moso eyo kulodu odoo

dee hodio seeseegedoo poogoo badoboome egeiso. Egeesee ma kulodu Pelisi odoo aboso Yesu tokenee odoo dalame eli esilone yimapoo egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso takolone iyo hasali beame mapoo odoo tekepo palai tekepowa?” diso.*

¹¹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nima kulodu odoo heeso o sipi be hedebe oso niyo hasali beame mapoo wulu ma kulodu toodobuoga, yayo yo hudilega pagalaisomo? Haye. Yayo yo wulu ma kulodu badoga see hudileiso. ¹² Esiga Godeeyo howo woola sipi beso goo haga toowa koo moloso. Haye. Edebeeyo goo toowa ka moloso. Esiga edebeeyo ibada hasali beame mapoo goo tekepo talai ee tei mauwe.”

¹³ Esem Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo yimapoo egeesee takaso, “Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode,” diso. Esem odoo egee o dee see hoododeme, dee egee tekepo poloso o dee tekepo hodio egesi masi meleeso. ¹⁴ Esem Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso komonolone dia howo gisili moso maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo dilesso Yesu toloso woolame diesono to mousso.

Yesu yo Godeeye hesia

¹⁵ Esiga diayo to mou goo ee yo olo gooleedoloso, Yesu yo see mi hee mapoo diso. Esem odoo susuga oso yo deede diso. Esem odoo paigiga susuga dima kulodu melee ee yayo tekepo paso. ¹⁶ Osoloso yayo dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niyo mo goo hagee odoo susuga mapoo na oposisiye,” diso. ¹⁷ Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebiasso. Bei, yayo egeesee takaso,

¹⁸ “Ege, hagee mo tou teli odoo.

Yo ayo hesia.

Ayo yo diya goolone

yimapoo diya goomogoso.

Ayo mo Dio yimapoo tenelaiso.

Osoloso tei goo ee yayo Yu odoonee susuga mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso yayo odoo hee sabolo toso agadigilone to boowoolai.

Osoloso yayo eli domopoo eligiga to neligidi takalaime.

²⁰ Osoloso yayo tiosi seegee magoo ee gobigileime.

Osoloso keme pepooko paimologa yayo semidileime.

Esiga odoo tei too kibile poogoo yayo egee pidimolo goo ee epedee pagalai mauwe.

* **12:10:** - Pelisi odoo aboso Yesu mapoo hageesee takaso, bei, diayo tei goo ee dodolone dia hasali beame mapoo odoo paiye ee moodolai tei.

Esino odoo susuga oso Godeeye goomoga goo ee dodomolo ogoloso omapoo koodobileiso.

²¹ Esiga o hu maga Yu odoonee susuga oso diayo dulone egee bamolo gie badeli ee talaiso.”

*Yesu dio Belsebul dio
(Maka 3:20-30, Luka 11:14-23)*

²² Beeame omapoo odoo aboso odoo hee howo neliga mapoo bo pala oso to kelega badebei odoo ee Yesu mapoo ido simiso. Esemee Yesuye yo tekepo paso. Esemee domo omapoo odoo egee olo howo puo ogoloso see to keiso. ²³ Odoosuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odoos hagee Deibidiyo amawe bele,” diso.

²⁴ Esino Pelisi odoo oso goo hagee duloso egeesee takaso, “Yesuye Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo hasiso bigiliso. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoo,” diso.

²⁵ Esino Yesuye diayo goolee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga, mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso o, mosobia heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga, diba dabalaima, tokenee palaiso. ²⁶ Esiga Saiten oso bo holo peegoo hasiso buguga, dia mooloogoodoo ma kulodu abo puloso dieso nediliyo ha talaiso. Yayoo egeesee seega, yayo wiligi doloso badeli goo oso kookaiyo osee malaisomo? Tokenee palaiso. ²⁷ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu egee kamapoo teliyo? Esiga diayo takooga niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁸ Esino ayo Godeeyo Dio Tei oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo siloso. Goo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo oso olo nimapoo simi goo ee ka eligiso.

²⁹ Esiga odoo heeso kitulugu odoo eyo moso mapoo peleso bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo egee tiso tialogoloso magalaiso. Osoloso hamamee o moso kulodu peleso o bi heli talaiso.

³⁰ Esiga edebeeyo abolo tebelega poo-googa, yayo amapoo ha tomoloso. Osoloso edebeeyo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo Godee maga peegoo hasisobugu domoloso. ³¹ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee susuga edebeeyo teli sabolo osoloso emegei dimapoo to tokenee takeli goo ee Godeeye hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o goo tokenee egee Godeeye

hapoloso boobado bigileime. ³² Osoloso edebeeyo Odoos Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o goo tokenee egee hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, yo goo tokenee moloso kookaiyo osee malai ee toso. Esiga o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.”

*Homokoko maga homo o su ka gooleedeeya
(Luka 6:43-45)*

³³ “Esiga homo tekepo oso homokoko tekepo peliso. Esino homo tokenee oso homokoko tokenee peliso. Esiga homo su susuga oso ko pa maga ka gooleedeeya. ³⁴ Esiga niba tokenee odoo hebise masi dobolone niyo see goo tekepo takalai tebile. Bei, edebeeyo goo goolee dia sooloo ma kulodu egee molo ee dia magaso takooga woola yiligebigiliso. ³⁵ Esiga goo tekepo teli odoo oso goo tekepo o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. Osoloso goo tokenee teli odoo oso goo tokenee o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. ³⁶ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Goo meedilei beame mapoo odoo susuga oso goo tokenee diayo taka goo eyo bei ee Godee mapoo woola yiligebigileiso. ³⁷ Esiga Godeeye goo meedilei beame mapoo, to no takeli goo sabolo tebia nee goo meedileiso. Egeesee ma kulodu no to tekepo takomo sili daga, yayo no odoo tekepo dalaiso. Esino no to tokenee takomo sili daga, yayo no odoo tokenee dalaiso.”

*Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga
(Maka 8:11-12, Luka 11:29-32)*

³⁸ Beeame heeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso Yesuye badebei mapoo sibileso egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” diso.

³⁹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoos epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Esiga niyo ayo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to tolosokodo takomo sili odoo Yonayo goo ono nimapoo eligileiso. ⁴⁰ Yona beame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di ee ma kulodu di toowa eyo gemedei ma kulodu badebeiso. Esiga Odoos Holo anosee beame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di mapoo midoo ma kulodu ta malaiso. ⁴¹ Esiga Niniba odoo

oso goo meedilei beame mapoo nibolo hodobo toboloso nibada goo meediloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo takeme, diayo dia goo tokenee maga goo su wuduloso miligi piaso. Esino ayo Yona dagadileso ka badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takeme, niyo duloso nibada goo tokenee maga goo su wuduloso miligi pile. ⁴² Osoloso goo meedilei beame mapoo Siba mi eyo wiligi odoo taba sobo onosee nibolo hodobo nibada goo meediloso niba tokenee odoo dalaiso. Bei, wiligi odoo taba Solomonoye eligi goo ee dulame yo eli sage abaga simiso. Esino ayo Solomonoo dagadileso ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso.”

*Bo holoso see wedi sibili goo
(Luka 11:24-26)*

⁴³ Esiga bo holoso odoo maga peegoo gaduga, yo dilesa dobudu yayo badalai mi ee esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ⁴⁴ ‘A mawo daga badebei moso mapoo see wedi dileiso,’ dee takalaiso. Osoloso yo see sibilesa ogoga, gelesi kadee doloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ⁴⁵ Eseeega yo see dobudu wedi dilesa bo holo diya kitulugu abo ⁷ gilimadoloso sibilesa moso omapoo dabalaiso. Egeeseeega odoo hagee eyo daga badebei poogoloso see diya tokenee badalaiso. Esiga goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do niyo daga debei poogoloso see diya tokenee dabalaiso. Bei, niyo ayo eligi goo mapoo tei tele poogooga.”

*Yesuwo owee sabolo osoloso omolo dio
(Maka 3:31-35, Luka 8:19-21)*

⁴⁶ Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo to osee takomolome, owee dio osoloso omolo dio sibilesa peegoo tebisamolone, yimapoo to takalame goomogaso. ⁴⁷ Esemee odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “No ege, noowee dio osoloso nomolo dio namapoo to takalame sibilesa peegoo tebisamoloo,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo wee ogumo? Osoloso molo dio ogumo?” diso. ⁴⁹ Esemee yayo o hamamee dili odoo dimapoo dee kou takolone egeesee takaso, “Niba ege, odoo egee bia ee mo wee osoloso molo dio oso. ⁵⁰ Esiga edebeeyo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli oso goomoga goo ee tomo siloga, odoo egee bia ee molo dio, osoloso mo booba dio, osoloso mo wee dio oso,” dee takaso.

13

*Witi wo ko segei maga wudu taka
(Maka 4:1-9, Luka 8:4-8)*

¹ Beame hedebe ogoso Yesu moso kulduga peegoo dilesa Gelili abei pee mapoo meilesa biaso. ² Yo omapoo badoboome, odoo susuga oso yayo eligi goo ee dulame yimapoo sibilesa diya mooloogoodooso. Esemee Yesu yo du mapoo dapooogoloso eligilone badoboome, odoo susuga mubiyo-doga tebisamolone duluga meleeso.

³ Osoloso yayo goo susuga maga wudu takolone odoo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba dui. Beame heeso odoo hee witi wo ko segalame diso. ⁴ Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domopoo misigedibaso. Esemee so aboso sibilesa neso. ⁵⁻⁶ Osoloso witi wo ko abo yugo kauwe mi mapoo misigediba ee bou saga pisigaso. Esino osoko pa oso dei moodoolone witi wo ko saga wediaso. Bei, too delega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo daga witi kauwe kadee mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisigaso. Esino witi sabolo palaga tiso tiademe susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso oso bou pisigaloso kakauwuloso ko diya palagaso. Egeesee ma kulodu witi wo ko aboso homokoko 100 egesi palagaso. Osoloso aboso 60 egesi palagaso. Osoloso aboso 30 egesi palagaso. ⁹ Odoo niba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Bei kasalame Yesuye wulo ka wudu takomo siliyo?

(Maka 4:10-12, Luka 8:9-10)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo kasalame odoo mapoo wulo ka wudu takomo siliyo?” diso.

¹¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeeye wiligi doloso badeli goo ee diya gooleedalaiso. Godeeeye wiligi doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino Godeeeye epedee hamapoo nimapoo olo yiligebuguso. Esino yayo odoo abo mapoo yiligebigile. ¹² Esiga to taka duli odoo mapoo Godeeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poogooga, Godeeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso. ¹³ Ayo odoo mapoo wulo wudu takomo siliyo. Bei,

‘diayo ogoloso medee kibiya egelega palagame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega palagame.’

¹⁴ Osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to oso goo diayo moodeli sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso,

‘Diayo medee hodu dilesa to taka duleiso,

esino goo eyo bei diayo medee kibiya gooleedalaime.

Osoloso diayo medee hodu dileso agalaiso, esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaime.

¹⁵ Bei, diba tei goo ee gooleedalai gowoolone, dieso dibada deeso dia dulu tobodo osoloso dia howo gisigaso.

Esiga diba goo eyo bei ee gooleedalai tebile.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo tolosa, amapoo wedi simi diepi,

ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigiliyo.'

¹⁶ Esino Godeeye mo hamamee dili odoo nimapoo goomogoso. Bei, niyo ayo moodoo goo ee ogoloso duloso gooleedoo maga. ¹⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo daga debei sabolo osoloso Godeeye howo woola tekepo debeli odoo oso niyo epedee egee ogomolo goo ee agalai doloso bameleeso. Esino diayo egele. Osoloso niyo epedee egee dumolo goo ee dulei doloso bameleeso. Esino diayo dule.'

Wudu taka goo eyo bei

(Maka 4:13-20, Luka 8:11-15)

¹⁸ Yesuye see tobu egeesee takaso, "Esiga witi wo ko segei maga wudu taka goo eyo bei medee dui. ¹⁹ Esiga odoo abo witi wo ko oso eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee duloso medee kibiya gooleedelega poogooga, Saitenso sibilesa Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu melee yayo peedee deliso. ²⁰ Osoloso odoo abo witi wo ko oso yugo kauwe mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diayo Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo saga teliso. ²¹ Esino Godeeyo to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeyo to duloso beame deiyepo mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

²² Osoloso odoo abo witi wo ko oso daga witi kauwe kadee mapoo misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso tei teliso. Esino mi hamapoo dabalai maga goo kodia sabolo osoloso bi bei doloso dabalame goolee oso dibada tei too tokenee peliso. Egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

²³ Osoloso odoo abo witi wo ko oso mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo Godeeyo to duloso gooleedeliso. Esiga odoo aboso homokoko masi 100 egesi

peliso, osoloso aboso 60 egesi peliso, osoloso aboso 30 egesi peliso."

Witi wo ko sabolo osoloso obu ko sabolo

²⁴ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone odoo moologoodoo mapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso witi wo ko o homolee mapoo segeiso. ²⁵ Esino gesi odoo susuga tiesamolome, yimapoo ha teli odoo oso sibilesa yayo witi wo ko segei homolee omapoo obu ko sogoloso diso. ²⁶ Esiga witi wo ko segei olo kauwudoloso ko poome, obu ko segei sabolo hodobo palaso.

²⁷ Esem e o tou teli odoo aboso sibilesa egeesee takaso, 'Nee homolee ma kulodu hedebe witi wo ko segeino, see kasee maga obu sabolo ka paladeeyo?' dee takaso.

²⁸ Esem e yayo nei egeesee takaso, 'Imapoo ha teli odoo oso sibilesa ka segei molodoo,' diso.

Esem e o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Iyo dileso obu egee tigaloso peegoo togobisilei no goomogodo?' dee takaso.

²⁹ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, 'Haye, niyo na tige. Bei, niyo tigaga, witi wo ko segei sabolo tigebigiyaga. ³⁰ Esiga o diesono hodobo eese paladee dee. Osoloso ko goolai beame mapoo mo tou teli odoo oso daga obu ee tigaloso dou mapoo toodee dalaiso. Esino witi wo ko segei oso paladee ee gooloogaloso mo nei mageli moso mapoo moologoo magee dalaiso.'

Yesuye ko pepooko masted deli sabolo osoloso yist maga wudu taka

(Maka 4:30-32, Luka 13:18-21)

³¹ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso ko pepooko masted deli todilesa o homolee mapoo segeiso. ³² Esino ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pinaloso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osoloso sóso omapoo sibilesa o dee mapoo ou tegelaiso."

³³ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone dimapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Soboso wo palawa silame daga homolone, wo toowa ee ma kulodu yist pepooko kukoseliso. Osoloso yist pepooko oso wo palawa ee diya koudiliso."

³⁴ Esiga Yesuye odoo moologoodoo mapoo goo susuga hagee eligilame dimapoo wulo wudu takeliso. ³⁵ Yayo goo hageesee tomo sili egee Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso taka sabolo tebilame ka eligimo sili. Bei, yayo egeesee takaso,

“Ayo odoo mapoo Godeeyo to eligilone wulo wudu takomo sileiso. Osoloso mi toowa bei mooloogolone goo mada melee ee see ayo woola yilgebighileiso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu maga wudu taka goo eyo bei

³⁶ Yesuye odoo mooloogoodoo diye doloso, yo see moso kulodu palaso. Esemee o hamamee dili odoo oso yimapoo sibiles egeesee takaso, “Witi wo ko segei sabolo osoloso obu ko segei omaga wudu taka goo eyo bei nayo imapoo medee kibiya takee,” diso.

³⁷ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Witi wo ko segeli odoo ee Odoo Holo aso. ³⁸ Osoloso witi wo ko segei mi ee mipoo toowa hagooso. Osoloso witi wo ko ee Godeeyo owolo dioso. Esino obu ko ee Saiteneeyo owolo dioso. ³⁹ Egeesee ma kulodu obu ko segeli odoo ee Saitenso. Osoloso goolai beame ee beame hoo poogoo oso. Osoloso witi wo ko goolai odoo ee Godeeyo momaiye oso.

⁴⁰ Esiga obu tugaloso dou mapoo toodeli egesi masi ee beame hoo poogoo mapoo Odoo Holo ayo Saiteneeyo owolo dio ee dou mapoo egeesee toodalaiso. ⁴¹⁻⁴² Egeesee ma kulodu Odoo Holo ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dilesa odoo goo tokenee mapoo gidodili odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo ee gilimadoloso dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu dobolone pisa sabolo mei gisile sabolo dabalaiso. ⁴³ Esino Godeeye tekepo deli odoo oso Ma Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo osokoso pa masi palaiso. Odoo niba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Molee mada magoo maga wudu taka

⁴⁴ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso daga hoogoo bi medee tekepo molee toowaso too mi ma kulodu mada magoo ee odoo heeso mi doomeleso egeiso. Yo bi egee ogoloso see tobu miso gagaso. Osoloso goomoga sabolo o mosopoo wedi dilesa o bi susuga odoo abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo molee oso mi egee tooso. Osoloso bi medee tekepo mada mi ma kulodu magoo sabolo yayo tooso.”

Beegee maga wudu taka

⁴⁵ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso beegee esiamo siliso. ⁴⁶ Yayo esiamo siloso beegee medee tekepo ogoga, yo see dilesa o bi susuga odoo abo mapoo teneloso nei molee teliso. Osoloso yo molee oso beegee tekepo teliso.”

Pei maga wudu taka

⁴⁷ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Pei howomoo oluguloso di bei mologa egee misiga egesi masi moloso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu pei mapoo di bei mologa, di kebili odoo oso dia pei booboossee mapoo gimagoloso dobolone di piliso. Osoloso di tekepo ono o ma kulodu soliso, esino di edebeeyo koo nali ee peegoo togobiseliso. ⁴⁹ Esiga beame hoo poogoo mapoo goo hageesi masi oso peledabalaiso. Esiga Godeeyo momaiye aboso mipoo hamapoo sibilesa Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo ee domo pileiso. ⁵⁰ Osoloso goo tokenee teli odoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu pisa sabolo dobolone mei gisile sabolo dabalaiso.”

⁵¹ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba ayo hagee takoo goo susuga eyo bei medee gooleedosomo?” diso. Esemee diayo nei egeesee takaso, “O. Iba gooleedoso,” dee takaso.

⁵² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Tei too odoo agayo Godeeyo to eligilone, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee gooleedoloso badoga, yo moso eyo ama masi badoso. Yayo moso ee ma kuloduga bi dia sabolo osoloso nape sabolo toloso ka tosiibo dalaiso.”

Yesu o mosobia oso gowe

(Maka 6:1-6, Luka 4:16-30)

⁵³ Yesuye odoo susuga mapoo wudu takemelee koodobuloso mi hagee poogoo diso. ⁵⁴ Yo see wedi dilesa o middee Nasalet mapoo badolone diayo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to odoo mapoo eligilame bei mooloogooso. Esemee odoo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadolone egeesee takaso, “Odoo hagooso goo egee eligimo silo kapoo tobele? Osoloso yayo goo toowa opusomo di egee moodoomo silo, kitulugu kapoo tobele? ⁵⁵ Yo wulo Meliyo owolo. Osoloso yo wulo moso tegeli odoo hamapoo badeli yo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Saimon, osoloso Yudas egee bia dia emei. ⁵⁶ Osoloso obooba dio onosee ibolo hodobo hamapoo doso. Esiga goo susuga egee Yesuye kasee moodoomo silosomo?” dee takaso. ⁵⁷ Esiga diayo egeesee goolone Yesuye eligi goo ee talai goweso.

Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo eyo to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo osoloso o soosoo oso o to mapoo duloso koo mesili,” diso.

⁵⁸ Esiga Yesuye diayo tei telega poogoloso debeli goo ee ogoloso o mi omapoo goo toowa opusomo di abo moodoole poogoo.

14

*Odoo howo oluguli Yonee woolooma
(Maka 6:14-29, Luka 9:7-9)*

¹⁻² Beeame omapoo Gelili mi gibadeli odoo Helodeeye Yesuye goo moodoomo silee duloso o tou teli odoo mapoo egeese takaso, “Odoo hagee Yonee odoo howo oluguli oso molodoo. Yo ta maga olo hogabiadoo. Esiga yayo see goo toowa opusomo di hageese ka moodoomo silo,” dee takaso.

(Yayo hageese takaso. Bei, Yonee telega badoboome, goo hagooso peledabaso.)

³⁻⁴ Beeame heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyees peedee huso. Esemee Yoneeye goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeese takaso, “Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee. Bei, egee tei,” diso.

Esemee Helodee diya komonolone, o ha teli odoo mapoo takolone, Yonee dee tialogoloso neliga moso ma kulodu huse diso. ⁵ Esemee yo Yonee wooloomalame goomogaso. Esino odoobolo obulone wooloomele pogooso. Bei, odoo susuga oso takolone Yonee Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo deliso.

⁶ Osoloso hamamee Helodee yo soomago beeame tugodeme, yayo o odoo gilimadoloso sibilesi wo nolone debeiso. Esemee Helodiyeseeyo sobo holo oso sibilesi dia mudugiopoo hopoome, Helodee diya goomogaso. ⁷ Esemee nei Helodeeye goo tei moodoolame takolone yimapoo egeese takaso, “Nayo goomoga bi ee amapoo takooga, ayo bi egee namapoo tenelaiso,” diso. ⁸ Yo to egeesee taka duloso hopoomelee koodobuloso owee mapoo dileso yayo goomoga goo ee duso. Osoloso see wedi sibilesi Helodee mapoo egeese takaso, “A Yonee odoo howo oluguli eyo wiligi ono goomogo. Esiga nayo epedee o wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso amapoo tenee,” dee takaso.

⁹ Esino Helodee goo hagee duloso Yoneeyo wiligi koodoloso tenelai yo goomegele. Esino yayo sobo holo mapoo goo tei moodoolame taka ee dibolo hodobo nei nolone debei odoo oso olo duso. Esiga goo hagee pagalai yo goomegele. ¹⁰⁻¹¹ Esemee yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo dileso Yoneeyo wiligi koodoloso tosibilame. Osoloso o odoo oso neliga moso ma kulodu gadileso, Yoneeyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosibilesi, sobo holo mapoo teneeso. Esemee see yayo tosibilesi owee mapoo teneeso. ¹² Esemee Yonee o hamamee dili odoo oso sibilesi Yoneeyo kou todileso bouso. Osoloso dileso Yesu mapoo takaso.

*Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi
(Maka 6:30-44, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)*

¹³ Helodeeye Yonee woolooma goo ee Yesu duloso, o hamamee dili odoo sabolo du mapoo dalaga poogoloso, mi odoo mauwe mapoo hasalame diyadeeso. Esino mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo oso goo hagee duloso Yesuye badebei mapoo mubili sibadeeso. ¹⁴ Yesu du maga mubiyodoo dapoogoloso tobudulone, odoo susuga oso mooloogoodoo ogoloso yayo diba diya sooloo dolone odoo paigiga tekepo paso.

¹⁵ Yesuye egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesi yimapoo egeese takaso, “Osoko olo tolobuo. Esiga nayo odoo susuga egee do diyadee dee, diayo mosobia koola kee do mapoo dileso nei dieso nalai ee moleeso talame. Bei, mi iyo hagee do mapoo odoo mauwe. Esiga mi hamapoo nei mauwe,” dee takaso.

¹⁶ Esemee Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niyo diba nei talame diye dee na takee. Esino niyo nei dimapoo tenee,” diso.

¹⁷ Esemee nei diayo yimapoo egeese takaso, “Imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio moloso,” diso.

¹⁸ Esemee Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Wo si sabolo osoloso di sabolo amapoo tosibe,” diso. ¹⁹ Esemee yayo odoo susuga pukusi mapoo bulume dee takoloso, wo si dee tiadoo sabolo di bakadio tolosa Kei mi ma dokodoo bolone Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo nei egee teneeme, see diayo odoo mooloogoodoo mapoo piso. ²⁰ Esemee odoo susuga oso nei tebia nega diya edigime nei hosudelega abo pogooso. Osoloso diayo nei naloso abo pogoogo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dileso bou ma kulodu soo bou 12 egesi metamagisaso. ²¹ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 5000.

*Yesuye howo ma dokodooga di
(Maka 6:45-52, Yonee 6:15-21)*

²² Yesuye 5000 odoo mapoo nei pi koodobuloso, o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Daga niyo du tolosa abei hodiokoo dalo soowee. Ayo odoo hagee bia diye doloso a hamamee ka sibileigo,” diso. ²³ Osoloso yayo odoo mooloogoodoo olo diye doloso, see obusomo badalame mubi dokodoo howo gisilame palaso. Yo mubi dokodoo peleso badoboome neligasoo. ²⁴ Esino beeame omapoo o hamamee dili odoo oso du mapoo toboloso abei domopooga diyadaga meleeso. Esemee poo

sabolo howo ki sabolo simi oso dia du diya bidigaso.

²⁵ Osoloso gesi domo kudi takeme, Yesuye abei ma dokodooga dimapoo diso. ²⁶ Esem diayo Yesuye simi ogoloso dio dulone diya ebigaso. Bei, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso.

²⁷ Esem Yesuye saga dimapoo egeesee takaso, "Niba howaleege. Haga na ebi. Ayo siba," dee takaso.

²⁸ Esem Pitaye egeesee takaso, "Lodee, tei nayo siboga, nayo anosee howomoo meledoboloso howo ma dokodooga namapoo sibeye dee," diso.

²⁹ Esem Yesuye nei egeesee takaso, "Sibe." Esem Pita howomoo mele-doboloso howo ma dokodooga Yesu mapoo diso. ³⁰ Esino yo dulone egeino, poo toowa simi oso howo ki toowa sibume, yo diya ebiaso. Egeesee lone yo howo kulomoo oumo moume to neligidi egeesee takaso, "Lodee, a pidi," dee takaso.

³¹ Esem Yesuye o deeso Pita saga toloso yimapoo egeesee takaso, "Nayo tei too ee diya pepookodoo. Bei kasalame nayo tei too goo ee ka poogoowo?" diso.

³² Osoloso o bakadio du ma kulodu dapoo goome, poo simi omapoo koodobiaso. ³³ Esem o hamamee dili odoo oso Yesuwo homo bei mapoo gasuwoloso dobolone egeesee takaso, "No tei Godeeyo owolodoo," diso.

Odoo paigiga Genesalet mi mapoo debeli oso Yesu mapoo simi
(Maka 6:53-56)

³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dapoo goloso Genesalet mi mapoo dia du oluguso. ³⁵ Mi omapoo debeli odoo oso Yesu hoodo ogoloso mi opusomo opusomo di mapoo Yesu olo sibago doloso to takomo diso. Esem odoo aboso odoo paigiga susuga Yesu mapoo ido sibadeeso. ³⁶ Osoloso odoo paigiga oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, "Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?" diso. Esem odoo paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odoo egee bia wegigadooso.

15

Tei Godeeye eligi sabolo osoloso ede-beeyo eligi goo sabolo
(Maka 7:1-13)

¹ Beeame hedebeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo abo oso Yolusalem maga sibilesi Yesuye badebei mapoo mooloogoodoloso yimapoo egeesee takaso, ² "Bei kasalame nee hamamee dili odoo oso ibada adaga dia goo ee dedel-ega poogoloso dia dee hapelega nei ka nasomo?" dee takaso.

³ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Bei kasalame niyo tei Godeeye eligi goo ee poogoloso see nibada adaga dia goo ee ka dodomo silosomo?" ⁴ Bei, Godeeye egeesee takaso, "Namamo to mapoo osoloso nooweeyo to mapoo mesiloso ka silesibe. Esino edebeeyo ama mapoo osoloso owee mapoo to tokenee takooga, yo wooloome," diso. ⁵ Esino niyo egeesee eligiliso, odoo heeso ama dio owee dio biso pidilame tei magoo ee dadalai gowooga, yayo wulo takolone bi egee Godee mapoo tenelame olo to magoloso ka moloso, dee takalai tekepo deliso. ⁶ Goo egeesee maga edebeeyo ama dio owee dio pidilame niyo hamaga takeliso. Niyo goo egeesee moodoolone, Godeeye tei magoo goo ee dedeliga see nibada adaga dia goo ee dodolone ka doso. ⁷ Niba goo bakadio gweli odoo. Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeesee hoguguso,

⁸ 'Odoo hagee bia oso dia magaso wulo gamenee amapoo goomoga poudiliso.

Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁹ Esiga diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe. Bei, diayo tei edebeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odoo mapoo eligimo silesibiliso.'

Ogoo gooso odoo tokenee ka peliyo?
(Maka 7:14-23)

¹⁰ Yesuye odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, "Odoo susuga niba mo to hagee duloso medee gooleede. ¹¹ Esiga edebeeyo nei ne oso Godeeyo howo woola yo tokenee koo peli. Esino edebeeyo o sooloo ma kuloduga goolee to tokenee ee takooga oso Godeeyo howo woola yo tokenee peliso," dee takaso.

¹² Osoloso o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesi egeesee takaso, "Pelisi odooso nayo taka goo mapoo egee kamanaga no ogoloso gooleedosomo?" diso.

¹³ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Nei howo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli yayo segele susuga ee o too sabolo tigadoloso togobileiso. ¹⁴ Esiga Pelisi odoo ee nei howo segei egesi masi moloso. Niyo diba haga na goolee. Diba odoo howo neliga masi doso. Esiga odoo howo neliga heeso odoo howo neliga hee ido duga, o bakadio ou mapoo tigidibileiso."

¹⁵ Esem Pitaye egeesee takaso, "Nayo wudu taka goo eyo bei imapoo medee kibiya eligi," diso.

¹⁶ Esem Yesuye nei egeesee takaso, "Niba to hageeyo bei gooleedelega osee

dosomo? ¹⁷ Esiga nei niyo toloso nali oso nibada sooloo ma kuludu tokenee koo peli. Bei, nei egee nayo nalo sooloogoloso see nee gemedei maga peegoo gadiliso. ¹⁸ Esino odoo o magaso to tokenee takeli goo susuga oso o sooloo ma kuloduga woola takooaga goo oso yo Godeeyo howo woola toke-nee peliso. ¹⁹ Bei, o sooloo ma kuloduga goo tokenee susuga hagooso woola peledeliso: tokenee gweli goo, osoloso odoo hee wooloomali goo, osoloso adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe deli goo, osoloso sobo obuo sabolo giso kadiga sabolo hedebe deli goo, osoloso adaba bi heli teli goo, osoloso emegei dimaga game-nee takeli goo, osoloso emegei dia goo maga to tokenee takeli goo. ²⁰ Esiga goo tokenee susuga hagooso Godeeyo howo woola odoo tokenee peliso. Esino dee hapelega nei nali oso yo tokenee palaime.”

*Yu sobonee oso tei too
(Maka 7:24-30)*

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso see Taya mi toowa sabolo osoloso Saidon mi toowa koola mapoo mi pepuso mapoo diyadeeso. ²² Diba omapoo dileso peledoboome, sobo heeso Yesuye badebei mapoo simiso. Sobo egee Keinen sobo. Esiga yayo Yesu ogoloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dele. Bei, mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badolone yimapoo dala toowa tenee domoloso,” diso.

²³ Esino Yesuye to hagee duloso to nei takele. Esem e hamamee dili odoo oso Yesu mapoo sibiles egeesee takaso, “Sobo hagooso iba deede silone to neligidi takomo silo. Esiga nayo yo diye dee takee,” diso.

²⁴ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye a hedebe Isalael odoo sipi be hu masi osugobuloso egee do mapoo diye diso,” dee takaso.

²⁵ Esem sobo hagooso see sibiles Yesu o homo bei mapoo gasuwoloso badolone egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” diso.

²⁶ Esem Yesuye nei sobo yimapoo wudu takolone egeesee takaso, “Holaiso dia nei toloso see so mapoo tenelai tekeponee,” diso.

²⁷ Esino sobo hagooso Yesu mapoo egeesee takaso, “O. Lodee nayo tei takoo. Esino so ee amaye nei nolone kokou miyomoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁸ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Sobo, nayo tei too diya toowadoo. Esiga nayo goomoga goo taka ee ayo moodoolaiso,” diso. Esem beame omapoo sobo egeeyo owolo sobo holo olo tekepo paso.

Yesuye odoo paigiga susuga tekepo pa

²⁹ Yesu mi egee poogoloso see Gelili abei palaga dimeleeso. Yo see abaga peleso mubi dokodoo biaso. ³⁰ Osoloso odoo mooloogoodoo oso odoo paigiga gilimado sibiles Yesuwo homo beiyopoo ibedigasoo. Odoo abo bagi daga poogoo, osoloso odoo howo neliga, osoloso odoo su kakawa poogoo, osoloso odoo to koo keli, osoloso odoo paigiga opusomo opusomo di abo sabolo Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esem Yesuye odoo paigiga susuga egee bia tekepo paso. ³¹ Esem odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadolone Isalael odoo dia Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, to koo keli odoo see to keiso, osoloso odoo su kakawa poogoo see toboloso silesibiso, osoloso bagi daga poogoo odoo see tekepo poloso silesibiso, osoloso odoo howo neliga see egeiso.

*Yesuye odoo 4000 mapoo nei pi
(Maka 8:1-10)*

³² Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso egeesee takaso, “Odo mooloogoodoo hagee bia beame bakadio hedebe di ee ma kulodu abolo hodobo debeiso. Esino see diayo nei mauwe debei ogoloso diba diya sooloo dalaso. Ayo diba nei tenelega diye daga, diba eli domopoo dumologa houdulone diya wosalai malaiso,” dee takaso.

³³ Esem o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Nei mauwe mi hamapoo iyo nei kapoo toloso odoo mooloogoodoo mapoo tebia ka tenelaiyo?” diso.

³⁴ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Nimapoo wo si kasolo molosomo?” dee takaso.

Esem diayo nei egeesee takaso, “Imapoo wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo moloso,” diso.

³⁵⁻³⁶ Esem Yesuye odoo susuga mi mapoo bulume dee takoloso wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo toloso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso wo si popei, di hwei agisaloso o hamamee dili odoo mapoo teneme, see diayo odoo mooloogoodoo mapoo piso. ³⁷ Odoo susuga nei ne oso diya edigasoo. Esem nei naloso abo poogoo ee o hamamee dili odoo oso misigaloso bou tegei ma kulodu soo bou 7 egesi metamagisaso. ³⁸ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 4000. ³⁹ Yesuye odoo susuga diye dee takoloso o hamamee dili odoo sabolo meilesu du ma kulodu tebisaloso, Magadan mi koola mapoo dalo soowaso.

16

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-13, Luka 12:54-56)

¹ Osoloso Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso Yesu mapoo sibilesa yimapoo kukulo agalame egeesee takaso, “Nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodoo,” dee takaso.

²⁻³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Habe osoko tekepo mougaa ogoloso niyo egeesee takeliso, ‘Godigi osoko tekepo polodoo,’ dee takeliso. Osoloso gesikolo mi hemiye ogoloso, ‘Epei howo sibulodoo,’ deliso. Esiga goo egeesee oso peledabalai niba olo gooleedooso. Esino goo susuga ayo epedee hagee eligi sabolo osoloso goo susuga ayo epedee hagee moodoomolo eyo bei, niba gooleede. ⁴ Odoo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Osoloso niyo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to tolosa kokodo takamo sili odoo Yona eyo goo ono nimapoo eligileiso.” Yesuye goo hagee takemelee koodobulosa diba poogoo diso.

Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo ee na deede

(Maka 8:14-21)

⁵ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dalo soowaso. Diba omapoo dileso dobolone egeino o hamamee dili odoo oso wo telega boobada neme goo diya koudiaso. ⁶ Diba goo koudulone do-boome Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Obeeamo! Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo dia wo ee habiaga, niba medee koolone ka debee.”

⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee dulosa, diesono to moulone egeesee takaso, “Iyo wo telega boobada poogoo simiga Yesuye iba ogoloso egeesee ka takoo,” diso.

⁸ Esemee diayo goo koudulone debei ee Yesuye ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Niyo tei too goo ee diya pe-pookodoo. ⁹ Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooleedelega osee doso. Esiga niba ayo odoo 5000 mapoo wo si dee tiadoo populosa pi goo ee boobado bugulosa ka doso. Osoloso diayo wo nalosa abo poogoo,

niyo misigalosa bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo boobado buguso. ¹⁰ Esiga niba ayo odoo 4000 mapoo wo si 7 populosa pi goo ee boobado bugulosa doso. Osoloso diayo wo nalosa abo poogoo, niyo misigalosa bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo olo boobado buguso. ¹¹ Esiga ayo nimapoo wodee eyo goo maga takele. Esino bei kasee maga niyo goo hagee gooleedelega ka dosomo? Esiga ayo taka goo ee niyo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo mapoo hamamee dedeyaga niso nediliyo medee balame to hagee nimapoo ka taka.” ¹² Esemee Yesuye wodee eyo goo maga takelega, wulo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo* maga ka takeme, Yesu o hamamee dili odoo oso omapoo ogoloso olo gooleedooso.

Pitaye Yesuwo goo yiligebugu

(Maka 8:27-30, Luka 9:18-21)

¹³ Yesu dileso Kasaliya-Pilipai mi mapoo silone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Odoo Holo a odoo ogu deliyo?” diso.

¹⁴ Esemee diayo yimapoo egeesee takaso, “Odoo aboso no Yonee odoo howo oluguli odoo osodoo, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Ilaya, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Yelemaya deliso. Osoloso odoo aboso no Godee maga to tolosa kokodo takamo sili odoo hee daga badebei oso molodoo, dee takeliso.”

¹⁵ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino hee niyo a odoo ogu deliyo?” diso.

¹⁶ Esemee Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo, kookaiyo badobosa gie badeli Godeeyo owolo osodoo,” dee takaso.

¹⁷ Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Saimon-Pita, Yonayo owolo, no goomege. Bei, odoo heeso goo hagee namapoo ka eligile. Esino mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso namapoo ka eligi. ¹⁸ Esiga Pita, ayo namapoo taka, no yo masi badoso. Esiga ayo yoo hagee ma dokodooga mo sosee* bei mooloogoolaiso. Egeesee ma kulodu teliso kitulugu oso sosee hagee dagadileime. ¹⁹ Osoloso ayo Godeeye wiligi dolosa badeli osulu ee gibalalame kitulugu namapoo tenelaiso. Esiga nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei dolosa molosa. Osoloso nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei me daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei me molosa.”

* **16:12:** Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo diayo eligi goo ee wo habia masi molosa. Bei, wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege tekepo ee tokenee palaiso. * **16:18:** sosee hu eyo bei ee tei telaga odoo susuga mipoo hamapoo egee do ee takoooso.

²⁰ Osoloso yayo tobudulone to kitulugu sabolo o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niyo odoo abo mapoo takolone a Kelisoso, dee na takee,” diso.

*Yesu eyo talai goo ee taka
(Maka 8:31-33, Luka 9:22)*

²¹ Osoloso beamee domo omaga Yesuye o hamamee dili odoo mapoo eyo talai eyo goo ee takomo silame bei mooloogooso. Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo pologa, Yu odoowo wiligi odoo sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoo sabolo, osoloso tei eligili odoo oso amapoo dala tenelaiso. Osoloso edebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta moloso beamee bakadio hedebe di mapoo see bi maga hogadileiso,” dee takaso.

²² Esem Pitaye Yesu peegoo ido dileso tobudulone yimapoo diya kitulugu sabolo takolone egeesee takaso, “Haye Lodee, goo hagooso namapoo peledobeyaga, Godeeye no goolegeeye dee,” dee takaso.

²³ Esino Yesuye Pita mapoo biditoboloso tobudulone egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. To nayo eege takoo oso ayo Godeeye goomoga goo talai ee eli poo. Bei, nayo to eege takoo Godeeye taka ee koo takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo,” diso.

*Yesu goolone badalai
(Maka 8:34-38, Luka 9:23-26)*

²⁴ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo see tobu egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe. ²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobal-aiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogooga, yo bado-boso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe. Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe. ²⁷ Esiga Odoo Holo ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesa, odoo susuga oso goo tomo sillee eyo nei ayo dimapoo tebia tenelaiso. ²⁸ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Nima kulodu odoo abo wedilega eege do ee osee doge, Odoo Holo ayo wiligi doloso badalame sibileiso.”

17

*Yesuye Moses dio osoloso Ilaya dio to kei
(Maka 9:2-10, Luka 9:28-36)*

¹ Osoloso beamee 6 poogoloso Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yemeseeyo omolo Yonee esee gilimadoloso mubi hoodee mapoo dabalame paladeeso. ² Diba omapoo peleso dobolone egeino, Yesu o su opusomo doloso osokoso poni masi o mudu maga poni molome egeiso. Osoloso o dugo oso heliye diya gadeebugu masi molome egeiso. ³ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to kesamolome egeiso. ⁴ Esem Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga nayo goomogoga, iyo waseme bakadio hedebe di tegelaiso. Hee nee, osoloso hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo dalaiso,” dee takaso.

⁵ Pita yo to osee komolome, kolobo diya heliye oso sibilesa diba gidisooso. Esem kolobo ma kuloduga toso egeesee takaso, “Hagee ayo gooma mo holo oso. A namapoo diya goomogo. Esiga o to mapoo medee dui,” diso.

⁶ Esem Pita diayo goo hagee duloso diya obulone miyomoo balaboo tiesaso. ⁷ Esino Yesuye sibilesa dimapoo sigilone egeesee takaso, “Niba tebise. Haga na ebi,” diso. ⁸ Esem diba tebisaloso egeino Yesu obusomo tobudume egeiso.

*Yesu o hamamee dili odoo oso Ilayayo
goo maga woosa
(Maka 9:11-13)*

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Goo niyo eege ee odoo abo mapoo na takee. Esino Odoo Holo a ta maga see hogado pala ogoloso, niyo hamamee ka takomo silesibe,” dee takaso.

¹⁰ Esem Pita diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Bei kasalame tei eligili odoo oso eligilone ‘Daga malalo Ilayaye sibilesa Keliso hamamee sibileigo’ dee ka takeliyo?” diso.

¹¹ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ilaya tei sibilesa goo susuga see medee mopoodoo dalaiso. ¹² Esino ayo nimapoo taka, Ilaya yo olo simiso. Esino edebeeyo yo medee kibiya hoodo egelega yimapoo dala tenemeleeso. Egeeseelone diayo Odoo Holo amapoo dala egesi masi tenemalaiso.”

¹³ Osoloso diayo Yesuye egeesee taka duloso nei diayo goolee, Yonee odoo howo oluguli eyo goo ee takoo doloso olo gooleedooso.

*Yesuye holope bo holo pala ee tekepo pa
(Maka 9:14-29, Luka 9:37-43)*

¹⁴ Yesu o hamamee dili odoo bakadio hedebe di sabolo mubi dokodooga meilesa, odoo susuga diba balagamelee omapoo peledoboome, odoo heeso sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone egeesee takaso, ¹⁵ “Lodee, nayo mo giso

holo sooloo dologa yo pidi. Bei, yo todo dolone halaboomo silone, eyo nediliyo howomoo homodobuo osoloso dou mapoo homodobuo dolone dala toowa teliso. ¹⁶ Esemé ayo holope egee nee hamamee dili odoo mapoo ido simino, diayo yo tekepo moodoolai tebilena,” diso.

¹⁷ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Niba tokenee odoo, tei too mauwe. Niyo amapoo tei talame a beame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Ayo beame sage nibolo hodobo badebeino, niyo amapoo tei telega osee doge, a nimapoo diya gowooso. Esino holope egee amapoo ido sibe,” diso. ¹⁸ Esemé bo holo holopeyo kulodu pala mapoo Yesuye to kitulugu sabolo takeme peegoo diso. Esemé epedee omapoo holope egee see tekepo paso.

¹⁹ Goo hagooso dilesó koodobume, Yesu o hamamee dili odoo oso dibusomo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo kaseme bo holo holopeyo kulodu pala ee peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoowo?” diso.

²⁰ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo tei too ee diya pepooko. Goo egeesee maga niyo bo holo peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoo. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo tei too goo ee homokoko pepooko masi mologa, niyo mubi mapoo takolone ‘no see koo dilesó mele’ dee takooga, tei egeesee salaiso. Esiga egeesee ma kulodu goo susuga niyo moodoolai tebileiso. [²¹ Esino bo holo hageesi masi peegoo habigili ee hedebe nei tei doloso dobolone Godee mapoo taka maga bo holo peegoo ka habigiya.”]

*Yesu eyo talai goo ee see tobu taka
(Maka 9:30-32, Luka 9:43-45)*

²² Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesó Gelili mi mapoo mooloogoodoloso do-boome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Odoo Holo a odoo mapoo tiasalaiso. ²³ Osoloso diayo a wooloomalaiso. Esino a bi mapoo ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo gie badeli tolosó hogadileiso.” Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso diya gooheleso.

Tei moso ee pidilame tekisi molee teneli

²⁴ Osoloso see tobu Yesu o hamamee dili odoo sabolo dilesó Kapeniyum mi mapoo peledoboome, tei moso ee pidilame tekisi molee teli odoo aboso sibilesó Pita mapoo egeesee takaso, “Nibada eligili odoo yo tei moso ee pidilame tekisi molee teneliso?” diso.

²⁵ Esemé Pitaye nei egeesee takaso, “O. Teneliso,” diso. Esino Pita epedee omapoo moso kulodu Yesuye badebei mapoo gasibume, Yesuye Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, nayo goo hagee amapoo takee. Mipoo hageeyo wiligi odoo tebisa oso odoo ogo bia dimaga tekisi molee ka teliyo? Odoo diayo bali maga teliyo o, odoo abo maga ka teliyo?” dee takaso.

²⁶ Esemé Pitaye nei egeesee takaso, “Odoo abo maga ka teli*,” diso.

Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Esiga wiligi odoo diayo bali odoo diba tekisi molee dia wiligi odoo mapoo koo teneli*.” ²⁷ Esino tei moso ee pidilame tekisi molee teli odoo hagee bia ee kemeneyaga, iyo tekisi molee tenelega pagalai tekeponee. Esiga no dilesó abei mapoo kimaso di gi. Osoloso di malalo gi eyo maga gwaloso ogoga molee ko molo agalaiso. Eseege nayo molee egee tolosó dimapoo ibada tekisi molee magee,” dee takaso.

18

*Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?
(Maka 9:33-37, Luka 9:46-48)*

¹ Beame domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesó Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?” diso.

² Esemé Yesuye holope hee idolosó dima domo tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ³ “Ayo nimapoo taka. Nibaba goo goolee su wudoloso holope hageesi masi badelega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime. ⁴ Esiga odoo agayo holope pepooko hageesi masi o su eyo nediliyo pepooko daga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo toowa doloso ka badoso.

⁵ Osoloso odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga o mosopoo ido pologa, yo a ido pala masi ido poloso. ⁶ Esino odoo heeso tei too odoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoo goo egeesee moodeli mapoo dala toowa tenelaiso. ⁷ Eeye-ee, mipoo hamapoo debeli odoo, niba emegei! Bei, mipoo hamapoo niba goo tokenee mapoo gido dili goo diya bei moloso. Esiga goo egeeseeso sibilesó. Esino goo tokenee mapoo gido dili odoo, niba obeamo! Godeeye odoo egeesee seli

* **17:26:** Yesuye badebei beame omapoo, wiligi odoo toowa taba oso o ha teli odoo sabolo ha temeleso, odoo diayo dagadi egee bia dimaga yayo tekisi molee teliso. Esino o mosobia maga koo teli. * **17:26:** Yesuye to hageesee taka goo eyo bei ee, Godeeyo owolo dio oso tei moso ee pidilame tekisi molee tenelega pagalai ee tei mauwe doloso ka taka.

mapoo dala diya toowa tenelaiso. ⁸ Osoloso nee dee hodio oso no goo tokenee talame gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee dee bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. Osoloso nee homo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. ⁹ Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi, howo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee howo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.

¹⁰ Esiga niba obeeamo. Holaiso hagee bia goo mauwe dee na goolee. Bei, Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga Ma Godeeyo howo woola dimapoo ka bamoloso. [¹¹ Bei, Odoe Holo ayo simi hagee odoe Godee maga peegoo osugoba dimapoo gie badeli tenelame ka simi.]

*Sipi be hu osugoba
(Luka 15:3-7)*

¹² “Odoe heeso sipi be hu 100 gibadalaiso. Egeesee ma kulodu sipi be hedebe osugobodoga, yayo see ogoe goo moodoolaisomo? Sipi be hu abo 99 ee omapoo doga, yo see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ¹³ Esiga ayo nimapoo taka. Sipi be hu 99 osugobebe mapoo yo goomoga moloso. Esino sipi be hedebe osugoba ee esiamoleso ogoga, yo diya goomogalaiso. ¹⁴ Esiga holaiso hageesee heeso yimaga peegoo osugobalal nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado yo koo goomogoso.”

Tei too odoe oso goo tokenee toga, yo pidi

¹⁵ “Esiga tei too odoe oso namapoo goo tokenee moodooga, nayo mada dileso yimapoo o goo tokenee ee takalai tekepo. Egeesee ma kulodu yayo nee to duloso mesioga, yo see goo tekepo mapoo ido siboso. ¹⁶ Esino yayo nee to duloso mesile poogooga, nayo see tei telaga odoe hedebe, o, bakadio egesi gilimadoloso yo agalame di, diayo to nayo taka ee tei takadoo dalame. ¹⁷ Egeesee ma kulodu yayo dibada to duloso mesile poogooga, goo hagee tei telaga odoe susuga sosee ma kulodu egee do mapoo takee. Esino yayo see dibada to duloso mesile poogooga, yo see peegoo badeli odoe o, goo tokenee teli odoe dalai tekepo.

¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Osoloso niyo ogoe goo ee mi hamapoo tiadoo mologa, Kei mi ma dokodoo osee tiadoo molo agalaiso. Osoloso niyo mi hamapoo ogoe goo ee puobuguga, Kei mi ma dokodoo puobugu molo agalaiso.

¹⁹ Esiga ayo see nimapoo taka. Mipoo hamapoo odoe bakadio oso goo goolee hedebe doloso ogoe goo talame dokodoo takooga, mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso diayo goomoga goo ee tei moodoolaiso. ²⁰ Esiga odoe bakadio egesi o, bakadio hedebe di egesi oso sibilesa mo hu maga mooloogoodoloso doga, a dibolo hodobo badoso.”

Odoe koo sooloo deli odoe

²¹ Osoloso domo omapoo Pitaye sibilesa Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, mo tei too odoe oso amapoo goo tokenee toga, ayo nei o goo tokenee ee kasolo boobado bigileiyo? 7 mapoo toobooga ka koodobileiyo?” dee takaso.

²² Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Haye, hedebe 7 mapoo toobooga o goo tokenee na boobadobigi. Esino o goo tokenee hapoloso boobadobigili ee na koodobie.

²³ Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoe o tou teli odoe oso molee howadooso, see hamamee tebia hedebe egesi yimapoo ka tenelame. Esemee hamamee wiligi odoe oso molee egee see talai goomogolone, o odoe mapoo takolone, odoe molee howadoo egee bia yimapoo gilimado sibeye diso. ²⁴ Esemee o tou teli odoe hee daga molee toowa 10,000 talent* deli ee howadoo ee yimapoo ido simiso. ²⁵ Esemee odoe ogoso molee tebia egesi nei tenelai tebile. Esemee wiligi odoe oso o odoe mapoo egeesee takaso, ‘Odoe hagee sabolo, osoloso osobo, osoloso owolo dio, osoloso o bi susuga toloso odoe abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso see molee egee amapoo tosibe,’ dee takaso.

²⁶ Osoloso o tou teli odoe yayo o wiligi odoe homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugalosolo badolone howolone egeesee takaso, ‘Nayo a sooloo dologa beame deiyepe amapoo tenee. Ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,’ diso.

²⁷ Esemee wiligi odoe oso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo molee howadoo eyo nei hamamee amapoo tenelaigo, dee takemenee ee bige peegee. Bei, ayo goo egee olo boobado buguso. Esiga no goomoga sabolo di,’ dee takaso.

* **18:24:** talent goo eyo bei hagooso. Odoe heeso dugo 15 ma kulodu tou temelee eyo nei molee toowa talent deli hedebe teliso. * **18:28:** denaliyus goo eyo bei hagooso. Odoe heeso beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko denaliyus deli hedebe teliso.

²⁸ Osoloso tou teli odoos ee see wedi dulonge o odoos tugodoosoo. O odoos hagoosoo yimaga molee howadooloo ee haga toowanee (goo egee, molee ko 100 denaliyus* deli ee howadooloo). Esino tou teli odoos oso yo ogoloso o gabada mapoo tolosoo debidolone egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadooloo eyo nei tebia hedebe egesi amapoo tenee,' diso.

²⁹ Esemee odoos hagoosoo tou teli odoosoo homo beiyopoo gasuwoloso ebisoo miyomoo tugusaloso badolone yimapoo howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa beamee deiyepoo amapoo tenee. Bei, ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaisoo,' diso. ³⁰ Esino tou teli odoos yo o odoos oso egeesee takeme gowoolone yo todilesoo neliga mosoo mapoo toosooos, yayo nei tebia egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.

³¹ Esino wiligi odoos o tou teli odoos abosoo hagee ogoloso diya gowoolone wiligi odoos mapoo takalame diyadeeso. ³² Esemee wiligi odoos yo goo hagee duloso o tou teli odoos ee idolosoo yimapoo egeesee takaso, 'No tei diya tokenee odoosoo. Nayo mo molee howadoloso see hamamee tenelai tebile neme, ayo no sooloo dolone bige peegee dee takaso. ³³ Goo egeesee maga, nayo mo tou teli odoos hee sooloo dala diepi, tekepo meliyo,' diso. ³⁴ Egeesee takolosoo wiligi odoos oso komonolone o tou teli odoos ee neliga mosoo gidebeli odoos mapoo teneeso, diayo yo neliga mosoo mapoo toosooloso dala tenelame. Osoloso yayo nei tebia hedebe egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame."

³⁵ Yesuye to hagee taka koodobuloso see odoos mapoo egeesee takaso, "Esiga niyo nee sooloo ma kuloduga tei too odoos eyo goo tokenee boobadoo bigilega poogooga, wiligi odoos oso o tou teli odoos mapoo moodoo egesi masi nei mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso nimapoo egeesee moodoolaisoo."

19

*Sobo huloso pegeli goo ee eligi
(Maka 10:1-12)*

¹ Yesuye goo hagee takolosoo koodobuloso Gelili mi poogoloso see Yudiya mi mapoo dulone Yoden howo daloso diso. ² Yo omapoo dime, odoos mooloogoodoo oso yo dodomoo diso. Esemee Yesuye paiye dima kulodu melee susuga ee tekepo paso.

³ Esemee beamee omapoo Pelisi odoos abosoo sibilesoo Yesu mapoo gamenee kukulo agalame yimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molosomoo?" diso.

⁴ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niba Godeeyo to hesigeleyo? Godeeye mipoo hagee moodoo beamee mapoo giso sabolo sobo sabolo moodoosoo.

⁵ Osoloso Godeeye egeesee takaso, 'Esiga gisoso ama dio owee dio poogoloso see osobo sabolo hedebe doloso badalaisoo. Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaisoo,' dee takaso. ⁶ Esiga diayo debei ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka dosoo. Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odoos heeso domo na pi."

⁷ Esino Pelisi odoosoo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Bei kasee maga Moseseeye takolone sobo pagalame gooleega, sobo pegeli peipa mapoo hoguguloso sobo egee pagalai soowa dee ka takayo?" diso.

⁸ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Moseseeye egeino yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogoloo neme, bige, sobo pagalai soowa dee ka taka. Esino bei mooloogoo beamee mapoo sobo huloso pagalai goo ee Godeeye takele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, gisoso osobo na peegee. Esino sobo oso giso hee sabolo hedebe daga, omoye osobo egee pagalai tei mauwe. Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo poogoloso see sobo hee huga, yo odoos heeyo osobo ee peedee husoo."

¹⁰ Esemee Yesu o hamamee dili odoos oso yimapoo egeesee takaso, "Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo pagalai ee tei daga, gisoso sobo hulei tekeponee," diso.

¹¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Goo hagee odoos susuga oso dadalai tebile. Esino hedebe Godeeye kitulugu tenee odoos oso goo hagee dadalai tebia. ¹² Bei, odoos abosoo sobo huloso holo sooloogamagalai tebile. Bei, diba dibada oweeye ho mauwe soomagooga. Goo egeesee maga diba sobo koo huli. Osoloso odoos abo ho tigaga diba sobo koo huli. Esino odoos abosoo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga sobo koo huli. Esiga edebeeyo sobo huli eyo goo maga ayo eligi goo ee talai tebia daga, yo goo ayo eligi hagee medee dadalai tekepo."

Yesuye holaisoo pidi

(Maka 10:13-16, Luka 18:15-17)

¹³ Odoos abosoo owoloo dio Yesu mapoo iyadoo simisoo, Yesuye o deeso diba sigolone diba Godee mapoo takalame. Esemee o hamamee dili odoos diayo goo hagee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Esemee Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, "Holaisoo amapoo sibadee dee, diba na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaisoo hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadileiso," diso. ¹⁵ Osoloso yayo o

deeso diba sigolone Godee mapoo takoloso see mi hee mapoo diso.

Bi bei odo

(Maka 10:17-31, Luka 18:18-30)

¹⁶ Odo heeso Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, “Eligili odo, ayo ogo go tekepo ee toga, badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?” dee takaso.

¹⁷ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame nayo sibilesa go tekepo talai goo maga amapoo ka woosoowala? Hedebe Godeeye tekepo ka badoso. Esiga no badoboso kookaiyo gie badeli talai goomogoga, no tei magoo goo ee medee deede.”

¹⁸ Esem odo ogo egeesee takaso, “Tei magoo kagee takala?” diso.

Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Odo na woolome, osoloso adaba kooka sobo sabolo hedebe dee na see, osoloso adaba bi heli na te, osoloso odo hee mapoo gamenee na gigidi, ¹⁹ osoloso nama dio noowee dio oso taka to mapoo mesie, osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egesi masi nee odo hee nose egeesee sooloo dele.”

²⁰ Esem odo gie kauwa ogo Yesu mapoo egeesee takaso, “Tei magoo goo susuga ayo tobuloso medee deedeeso. Esino ayo see ogo goo hee ka moodoolai-somo?” dee takaso.

²¹ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No medee teedee badalai goomogoga, nee bi susuga odo abo mapoo teneloso nei molee toloso odo bi mauwe mapoo tenee. Nayo egeesee seega, Kei mi mapoo bi bei nee hu sabolo malaiso. Osoloso a dodomo sibe,” diso.

²² Esem odo gie kauwa ogo Yesuwo to duloso diya goohele sabolo diso. Bei, yo bi bei doloso badebeiga. ²³ Esem Yesuye o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei diya kalawa. ²⁴ Esiga ayo nimapoo see tobu taka, dugo duseli midole o maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁵ Esem o hamamee dili odo oso yayo eligi goo hagee duloso diya dio dulone egeesee takaso, “Goo egee diya kalawadoo. Esiga odo agayo gadileisomo?” diso.

²⁶ Esem Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo tebia. Bei, goo susuga yayo moodoolai haga kalawanee,” diso.

²⁷ Esem Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada bi susuga hoogoo poogoloso

nayo di hamamee deede simiso. Esiga iba nei ogo bi talaiyo?” diso.

²⁸ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Godeeye goo susuga see dia moodoolai beame mapoo, Odo Holo ayo wiligi doloso badeli mi mapoo badalaiso. Osoloso beame omapoo mo hamamee dili odo 12 niba nosee wiligi odo oso bili 12 mapoo dobolone, Isalael odo bala 12 ee niyo gidabalaiso.

²⁹ Osoloso odo agayo emei dio, omolo dio, omoo dio, ama dio, owee dio, owolo dio, osoloso dia mi sabolo, dia moso poogoloso mo goo tomo siloga, diba nei toowa talaiso. Osoloso diba kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. ³⁰ Esiga odo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

20

Tou teli odo eyo goo maga wudu taka

¹ “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Homolee eyo amaye gesikolodee tou teli odo gilimalame diso, diayo o homolee geleipi ko segei mapoo tou talame. ² Osoloso yayo odo abo ogoloso yibolo hodobo to mouloso goomoga magooso, beame hedebe mapoo diayo tou too eyo nei odo hedebe hedebe dimapoo molee ko * hedebe tenelame. Osoloso diba tou talame diye diso.

³ Osoloso homolee eyo amaye osoko howo 9 domo mapoo yo see wedi dileso egeino, odo abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. ⁴ Esem yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba see mo homolee mapoo tou talame di. Eeega ayo habe nimapoo niyo tou too eyo nei molee tebia tenelaiso,’ diso. ⁵ Esem diba tou talame diso.

Osoloso beame hedebe omapoo osoko oo domo tooboome, odo abo gilimado dileso o homolee mapoo tou teye diso. Osoloso beame hedebe ososee osoko howo bakadio hedebe di mapoo, yayo see tobu odo abo gilimado dileso o homolee hedebe omapoo tou teye diso. ⁶ Osoloso beame hedebe omapoo osoko howo dee tiadoo mapoo tooboome, yo see wedi dileso egeino, odo abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. Esem yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba kasalame tou telega beame toowa wulo hamapoo mosoowe ka tebisamalala?’ diso.

⁷ Esem diayo nei egeesee takaso, ‘Odo heeso imapoo o tou teye dee takele,’ diso. Esem yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba

* **20:2:** molee ko hageeyo hu ee denaliyus (Matiyu 18:28 mapoo ege).

nosee mo homolee mapoo tou talame sibe,'
dee takaso.

⁸ Esemee habe homolee eyo amaye o tou teli eyo wiligi odoo mapoo egeesee takaso, 'Homolee ma kulodu tou telagali odoo gilimadoloso dia tou too eyo nei molee tenee. Esiga nayo nei molee teneega, tou talame hamameedee sibili odoo mapoo daga malalo ka tenee,' dee takaso.

⁹ Esemee tou teli odoo oso dia nei talame sibilesi mooloogoodoome, odoo tou talame hamameedee sibili dimapoo tou too eyo nei molee ko hedebe hedebe di teneeso. ¹⁰ Osoloso gesikolodee odoo daga malalo tou talame diyadee oso goo egee ogoloso diayo goolee, diba dia tou eyo nei toowa talaiso, dee goolone debeiso. Esino diba onosee molee ko hedebe egesi tooso. ¹¹ Diba molee egee toloso gowoolone homolee eyo ama mapoo egeesee takaso, ¹² 'Iba beame toowa osoko pa mapoo tou toowa telagameleeso. Esino odoo hagee bia wulo osoko howo deiyeepo mapoo tou ka too. Esino nayo kasee maga molee dimapoo tenee hedebe egesi masi mapoo ka tonowala?' diso.

¹³ Esemee homolee eyo amaye dima kulodu odoo hee mapoo egeesee takaso, 'Emegei, ayo goo tokenee hee namapoo moodoole. Bei, no beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko hedebe egesi masi talai doloso tou talame goomoga magooso. ¹⁴ Esiga nee molee egee toloso di. Ayo molee namapoo tenee hedebe egesi masi odoo abo mapoo tenelai a goomogo. ¹⁵ Bei, mo molee oso mawo goomoga goo ee talai tekepo. Esino kasee maga goo tekepo ayo moodoo ee ogoloso, nayo amapoo ka komonowala?' dee takaso."

¹⁶ Esemee Yesuye see egeesee takaso, "Esiga odoo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso."

*Yesu eyo talai goo ee see tobu taka
(Maka 10:32-34, Luka 18:31-34)*

¹⁷ Yesu Yolusalem mapoo polone o hamamee dili odoo 12 peegoo gilimado dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, ¹⁸ "Goolee! Iba Yolusalem mapoo olo duso. Omapoo Odoo Holo a Yu odoo dia tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo mo goo meediloso ayo talai goo ee takalaiso. ¹⁹ Osoloso Yu odoonee oso a toloso manolone woolaiso. Osoloso a woomo dileso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Esino a bi ma kulodu ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo see gie badeli toloso hogadileiso."

*Yemes dio Yonee dio egee bia dia oweeye
goomoga goo ee ogo taka
(Maka 10:35-45)*

²⁰ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio oweeye gilimadoloso Yesu mapoo simiso. Osoloso oweeye goomoga goo ee Yesu mapoo ogo takalame, o homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso.

²¹ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Nayo amapoo ogoo goo takalame ka simiyo?" diso. Esemee yayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, "Nayo wiligi doloso badalai mi mapoo mo holo bakadio hagee heeso nee dee deede dokolo bado, osoloso hee nee dee dobusu dokolo bado dalai tekepowo?" dee takaso.

²² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niyo egee takoo goo ee niba koo gooleedo," dee takaso. Osoloso yayo Yemes dio Yonee dio mapoo egeesee takaso, "Dala toowa ayo talame egee molo niba nosee egeesee talai tebiayo?" diso.

Esemee diayo nei egeesee takaso, "O. Iba tebia," dee takaso.

²³ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Tei takoo, niba nosee dala hageesee talaiso. Esino mo dee deede dokolo dabalai odoo sabolo, osoloso mo dee dobusu dokolo dabalai odoo hesigilei amapoo kitulugu mauwe. Esino hedebe mo Maye hesiga odoo oso mi omapoo dabalaiso."

²⁴ Egeesee ma kulodu Yesu o hamamee dili odoo abo 10 oso to hagee duloso Yemes dio Yonee dio mapoo diya kamanaso. ²⁵ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, "Yu odoonee dia wiligi odoo oso dima hemidu debeli odoo ee kitulugu sabolo gidebeliso. ²⁶ Esino nima kulodu egeesee salai tekeponee. Esiga nima kulodu edebeeyo toowa doloso badalai goomogoga, yo tou teli odoo masi mesie sabolo odoo abo halo tou tolone ka badebee. ²⁷ Osoloso edebeeyo malalo badalai goomogoga, yo tou wulayo teli odoo masi odoo abo halo tou tolone ka badebee. ²⁸ Bei, Odoo Holo ayo mipoo hamapoo simi hagee edebeeyo a pidilame ka sibile. Esino ayo odoo pidilame ka simi. Osoloso odoo susuga Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi."

*Yesuye odoo howo neliga bakadio
tekepo pa*

(Maka 10:46-52, Luka 18:35-43)

²⁹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yeliko mi poogoloso diyadaga molome, odoo mooloogoodoo toowa oso diba dodomo sibadeeso. ³⁰ Egeesee seemelee domo omapoo odoo howo neliga bakadio eli pee mapoo debeiso. Diayo Yesuye simi

goo ee duloso to neligidi egeesee takaso, "Lodee, Deibidiyo amawe, nayo iba sooloo dolone pidi," dee takaso.

³¹ Esino odoo susuga oso dimapoo diya takolone egeesee takaso, "Niba to mauwe debee," diso. Esino odoo susuga oso dimapoo egeesee takeme, diba dia to dulega see diya neligidi egeesee takaso, "Lodee, Deibidi amawe, nayo iba sooloo dolone pidi," dee takaso.

³² Esemee Yesuye omapoo kookoodoboloso diba iyadoloso dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo ogooo goo moodoolai goomogolo?" diso

³³ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Ibada howo tekepo moodee. Iba agalai goomogo," dee takaso.

³⁴ Yesuye diba sooloo dolone dibada howo deeso sigeso. Esemee saga omapoo dibada howo tekepo poome, Yesuye di hamamee diso.

21

Yesuye Yolusalem mi mapoo di

(Maka 11:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yolusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mi pepooko Betapage mapoo peledabaso. Diba omapoo peledoboloso dobolone, Yesuye o hamamee dili odoo bakadio malalo diye dolone egeesee takaso, ² "Niba mi hee malalo koogee mapoo di. Niba omapoo diloso ogoga, donki be o pe sabolo dia mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo mologa saga agalaiso. Eseege niyo ebigi pidiga poogoloso amapoo hado sibe. ³ Egeesee ma kulodu odoo heeso nimapoo takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, 'Lodeeye donki be bakadio egee goomogogona,' dee takee. Egeesee odoo ogoso saga nimapoo takolone donki be egee hado diye dalaiso," diso.

⁴ Esiga goo hagooso peledaba ee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso to taka sabolo tebilame ka see. Bei, yayo egeesee takaso,

⁵ "Niyo Yolusalem mapoo debeli odoo mapoo takee, 'Ege, nibada wiligi odoo nimapoo olo sibo.

Yo mesie taba. Yo donki be pepooko mapoo buloso ka siboso.'"

⁶ Esemee Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yesuye taka goo ee tobuloso moodooso. ⁷ Diba diloso donki be owee sabolo osoloso o pe sabolo hado simiso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoloso donki be dia waki ma dokodoo palagaloso, Yesuye omapoo peleso biaso. ⁸ Esemee odoo mooloogoodoo toowa oso dia kekeisu dugo tigadoloso eli domopoo palagamo

dime, odoo aboso weiyo kookooloso Yesuye sibilei eli mapoo palagamo diso. ⁹ Esemee Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odoo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odoo oso to neligidi egeesee takaso, "Iba Deibidiyo amawe mapoo goomogo.

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo yo Godeeye pidiye dee.

Kei mi ma doko hodoo badeli Godee mapoo goomogo," dee takagamo diyadeeso.

¹⁰ Yesu Yolusalem mi ma kulodu gadime, odoo susuga omapoo debei oso diya dio dolone egeesee takaga meleeso, "Hagee odoo ogubele?" dee takaso.

¹¹ Esemee odoo mooloogoodoo oso nei egeesee takaso, "Hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yesu oso. Yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko maga ka siboso," diso.

Yesuye Yu odoo dia tei moso ma kulduga odoo peegoo hasisobugu

(Maka 11:15-19, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)

¹² Yesuye Yolusalem mapoo sibilesi tei moso mapoo peleso egeino, odoo susuga oso tei moso tegei ma kulodu gala sabolo bi abo sabolo neiso telaga molome egeiso. Yo goo egee agalai gowoolone, yayo moso ee ma kulodu melee bi eyo ama sabolo osoloso bi ee telaga odoo sabolo peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli odoo dia debi pooba sabolo bidigebuguso. Osoloso molo huyado sibilesi nei moleeso teli odoo susuga oso bili pooba sabolo bidigebuguso.

¹³ Osoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Mo tei moso ee edebeeyo sibilesi Godee mapoo takeli moso,' diso.

Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada wuli moso ka poso," diso.

¹⁴ Egeesee seemelee beemee omapoo Yesu tei moso ma kulodu badoboome, howo neliga odoo abo sabolo, osoloso odoo bagi dagapoo yimapoo sibadeeso. Esemee yayo diba tekepo paso.

¹⁵ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoomo silee ogoloso diya kamanaso. Egeeseelone holaisoso tei moso ma kulodu dobolone toso neligidi takolone egeesee takaso, "Deibidiyo amawe Yesu mapoo goomogo," dee takaga melee duloso diayo dimapoo diya goweso. ¹⁶ Osoloso diayo see Yesu mapoo egeesee takaso, "No holaisoso to egee takoo medee dusomo?" diso.

Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "O. A duso. Esino niba Godeeyo

to booka mapoo hogugu ee hesigelega dosomo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takoooso,
'Godeeye holaiso sabolo osoloso holope oso o hu dokodoo poudilei goo ee dimapoo olo eligiso,' dee takaso."

¹⁷ Osoloso Yesuye diba poogoo dilesio Yolusalemi mi maga see Betani mi mapoo tilame diso.

Pigi homoso sia
(Maka 11:12-14,20-24)

¹⁸ Gesikolo Yesu Yolusalemi mapoo see wedi dulone hodiaso. ¹⁹ Esemee dulone pigi homo eli palaga mapoo dime ko pa beleso agalame diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Esemee Yesuye pigi homo hamapoo egeesee takaso, "No see tobu ko palaima," diso. Esemee epedee omapoo homo saga siaso.

²⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso dio dulone egeesee takaso, "Pigi homo hagee saga kasee siabele?" diso.

²¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Niyo tei toloso dobolone goo goolee bakadio delega doga, ayo homo hamapoo moodoo goo ee niba nosee egeesee moodoolai tebileiso. Osoloso goo hedebe hagoonosee talai tebile. Esino niyo goo toowa abo moodoolaiso. Egeeseelone niyo mubi hamapoo takolone 'no nediliyo tadoloso howomoo mei' dee takoooga, goo oso tei peledabalaiso. ²² Esiga niyo tei toloso Godee mapoo takoooga, yayo goo niyo howa eyo nei nimapoo tenelaiso.

Yesuye kitulugu maga woosa
(Maka 11:27-33, Luka 20:1-8)

²³ Yesu see Yu odoowo tei moso mapoo peleso Godeeyo to odoo susuga mapoo eligimolome, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso sibiliso Yesu mapoo egeesee takaso, "No agamo kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odoo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?" diso.

²⁴⁻²⁵ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Anosee woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Odoo agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoo howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo o, edebeeyo teneeyo? Esiga niyo to eyo nei amapoo takoooga, anosee ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nimapoo ka takalai," diso.

Esemee diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaga meleeso, "Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye

teneedoo, dee takoooga, see nei Yesuye imapoo egeesee takalaiso, 'Niba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?' dalaiso. ²⁶ Osoloso iyo takolone kitulugu odoo maga simigo daga, odoo susuga oso imapoo diya kamanalaiso. Bei, odoo susuga oso takolone Yonee yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo deliso." ²⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, iba gooleedele," dee takaso.

Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nimapoo takalaima," diso.

Yesuye holaiso bakadio eyo goo maga wudu taka

²⁸ "Esiga niba goo hamapoo kasee gooleesomo? Odoo heeso o giso holo bakadio gilimadoloso debeiso. Esiga yayo daga holo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, no epei geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,' dee takaso.

²⁹ Esino giso holo oso nei egeesee takaso, 'A gowoo,' diso. Esino yo see hamamee o goo goolee su wuduloso tou talame diso.

³⁰ Osoloso amaye see tobu owolo hee mapoo dilesio egeesee takaso, 'No geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,' dee takaso. Esemee owoloye nei egeesee takaso, 'O. A tou talame dileiso,' diso. Esino yo dilega poogooso.

³¹ Esiga holaiso bakadio hagee bia hee kaso amaye goomoga goo ka toowo?"

Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, "Daga holo oso amaye goomoga goo ee tooso," dee takaso.

Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Tekisi molee teli odoo sabolo osoloso domo silesibili sobo oso daga diayo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadulone hee niba peegoo pagalaiso. ³² Bei, Yoneeye nimapoo goo tekepo eligime, niyo o to duloso tei tele. Esino goo tokenee teli odoo hagee bia oso Yoneeyo to duloso tei tooso. Osoloso niyo diayo tei too goo ogoloso goo goolee su wuduloso Yoneeyo to mapoo tei tele poogooso."

Odoo tokenee bali eyo goo maga wudu taka

(Maka 12:1-12, Luka 20:9-19)

³³ "Osoloso see hee hagee wudu takoo dui. Beame heeso homolee eyo amaye homolee mapoo geleipi ko segeiso, osoloso pee maga beleeso. Osoloso ko i debilame yo ou poogoloso homolee egee gibadalame

* **21:33:** homolee bali odoo: odoo hagee bia oso homolee mapoo tou too eyo nei homokoko gooloogaloso hodio diayo teliso. Osoloso hodio homolee eyo amaye teliso.

doko moso tegeiso. Osoloso yayo homolee bali odoo* abo mapoo beye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso. ³⁴ Yo omapoo dileso badoboome, homokoko palagalaso olo bi moodoogaso. Esemeyayo o tou teli odoo abo mapoo takolone o homolee mapoo dileso homokoko egee gooloogalaso o hodio ee yimapoo tosibeye diso. ³⁵ Esino homolee bali odoo oso diayo sibadee ogoloso diba tolosa, hee wulo woomele poogooso. Osoloso heeno wulo wooloomaso, osoloso hee yoso wooloomaso. ³⁶ Esemeyayo eyo amaye goo hagee duloso see tou teli odoo bei diyadeeye diso. Esino homolee bali odoo oso diba nosee tolosa woomele poogoloso abo yoso piluguso. ³⁷ Esemeyayo see hamameede owolo diye dolone egeesee gooleeso, 'Homolee bali odoo oso mo holo mapoo mesilone yo wooloomalaime,' dee gooleeso.

³⁸ Esino homolee bali odoo oso homolee eyo amayo owoloye simi ee ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, 'Holo hagooso hamamee ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,' dee takaso. ³⁹ Esemeyayo diayo holaiso hagee homolee maga peegoo ido dileso wooloomaso. ⁴⁰ Esiga homolee eyo amaye sibilesa o homolee bali odoo mapoo kasee moodoolaisomo?"

⁴¹ Esemeyayo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, "Homolee eyo amaye sibilesa homolee bali odoo wooloomaloso see bali odoo abo mapoo beye dalaiso. Osoloso odoo egee bia oso homokoko gooloogalalai beame mapoo homokoko gooloogaloso homolee eyo ama mapoo hodio tenee demelaiso."

⁴² Esemeyayo Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takoo, 'Moso tegeli odoo oso omou gowoolone togobugu

oso see epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.

Esiga goo hagee Lodeeye ka moodoo.

Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.'

⁴³ Esiga ayo nimapoo taka. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimaga peedee doloso, see Godeeye goomoga goo tomo silesibili odoo omapoo tenelaiso. ⁴⁴ Esiga odoo agayo omou omapoo takodi buguloso homodobuoga, yo ki gebisa pagalaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo egee balado dileiso," dee takaso.

⁴⁵ Esemeyayo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso Yesuye

wudu taka goo ee duloso "ibada goo takolone bado," doloso egeesee gooleeso. ⁴⁶ Egeesee diayo Yesu talai eli esiaso. Esino odoo susuga oso Yesu yo tei Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo doloso takolone debee ee duloso, diayo yo talai ebiaso.

22

*Sobo hu wo ne maga wudu taka
(Luka 14:15-24)*

¹ Esemeyayo Yesuye see tobu wudu takolone, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, ² "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoo taba eyo owoloye sobo hulei maga nei toowa mopoodoo dooso. ³ Yo nei mopoodoo koodobuloso o tou teli odoo diye dolone egeesee takaso, 'Odo daga ayo nei mopoodoo hamapoo sibilame taka ee niyo hamapoo gilimado sibe,' diso. Esemeyayo tou teli odoo oso to hagee todilesa odoo egee bia dimapoo takano, diba sibilei goweso. ⁴ Esemeyayo to egee duloso, wiligi odoo taba oso o tou teli odoo abo see tobu diye dolone egeesee takaso, 'Niba dileso odoo daga ayo sibeye dee taka mapoo to egeesee takeeye diso, "Be hu olo piliguloso moloso, osoloso nei olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niba sobo hu wo ne mapoo sibadeeye," dee takee,' diso. ⁵ Esemeyayo diayo to hagee todilesa takano, odoo aboso to hagee duloso gowoolone see dia tou talame diyadeeso. Egeesee odoo aboso dia homolee mapoo diyadeeso. Osoloso odoo aboso dia bi neiso teli moso mapoo diyadeeso. ⁶ Esemeyayo see odoo aboso to hagee duloso wiligi odoo taba o tou teli odoo ee tolosa piluguso. ⁷ Esemeyayo wiligi odoo taba oso goo hagee duloso diya komonolone o ha teli odoo mapoo egeesee takaso, 'Emegei piligili odoo hagee bia piliguloso dia mi onosee dou gigaleeye,' dee takeme, diayo egeesee moodooso.

⁸ Esemeyayo wiligi odoo taba oso o tou teli odoo mapoo see egeesee takaso, 'Nei toowa olo mopoodoo doloso moloso. Esino odoo ayo gi hagee bia ee dia goo tokenee maga hamapoo sibilai tebile. ⁹ Esiga niyo dileso mi domo omapoo silesibilone odoo susuga wo nalame gilimado sibe,' diso. ¹⁰ Esemeyayo tou teli odoo oso dileso odoo susuga gilimadoloso wo nalame sibadeeso. Egeesee odoo goo tekepo teli odoo sabolo, osoloso goo tokenee teli odoo sabolo sibadeeso. Esemeyayo odoo moso ee ma kulodu diya muguleso.

¹¹ Esino wiligi odoo taba oso moso ee ma kulodu odoo agalame gapeleso egeino, odoo hee sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega sibilesa badoboome egeiso.

12 Esemе wiligi odoо taba oso yimapoo egeesee takaso, 'Emegei, no sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega hagee bado, no moso hagee ma kulodu kasee gasimiyo?' diso. Esino odoо eege to nei takele.

¹³ Esemе wiligi odoо taba oso o tou tei odoо abo mapoo egeesee takaso, 'Odoо hagee dee sabolo homo sabolo tiso tialogoloso moso peegoo neliga mapoo togobigi. Yo omapoo badolone pisa sabolo mei gisile sabolo badalaiso,' diso.

¹⁴ Esiga Godeeye odoо susuga yimapoo sibilame gilimolone ka badoso. Esino yo wulo odoо abo ono ka hesiga moloso."

Sisa mapoo tekisi molee tenelai
(Maka 12:13-17, Luka 20:20-26)

¹⁵ Osoloso Pelisi odoо oso peegoo dileso Yesu kukulo agalame to mouso, yayo to tokenee takooga yo ka talame. ¹⁶ Egeeseelone dia hamamee dili odoо sabolo, osoloso Helodeeye hamamee dili odoо sabolo Yesuye badebei mapoo diye diso. Esemе odoо eegee bia oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoо, iba gooleedoo, no tei goo moodeli odoо. Osoloso nayo Godeeyo goo eligilone hedebe tei goodee ee eligili. Osoloso no odoо bolo koo ebili. Osoloso no odoо su mapoo koo egeli. ¹⁷ Esiga nayo kasee gooleedo? Imapoo takee, iyo Loum gamalee wiligi odoо Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo?" dee takaso.

¹⁸ Yesuye diayo goo tokenee moodoolame to mou goo ee yo olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, "Niba goo bakadio gweli odoо. Bei kasee maga niyo a kukulo agalame ka sala? ¹⁹ Esiga niyo tekisi molee magalame mooloogoo molee ko hedebe amapoo eligi." Esemе diayo molee ko hedebe yimapoo tosimiso. ²⁰ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu oso ka mololo?" diso.

²¹ Esemе diayo nei egeesee takaso, "Sisayo mudu sabolo osoloso o hu oso ka molo," diso. Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee," dee takaso.

²² Diba to hagee duloso diya howoogadoloso Yesu poogoo diso.

Ta maga hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Maka 12:18-27, Luka 20:27-40)

²³ Osoloso beeamе omapoo Sedisi odoо abo oso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoо hagee bia oso takolone, "Odoо wedia see hogabileime," dee takeliso. Esemе diayo Yesu mapoo sibileso egeesee takaso, ²⁴ "Eligili odoо, tei magoo Moseseeye hogugu oso imapoo egeesee takooso. 'Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga,

see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,' diso. ²⁵ Esiga odoо heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagelega taso. Esemе omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. ²⁶ Esino yinosee holo soomagelega taso. Esemе see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso. Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magellega wediaso. ²⁷ Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ²⁸ Esiga odoо wedia maga see hogogadilei beeamе mapoo sobo eege tei odoо agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso," diso.

²⁹ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niba goo dooboo gweli odoо. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osoloso o to sabolo gooleedelega ka doso. ³⁰ Bei, odoо wedia ee bi maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osoloso giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo eege do egesi masi dabalaiso. ³¹ Esiga niba Godeeye odoо wedia see hogogadilei eyo goo maga taka to hogugu hagee hesigeleyo? Bei, yayo egeesee takaso, ³² 'A Eibalahameeyo Godee, Aisekeeyo Godee, osoloso Yekobowo Godee doloso ka badoso,' dee takaso. Esiga Godee hagee odoо wedia eyo Godeenee. Haye, odoо gie eege do eyo Godee." ³³ Esemе odoо susuga oso Yesuye eligi goo hagee duloso diya howoogadooso.

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?
(Maka 12:28-34, Luka 10:25-28)

³⁴ Sedisi odoо oso Yesuye taka eyo nei takalai tebile poogoo ogoloso Pelisi odoо susuga diesono hodobo mooloogoodoloso to mouso. ³⁵ Osoloso mooloogoodoo omaga tei eligili odoо heeso Yesu kukulo agalame yimapoo sibileso egeesee takaso, ³⁶ "Eligili odoо, Moseseeye tei magoo ma kulodu tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?" diso.

³⁷ Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso,

"Nayo nee wiligi odoо Godee diya goolee, nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dioso goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee oso diya goolee."

³⁸ Esiga tei magoo susuga ee ma kulodu tei hedebe hagooso daga malalo diya toowa ka moloso. ³⁹ Osoloso ee ma hamamee tei magoo toowa egesi masi hee hagooso, 'Nayo no nediliyo diya eege goolee, egeesee goolone nee odoо nosee diya egeesee goolee.'

⁴⁰ Esiga Moseseeye tei magoo susuga sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso to hogugu susuga eyo bei ee tei magoo bakadio hamapoo moloso.

Keliso agamo owolowo?

(Maka 12:35-37, Luka 20:41-44)

⁴¹ Pelisi odoo hodobo mooloogoodoloso osee doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, ⁴² “Niba Kelisowo goo maga kasee goolesomo, yo agamo owolowo?” dee takaso. Esemе diayo egeesee takaso, “Deibidiyo amawe,” diso.

⁴³ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme Deibidiye Dio Tei maga takolone Keliso yo Lodee dee ka takayo? Bei, Deibidiye egeesee takaso,

⁴⁴ ‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

Esiga nayo badolone namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso; diso.

⁴⁵ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esiga kasee maga Keliso yo Deibidiyo amawe dee ka seeyo?” diso. ⁴⁶ Esemе odoo heeso o to su mapoo to nei hee takele. Esiga beame domopooga dulone, odoo susuga oso Yesu mapoo woosalni obulone yimapoo hee woosele poogooso.

23

Yesuye tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo dia goo ee eligi

(Maka 12:38-39, Luka 11:43-46; 20:45-46)

¹ Esemе Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo, osoloso o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo oso Moseseeye tei magoo nimapoo ee eligilei dimapoo kitulugu moloso. ³ Esiga dibada to mapoo mesimo silesibulone, diayo taka goo ee tolone debee. Esino diayo suso goo moodeli ee ogoloso niyo na peedee. Bei, diayo tei ma goo ee nimapoo eligilino, see dieso suso koo edidili. ⁴ Esiga diayo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi toowa teneliso. Osoloso diayo emegei pidilone hegi su ee see dieso koo teli.

⁵ Esiga goo susuga diayo moodoo ee wulo edebeeyo agalame ka moodeli. Osoloso diba Godeeyo to abo hogugu ee debege masi diya toowa kaloso ee ma kulodu sooloso edebeeyo agalame silesibiliso. Osoloso edebeeyo agalame, diayo howo gisilone, kali dugo su mapoo ti sage bagagoloso* kalagaloso silesibiliso. ⁶ Osoloso ibada howo gisili moso

ma kulodu, osoloso wo toowa ne mapoo diba medee malalo peleso bilei ono diya goomegeliso. ⁷ Osoloso mi domo mapoo edebeeyo dimapoo gawuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso odoo susuga oso diba eligili odoo dalame diya goomegeliso.

⁸ Esino odoo susuga oso nimapoo takolone eligili odoo dalai tekeponee. Bei, nibada eligili odoo hedebe ayo ka badoso. Osoloso nima kulodu odoo heeso dagadileso koo badoso. ⁹ Osoloso mipoo hamapoo odoo heeyo hu dokodoo poudulone, yimapoo takolone ma dee na see. Bei, nibada Ama hedebe yayo Kei mi ma dokodoo ka badoso. ¹⁰ Osoloso odoo heeso nimapoo takolone wiligi odoo dalai tekeponee. Bei, nibada wiligi odoo hedebe Keliso aso. ¹¹ Esiga nima kulodu odoo hu toowa too oso nibada tou teli odoo doloso badalai tekepo. ¹² Osoloso odoo agayo dieso nediliyo diba si howolone dogo, nei Godeeye diba pepooko dalaiso. Esino odoo agayo dieso pepooko doloso dogo, diba nei Godeeye toowa dalaiso.”

Eeye-ee, tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo!

(Luka 11:39-52; 20:47)

¹³ “Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei eli poolone ka dogo. Osoloso niba nosee omapoo koo gadili.

[¹⁴ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo sobo bauwe diba ebilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo niyo toloso omapoo dobolone, nibada goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso niba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesee maga niba nei dala toowa talaiso.]

¹⁵ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, Yu odoonee oso see Yu odoo dalame niyo mipoo hamapoo odoo esiamo silesibiliga. Osoloso niyo odoo hee toloso goo tokenee niyo eligi oso yo diya tokenee peliso. Goo egeesee moodoo oso niyo yo Dou mi mapoo ido duso. Bei, goo tokenee yayo too oso goo tokenee niyo too ee dagadileso moloso.

¹⁶ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi gilimado duso. Esiga Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo egeesee eligiliso, ‘Odo heeso to magolone tei moso eyo hu sabolo tei

* 23:5: kali dugo su mapoo ti sage bagagoo: Edebeeyo ti sage hagee ogoloso, Pelisi odoo diba Godeeyo howo woola medee tekepo, dee gweliso.

yeli ee goo haga toowanee,' deliso. 'Esino edebeeyo tei moso ma kulodu molee egee molo eyo hu sabolo tei yeli goo ono diya toowa,' deliso. 'Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,' deliso. ¹⁷ Niba howo neliga boobada odoo. Molee ee goo haga toowanee. Esino tei moso tegei oso goo diya toowa ka moloso. Bei, molee oso tei moso ma kulodu mologa, molee egee Godeeyo doloso ka moloso.

¹⁸ Osoloso niyo see egeesee eligiliso, 'Odoos heeso to magolone Godee mapoo emegeidi bi tenelame nei sili dosulu tei moso ma kulodu egee molo eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,' deliso. 'Esino yayo to magolone dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei yaga, goo ono diya toowa,' deliso. 'Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,' deliso. ¹⁹ Niba odoo howo neliga masi. Tei moso ma kulodu bi dosulu mapoo egee molo oso goo toowa koo moloso. Esino dosulu oso goo toowa ka moloso. Bei, emegei di bi teneli ee dosulu mapoo mologa, Godeeyo doloso ka moloso. ²⁰ Esiga odoo agayo to magolone dosulu eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe dosulu eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo dosulu eyo hu sabolo osoloso dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei ka yeli. ²¹ Esiga odoo agayo to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe tei moso eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo tei moso eyo hu sabolo osoloso ee ma kulodu badeli Godeeyo hu sabolo tei ka yeli. ²² Osoloso odoo agayo to magolone Kei mi eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe Kei mi eyo hu sabolo koo yeli. Esino Godeeyo hu sabolo osoloso yayo bili eyo hu sabolo tei ka yaso.

²³ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi tenelame kobu sabolo, osoloso nai sabolo, osoloso bi abu pepuso mooloogoo 10 egesi mageliso. Osoloso 10 ee ma kulodu hedebe Godee mapoo tenelone debeliso. Esino nei tei magoo ee ma kulodu goo toowa egee molo ee talai boobado bigiliso. Goo ee, tekepo goo talai, osoloso emegei sooloo deli goo, osoloso tei talai goo. Esiga goo toowa hagee tolone medee ka debee. Egeeseelone goo pepuso talai na boobado bigi. ²⁴ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi ka gilimado duso. Niba kababoo nibada wo mapoo badoga ogoloso peegoo habigiliso. Esino be toowa kemol oso nibada mudugiyopoo tiamologa egelega poogoloso wulo sooloogeliso.

²⁵ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, ni-

bada kapu sabolo osoloso peleta ee hedebe kolo ee hapoolone kulodu hapelega pegeli, niba egesi masi doso. Bei, niyo hedebe kolo ono hapeli. Esino nibada sooloo ma kulodu bi goomegeli goo oso diya bei moloso. Osoloso niyo hedebe niso goomegeli goo ee tomo silesibiliso. ²⁶ Pelisi odoo niba howo neliga odoo. Niba daga nibada kapu sabolo osoloso peleta kulodu hapege. Egeeseega, kolo onosee dasegelega heliye malaiso.

²⁷ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niba odoo bi medee mopoodoo doloso meli egesi masi doso. Bei, odoo bi ee dokodoo medee tekepo mopoodoo deliso. Esino odoo bi ee ma kulodu odoo wediayo ki sabolo ku sabolo bei meliso. ²⁸ Egeeseelone odoo aboso niba ogoloso niba odoo tekepo gweliso. Esino niba goo bakadio gweli odoo. Bei, nibada kulodu goo tokenee bei moloso.

²⁹ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo wedia dia bi ma dokodoo moso pepuso tagagaloso mopoodoo doloso doso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo oso wedia eyo bi sabolo niyo medee mopoodoo doloso doso. ³⁰ Osoloso niyo see egeesee takolone doso, 'Ibada amawe diayo debei beeamo omapoo iba debei diepi, ibada amawe diayo Godee maga to tolosokokodo takamo sili odoo ee pilugu sabolo hodobo hedebe delega pegeliyo,' deeso. ³¹ Esino niyo egeesee taka goo oso niso nediliyo takolone, Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo ee wooloomali odoo ee nibada amawe dio dee ka takooso. ³² Esiga goo tokenee namawe diayo bei mooloogoloso poogoo ee see niyo hosude. ³³ Niba hebiseyo owolo dio masi. Niba Dou mi mapoo egee du peegoo pia dabalai gooleesomo?

³⁴ Esiga ayo nimapoo Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo, osoloso goo goolee tekepo gweli odoo, osoloso Godeeyo to eligili odoo sibeye dalaiso. Esino niyo odoo abo piligileiso. Osoloso abo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso odoo abo Yu odoo dia howo gisili moso ma kulodu woolaiso. Osoloso odoo abo niyo dala tenelone dobolone, mi hee maga mi hee mapoo hasisobugudolone dabalaiso. ³⁵ Esiga mipoo hamapoo nibada amawe diayo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo ee piligimo simiso. Egeeseelone diayo odoo tekepo Eibol woolooma maga bei mooloogooloso abaga simino Belekaya eyo owolo Sekelaya wooloomaso. Esiga

diayo Sekelaya tei moso ogo osoloso Godee mapoo gala hu wooloso sili dosulu ogo doloso domopoo tobudume woolomaso. Esiga nibada amawe dio oso daga hoogoo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo pilugu eyo nei dala niyo talaiso. ³⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Yu odoo epedee hagee do niyo, nibada amawe dio eyo tokenee eyo nei niyo talaiso.”

*Yesuye Yolusalem maga goohele
(Luka 13:34-35)*

³⁷ “Yolusalem odoo, niba kasee maga Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo ee piliguloso, Godeeye nimapoo diye di odoo ee yoso ka enigeliyo? Kolokoloso o pe gilimadoloso medee egee wuo egeesee seelame, ayo beame susuga nowolo dio gilimadalai goomogeliso. Esino niba koo goomogelina. ³⁸ Esiga Yolusalem odoo, niba dui. Nibada tei moso tegei ee Godeeye poogoo duga, moso egee mosoowe malaiso. ³⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beame oso siboga niyo egeesee takalaiso, ‘Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,’ dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso.”

24

Yesuye tei moso tegei guobigilei eyo goo ee taka

(Maka 13:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Yesu tei moso poogoo dileso dimolome, o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei hagee ege,” diso. ² Esemee Yesuye egeesee takaso, “Niba goo susuga hagee medee ege. Ayo nimapoo taka. Moso hamapoo yo hedebeeso yo hee ma tobudoo molo agalaime. Esino yo susuga mi mapoo misigedibuloso molo agalaiso,” diso.

*Dala goo oso bei mooloogalai beame
(Maka 13:3-23, Luka 21:7-24)*

³ Osoloso Yesu Olipi mubi ma dokodoo peleso badoboome, o hamamee dili odoo dibusomo sibilesa yimapoo egeesee woosaso, “Tei moso guobigilei ogo beameso ka guobigileiyo? Osoloso nayo sibilei mologa, malalo ogo gooso ka peledabalaio? Osoloso mi hoo pagalai mologa, daga ogo gooso imapoo ka eligileiyo? Nayo imapoo takee.”

⁴ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeamo! Odoo heeso tei goodee maga niba peegoo gilimado diyaga. ⁵ Bei, odoo aboso mo hu maga sibilesa takolone dieso nediliyo diba Kelisoso, dee takalaiso. Egeeseelone diayo odoo bei tei goo maga peegoo gilimado dileiso. ⁶ Esiga ha too goo sabolo osoloso biliga goo oso

peledoboome duga goo ee duloso, niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso daga malalo peledabalaiso. Esino beame egee hoo poogoo osonee, hamamee sibileiso.

⁷ Mi toowa heeso mi toowa hee sabolo ha talaiso. Beame omapoo mi susuga mapoo nei mauwe pagalaiso. Osoloso mi susuga mapoo mibia toowa sibileiso. ⁸ Goo hagooso peledobooga, dala beame oso bei mooloogolone ka seeso.

⁹ Egeesee ma kulodu odoo aboso nimapoo dala teneloso niba piligilame odoo abo mapoo tenelaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁰ Beame omapoo odoo aboso tei too goo ee pagalaiso. Egeeseelone diayo emegei tei too odoo ee hegilone, diba ha teli odoo mapoo tiasalaiso. ¹¹ Osoloso gamenee godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo aboso sibilesa odoo abo peegoo gilimado dileiso. ¹² Egeesee ma kulodu goo tokenee goo oso diya toowa dolone, edebeeyo emegei sooloo deli goo ee me pagalaiso. ¹³ Esino odoo agayo o tei too medee kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁴ Esiga mipoo hamapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo susuga oso dulame takomo dileiso. Osoloso to tekepo hagee odoo susuga oso olo dulugaloso daga, mi hoo pagalai beame omapoo peledabalaiso.

¹⁵ Esiga hesigeli odoo, no to hageeyo bei medee gooleede. Bei, Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Daniyeleeye egeesee takaso, ‘Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogo Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso,’ diso. ¹⁶ Egeeseega Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo oso bi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulo pele. ¹⁷ Osoloso beame omapoo odoo moso hau mapoo badoga, see moso kulodu gadileso o bi na te. ¹⁸ Osoloso odoo homolee ma kulodu siloga, o gidei talame mosopoo see na wedi di. ¹⁹ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo, osoloso holope too nedili sobo ee kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso. ²⁰ Esiga Godee mapoo takee, niyo kukulo dilei beame ee wau beame o, iyo hasali beame omapoo peledebelega pagalame. ²¹ Bei, beame omapoo dala toowa oso sibileiso. Esiga mi bei mooloogoo beame abaga simino epedee hamapoo, odoo susuga oso dala goo hageesi egele. Esino dala goo toowa hagooso sibilesa koodbuoga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²² Esino dala beame hagee see Godeeye deiyepo

moodoolaiso. Bei, yayo beeamo sage magoo diepi, odoo heeso dala ee ma kulodu badalai tebile pegeliyo. Esino dala ee ma kulodu Godee eyo hesiga odoo ee halo, yayo beeamo see deiyepo moodoolaiso.

²³ Beeamo omapoo odoo heeso sibileso nimapoo takolone, 'Hamapoo ege, Keliso hagooso' o, 'Koo ege, Keliso ogoso,' dee takooga, o to mapoo tei na te. ²⁴ Bei, gamenee keliso deli sabolo, osoloso gameenee godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso sibilesa goo toowa opusomo di edebeeyo howeli moodoolaiso, odoo susuga sabolo osoloso odoo Godeeye hesiga oso peegoo dia beleso kukulo agalame. ²⁵ Esiga niba medee dui. Goo hagee peleda-belega mologa, ayo daga nimapoo ka taka.

²⁶ Esiga odoo heeso nimapoo takolone, 'Niba ege. Keliso dobudu badoso,' dee takooga, yo agalame na di. Osoloso see yayo takolone, 'Niba ege. Keliso moso kulodu badoso,' dee takooga, omapoo tei na te. ²⁷ Bei, kei ebiedigaga mi toowa egee gadeebugu egesi masi ogoga, niyo Odoo Holo a sibo agalaiso. ²⁸ Osoloso mi hee mapoo hune mologa, kukodeeso hune egee nalame omapoo busiliso."

Odoo Holo oso sibilei

(Maka 13:24-37, Luka 21:25-36; 17:26-36)

²⁹ "Osoloso hamamee haga bolooegelega dala beeamo hagooso dileso koodobuoga, 'osoko semelaiso.

Egeeseega anosee gadeebigileime.

Osoloso giwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso.

Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.'

³⁰ Osoloso beeamo omapoo Odoo Holo ayo sibilei eyo goo ee kei ma dokodooga eligiga, odoo susuga oso agalaiso. Eseeega odoo susuga oso goohelo sabolo pupusigileiso. Egeesee ma kulodu odoo susuga oso Odoo Holo ayo kolobo maga gadeebugu sabolo osoloso kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso. ³¹ Osoloso kibu neligidi iga, ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dileso odoo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

³² Osoloso niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso wau beeamo koola tooboo doloso gooleedeliso. ³³ Esiga goo hagee egesi masi moloso. Goo ayo taka hagooso peledaba ogoga, Odoo Holo ayo sibilei olo koola tooboo doloso niba olo gooleedalaiso. ³⁴ Ayo nimapoo taka. Odoo epedee hamapoo egee do diba osee dogo goo susuga hagooso peledaba ee diba agalaiso.

³⁵ Esiga kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to me pagalaime.

³⁶ Esiga Odoo Holo ayo sibilei beeamo ee odoo hee gooleede. Osoloso Godeeye momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeye owolo anosee gooleede. Esino hedebe mo Ma Godeeye beeamo egee gooleedoloso ka badoso. ³⁷ Esiga Nowaye badebei beeamo omapoo goo peledaba goo hedebe egesi masi oso Odoo Holo ayo sibilei beeamo mapoo peledabalaiso. ³⁸ Bei, Nowaye badebei beeamo omapoo, howo duwelega molome odoo susuga oso nei sabolo howo sabolo nolone dobolone sobo hulone debeiso. Diba egeeseelone doboome, beeamo heeso Nowa du toowa ma kulodu gadiso. ³⁹ Nowa du toowa ma kulodu gadime, odoo susuga goo peledabalai ee kibiya gooleedelega do-boome, howo toowa duwa oso diba howoso neso. Esiga Odoo Holo ayo sibilei beeamo omapoo goo hedebe hageesi oso peledabalaiso. ⁴⁰ Esino beeamo omapoo odoo bakadio homolee ma kulodu tou tomo sile-siboga, odoo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso. ⁴¹ Osoloso sobo bakadio wo galaga mologa, sobo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso.

⁴² Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka debee. Bei, nibada Lodee ayo sibilei beeamo ee niba gooleede. ⁴³ Esino niba goo hagee medee gooleede. Edebeeyo mesiyaso o moso mapoo sibilei beeamo ee duga, yo mopoodoo doloso badolone medee bamalaiso. Osoloso mesiya olo siboga ogoloso yo habigileiso. ⁴⁴ Esiga niba nosee medee mopoodoo doloso ka debee. Bei, Odoo Holo ayo sibilei beeamo ee niba gooleede."

Tou tekepo teli odoo sabolo osoloso tou tokenee teli odoo

(Luka 12:41-48)

⁴⁵ "Goo mapoo mesiloso silone tou tekepo teli odoo ee ogumo? Wiligi odoo oso odoo egesi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoo susuga medee bolone yayo dimapoo nei nali pilame. ⁴⁶ Bei, wiligi odoo yo peegoo dileso badoboso see sibilesa ogoga, o tou teli odoo oso o tou medee tekepo too daga, yimapoo diya goomogalaiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Wiligi odoo oso o tou teli odoo oso tou medee tekepo too ogoloso, see yimapoo bi susuga ee yayo bamelee dalaiso.

⁴⁸⁻⁴⁹ Esino tou tokenee teli odoo oso o wiligi odoo saga koo siboga eyo nediliyo egeese takalal malaiso, 'Mo wiligi odoo saga koo sibo,' doloso tou teli odoo abo wooloololone, yugune nali odoo gilimadoloso nei sabolo howo sabolo nolone dabalaiso. ⁵⁰ Yo egeeseemo silone

mopoodoo delega badoga, o wiligi odoo omapoo sibileiso. ⁵¹ Osoloso o wiligi odoo oso sibileiso yo diya wooloso peegoo habigileiso, goo bakadio gweli odoo sabolo dabalame. Osoloso diayo omapoo dobolone pisa sabolo osoloso mei gisile sabolo dabalaiso.”

25

Sobo obuo 10 eyo goo maga wudu taka

¹ “Beame omapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei ee egesi masi malaiso. Sobo obuo 10 oso dia keme talame giso sobo hulame siboga, yo tugodalame diso. ² Osoloso dima kulodu sobo abo 5 ee goo medee koo gweli. Esino sobo abo 5 ee goo medee gweli. ³ Egeesee ma kulodu sobo abo goo medee koo gweli oso dia keme howo keesooloso dulone, howo abo telega diyadeeso. ⁴ Esino sobo goo medee gweli oso dia keme sabolo osoloso howo abo keesoo sabolo tolosa diyadeeso. ⁵ Diba dileso balagameleeno, odoo sobo hulei ee saga sibile. Esem dibadiya tila poogoometiaso.

⁶ Osoloso gesi domo omapoo odoo heeso toneligidi egeesee takaso, ‘Sobo hulei odoo ee olo koola sibo. Esiga niba dileso yo tugode,’ deetakaso.

⁷ Esem sobo obuo susuga tiesamelee magahogogabuloso dia keme wiki medee pailame hoo kookooso. ⁸ Esino sobo obuo goo medee koo gweli oso sobo goo medee gweli mapoo egeesee takaso, ‘Ibada keme howo olo hosudalaso. Esiga niyo iba howo tenee,’ diso.

⁹ Esem goo medee gweli sobo obuo oso nei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Iyo ibada howo nibada keme mapoo keesoga, iba howo tebileime. Esiga niba howo abo neiso talame bi teli moso mapoo diyadee,’ diso.

¹⁰ Esem dibadiya howo talame dime, odoo sobo hulei ee sibileiso peledabaso. Esem goo medee gweli sobo obuo yo bamelee dibayibolo hodobo nei nalame moso kulodu galagadiso. Diba moso kulodu do-boome, osulu kisiso.

¹¹ Esino sobo obuo goo medee koo gweli dibahameesibileiso osulu mapoo kalamadulone egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, osulu yade, iba moso kulodu gasibileiya,’ deetakameleeso.

¹² Esino odoo sobo hulame simi oso nei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Niba gasibileime. Bei, ayo nimapoo tei taka. A niba gooleede,’ deetakaso.

¹³ Esiga niba medee koolone ka debee. Bei, Odoo Holo ayo sibilei beame ee niba gooleede.”

Tou teli odoo bakadio hedebe di eyo goo maga wudu taka

(Luka 19:11-27)

¹⁴ “Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi malaiso. Wiligi odoo oso mi eli sage mapoo dilame, o tou teli odoo gilimadooso. Osoloso dimapoo o bi medee bameleeye diso. ¹⁵ Egeeseelone yayo o tou teli odoo mapoo molee tenelone dia goo goolee sabolo tebia teneeso. Egeesee seelone yayo odoo hee mapoo molee ko 5000 teneeso. Osoloso odoo hee yimahamee taba mapoo molee ko 2000 teneeso. Osoloso odoo hee ee mahamee taba mapoo molee ko 1000 teneeso. Osoloso yo see mi eli sage mapoo diso. ¹⁶ Esem o tou teli odoo molee ko 5000 too odoo oso molee egee tolosa dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 5000 tooso. ¹⁷ Osoloso molee ko 2000 too odoo yinosee molee egee tolosa dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 2000 tooso. ¹⁸ Esino odoo hee molee ko 1000 too yo o wiligi odoo molee egee tolosa dileso mada mi doluguso.

¹⁹ Wiligi odoo yo mi eli sage dileso beame sage omapoo badoboso see wedi simiso. Yo sibileiso yayo molee pi odoo ee gilimadooso, molee oso goo hee moodoo beleso agalame. ²⁰ Esem molee ko 5000 too odoo oso molee tosbileiso egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, nayo amapoo molee ko 5000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 10,000 tugodoo hagooso,’ diso.

²¹ Esem wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, ‘No tou medee goosa teli odoo. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogoso. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,’ diso.

²² Esem molee ko 2000 too odoo yinosee molee tosbileiso egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, nayo amapoo molee ko 2000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 4000 tugodoo hagooso,’ diso.

²³ Esem wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, ‘No tou medee goosa teli odoo. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogo. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,’ deetakaso.

²⁴ Esem molee ko 1000 too odoo oso sibileiso egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, a gooleedoo, no kitulugu sabolo odoo mapoo diya seseli. Osoloso no odoo heeyo nei segei wulo goobada teli. ²⁵ Esiga a nobolo obulone nee molee oso goo hee moodoolega, wulo dileso mada mi ka dolugu. Esiga nee

molee amapoo tenee ee tebia osee hagee moloso,' diso.

²⁶ Esem o wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou diya tokenee teli wabada odoodoo. Nayo goolee, a emegei dia nei segei wulo gooloogali gweliso.

²⁷ Esino nayo kasalame mo molee kawulame molee bali odoo dia moso mapoo magelega ka poogoowo? Nayo mo molee amapoo magoo diepi, ayo see wedi simi beamee mapoo mo molee ogoso toowa poloso mologa teliyo,' dee takaso.

²⁸ Osoloso wiligi odoo oso o odoo abo mapoo egeesee takaso, 'Niyo yimapoo molee ko 1000 egee molo toloso see odoo molee ko 10,000 too mapoo tenee. ²⁹ Bei, odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee bamologa, nei dimapoo bi bei tenelaiso. Esino odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee belega poogooga, bi susuga dimapoo egee molo see padaga dalaiso.

³⁰ Esiga tou too tokenee bali odoo ee peegoo neliga ma kulodu togobigi. Osoloso yo omapoo pisa sabolo badolone mei gisile sabolo badalaiso.'

Goo meedilei beamee

³¹ "Odo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso Godeeyo momaiye susuga sabolo siboga, beamee omapoo ayo toowa doloso badeli goo omaga gadeebugu sabolo sibilesa ayo wiligi doloso bili mapoo badalaiso. ³² Osoloso mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo susuga ee Godeeyo momaiye oso gilimado sibilesa mo mudugiyopoo mooloogoodalaiso. Osoloso be bali odoo oso o be domo puloso sipi be dibusomo pi, osoloso gout be dibusomo pi deli, egesi masi seelone ayo mi odoo susuga domo puloso mooloogoodoo bakadio moodoolaiso. ³³ Egeeseelone ayo odoo mooloogoodoo hee sipi be masi ee mo dee deede dokolo mapoo sibilesa mooloogoode, osoloso odoo mooloogoodoo hee gout be masi ee mo dee dobusu dokolo mapoo sibilesa mooloogoode, dee takalaiso.

³⁴ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee deede dokolo mooloogoodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, 'Mo Maye goomegeli odoo niba sibadee, Godeeye mipoo bei moolooge mapoo Godeeye wiligi doloso badeli mi niyo dabalame mopooodoo doloso egee molo mapoo gasibadee. ³⁵ Bei, a hodume niyo amapoo nei teneliso. Osoloso a howo na poogoo niyo amapoo howo keneliso. Osoloso a odoo soo masi sibume niyo a nibada moso mapoo ido peliso. ³⁶ Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame teneliso. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee baliso. Osoloso a neliga moso ma kulodu

badoboome, niyo a agalame sibiliso,' dee takalaiso.

³⁷ Osoloso Godeeyo howo woola odoo tekepo debeli mo dee deede dokolo mooloogoodoo oso nei egeesee takalaiso, 'Lodee, kopolone no houda badoboome, iyo no ogoloso nei ka teneeyo? Osoloso kopolone no howo na paga badoboome, iyo no ogoloso howo ka keneeyo? ³⁸ Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume, iyo no ogoloso ibada moso ka ido palayo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome, iyo no ogoloso dugo kalame ka teneeyo? ³⁹ Osoloso kopolone no paiye badoboome, iyo no ogoloso medee ka bameleeyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome, iyo no agalame ka simiyo? dee takalaiso.

⁴⁰ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei egeesee takalaiso, 'Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidimenee ee, niyo a pidi masi pidi,' dee takalaiso.

⁴¹ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee dobusu dokolo mooloogoodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, 'Niba amaga peegoo diyadee. Bei, niba Godeeyo kamana ma hemidu doso. Esiga Godeeye Saiten sabolo osoloso o momaiye sabolo dou koo semili mopooodoo doloso magoo mapoo dabalame diyadee. ⁴² Bei, a hodume niyo amapoo nei tenele. Osoloso a howo na paga badoboome, niyo a howo kenele. ⁴³ Osoloso a odoo soo masi sibume, niyo a nibada moso mapoo ido pele. Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame tenele. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee bele. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibile,' dee takalaiso.

⁴⁴ Egeeseega diayo nei egeesee takalaiso, 'Lodee, kopolone no hodia sabolo osoloso howo na paga badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no paiye badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso iyo kopolone goo susuga hagee ogoloso no pidile ka poogoowo?' dee takalaiso.

⁴⁵ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei dimapoo egeesee takalaiso, 'Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidilega poogoomenee ee a pidile poogoo,' dee takalaiso.

⁴⁶ Esiga odoo hagee bia peegoo dileso kookaiyo moloso osee malai dala goo mapoo dabalaiso. Esino Godeeye tekepo deli odoo ee Godee sabolo gie badoboso kookaiyo osee dabalaiso.'

26

Yesu wooloomalame to muo

(Maka 14:1-2, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53)

¹ Yesuye goo susuga hagee taka koodobuloso see o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, ² “Niba olo gooleedooso, Godeeye Gababia wo nalai ee bei mooloogalai beeamo hoogoo bakadio moloso. Osoloso beeamo omapoo Odoos Holo a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ha teli odoos mapoo tiasalaiso,” dee takaso.

³ Osoloso beeamo omapoo Yu odoowo wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoos tebisa, diayo dia wiligi odoos Kayapaseeyo moso mapoo mooloogoodoloso to mouso. ⁴ Diayo gamenee goo maga Yesu tolos wooloomalame mada to mouso. ⁵ Osoloso diayo egeesee takaso, “Iyo Gababia wo ne beeamo mapoo yo wooloomalame. Bei, odoos susuga oso dimapoo komonolone biligiya,” diso.

Betani mi mapoo soboso mopodosoo medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo
(Maka 14:3-9, Yonee 12:1-8)

⁶ Yesu Betani mi mapoo badolone, odoos daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso. ⁷ Yo omapoo nei nolone badoboome, sobo heeso kapu yoso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo keesoloso tosimiso. Yayo tosimileso Yesuwo wiligi mapoo sooso. Mopodosoo hagee molee toowaso teli.

⁸ Esemo Yesu o hamamee dili odoos oso goo hagee ogoloso diya komonolone egeesee takaso, “Bei kasalame sobo hagooso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hoo sudoowo?” ⁹ Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odoos mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa tolos bi mauwe odoos mapoo tenelai tebiliyo,” diso.

¹⁰ Esino Yesuye diayo gowe goo ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Sobo hagooso goo moodoo hagee ogoloso yimapoo to tokenee na takee. Bei, yayo amapoo goo tekepo moodoo. ¹¹ Esiga bi mauwe odoos ee beeamo susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esino a beeamo susuga nibolo hodobo badalame. ¹² Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo. ¹³ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagooso goo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee osee goolee malaiso.”

Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga magoo

(Maka 14:10-11, Luka 22:3-6)

¹⁴ Osoloso Yesu o hamamee dili odoos 12 ee ma kulodu badeli odoos hee Yudaskaliyoteeye tei moso wiligi odoos tebisa mapoo dileso egeesee takaso, ¹⁵ “Ayo Yesu nimapoo tiasoga, niyo amapoo nei ogoo bi tenelaisomo?” diso. Esemo diayo nei molee ko 30 yimapoo teneeso. ¹⁶ Esemo domo omaga bei mooloogoloso Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoos sabolo Godeeye Gababia wo ne

(Maka 14:12-21, Luka 22:7-13,21-23, Yonee 13:21-30)

¹⁷ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo ne bei mooloogoo beeamo mapoo, Yesu o hamamee dili odoos oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba mi kamapoo dileso Gababia wo nalai ka mopoodoo dalaiyo?” dee takaso.

¹⁸ Esemo Yesuye nei egeesee takaso, “Niba Yolusalem mi mapoo dileso odoos hee ogoloso yimapoo egeesee takee, ‘Eligili odoos oso egeesee taka: Mo beeamo Godeeye hesia ee olo koola toobooona. Esiga ayo mo hamamee dili odoos gilimadoloso nee moso mapoo Gababia wo ka nalaigona,’ dee takee.” ¹⁹ Yesuye egeesee taka duloso o to ee dodolone o hamamee dili odoos oso dileso Gababia wo nalame mopoodoo dooso.

²⁰ Osoloso habe Yesuye o hamamee dili odoos gilimadoloso wo nalame bulumaso. ²¹ Diba omapoo nei nolone dobolone Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Nimaga odoos heeso a ha teli odoos mapoo tiasalaiso,” diso.

²² Yesu o hamamee dili odoos oso to hagee duloso goohelo sabolo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, ayowo?” dee takaga meleeso.

²³ Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoos agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudoloso naga, a ha teli mapoo tiasalai odoos ogoso. ²⁴ Esino Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka ee dodolone, Odoos Holo a talaiso. Esino Odoos Holo a ha teli odoos mapoo tiaseli odoos yo dala toowa talaiso. Oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo dala tele pegeliyo.”

²⁵ Esemo Yesu ha teli odoos mapoo tiaseli odoos Yudaseeye egeesee takaso, “Eligili odoos, ayowo?” diso. Esemo Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “O. No olo egee takooso,” dee takaso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Maka 14:22-26, Luka 22:19-20, 1 Kolin 11:23-25)

²⁶ Diba wo nolone doboome, Yesuye wo tolos Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoos

mapoo wo pulone egeesee takaso, “Wo hagee toloso ne. Hagee mo suso,” diso.

²⁷ Osoloso see Yesuye kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeesee takaso, “Niba susuga wain i hagee ne. ²⁸ Hagee mo sawo, odoo susuga dia tokenee hapalame ka sologobugu. Mo sawo oso Godeeye o odoo mapoo to kitulugu magoo goo oso tei peledabalame. ²⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamaga dulone wain i hagee see nalaiame. Esino hamamee mo Maye wiligi doloso badeli mi mapoo ayo nibolo hodobo wain i dia see nalaiso.”

³⁰ Osoloso diba goomoga kosaiya hedebe pouloso Olipi mubi mapoo diso.

Pitaye Yesu yo boobadobigilei goo ee taka

(Maka 14:27-31, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesuye see tobu o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Epei gesi odoo susuga niyo a poogoo dileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooos,

‘Godeeye sipi be bali odoo ee wooloomaga, sipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

³² Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Esino a ta maga hogado dileso, ayo daga malalo Gelili mi mapoo dileso niba balaiso.”

³³ Esemé Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odo susuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime,” diso.

³⁴ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka. Epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

³⁵ Esemé Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Ayo egeesee selaiame. Edebeeyo no wooloomaga, a nobolo hodobo talaiso,” diso. Esemé o hamamee dili odoo susuga oso to hedebe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka

(Maka 14:32-42, Luka 22:39-46)

³⁶ Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Getesemeni homolee mapoo dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, “Niba hamapoo debee. A koo dileso Godee mapoo takalaiya,” diso. ³⁷ Yayo egeesee takoloso hedebe Pita osoloso Sebediyo owolo bakadio esee ido palaso. Yo peleso badoboome, goohele goo sabolo osoloso su hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁸ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone ayo talai olo koala tooboo. Esiga niba hamapoo

dobolone, abolo hodobo koolone ka bamo,” diso.

³⁹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiamolone Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala egee sibo nayo peegoo magee. Esino nayo goomoga goo ee moodee, ayo goomoga goonee,” dee takaso.

⁴⁰ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso dileso egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esemé Pita mapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba beame deiyepo mapoo abolo hodobo koolone dabalai tebiledoo. ⁴¹ Niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, kukuga homodobiya. Bei, niba goo tekepo talame goomogoso. Esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

⁴² Yo see tobu dileso Godee mapoo takaso, “Ma, dala goo ayo talai oso a dagadilei tebile daga, a dala egee talaiso. Bei, ayo nayo goomoga goo ee talaiso.”

⁴³ Yesu see tobu dileso dokodoo takoloso sibilesio egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedebe di diba tila poogome tiesa molo egeiso. ⁴⁴ Osoloso Yesu see tobu bakadio hedebe di mapoo dileso goo hedebe eyo daga taka hedebe egeesee takaso.

⁴⁵ Osoloso yo see wedi sibilesio o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba osee tiesa molosomo? Bei, Odoo Holo a tokenee odoo mapoo tiasalai beamee olo siboso. ⁴⁶ Esiga koo ege, a tokenee odoo mapoo tiasalai odoo ee olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo.”

Edebeeyo Yesu wooloomalame ido di

(Maka 14:43-50, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)

⁴⁷ Yesu to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye Yesu talame odoo mooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egeesee ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu talame odoo hagee bia diye diso. Esemé diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo toloso sibadeeso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu Yudas epedee sibilega badolone, yayo Yesu talai odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo dileso adaga, odoo ogoso. Eseege niyo yo toloso ka ido di,” diso. ⁴⁹ Osoloso Yudaseeye odoo gilimado sibilesio Yesu mapoo dileso egeesee takaso, “Emegei, eligili odoo,” dee takoloso yo adaso.

⁵⁰ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo goo moodoolame simi egee moodee,” diso. Esemé odoo susuga oso sibilesio Yesu tooso. ⁵¹ Esino o hamamee dili odoo heeso kaiya toloso tei moso eyo

wiligi odoo taba eyo tou teli odoo eyo dulu koosooso.

⁵² Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee kaiya peegoo magee. Bei, emegei pilgilame kaiya toloso silesibili odoo ee kaiyaso pilgileiso.” ⁵³ Esiga niba gooleedeleyo, ayo a pidilame mo Ma mapoo takooga, yayo o momaiye mooloogoodoo 12* egesi sabolo osoloso abo epedee saga meiyee dalaiso. ⁵⁴ Esino ayo egeesee seega, ayo dala toloso talai goo ee Godeeyo toso booka maga taka sabolo kasee tebileisomo?” dee takaso.

⁵⁵ Esemee Yesuye yo talame sibadee odoo omapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sibatada? Esino ayo beamee susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeliso. Esiga bei kaseme ayo omapoo eligimo sileeme niyo a telega ka poogoowo?” ⁵⁶ Esino niyo epei a talame simi hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso taka to sabolo olo tobuoso.” Esemee beamee omapoo Yesu o hamamee dili odoo susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

Yesu wiligi odoo tebisa mapoo ido di

(Maka 14:53-65, Luka 22:54-55,63-71, Yonee 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Edebeeyo Yesu toloso tei moso wiligi odoo taba Kayapaseeyo moso mapoo ido palaso. Esiga moso ee ma kulodu tei eligili odoo sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso daga olo mooloogoodoloso debeiso. ⁵⁸ Esemee Pitaye hamameedee Yesu deede dilesio tei moso eyo wiligi odoo taba eyo moso beele ma kulodu gadiso. Yo tei moso gidebeli odoo sabolo omapoo badolone, Yesu mapoo ogooo goo mooda beleso bameleeso.

⁵⁹ Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia goo meedili wiligi odoo tebisa oso Yesuwo goo maga gameenee takeli odoo ee esiaso, yimapoo goo tokenee hee mologa, Yesu ka wooloomalame. ⁶⁰ Egeeseelone edebeeyo wulo gamenee takolone Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takaso. Esino diayo taka ee ma kulodu tei goo hee molo egele.

⁶¹ Esemee odoo bakadio oso see hamamee sibileso egeesee takaso, “Iba Yesuye egeesee takeme duso, Godeeyo tei moso hagee guobuguloso beamee bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia tagalai yimapoo kitulugu moloso, dee takeme duso.”

⁶² Esemee tei moso wiligi odoo taba oso tolooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Odooo hagee biaso nee goo maga goo opusomo

opusomo di egee takoo mapoo nayo to eyo nei takalaimoyo?” diso. ⁶³ Esino Yesu to hee takele. Esemee tei moso wiligi odoo taba oso see tobu yimapoo egeesee takaso, “Ayo gie badeli Godeeyo hu maga namapoo ka taka. No tei Godeeyo owolo Keliso osomo? Imapoo takee,” diso.

⁶⁴ Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “O. Nayo olo egee takooso. Esino ayo nimapoo takooso. Hamamee niyo Odooo Holo a Kitulugu Godeeyo dee deede dokolo mapoo badoga agalaiso. Osoloso ayo kei ma dokodooga kolobo maga siboga agalaiso,” dee takaso.

⁶⁵ Esemee tei moso wiligi odoo taba oso to hagee duloso diya gowoolone, o dugo tologobugulone egeesee takaso, “Odooo hagooso Godeeyo goo maga to tokenee takoo. Esiga iyo o goo see meedilame to abo taka dulei koo goomogo. Bei, yayo Godeeyo goo maga to tokenee taka niba olo duso. ⁶⁶ Esiga niyo yimapoo ogooo goo moodoolai gooleedo?” diso

Esemee tei eligili odoo sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, “Yo tokenee olo tooso, esiga yo talai tekepo,” dee takaso.

⁶⁷ Osoloso diayo yo manolone o mudu mapoo magawo paganiso. Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso, yo woolone yimapoo egeesee takaso, ⁶⁸ “Keliso, no tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga, no odoo agayo woolo?” dee takaga meleeso.

Pitaye Yesuwo goo gagadi

(Maka 14:66-72, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita epedee moso pee mapoo osee badoboome, tei moso wiligi odoo taba o tou teli sobo heeso sibileso yimapoo egeesee takaso, “Nonosee Gelili odoo Yesu bolo silee odoo hee noso,” dee takaso.

⁷⁰ Esemee Pitaye odoo susuga eyo howo woola egeesee takaso, “Nayo egee takoo goo ee a gooleedele,” diso.

⁷¹ Osoloso yo dilesio moso belee osulu miyopoo tobudume, tou teli sobo heeso yo ogoloso odoo abo omapoo tebisamelee mapoo egeesee takaso, “Odooo hagee Nasalet odoo Yesu bolo sileeso,” dee takaso.

⁷² Esemee Pitaye see to kitulugu sabolo egeesee takaso, “A tei goo taka. Odooo egeeyo goo a gooleedele,” diso.

⁷³ Beamee deiyepo poogoloso hamamee odoo susuga omapoo tebisamelee oso sibileso Pita mapoo egeesee takaso, “No tei Yesubolo silee odoo hee noso. Bei, nayo to egee ko ee Gelili odoo oso to keli egeesee

* 26:53: Momaiye mooloogoodoo hedebe ee ma kulodu momaiye 6000 egesi meliso.

masi ko. Esiga nayo to kei oso nee goo ee wiligebuguso," diso.

⁷⁴ Esem Pitaye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, "Ayo Godeeyo hu hesilone tei taka. Odoe eege a gooleedele," diso. Pitaye egeesee takoloso badoboome kolokolo takaso. ⁷⁵ Esem Pita kolokolo taka duloso Yesuye taka to ee gooleebuguso. Bei, Yesuye yimapoo egeesee taka, "Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadi bakadio hedebe dalaiso," diso. Esem yo to eege gooleebuguloso peegoo gadileso diya gooholone pisaso.

27

Yudas eyo nediliyo woolooma

¹ Gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoe tebisa susuga sabolo, osoloso Yu odoe dia wiligi odoe tebisa susuga oso to mouloso, Yesu wooloomalame goomoga magooso. ² Osoloso diayo Yesuwo dee tiso tiegisaloso gamalee wiligi odoe taba Pailteeye badebei mapoo ido dileso yimapoo teneeso.

³ Yesu tiaseli odoe Yudaseeye Yesu tei olo wooloomalame badebei goo ee duloso, diya gooheselo. Esem molee ko 30 yayo too ee see tei moso wiligi odoe tebisa sabolo, osoloso Yu odoe dia wiligi odoe tebisa mapoo tenelame diso. ⁴ Yayo dileso dimapoo egeesee takaso, "Ayo odoe goo tokenee mauwe nimapoo tiasoo maga, a goo tokenee olo tooso," diso. Esino wiligi odoe tebisa oso nei egeesee takaso, "Egee ibada goonee. Nee goo. Esiga no nobusomo tekepo moodee," dee takaso.

⁵ Egeesee taka duloso Yudaseeye molee ko eege tei moso ma kulodu kugobuguloso, see wedi dileso eyo nediliyo tiso mu mapoo bagagoloso, homo dee ma dokodooga baga-goo sooloso taso.

⁶ Esem tei moso wiligi odoe tebisa oso molee ko misigelone egeesee takaso, "Ibada tei magoo oso egeesee takooso, 'Molee hagee see tosibileso molee odoe aboso tenee sabolo hodobo magalai tei,' deliso. Bei, molee hagee odoe wooloomalai eyo nei tenee," dee takaso. ⁷ Osoloso diba molee oso goo talai to magoloso bogoso sesepeni moodoogali odoe eyo mi molee ogoso tooso, Yu odoonee wedioga omapoo boulame. ⁸ Bei egeesee odoe susuga oso mi eege takolone sawo mi deliso. ⁹⁻¹⁰ Esem beame omapoo goo hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso,

"Isalael odoe diayo o su eyo nei magoo molee ko 30 ee toloso see odoe bogoso sesepeni moodoogali eyo mi ee tooso, Lodeeye amapoo taka to ee dodolone."

Pailteeye Yesuwo goo meedi

(Maka 15:2-15, Luka 23:3-5,13-25, Yonee 18:33; 19:16)

¹¹ Yesu Loum gamalee odoe Pailteeye badebei mapoo ido sibume, nei gamalee odoe oso yimapoo egeesee takaso, "No tei Yu odoe dia wiligi odoosomo?" diso. Esem Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, "O. No olo eege takooso," dee takaso.

¹² Esem tei moso wiligi odoe tebisa sabolo, osoloso Yu odoe dia wiligi odoe tebisa oso Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takeme, yayo nei dimapoo to hee takele. ¹³ Esem Pailteeye yimapoo egeesee takaso, "Odoe susuga oso nee goo maga goo opusomo opusomo di eege takaga, no dusomo?" diso. ¹⁴ Esino Yesuye to hee takelega poogoome, gamalee odoe yo goo eege ogoloso diya dio diso.

¹⁵ Dugo susuga ma kulodu Pailteeye Yu odoe goomogalame, Godeeye Gababia wo ne beame mapoo odoe susuga oso goomoga odoe hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye deliso. ¹⁶ Beame omapoo mesiya hedebe odoe susuga oso gooleedo neliga moso ma kulodu badebeiso, o hu ee Balabas. ¹⁷ Esiga odoe susuga olo mooloogoodeme, Pailteeye dimapoo egeesee takaso, "Ayo odoe ogu ee neliga moso ma kuloduga peegoo ka tamagalaiyo? Balabas o, Yesu, edebeeyo Keliso deli ee tamagalaiyo?" ¹⁸ Egeesee ma kulodu Yu odoe dia wiligi tebisa oso Yesu mapoo koolone, diayo Yesu yimapoo ido simi goo ee, yo ogoloso olo gooleedooso.

¹⁹ Paillet goo meedili odoe oso bili mapoo osee badoboome, osoboye yimapoo to tenelone egeesee takaso, "Odoe goo tokenee mauwe omapoo nayo goo hee na moodeeye. Bei, eiyo gesi ayo o goo maga sapootia diya ku tiaga," dee takaso.

²⁰ Esino tei moso wiligi odoe tebisa sabolo, osoloso Yu odoe dia wiligi odoe tebisa oso odoe susuga mapoo toso pupulone egeesee takaso, "Paillet mapoo egeesee takee, 'Yesu ono wooloomolone Balabas ono peegoo tamageeye,' dee," diso.

²¹ Esem Pailteeye odoe susuga mapoo egeesee takaso, "Niba ayo odoe ogu ee neliga moso ma kuloduga peegoo tamagalai ee ka goomogolo?" Esem odoe susuga oso nei egeesee takaso, "Balabas ono peegoo ka tamagee," dee takaga meleeso.

²² Esem Pailteeye egeesee takaso, "Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo tamagooga, hee Yesu edebeeyo Keliso deli ee kasee moodolaisomo?" diso.

Esem nei odoe susuga oso to neligidi takolone egeesee takaga meleeso, "Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige," dee takaso.

²³ Esino Pailteeye dimapoo egeesee takaso, “Yayo ogo ooo tokenee too ee niyo egeiga yo wooloomalame ka sala?” diso. Esino odoo susuga oso to diya neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” demeleeso.

²⁴ Esem e odoo susuga oso Paillet yayo goomoga goo ee telega poogoomo, diba komonolone biligalame see ogoloso, yo howo keedoloso odoo susuga eyo howo woola o dee hapoolone* egeesee takaso, “Niyo odoo hagee wooloomaga, mo goonee, esino nibada goo,” dee takaso.

²⁵ Esem e odoo susuga oso egeesee takaso, “Yo wooloomaga eyo nei iyo ibada holaiso sabolo talaiso,” diso.

²⁶ Esiga Pailteeye Balabas neliga moso maga peegoo tamagooso. Esem e yayo o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

*Ha teli odoo oso Yesu mane
(Maka 15:16-20, Yonee 19:2-3)*

²⁷ Esem e Paillet o ha teli odoo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamalee eyo moso mapoo ido palaso. Esem e ha teli odoo susuga sibilesu Yesu domo tubudume toboloso silodabaso. ²⁸ Diba omapoo mooloo-goodoloso, Yesu manolone o dugo tigam-agoloso see wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ²⁹ Osoloso we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiloso, o dee deede mapoo homo magooso. Osoloso Yesu mapoo manolone yimapoo gawuloso egeesee takaso, “Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dee takaga meleeso. ³⁰ Osoloso yimapoo mag-awo pogolone homo o dee mapoo magoo ee see peedee doloso o wiligi mapoo osee woomeleeso. ³¹ Egeesee soloso koodobuloso ha teli odoo oso dugo Yesuye ka ee tam-agoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Maka 15:21-32, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

³² Ha teli odoo oso Yesu idoloso Yolusalemi mi maga peegoo gadulone, Kulene odoo Saimon tugodooso. Yo tugodoloso homo bulubo magoo Yesuye imado di ee see yayo ime diso. ³³ Diba abaga dino Gologota mi mapoo peledabaso. Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi. ³⁴ Diba omapoo sibilesu Yesu mapoo wain i sabolo habili bi gal deli sabolo wuluguloso teneeso. Esino Yesuye howo egee wulo pepooko pia naloso poogooso. ³⁵ Osoloso ha teli odoo oso

Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tuluguloso, Yesu o dugo pilame diayo yoso dasigeli hee dasigaso. ³⁶ Diba Yesuwo dugo puloso omapoo dobolone yo gibadebeiso. ³⁷ Osoloso edebeeyo Yesu wooloomalai goo eyo bei ee odoo susuga oso gooleedalame, odoo heeso Yesuwo wiligi oo poogoo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

Hagee Yesu, Yu odoo dia wiligi odoo

³⁸ Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesu o dee deede dokolo tulugu, osoloso hee o dee dopusu dokolo tulugu diso.

³⁹ Osoloso odoo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga meleeso. ⁴⁰ Egeeseelone diayo yimapoo egeesee takaso, “Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso beeamo bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tagalaigona, dee taka. Esiga no tei Godeeyo Owolo daga, no homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meileso no nediliyo pidi,” dee takaga meleeso. ⁴¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa dibolosee Yesu manolone egeesee takaso, ⁴² “Yayo odoo abono pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebiledeo. Yo tei Keliso, Isalael odoo ibada wiligi odoo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso iyo yimapoo tei talaiso. ⁴³ Yo Godee mapoo tei teliso. Osoloso eyo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takamo siliso. Esiga iyo epedee yimapoo bamo, Godeeye goomogolone yo pida beleso agalame.”

⁴⁴ Goo hedebe egesi masi moodoolone, mesiya bakadio onosee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo to tokenee takaso.

Yesuye ta

(Maka 15:33-41, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30)

⁴⁵ Osoko oo domo tooboome, mi toowa egee nolugo doloso meele osoko howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁶ Osoloso neliga meele oso mauwe poogoomo, Yesuye to neligidi egeesee iso, “Ilai, I lai, lama sabakatani.” To hageeyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasee maga nayo a ka pagala?”

⁴⁷ Esem e odoo koola mapoo tebisa meele oso to hagee duloso egeesee takaso, “Niba dui. Yo Ilaya i,” diso. ⁴⁸ Osoloso odoo heeso hoguo sibilesu dugo toloso wain i mei nali

* 27:24: Pailteeye o dee hapoo eyo bei ee, Yesu woolooma ee o goo tokenee nee dolone ka hapoo.

mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. ⁴⁹ Esemé odoo aboso egeesee takaso, “Ougo! Ilayaye sibilesó yo tolosó miyomoo mouwa beleso bamó,” diso.

⁵⁰ Esemé beeamé omapoo Yesu to neligidi idagoloso taso.

⁵¹ Esemé Yesuye ta beeamé omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tologomo abaga mouno miyomoo sabuguso. Osoloso mi halabulone yo toowa gagabuguso. ⁵²⁻⁵³ Osoloso odoo bi goodogamo diso. Esemé Godee o odoo susuga wedia ee hogaduloso see gie badeli tooso. Osoloso odoo bi poogoloso diso. Osoloso Yesu ta maga hogaduloso hamamee, Yolusalem mapoo dileso dieso nediliyo diba odoo abo mapoo eligiso.

⁵⁴ Esemé ha teli odoo gibadeli odoo sabolo, osoloso odoo yibolo Yesu gibadebei oso mibia simi sabolo, osoloso goo abo omapoo peledaba ogoloso diya obulone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo owolo doo,” diso.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Gelili abaga Yesubolo sibadee oso eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo hagee biaso Gelili abaga Yesubolo sibulone yo pidiso. ⁵⁶ Sobo hagee bia dima kulodu Meli-Magadalin, osoloso Yemes dio Yosep dio dibada owee Meli, osoloso Sebediyo osobo sabolo omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesu bi ma kulodu magoo

(Maka 15:42-47, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42)

⁵⁷ Habedee bi bei odoo hee Alimatiya mi maga simiso. O hu Yosep. Yinosee Yesuwo hamamee dili odoo hee yoso. ⁵⁸ Esiga yayo dileso Paillet mapoo Yesuwo kou talame woosaso. Esemé Pailleteeye o odoo mapoo takolone, Yesuwo kou ee Yosep mapoo tenee, dee takaso. ⁵⁹⁻⁶⁰ Esemé Yosepeeye Yesuwo kou tolosó dugo dia heliyeso tiadoloso o bi dia yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Osoloso wulu ou mapoo yo toowa bidigamo dileso kisiloso diso. ⁶¹ Beeamé ompaoo Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio wulu koola omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesuwo bi gidebei

⁶²⁻⁶³ Osoloso beeamé hee mapoo Yu odoowo hasali beeamé omapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoo oso Pailleteeye badebei mapoo dileso egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba goo hagee gooleebuguso. Goo ee, gamenee takeli odoo Yesu hagooso gie badolone egeesee takeliso, ‘Yo bi ma kulodu beeamé bakadio

poogoloso see beeamé hee mapoo hogabileiso,’ dee takeliso. ⁶⁴ Esiga iba goomogo, nee odoo oso beeamé bakadio hedebe di ee ma kulodu bi egee medee gidabalame. Bei, o hamamee dili odoo oso sibilesó o kou heli tolosó see wulo gamenee takolone, Yesu olo hogaduloso dina, dee takeeyaga. Egeeseega hamamee gamenee taka goo hagooso daga yayo gamenee taka goo ee dagadileiso.”

⁶⁵ Esemé Pailleteeye egeesee takaso, “Niba mo ha teli odoo abo gilimado dileso bi egee medee gidebee,” diso. ⁶⁶ Esemé diba susuga dileso bi omapoo dobolone yo ou yoso kisi mapoo eli peeso, odoo heeso mada sibilesó yo peegoo bidibugu beleso agalame. Osoloso gidebeli odoo mapoo takolone, medee gidebeeye, dee takaso.

28

Yesu ta maga hogadi

(Maka 16:1-10, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)

¹ Yu odoowo hasali beeamé oso dileso koodobuloso beeamé hee mapoo gesikolodee Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio Yesuwo bi agalame diso.

² Diba bi mapoo diyadaga molome, haga boloogelega mibia toowa sibume, Lodee o momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesó yo peegoo bidigebuguloso dokodoo biaso.

³ Yo dugo diya heliye kaloso badolone o su diya gadee magoloso badebeiso. ⁴ Esemé bi gidebeli odoo oso diya obugulone kiki-liga oso homodobuloso wulo wedia masi meleeso.

⁵ Esino momaiye oso sobo bakadio mapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. A gooleedooso, niba Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yogoso eniga ee esiamo silesibo. ⁶ Yo hamapoo koo moloso. Yo to eyo taka ee dodolone yo see hogado diso. Esiga niba sibilesó o kouso melee mi mapoo ege. ⁷ Osoloso niba see saga dileso o hamamee dili odoo mapoo egeesee takee, ‘Yesu ta maga see hogado dina. Osoloso yo malalo dileso Gelili mapoo diba bamoloso. Diba omapoo dileso yo agalaiso,’ dee takee. Mo to ayo nimapoo taka ee na boobadobigi.”

⁸ Egeesee taka duloso sobo diba obulone see saga wedi dileso o hamamee dili odoo mapoo takalame diya goomoga sabolo diyadeeso. ⁹ Diba diya goomoga sabolo diyadaga molome, haga boloogel-ega Yesuye eli domopoo diba tugodoloso egeesee takaso, “Emegei,” diso. Esemé sobo bakadio hagooso yimapoo sibilesó gawuloso dobolone, o homo mapoo tolosó o hu dokodoo poudooso. ¹⁰ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi.

Niba dilesu mo hamamee dili odoo mapoo takee, diba Gelili mapoo dilesu omapoo a agalaiso,” dee takaso.

Odoo bi gidebeli odoo ee moleeso howo gaga

¹¹ Sobo bakadio hagooso Yesu o hamamee dili odoo mapoo takalame osee diyadaga molome, odoo bi gidebeli odoo aboso dilesu tei moso wiligi odoo tebisa mapoo goo susuga odoo bi omapoo peledaba ee takaso. ¹² Egeesee taka duloso tei moso wiligi odoo tebisa oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolo to mouso. Esiga diba dieso to magoo ee dodolone, molee toowa odoo bi gidebeli odoo mapoo tenelone egeesee takaso, ¹³ “Niyo odoo susuga mapoo egeesee takee, ‘Niba gesi tiesamolome, Yesu o hamamee dili odoo oso mada sibilesu Yesuwo kou todina,’ dee takee. ¹⁴ Osoloso gamalee odoo Paileteeye goo hagee duloso kamanaga, iyo yo hemisilame, nibada goo medee moodoolaiso,” dee takaso. ¹⁵ Esemé odoo bi gidebeli odoo oso molee tolosu, goo diayo moodeeye dee taka goo ee moodooso. Goo egeesee maga gamenee taka goo hagee Yu odooso dima kulodu osee takomo silesiboso.

Yesuye o hamamee dili odoo diye di

(Maka 16:14-18, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁶ Yesu o hamamee dili odoo 11 oso Gelili mapoo dilesu Yesuye taka to ee dodolone mubi hee mapoo palaso. ¹⁷ Diba omapoo peleso Yesu ogoloso yimapoo goomoga poudooso. Esino dima kulodu odoo aboso yo tei Yesudoo doloso tei tele. ¹⁸ Esemé Yesuye dima hegi sibilesu egeesee takaso, “Kei mi sabolo osoloso mipoo hamapoo goo susuga ee balai kitulugu amapoo olo te-neeso. ¹⁹ Esiga niba mipoo susuga omapoo debeli odoo susuga mapoo dilesu, diayo amapoo tei tolosu mo hamamee dili odoo dalame, Godeeyo to tekepo takomo di. Egeeseelone diba Mayo hu maga, osoloso Owolo mo hu maga, osoloso Dio Tei eyo hu maga diba howo olugi. ²⁰ Osoloso ayo kokodo taka to susuga niyo dodomo silesibilame nimapoo tenee ee see dimapoo eligi, diayo to egee dodolone ka dabalame. Esiga niba goo hagee medee gooleede, epedee hamaga bei mooloogoloso mi hoo poogoo mapoo duga, ayo beeame susuga nibolo hodobo badalaiso.”

To tekepo Makaye hogugu Maka

Maka booka goo eyo bei

Odoo howo sawwidili, Yoneeye to tekepo taka goo

(Matiyu 3:1-12, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ To tekepo bei mimooloogoo hagoso, Godeeyo owolo Yesu Kelisowo goo. ² Daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo Aisaya yayo booka mapoo Godeeye Yesu mapoo to taka egeesee hoguguso:

“Ayo mo to tosili odoo malalo diye dalaiso. Osoloso yayo dilesos nee eli moodoolame.

³ Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee.

Osoloso medee hoodo magee.’ ”

⁴ Yonee odoo howo sawwidili miwe poogoo mi mapoo peledoboloso, yayo odoo howo sawwudulone to tekepo takolone egeesee takaso, “Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga waki pialoso howo sawwige, egeesee Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso.”

⁵ Yudiya mi mapoo debeli mosobia sabolo, osoloso Yoluselem mi toowa mapoo debeli odoo susuga Yoneeye to taka dulame diadeeso, osoloso dibada tokenee Yonee mapoo yiligime, Yoneeye diba Yoden howo mapoo sawwidiso. ⁶ Yonee yo kemol be hu too dugo masi dusa kaloso silone gala kolo gudu masi kalo sili. Osoloso nei yayo nali tapala toowa sabolo koo sabolo nali. ⁷ Yayo odoo susuga mapoo egeesee takeliso, “Odoos hee ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. A tekeponee o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tikamakalai.

⁸ Ayo niba howodeeso sawwidiso, esino niba hamamee yayo Dio Tei maga howo sawwidileiso.”

Yesu howo sawwe sabolo kuku sabolo

(Matiyu 3:13—4:11, Luka 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Haga bologolega Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko Naselet omaga sibume, Yoneeye yo Yoden howomoo howo sawwidiso. ¹⁰ Yesu howomooga gasibilesos egeino, kei mi yamagoloso Dio Tei molo masi yimapoo pubalogome egeiso.

¹¹ Osoloso keimi ma dokodooga to egeesee taka, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo dia goomogo.” ¹² Osoloso beamee omapoo Dio Teiso Yesu miwe poogoo mi omapoo diye diso. ¹³ Yesu beamee 40

omapoo gala seebee sabolo badoboome, saitenso kuku demeeleso. Esino Godeeyo momaiye sibilesos yo pidisos.

Yesuye di kebili odoo bakadio bakadiodi gilimadoo goo

(Matiyu 4:12-22, Luka 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yu odoo wiligi toba Helodeeye, Yonee neliga ma kulodu husuloso, hamamee Yesu yo Gelili mi toowa mapoo dilesos, to medee tekepo Godee maga simi takomoso. ¹⁵ Yayo egeesee takaso, “Beamee tekepo olo simisos, osoloso Godeeye wiligi dolosos badeli oso sibilei koola toopoosos. Esiga niba goo tokenee maga waki pialosos, to tekepo mapoo tei te.”

¹⁶ Beamee heesos, Yesu Gelili abei palaga dimeleenos, di kebikeli odoo bakadio Saimon dio omolo Endulu dio peisos di giligamolome yayo egeisos. ¹⁷ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee sibadee, ayo niba odoo gilimeli eligileiya.” ¹⁸ Esemee diba Yesuwo to dulosos, dibada pei pogoloso, yima hamamee diadeesos.

¹⁹ Osoloso yo pepoko hoogoo dilesos, di kebikeli odoo abo Sebediyo owolo bakadio, Yemes dio omolo Yonee dio du ma kulodu dopolone pei moodoomolome egeisos.

²⁰ Osoloso Yesu diba ogolosos, yayo diba gilimadoosos. Esemee diayo dulone o tou telagali odoo sabolo oma Sebedi sabolo du ma kulodu gilimane pogoloso, Yesu ma hamamee diadeesos.

Odoos bo holo pala

(Luka 4:31-37)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapenyum mi mapoo simisos. Osoloso Yu odoowos tei beamee hee mapoo, Yesu howo gisili moso omapoo peleos, Godeeyo to eligilame mimooloogooos. ²² Odoos susuga yayo eligi dume howoogaso, bei yayo kitulugu sabolo eligime. Esemee odoo susuga diso nei woosa nei woosa demeelesos egeesee takaso, “Odoos hagee ogumoo? Ibadatei goo eligili odoo oso eligi goo egesinee. Bei diayo eligi mapoo kitulugu mauwe.” ²³ Epedee omapoo, odoo bo holo pala oso howo gisili moso kulodu gadileso agadisos. ²⁴ “Yesu Naselet odoo nayo amapoo osoloso bo holo abo mapoo ogoo goo moodoolameyo? No hamapoo iba tokenee palamee ka simiyo? A gooleedoos, no Godeeyo tei odoo.”

²⁵ Yesuye bo holo odoo mapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “To koodobie, no odoo ma kuloduga peegoo gadi!” ²⁶ Esemee bo holo oso odoo ma kulodu badolone neligili kikiligameleso gwa sabolo peegoo gadisos.

²⁷ Esemee, odoo susuga dia howoogaso, osoloso disonos nei woosa nei woosa diso, “Goo hagee ogoo goowo? Goo hagee dia

eligi kitulugu sabolo eligi, bei edebeeयो bo holo mapoo to takooga, peegoo koo gadili. Esino Yesuye bo holo mapoo to takooga, mesiloso peegoo gadiliso.”²⁸ Esemе Gelili mi toowa mapoo odoо susuga goo ee saga takomo diso.

*Yesuye odoо paigiga tekepo moodoo
(Matiyu 8:14-17, Luka 4:38-41)*

²⁹ Howo gisili moso poogoo dileso, Yesu Yonee sabolo Yemes sabolo, Saimon dio Endulu dio dibada moso mapoo diso. ³⁰ Saimonwo nalobo paiye kolo dei moodoome debi mapoo tiameleeso. Diayo Yesu mapoo sobo paiye eyo goo takaso. ³¹ Osoloso Yesu sobo paiye mapoo dileso, o dee mapoo toloso, “Teebee,” diso. Esemе paiye kolo dei saga yimaga koodo diso. Esemе yayo dimapoo nei teneeso.

³² Habe osoko tolopume odoо abo oso Yesu mapoo odoо paigiga sabolo bo holo paladee odoо sabolo ido sibadeeso. ³³ Osoloso Kapeniyum mi toowa mapoo debeli odoо susuga Yesuye odoо paigiga moodoo ee agalame osulu miyopoo mooloogoodooso. ³⁴ Esemе Yesuye odoо paigiga mudu opusomo opusomodi yayo takeme tekepo poloso weido diso. Osoloso bo holo odoо ma kulodu debi peegoo hasihilone dimapoo egeesee takaso, “Mo goo na takee,” diso, bei bo holo susuga diba Yesu Godeeyo owolo deli gooleedooso.

Yesuye Gelili mi toowa mapoo to takomo di goo

(Luka 4:42-44)

³⁵ Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu hogabuloso moso poogoo dileso, obusomo odoо koola mauwe mapoo dokodoo toodalagame diso. ³⁶ Hamamee Saimonbolo debi odoо abo sabolo Yesu esiamo diso. ³⁷ Diayo yo egeme yimapoo takaso, “Odoо susuga no esia moloso.”

³⁸ Yesuye to nei takaso, “Iba mi abo mapoo dimo, omapoo dileso Godeeyo to takalame. Bei kasee magayo a goo egee talame simi.” ³⁹ Osoloso yo Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko susuga mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso eyo kulodu Godeeyo to takomo sileeso. Osoloso bo holo odoо ma kulodu pala peegoo hasisopugu demeleeso.

*Yesuye odoо kolo e bia masi moodoo
(Matiyu 8:1-4, Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Odoо kolo e bia masi Yesu mapoo sibilesos ebiso miyomoo tugusaloso egeesee takaso, “Nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodoe.”

⁴¹ Yesuye yo dia sooloo dolome o kolo mapoo sigolone yimapoo egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe.” ⁴² Esemе epedee omapoo o

kolo mapoo e bia masi mauwe poogooso. ⁴³ Yesuye yo di dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, ⁴⁴ “Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoо abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, goo tokenee hapalame gala hu weli wiligi odoо toba yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa amaga emegeidi bi tenee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoо susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame.”

⁴⁵ Esino yo Yesuwo to mapoo tei telega pogoloso, odoо susuga mapoo o kolo e bia masi moodoo opususoso. Bei egeesee maga Yesuye mi kamapoo disomo, odoо susuga oso Yesu agalame dia mooloogoodoo diso. Esemе Yesu mi abo mapoo odoо howo woola sile. Esino yo mi odoо mauwe mapoo hado neme edebeeयो mi opusomo opusomodi maga yayo badebei mi mapoo yo agalame sibadee demeleeso.

2

*Odoо su kakawa poogoo moodoo
(Matiyu 9:1-8, Luka 5:17-26)*

¹ Beeame abo pogoloso hamamee, Yesu see Kapeniyum mi mapoo wedi sibume, edebeeयो Yesuye simi ogoloso, mi omapoo saga takomo diso. ² Osoloso odoо susuga sibilesos, o moso kulodu sabolo peegoo sabolo omapoo dia mooloogoodoome, Yesuye dimapoo Godeeyo to eligi meleeso.

³ Esemе mi omapoo odoо su kakawa poogoo badebei, odoо bakadio bakadiodi oso kida mapoo magoloso tosimiso.

⁴ Osoloso diayo yo Yesuye badebei omapoo todilame goomogoso. Esino odoо beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esemе diayo odoо su kakawa poogoo kida sabolo moso omu dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko pogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso. ⁵ Diayo odoо su kakawa poogoo moso omu maga toosoo egeme, Yesuye diayo odoо egee yayo moodoolame, yo tebia doloso tei too ogoloso, odoо su kakawa poogoo mapoo takaso, “Mo odoо, nee tokenee ayo boobado puguso.”

⁶ Tei eligili odoо disono dopolone diso nediliyo egeesee goolee meleeso, ⁷ “Odoо hagoso kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedepe Godeeso.”

⁸ Yesu o dio oso diayo dibada sooloo ma kulodu goolee melee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ⁹ Ayo odoо su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado puguso,’ dee takooga, o tokenee boobado pugu niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo

takoo 'No topoloso nee kida toloso di,' dee takoloso, yo tobooga, a odoos moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ¹⁰ Esino niyo gooleedalame, Odoos Holo amapoo kitulugu olo teneeso mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado pigilame," yayo odoos su kakawa poogoo yimapoo egeesee takaso, ¹¹ "No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di," diso.

¹² Diayo balagamolome odoos su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso saga diso. Diayo odoos su kakawa poogoo oso topoloso di egeme dia howoogaso. Osoloso Godee mapoo goomoga pouduso. Osoloso diayo egeesee takaso, "Iba daga goo hageesee koo egeli."

Yesuye Libai idoo goo

(*Matiyu 9:9-13, Luka 5:27-32*)

¹³ Yesu Gelili abei palaga maga see wedi dimeleeno odoos susuga sibileso yimapoo mooloogoodoome, yayo Godeeyo to dimapoo eligi meleeso. ¹⁴ Yesu abei palaga dulone egeino odoos Alpies eyo owolo Libai tekisi molee misikeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemeyo yayo yimapoo takaso, "Ama hamamee sibe." Esemeyo Libai topoloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁵ Habe Yesu Libaiyo mosopoo badebeeno, tekisi molee misikeli odoos bei sabolo, goo tokenee teli odoos abo sabolo, osoloso Yesuwo hamamee dili odoos sabolo, Yesubolo nei nameleeso. Odoos bei hageesee oso yimapoo hamamee dili odoos. ¹⁶ Osoloso Yesu tekisi molee misikeli odoos sabolo, osoloso goo tokenee teli odoos sabolo nei namolome, tei eligili Pelisi odoos oso ogoloso, o hamamee dili odoos mapoo egeesee woosaso, "Yesu bei kasimaga tekisi molee misikeli odoos sabolo goo tokenee teli odoos sabolo nei ka namolosomo?"

¹⁷ Yesu diayo to taka duloso to nei dimapoo takaso, "Odoos paiye mauwe meleenee neli odoos mapoo dileime, esino odoos paiye meleenee neli odoos mapoo dileiso. Ayo simi hagee tekepo teli doloso wulo googooloo oso gweli odoos ee gilimilame ka sibile, tokenee teli dee gweli odoos gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi."

Wo nelega tei doloso badalai goo

(*Matiyu 9:14-17, Luka 5:33-39*)

¹⁸ Beeame aboso Yonee odoos howo sawwidili o hamamee dili odoos sabolo Pelisi odoos sabolo wo nelega tei doloso Godee mapoo todagalame debeiso. Beeame hedepeeso odoos aboso Yesu mapoo sibileso woosaso, "Yonee o hamamee dili odoos sabolo, Pelisi odoos hamamee dili odoos sabolo, wo nelega tei doloso dopolone, bei kasimaga nee hamamee dili odoos wo nali tei delega ka debeliyo?"

¹⁹ Yesuye to nei takaso, "Gisoso sobo hulei beeame omapoo odoos abo sabolo wo nelega tei doloso dabalaisomo? Haye, yo dibolo badebei omapoo, wo nelega tei doloso badalaime. ²⁰ Beeame hedepeeso giso sobo daga hu, toloso peegoo dilei beeame siboga, diba beeame omapoo wo nelega tei doloso dabalaiso," diso. ²¹ (Yesuye Yu odoos oso dibada odoos dia tei mapoo dodolone kituluguloso debei egeiso. Esemeyo yayo diba o goo dia eligi ee dadalai tebile gooleedooso.) Esiga Yesuye dimapoo dio masi taka bakadio hagoso. "Odoos agayo dugo nape didediba omapoo dugo dia diadoloso dugo nape didediba mapoo opodoloso dusaga dugo diaso kitulugu oso dugo nape hapomelee hapoomologa didedibilone ou toowa tologo pigileiso. ²² Edebeeyo howo giedege ou sia mapoo keesoga, ou gadia maga howo solaiso. Esiga edebeeyo howo giedege ou dia mapoo keeselai tekepo," diso. (Yesuye dio masi bakadio taka eyo bei hagoso: Ayo mo goo dia eligi ee nibada odoos dia tei sabolo hedepe dalame ka sibile. Esino ayo simi hagee goo dia ayo tosimi omapoo niyo dadalame ka simi.)

Yu odooswo tei beeame goo

(*Matiyu 12:1-8, Luka 6:1-5*)

²³ Yu odooswo tei beeame heeso, Yesu o hamamee dili odoos sabolo kakomee howo masi segei eli pee maga diso. Yesu o hamamee dili odoos oso kakomee masi gooloogaloso dulone nalagamo diso. ²⁴ Esemeyo Pelisi odoos diayo ogoloso Yesu mapoo woosaso, "No ege, bei kasee maga nee hamamee dili odoos oso Yu odooswo tei beeame eyo tei magoo ka gabauwala? Diayo kakomee masi goolooga maga ibada tei magoo ee gababuo."

²⁵ Yesuye nei takaso, "Niba wiligi odoos toba Debidibolo odoos yibolo debei sabolo oso houdoome, Debidiye goo moodoo ee hogugu niyo hesigileyo? ²⁶ Abayata yayo Godeeyo tei moso tegei wiligi toboloso badebei omapoo, Debidiye Godeeyo tei moso tegei mapoo gapeleso tei wo Godee mapoo tenee neso. Osoloso Debidiye wo naloso o odoos abo mapoo teneeso. Esino wo egee odoos abo koo nali, tokenee goo hapalame gala hu weli wiligi odoos tebisa oso nali. ²⁷ Godeeye edebeeyo tei beeame ee pidilame ka moodoole. Godeeye odoos pidilame tei beeame ka moodoo. Egeeseega niyo Debidiye o odoos sabolo houdoome, tei magoo gababulone tei wo ne takele. Esiga bei kasi maga niyo mo hamamee dili odoos oso houdoome goo moodoo ka takala? ²⁸ Esiga Odoos Holo Yesu, a wiligi odoos tobaso, osoloso tei beeame mapoo ayo wiligi doloso ka badoso."

3

Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo moodoo

(Matiyu 12:9-14, Luka 6:6-11)

¹ Yesu see Yu odoowo howo gisili moso omapoo kulodu gapeleso egeino, odoo dee hodio kakawa poogoo badoboome egeiso. ² Pelisi odoo Yesu mapoo hegi sibileso balagamo siliso, yayo Yu odoowo tei beame omapoo odoo dee hodio kakawa poogoo tekepo modapeleso agalame. Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo tekepo moodooga, diayo ogoloso Yesu mapoo takalame. ³ Esemé Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo mapoo takaso, “No bia amaga teebee, odoo susuga oso agalame.”

⁴ Esemé Yesuye Pelisi odoo mapoo woosaso, “Iyo tei beame omapoo ogoogo talai oso tei ka molosomo? Iyo tekepo goo talaiyo o iyo tokenee goo talaiyo, o giebadili pidileiyo, o giebadili wolomalaiyo?” Esino Pelisi odoo Yesu mapoo to nei takele.

⁵ Yesu dibada sooloo ma kulodu sooloo dala goo mauwe pogoloso kalawoloso debeli ogoloso sooloo deleme kamana sabolo dimapoo egeino, odoo dee hodio kakawa poogoo ogoloso yimapoo takaso, “Nee dee hoodé.” Esemé o dee hoodé o dee tekepo paso. ⁶ Esemé Pelisi odoo, Yu odoowo howo gisili moso maga peegoo dileso, Helodeeyo mooloogoodoo odoo ogoloso, diayo Yesu wolomalago to mousu.

Odoo susuga Yesuye di hamamee di

⁷⁻⁸ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei mapoo dime, odoo mooloogoodoo toowa Yesuye di hamamee diadeeso. Odoo susuga Yesuye goo moodoo dume yimapoo sibadeeso. Odoo susuga hagee mi opusomo opusomodi mi hamaga sibadee: Gelili mi toowa, Yudiya mi toowa, Yoluselem mosobia, Idumia mi toowa, Yoden howo hodio hoogoo debeli Taya mi toowa sabolo Saidon mi toowa amaga sibadeeso. ⁹⁻¹⁰ Esemé Yesuye odoo paigiga abo tekepo moodoome weido diso, osoloso odoo paigiga abo oso yimapoo sigilame hegi pupugamo sibume, yayo o hamamee dili odoo mapoo takaso, “Niba du hee tosibe, bei abei palaga omapoo odoo dia mooloogoo deeyaga,” diso. ¹¹ Odoo bo holo pala oso Yesu ogoga diba o homo beiyopoo gawuloso goolone egeesee takeliso, “No Godeeyo owoloso,” diso. ¹² Esemé Yesuye odoo bo holo pala omapoo to kitulugu sabolo takeliso, “Nayo odoo abo mapoo a Godeeyo owolo dee na takee,” doloso takeliso.

Yesuye odoo 12 gilimadoo goo
(Matiyu 10:1-4, Luka 6:12-16)

¹³ Yesu mubi ma dokodoo peleso yayo goomoga odoo hesigaloso yayo gilimademe

diba yimapoo sibadeeso. ¹⁴ Yesuye 12 odoo hesigaloso dimapoo takaso, “Niba abolo sile sibileiso, osoloso niba diye dalaiso Godeeyo to takomo sile sibilame. ¹⁵ Osoloso, ayo nimapoo kitulugu tenelaiso odoo bo holo pala peegoo hasisilame.” ¹⁶ Yesuye gilimadoo odoo 12 dia hu hagos: Saimon (Yesuye hu hee hedi, Pita); ¹⁷ osoloso Sebediyo owolo bakadio Yemes dio omolo Yonee dio (Yesuye hu hee hedi Bouwaneges. Hu eyo bei to kei wei masi weli); ¹⁸ osoloso Endulu, Pilipi, Batolome, Metiu, Tomas, Alpsiesyo owolo Yemes, Tadies, Saimon Selot (Saimon Selot: selot hu eyo bei Loum Gamali gowili odoo), ¹⁹ osoloso Yudas-Iskaliyot (Yesu ha teli odoo mapoo tiasili).

Yesu dio Bulsibapo dio

(Matiyu 12:22-32, Luka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Esemé Yesu o odoowo moso mapoo wedi dileso badoboome, odoo susuga see dia mooloogoodooso. Esemé Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo diayo nei nalai beame egele. ²¹ Esemé o soosooso goo egee duloso, yo halapomo sila pele dolone, yo dibada mosopoo ido dilame sibadeeso.

²² Esino tei eligili odoo Yoluselem maga sibadee oso egeese takaso, “Yesu yo bo wiligi toba Bulsibapo (Saiten o hu hee) o kulodu badoso. Esiga yo bo wiligi toba eyo kitulugu maga bo holo peegoo hasisilone ka badoso.”

²³ Esemé Yesuye tei eligili odoo gilimadoloso dio masi takaso, “Saiten odoo ma kulodu badebei diso nediliyo peegoo kasee hasisileiyo? Eli mauwe. ²⁴ Mi toowa mapoo debeli odoo domo puloso diso nediliyo ha toga mi toowa egee malaiame tokenee palaiso. ²⁵ Osoloso soosoo heeso domo puloso diso nediliyo ha toga soosoo egee debelaime tokenee palaiso. ²⁶ Osoloso Saiten eyo nediliyo o odoo sabolo ha toga, yayo kitulugu sagelaime, omapoo mauwe pagalaaiso.” ²⁷ Yesuye dio masi hee takaso, “Esiga odoo heeso, kitulugu odoo eyo mosopoo bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo tiso tiamagoloso, hamamee o moso kulodu peleso, bi heli talaiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, tokenee goo susuga edebeeyo teli sabolo, osoloso to tokenee Godee mapoo takeli ee Godeeye hapoloso boobado pigileiso. ²⁹ Esino odoo agayo Dio Teiyo goo mapoo to tokenee takooga, yo o goo tokenee hapalaime, o goo tokenee moloso kookaiyo osee malaiso.”

³⁰ Yayo goo hagee dimapoo takaso, bei diayo yo bo holo paladee dee takeme.

Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(Matiyu 12:46-50, Luka 8:19-21)

³¹ Yesuwo owee sabolo omolo dio Yesuye eligimelee moso mapoo peledabaso. Diba

Yesubolo to kalame hau mapoo tebisa molome, odoos heeso Yesu takalame moso kulodu gadiso. ³² Esemee odoos susuga Yesubolo debei odoos diayo ogoloso Yesu mapoo egeesee takaso, "Noowee sabolo no molo dio oso peegoo ne esia molo."

³³ Yesuye dimapoo eligilame to nei woosaso, "Mo wee sabolo molo dio odoos ogumo?"

³⁴ Esemee Yesuye odoos buluma omapoo ogogolone egeesee takaso, "Hamapoo ege, hagee mo wee sabolo molo dioso. ³⁵ Odoos agayo Godeeye goomoga goo tomo siloga, diba tei molo dio osoloso mo wee dioso."

4

*Ko segili odoos eyo dio masi oposusu
(Matiyu 13:1-9, Luka 8:4-8)*

¹ Yesuye Gelili abei palaga odoos susuga mapoo see tobu eligimeleeso. Esino odoos susuga yimapoo mooloogoodeme, yo du ma kulodu meledoboloso buloso pepoko hoogoo dileso amaga to takaso. ² Yesuye dio masi susuga dimapoo eligiliso. Yayoo eligilone dimapoo takaso, ³ "Niba dui! Odoos hee ko sakalame diso. ⁴ Yo omapoo ko kukopugumo silino, ko abo eli domopoo misikedibaso, eseme so aboso sibilesos neso. ⁵ Osoloso ko abo yukokisi mi mapoo misikedibaso, eseme mi sebegas saga palaso. ⁶ Esino osoko pa oso dei moodoome siikalosos weidaso, bei too mi ma kulomoo gameilegas. ⁷ Osoloso ko abo we ti bei kookoone poogoo omapoo misikedibaso, eseme we ti ko sabolos palaso. Esino we tiso ko eyo bou tia deme dadailosos ko pele poogoos. ⁸ Osoloso ko abo mi medee tekepo mapoo misikedibaso oso medee tekepo kauwas palaso. Osoloso ko pasos, su abosos ko 30 egeesios pasos, osolosos abo ko 60 egeesios pasos, osolosos abo ko 100 egeesios pasos."

⁹ Yesuye egeesee takaso, "No dulos bolog daga, ayoo hagee takoo nayoo medee dui."

*Yesuye dio masi taka goos eyo bei
(Matiyu 13:10-17, Luka 8:9-10)*

¹⁰ Hamamee Yesu obusomoo badebeenos, oo hamamee dili 12 odoos sabolos, osolosos odoos abo yimapoo mooloogoo dolosos debei odoos oso yimapoo, yayoo dio masi taka goos eyo bei woosaso. ¹¹ Yayoo dimapoo nei takaso, "Godeeye wiligis dolosos badelis goos ee yayoo mada magolosos meleesos, esino nimapoo woola yiligis pigileisos. Esino peegoo debelis odoos mapoo dio masi takalaisos. ¹² Esigas Aisayayee taka hagee peegoo debelis odoos mago taka,

'Diayoo medee hodoo dilesos agalaisos, esino goos eyo bei diayoo ogolosos gooleedalaimes.

Osolosos diba medees hodoo dilesos to takoo duleisos, esino goos eyo bei diayoo medees gooleedalaimes.

Diayoo gooleedoo diepi, dibadag goos tokenees mago wakis pialosos, Godeeye goos tokenees hapolosos boobadog pigiliyo, diso."

*Yesuye ko segei eyo bei taka
(Matiyu 13:18-23, Luka 8:11-15)*

¹³ Yesuye oo hamamee dili sabolos odoos abo dimapoo takasos, "Bei kasee mago niba dio masi hagee medees gooleedelegas ka pagalas? Niba dio masi hagee eyo bei niyoo medees gooleedelegas poogoogas, dio masi abo nimapoo ayoo takoogas niyoo kasee gooleedalaisomoo? ¹⁴ Ko edebeeyoo kukopigilis ee Godeeyoo to osos, osolosos yayoo to egees odoos mapoo takelisos. ¹⁵ Esigas ko abo eli domopoo kukodipumes sosos sibilesos ne odoos abo egeesios masi dosos. Diba Godeeyoo to dilisos, esino Saiteneeyee dimapoo sagas boobadog pigilis goos teneegas, Godeeyoo to diayoo goolees melegas boobadog pigilisos. ¹⁶ Esigas odoos abo ko yukokisios misikedibag egeesios masi dosos, diba Godeeyoo to takoo dulosos goomogag sabolos telisos. ¹⁷ Esino dibadag sooloo ma kulodoo too meilegas, diba beeames deiyepoo mapoo dobosos, Godeeyoo to du mago hegis goos sabolos dalag goos sabolos sibogag, opulone tei too sagas pegelisos. ¹⁸ Esigas odoos abo ko we ti bei kookoone poogoo misikedibag egeesios masi dosos, diba Godeeyoo to tekepo dilisos. ¹⁹ Esino mi toowag hageeyoo giebadilis goolees sabolos, osolosos bis bei dolosos badalais goolees sabolos, osolosos tokenees goos goolees sabolos oso dibadag sooloo ma kulodoo goos goolees tiadogag, Godeeyoo to dibadag sooloo ma kulodoo pelegag dadailosos ko pelegas pegelisos. ²⁰ Esino odoos abo ko mi medees tekepo mapoo misikedibag egeesios masi dosos, diba Godeeyoo to dulosos tei telisos. Osolosos diba Godeeyoo to dulosos dibadag sooloo ma kulodoo Godeeyoo to osos ko masi pelisos, su abosos ko pa 30 egeesios pelisos, abo ko 60 egeesios pelisos, osolosos abo ko 100 egeesios pelisos."

*Keme mago dio masi taka goos
(Luka 8:16-18)*

²¹ Esemee Yesuye dimapoo dio masi takolone woosaso, "Odoos heesos keme poulosos gadeepugoo ee goologoolames, tolo ma hemidoo o debi ma hemidoo mada magalaisomoo? Hayee, yo keme poulosos dokodoo woola magalaisos, keme gadeepigilames. ²² Bis susugas epedees hamapoo mada egees molo, see hamamee gooleedalames gadeepugoo mapoo woola peledabalaisos. ²³ No dulos bolog daga, ayoo hagee takoo nayoo medee dui."

²⁴ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “To niyo du medee goolee. Niba to hagee medee dia gooleedoga, goo abo niyo medee gooleedalaiso. ²⁵ Odoe agayo to tekepo gooleedoga, Godeeye yimapoo goo goolee dia tekepo abo tenalaiso, esino odoe hee agayo to tekepo medee dulega poogooga, goo goolee tekepo yimapoo egee molo see Godeeye talaiso.”

Yesuye kakomee ko masi, o hu witi, oso pala amaga dio masi taka

(Matiyu 13:31-34, Luka 13:18-19)

²⁶ Yesuye dio masi egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo edebeeyo kakomee ko masi, o hu wit, segei egeesi masi moloso. ²⁷ Osoloso yo beame susuga, gesi susuga tialo hogabuo tialo hogabuo dolone witi ko oso pala yo gooleede. ²⁸ Witi ko segei eyo mi naga obusomo peliso. Osoloso kawulone daga bou gasibiliso, osoloso du teliso, osoloso hamameedee ko peliso. ²⁹ Witi ko segei poloso telegeega segeli odoe oso dileso gwaliso.”

Homokoko pepoko maga dio masi taka goo

³⁰ Yesuye egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ayo dio hee maga nimapoo takalaiso. ³¹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko dia pepoko tolosa segei egeesi masi moloso. ³² Esino homokoko dia pepoko segei oso kawudoga toowa poloso homolee ee ma kulodu homo su hagosu toowa malaiso. Osoloso homo dee diadee omapoo soso sibilesu hemiye omapoo ou takalaiso.”

³³ Yesuye odoe mapoo dio masi maga Godeeye to takomo siliso, eseme dio masi taka oso dibada goo goolee sabolo tebi-aso. ³⁴ Yayo odoe susuga mapoo hedepe dio masi maga takemeliso. Esino Yesu o hamamee dili odoe sabolo disono dopolone dio masi oposusu eyo bei dimapoo takeliso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Matiyu 8:23-27, Luka 8:22-25)

³⁵ Beame hedepe oso osoko olo moume, Yesu o hamamee dili odoe dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowomo.” ³⁶ Esemu Yesu odoe abo pogoloso, hedepe o hamamee dili odoe sabolo du maga abei daso. Esino odoe abo du hee mapoo toboloso hamamee daso. ³⁷ Diba olo abei domopoo damolome i toowa simi oso howo ki sabolo sibulone dibada du ma kulodu howo sasooso. Esino diba abei osee damolome howo sasoo oso dibada du howomoo oulame sisu. ³⁸ Esino Yesu yo du osio mapoo wolomai wolomaloso tiameleeso. Esemu o hamamee dili odoe diayo yo tidipuguloso

yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoe, iba howomoo meilame hagee see nayo iba sooloo dolosomo?”

³⁹ Yesu diayo to taka duloso toboloso i sabolo howo ki sabolo omapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo koodobie!” Esemu i sabolo howo ki sabolo o to duloso, saga koodobiaso.

⁴⁰ Osoloso see Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka ebiala? Niba amapoo tei too meyo?”

⁴¹ Yesu o hamamee dili odoe diba dia obume disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Hagee odoe ogumo? Yayo i sabolo howo ki sabolo omapoo takeme o to duloso koodobiaso.”

5

Yesuye odoe bo holo pala moodoo

(Matiyu 8:28-34, Luka 8:26-39)

¹ Esiga Yesu o hamamee dili odoe sabolo Gellili abei daso. Osoloso dibada du Gelasa mosobia dibada mi su mapoo olugusu.

² Osoloso diba du olo oluguloso, Yesu yo mubi dokodoo polomeleeno, odoe bo holo pala oso odoe bi maga Yesu mapoo simiso. ³ Odoe hagee beame susuga odoe bi mapoo badeli, yo kitulugu toowaga edebeeyo yo ki tiso koo tialekili. ⁴ Beame susuga o homo sabolo dee sabolo ki tiso tialokoloso magooga eyo kitulugu oso ki ti kokisa pigiliso. Esiga edebeeyo yo balai eli opupa meli. ⁵ Beame susuga osoloso gesi susuga odoe bi mapoo osoloso esia mapoo eyo nediliyo yoso kolo kookoome gwa sabolo siliso.

⁶ Yesu eli sage hoogooga sibumolome, odoe yo Yesu ogoloso yo tugodalame hoguodiso. Osoloso o homo beiyopoo gawuaso. ⁷⁻⁸ Esemu Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Bo holo, no odoe yimaga peegoo gadi.” Esino bo holo pala odoe oso neligi agadolone egeesee takaso, “Yesu dokodoo badeli Godeeye owolo, no ogoe talame amapoo ka simiyo? Godeeye goo maga amapoo dala toowa na tenee!”

⁹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Nee hu ogumo?”

Esemu odoe oso to nei yimapoo egeesee takaso, “Mo hu Bei, bei iba bei odoe hageeyo kulodu.” ¹⁰ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo see howa see howa diso, bo holo mi hee mapoo seese peegeeyaga.

¹¹ Esino koola mapoo esia dokodoo be hu bei mooloogoo doloso, mi nalagamo sile sibiso. ¹² Esemu bo holo oso Yesu mapoo see howaso, “Nayo iba be mapoo palame seese pagalal soowayo?” diso. ¹³ Esemu Yesuye diba be ma kulodu gasoowadee neme, bo holo odoe ma kuloduga galagasibilesu see be ma kulodu soowadeeso. Esemu be bei 2,000 egesi oso esia dokodooga

abei mapoo kuko meilesa abei ma kulodu weidaso.

¹⁴ Be gi debeli odoo oso goo hagee ogoloso kuko dulone mi toowa mapoo osoloso mi pepoko abo mapoo takomo diso. Esemee odoo susuga to hagee duloso, diba agalame sibadeeso. ¹⁵ Odoo susuga Yesu mapoo sibilesa mooloogoodooso, esino odoo bo holo pala see tekepo poloso, goo tekepo gooleme dugo tekepo kaloso, Yesubolo badoboome ogoloso dia ebiaso. ¹⁶ Be gi debeli odoo diayo goo odoo mapoo peledapa sabolo be mapoo peledapa sabolo ogoloso odoo susuga mapoo takaso. ¹⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo susuga oso to hagee duloso, Yesu mapoo see howa see howa diso, “No hamaga peegoo di!” diso.

¹⁸ Yesu dilame du mapoo topome, odoo daga bo holo polome Yesuye moodoo oso Yesu mapoo egeesee howaso, “A nobolo dilei goomogo.” ¹⁹ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, no mosopoo wedi dileso, Lodeeye sooloo dolone goo tekepo namapoo moodoo nemisi dimapoo takalame di,” diso. ²⁰ Esemee odoo see abaga wedi dino Dekapolisi mi mapoo mosobia 10 mapoo takomo diso. Odoo susuga yayo taka duloso dia howoogaso.

Yesu mapoo tei teme nei yayo odoo paiye moodoo

(Matiyu 9:18-26, Luka 8:40-56)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dala soowaso, osoloso abei palaga mapoo odoo susuga yimapoo mooloogoodooso. ²² Mi omapoo Yu odoowo howo gisili moso mapoo wiligi odoo toba, o hu Yailas, yayo Yesu ogoloso o homo beiyopoo gawuaso. ²³ Osoloso yayo see Yesu mapoo howaso, “Mo sobo holo paiye moodoolame, yo talai koola tapa, esiga nee deeso yo sigilame sibe, yo paiye wediloso, see gie badalame.”

²⁴ Esemee Yesu yibolo dime odoo mooloogoodoo susuga hamamee yo pupugamo diso. ²⁵ Osoloso mooloogoodoo eyo kulodu sobo aso woloma oso sawo dimili ososee dugo 12 poogooso. ²⁶ Sobo yo meleesene neli odoo bei mapoo diayo pidilame dugo susuga dimiliso, esino diayo yimapoo dala toowa tenemeleeso. Osoloso yayo dimapoo melesenee talame, melesenee eyo nei magolone o molee susuga hosudooso, esino yo sawo dimili koodobilega see toowa poloso, sawo osee dimiliso. ²⁷ Esino sobo yo daga Yesuye odoo tekepo moodoomo sili duloso, yo odoo mooloogoodoo kulduga Yesuwo miligiyo hamamee sibilesa o dugo sage yayo ka mapoo sigeso. ²⁸ Sobo yayo goolee Yesuwo dugo sigoga yo wedilei gooleeso. ²⁹ Yayo Yesuwo dugo sigime sawo dimili saga koodobiaso. Esemee yo eyo

egeesee gooleeso, “Sawo dimili tekepo pa,” gooleeso.

³⁰ Yesu eyo gooleeno odoo moodeli kitulugu yimaga peegoo di neme, yo odoo mooloogoodoo mapoo hodio bidi puguloso egeesee takaso, “Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba.”

³¹ Esemee o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Odo mooloogoodoo susuga nama hodu kokosooso. Esiga nayo kasalame, ‘Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba’ doloso ka takala? Bei odoo susuga oso nama sigoso.”

³² Yesu odoo mooloogoodoo kulodu osee esia meleeso, yo odoo agayo sigebeleeso. ³³ Esino sobo Yesuwo dugo sige oso eyono moodoo goolee puguloso obulone kikilika sabolo sibilesa o homo beiyopoo badebeiso, osoloso eyo goo moodoo Yesu mapoo takaso. ³⁴ Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no amapoo tei too maga no tekepo moodooso, esiga no Godeeyo mesie goo sabolo di. No olo weidooso.”

³⁵ Yesu to osee takomolome, odoo abo Yailas eyo moso abaga sibilesa Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo taso. Esiga eligili odoo yo ido sibilei goo hee mauwe, yo haga na goolee.”

³⁶ Esino Yesu diayo taka to telega pogoloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te.”

³⁷ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odo susuga, niba deebée,” doloso hedepe Pita, Yemes, Yonee, osoloso Yailus esee Yesubolo diso. ³⁸ Diba abaga dino Yailas eyo moso mapoo peledoboloso, odoo susuga to boowa sabolo pupusuga molome egeiso. ³⁹ Yesu moso kulodu gadileso odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega to boowa sabolo ka pupusuga malala? Sobo holo yo tele, yo wulo tia moloso.” ⁴⁰ Odoo susuga Yesuye to taka duloso sisiyiligaso.

Esemee Yesuye odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba moso kuloduga peegoo galagadi,” diso. Osoloso Yesu yo sobo holo oso tia melee debi mapoo dulone hedepe oma dio owee dio osoloso o hamamee dili odoo sabolo kulodu gadiso. ⁴¹ Yesuye sobo holo ta o dee mapoo tolosa yimapoo egeesee takaso, “Talita koum!” (To eyo bei sobo holo, no teebee.) ⁴² Esemee sobo holo yo epedee omapoo saga toboloso siliso (yo dugo 12). Esemee oma dio owee dio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dia howoogaso. ⁴³ Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Ayo sobo holo hagee wedilame moodoo niyo odoo hee mapoo na takee,” diso. Osoloso oma dio owee dio mapoo Yesuye egeesee

takaso, “Nibada sobo holo nei nali bi tenee,” diso.

6

*Naselet odoo oso Yesu gowe
(Matiyu 13:53-58, Luka 4:16-30)*

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa omaga see o midée Naselet mapoo diso. ² Osoloso Yu odoowo tei beame hee mapoo howo gisili moso kulodu yayo odoo susuga eligiso. Osoloso odoo susuga o to duloso howoogaso.

Eseme diba disono nei woosa nei woosa doloso egeesee woosaso, “Yo goo susuga hagee kasee gooleedoowo? Yo goo goolee medee tekepo. Yo goo mudu opusomodi moodeli kitulugu kapoo toowo?” ³ Yo wulo moso tekeli odoo, osoloso Meliyo owolo, osoloso yo Yemes, Yoses, Yudas, osoloso Saimonbolo dibada emei, osoloso oboba ibolo doso,” diso. Osoloso diayo egeesee goolee maga Yesuye eligi dulei goweso.

⁴ Eseme Yesuye dimapoo takaso, “Odoosusuga oso Godeeyo to tosili odoo eyo hu poudiliso. Esino o mosobia odoo sabolo osoloso o soosoo sabolo o moso kulodu debeli odoo oso o hu koo poudili.” ⁵ Esino bei diayo Yesu mapoo gowoolone tei too mauwe pogoloso debei egeme, goo mudu opusomodi toowa yayo moodoole poogooso. Esino odoo paigiga abo o deeso sigime weido diso. ⁶ Yesu diayo yimapoo tei too mauwe poogoo ogoloso dia hoowaso. Eseme Yesu Naselet mi amaga see pogoloso dileso mi pepoko abo mapoo Godeeyo to eligimo siliso.

*Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di
(Matiyu 10:5-15, Luka 9:1-6)*

⁷ Yesu o hamamee dili odoo 12 gili-madoloso diso nediliyo puloso bakadio toopoo bakadio toopoo doloso mi opusomodi opusomodi mapoo diye diso. Yayo diba diye dolone bo holo pala peegoo hasisilame kitulugu dimapoo teneeso.

⁸ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dulone bi abo na te, esino niba wulo susu tolosa diadee. Osoloso nei sabolo, o sabolo osoloso molee sabolo tolosa na diadee. ⁹ Esino homo mapoo kali sabolo osoloso dugo niso ka hedepe egee mouluso dulone, dugo kali bi abo na te.” ¹⁰ Yesuye dimapoo takaso, “Niyo mi omapoo dileso peledobooga beame omapoo mosobia oso goomogolone moso teneega, moso hedepe omapoo doboso mi hee mapoo dulone ka poogoo di. ¹¹ Esino mi kamapoo niyo dileso peledaba beame omapoo mosobia oso goomogolega pogoloso nimapoo moso sabolo tenelega, osoloso nibada to mapoo

tei telega poogooga, mi egee pogoloso diadee. Osoloso niyo mi egee pogoloso dulone, dibada howo woola omapoo nibada homo mi mapoo basago taloso peegee. Bei diayo nibada to mapoo tei telega poogooga, Godeeye dimapoo dala tenelai goo ee eligilame,” diso.

¹² Eseme Yesu o hamamee dili odoo diayo dileso odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sile sibilone egeesee takaso, “Nibada goo goolee su wuduloso goo tokenee maga waki pie,” diso.

¹³ Osoloso bo holo odoo ma kulodu paladee diayo peegoo hasiso pugudolone debeiso. Osoloso odoo paigiga sabolo diayo wolo iso dibada wiligi mapoo soome paigiga weido diso.

Yonee Odoos Howo Sauwidili oso ta

¹⁴ Mi susuga mapoo odoo susuga oso Yesuwo goo takamo dime wiligi toba Helodeeye duloso gooleedooso. Odoos aboso egeesee takaso, “Yo Yonee Odoos Howo Sauwidili ta maga see hogabia, esiga kitulugu goo toowa hagee yima kuloduga tou ka to,” diso.

¹⁵ Odoos aboso egeesee takaso, “Yo Ilaisa.”

Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godeeyo to tosili odoo daga Godeeyo to medee tekepo tosili egesi masi bado,” diso.

¹⁶ Esino Helodee goo hagee duloso, gooleedeme yayo egeesee takaso, “Yonee Odoos Howo Sauwidili, o wiligi kopugume ta odoo, yo see ta maga hogabia doo,” diso.

(Yonee telega badolone, daga goo peledaba hagosoo.) ¹⁷⁻²⁰ Helodeeye omolo Pilipiyo sobo Helodies see Helodeeye peedeedoloso hume, Yoneeye Helodee mapoo egeesee takaso, “Nayo no molowo sobo see nayo peedeedoloso hulei tekeponee,” diso. Osoloso Helodieseeye kemeneme Helodee mapoo dileso egeesee takaso, “Nayo Yonee neliga ma kulodu magee,” diso. Eseme yayo Yonee neliga ma kulodu magalame o ha teli odoo diye dee takeme, diayo dileso yo neliga mapoo magooso. Esino Helodies Yonee mapoo hegilone, yayo yo wolomalame gooleeso. Esino yayo yo wolomele, bei Helodee Yonee wolomalai ebiaso. Yo gooleedooso Godeeyo howo woola Yonee goo tokenee mauwe, osoloso yo odoo medee tekepo. Esiga yayo Yonee medee bameleeso. Yo Yoneeyo to duloso goo dia tiadiliso, esino o to mapoo dulei goomogolone o sooloo ma kulodu goomogeliso.

²¹ Esino hamamee Helodies mapoo Yonee wolomalame beame tekeposo yimapoo simiso. Helodee soomagoo beame mapoo wo toowa nalame gamalee wiligi tebisa sabolo osoloso o ha teli wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Gelili mi toowa ma kulodu

wiligi tibeisalo debei odoo sabolo Helodeeye gillimadoloso mooloogoodoso.

²² Diba wo nolone dobome Helodiesyo owolo sobo holoso diayo wo nolone debei moso ma kulodu gasibilesi goomoga teneelone habaso. Esem Helodeeye sobo yimapoo takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takee, ayo bi egee namapoo tenelaiya,” diso. ²³ Helodeeye badolone tei goo see takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takooga, ayo namapoo tenelaiso. Osoloso mi ayo hagee bamolo su sabolo nayo goomogoga, ayo namapoo tenelaiso.”

²⁴ Esem sobo yayo owee Helodies mapoo dilesi, yayo goomoga goo dulame diso.

Esem sobo owee Helodiesye nei takaso, “Nayo goomoga Yonee Odoo Howo Sauwidili eyo wiligi goomogo dee takee.”

²⁵ Esem yayo oweeyo to duloso, saga wedi dilesi Helodee mapoo egeesee takaso, “A epedee hamapoo Yonee Odoo Howo Sauwidili eyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosi boga ee talai goomogo,” diso.

²⁶ Helodeeye to hagee dume yo dia goo heleso. Esino yo odoo susuga eyo howo woola mapoo eyo tei magoo ee gobabilei ebiaso. Esem yayo sobo o to mapoo gowoole. ²⁷⁻²⁸ Osoloso Helodeeye o ha teli odoo hee neliga moso gibali oso Yoneeyo wiligi kodolame diye diso. Esem yayo neliga moso tegei mapoo dilesi Yoneeyo wiligi koodoloso, odoo susuga oso agalame tolo mapoo magoloso, odoo howo woola tosi bilesi sobo mapoo teneeso. Esem sobo yayo toloso owee mapoo teneeso. ²⁹ Yonee o hamamee dili oso goo hagee dume, diayo sibilesi o su toloso wulu odoo toga tooseli omapoo kulodu magooso.

Yesuye sobo sabolo, holaiso sabolo, osoloso gisowe 5,000 mapoo nei pi

(Matiyu 14:13-21, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)

³⁰ Yesuye diye di odoo see wedige sibilesi, diayo goo moodoo sabolo diayo goo eligi susuga sabolo Yesu mapoo opusususo. ³¹ Odoo susuga Yesuye badebei omapoo dile see sibo di oso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo nei nalai beeametekepo egele. Esem Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba ibusomo odoo mauwe poogoo mi mapoo dilesi hasalame dimo,” diso.

³²⁻³³ Esem Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu bulumaloso, abei hodiokoo odoo koola mauwe mi mapoo dalo soowoolame moumeleeno, odoo abei palaga debei oso ogoloso gooleedooso. Esem odoo susuga oso mi opusomo opusomodi maga Yesuye di mi mapoo malalo mili hoguya diadeeso. Diba malalo dilesi

balaga meleeno, Yesu o hamamee dili odoo sabolo du maga sibilesi gimagooso.

³⁴ Osoloso Yesu du maga mi mapoo pubalogoloso, odoo susuga mooloogoodoloso debei ogoloso, yayo diba dia sooloo dalaso, bei sipi be hu masi bali odoo mauwe pogoloso dobome. Esem yayo goo susuga dimapoo eligiso.

³⁵ Osoko olo todobume, Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesi egeesee takaso, “Osoko olo todobuo, osoloso mi hagee moso sabolo nei nalai sabolo mauwe. ³⁶ Esiga nayo odoo susuga hagee diye dee takee. Osoloso diba dilesi, mi koola mapoo diso moleeso nei toloso nalame,” diso.

³⁷ Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo nei takaso, “Diayo nei nalai niso toloso tenee,” diso.

Diayo Yesu mapoo takaso, “Iyo nei toloso dimapoo teneega, 200 molee toowaso teli, esino iba molee mauwe.”

³⁸ Esem Yesuye dimapoo woosaso, “Diba wo kasolo molosomo? Niyo agalame di.”

Esem diayo dilesi egeme, diayo yimapoo takaso, “Wo dee tiadoo osoloso di bakadio moloso,” diso.

³⁹ Esem Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo susuga mapoo, ‘Niba mi mapoo pepoko mooloogoodoloso buluma mooloogoodoloso buluma,’ dee takee,” diso. ⁴⁰ Esem dimapoo takeme, diba mooloogoodoo opusomo opusomo doloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 100 osoloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 50 doloso bulumaso.

⁴¹ Esem Yesuye wo dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo toloso, keimi ma dokodoo bolone, Godeeye nei pidilame goomoga goo toodagaso. Osoloso yayo wo popeiloso di sabolo agisaloso o hamamee dili odoo mapoo piso, diayo odoo susuga mapoo pilame. Esem diayo wo sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso. ⁴² Esem odoo susuga nei tebia nega dia edigaso. ⁴³ Osoloso diayo nei nalaso abo poogoo, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo di bou tegei 12 metamagisaso. ⁴⁴ Osoloso sobo sabolo holaiso sabolo nei neso. Esino mooloogoodoo eyo kulodu gisowe hesiga 5,000 oso nei ka ne.

Yesuye howo dokodooga di

(Matiyu 14:22-33, Yonee 6:15-21)

⁴⁵ Diba nei nalaga koodobuloso, Yesu o hamamee dili odoo malalo du maga Betsaida mi mapoo diye doloso, diba abei damolome, Yesuye odoo susuga dibada mi mapoo diye diso. ⁴⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga diye doloso, yo obusomo Godee mapoo toodagalame mubi dokodoo palaso.

⁴⁷ Gesi domo o hamamee dili odoo dibada du maga abei domo damolome,

Yesu yo obusomo mubi dokodoo badebeiso. ⁴⁸ Yesu mubi dokodoo badolone egeino, poo sabolo howo ki sabolo simi oso, o hamamee dili odoo dia du mapoo woome, diba kwasu sabolo du sulugamo diadaga molome egeiso. Osoloso gesikolo kudi olo tadageme, yo howo dokodoo diba daga dilame dimeleeso. ⁴⁹ Esino o hamamee dili odoo diayo Yesu howo dokodoo dimelee egeme, diayo goolee bo bele dolone diba yo ogoloso googaso. ⁵⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso yo ogoloso obugume dimapoo egeese takaso, "Haga na ebi. Aso." ⁵¹ Osoloso Yesu yo du mapoo dapogome, howo ki sabolo poo sabolo saga koodobiaso. Esememe Yesu o hamamee dili odoo goo hagee ogoloso dia howoogaso. ⁵² Diba Yesuwo kitulugu gooleedo diepi, diba howoogele pegiliyo. Esino diba howoogaso, bei dibada sooloo kalawaga.

⁵³ Osoloso diba abei daloso abei hodi-okoo Genesalet mi mapoo dibada du oluguso. ⁵⁴ Diba du oluguloso mubiyodoo dalaga poogoo, odoo omapoo tebisa melee oso yo kibiya hoodo egeiso. ⁵⁵ Odoo susuga mi opusomo opusomodi mapoo hogugo dilesa, odoo paigiga dibada kida mapoo tiedigaloso Yesu mapoo emigado sibadeeso. ⁵⁶ Yesu mi opusomo opusomodi mapoo silime, edebeeyo odoo paigiga kida mapoo tieduloso, bi teli go mapoo emigado sibilesa magooso. Osoloso odoo paigiga oso Yesu o dugo sage ka pee mapoo sigilame howoogaso. Esememe diayo o dugo sigeme wegiga dooso.

7

Godeeye tei eligi goo sabolo edebeeyo tei eligi goo sabolo
(Matiyu 15:1-9)

¹ Beeame hedepeso Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo abo sabolo Yoluselem mi amaga sibilesa Yesu mapoo mooloogoodooso. ² Osoloso diayo egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo oso Yu odoowo tei dedelega pogoloso nei nalame dibada dee howo koo hapagali. ³ (Esino Yu odoo sabolo Pelisi odoo sabolo dibada odooga dia tei eligi goo dodolone daga nei nalame dee howo hapagaliso. ⁴ Diba bi teli go mapoo bi toloso nala pogolone daga dibada dee medee howo hapagaloso ka nali. Osoloso dibada odooga dia tei eligi goo dodolone dibada kapu sabolo sosepeni sabolo osoloso disi sabolo howo hapagaliso.)

⁵ Esememe Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo oso Yesu mapoo woosaso, "Bei kasimaga nee hamamee dili odoo ibada odooga dia

tei eligi goo dedelega ka pagala? Diba dee howo hapegelega nei naliso," diso.

⁶ Yesuye to nei dimapoo takaso, "Godeeyo to tosili odoo hee Aisayaye daga hoogoo tei goo olo takaso, googolee bakadio gweli odoo nimapoo. Osoloso Aisayaye see tobu takaso,

'Dibada magaso amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudiliso, esino dibada sooloo ma kulodu mesili goo me.

⁷ Diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili eyo kulodu goo hee me, bei edebeeyo tei goo eligi, diayo Godeeyo tei masi odoo mapoo eligiliso.'

⁸ Niba Godeeyo tei goo eligi pogoloso, see nibada odooga dia tei goo eligi deedeeso.

⁹ Yesuye dimapoo see tobu egeese takaso, "Niba Godeeyo tei goo eligi goo peegoo magoona. Osoloso nibada odooga dia tei eligi goo talame. ¹⁰ Esiga daga hoogoo Moseseeye tei goo Godee maga simi nimapoo tenee hagoso,

'Nama dio noowee dio oso to taka duloso dimapoo mesie. Esino odoo agayo oma dio owee dio mapoo to tokenee takooga, yo wolomalaiso.'

¹¹ Esino niyo egeese takiliso, 'Soowa, edebeeyo oma dio owee dio mapoo takoo, "Emegei, niba ayo pidileime, bei molee amapoo egee molo Godee mapoo tenelame siga. Molee egee ibada toso hedi koloban.'

¹² Niyo odoo owee dio oma dio ee pidilei tei magooso. ¹³ Niyo tei magoo ee dodolone Godeeyo tei magoo peegoo magolone ka doso. Osoloso niba goo abo susuga egeese masi tomo silesiboso."

Odo sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peli goo
(Matiyu 15:10-20)

¹⁴ Esememe Yesu odoo mooloogoodoo see gilimadoloso, dimapoo egeese takaso, "Niba mo to medee dui, osoloso goo goolee medee te. ¹⁵ Esiga edebeeyo nei nali oso o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli. Esino odoo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to tokenee taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁶ Niba dulu bolo daga, ayo hagee takoo niyo medee dui," diso.*

¹⁷ Esememe Yesuye odoo mooloogoodoo poogoo dilesa, moso kulodu gadime, o hamamee dili odoo oso dilesa egeese takaso, "Nayo dio masi taka goo eyo bei imapoo medee takee," diso. ¹⁸⁻¹⁹ Esememe Yesuye dimapoo egeese takaso, "Niba goo

* 7:16: 7:16 To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

eyo kulodu bei medee koo gooleedolo? Esiga niyo nei tolosa nali oso nibada sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli, bei nei nali bi egee sooloo ma kulodu koo gameli. Esino kakobo ma kulodu gameileso see peegoo gasibiliso." (Yesuye goo hagee takolone, yayo kitulugu sabolo takaso, nei nali bi susuga nalai tekepo, diso.)

²⁰ Esino Yesuye see egeese takaso, "Odo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ²¹ Esino odoo sooloo ma kulodu tokenee goo susuga hagee talame goo goolee sibiliso. Tokenee goo gweli, osoloso edebeeyo odoo hee mapoo giba nalame gweli goo, osoloso adaba bi heli talai goo, osoloso odoo wolomalai goo, osoloso gisoso adaba kooka sobo mapoo giba nalai goo, osoloso soboso adaba kooka giso mapoo giba nalai goo, ²² bi bei doloso badalai gweli goo, osoloso tokenee talai goo osoloso emegei dimapoo gamenee takalai goo, osoloso odoo susuga eyo howo woola ebili goo talai, osoloso emegei dimapoo kweli goo, osoloso emegei dia hu maga takalai goo, osoloso suwa peli goo, osoloso goo tekepo goolee me sili. ²³ Esiga tokenee goo susuga hagee talame odoo o sooloo ma kulodu goolee meleso toga, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso."

*Yu dele poogoo sobo oso tei too goo
(Matiyu 15:21-28)*

²⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee pogoloso, Taya mi toowa koola mapoo diso. Osoloso yo dileso, odoo susuga oso yayo simi ogoloso gooleedeeyaga moso hee mapoo kulodu gapeleso mada badebeiso. Esino odoo susuga oso yayo simi goo ee duloso odoo abo mapoo saga takomo dime diba gooleedooso. ²⁵⁻²⁶ Esemé Yu dele poogoo sobo hedepe Ponesiya Siliya mi mapoo badeli oso Yesuwo goo dume, yayo badebei mi omapoo simiso. Yo sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gawuloso badolone egeesee hoowaso, "Mo sobo holo bo holo pala badoso. Esiga nayo sibilesa o kulodu bo holo egee bado peegoo hailame sibe," diso.

²⁷ (Yu odoo oso Yu dele poogoo odoo mapoo so, dee takeliso. Osoloso Yu odoo ee takolone odoo holaiso, deliso. Esemé sobo yayo goo egee moodoolai kitulugu tebia doloso yimapoo tei too malabeleso agalame) Yesuye sobo mapoo egeese takaso, "Holaiso dia nei tolosa so mapoo tenelai tekeponee. Esino daga holaiso dimapoo nei tenelai tekepo," diso.

²⁸ Esemé soboso Yesu mapoo nei takaso, "O Lodee, nayo tei takoo. Esino so moso hernidu silesibilone holaisoso nei ne kokou mou nalagamo silesibiliso," diso.

²⁹ Esemé Yesuye sobo mapoo takaso, "Nayo amapoo to nei tekepo takaso. Esiga no mosopoo dileso nowolo sobo holo mapoo ege, yo tekepo badoso. Bo holo epedee o beliye ma kulodu mauwe," diso.

³⁰ Esemé yo o mosopoo dileso, o sobo holo egeino bo holo o kulodu pala mauwe pogoloso, tekepo poloso debi mapoo wulo tia molome egeiso.

Yesuye odoo dulu taba ibaya tekepo moodoo goo

³¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Taya mi pogoloso Saidon mi mapoo peledabaso. Osoloso diba see abaga dino Dekapolisi mosobia mapoo peledoboloso, Gelili abei mapoo mouso. ³² Osoloso odoo aboso odoo dulu taba ibaya Yesu mapoo ido sibilesa howaso, yayo o deeso sigiloso tekepo palame.

³³ Yesuye odoo dulu taba ibaya odoo mooloogoodoo amaga peegoo ido dileso, Yesuwo dee woluguso dulu taba ibaya eyo dulu ou mapoo tuluguloso, makawo o dee mapoo paga magoloso, odoo dulu taba ibaya eyo i mapoo sigeso. ³⁴ Osoloso Yesu keimi ma dokodoo bolone sooloo toowa polomeleso homodopuloso yimapoo o toso egeese takaso, "Epata!" (to eyo bei yiliga magee). ³⁵ Esemé epedee omapoo dulu taba ibaya eyo dulu tekepo poloso to taka o duloso medee duso, osoloso o iso to medee kalame mooloogooso.

³⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo yayo goo moodoo na oposisi doloso, dimapoo to kitulugu sabolo takeliso. Esino yayo takolone diayo odoo abo mapoo na oposisi dee taka pogoloso, see odoo abo mapoo oposisiliso. ³⁷ Esemé odoo susuga oso Yesuye goo moodoo dume dia howoogaso. Osoloso diayo see egeese takaso, "Yesu goo susuga tomo sili medee tekepo. Iyo goolee edebeeyo odoo dulu tobaga ibaya tekepo koo moodoogamo silabelee dee. Esino yayo odoo dulu tobaga osoloso to koo kalakali yayo tekepo moodoogamo siliso."

8

*Yesuye 4,000 odoo mapoo nei pi goo
(Matiyu 15:32-39)*

¹⁻² Beeame heeso Yesuye goo eligi ee dulame see yimapoo odoo susuga mooloogoodoloso debeiso. Esino nei mauwe poo-goome, Yesuye o hamamee dili odoo gili-madoloso dimapoo egeese takaso, "Ayo odoo susuga hagee dia sooloo dolo, bei

diba abolo dobolone beame bakadio hede-
pedi poogoo. Esiga diayo nei nalai
mauwe. ³ Osoloso ayo diba nei tenelega,
dibada mosopoo diadee dee takooga, diba
eli domopoo houdaso kitulugu me pogoloso
howamadagalaiso, bei odoo abo dibada mi
koola hapoonee,” diso.

⁴ Esemé Yesu mapoo o hamamee dili
odoo oso woosaso, “Nei mauwe, osoloso
moso mauwe miwe poogoo mi hamapoo,
iyo nei kamapoo tolosa odoo susuga
hamapoo ka tenelaiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo
mapoo egeesee woosaso, “Niba wo kasolo
molosomo?”

Diayo nei takaso, “Iba wo 7 moloso,” diso.

⁶ Esemé Yesuye odoo susuga mi mapoo
bulume diso. Osoloso yayo wo 7 tolosa
Godee mapoo goomoga toodagoloso, wo
popeiloso odoo susuga mapoo pilame o
hamamee dili odoo mapoo piso. Esemé
diayo odoo mooloogoodoo susuga mapoo
piso. ⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo ma
kulodu di pepoko abo molo egeiso. Esemé
Yesuye di tolosa Godee mapoo goomoga
toodagoloso, o hamamee dili odoo mapoo
teneme, diayo tolosa odoo mooloogoodoo
mapoo piso. ⁸ Esemé diba nei ne oso dia
edigime, diayo nei naloso abo poogoo, Yesu
o hamamee dili odoo oso misigamo di,
bou tegei 7 metamagisaso. ⁹ Esiga beame
omapoo 4,000 odoo oso nei egee neso. Os-
oloso diba nei naloso, hamamee Yesuye
dibada mi mapoo diadee, diso. ¹⁰ Osoloso
diba diye doloso, Yesu o hamamee dili odoo
sabolo abei mapoo meilesa du ma kulodu
bulumaloso, Dalmanuta mi mapoo dalo
soowaso.

*Pelisi odoo oso goo mudu opusomodi ee
agalame goomoga goo*

(Matiyu 16:1-4)

¹¹ Diba Dalmanuta mi mapoo soowooleso
peledobome, Pelisi odoo oso Yesu mapoo
toso agadilame sibadeeso. Bei diba goomoga
Yesu kitulugu tei Godee maga simi-
beleso kukuloso agalame. Egeesee meleso,
diayo Yesu mapoo goo mudu opusomodi
moodee doloso takaso. ¹² Esemé Yesuye
goo hagee dume, yo diba goohelame sooloo
toowa polomeleso homodopuloso takaso,
“Bei kasimaga epedee beame hamapoo
odoo susuga hagee do oso goo mudu opu-
somodi moodoo ee agalame ka woosaliyo?
Esiga ayo nimapoo tei goo taka, ayo goo
mudu opusomodi odoo epedee beame
hamapoo hagee do omapoo niyo agalame
see moodolaime,” diso. ¹³ Osoloso Yesuye
goo mudu opusomodi eligi koodobuloso,
see o hamamee dili odoo gilimadoloso
du mapoo meilesa, abei hodiokoo dalo
soowaso.

*Yesuye wo habili maga dio masi taka
goo*

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Diba abei hodiokoo dalo soowoolone
wo talai boobadapugunabu. Esino du
ma kulodu wo hedepe molome egeiso.
¹⁵ Esemé Yesuye dimapoo kokodo takolone
dio masi egeesee takaso, “Niba obeamo,
bei Pelisi odoo sabolo Helodee dibada
goo wo habili masi moloso. Osoloso wo
giedege sabolo wo habia sabolo hamaga,
wo giedege habia oso tokenee palaiso,”
diso.

¹⁶ Esemé diayo Yesuye taka dulosa disono
to boowooga meleso takaso, “Bei yayo egee
takoo, iba wo telega soowooga ka takoo,”
diso.

¹⁷ Esino Yesu diayo to boowooga
melee ogoloso, yayo dimapoo takaso,
“Bei kasimaga niba nei mauwe poogoo
ogoloso goo ka tiadowala? Niba ayo goo
eligi omapoo ogoloso koo gooleedolo?
Nibada sooloo ma kulodu goo ayo eligi ee
gooleedoloso, nibada sooloo ma kulodu
magalai dia kalawado?” ¹⁸⁻¹⁹ Niba howo
mauwega, egele ka pagala? Niba dulu
mauwega, dule ka pagala? Niba ayo wo
dee tiadoo 5,000 giso mapoo pi goo ee
boobadoolo? Diayo nei naloso, wo abo
poogoo, niyo misigamo di bou tegei
kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 12.”

²⁰ Esemé Yesuye see takaso,” Ayo wo 7
4,000 odoo mapoo pi, wo abo poogoo,
niyo misigamo di bou tegei kasolo metama-
gisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 7.”

²¹ Esemé Yesuye takaso, “Ayo odoo
susuga mapoo wo pi goo ee niyo egeiso.
Esino bei kasimaga Pelisi odoo sabolo
Helodee dibada goo wo habili masi maga
ayo hagee takoo niyo gooleedelega osee ka
dabala?”

*Yesuye Betesaida mi omapoo odoo howo
bakadio si moodoo goo*

²² Osoloso diba Betesaida mi omapoo
peledoboloso, odoo abo oso odoo howo
bakadio si Yesu mapoo ido sibadeeso. E-
semé diayo Yesu mapoo howoolone egeesee
takaso, “Odoo hagee nee deeso sigoloso
yo tekepe pe,” diso. ²³ Esemé Yesuye o
hamamee dili odoo sabolo dulone, yayo
odoo howo bakadio si eyo dee mapoo
toloso mosobia amaga yo peegoo ido
diso. Osoloso Yesuye o howo mapoo
makawo pakanuloso, yayo odoo egeeyo
howo mapoo sigoloso, Yesuye yimapoo
egeesee takaso, “No epedee bi susuga
ogolo?”

²⁴ Esemé odoo yayo peegoo ogogolone
egeesee takaso, “O olo ogoso, esino odoo

silesibono medee koo ogo, diba homo masi silesibo," diso.

²⁵ Esemé Yesuye o deeso see odoo howo bakadio si eyo howo mapoo sigeme, olo epedee omapoo o howo tekepo poloso bi ogogolone egeesee takaso, "Bi susuga medee ogo," diso. ²⁶ Yesu odoo howo bakadio si tekepo moodooloso, Yesuye yo tekepo moodoo odoo abo mapoo takel-ega pagalame, yo mosopoo diye dolone yimapoo takaso, "No duga mosobia kulo-duga na di," diso.

Pitaye Yesuwo goo yiligepugu
(*Matiyu 16:13-20, Luka 9:18-21*)

²⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abaga mosobia koola Kasaliya Pilipi mi mapoo polone, eli domo dulone, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo woosaso, "Edebeeyo a odoo ogu deliyo?"

²⁸ Esemé diayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, "Odo aboso taka no Yonee odoo howo sauwidili odoo toloso hogado simi deliso, aboso taka no Ilaisa deliso, osoloso odoo aboso taka no daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo deliso."

²⁹ Yesuye dimapoo woosaso, "Niyo a odoo ogu deliyo?"

Esemé Pitaye nei egeesee takaso, "No Keliso, Godeeye hudi magoo oso."

³⁰ Esemé Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, "Odo mapoo a Keliso Godeeye hudi magoo dee na takeeye!" diso.

Yesu eyo talai taka
(*Matiyu 16:21-23, Luka 9:22*)

³¹ Yesu o hamamee dili odoo eligi mi-mologolone egeesee takaso, "Odo Holo, a dala toowa bei talaiso, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa sabolo, tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso a gowoolaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso, esino beame bakadio hedepedi eyo kulodu hogabileiso." ³² Yesuye goo hagee o hamamee dili odoo dimapoo woola yilege pugume, Pitaye yo peegoo ido dileso yimapoo takaso, "No egeesee na takee."

³³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo dimapoo bidi puguloso bolone, Pita mapoo egeesee takaso, "Saiten masi, no amaga peegoo di! Nayo egee takoo edebeeyo goolee takoo Godeeye goolee goo koo takoo." ³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo osoloso odoo mooloogoodoo gilmadoloso, dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo ama hamamee dadalai gooleega, diba daga eyo goomoga goo susuga peege. Osoloso eyo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodoloso ama hamamee ka sibe.

³⁵ Odo agayo o gie badeli goodogoloso medee tekepo badalame gooleega, yo gie badeli osugobalaiso. Esino yayo o su eyo

goodegelega pogoloso, mo goo maga osoloso to tekepo eyo goo maga edebeeyo yo wolomaga, yo tei gie badeli agalaiso. ³⁶ Esiga edebeeyo mi toowa hamapoo bi susuga egee molo o daga, osoloso o gie badeli osugobooga, bi susuga ogošo yo pidileisomo? Haye. ³⁷ Esino mi toowa hamapoo o gie badeli osugobooga, ogošo biso gie badeli see ka talaiyo? Gie badeli see talame bi tenelai bi hee mauwe. ³⁸ Esiga edebeeyo Godeebolo ebilega pogoloso, goo tokenee osee tomo silesibo epedee beame hamapoo, edebeeyo o tei too sabolo, osoloso mo to maga, edebeeyo yimapoo dala teneeyaga obulone, o tei too mada magooga, hamamee mo mayo kitulugu gadeepugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesi, nei ayo yimapoo waki pileiso."

9

¹ Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo tei taka, odoo abo hamapoo hagee do, niba epedee talaime, esino daga malalo Godeeye wiligi doloso badalai beame goo kitulugu sabolo siboga agalaiso."

Yesu o su mudu opusomodi
(*Matiyu 17:1-8, Luka 9:28-36*)

² Osoloso beame 6 olo pogoloso, hamamee Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yonee esee mubi hoo dokodoo odoo mauwe mapoo ido paladeeso. Mubi hoo dokodoo o hamamee dili odoo oso balagamolome Yesu o su mudu opusomo paso. ³ Esemé egeino Yesu o dugo dia hohodi ka heliye amaga poni oso howo dooso. Esiga mi hamapoo odoo heeso dugo hapooga dugo heliye egesi molo agalaime. ⁴ Osoloso Ilaisa dio Mosesee dio galaga sibilesi Yesubolo to kemeleeso.

⁵ Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo wasame bakadio hedepedi tegegalaiso, hee nee, hee Moseseyo, osoloso hee Ilaisayo." ⁶ Pitaye takalai kibiya gooleede, diba obume.

⁷ Esemé kolobo sibilesi, diba gidisooso. Osoloso kolobo maga toso egeesee takaso, "Hagee medee ayo gooma mo holo, esiga o to medee dui."

⁸ Esemé Pita, Yonee, osoloso Yemes to taka duloso egeino, Mosesee dio Ilaisa dio mena, esino hedepe Yesu dibolo bado-boome egeiso.

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo kitulugu sabolo takaso, "Epedee niyo egei goo odoo hee mapoo na takee. Esino Odo Holo, a toloso hogabia ogoloso, hamamee odoo hee mapoo ka takee," diso. ¹⁰ Esemé Yesuye to taka diayo wulo kookodooso. Esino diayo

Yesu toloso hogabia goo eyo bei disono nei woosa nei woosa demeleso.

¹¹ Osoloso diayo Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odoo oso takolone, daga Ilaisa sibilesa, Keliso hamamee sibileigo dee ka takeliyo?”

¹² Esem Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, “O, daga Ilaisa sibilesa eli medee moodoolaiso. Godeeyo to booka mapoo hogugu moloso, ‘Odo Holo, a dala toowa talaiso, osoloso edebeeyo a gowoolaiso.’

¹³ Esiga ayo nimapoo taka, Ilaisa yo olo simiso. Osoloso edebeeyo yo dala teeneeso, bei Godeeyo to booka maga taka ee dodolone.”

Yesuye giso holo bo holo pala moodoo (Matiyu 17:14-21)

¹⁴ Yesuye o hamamee dili odoo bakadio hedepedi mubi dokodoo paladee sabolo, see kumoo meilesa egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo tei eligili odoo sabolo agadiga molome egeiso. Esem odoo susuga sibilesa mooloogoodooso.

¹⁵ Diba disono mooloogoodooso bal-agameleeno, Yesu dimapoo simi ogoloso, dia howoogaso. Esem diba Yesu mapoo goomoga sabolo hogugu diadeeso.

¹⁶ Esem Yesuye dimapoo woosaso, “Niba ogooo goo maga agadiga malala?” diso.

¹⁷ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulduga odoo heeso egeesee takaso, “Eligili odoo, mo holo bo holo pala oso ibaya paga, nayo moodoolame ido simino, no hamapoo mena. ¹⁸ Esiga bo holo yimapoo poologa, yo miyomoo homodobuloso, kakawa molone o mei wulo tekiliso, osoloso maga maga makawo tiodiliso. Esino nee hamamee dili odoo dimapoo mo holo bo holo peegoo hasuso pigilame woosano, diayo bo holo peegoo hasuso pigile, bei diayo kitulugu tebilena.”

¹⁹ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odoo. A beame sage kasolo badoga niyo amapoo tei ka talaiyo? Osoloso niyo amapoo tei koo toga, a nimapoo dia gowoo. Esino giso holo amapoo ido sibe,” diso.

²⁰ Esem diayo giso holo Yesu mapoo ido simiso. Esino bo holo eyo Yesu egeme, giso holo yo bo holoso o kulodu degiga meleso miyomoo homodobiaso. Esem maga mapoo makawo oudoo sabolo mi mapoo bidigamo siliso.

²¹ Yesuye holopeyo oma mapoo egeesee woosaso, “Goo hagee kobolone holope yimapoo ka mimooloogoowo?”

Esem holopeyo amameeye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yo pepoko mapoo mimooloogoo. ²² Beame susuga bo holoso holope wolomalame yo dou mapoo toodoo, osoloso howomoo huso demeleso. Esiga

no kitulugu tebia mologa, nayo iba sooloo dele, osoloso iba pidi,” diso.

²³ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo taka, ‘No kitulugu tebia daga iba pidi,’ diso. Esino edebeeyo amapoo tei toga, bi susuga haga kalawanee.”

²⁴ Osoloso holopeyo amameeye Yesu mapoo to neligi egeesee takaso, “A namapoo tei tooso, esino nayo a pidi, mo tei too pepoko see toowa dee,” diso.

²⁵ Esem odoo susuga Yesu mapoo saga mooloogoodalame sibadee egeme, Yesuye bo holo mapoo neligi egeesee takaso, “No odoo mapoo dulu taba ibaya teneli. Esiga ayo namapoo to kitulugu sabolo ka taka, no epedee holope hageeyo kuloduga peegoo gasiboga, see holope hageeyo kulodu na gadi.”

²⁶ Osoloso bo holo gwa sabolo dia degiga meleso holope miyomoo togobuloso, yo peegoo gadiso. Esem holope mi mapoo degigilega kakawoloso meleso. Esem odoo aboso yo olo ta gooleeso. ²⁷ Esino Yesuye holopeyo dee mapoo toloso, yo tabalame pidiso. Esem holope yo tabaso.

²⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dibusomo moso kulodu dopolone, diayo Yesu mapoo mada woosaso, “Bei kasimaga bo holo peegoo hasuso pigilei kitulugu imapoo mauwe ka molosomo?”

²⁹ Esem Yesuye to nei egeesee takaso, “Niyo daga dokodoo toodagooga, bo holo egesi masi peegoo ka hasuso pigiya.” diso.

Yesu eyo talai goo see taka

(Matiyu 17:22-23, Luka 9:44-45)

³⁰ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee egee pogoloso, see Gelili mi ee ma kulduga diso. Osoloso Yesu yo goomogelee odoo heeso yo egeyaga, ³¹ bei, Yesu o hamamee dili odoo eligi meleso. Yayo dimapoo egeesee takaso, “Odo Holo, a amapoo ha teli odoo mapoo tenelame tiasalaiso. Osoloso diayo a wolomalaiso, esino beame bakadio hedepedi eyo kulodu ta maga a see hogabileiso.” ³² Esino diayo Yesuye taka to eyo bei medee kibiya gooleedelee. Esem diba obume Yesu mapoo to eyo bei see wosele.

Odo agayo wiligi doloso ka badalaiyo? (Matiyu 18:1-5, Luka 9:46-48)

³³ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo peledabaso. Osoloso diba moso diso dabalai mapoo debeiso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoo mapoo woosaso, “Niba eli domo abaga sibulone ogooo goo boowomo simiyo?” ³⁴ Esino diayo to nei wedi dile, bei, diayo dibada kulodu odoo agayo wiligi doloso badalai goo maga to boowaso.

³⁵ Yesu yo biamolone o hamamee dili odoo gilimadoloso, dimapoo egeesee

takaso, “Edebeeyo malalo wiligi doloso badalai gooleega, yo eyo pepookodee, osoloso odoo susuga wulo wulayo pidi.”

³⁶ Yesuye holope ido sibilesa, dibada mudugiyo tebidiso. Osoloso holope Yesuye maduloso dimapoo egeesee takaso, ³⁷ “Edebeeyo mo hu maga holope hageesi pidiga, yo a pidi masi pidiso. Osoloso edebeeyo a pidiga, yo moma a diye di pidi masi pidiso.”

Odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo

(Luka 9:49-50)

³⁸ Yoneeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iyo odoo hee nee hu maga bo holo peegoo hasisamo silime egeiso. Esemee koodobilame iyo yimapoo takaso, bei yo ibolo hodobo mooloogoodoo hedepenee.”

³⁹ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Na hamaga takee. Odoo heeso mo hu maga goo mudu opusomodi moodooga, yayo mo hu mapoo tokenee goo saga takalaime. ⁴⁰ Osoloso odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo.” ⁴¹ Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei goo hee taka, bei niba Kelisowo odooga, odoo heeso nimapoo howo keeneega, yo hamamee Godeeye nei tenelaiso.”

*Tokenee goo talame kukuli
(Matiyu 18:6-9, Luka 17:1-2)*

⁴² Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo heeso amapoo tei too odoo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoo aboso yimapoo sibilesa, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoo egee dala pepoko tolosa talaiso. Esino odoo yayo amapoo tei too pepoko odoo ee tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odoo ee takelega poogooga, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso. ⁴³ Osoloso nee dee hodio oso no tokenee mapoo gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee dee bakadio sabolo dou mapoo dilei tekeponee, bei dou egee koo semili. ⁴⁴ * ⁴⁵ Osoloso nee homo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee homo bakadio sabolo dou mapoo dilei tekeponee. ⁴⁷ Osoloso nee howo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, nee howo hodio egee tapigi. Godeeye wiligi doloso badeli omapoo howo hediliwe gadilei soowa. Esino howo bakadio sabolo dou mapoo toodalai tekeponee. ⁴⁸ Bei mi omapoo

‘boobee egee molo koo wedili osoloso dou koo semili.’

⁴⁹ Esiga odoo susuga dala toga douso gawe masi gawoolaiso, bei Godeeye goomoga iba medee tekepo dabalame.”

⁵⁰ “Solu hadali bi medee tekepo. Esino solu hadali mauwe poogooga, hadali see talaisomo? Haye, see talaime. Esiga niba solu masi molone nemegei dimapoo mesie sabolo deebee.”

10

Sobo huloso pegeli goo

(Matiyu 19:1-12, Luka 16:18)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi pogoloso abaga dino Yudiya mi mapoo peledoboloso, see abaga dino Yoden howo daso. Osoloso omapoo egeino, odoo mooloogoodoo yimapoo sibadeeme, Yesuye dimapoo Godeeye goo eyo daga eligi egeesee eligiso.

² Osoloso Pelisi odoo aboso sibilesa Yesuye to tokenee takabeeso, kukulo agalame yimapoo woosaso, “Esiga gisoso sobo huloso pagalai soowayo?”

³ Esemee Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Sobo huloso pegeli eyo goo Moseseeye nimapoo tei kasee eligiliyo?” diso.

⁴ Esemee diayo egeesee takaso, “Moseseeye imapoo tei egeesee eligiso, gisoso sobo poogooga, daga sobo pegeli peipa omapoo hoguloso sobo yo ka peegeena.”

⁵ Esino Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Moseseeye yayo nimapoo egeino nibada sooloo dia kalawa neme tei hagee ka magoo. ⁶ Godeeye mipoo toowa hagee daga moodoo mapoo, giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁷ Bei egeesi maga gisoso oma dio owee dio pogoloso, see osobo sabolo hedepe doloso dabalaiso. ⁸ Osoloso diba daga giso obusomo, sobo obusomo doloso badebeiso. Esino diba see olo hedepe doloso doso.” ⁹ Yesuye egeesee takaso, “Godeeye giso dio sobo dio hedepedi, domo na pl,” diso.

¹⁰ Osoloso hamamee Yesu o hamamee dili odoo sabolo moso kulodu dopolone, sobo huloso pegeli eyo goo diayo Yesu mapoo see woosaso. ¹¹ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo osobo pogoloso, sobo hee huga, yo odoo heeyo sobo peedee huso. ¹² Osoloso sobo yo omo pogoloso giso hee huga, yo odoo heeyo giso peedee huso.”

Yesu sabolo holaiso sabolo

(Matiyu 19:13-15, Luka 18:15-17)

¹³ Beemee hedepeso odoo aboso holaiso Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso diba pidilame. Esino o hamamee dili

* **9:44:** 9:44 sabolo 9:46 sabolo Makaye hamapoo hogugule. Esino 48 maga taka to hedepe.

odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo oso holaiso hamaga taka ogoloso, kamana sabolo dimapoo takaso, “Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee, bei odoo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁵ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo o goo holaiso masi omamo to mapoo mesimo sili, egeesi pelega pogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.” ¹⁶ Osoloso Yesuye holaiso gilimadoloso, yayo hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, diso.

Bi bei odoo

(Matiyu 19:16-30, Luka 18:18-30)

¹⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee mapoo dimeleeno, odoo hee hoguo sibileso, o homo beiyopoo gauwoloso, yimapoo egeese takaso, “Eligili odoo tekepo, ayo ogoo goo toga badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?”

¹⁸ Esemu Yesu yo Godeeye hudi magoo doloso gooleedalame, yayo nei egeese takaso, “Bei kasalame nayo a tekepo ka sisala? Hedepe Godeeno medee tekepo. ¹⁹ Esino nayo woosa to eyo nei, Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: odoo na wolome, adaba kooka sobo na peedee hui, heli na te, odoo hee mapoo gamenee na gigidi, odoo hee mapoo gamenee goo maga heli na te, osoloso nama dio noowee dio to taka mapoo mesie.”

²⁰ Osoloso odoo yayo Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, a holope maga simi tei susuga hagee ayo tobuloso tomo simiso.”

²¹ Esemu Yesu sooloo dala sabolo odoo omapoo bolone yimapoo egeese takaso, “No goo hedepe doopoo dagadi moloso. No dileso, nee bi susuga odoo abo mapoo nei moleeso talame todi. Osoloso bi too eyo nei molee bi mauwe odoo mapoo pi. Eseege na kei mi mapoo nei tenelaiso. Osoloso no ayo di hamamee sibe,” diso.

²² Osoloso bi bei odoo yo Yesuye to taka duloso, pupuda sabolo diso, bei bi bei mologa, o bi odoo abo mapoo tenelai goomoge.

²³ Esemu bi bei odoo dime, Yesu o hamamee dili odoo mapoo bolone egeese takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁴ Yesuye to taka duloso diba howoogaso. Esino Yesuye see dimapoo takaso, “Mo holo dio, Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga be toowa, kemol oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo

oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁶ O hamamee dili odoo Yesuye to taka duloso dia howoogaso. Osoloso disono nei woosa nei woosa dolone egeese takaso, “Odoo agayo gie badeli ka talaisomo?”

²⁷ Esemu Yesuye dimapoo bolone to nei takaso, “Edebeeyo eyo kitulugu maga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime, esino Godeeyo kitulugu sabolo bi susuga kalawanee.”

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, “No ege, iba bi susuga poogooso, nayo di hamamee sibilame.”

²⁹ Esino Yesuye egeese takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo ayo di hamamee sibilame, osoloso to tekepo eyo goo maga, o moso, o emei, o omoo, o omolo, o owee, o ama, o holaiso, osoloso mi poogooga, ³⁰ odoo yayo o bi susuga poogoo eyo nei toowa daga dileso talaiso. Osoloso yo mi toowa hamapoo badolone, see moso, emei, omoo, omolo, owee, holaiso, osoloso mi bei malaiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala tenelaiso, bei yayo mo to mapoo mesiliga. Esino yo mo to tekepo eyo goo maga dala toloso, mi hoo poogoo mapoo see Godeeyo mi siboga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ³¹ Esiga epedee hamapoo odoo malalo egee do, see hamamee dabalaiso. Osoloso hamamee egee doso, see malalo dabalaiso.”

Yesu eyo talai see tobu taka

(Matiyu 20:17-19, Luka 18:31-34)

³² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mi mapoo dulone, Yesuye malaso. Esino o hamamee dili odoo goo howoogamo dime, odoo abo hamamee sibadee dia ebigaso. Bei odoo susuga oso goolee Yoluselem mapoo goo tokenee peleddebeeyaga. Osoloso Yesu o hamamee dili odoowe gilimadoloso peegoo dopolone, Yoluselem mapoo goo yimapoo peledabalai dimapoo takaso. ³³ Yesuye dimapoo egeese takaso, “Iba Yoluselem mapoo peledobooga, Odo Holo, a edebeeyo tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili odoo abo mapoo tenelaiso. Osoloso amapoo middleiso, osoloso a teli mapoo magalaiso, osoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso. ³⁴ Diayo a manalaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso, osoloso a tiso dapaalaso, osoloso a wolomalaiso. Esino beame bakadio hedepedi pogoloso hamamee ta maga see hogado sibileiso.”

Yemes dio Yonee dio goomoga goo Yesu mapoo ogo taka

(Matiyu 20:20-28)

³⁵ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio Yesu mapoo sibileso egeese takaso, “Eligili odoo, goo iyo goomoga namapoo taka,” diso.

³⁶ Esemé Yesúye nei takaso, “Ogoo goowo?”

³⁷ Esemé diayo nei egeesee takaso, “Nama Godeeye wiligi doloso badeli mi toowa mapoo siboga, iba goomogo, odoó hee nee dee deedeé dokolo buo, osoloso dee dobusu dokolo buo doloso goo susuga nobolo wiligi dalame,” diso.

³⁸ Esino Yesúye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo eyo bei niba gooledele. Esiga niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talai soowayo? Osoloso niba ayo talame egee molo niba egeesee talai soowado?”

³⁹ Esemé diayo nei egeesee takaso, “O, iba dala egee talai goomogo.”

Esemé Yesúye see egeesee takaso, “Niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talaiso. Osoloso ayo talame egee molo, niba egeesee talaiso. ⁴⁰ Esino odoó hee mo dee deedeé dokolo buo, mo dee dobusu dokolo buo dalai, ayo hudi magalaime, bei debi omapoo bilei Godeeye olo hudi magooso.”

⁴¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoó abo 10 diayo Yemes dio Yonee dio to taka duloso, dimapoo dia kamanaso. ⁴² Yesu o hamamee dili odoó gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Mipoo toowa hageeyo wiligi odoó tebisa diayo odoó abo dibada hemi egee do mapoo dala sabolo, hegi sabolo teniliso. ⁴³ Esiga niba mipoo toowa hageeyo wiligi odoó tebisa dia goo na peedee. Esino odoó agayo malalo badalai goomogoga, nibada kulodu odoó hee dia pidi. ⁴⁴ Osoloso odoó agayo see malalo badalai dia goomogoga, no odoó susuga wulo nei mauwe wulayo dia pidi. ⁴⁵ Esiga Odoó Holo, a mi hamapoo edebeeyo a pidilame ka sibile, esino ayo mi odoó pidilame ka simi. Osoloso mipoo toowa hamapoo odoó bei Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

Yesúye odoó howo bakadio si moodoo (Matiyu 20:29-34, Luka 18:35-43)

⁴⁶ Osoloso diba Yeliko mi mapoo peledoboloso, Yesu o hamamee dili odoó sabolo mi egee pogoloso dimeleeno, odoó mooloogoodoo susuga diayo di hamamee simiso. Esemé odoó howo bakadio si o hu Batimeyes, Timayes eyo owolo, Yesúye sibilei eli pee mapoo badolone moolé howameleeso. ⁴⁷ Esiga Batimeyesye Yesu Nasalet odoó sibogodi dume, Yesu mapoo idagaso, “Yesu, Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁸ Batimeyes Yesu mapoo idageme, odoó aboso yo hamaga takaso. Esino yo koodobilega, see dia neligidi idagaso, “Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁹ Yesu Batimeyes yayo i duloso, kookoo tabaso, osoloso egeesee takaso, “Yo hapoo sibe dee takee.” Esemé diayo howo bakadio si odoó iso, osoloso yimapoo egeesee takaso, “Goomoge. No toboloso, di. Yesúye no i,” diso. ⁵⁰ Esemé Batimeyes o gidei togobuloso, saga dokodoo pupeleso, Yesu mapoo simiso.

⁵¹ Yesúye yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo kasee moodoolameyo?”

Esemé howo bakadio si odoó oso nei egeesee takaso, “Eligili odoó, a agalai goomogo.”

⁵² Esemé Yesúye yimapoo egeesee takaso, “No wulo di. Nee tei too oso no tekepo pasó.” Esemé howo bakadio si odoó yo epedee omapoo see medee egeiso, osoloso yo Yesubolo eli magá diso.

11

Yesúye Yoluselem mi mapoo wiligi odoó masi toboloso gadi

(Matiyu 21:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19)

¹⁻² Yesu o hamamee dili odoó sabolo simi Yoluselem mi koola topome, Olipi mubi halege mapoo mosobia bakadio, Betepage osoloso Betani mapoo peledabaso. Osoloso Yesúye o hamamee dili odoó bakadio diye doloso dimapoo egeesee takaso, “Mosobia koogee mapoo dileso, omapoo ogoga be hu giekauwa, o hu donki, edebeeyo miligi mapoo buloso koo dili, mu mapoo ebigiso bagagoloso, homo mapoo bagagoo moloso. Esiga niyo ebigi pidi pogoloso, hapoo hado sibe. ³ Odoó heeso niba ogoó toowala dee takooga, niyo wulo egeesee takee, ‘Donki be hagee epedee Lodeeye goomogogona, osoloso see hamamee odoó heeso ka hado sibileigo,’ dee takeeye,” diso.

⁴ Yesu o hamamee dili odoó bakadio mosobia omapoo dileso, donki be moso peegoo ebigi bagagoloso eli palaga tobudume egeiso. ⁵ Esemé diayo donki be ebigi bagagoo pidi meleeno, odoó abo omapoo debei oso dimapoo egeesee takaso, “Niyo ogoó talame donki be ebigi bagagoo egee ka pidala?” ⁶ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso to nei Yesúye dimapoo takee doloso taka tobuloso egeesee takaso. Esemé odoó abo oso donki be hado dilei soowa diso. ⁷ Esemé diayo donki be Yesu mapoo hado sibume, o miligi mapoo dugo pooloso, Yesu dokodoo buloso diso. ⁸ Osoloso odoó mooloogoodoo susuga Yesu mapoo goomogolone dia gidei oso eli Yesúye dilei mapoo malalo palagamo dime, odoó aboso woiyo dibada go mapoo segei kookooloso palagamo diso. ⁹ Yesu yo domo abaga sibume, odoó malalo debei sabolo

osoloso Yesuwo miligiyo abaga sibadee odoo oso idegisilone, egeesee takaso, "Inolome! Iba Godee mapoo goomogo!

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo sibo yo Godeeeye pidi!

¹⁰ Wiligi doloso badeli mi ee sibo Godeeeye pidi. Hagee ibada amawe Debidiye wiligi doloso badebei mi egesi masi malaiso.

Osoloso iba kei mi ma dokodoo Godee mapoo goomogo!"

¹¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo sibileso, Yesu Godeeyo tei moso kulodu gadiso. Yo moso kulodu bi susuga mapoo egegemeleso diso, bei olo neligime, osoloso o hamamee dili odoo 12 sabolo Betani mi mapoo diadeeso.

Yesuye pigi homo mapoo to taka (Matiyu 21:18-19)

¹² Yesu Betani mapoo tialoso, gesikolo Yoluselem mapoo dimeleeno, eli domopoo yo dia hodiaso. ¹³ Esemee Yesu eli sage abaga sibulone, pigi homo du egeiso. Esemee ko pameleyaga hodu dileso, egeiso. Esino ko mauwe, hedepe duwenabu, bei pigi ko peli eyo beeamenee. ¹⁴ Yesuye pigi homo mapoo egeesee takaso, "No hamamee homokoko see palaimel!" Yesuye egeesee taka, o hamamee dili odoo duso.

Yesuye Godeeyo tei moso kuloduga odoo peegoo hasusopugu (Matiyu 21:12-17, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)

¹⁵ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo peledoboloso, Yesu Godeeyo tei moso tegei kulodu gadileso egeino, odoo bi abo nei moleeso talame si sabolo, osoloso odoo bi abo nei moleeso talaga molome egeiso. Osoloso molee mudu opusomodi piligeli debi poba sabolo molo talame poba sabolo bidige puguloso, diba susuga peegoo hasuso puguso. ¹⁶ Odoo susuga bi tolosa Godeeyo tei moso tegei eli pee kuloduga gadiyaga Yesuye hamaga takaso. ¹⁷ Yayo dimapoo eligilone egeesee takaso, "Godeeyo booka ma kulodu toso egeesee takoo, 'Mo tei moso odoo mosobia susuga maga oso Godee mapoo todagili moso.' Esino niyo goo egesi tolonge, adaba molee heli teliso. Esiga niyo mo moso hagee see heli tei moso paso."

¹⁸ Esemee tei moso wiligi tebisa sabolo tei eligili odoo susuga sabolo oso to hagee dume, diayo Yesu wolomalame eli esigamo silesibiso. Bei Yesu mapoo kooso, bei diayo eligi mapoo odoo susuga tei telega peegeeyaga, osoloso odoo susuga Yesuye eligi dume howoogaso osoloso goomogaso.

¹⁹ Osoloso habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa egee pogoloso diadeeso.

Pigi homo oso sia goo (Matiyu 21:20-22)

²⁰ Gesikolodee mapoo diba eli domopoo diadeega meleeno, diayo pigi homo egeiso. Pigi homo o dee sabolo o kou sabolo, osoloso too susuga sio doloso molome egeiso. ²¹ Pita Yesuye daga homo mapoo to taka goolee puguloso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, no ege. Nayo daga pigi homo mapoo to taka oso olo sio doloso molo," diso.

²² Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Niba Godee mapoo tei te," diso. ²³ "Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo mubi hamapoo egeesee takooga, 'No dileso, abei mapoo kulodu mei,' dee takooga, o sooloo ma kulodu googoolee bakadio delega, yayo taka goo oso tei peledabalai dee gooleega, Godeeye goo hagee tei peledabalame modolaiso. ²⁴ Esiga ayo nimapoo taka, niyo toodaga goo oso ogoobu balame ka toodagoosomo, bi egee talai doloso tei toga, bi egee niyo talaiso. ²⁵ Esiga niyo howo gise goo toodagolone, odoo heeso nimapoo goo tokenee moodoo pepoko mologa, niyo odoo egeeyo goo tokenee daga malalo boobado pigi. Egeeseega nibada oma keimi ma dokodoo egee bado, Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso. ²⁶ Niyo odoo heeyo goo tokenee boobadelega poogooga, nibada oma keimi ma dokodoo egee bado Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobadalaimel."*

Yesuye kitulugu maga woosa goo (Matiyu 21:23-27, Luka 20:1-8)

²⁷⁻²⁸ Diba see Yoluselem mapoo sibadeeso, osoloso Yesu tei moso ma kulodu silino, tei moso wiligi tebisa odoo sabolo, tei eligili odoo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odoo sabolo oso, yimapoo sibileso woosaso, "No kitulugu kamaga tolosa goo susuga egee ka moodoomo silala? Nayo goo susuga hagee moodoolame kitulugu namapoo odoo agayo teneeyo?"

²⁹ Esemee Yesuye dimapoo nei takaso, "Ayo nimapoo wosolaiso. Osoloso niyo amapoo nei takooga, ayo goo susuga hagee moodoolame amapoo kitulugu tenee hagee odoo ee nimapoo takalaiso." ³⁰ Esemee Yesuye dimapoo woosaso, "Yoneeye odoo susuga howo sawidiga goo eyo bei kasiyo, kitulugu Godee maga simiyo, o odoo hee

* 11:26: 11:26 To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

maga simiyo? Niyo amapoo to nei takee!" diso.

³¹ Esemé diso nediliyo to moumeleso takaso, "Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeesee takalaiso, 'Bei kasimaga niyo Yonee mapoo tei telega ka poogoowo?' dee takalaiso. ³² Esino iyo yayo kitulugu egee odoo maga simi dee takooga, odoo susuga oso imapoo kamanagalaiso." Bei odoo susuga oso goolee Yonee yo tei Godeeyo to tosili odoo dee gweli.

³³ Esemé diayo Yesu mapoo to nei egeesee takaso, "Iba gooleedele," diso.

Esemé Yesuye dimapoo to nei takaso, "Ayo kitulugu too goo eyo bei nimapoo takalaime," diso.

12

Geleipi ko segei homolee sabolo bali odoo sabolo

(Matiyu 21:33-46, Luka 20:9-19)

¹ Yesuye see dio masi takolone tei moso wiligi tebisa odoo sabolo, tei eligili odoo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odoo dimapoo takaso, "Beeame hee mapoo odoo heeso geleipi ko sogoloso pee maga beeleso. Osoloso geleipi ko i debisilame yo ou poogooso. Osoloso yo bi egee balame moso egi dogo yo ou poogoo mapoo tobuduga tegeiso. Osoloso yo eli sage peegoo dilame, geleipi ko segei ee balame odoo abo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, "Niba geleipi ko segei hagee niyo medee balaga melee. Osoloso geleipi ko peleso, ko poga, ko hodio abo niyo gooloogolone, ko hodio abo mo gooloogaloso, magoo dee melee," diso. Osoloso geleipi ko segeli odoo yo mi hee mapoo diso. ² Osoloso yo omapoo dileso hadoboome, geleipi ko oso peleso palagaloso bi moodoogaloso gooloogalai beeame oso simiso. Esemé yayo o tou teli odoo hee diye dolone geleipi ko abo gooloogaloso tosihe diso. Esemé o tou teli odoo oso geleipi ko segei ee bali odoo dimapoo o wiligi odoo toba eyo geleipi ko abo gologaloso tosihilame diso. ³ Esino yo omapoo dileso peledobome bali odoo oso yo woomele pogoloso geleipi ko telega mosoowe see wedi diye diso. ⁴ Esemé egeesee si ogoloso, geleipi ko segeli odoo yayo see o tou teli odoo hee diye diso. Esino odoo hee yibolo see geleipi ko segei bali odoo oso wiligi mapoo woloso, ebia goo teneloso diso. ⁵ Esemé geleipi ko segeli odoo yayo o tou teli odoo hee diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odoo oso yo wolomaso. Esemé geleipi ko segeli odoo yayo o tou teli odoo abo susuga diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odoo oso abo

wulo wooloso poogooso, esino abo diayo piluguso.

⁶ Esino yayo gooma owolo hedepe diye dolone egeesee gooleeso, "Geleipi ko segei ee bali odoo oso mo holowo to duloso, yimapoo mesileiso," diso.

⁷ Esino geleipi ko segei ee bali odoo diayo geleipi ko segeli odoo eyo owoloye simi ogoloso diso nediliyo egeesee takaso, 'Holo hagosu amaye geleipi ko segei hagee oma toga yayo talaiso. Esiaga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wolomamo,' diso.

⁸ Esemé diayo geleipi ko segeli odoowo owolo tolosu wolomaso. Osoloso o su geleipi ko sogoloso beelee peegoo tokopuguso."

⁹ Yesuye dio masi hagee takoloso badolone egeesee takaso, "Esiga geleipi ko segeli odoo yayo see kaseelaisomo? Yayo sibilesu geleipi ko segei bali odoo piliguloso, see geleipi ko segei bali odoo abo mapoo 'gibe', dee takalaiso. ¹⁰ Esiga niba Godeeyo to booka ma kulodu hogugu to hagee see niyo hesigaso,

'Moso tegeli odoo diayo omou gowoome poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso. ¹¹ Goo hagee Godeeye moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso goomogoso.'

¹² Esemé Yu odoo wiligi tebisa diayo Yesuye dio masi taka hagee dume egeesee gooloogaso, "Yesuye ibada goo takoo," diso. Esemé diayo Yesu talame eli esigama silesibiso. Esino diba odoo susuga bolo obugume Yesu telega poogoo diadeeso.

Sisa mapoo tekisi molee teneli goo (Matiyu 22:15-22, Luka 20:20-26)

¹³ Osoloso hamamee Yu odoowo wiligi tebisa oso Yesuye Loum gamalee mapoo goo tokenee abo takalame gooleeso. Esemé diayo Pelisi odoo abo sabolo Helodeeyo mooloogoodoo odoo abo sabolo Yesu mapoo gamenee takalame diye diso. ¹⁴ Diayo yimapoo sibilesu egeesee takaso, "Eligili odoo, iba gooleedooso, no tei goo takeli odoo. Osoloso no odoo bolo koo ebili, osoloso nayo odoo kolo mapoo koo egeli. Osoloso nayo Godeeyo eli odoo susuga mapoo tei eligi moloso. Esiga Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowa o tokeneeyo? ¹⁵ Iyo tenelaisomo o tenelaimoyo?" diayo Yesu mapoo woosaso.

Esemé Yesu yo diayo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, "Bei kasimaga niyo a ka kukulo ogoowala? Niba molee ko hedepe a agalaiya tosihe," diso.

¹⁶ Esemé diayo Yesu mapoo molee ko hedepe tosbilesó teneme, yayo dimapoo takaso, “Hagee odoó agamo mudu do osoloso agamo hu do?”

Esemé diayo yimapoo nei takaso, “Sisayo mudu sabolo hu sabolo molo,” diso.

¹⁷ Esemé Yesuye dimapoo takaso, “Sisayo bi Sisa mapoo tenee. Osoloso Godeeyo bi Godee mapoo tenee,” diso.

Esemé diayo Yesuye taka dume dia howoogaso.

Toloso see hogabili eyo goo Yesu mapoo woosa

(Matiyu 22:23-33, Luka 20:27-40)

¹⁸ Osoloso midoo ma kuloduga hogoogabili goo mauwe dee takeli, Sedisi odoó, diayo Yesu ma sibilesó gamenee takalame egeesee woosaso, ¹⁹ “Eligili odoó, Mosese-eye imapoo tei eligilone egeesee eligiso, gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobó bau huloso emeiyo hu maga holo sologamagalaiso. ²⁰ Omolo díó 7 debeiso. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ²¹ Osoloso omoloye emei ta eyo osobó bau huso, esino holo soomagelega taso. Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. ²² Egeesee semeleso omolo díó susuga 7 holo soolooga magelaga weidaso, osoloso sobo bau sabolo taso. ²³ Bei sobo yo giso 7 oso huyaga, toloso hogabilei beeamé omapoo, yo agamo sobo dalaisomó?”

²⁴ Yesuye dimapoo nei takaso, “Niba goo doopoo gweli odoó, bei niba Godeeyo to oso booka maga taka sabolo Godeeyo kitulugu sabolo niba gooleedele. ²⁵ Bei toloso hogabilei beeamé omapoo giso sabolo sobo sabolo huleime. Esino diba keimi ma dokodoo Godeeyo momaiye masi dabalaiso. ²⁶ Toloso hogabilei goo, niba Mosese-eye booka mapoo hogugu niyo hesigileyo? Ebelehem, Aisek, osoloso Yekob olo taso. Esino homo douso nademe, paiya beeamé omapoo Godeeye Mosese mapoo egeesee takaso, ‘Epedee hamapoo a Ebelehemyo Godee, osoloso a Aisekeeyo Godee, osoloso a Yekobyó Godee,’ diso. Odoó hagee weidaso, esino dibada díó oso epedee hamapoo gie doso. ²⁷ Esiga yo odoó weida eyo Godeenee, odoó gie hagee do eyo Godee. Esino niyo odoó toloso see gie badeli talaimé dee gooleega, niba goo doopoo gweli odooso.”

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(Matiyu 22:34-40, Luka 10:25-28)

²⁸ Tei eligili odoó hee diayo toso agadigamelee omapoo sibilesó badolone dumeleeso. Osoloso Yesuye Sedisi odoó mapoo to nei tekepo taka dume, yayo Yesu

mapoo egeesee woosaso, “Tei magoo kaso toowa ka molosomo?” diso.

²⁹ Esemé Yesuye nei takaso, “Tei magoo toowa hagosó, ‘Isalael (Yu) odoó niba dui! Ibada Lodee Godee hedepe. ³⁰ Esiga nee Lodee nee Godee nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso dia sooloo dele.’ ³¹ Osoloso tei magoo toowa hee hagosó: ‘Nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi, nemegei nayo dia sooloo dele.’ Tei magoo toowa aboso, tei bakadio hagee dagadile,” diso.

³² Osoloso tei eligili odoó yayo see Yesu mapoo nei takaso, “Eligili odoó, nayo tei goo olo takaso. Esiga Godee hedepe badoso, Godee hee mauwe. ³³ Esiga gala hu woloso siloso Godee mapoo teneli sabolo, bi abo teneli sabolo, tei oso taka hagee haga goo toowanee. Esino tei magoo bakadio hagosó goo toowa ka moloso: Nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso, dia sooloo dele. Osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi nemegei nayo dia sooloo dele,” diso.

³⁴ Esemé Yesu odoó yayo to nei tekepo taka dume yimapoo egeesee takaso, “No Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei koola bado,” diso. Esemé odoó aboso goo abo yimapoo woosalai obume poogooso.

Keliso agamo owolowo?

(Matiyu 22:41-46, Luka 20:41-44)

³⁵ Hamamee Yesuye Yu odoowo tei moso tegei kulodu odoó susuga mapoo eligilone yayo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odoó diayo Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? ³⁶ Debidiye to kitulugu sabolo Díó Tei maga takaso, ‘Godeeye mo Lodee (wiligi odoó toba) mapoo takaso: ‘No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedeé dokolo bie. Osoloso nee ha teli odoó nama hemi deebée dalaiso.’”

³⁷ Debidiye Keliso mapoo ‘Mo Lodee’ diso. Esino bei kasimaga tei eligili odoó diayo ‘Keliso Debidiyo amawe dee ka take-liyo? Kelisoye Lodee osoloso Debidiyo amawe dalai tebiayo? O, Keliso yo Lodee osoloso yo Debidiyo amawe oso.”

Odoó susuga goomogolone o to mapoo medee duso.

Yesuye tei eligili odoó dia goo taka

(Matiyu 23:1-36, Luka 20:45-47)

³⁸ Yesuye odoó susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba tei eligili odoó mapoo medee ege. Diba dugo dia tekepo mekikaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoó oso diba ogoloso

homo beiyopoo gasuwuloso goomoga to takalame goomogeliso. ³⁹ Diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo toba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nologolone debei mi mapoo wiligi odoo toowa toba eyo debi mapoo bulumulame goomogeliso. ⁴⁰ Esino di-ayo sobo hauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso toloso omapoo dopolone, dia goo gagaloso howo dia sage gisiliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee gooleedalame. Esino bei egeesee maga diba dala toowa talaiso.

*Sobo bauso emegeidi bi teneli
(Luka 21:1-4)*

⁴¹ Yesu tei moso tegei kulodu edebeeyo molee ko bokosi mapoo sooloogamelee koola mapoo badolone odoo susuga bameleeso. Bi bei odoo molee ko toowa masi sooso. ⁴² Osoloso sobo bau bi mauwe oso sibilesi molee ko ta bakadio toosooso.

⁴³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, odoo susuga molee ko sooso, esino sobo bau bi mauwe hagoso molee ko bakadio toosoo oso dagadiso. ⁴⁴ Bei odoo diba bi bei, esino dia bi abo pepoko ka toosoo. Esino sobo bau yo bi mauwe yayo sibilesi, o wo talame magoo melee molee ko pepoko olo susuga toosooso.

13

Yesuye Godeeyo tei moso tegei oso toke-nee palai goo taka

(Matiyu 24:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Beame omapoo Yesu tei moso tegei pogoloso dimeleeno, o hamamee dili odoo heeso sibilesi yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ibada tei moso yoso tegei medee tekepo hagee, no ege, osoloso yo toowa medee tekepo, no ege,” diso.

² Esemé Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei epedee no hagee ogo, hamamee guobigileiso, eseega yo hedepeeso yo hee ma topudoo malaime,” diso.

³ Osoloso Yesu Olipi mubi dokodoo tei moso tegei ma hodiokoo bolone bado-boome, Pita, Yemes, Yonee, osoloso Endulu diayo dibusomo sibilesi yimapoo woosaso, ⁴ “Nayo imapoo takee, goo susuga hagoso kopolone ka peledobalaiyo? Osoloso goo susuga hagoso sibilei koola topooga iyo goo mudu opusomodi kasi ogoloso ka gooleedalaiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Niba obeeamo, odoo heeso nimapoo gamenee takeeyaga. ⁶ Odoo bei oso sibilesi ‘A Kelisoso’, dee takalaiso. Diayo egeesee takooaga, odoo susuga peegoo

gilimado dileiso. ⁷ Osoloso nee mosobia koola mapoo ha to osoloso, mosobia eli sage mapoo ha to dee taka duga, niba haga na ebige. Goo susuga peledabalaiso, esino hoo poogoo ogosonee. ⁸ Osoloso mosobia heeso mosobia hee mapoo nei ha to nei ha to dalaiso, osoloso mipoo toowa hamapoo mosobia opusomo opusomodi mapoo mibia toowa sibileiso. Osoloso nei me pagalaiso. Esino goo susuga hagoso peledobooga, soboso holo soomagalame si dadala masi si dadalaiso, bei dala beame mimooloogoo oso.

⁹ Esiga goo susuga hagoso peledobooga, niba obeeamo. Edebeeyo niba goo palabalai mapoo iyado dileso, howo gisili moso tegei ma kulodu niba wologolaiso. Osoloso amapoo tei too maga niba wiligi toowa tebisa odoo dibada mudu giyopoo gilimado peleso mo goo dimapoo takalaiso. ¹⁰ Mi hoo pagalai hoogoo mologa, mo tekepo hagee daga edebeeyo mi susuga mapoo takomo dileso, odoo susuga duloso tebia mapoo. ¹¹ Osoloso edebeeyo niba goo palabalai mi mapoo ido duga, niyo takalai goo haga na koude. Bei niyo takalai googoolee tekepo nimapoo Godeeye tenelaiso. Esino niba nibusomo to takalaime, Dio Tei oso nibulo toboloto to ka takalai.

¹² Omeiye omolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso omaye owolo sabolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso holaisoso mesilega pogoloso, oma dio owee dio teli mapoo gilimado dileiso. ¹³ Bei niyo amapoo tei too maga odoo susugasoo niba hegileiso. Esino odoo agayo o tei too kalawoloso dalaso dileso hoo poogoo mapoo ka peledobooga, yo gie badeli talaiso.

¹⁴ (Hesigeli odoo, no goo hageeyo bei medee gooleede.) Tei moso mapoo Godee hegili bi tokenee mudu opusomodi bi oso melega pagalai mi mapoo molo ogoga, Yudiya mi omapoo debeli odoo mubi dokodoo saga kukulo pele. (Bi tokenee hagoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso, esiga Yu odoo oso tei moso kulodu gasibilesi Godeeyo hu dokodoo poudalame sibilame goomogalaime.)

¹⁵ Osoloso odoo moso hau mapoo badoga, bi talame moso kulodu na gadi. ¹⁶ Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomo siloga, o mosopoo gidei na tadi. ¹⁷ Esiga sooloo dolo, sobo koowasi moodooga sabolo osoloso sobo holowee too neli sabolo beame omapoo kukulei beame tekepo agalaime. ¹⁸ Esiga Godee mapoo toodagee. Bei goo hagoso wau beame mapoo sibilega pagalame. ¹⁹ Bei beame omapoo dala goo toowa sibileiso. Esiga mi toowa bei mimooloogoo omaga simi, dala toowa hageesi edebeeyo egele. Esiga dala hagoso dileso hoo poogooga,

hamamee dala goo hageesi see agalaime.
²⁰ Esiga Godeeye dala beame deiyepo moodoolaiso. Esino yayo beame sage magoo diepi, odoosuga gie badele pegeli. Esino dala ma kuludu Godeeye hesiga odoos abo gooleepugulone dala beame see deiyepo moodoolaiso. ²¹ Beame omapoo edebeeyo nimapoo sibilesi, 'Ege! Keliso hagoso,' o 'Yo koo badoso,' dee takooaga, niyo dimapoo tei na te. ²² Bei gamenee Keliso sabolo osoloso gamenee Godeeyo to tosili odoos oso sibilesi Godeeye hesiga odoos wulo gilimilame goo toowa mudu opusomodi moodoolaiso."
²³ Esiga Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba obeeamo! Goo hagee sibilei molome, ayo goo susuga nimapoo takaso."

Yesuye see sibilei goo

(Matiyu 24:29-44, Luka 21:25-33)

²⁴ "Beame omapoo dala goo toowa me pogoloso, hamamee, 'osoko neligidi pigileiso, osoloso a sabolo gadee pigileime. ²⁵ Osoloso giwo keima dokodooga tikedibileiso, osoloso kitulugu bi toowa keima dokodoo egee molo Godeeye halabileiso.'

²⁶ Beame omapoo odoos susuga oso Odoos Holo, a kolobo ma kuloduga gadeepugu sabolo kitulugu sabolo siboga agalaiso. ²⁷ Osoloso ayo sibilesi, mo momaiye susuga diye dalaiso, Godeeye hesiga odoos mi toowa mapoo egee do iyadalame.

²⁸ Esiga niba sokai (homo) maga goo goolee medee te. O du sisigaloso mouloso see pisigaga, mi kibilei koola tooboo dee goolee. ²⁹ Egeeseega ayo nimapoo taka goo oso peledaba ogoga, Odoos Holo, a sibilei dia koola tooboo dee goolee. ³⁰ Ayo tei goo nimapoo taka, epedee beame hamapoo odoos hagee do wedilega doga, goo susuga hagoso peledobalaiso. ³¹ Kei sabolo mi sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to kookaiyo moloso osee malaiso."

³² Osoloso Yesuye egeesee takaso, "Odoos susuga goo hagoso sibilei beame sabolo osoko howo sabolo gooleede. Osoloso momaiye keimi na dokodoo egee do sabolo, Godeeyo owolo abolo gooleede. Esino hedepe ma Godeeye gooleedoo. ³³ Osoloso beame oso sibilei nibolo gooleede, esiga niba moodoo doloso bolone ka deebee. ³⁴ Odoos Holo, ayo sibilei egesi moloso, edebeeyo mi hee mapoo dulone, o tou teli odoos mapoo moso hagee gibamelee, dee takoloso dileiso. Osoloso yo tou teli odoos mapoo moso egee gibadalai maga tou opusomodi pileiso. Osoloso osulu gibalai odoos mapoo yayo see wedi sibilei maga egeesee takalaiso, 'Medee be!'

³⁵ Esiga mosowo oma masi aso. Esiga niyo medee be! Bei ayo sibilei beame niba gooleede. Habe sibumobeele, o gesi domo sibumobeele, o kudi takooaga sibumobeele, o gesikolodee sibumobeele. ³⁶ Osoloso ayo saga sibilesi ogoga, niba tiesa molo agalai tekeponee. ³⁷ Ayo nimapoo to taka see odoos susuga mapoo takooos, niba moodoo doloso, bolone ka deebee," diso.

14

Wiligi odoos tebisa oso Yesu wolomalame to mou goo

(Matiyu 26:1-5, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53)

¹ Osoloso Godeeye gababia goolee pugu wo nalai sabolo osoloso wo mosoowe nalai beame bakadio hoogoo meleso. Esemee tei moso wiligi tebisa odoos sabolo osoloso tei eligili odoos sabolo diayo Yesu toloso mada wolomalame eli esiamo silesibiso. ² Esino diayo diso nediliyo egeesee takaso, "Iyo wo ne hamapoo yo toloso wolomalaime, bei odoos susuga oso imapoo kamanaloso ibolo biligiyaga," diso.

Betani mi mapoo soboso bo i sisigagili medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soosoo

(Matiyu 26:6-13, Yonee 12:1-8)

³ Yesu Betani mi mapoo Saimon daga kolo e bia masi eyo mosopoo badolone nei nameleeso. Esemee sobo heeso bo i sisigagili medee tekepo mai masi pepoko, o hu abasta, omapoo keedo simiso. Yo sibilesi bo i sisigagili medee tekepo keesoo, o hu nad, me gooboopuguloso, Yesuwo wiligi mapoo sooso.

⁴ Esemee odoos abo omapoo debei oso ogoloso komonolone diso nediliyo egeesee wosogaso, "Bei kasimaga sobo yayo bo i sisigagili medee tekepo goo mauwe mapoo sologo pugulone ka mauwe paga pele?" diso. ⁵ "Yayo bo i sisigagili medee tekepo ee odoos mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa 300 ee toloso bi mauwe odoos mapoo teneli." Diayo dee takoloso, sobo yimapoo kamanasoo.

⁶ Esemee Yesuye dimapoo nei takaso, "Yimapoo egeesee na takee. Bei kasimaga niyo yimapoo kamanaloso ka takala? Yayo amapoo goo tekepo moodooso. ⁷ Esiga bi me odoos beame susuga nibolo dabalaiso. Esiga niyo diba gooleepuguga, diba biso pidilei tekepo. Esino beame susuga ma kulodu a nibolo badalaime, esiga niyo beame susuga amapoo a pidileime. ⁸ Esiga sobo hagoso yayo moodoolai dee goolee goo ee amapoo moodooso. Yayo mo suso hamamee midoo ma kulodu malai goo ee goolee pugulone, bo i sisigagili medee

tekepo oso amapoo sooso. ⁹ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo mi toowa mapoo to medee tekepo takomo duga, sobo hagoso amapoo moodoo goo ee see takalaiso, osoloso diayo yo see goolee pigilame,” diso.

Yudaseeye Yesu toloso ha teli mapoo tenelame to tiasoo goo

(*Matiyu 26:14-16, Luka 22:3-6*)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili 12 ma kulodu odoo hee Yudasee Isakeliyot yayo tei moso wiligi tebisa mapoo dileso Yesu dimapoo tiasalame diso. ¹¹ Esem diayo o goo dume, dia goomogolone yimapoo molee nei tenelame to takoloso tei magooso. Esem Yudaseeye Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiamo silone beame tekepo hameleeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo ne goo

(*Matiyu 26:17-25, Luka 22:7-14,21-23, Yonee 13:21-30*)

¹² Osoloso wo mosoowe nalai beame oso mimooloogooga, daga hoogoo Godeeye gababia omapoo Yu odoo dibada amawe pilligilega poogoo ee goolee pigilame, diayo Godeeye gababia wo nali beame omapoo, diayo sipi be hu molubu gie kakauwa wolagaliso. Esem Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Nayo iba kamapoo dileso Godeeye gababia wo nalai moodoolai ka goomogolo?”

¹³ Esem Yesu o hamamee dili odoo bakadio diye dolone egeesee takaso, “Niba Yoluselem mi toowa mapoo diadee. Osoloso niba omapoo dileso ogoga odoo howo keedoloso eli domopoo dumologa tugodalaiso, osoloso niyo yimapoo hamamee deede. ¹⁴ Osoloso yo moso kulodu gaduga, moso eyo oma mapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso egeesee taka, ‘Ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso, Godeeye gababia wo nalame debi poopa gooboogoo kasomo?’” dee takee. ¹⁵ Osoloso yayo niba moso dokodoo ido peleso debi poopa gooboogoo toowa olo moodoo doloso melee eligileiso. Esiga ibada wo niyo omapoo moodee,” diso.

¹⁶ Esem Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yoluselem mi toowa mapoo diadeeso. Diba omapoo dileso egeino, goo Yesuye dimapoo taka goo susuga ee molome egeiso. Esem diayo Godeeye gababia wo nalai omapoo moodooloso, diba see Yesuye o hamamee dili odoo abo sabolo debei mapoo wedi diso.

¹⁷ Osoloso habedee mapoo Yesu o hamamee dili 12 sabolo sibilesa moso omapoo peledabaso. ¹⁸ Diba omapoo wo nolone dopome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka,

mooloogoodoo hagee ma kulodu odoo hee abolo wo hagee namolo oso a tiasalaiso.”

¹⁹ Esem Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee dume, dia goohelame, diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Ayonee, o ayowo?” diso.

²⁰ Esem yayo dimapoo nei takaso, “12 odoo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odoo agayo abolo wo podoloso homokoko si eyo i daga keedoloso bedi mapoo olugu doloso naga, odoo oso a tiasalaiso. ²¹ Esiga Godeeyo toso daga hoogoo booka mapoo taka Odo Holo, a talaiso, diso. Esiga to ee dodolone a talaiso. Esino Odo Holo, a wolomalame tiasili odoo yo dala toowa talaiso. Esiga oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo tekepo peliyo,” diso.

Lodee goolee pugu wo ne goo

(*Matiyu 26:26-30, Luka 22:19-20*)

²² Osoloso diba wo nalaga molome, Yesuye wo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo pulone egeesee takaso, “Ne, hagee mo suso,” diso.

²³ Osoloso yo see geleipi ko i kapu mapoo keesoo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso, dimapoo teneme, diayo susuga homokoko i neso.

²⁴ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Hagee mo sawo. Godeeye olo takaso, ‘A odoo bei sabolo hedepe dalaiso,’ diso. Esiga goo hagoso peledabalame mo sawo peegoo sologo pigileiso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, a epedee hamapoo geleipi ko i keesoo see nalaimo. Esino hamamee Godeeye wiligi doloso badalai mi mapoo geleipi ko i keesoo dia nalaiso.”

²⁶ Osoloso diba goomoga kosaiya pouloso, see Olipi mubi dokodoo paladeeso.

Pitaye Yesu boobado pigilei maga Yesuye taka goo

(*Matiyu 26:31-35, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38*)

²⁷ Esem Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo susuga a pogoloso kukulo dileiso. Bei Godeeyo toso booka maga egeesee taakooso,

‘Godeeye sipi be hu bali odoo ee wolomalaiso, osoloso sipi be hu susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

²⁸ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “A ta maga see hogabuloso, malalo dileso, Gelili mi toowa mapoo niba tugodalaiso.”

²⁹ Esem Pitaye Yesuye to taka duloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Haye! Odo aboso no pogoloso diadeega, ayo no pogoloso dileime.”

³⁰ Esino Yesuye yimapoo see egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka, gesi hamapoo kolokoloso taka bakadio delega,

malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo 'A yo gooleedele', dee takalaiso."

³¹ Esino Pitaye Yesuwo to su mapoo to kitulugu sabolo nei egeesee takaso, "Ayo egeeseelaim! Edebeeyo no wolomaga, a nobolo talaiso." Esemee Yesuwo hamamee dili odoo susuga to hedepe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo toodageemelee goo
(*Matiyu 26:36-46, Luka 22:39-46*)

³² Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Getesemeni olipi homo segei homolee omapoo sibadeeso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "A dileso Godee mapoo toodagalaiya, niba hamapoo deebée," diso. ³³ Osoloso yayo dulone Pita, Yemes osoloso Yonee gilimadoloso diso. Yesu yo omapoo dileso badoboome, goohele goo sabolo su ma kulodu hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁴ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Mo su ma kulodu goohele goo oso sibilone, a teyaga. Esiga niba hamapoo dopolone toodagolone deebée," diso.

³⁵ Osoloso yo dimaga pepoko hoogoo dileso, ebiso miyomoo tugusaloso bala-boo tialoso molone Godee mapoo toodagaso, yimapoo dala toowa egee sibo Gode-eye yimaga peegoo tokopigilame. ³⁶ Yayo toodagolone egeesee takaso, "Ma, mo ma! Goo susuga namapoo kalawanee. Esiga dala toowa oso amapoo hagee sibo, nayo peegoo magalai soowayo? Esino nayo goomoga goo moodee, ayo goomoga goonee," diso.

³⁷ Osoloso Yesu dokodoo toodagoloso wedi dileso egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedepedi tiesa molome egeiso. Esemee yayo Pita tidipuguloso yimapoo egeesee takaso, "Saimon, no tiayo? No beame deiyepo hamapoo abolo bolone badalai tebledo?" ³⁸ Esiga niba bolone Godee mapoo toodagolone deebée, niba kukuli goo mapoo homodobiaga. Bei nibada googoolée oso goo tekepo talame goomogoso, esino nibada su oso goo tokenee talame goomogoso," diso.

³⁹ Osoloso yo see wedi dileso, Godee mapoo toodagolone goo hedepe onosee toodagaso. ⁴⁰ Osoloso yo see dimapoo wedi sibiloso egeino, diba tiesa molome egeiso, bei diba tila paga oso howo seme. Osoloso diayo Yesu mapoo to nei takalai gooleedele pogooso.

⁴¹ Yesu yo see bakadio hedepedi mapoo toodagoloso, o hamamee dili odoo mapoo wedi sibiloso, diba tidipuguloso egeesee takaso, "Niba hosolone wulo tiesa malala? Tia olo oso! Odoos Holo, a tokenee odoo mapoo toloso tenelai beame olo epedee

hamapoo sibo. ⁴² Ege, a tiasili odoo sibo. Teebee, iba diba tugodalame dimo!" diso.

Edebeeyo Yesu too goo
(*Matiyu 26:47-56, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12*)

⁴³ Yesu yo to takomolome, o hamamee dili odoo hedepe, Yudasee, omapoo peled-abaso. Odoos bei Yudaseebolo sibilone Yesu talame wei sabolo kaiya sabolo toloso tosibadeeso. Odoos sibadee hagee, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo tebisa sabolo, Yu wiligi odoo tebisa oso, diba diye diso.

⁴⁴ Yudasee yo sibilame badolone, Yesu talai odoo mapoo egeesee takaso, "Ayo dileso odoo toloso adaga, odoo oso. Esiga niyo dileso yo toloso medee bolone ido di," diso. ⁴⁵ Osoloso Yudasee yo odoo mooloogoodoo pogoloso dileso, Yesuye tebidi mapoo hoogoo dileso, yayo egeesee takaso, "Eligili odoo!" dee takoloso, Yesu adaso. ⁴⁶ Esemee odoo abo oso sibiloso Yesu tooso. ⁴⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee koola omapoo tebidi oso o kaiya tadoloso, tei moso wiligi toba eyo tou teli odoo kaiyaso woomeleso eyo doopoo pogoome, dulu asooso.

⁴⁸ Esemee odoo Yesu talame sibadee dimapoo Yesuye egeesee woosaso, "Niyo goolee a heli teli odoo oso badoboome a talame kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo? ⁴⁹ Osoloso ayo beame susuga tei moso tegei ma kulodu eligimili niyo egeiso. Esino bei kasimaga niyo a omapoo telega ka poogoowo? Esino Godeeyo to booka oso taka ee dodolone, niyo epedee sibiloso a ka toso," diso. ⁵⁰ Esemee Yesu o hamamee dili odoo susuga oso yo pogoloso kukulo diadeeso.

⁵¹ Osoloso odoo gie kauwa dugo booloso, Yesu diayo toloso dime hamamee deedeede diso. Esemee diayo yo ogoloso, yibolo talame o dugo mapoo temeleso, o dugo puo puguso. ⁵² Esino o dugo dimapoo yane pogoloso, yo bododiwe piase.

Yesu wiligi odoo tebisa mapoo goo palabalame ido di goo
(*Matiyu 26:57-68, Luka 22:54-55,63-71, Yonee 18:13-14,19-24*)

⁵³ Osoloso diayo Yesu idoloso tei moso tegei wiligi toba eyo mosopoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoo wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso mooloogoodoloso debei omapoo ido diso. ⁵⁴ Esemee Pitaye hamameedee Yesu deedeede dileso, tei moso wiligi eyo moso belee ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone tei moso gibali odoo sabolo kekeiseme dou hameleeso.

⁵⁵⁻⁵⁶ Esemee tei moso wiligi tebisa sabolo osoloso Yu wiligi tebisa sabolo oso Yesu

wolomalame goo tokenee esiaso. Osoloso odoo susuga oso Yesuwo hu maga gamenee takolone goo mudu opusomo opusomodi takaso. Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu, tei goo egele.

⁵⁷ Esino odoo aboso tebisaloso, Yesuwo hu maga gamenee egeesee takaso, ⁵⁸ "Iba odoo hagoso egeesee takeme duso, 'Edebeeyo tei moso tegei hagee ayo guopuguloso, see beamee bakadio hedepedi ma kulodu tei moso dia takalaiso. Esino edebeeyo takalaime,' yayo dee takeme duso," diso. ⁵⁹ Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu tei goo egele.

⁶⁰ Esemee tei moso wiligi odoo toba oso odoo susuga mooloogoodoo ma kuloduga taba molone Yesu mapoo egeesee woosaso, "Edebeeyo nee hu maga goo mudu opusomo opusomodi egee takoo maga nayo to nei dimapoo takalaisomo?" ⁶¹ Esino Yesuye to nei takele poogooso.

Esemee tei moso wiligi odoo toba oso to see Yesu mapoo egeesee woosaso, "No Godeeyo owolo, Keliso somo?" diso.

⁶² Esemee Yesuye to nei egeesee takaso, "O, aso. Esiga hamamee Odoo Holo, a ma Godee kitulugu eyo dee deede dokolo buloso yibolo wiligi doloso badoga niyo agalaiso, osoloso keimi ma dokodooga, kolobo ma kuloduga see wedi siboga niyo agalaiso," diso.

⁶³ Esemee tei moso wiligi odoo toba oso to hagee dume, dia komolone o dugo tologo puguloso egeesee takaso, "Bei kasimaga iyo yimapoo goo abo ka esileiyo?" ⁶⁴ Bei yayo 'a Godeeyo owolo oso' dee taka maga, yayo Godee mapoo mesilega osoloso ebilega to tokenee taka, niyo olo duso. Esiga niyo goolee yimapoo ogoosoo moodolaiyo?" diso.

Esemee Yu wiligi tebisa susuga oso egeesee takaso, "Yesu dia tokenee odoo, esiga yo wolomalai tekepo," diso. ⁶⁵ Esemee odoo aboso Yesu mapoo makawo pagaso. Osoloso diayo Yesuwo howo mapoo dugoso tialogooso, dibada dee tiadoo oso mudu mapoo woolone egeesee takaso, "Nayo takeliso no Godeeso, osoloso goo susuga gooleedooso, diso. Esiga no odoo agayo woolo? Imapoo takee," diso. Osoloso tei moso gibali odoo oso yo ido dulone woomodiso.

Pitaye Yesu yo gooleedelee, dee taka
(*Matiyu 26:69-75, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18,25-27*)

⁶⁶⁻⁶⁷ Osoloso Pita yo tei moso wiligi toba eyo moso belee ma kulodu kekeiseme dou holone badebeiso. Esemee tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo hedepe oso yayo badebei omapoo sibilesiyo yimapoo medee bameleso, egeesee takaso,

"No Naselet odoo, Yesubolo silime egei odoo hee noso," diso.

⁶⁸ Esemee Pitaye sobo yimapoo gamenee egeesee takaso, "Nayo odoo egee takoo eyo goo, a gooleedelee," diso. Osoloso Pita yayo egeesee takoloso, moso belee osulu gasibili pee mapoo diso. Esemee kolokolo takaso.

⁶⁹ Osoloso tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo yayo Pita see omapoo tebidi egeme, yayo odoo abo yibolo tebidi omapoo egeesee takaso, "Odoo hagee tei Yesubolo sili hee yoso," diso. ⁷⁰ Esemee Pitaye see takaso, "Haye! Asonee," diso.

Esemee diba pepoko dooboso hamamee, odoo abo koola hamapoo tebidi oso Pita mapoo see egeesee takaso, "Bei no Gellili odoo osoloso Yesu sabolo Gellili odoo, esiga no Yesubolo sili odoo hee noso," diso.

⁷¹ Esemee Pitaye to kitulugu sabolo egeesee takaso, "Ayo tei goo takelega poogooga, Godeeye amapoo dala toowa tenelai goomogo! Niyo odoo egee takoo a gooleedelee!" diso.

⁷² Osoloso Pita yo egeesee takoloso epedee omapoo, kolokoloso taka bakadio diso. Esemee Pita Yesuye yimapoo to taka hagee goolee pugoso, "No kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo 'A yo gooleedelee' dee takalaiso." Esemee Pitaye to hagee goolee pugume, goohele toowa sibume, dia pisaso.

15

Yesu Paillet mapoo ido di goo
(*Matiyu 27:1-2,11-14, Luka 23:1-5, Yonee 18:28-38*)

¹ Osoloso gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu wiligi tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo susuga oso goo hee moodolai to mouso. Osoloso diayo to moulolo, Yesuwo dee mapoo tiso tialogoloso, Loum gamalee mi toowa wiligi odoo toba, Paillet mapoo ido dileso teneeso.

² Esemee Paillet yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, "Yu odoowo wiligi toba nosomo?"

Esemee Yesuye nei egeesee takaso, "O, no egee takoooso," diso.

³ Esemee tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu tokenee goo bei tooso doloso, dia gigidiso. ⁴ Esemee Pailleteeye see Yesu mapoo egeesee woosaso, "No odoo susuga oso nee goo maga mudu opusomo opusomodi egee takoo omapoo nayo to nei takalaimeyo?" diso.

⁵ Esino Yesuye to nei takele. Esemee Paillet yayo goo hagee ogoloso hoowaso.

Pailleteeye Yesu wolomalame woosa goo
(*Matiyu 27:15-26, Luka 23:13-25, Yonee 18:39—19:16*)

⁶ Osoloso dugo susuga ma kulodu, Godeeye gababia wo ne beeamo omapoo, odoo susuga goomogalame, Pailleteeye odoo hee neliga moso ma kulodu badeli, odoo yo toloso peegoo di, dee takeliso. Esino yo daga odoo susuga oso goomoga odoo hu hesiaga, odoo ee toloso neliga moso tegei maga peegoo di, dee takeliso. ⁷ Beeamo omapoo odoo hu Balabas yayo daga o odoo sabolo Loum gamalee odoo sabolo biligameleso, diayo odoo hee wolomaso. Esiga yo neliga moso tegei ma kulodu badebeiso. ⁸ Osoloso odoo mooloogoodoo oso sibilesa, Paillet mapoo egeesee takaso, “Nayo neliga moso ma kulodu badeli odoo hee peegoo di, dee takeliso. Esiga nayo dugo hamapoo odoo hee neliga moso maga peegoo di, dee takee,” diso.

⁹⁻¹⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu mapoo koolone yo toloso Paillet mapoo sibilesa tenee yayo ogoloso, gooleedooso. Esem Paillet yayo odoo susuga mapoo woosaso, “Ayo Yu odoowo wiligi toba ee peegoo di, dee takalaiyo?” diso. ¹¹ Esino tei moso wiligi odoo tebisa diayo odoo susuga mapoo to pupulone, Paillet mapoo egeesee takee diso, “Iba Yesu gowoo, esino Balabas neliga moso maga peegoo di, dee takee,” diso.

¹² Esem Paillet yayo dimapoo woosaso, “Ayo Balabas neliga maga peegoo di, dee takooaga, niyo odoo hee hagee, Yu odoowo wiligi toba, dee takeliso. Esiga ayo yimapoo ogoo goo moodoolaiyo?” diso.

¹³ Esem diayo agadilone Paillet mapoo takaso, “Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!” diso.

¹⁴ Esem Pailleteeye woosaso, “Bei kasimagayo? Yayo ogoo tokenee toowo?” diso.

Esino odoo susuga oso dia agadilone egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!” diso.

¹⁵ Esem odoo susuga goomogalame, Paillet yayo Balabas yo neliga moso maga peegoo di, diso. Esem Loum ha teli odoo oso Yesu tiso woloso homo bulubo magoo mapoo yoguso enigilame dimapoo teneeso.

Ha teli odoo oso Yesu mane goo
(*Matiyu 27:27-31, Yonee 19:2-3*)

¹⁶ Osoloso ha teli odoo diayo Yesu toloso Pailleteeye moso toowa medee tekepo ma kulodu ido diso. Osoloso omapoo ha teli odoo susuga gilimadoloso mooloogoodooso. ¹⁷ Osoloso diayo Yesu manolone gamenee yo wiligi odoo toba

masi palame, yimapoo dugo sage bige masi mediloso, we ti sidoloso o wiligi mapoo mediso. ¹⁸ Osoloso diayo Yesu mapoo manolone egeesee takaso, “Yu odoowo wiligi toba mapoo gawuloso goomoge,” diso. ¹⁹ Osoloso Yesuwo wiligi mapoo diayo weiso see woo see woo dolone, yimapoo makawo paga demeleso. Osoloso diayo Yesu mapoo manolone o mudu giyopoo dibada ebiso miyomoo tugusaloso wiligi gawuloso gamenee yimapoo tei to demeleso. ²⁰ Osoloso diayo Yesu mapoo mane koodobuloso, diayo Yesu mapoo dugo bige masi medi peegoo tamagoloso, see o dugo kadiso. Osoloso diayo Yesu homo bulubo magoo mapoo dokodoo yoguso enigilame peegoo ido diso.

Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga goo

(*Matiyu 27:32-44, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27*)

²¹ Osoloso ha teli odoo oso Yesu idoloso diadaga meleeno, diayo Saimon eli domopoo Yoluselem mapoo sibumolome tugodooso. Esem diayo yo idoloso Yesuwo homo bulubo magoo imado di, diso, bei Yesu kitulugu mauwe neme. (Saimon hagee Alesanda dio Lupus dio dibada oma. Yo Sailini mi mapoo badeli odoo.) ²² Osoloso diayo Yesu toloso Gologota mi mapoo ido simiso. (Mi hu eyo bei wiligi ki mubi.) ²³ Osoloso mi omapoo ido diloso, odoo hee oso Yesu mapoo sibilesa geleipi ko i sabolo dala mauwe pegeli melesenee sabolo wuluguloso dala mauwe pagalame Yesu mapoo tenelame siso. Esino Yesuye howo egee nele poogooso.

²⁴⁻²⁵ Esem gesikolo osoko howo bakadio hedepedi pogoloso osoko pounome, diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso diayo Yesuwo dugo diso dimapoo topuloso puloso ma ee kasolo tomobelee doloso dasigeli pepoko dasigiso. ²⁶ Osoloso odoo heeso Yesu woloma goo eyo bei odoo susuga oso agalame Yesuwo wiligi ma dokodoo homo boodo pepoko mapoo egeesee hoguguloso oopoogooso, YU ODOOWO WILIGI TOBA. ²⁷ Osoloso heli teli odoo bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesuwo dee deede dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu, odoo hee dee dopusu dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu diso. ²⁸ Esiga Godeeyo to booka mapoo egeesee takooso,

“Yo heli teli odoo masi talaiso.” Esiga Yesuye heli teli odoo masi talame homo bulubo magoo mapoo dokodoo molone,

* 15:28: 15:28 To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

to hagee tei diso.*²⁹ Osoloso odoo abo eli maga dulone, Yesu ogoloso manolone dibada wiligi wapisilone yimapoo egeesee takaso, "Nayo egeesee takaso, 'Ayo tei moso guo puguloso, see beeamo bakadio hedepedi ma kulodu dia takalaiso.'" diso.³⁰ Esiga no telega pagalame homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mei!" diso.

³¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo tei eligili odoo sabolo diayo Yesubolo hemeeseelone diso dimapoo egeesee takaso, "Yayo odoo abo telega pagalame pidimo siliso, esino epedee hamapoo yo telega pagalame eyo nediliyo pidilei tebile-doo!"³² Keliso, Isalael odoowo wiligi toba, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo moug, iyo ogoloso yimapoo tei ka talai," diso. Esem heli teli odoo bakadio oso, homo bulubo magoo ma dokodoo diayo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo maneso.

Yesuye ta goo

(*Matiyu 27:45-56, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30*)

³³ Osoloso osoko olo oo domopoo topoome, neliga oso mi toowa toloso melee, osoko howo bakadio hedepedi poogooso.

³⁴ Osoloso neliga olo mauwe pogoloso hamamee epedee omapoo, Yesuye o to oso neligidi idagolone egeesee takaso, "Eloi, Eloi, lama sabakatani?" To eyo bei egeesee moloso, "Mo Godee, mo Godee, bei kasimaga nayo a ka poogoowo?" diso.

³⁵ Esem odoo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to taka hagee dume, diayo egeesee takaso, "Dui! Yo Ilaisa ee i," diso.

³⁶ Esem odoo heeso hoguo dileso, homo sage toloso su mapoo dugo seme masi tialogoloso, geleipi ko i mei nali keesoo mapoo olugu doloso, Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. Osoloso yayo egeesee takaso, "Yo epedee peegee. Ilaisaye sibileso yo toloso miyomoo sibabeleso bamo," diso.

³⁷ Esem epedee omapoo Yesuye neligi iloso taso.

³⁸ Esem Yesuye ta beeamo omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee, Godeeye dokodooga tologo pugumo abaga mouno miyomoo sa puguso.³⁹ Esem ha teli wiligi odoo toba yo Yesuwo homo bulubo magooma koola omapoo topudulone, Yesuye tolone goo moodoo ogoloso, yayo egeesee takaso, "Tei takoo, odoo hagee tei Godeeyo owolodoo," diso.

⁴⁰⁻⁴¹ Esem sobo abo Yesubolo Gelili abaga Yoluselem mapoo sibadee oso, eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleso. Sobo mooloogoodoo egee ma kulodu debei, dibada hu Meli Magadalinbolo, osoloso

Meli hee (Yemes pepoko dio Yoses dio dibada owee) sabolo, osoloso Salomebolo, diayo Yesu mapoo bameleeso. Sobo bakadio hedepedi hagoso daga Yesubolo Gelili mapoo silone, Yesu pidimo siliso.

Yesu midoo ma kulodu toosoo goo

(*Matiyu 27:57-61, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42*)

⁴²⁻⁴³ Yu odoowo tei beeamo malalo hogoo molome, diayo tei doloso dabalame bi mopododoo beeamo habe omapoo, Yosep Alimatiya odoo yayo Pailteeye badebei omapoo diso. Yo Yu odoowo wiligi topoloso badolone, Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei omapoo bameli, yayo ebilega Yesuwo su talame Paillet mapoo woosaso.⁴⁴ Esem Yosepye Yesu taso dee takeme, Paillet dia hoowaso. Bei Pailteeye goolee Yesu tele gooleeso, esino Yesu olo saga taso. Esem yayo o ha teli wiligi odoo toba Yesuye ta egei mapoo egeesee woosaso, "Yesu taso dee takemenee teiyo?" diso.⁴⁵ Esem o ha teli wiligi odoo toba yayo Yesu tei taso dee takeme, Pailteeye Yosep mapoo egeesee takaso, "Yesuwo su todi," diso.⁴⁶ Esem Yosepye dugo sage medee tekepo moleeso toloso, Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeileso, dugoso tiadooso. Osoloso yayo Yesuwo su toloso wulu ou sage yoso moodoo ma kulodu magooso. Osoloso yayo odoo abo sabolo yo toowa bidigamo sibileso, wulu ou miyopoo kisiso.⁴⁷ Osoloso Meli Magadalin dio Yosesyo owee Meli dio Yesuwo su magoo mi diayo egeiso.

16

Yesuye toloso hogabia goo

(*Matiyu 28:1-8, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10*)

¹ Osoloso Yu odoowo tei beeamo olo daga dileso, hamamee Meli Magadalin, Yemesyo owee Meli, osoloso Salome, diayo melesenee medee tekepo sisigagili Yesuwo su mapoo hedilame moleeso misigaso.² Osoloso sadee toowa beeamo gesikolodee osoko gie pounume, diba Yesuwo midoo agalame diadeeso.³ Diba eli domopoo diadolone, diso dimapoo egeesee takaso, "Yo toowa wulu ou miyopoo kisi, odoo agayo bidige pigileisomo?" diso.

⁴ Esino diba dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi peegoo bidige puguloso molome egeiso. Yo toowa hagee dia toowa.

⁵ Esem sobo diayo wulu ou ma kulodu galaga dileso egeino, odoo gie kauwa dugo sage heliye mouloso dee deede dokolo badoboome egeiso. Esem sobo diayo ogoloso, diba dia ebigasoo.

⁶ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba na ebi. A gooleedooso, niba Yesu Nasalet odoo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga odoo ee esia molo. Esino yo hamapoo mauwe. Yo ta maga hogabiaso. Yo magoo mi mapoo niso ege. ⁷ Esiga niyo dilesa, Yesu o hamamee dili Pita dimapoo takee, ‘Niba Gelili mapoo diadee. Bei Yesu yo daga malalo Gelili mapoo duso. Esiga niba dilesa Gelili mapoo Yesu agalaiso. Bei Yesu yayo to hagee daga nimapoo takaso,’” diso.

⁸ Esemé diayo goo tiadoo sabolo obulone kikilikilone wulu ou maga hoguo diadeeso. Esino diayo eli domopaga diadolone, odoo hee mapoo to takele poogooso, bei diba obume.

Yesuye daga odoo abo mapoo dilesa peledaba

(Matiyu 28:9-10, Yonee 20:11-18)

[⁹ Yesuye sadee toowa gesikolodee mapoo ta maga hogabuloso, yo daga Meli Magadalin mapoo dilesa peledabaso. Meli hagee Yesuye daga telega silone bo holo ⁷ o kulodu dobome yayo peegoo hasiso pugu sobo yoso. ¹⁰⁻¹¹ Esemé Meli yayo Yesu ta maga hogabuloso sili ogoloso Yesuwo hamamee dili odoo diayo goohele sabolo pupusugulone debei mapoo dilesa egeesee takaso, “Yesu ta maga hogabuloso silime, ayo egeiso,” diso. Esino diayo to hagee dume, o to mapoo tei tele poogooso.

¹² Osoloso see hamamee Yesubolo sile sibili odoo bakadio Yoluselem abaga sibadaga molome, Yesu yo mudu opusomo doloso dimapoo peledabaso. ¹³ Esemé diayo Yesu ogoloso, diba see wedi dilesa, Yesuwo hamamee dili odoo dimapoo diayo Yesu egei takeme, diayo dibada to mapoo tei tele poogooso.

Yesuye o hamamee dili odoo 11 dimapoo dilesa peledaba

(Matiyu 28:16-20, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁴ Osoloso hamamee, Yesuwo hamamee dili odoo 11 wo nalaga molome Yesu omapoo dilesa peledabaso. Osoloso Yesuye to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odoo! Bei kasimaga odoo abo oso a ogoloso, sibilesa nimapoo takeme, dimapoo tei telega ka poogoowo?” diso.

¹⁵ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba mi toowa mapoo dilesa, to tekepo odoo susuga mapoo takomo di. ¹⁶ Esiga odoo agayo to tekepo mapoo tei toloso howo sauwuga, yo badoboso, kookaiyogie badeli talaiso. Esino odoo agayo to tekepo mapoo tei telega poogooga, yo goo palabalai beame omapoo dou koo semili mapoo toodalaiso. ¹⁷ Osoloso edebeeyo

to tekepo mapoo tei toga, diayo mo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomodi moodoogamo sile sibileiso. Esiga odoo bo holo oso paladee mo hu maga peegoo hasisileiso. Osoloso diayo to mudu opusomo opusomodi kalagalaiso. ¹⁸ Osoloso dibada deeso sa talaiso, osoloso pei i nalagaga, diba wedileime. Osoloso odoo paigiga mapoo dibada deeso sigodaga, susuga weido dalaiso,” diso.

¹⁹ Osoloso Lodee Yesuye dimapoo to taka koodobuloso, Godeeyo kitulugu oso yo keimi mapoo ido peleso, Godeebolo wiligi doloso badalame, Godeeyo dee deede dokolo peleso, biaso. ²⁰ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuwo to ee mesilone, mi toowa mapoo to tekepo takomo diadeeso. Esemé diayo goo mudu opusomo opusomodi moodoogaso, bei Lodeeye dimapoo kitulugu teneme. Bei edebeeyo to tekepo mapoo tei doloso ogoloso gooleedalame.]

To tekepo Lukaye hogugu Luka

Luka booka goo eyo bei

Odo Luka hagee Yu dele poogoo odoo osoloso Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino yo melesenee neli odoo badolone o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme yibolosee silee. Lukaye goo toowa booka hamapoo hogugu ee egeesee moloso. Goo ee, Yesu Kelisoye hedebe Yu odoono pidilame ka sibile. Esino yayo Yu odoo sabolo osoloso mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga sabolo pidilame ka simi. Osoloso dala ma kulodu egee do sabolo osoloso gohele ma kulodu egee do sabolo pidilame ka simi. Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo eligimo silee goo ee o booka hamapoo hoguguso.

¹⁻² Godeeye ima kulodu tou temelee odoo aboso bei mooloogoo maga goo egee ogoloso diba see Godeeyo tou talame, odoo ma kulodu goo egee takomo silesibilame bei mooloogooso. Diayo egee takomo sile-siboga goo ee iba olo duso. Esemee goo tei duluga odoo sabolo osoloso goo tei egei odoo sabolo oso taka duloso, diayo goo ee hoguguso. ³⁻⁴ Esino goo susuga bei mooloogoo maga ayo medee gooleedooga, ayo to hagee see medee ka hoguga. Esiga Tiyopoles wiligi odoo hu toowa too, nayo du goo ee medee tei goodoo dalame, ayo namapoo to hogugu hagee ka teneeso.

*Yonee odoo howo sauwidili soomagalai
goo ee yebugu*

⁵ Helodeeye Yudiya mi mapoo wiligi to-boloso badebei beeamee omapoo, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hee badebeiso, o hu Sekalaya. Yo Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mooloogoodoo hee Abiyayo mooloogoodoo ma kulodu badebeiso. Osoloso osobowo hu Elisabet, obakadio Elonowo soosoo. ⁶ Sekalaya dio Elisabet dio Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso dobolone, Godeeye kokodo taka to sabolo osoloso yayo tei magoo goo ee medee dodolone debeiso. ⁷ Esino diba holo soomagelega debeiso. Bei, Elisabet yo sobo deme toba, osoloso sobo adaga poloso badebei. Osoloso Sekalaya onosee olo adaga poloso badebei.

⁸ Beeamee heeso Sekalaya o mooloogoodoo oso tou talai beeamee simiso. Esemee Sekalayaye Yu odoo dia tei moso mapoo peleso Godeeyo howo woola tobodulone tou temelee. ⁹ Osoloso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso dima kulodu odoo hee hesilame diayo yo odoo hu ma ee kobumeleso Sekalaya hesiaso. Esemee diayo

Sekalaya yo Godeeyo tei moso ma kulodu sisigagili medee tekepo Godee mapoo gicalagalame hesiaso. Esemee Sekalayaye Yu odoo tei moso mapoo peleso sisigagili medee tekepo gigalegemeleeso. ¹⁰ Esemee yayo sisigagili medee tekepo gicalogomolome, odoo susuga oso tei moso pee mapoo dobolone dokodoo takemeleeso.

¹¹ Sekalaya yo tei moso ma kulodu osee badoboome, Godeeyo momaiye oso sisigagili medee tekepo gicaligili dosulu deede dokolo mapoo peledoboloso tebidiso. ¹² Esemee Sekalayaye momaiye ogoloso dio dulone diya ebiaso. ¹³ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, "Sekalaya, no haga na ebi! Nayo dokodoo taka Godeeye olo duso. Nosobo Elisabet koowasi moodooloso giso holo soomagalaise. Eseega nayo holope o hu Yonee hedi. ¹⁴ Yayo namapoo goomoga tosilileiso. Osoloso yo soomagoo, odoo susuga oso goomagalaise. ¹⁵ Bei, yayo Godeeyo howo woola hu toowa toloso badalaise. Osoloso yo yugune nalaim. Esino oweeye yo soomagoo maga bei mooloogoloso Dio Tei oso kitulugu sabolo badalaise. ¹⁶ Osoloso yayo Isalael odoo see tobu dibada wiligi odoo Godee mapoo gilimado sibileiso. ¹⁷ Yo Ilayaye kitulugu sabolo badebei egeesi masi badolone, Lodeeye sibilei mologa daga malalo yayo sibileiso. Osoloso yayo odoo susuga Lodeeye egee sibo goo omapoo mopoodoo dolone dobolone, ma dio sabolo owolo dio sabolo mesie goo mapoo gilimado sibileiso. Osoloso yayo Godeeyo to mapoo koo mesimo silesibili odoo dia goo goolee ee see Godeeyo howo woola tekepo goo talame dia goo goolee su wudileiso."

¹⁸ Esino Sekalayaye Godeeyo momaiye mapoo egeesee takaso, "Ayo ogo goo ogoloso nayo egee takoo goo mapoo tei doloso ka gooleedalaiyo? Bei, a olo giso adaga osoloso mo sobo onosee sobo adaga," diso.

¹⁹ Godeeyo momaiye oso yimapoo nei egeesee takaso, "Mo hu ee Geibulu. A Godeeyo mudugiyopoo badeli. Ayo namapoo to tekepo hagee takalame, Godeeye a sibeye diso. ²⁰ Esino no dui! No to kelega poogoloso badalaise. Bei, nayo mo to mapoo koo tei to. Esiga no to kelega badoga, ayo namapoo taka goo hagooso peledabalai beeamee tugodoo omapoo ogoloso see to kalaise," diso.

²¹ Sekalayaye tei moso ma kulodu badebei diya koodoowoome, odoo aboso peegoo yo bolone dobolone egeesee takaga meleeso, "Yo ogo goo tamalabele?" diso. ²² Sekalaya tei moso maga gasibileso, to kel-ega tobululone, wulo deeso edidi takaso. Esemee odoo susuga oso goo ee ogoloso

gooleedooso, yo tei moso tegei ma kulodu badolone o howo opusomo deme, goo hee egeidoo, diso.

²³ Sekalayaye tei moso ma kulodu tou temelee beeamo ee koodobuloso, yo see o mi mapoo wedi diso. ²⁴ Osoloso hamamee Sekalayayo o sobo Elisabet koowasi moodooloso badolone, a dee tiadoo ma kulodu Elisabeteeye o moso kuloduga peegoo gadile. ²⁵ Osoloso Elisabet eyo nediliyo egeesee gweliso, "Godeeye a pidiso, osoloso ayo deme toboloso badolone odoo howo woola simili goo ee yayo amaga peegoo togobuguso," deliso.

Yesu soomagalai goo ee yebugu

²⁶⁻²⁷ Elisabet koowasi moodooloso badebei a 6 poogoloso badoboome, Godeeye o momaiye Geibulu sobo obuo Meli mapoo meiyee, diso. Meli yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badeli. Esino odoo hee Meli hulame badebeiso, o hu Yosep, yo Deibidi dio bala hedebe. ²⁸ Osoloso Godeeyo momaiye oso meileso Meli mapoo egeesee takaso, "Emegei, Godeeye sobo no olo hesiaso. Osoloso Godeeye nobolo hodobo badoso," diso.

²⁹ Meli to hagee duloso goo tiademe, to hageeyo bei diya gooleeso. ³⁰ Esino Godeeyo momaiye oso Meli mapoo to nei egeesee takaso, "Meli, no haga na ebi. Bei, Godeeye namapoo diya goomogoso. ³¹ No koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Osoloso nayo o hu Yesu hedi. ³² Yo hu toowa toloso badalaiso. Osoloso Godeeyo owolo dalaiso. Osoloso amawe Deibidiye wiligi toboloso badebei goo ee see wiligi odoo Godeeye yimapoo tenelaiso. ³³ Esiga yayo Yekobowo bala ma kulodu wiligi toboloso badalaiso. Osoloso yayo wiligi toboloso badoga hoo pagalai mauwe," diso.

³⁴ Esemo Meliye Godeeyo momaiye mapoo to nei egeesee takaso, "Goo hagee amapoo egeesee kasee peledabalaiyo? A sobo obuo, esiga giso dia goo a gooleedele," diso.

³⁵ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, "Dio Tei oso namapoo sibileiso, osoloso Godeeye kitulugu oso no galalaiso. Esiga nayo holope soomagalame egee see tei holo, osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. ³⁶ Esiga no dui! No nemisi Elisabet goolee. Yo sobo adaga poloso badolone deme toboloso badoso diso. Esino yo epedee koowasi badebei a 6 poogooso. ³⁷ Bei, Godeeye goo susuga ee moodoolai yo tebia," diso.

³⁸ Meliye egeesee takaso, "A Godeeyo tou teli sobo. Esiga nayo amapoo taka goo ee amapoo moodoolai a goomogo," diso.

Esemo Godeeyo momaiye oso Meli poogoo diso.

Meliye Elisabet agalame di

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso beeamo omapoo Meli yo mopoodoo doloso Elisabet agalame saga diso. Yo Yudiya esia mapoo peleso, Sekalayaye badebei mi pepooko mapoo peledoboloso, see Sekalayayo mosopoo diso. Yo Sekalayayo mosopoo dileso Elisabet ogoloso emegei di to takaso. ⁴¹ Elisabet Meliye emegei di to taka du domo mapoo holope oso o beliyee ma kuloduga dabaso. Osoloso Dio Tei oso Elisabet mapoo sibume, yo kitulugu tooso. ⁴² Esemo yayo to neligidi egeesee takaso, "Sobo susuga ma kulodu Godeeye namapoo diya goomogolone, nama kulodu holope egee bado sabolo yimapoo diya goomogoso. ⁴³ A hu toowa too sobonee. Esino mo Lodeeyo oweeye a agalame simiso. Goo omapoo a diya goomogo. ⁴⁴ Esemo nayo amapoo emegei di to takeme, holope mo beliyee ma kulodu badebei oso goomogolone dabaso. ⁴⁵ Godeeye namapoo peledabalai goo ee takeme duloso tei too maga, Godeeye namapoo goomoga tenelaiso," diso.

Meliye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁴⁶ Osoloso Meliye egeesee takaso, "Mo sooloo ma kuloduga Godee mapoo goomoga to taka.

⁴⁷ Osoloso mo dio oso mo Godee mo gie badeli pidili mapoo goomogo.

⁴⁸ Bei, yayo o tou teli wuluge sobo a toowa doloso gooleeso.

Esiga epedee hamaga dulone odoo susuga oso a Godeeye pidi sobo dalaiso.

⁴⁹ Bei, Kitulugu Godeeye amapoo goo toowa abo olo moodooso.

Yo tei.

⁵⁰ Edebeeyo Godee mapoo mesilone dogo, Godeeye sooloo deli goo oso dimapoo kookaiyo osee malaiso.

⁵¹ Osoloso yayo kitulugu oso goo toowa abo olo moodoogaso.

Osoloso yayo odoo dieso nediliyo tekepo doloso si howeli odoo ee peegoo hasisobuguso.

⁵² Osoloso yayo wiligi odoo tebisa diayo wiligi dalame kitulugu too hu ee peegoo tabuguso.

Esino odoo dieso pepooko doloso debeli odoo ee pidilone, diba dokodoo poudooso.

⁵³ Osoloso yayo nei mauwe odoo ee bi tekepo oso pidiso.

Esino bi bei odoo ee mosoowe peegoo hasisobuguso.

⁵⁴⁻⁵⁵ Osoloso yayo ibada amawe dio sabolo to kitulugu magoo ee dodolone

o to mapoo mesimo silesibili Isalael odoo pidiso.

Esiga yayo sooloo deli goo oso Eibalaham sabolo osoloso amawe dimapoo kookaiyo moloso osee malaiso," diso.

⁵⁶ Meliye Elisabet dio badebei a bakadio hedebe di poogoloso see o mi mapoo wedi diso.

Yonee odoo howo sauwidili soomagoo

⁵⁷ Elisabet damamee ti beame omapoo, yayo giso holo soomagooso. ⁵⁸ Godeeye Elisabet mapoo goo tekepo moodoo maga o soosoo sabolo, osoloso yima koola mapoo debeli odoo sabolo oso goo hagee duloso, goomoga hodobo Elisabet bolo poudooso.

⁵⁹ Osoloso giso holo soomagoloso abaga dino beame 8 mapoo diayo holope o kolo koolame mooloogoodooso. Osoloso diayo holope o hu amamo hu Sekalaya hedilame goomogaso. ⁶⁰ Esino owee Elisabeteeye egeesee takaso, "Haye, o hu Yonee hedilei," diso. ⁶¹ Esino diayo yimapoo egeesee takaso, "Yonee egee namawe dio eyo hunee," diso. ⁶² Osoloso diayo see holope eyo ama mapoo o hu odoo ogu hedileiyo doloso deeso edidi takaso. ⁶³ Esemé Sekalayaye holope eyo hu magalame odoo susuga mapoo dasogo sabolo homo kolo sabolo yimapoo tenee doloso deeso edidi takaso. Esemé yayo holope eyo hu egeesee magooso, o hu Yonee. Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso dio diso. ⁶⁴ Esemé epedee omapoo Sekalaya to kelega poogoloso badebei see to kolone Godeeyo hu dokodoo poudoomo sileeso.

⁶⁵ Osoloso mi omapoo debeli odoo oso goo hagee ogoloso ebigaso. Osoloso Yudiya esia mapoo debeli odoo susuga oso goo hagee duloso to kesameleeso. ⁶⁶ Osoloso goo hagee duli odoo oso goolone egeesee woosaso, "Holope hagee odoo kasi masi badobomobelee," diso. Bei, diba egeiso, Godeeye kitulugu oso yibolo molome.

Sekalayaye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁶⁷ Yoneeyo ama Sekalayaye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone malalo hoogoo peledabalai Godeeyo to ee yayo malalo egeesee takaso,

⁶⁸ "Isalael odoo dia wiligi odoo Godeeyo hu dokodoo poude!

Bei, yayo sibileso o odoo see eyo gili-madalame neiso tooso.

⁶⁹ Osoloso Godeeyo tou teli odoo Deibidiyo bala ee ma kuloduga gie badeli pidili odoo kitulugu toowa imapoo olo teneeso.

⁷⁰ Daga hoogoo Godeeye goo hagee o howo woola todoloso dobolone Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso imapoo olo takaso.

⁷¹ Esiga imapoo ha teli odoo osoloso imapoo hegili odoo oso kitulugu ee ma kuloduga Godeeye iba peegoo gilimado dileiso.

⁷²⁻⁷³ Osoloso Godeeye ibada amawe dio sooloo dolone pidileiso diso.

Osoloso yayo Eibalaham dio to kitulugu magoo ee osee goolee malaiso diso.

⁷⁴ Esiga Godeeye imapoo ha teli odoo ma kuloduga gilimadoloso peegoo dileiso,

iyoo Godeeyo tou tolone dobolone ebia goo mauwe poogoloso dabalame.

⁷⁵ Esiga iyo debei ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo dobolone todolone dabalai tekepo.

⁷⁶ Esino mo holo, no odoo susuga oso dokodoo badeli Godee maga to toloso kokodo takamo sili odoo dalaiso.

Bei, Lodee sibilega badoga, daga malalo nayo dileso yayo sibilei goo mapoo odoo mopoodoo dalame gu takala dileiso.

⁷⁷ Nayo o odoo gie badeli pidilei goo ee eligileiso.

Goo ee dibada goo tokenee hapooga, gie badeli talaiso.

⁷⁸ Godeeye iba sooloo dolone diya goolee moloso.

Esiga Kei mi ma dokodooga yayo hudi magoo odoo oso mi gie hadobuoga osokoso egee pouno egeesee masi imapoo sibileiso.

⁷⁹ Godeeye hudi magoo odoo hagooso teli mapoo dili eli omapoo egee do sabolo

osoloso neliga ma kulodu egee do odoo dimapoo pounileiso.

Osoloso yayo iba gilimado dileiso, Godee sabolo mesie dabalame," diso.

⁸⁰ Yonee kawulone o dio oso kitulugu sabolo badebeiso. Yo miwe poogoo mi mapoo badoboso beame oso sibume, Isalael odoo dimapoo to tekepo takalame simiso.

2

*Yesu soomagoo
(Matiyu 1:18-25)*

¹ Beame omapoo Sisa-Ogastas yayo Loum odoo dia wiligi toboloso badolone, odoo susuga eyo hu booka mapoo magalame tei magooso. ² Hu tomo di hagee hu telega moloso Kuliniyos yayo Siliya mi mapoo wiligi toboloso badolone daga bei ka mooloogoo. ³ Esemé odoo susuga dibada midée mapoo dia hu magalame diadeeso.

⁴ Yosep hagee Deibidiyo amawe. Esiga yo Gelili mi ee ma kulodu mi hee Nasalet maga see Yudiya mi mapoo mi hee Betlehem mapoo o hu magalame palaso. Bei,

Betilihem mi egee Deibidi o soosoo dibada midée. ⁵ Yo Meli hulame dadagoloso dia hu magalame palaso. Esino Meli yo olo koowasi moodooloso badebeiso. ⁶ Diba Betilihem mi mapoo dilesa peledoboloso omapoo doboome, Meli damamee tiso. ⁷ Osoloso yayo holope daga malalo giso holo soomagooso. Holope soomagoloso dugoso tiadoloso gala hu nei nedili moso tegei eyo kulodu howogi masi mapoo tiediso. Bei, odoo soo oso sibilesa tieli moso ee ma kulodu debi mauwe neme.

Sipi be bali odoo oso Yesu soomagoo goo ee du

⁸ Yesu soomagoo gesi omapoo sipi be bali oso Betilihem mi koola mapoo dibada sipi be balagameleeso. ⁹ Esemé Godeeyo momaiye oso saga epedee omapoo dimapoo sibilesa peledabaso. Osoloso Godee yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu oso diba teme, diya ebigaso. ¹⁰ Esino momaiye oso dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Bei, odoo susuga oso goomogalame ayo nimapoo to tekepo ka tosimi. ¹¹ Epei Deibidiyo mi mapoo odoo susuga eyo gie badeli pidilei holope ee soomagooso. Yo Keliso Lodee. ¹² Yo dugoso tiadoloso gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiamologa ogoloso gooleedalaiso,” diso.

¹³ Osoloso epedee saga omapoo momaiye mooloogoodoo toowa oso Kei mi maga sibilesa, momaiye daga malalo simi sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso momaiye susuga oso Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso,

¹⁴ “Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!

Osoloso mipoo hamapoo Godeeye goomoga odoo dimapoo mesie goo oso mele,” diso.

¹⁵ Osoloso momaiye susuga oso diba poogoloso Kei mi ma dokodoo see wedi paladeeso. Esemé sipi be bali odoo oso dieso nediliyo egeesee takaso, “Iba Betilihem mi mapoo Godeeye imapoo taka goo ee peledaba beleso agalame dimo,” diso.

¹⁶ Esemé diba saga dilesa egeino, Meli dio Yosep dio holope gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiedi molome egeiso.

¹⁷ Osoloso diba dilesa holope ogoloso odoo abo omapoo debei dimapoo holope eyo goo taka ee takaso. ¹⁸ Esemé sipi be bali odoo oso holope eyo goo takeme duloso odoo susuga diya howoogadooso. ¹⁹ Esino Meli yo goo hagee duloso beeamé susuga ma kulodu boobado bigilega osee goolee meleeso. ²⁰ Esemé sipi be bali odoo diba see

wedi dulone, diayo du goo sabolo osoloso diayo egei goo sabolo omaga Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, diayo egei goo susuga ee momaiyeso taka goo sabolo tebiademe.

Yesu yo tei moso mapoo ido pala

²¹ Osoloso holope soomagoloso abaga dino beeamé 8 mapoo o kolo kooso. Osoloso yo Yesu hediso. Bei, daga yo Meliyo beliyé ma kulodu mauwe mapoo momaiyeso hu hagee olo hediso.

²²⁻²⁴ Meli dio Yosep dio Moseseeye tei magoo ee dodolone Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, mopoodo doo beeamé koodobuloso, diayo Yesu idoloso Yolusalem mi mapoo diso. Osoloso diba Yu odoowo tei moso mapoo peleso, diba see Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, só bakadio wooloso Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Niba molo bakadio o, wi pepooko bakadio wooloso amapoo tenee,” deeso. Osoloso diba tei moso tegei mapoo peleso, Yesu see Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Malalo sooloogamagoo giso holo susuga Godee mapoo tenee,” deeso.*

²⁵ Beeamé amapoo Yolusalem mi mapoo adaga hee badebeiso, o hu Simiyono. Yo Godeeyo howo woola tekepo doloso badolone, hedebe Godeeno diya goolee sabolo badeliso. Esino yayo Godeeye Isalael odoo mapoo hegi goo melee ee togobigilame beeamé oso sibilei ee bolone bameleeso. Osoloso Dio Tei oso yibolo badebeiso. ²⁶ Esino yo adaga poloso telega badolone, Godeeye hesia Keliso yo agalai goo ee Dio Tei oso yimapoo olo takaso. ²⁷ Osoloso Dio Tei oso Simiyono yo tei moso tegei mapoo ido diso. Osoloso Meli dio Yosep dio oso tei magoo ee dadalame holope Yesu yo tei moso mapoo ido palaso. ²⁸ Esemé adaga Simiyonoye Yesu ogoloso maduloso Godee mapoo goomogolone to egeesee takaso,

²⁹ “Godee nayo takolone a Keliso ogoloso ka talai diso.

Esiga epei nee tou teli odoo ayo mesie sabolo talai tekepo.

³⁰⁻³¹ Bei, mo howoso gie badeli pidili odoo ee

nayo odoo susuga mapoo tenee a egeiso.

³² Yo gadeebugu, Yu dele poogoo odoo dimapoo Godeeyo goo ee yiligebigilame.

* **2:22-24:** Yu soboso Moseseeye tei magoo ee dodolone giso holo soomagooga, yo beeamé 40 ee ma kulodu kee koododilega, o moso mapoo obusomo badeliso. Osoloso beeamé oso koodobuoga, see kee koododilame, Yu odoo dia tei moso mapoo dilesa Godee mapoo emegei di bi teneliso.

Osoloso yimaga nee Isalael odoo diba dokodoo poudileiso,” diso.

³³ Yesuwo ama dio owee dio Simiyonoye taka to duloso diya howoogadooso. ³⁴ Osoloso Simiyonoye Godeeye diba pidilame takoloso Meli mapoo egeesee takaso, “Godeeye holope hagee hesiaso, Isalael odoo aboso holope hagee gowooga, Godeeye diba pepooko dalame. Osoloso odoo aboso holope hamapoo tei toga, Godeeye diba dokodoo poudileiso. Esiga odoo aboso o goo talai gowoolone yimapoo ha talaiso. ³⁵ Goo egeesee maga dibada sooloo ma kulodu egee molo goo ee woola yiligibigileiso. Osoloso goohele goo oso nee sooloo mapoo kaiyaso heleegee masi halagalaiso,” diso.

³⁶ Osoloso domo omapoo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili sobo hee tei moso tegei ma kulodu badebeiso, o hu Ana. Sobo yo o bala Asa. Osoloso amamo hu Panuwel. Yo sobo adaga poloso badebeiso. Yo daga gisoso huloso dugo 7 ma kulodu omobolo badoboso, omo taso. ³⁷ Esemeye yayo badebei dugo 84 poogoloso, omapoo yo bau ose badebeiso. Yo beame susuga tei moso tegei mapoo howo gisimo silone, beame sabolo osoloso gesi sabolo Godeeyo hu dokodoo poudoolone nei tei yuloso badolone dokodoo takemeleeso. ³⁸ Osoloso Simiyonoye Meli dio Yosep dio to kesamolome, yo domo omapoo simiso. Yo sibileso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso Yolusalem mi eyo hegi goo ee ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame balagamelee odoo dimapoo Yesuwo goo takaso.

³⁹ Yosep dio Meli dio Godeeye taka tei goo susuga tolosa koodobuloso, see Gelili mi ee ma kulodu dia middee Nasalet mapoo wedi diso. ⁴⁰ Osoloso holope oso kitulugu sabolo kawuloso goo goolee medee tekepo yimapoo meleeso. Osoloso Godeeye yo sooloo dolone pidimeleeso.

Yesu yo pepooko mapoo tei moso mapoo peleso badebei

⁴¹ Dugo susuga ma kulodu beame hedebe mapoo Yesuwo owee dio ama dio Yolusalem mapoo Godeeye gababia wo nalame diliso. ⁴² Osoloso dugo hee mapoo diba see gababia wo nalame dime, Yesu yo dibolo diso. Beame domo omaga Yesu o dugo 12. ⁴³ Gababia wo ne beame koodobume, diba see wedi diso. Esino Yesu yo dibolo dilega, Yolusalem mapoo badebeiso. Yesuye Yolusalem mapoo badebei owee dio ama dio gooleede. ⁴⁴ Esino ama dio owee dio goolee, Yesu odoo abo sabolo malalo di bele dolone, diba nose diso. Diba dileso eli domopoo tilame dobolone, diayo dia soosoo ma kulodu osoloso dia odoo ma kulodu Yesu esiaso.

⁴⁵ Diba omapoo Yesu esiameloso koo egeme, see Yolusalem mapoo Yesu esilame wedi diso. ⁴⁶ Osoloso beame bakadio hedebe di poogoloso hamamee diayo Yesu Yu odoo dia tei moso mapoo Yu odoowo tei eligili odoo abo sabolo to kolone dooboome egeiso. Ee ma kulodu Yesuye tei eligili odoo oso eligi goo ee dulone badolone, yayo nei dimapoo woosa demeleeso. ⁴⁷ Osoloso nei tei eligili odoo oso woosa to eyo nei dimapoo medee tekepo wedi di duloso, osoloso o goo goolee tekepo ogoloso odoo susuga oso diya howoogadooso. ⁴⁸ Yesuwo owee dio ama dio oso Yesuye tei eligili odoo sabolo to kolone badoboome ogoloso dio diso. Esemeye oweeye egeesee takaso, “Mo holo, nayo kasalame goo egeesee imapoo ka moodoowo? Nama asalo no esiamo silone diya kukuda sabolo sileeso,” diso.

⁴⁹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasalame a ka esiamo sileeyo? Ayo mo mayo moso mapoo badalai goo ee niba gooleedeleyo?” diso. ⁵⁰ Esino Yesuye taka to eyo bei diba medee kibiya gooleede.

⁵¹ Osoloso Yesu see dibolo hodobo Nasalet mapoo wedi diso. Osoloso omapoo badolone, dibada to mapoo mesimo sileeso. Esino Meliye goo susuga hagee beame susuga osee goolee sabolo badebeiso. ⁵² Yesu yo kauwulone goo goolee tekepo sabolo kauwaso. Esemeye Godee sabolo osoloso odoo sabolo oso yimapoo diya goomegeliso.

3

Yonee odoo howo sawwidili oso to taka (Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Yonee 1:19-28)

¹ Taibiliiyes-Sisaye Loum wiligi toboloso badebei dugo 15 poogoloso, odoo abo hagee bia oso yima hemi wiligi tebisaloso debeiso. Ponetas-Paileteeye Yudiya mi bameleeso, osoloso Helodeeye Gelili mi bameleeso, osoloso omolo Pilipiye Ituliyi mi sabolo Talakonitis mi sabolo bameleeso. Osoloso Lisaniyaseeye Abilene mi bameleeso. ² Osoloso Anas dio Kayapas dio Yu odoo dia tei moso wiligi toboloso debeiso. Beame omapoo Sekalayayo owolo Yonee miwe poogoo mi mapoo badoboome, Godeeye o to yimapoo teneeso. ³ Esemeye yayo dileso Yoden howo koola ogolone debeli mi mapoo Godeeyo to takomo silone, odoo susuga mapoo egeesee takomo sileeso, “Nibada tokenee mapoo miligi pialoso howo sawwidige. Eseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takameleeso. ⁴ Goo hagee Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Aisayaye o booka mapoo hogugu to

sabolo tobuoso. Bei, yayo o booka mapoo hageesee hoguguso,

“Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo, ‘Lodee yayo sibilei eli moodee, osoloso medee hoodo magee.

⁵ Osoloso mi godobia mologa, omapoo mi abo kuge. Osoloso eli mapoo esia mologa, esia egee gebese. Osoloso eli halaga medee hoodo magee. Osoloso eli tokenee medee moodee.

⁶ Eseega odoo susuga oso gie badeli pidili Godee maga simi agalaiso,’ diso.”

⁷ Odoo mooloogoodoo Yoneeye diba howo sawwidigilame sibademe, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone howo sawwidiga goo oso Godeeye kamana egee sibo maga mada piadabalaiso dee ka takana? ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. Osoloso niba niso nediliyo iba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana maga mada piadabalaiso dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ⁹ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso,” diso.

¹⁰ Esemee odoo susuga Yoneeye taka to ee duloso nei egeesee takaso, “Egeeseega iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹¹ Esemee Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Namapoo sedi bakadio mologa, nee odoo sedi me daga, hee yimapoo tenee. Osoloso namapoo nei mologa, nee odoo hee nei me daga, abo yimapoo tenee.”

¹² Osoloso tekisi molee misigeli odoo abo diba nosee howo sawwidigilame sibileso Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹³ Esemee Yoneeye nei egeesee takaso, “Niyo odoo mapoo tekisi molee misigaga, hodio niyo talai ee goolone tekisi molee magalame tobuloso magoo ee na dagapele. Esino hedebe tebia ono odoo mapoo ka misige,” diso.

¹⁴ Osoloso ha teli odoo aboso Yonee mapoo egeesee takaso, “Iba nosee ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

Esemee Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo emegei dia molee heli talame na seesee. Osoloso emegei dia molee heli talame dimaga gamenee goo na takee. Esino hedebe niso tou too eyo nei molee ee tolone goomoga sabolo ka debee,” diso.

¹⁵ Odoo susuga oso Keliso bolone debei mapoo Yoneeye simi ogoloso, diayo goolee yo Keliso bele dee gooleeso. ¹⁶ Esemee nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo

niba howodeeso sawwidiliso. Esino odoo hee ama hamamee egee sibo yayo kitulugu oso ayo kitulugu dagadi. Esiga ayo o homo beiyopoo gawuloso o homo bi ee pidigilei a tebile. Osoloso yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Esino yayo yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou mapoo toodalaiso.

¹⁷ Yayo witi wo ko sabolo gelesi sabolo pilame o tou teli bi sabolo mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee moso mapoo kukuleiso. Osoloso gelesi dou koo semeli mapoo toodalaiso,” diso. ¹⁸ Yoneeye to tekepo ee eli opusomo opusomo di maga odoo Godee mapoo gilimado sibilame, Godeeye to tekepo takomo siliso.

¹⁹ Esino Gelili mi eyo wiligi odoo taba Helodeeye goo tokenee tooso. Goo ee omolo osee badoboome, yayo omolowo osobo Helodiyes peedee huso. Esemee Yoneeye goo hagee ogoloso yimapoo diya takolone o tokenee goo abo sabolo yiligebuguso. ²⁰ Esemee hamamee Helodee komonolone yo tokenee hee toowa tooso. Goo ee yayo Yonee neliga moso ma kulodu husooso.

Yesu howo sawwidi

(Matiyu 3:13-17, Maka 1:9-11)

²¹ Beame Yoneeye odoo howo sawwidigamelee domo mapoo, Yesu yinosee howo sawwidiso. Yesu howo sawwuduloso gasibileso tobudulone dokodoo takomolome Kei mi osulu yamagooso. ²² Esemee Dio Tei oso molo masi pusibileso yimapoo pubalagaso. Osoloso Kei mi ma dokodooga toso egeesee takaso, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” diso.

Yesuwo amawe diowo hu

(Matiyu 1:1-17)

²³ Yesu yo dugo 30 domo mapoo badolone, o tou bei mooloogooso. Odoo susuga oso Yosepeeyo owolo gweliso.

Yosep yo Heliyo owolo.

²⁴ Heli yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

Libai yo Melkiyo owolo.

Melki yo Yanaiyo owolo.

Yanai yo Yosepeeyo owolo.

²⁵ Yosep yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Amoseeyo owolo.

Amos yo Nahumeeyo owolo.

Nahum yo Esliyo owolo.

Esli yo Nagaiyo owolo.

²⁶ Nagai yo Mateeyo owolo.

Matiyu yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Semeineeyo owolo.

Semein yo Yosekeeyo owolo.

Yosek yo Yodayo owolo.

²⁷ Yoda yo Yohanayo owolo.

Yohana yo Lesayo owolo.

Lesaya yo Selubabeleeyo owolo.

Selubabel yo Selatiyeleeyo owolo.

Selatiel yo Neliyo owolo.

²⁸ Neli yo Melkiyo owolo.

Melki yo Adiyoy owolo.

Adi yo Kosameeyo owolo.

Kosam yo Elamadameeyo owolo.

Elamadam yo Eleeyo owolo.

²⁹ El yo Yosuwayo owolo.

Yosuya yo Eliyeseleeyo owolo.

Eliyesel yo Yolimeeyo owolo.

Yolim yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

³⁰ Libai yo Simioneeyo owolo.

Simion yo Yudayo owolo.

Yuda yo Yosepeeyo owolo.

Yosep yo Yonameeyo owolo.

Yonam yo Eliyakimeeyo owolo.

³¹ Eliyakim yo Meleyayo owolo.

Meleya yo Menayo owolo.

Mena yo Matatayo owolo

Matata yo Neiteneeyo owolo.

Neiten yo Deibidiyo owolo.

³² Deibidi yo Yesiyo owolo.

Yesi yo Obedeeyo owolo.

Obed yo Bowaseeyo owolo.

Bowas yo Salmoneeyo owolo.

Salmon yo Nasoneeyo owolo.

³³ Nason yo Aminadabeeyo owolo.

Aminadab yo Adimineeyo owolo.

Adimin yo Aliniyo owolo.

Alini yo Hesnoneyo owolo.

Heslon yo Peleseeyo owolo.

Peles yo Yudayo owolo.

³⁴ Yuda yo Yekobeeyo owolo.

Yekob yo Aisekeeyo owolo.

Aisek yo Eibalahameeyo owolo.

Eibalaham yo Telayo owolo.

Tela yo Naholeeyo owolo.

³⁵ Nahol yo Selugeeyo owolo.

Selug yo Lewuyo owolo.

Lewu yo Pelegeeyo owolo.

Peleg yo Ebeleeyo owolo.

Ebel yo Selayo owolo.

³⁶ Sela yo Keinaneeyo owolo.

Keinan yo Alapakasadeeyo owolo.

Alapakasad yo Semeeyo owolo.

Sem yo Nowayo owolo.

Nowa yo Lamekeeyo owolo.

³⁷ Lamek yo Metuselayo owolo.

Metusela yo Inokeeyo owolo.

Inok yo Yeledeeyo owolo.

Yeled yo Mahalaleleeyo owolo.

Mahalalal yo Kenaneeyo owolo.

³⁸ Kenan yo Enoseeyo owolo.

Enos yo Seteeyo owolo.

Set yo Adameeyo owolo.

Adam yo Godeeyo owolo.

4

*Saitenso Yesu kukulo egei
(Matiyu 4:1-11, Maka 1:12-13)*

¹ Yesu yo Yoden howo mapoo Yoneeye howo sawuwuloso, Yesu Dio Tei oso kitulugu toloso yo miwe poogoo mi mapoo Dio Tei oso ido diso. ² Yesu miwe poogoo mi mapoo beeame 40 ee ma kulodu nei nelega badoboome. Saitenso yo kukulo ogo demeleeoso. Osoloso beeame 40 poogoloso hamamee Yesu yo diya hodiaso.

³ Esem Saitenso ogoloso yimapoo egeesee takaso, "No tei Godeeyo owolo daga, yo hagooso see wo pe dee takee," diso.

⁴ Esem Yesuye nei egeesee takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Edebeeyo hedebe nei nolone badoga oso gie badeli talaime,'" diso.

⁵ Esem see Saitenso Yesu idoloso mubi dokodoo ido palaso. Esem saga omapoo Saitenso mi edebeeyo bia susuga yimapoo eligiso. ⁶⁻⁷ Osoloso Yesu mapoo egeesee takaso, "Daga Godeeye bi susuga hagee amapoo teneme, ayo bamo simiso. Esiga nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee sabolo osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo namapoo tenelaiso. Bei, amapoo kitulugu moloso, odoo hee mapoo tenelai," diso.

⁸ Esem Yesuye Saiten mapoo nei egeesee takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

'Nayo hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gasuwoloso yo dokodoo poude. Osoloso hedebe o to mapoo mesie,'" diso.

⁹ Osoloso see tobu Saitenso Yesu idoloso Yolusalem mapoo diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso, "No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. ¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

'Godeeye o momaiye mapoo no medee bamelee dee takaso.

¹¹ Esiga diayo no dia deeso douguleiso, no yo mapoo homodobiyaga,'" diso.

¹² Esino Yesuye egeesee takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

'Nee wiligi odoo Godee oso kitulugu ee hoodo agalame yimapoo na kukulo ege,'" diso.

¹³ Saitenso Yesu kukulo ogomo silee koodobuloso yo see tobu kukulo agalame beeame tekepe ee bolone Yesu epedee poogoloso diso.

Yesuye Gelili mapoo o tou bei mooloo-goo

(Matiyu 13:53-58, Maka 6:1-6)

¹⁴ Yesu Dio Tei oso kitulugu sabolo Gelili mapoo wedi diso. Osoloso Gelili mi toowa

ee ma kulodu odoo susuga oso Yesuwo goo dudobuguso. ¹⁵ Yayo Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo eligimo sileeme, odoo susuga oso yimapoo goomegeliso.

¹⁶ Beame heeso Yesu eyo yo kauwa o midee Nasalet mapoo diso. Osoloso Yu odoo oso hasali beame mapoo Yesu eyo seli egeesee solone, yo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso yo Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigilame tabaso. ¹⁷ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye hogugu booka ee yimapoo teneeso. Yo booka toloso piligamo abaga dino to hogugu domo ee ogoloso, to hagee hesigaso,

¹⁸ “Godeeyo dio abolo hodobo badoso.

Bei, yayo a hesiaso, to tekepo bi mauwe odoo mapoo takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, neliga moso ma kulodu debeli odoo mapoo yayo diba peegoo gilimado dileiso dee takalame.

Osoloso howo siliga odoo see agalaiso dee takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, edebeeyo hegili odoo hegi goo ma kuloduga ayo peegoo gilimado dilame.

¹⁹ Osoloso Godeeye a diye diso, ayo Lodeeye o odoo mapoo goo tekepo moodoolai beame oso egee sibo goo ee odoo mapoo eligilame.”

²⁰ Yesu booka hesigamelee koodobuloso, see booka bali odoo omapoo teneloso biaso. Esemee odoo susuga moso ee ma kulodu debeli oso howoso medee kitulugu sabolo yimapoo hologolone debeiso.

²¹ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeyo to hogugu booka maga takeme du goo oso nimapoo epei olo simiso,” diso.

²² Esemee o to du odoo susuga oso yo tekepo odoo doloso, yayo to taka susuga ee tekepo diso. Diaye egeesee takoloso, see egeesee takagameleeso, “Iba gooleedooso yo Yosepeeyo owoloso. Egesino yayo kaseeme to tekepo egeesee ka takayo?” dee takagameleeso.

²³ Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, niyo goo hamaga amapoo takalaiso, ‘Melesenee neli odoo, no no nediliyo tekepo moodee. Osoloso nayo Kapenyum mi mapoo goo mudu opusomo di moodoogamelee see nee midee hamapoo moodee,’ dee takalai malaiso,” diso.

²⁴ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo yo o mosobia oso gowoolaiso. ²⁵ Esiga niba susuga dui. Ilayaye badebei beame omapoo mi toowa kibaso. Osoloso dugo bakadio

hedebe osoloso a 6 ma kulodu howo sibi-lega nei mauwe badebeiso. Ee ma kulodu Isalael mi mapoo sobo bauwe debeiso. ²⁶ Esino ee ma kulodu Godeeye Ilayaye diba pidiye doloso yimapoo takele. Esino yo Ilayaye wulo Yu dele poogoo sobo Saidon mi ma kulodu mi hee Salipat mi mapoo badeli sobo bau ono pidilame diye diso. ²⁷ Osoloso Ilaisaye badebei beame omapoo, Isalael mi omapoo kolo tokenee odoo bei debeiso. Esino Ilaisaye odoo egee bia yayo pidile. Esino yayo Yu dele poogoo odoo o hu Naman, Siliya mi mapoo badeli odoo ono tekepo moodooso,” diso.

²⁸ Esemee odoo howo gisili moso mapoo debei oso to hagee duloso diya kamanagaso. ²⁹ Esemee diba tebisaloso Yesu toloso mosobia pee mapoo esia goosoo mapoo halagasalame ido diso. ³⁰ Esino Yesu odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga peegoo diso.

*Odoo bo holo pala
(Maka 1:21-28)*

³¹ Osoloso Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi hee Kapenyum mapoo diso. Yo omapoo dileso badolone Yu odoo oso hasali beame heeso yayo howo gisili moso ma kulodu Godeeyo to eligimeleeso. ³² Esemee odoo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadooso. Bei, yayo diya kitulugu sabolo eligime.

³³ Howo gisili moso ma kulodu odoo bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, ³⁴ “Hei, Yesu Nasalet odoo, nayo imapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo? Nayo iba tokenee palame ka simiyo? Esiga no iba poogoloso di. Bei, a gooleedoo no Godeeye hesia odoo oso,” diso.

³⁵ Esemee Yesuye to kitulugu sabolo bo holo mapoo egeesee takaso, “No to koodobuloso odoo ma kuloduga peegoo di,” diso. Yesuye egeesee takeme, bo holo oso peegoo poogolone odoo egee odoo howo woola miyomoo homodobuloso molone yimaga peegoo diadeeso. Esino bo holo oso yimaga peegoo dulone yimapoo dala hee tenele.

³⁶ Esemee odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takagameleeso, “Yayo taka goo ee kasiyo? Bei, yayo to kitulugu sabolo bo holo mapoo takooga diba o to mapoo mesiloso peegoo dilidoo,” dee takagameleeso. ³⁷ Esemee odoo susuga oso goo hagee ogoloso mosobia susuga koola mapoo debeli mapoo takomo diadeeso.

*Yesuye odoo paigiga tekepo moodoo
(Matiyu 8:14-17, Maka 1:29-34)*

³⁸ Yesu howo gisili moso maga see Saimonowo mosopoo diso. Moso ee ma kulodu sobo Saimonowo nalobo pailone

kolo diya dei moodoome tiameleeso. Esememe odoo susuga oso yo Yesuye tekepo moodoolame Yesu mapoo o goo takaso. ³⁹ Esememe Yesuye sibileso yayo tiamelee koola mapoo gawuloso badolone paiye mapoo egeese takaso, "Yo poogoloso di," diso. Esememe paiye saga weidooso. Esememe yayo toboloso nei toloso dimapoo piso.

⁴⁰ Esememe osoko todobume odoo susuga oso odoo paigiga susuga Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esememe yayo o deeso odoo paigiga susuga sigime wegigadooso. ⁴¹ Esememe Yesuye odoo bo holo paladee tekepo moodoogome bo holo oso peegoo dulone to neligidi takolone egeese takaso, "No Godeeye owoloso," dee takagameleeso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeese takaso, "Niba to na ke," diso. Bei, bo holo oso Yesu yo Godeeye hesia Keliso doloso diba gooleedooso.

⁴² Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu tia maga hogabuloso odoo koola mauwe mi mapoo diso. Esino odoo susuga oso egeino yo me neme yima hamamee yo esiamo silesibiso. Diba Yesu esiamo silesiboso yo ogoloso yimapoo egeese takaso, "No iba na poogoo di," diso. ⁴³ Esino Yesuye dimapoo egeese takaso, "A mi abo mapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo dilei tekepo. Bei, Godeeye goo hamaga a diye diso," diso. ⁴⁴ Osoloso Yesuye Yudiya mi toowa mapoo diayo howo gisili moso susuga mapoo Godeeye to eligimo sileeso.

5

Yesuye o hamamee dili odoo daga malalo abo gilimadoo
(Matiyu 4:18-22, Maka 1:16-20)

¹ Beeame hee mapoo Yesuye Gelili abei palaga mapoo Godeeyo to takomolome odoo susuga oso o to dulame diya mooloo-goodooso. ² Yesu osee tobudulone di kebigeli odoo oso dia pei howo hapagalame dia du bakadio mubi dokodoo gisibado peleso ma molome egeiso. ³ Yesu du bakadio ee ma kulodu Saimonowo du mapoo meileso badolone Saimon mapoo takaso, "Du abei pee maga pepooko hoogoo pupubigi," diso. Esememe yo du ma kulodu badolone odoo susuga mubiyodoo do-boome, yayo Godeeyo to dimapoo eligiso.

⁴ Yesuye odoo susuga mapoo Godeeyo to taka koodobuloso Saimon mapoo egeese takaso, "Nee du howo bou mapoo sudo dileso di talame nibada pei howomoo oguse," diso.

⁵ Esino Saimonoye egeese takaso, "Wiligi odoo, iba eiyo gesi pei ogusulone tou toowa tooso, esino iba di giligile. Esino nayo amapoo takaga, mo pei howomoo ogusuleiso," diso.

⁶ Osoloso diba dia pei howomoo ogusume di susuga oso dia pei mapoo tulone, dibada pei tologobugulame seeso. ⁷ Esememe diayo dia odoo abo du hee mapoo debei deeso iso, diba pidilame. Esememe diba sibadeeme dibada du bakadio ee diso metamagisilone howomoo owulame seeno poogooso.

⁸ Saimon-Pitaye goo hagee ogoloso, Yesuwo homo beiyopoo gawuloso egeese takaso, "Lodee, amaga peegoo di, a tokenee odoo," diso. ⁹ Bei, yibolo osoloso o odoo sabolo diayo di bei giliga ogoloso diya howoogadooso. ¹⁰ Osoloso Saimonobolo tou teli odoo Yemes dio Yonee dio diba nosee goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Odoo bakadio Yemes dio Yonee dio hagee Sebediyo owolo.

Osoloso Yesuye Saimon mapoo egeese takaso, "No haga na ebi! No daga di giligeli odoo badebeiso. Esino epei hamaga no see odoo Godee mapoo gilimado sibili doloso badalaiseo," diso. ¹¹ Osoloso diba dileso dia du oluguloso bi susuga omapoo poogoloso, see Yesu sabolo diadeeso.

Yesuye odoo kolo e bia moodoo
(Matiyu 8:1-4, Maka 1:40-45)

¹² Beeame heeso Yesu see mi hee mapoo diso. Mi omapoo odoo kolo e bia badebeiso. Odoo ogoso Yesu ogoloso o homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeese howaso, "Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee," diso.

¹³ Esememe Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeese takaso, "Ayo no tekepo palai goomoo, esiga no tekepo pe," diso. Esememe omapoo o kolo mapoo e bia saga mauwe poogooso.

¹⁴ Esememe Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeese takaso, "Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi tenee, Moseeeye tei magoo goo ee dodolone, odoo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame," diso.

¹⁵ Esino odoo susuga oso Yesuwo goo ee mi susuga mapoo oposusumo dime, odoo susuga oso dulugaso. Esememe odoo susuga oso Yesuye Godeeyo to taka ee dulame sibadeeso. Osoloso Yesuye dimapoo paigiga egee molo tekepo palame. ¹⁶ Esino Yesu beeame susuga dimaga peegoo dileso, odoo koola mauwe mi mapoo dokodoo takalame diliso.

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo moodoo
(Matiyu 9:1-8, Maka 2:1-12)

¹⁷ Beame heeso Yesuye odoo susuga eligimolome, Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo diba onosee omapoo debeiso. Odoo hagee bia Gelili mi susuga maga, osoloso abo oso Yudiya mi maga, osoloso odoo abo oso Yolusalem mi maga sibadeeso. Esemé Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodoogalame Godeeye kitulugu oso yibolo meleeso. ¹⁸ Esemé mi omapoo odoo aboso odoo su kakawa poogoo kida mapoo magoloso tosimiso. Osoloso diayo yo Yesuye badebei mapoo todilame goomogaso. ¹⁹ Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esemé diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso.

²⁰ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosoosolo goolee, odoo egee yayo moodoolai tebia doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “Mo odoo, nee tokenee olo boobado buguso,” diso.

²¹ Esemé omapoo debei tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso o to doloso, dieso nediliyo egeesee gooleemeleeso, “Odoo hagooso kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedebe Godeeso,” diso.

²² Esemé Yesuye diayo dibada sooloo ma kulodu gooleemelee goo ee goleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ²³ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu niyo gooleedalaimé. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida toloso di,’ dee takoloso, yo tobooga, amapoo odoo moodeli kitulugu molo doloso niyo goleedalaiso. ²⁴ Esino Odoo Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso goleedalame, ayo nimapoo eligileiso,” doloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso. ²⁵ Diayo balaga molome odoo su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso o mosopoo dulone Godee mapoo goomoga poudomo diso. ²⁶ Diayo odoo su kakawa poogoo toboloso di ogoloso diya howoogadooso, osoloso Godee mapoo goomoga poudooso. Osoloso diayo obulone egeesee takaso, “Iba epei goo toowa mudu opusomo di egeiso,” diso.

Yesuye Libai idoo goo

(Matiyu 9:9-13, Maka 2:13-17)

²⁷ Goo hagee koodobuloso hamamee, Yesu moso kuloduga peegoo gadiso. Esemé yayo dulone egeino, tekisi molee misigeli odoo Libai tekisi molee misigeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemé yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. ²⁸ Esemé Libaiye bi susuga omapoo poogoloso Yesuye di hamamee diso.

²⁹ Esemé Yesuye Libai yo idoo goo omaga Libaiye o mosopoo nei toowa sisó. Esemé tekisi molee misigeli odoo bei sabolo osoloso odoo abo sabolo Yesubolo nei nameleeso. ³⁰ Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niyo kaseega tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo nei nologolone ka dabala?” diso.

³¹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoo paiye mauwe melesenee neli odoo mapoo dileime. Esino odoo paiye ee melesenee neli odoo mapoo dileiso. ³² Ayo simi hagee, Godeeyo howo woala tekepo teli odoo doloso gweli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo doloso gooleedoo odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

Nei tei doloso badalai goo

(Matiyu 9:14-17, Maka 2:18-22)

³³ Esemé odoo aboso Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeyo hamamee dili odoo oso howo gisilone nei tei doloso debeliso. Osoloso Pelisi dia hamamee dili odoo sabolo egeseliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoo oso beame susuga nei sabolo howo sabolo ka nalagamalala?” diso.

³⁴ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo sobo hulei beame omapoo yo o odoo abo sabolo osee doga, diba nei nelega dabalaisomo? Haye! Diayo sobo hulei odoo sabolo hodobo dobolone goomoga sabolo nei nalaiso. ³⁵ Esino beame heeso odoo hagee dimaga peegoo ido duga, nei nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

³⁶ Esemé Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Edebeeyo o sedi dia koodoloso sedi nabe mapoo opodoloso koo duseli. Egeeseega o sedi dia tokenee palaiso. Osoloso sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso dusa ee sedi nabe sabolo tebileime. ³⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seli. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee peegoo sologo bigileiso. Osoloso ka tolo

gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. ³⁸ Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. ³⁹ Esiga edebeeyo wain i nape naga, yo see wain i dia nalai koo goomegeli. Bei, yayo egeesee takalaiso, 'Wain i nape ono diya hadali,' dalaiso."

6

*Yu odooso hasali beame
(Matiyu 12:1-8, Maka 2:23-28)*

¹ Yu odooso hasali beame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo witi wo segei ma kuloduga diadagameleeso. Osoloso o hamamee dili odo oso witi wo ko ee gooloo galoso kolo soosoo poloso ko kulodu melee ono nalagamo diadeeso. ² Esem Pelisi odo abo oso goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, "Niba bei kasee maga ibada hasali beame mapoo witi wo ka gwayo? Niyo ibada tei gababuo," diso.

³ Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, "Deibidiye o odo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadileso tei wo toloso o odo sabolo neso. Esino tei wo hagee Godee ogo odo ogo doloso domo badeli odo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso," diso. ⁵ Yesuye dimapoo see egeesee takaso, "Odo Holo ayo nibada hasali beame ee ayo wiligi doloso badoso," diso.

Yesuye odo dee deede seeseegedoo poogoo tekepo moodoo

⁶ See Yu odooso hasali beame hee mapoo, Yesu Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapeleso odo mapoo eligimeleeso. Moso ee ma kulodu odo dee deede seeseegedoo poogoo badebeiso. ⁷ Esino tei eligili odo sabolo Pelisi odo sabolo oso Yesu tokenee odo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo silesibiso. Egeeseelone Yesuye dia hasali beame mapoo odo dee deede seeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso hooloolone debeiso. ⁸ Esino diayo goo goolee melee Yesuye ogoloso gooleedoloso, dee seeseegedoo poogoo odo mapoo egeesee takaso, "No toboloso woola hamapoo sibileso tebee," diso. Esem dee seeseegedoo poogoo odo oso woola dileso tabaso.

⁹ Osoloso Yesuye Pelisi odo sabolo osoloso tei eligili odo sabolo mapoo egeesee takaso, "Ibada tei goo oso ibada hasali beame mapoo ogo goo takoo-somo? Beame omapoo goo tekepo talai ee tekepowa? O, goo tokenee talai ee tekepowa? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali beame omapoo odo gie badeli

pidilei goo ee takoo-somo? O, odo gie badeli wooloomalai goo ee takoo-somo?" diso.

¹⁰ Yesuye dimapoo egeesee takoloso, see dimapoo bolone odo dee seeseegedoo poogoo mapoo egeesee takaso, "Nee de seeseegedoo poogoo egee see hoodode," diso. Esem odo dee seeseegedoo poogoo oso o dee hoodo deme o dee see tekepo paso. ¹¹ Esem Pelisi odo sabolo tei eligili odo sabolo oso goo hagee ogoloso diya komonogolone dieso nediliyo dima kulodu Yesu toloso kasee woolaisomo, doloso to mouso.

*Yesuye diye di odo 12 gilimadoo goo
(Matiyu 10:1-4, Maka 3:13-19)*

¹² Beame domo mapoo Yesu mubi ma dokodoo peleso gesi hedebe omapoo Godee mapoo takemeleeso. ¹³ Esem mi hadobume Yesu yima hamamee deedeemo silesibili odo susuga gilimadoo. Osoloso dima kulodu odo 12 ono toloso, dimapoo diye di hu teneeso. Yesuye gilimadoo 12 odo dia hu hagooso. ¹⁴ Saimon (odo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso), osoloso Saimonowo omolo Endulu sabolo, osoloso Yemes, osoloso Yonee, osoloso Batolome, ¹⁵ osoloso Metiyu, osoloso Tomas, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Loum gamalee odo mapoo ha teli odo Saimon, ¹⁶ osoloso Yemeseeyo owolo Yudas, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odo dimapoo tiasooso).

Yesuye odo eligilone odo susuga tekepo moodoo

(Matiyu 4:23-25)

¹⁷ Yesuye o hamamee dili odo 12 sabolo mubi dokodoo meleso kubo mapoo debeiso. Diba omapoo meleso dobolone egeino, Yesu o hamamee dili odo susuga sabolo, osoloso odo abo susuga Yudiya maga osoloso Yolusalem maga osoloso abei toowa palaga debeli Taya mi sabolo Saidon mi sabolo amaga sibileso doboome egeiso. ¹⁸ Diayo Godeeyo to Yesuye taka ee dula me sibadeeso. Osoloso paiye dimapoo melee tekepo palame sibadeeso. Egeesee ma kulodu Yesuye odo ma kulodu bo holoso dala teneemelee ee dimaga peegoo hasisobuguso. ¹⁹ Odo susuga oso Yesuwo kolo sigilame goomogaso. Bei, diayo egeino kitulugu Yesu maga simi oso odo susuga tekepo moodooga neme.

*Niba goomege
(Matiyu 5:1-12)*

²⁰ Yesuye o hamamee dili odo mapoo bolone egeesee takaso, "Bi mauwe odo niba goomege. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli ee ma kulodu niba gasibileiso.

21 Odoe epedee hodia hagee do, niba goomege.

Bei, hamamee niba nei nameleso diya edigileiso.

Osoloso goohele sabolo egee pupusuga molo, niba goomege.

Bei, niyo goomogalai beame ee nimapoo tenelaiso.

22 Odoe Holo mo goo maga edebeeyo niba heigoga, niba goomege, osoloso diayo niba tokenee odoe doloso gowoolone managa niba goomege.

23 Esiga domo omapoo goomoga toowa sabolo debee. Bei, Kei mi ma dokodoo niyo talai nei ee nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niyo medee goolee, nimapoo dala teneli odoe egee bia dia amawe dio oso daga hoogoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe mapoo dala hedebe hageesee masi tenemeleso.”

Niba obeeyamo!

24 “Eeye-ee! Bi bei odoe niba obeeyamo!

Bei, niso goomoga goo olo tooso.

25 Eeye-ee! Niba epedee nei naloso odugulo egee do odoe, niba obeeyamo!

Bei, hamamee nimapoo hodia goo toowa oso sibileiso.

Eeye-ee! Yiligeli odoe niba obeeyamo!

Bei, hamamee niba goohele goo sabolo doholone pupusiga malaiso.

26 Eeye-ee! Odoe susuga oso niba tekepona deli odoe niba obeeyamo!

Bei, nimapoo tekepona deli odoe egee bia dia amawe dio oso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe onosee diba tekepo odoe dee takaga meleeso.”

Nimapoo ha teli odoe mapoo sooloo dele (Matiyu 5:38-48; 7:12)

27 “Mo to duli odoe, ayo nimapoo ka taka, odoe nimapoo ha teli mapoo sooloo dele osoloso niba hegili odoe mapoo goo tekepo moodee. 28 Nimapoo duwa takeli odoe dimapoo goo tekepo tolonge dimapoo goomoga tenee. Osoloso nimapoo dala teneli odoe diba halo dokodoo takee.

29 Osoloso odoe heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligimagalai tekepo. Osoloso odoe heeso nee kekeisoo sedi tadoduga, see yimapoo nee sedidee tenee.

30 Osoloso odoe heeso namapoo bi howaga yimapoo wulo tenee. Osoloso odoe heeso nee bi toloso toduga nayo nei yimaga see peedee dalame na takee. 31 Esiga edebeeyo nimapoo ogoe goo moodoolame ka goolee-somo, nei niyo dimapoo goo hedebe egesi masi moodoolai tekepo.

32 Niyo hedebe niba sooloo deli odoe mapoo sooloo dolone doge, odoe aboso niba tekepo odoe dalaisomo? Haye. Bei,

tokenee teli odoe oso diba sooloo deli odoe mapoo nei diayo sooloo deliso. 33 Osoloso niyo hedebe nimapoo goo tekepo moodeli odoe mapoo tekepo moodooga, edebeeyo niba tekepo odoe dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoe diba nosee egeesee seliso.

34 Niyo teneega nei tobuloso teneli odoe hedebe mapoo bi ka tenee domologa, edebeeyo niba tekepo odoe dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoe diba nosee egeesee seliso. Diayo nei talai ee goolone dia bi odoe abo mapoo tenee deliso. 35 Esino niba nimapoo ha teli odoe mapoo sooloo dolone ka debee. Osoloso dimapoo goo tekepo moodee. Osoloso dimapoo bi wulo wulayo tonoloso see nei talai doloso na goolee. Niyo goo hageesi tolone doge, niba nei toowa talaiso.

Osoloso niba dokodoo badeli Godeeye owolo dalaiso. Bei, Godeeye yimapoo goomoga to koo takeli odoe sabolo osoloso tokenee teli odoe sabolo mapoo goo tekepo tonolone ka badoso. 36 Nibada ama Godee yo emegei sooloo dolone badoso. Esiga niba nosee emegei sooloo dolone ka debee.”

Odoe heeyo goo tokenee haga na goolee mele

(Matiyu 7:1-5)

37 “Nayo nee odoe heeyo goo ee goo mauwe na meedi, eseega nei nee goo meedileime. Osoloso nee odoe ee tokenee odoe dee na takee, eseega nei no tokenee odoe dalaime. Osoloso nee odoe oso namapoo goo tokenee toga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi. Nayo egeesee seega nei nee goo tokenee onosee boobado bigileiso.

38 Esiga nayo wulo tenemologa, no nei talaiso. Nayo odoe abo mapoo tenemologa, nei Godeeye namapoo toowa tenelaiso. Esiga Godeeye namapoo tenee goo hagooso bei molone abo peegoo misigedibileiso. Nayo bi kasee nee odoe mapoo ka teneesomo, nei Godeeye nei tebia egesi namapoo tenelaiso,” diso.

39 Osoloso Yesuye see dio masi egeesee takaso, “Odoe howo si oso o odoe hee howo si ido dilei tekepowa? Haye. Bei, o bakadio wulu mapoo tigidibigileiso. 40 Esiga holaiso goo goolee gie tomolo oso o eligili odoe oso gooleedoo ee dagadileime. Haye. Esino yo o eligili odoe oso holaiso medee kibiya eligiga, holaiso yayo gooleedoo goo ee o eligili odoe oso gooleedoo goo sabolo tebileiso.

41 Nayo kasee maga nee odoe howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? 42 Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egele poogoloso, see nayo nee odoe mapoo takolone, ‘No nee howo mapoo gelesi egee

molo ayo tabigileiso,' dee takooga, no goo goolee bakadio gweli odo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo tabigilei tekepo. Osoloso nayo nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso ka tabigi."

Homokoko maga homo o su ee goolee deliso

(Matiyu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ "Esiga homo ko tekepo peli oso ko tokenee koo peli. Osoloso homo ko tokenee peli oso ko tekepo koo peli. Haye. ⁴⁴ Bei, homo susuga ee ko oso pa maga goolee deliso. Esiga pigi ko sabolo geleipi ko sabolo oso wulo homo hee mapoo ko koo peli. Haye. ⁴⁵ Esiga odo tekepo oso o sooloo ma kulodu goo tekepo egee molo ee o maga maga woola yiligebigiliso. Osoloso odo tokenee oso o sooloo ma kuloduga goo tokenee ee woola yiligebigiliso. Esiga ogo goo oso odo sooloo ma kulodu bei mologa, o maga maga goo egeese takamalaiso."

Odo bakadio oso moso tegei

(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ "Niyo kasee maga amapoo 'Lodee, Lodee,' dolone dobolone hee nei ayo taka goo ee telega ka poogoosomo? ⁴⁷ Odo agayo amapoo sibilesi mo to duloso mesimo siloga, yo egeesee badalaiso. ⁴⁸ Yo edebeeyo moso togolone mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo weiso. Esino moso egee dabisile. Bei, moso medee kalawa tegeiga. ⁴⁹ Esino odo agayo mo to duloso mesilega siloga, yo odo heeso moso togolone omou mi nelegedi doolega, moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo woome kibilega saga goboloso guobuguso."

7

Loum ha teli odo gibadeli odo oso tei too

(Matiyu 8:5-13)

¹ Yesu goo susuga odo mapoo eligimelee koodobuloso see Kapeniym mi mapoo diso. ² Kapeniym mi mapoo Loum ha teli odo gibadeli badebeiso. Esino domo omapoo yo o tou teli odo hee paiye oso talai koola taba molome egeiso. Osoloso yayo o tou teli odo egee bia diya gweliso. ³ Esiga yayo Yesuye simi duloso Yu odoowo wiligi odo tebisa abo mapoo Yesu idilame diye diso, Yesuye sibilesi o tou teli odo ee tekepo palame. ⁴ Osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa egee bia oso sibilesi Yesu mapoo howolone egeese takaso, "Iba diya goomogo, nayo dilesi ha teli odo gibadeli ee pidilei. ⁵ Bei, yayo ibada odo halo ibada

howo gisili moso tegeiso." ⁶ Esemee Yesu to hagee duloso dibolo diso.

Yesu moso koola mapoo dimeleeno, ha teli gabadeli odo oso o odo abo diye neme, diayo sibilesi Yesu mapoo egeese takaso, "Ha teli odo gibadeli odo oso namapoo to egeese taka, nayo o moso mapoo dilei yo koo goomogogona. Bei, yo tokenee odooga, no o moso mapoo na sibiyena. ⁷ Esiga yo see nayo bado mapoo sibilei koo goomogogona. Esino yo goomogogona nayo wulo no egee bado maga toso takeeyena o tou teli odo ee tekepo palame. ⁸ Osoloso yayo see egeese taka, yo odo abo ma hemiduga tou tolone dia to mapoo mesiloso siliso. Osoloso yima hemi tou teli odo abo dosogona. Esiga yayo dimapoo koo diye daga diliso. Osoloso yayo odo hee mapoo no hamapoo sibeye daga sibiliso. Osoloso goo egee teye daga, yo see goo egee tuboloso teliso. Esiga yo goo egeese teliga nayo see wulo hamaga badolone toso takeeyena, o tou teli odo ee weidilame."

⁹ Esemee Yesuye ha teli odo gibadeli odo oso to taka duloso diya howoodoso. Osoloso odo mooloogoodo yima hamamee simi omapoo bidooboloso dimapoo bolone egeese takaso, "Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu odo kibiyi tei too odo hee egesi egele," diso. ¹⁰ Osoloso ha teli gibadeli odo oso diye di odo diayo see wedi dilesi egeino, ha teli gibadeli odo eyo tou teli odo ee weidiloso badoboome egeiso.

Yesuye sobo bauwo owolo giso holo ta maga see hogabidi

¹¹ Osoloso beeam abo olo poogoloso hamamee Yesu mi hee Nein mapoo diso. Esemee o hamamee dili odo sabolo osoloso odo abo susuga oso yo dodomo diso. ¹² Yesu dilesi belee osulu miyopoo dumolome odo aboso edebeeyo bia mi maga giso holo gie kauwa ta eyo su imadoloso sibadeeso. Giso holo ta hagee sobo bau heeyo owolo hedepe oso. Osoloso odo susuga oso sobo bau sabolo sibadeeso. ¹³ Lodeeye sobo bau hagee ogoloso yo diya sooloo dolone yimapoo egeese takaso, "Haga na pise," diso.

¹⁴ Esemee Yesuye dilesi giso holo ta eyo su magoo sa tegei homo su mapoo sigime, odo to imadoloso diadee diha omapoo kookoodabaso. Esemee Yesuye giso holo ta yimapoo egeese takaso, "Mo holo, ayo namapoo takooso, no tebee!" diso. ¹⁵ Esemee giso holo yo hogabuloso badolone to kemeleeso. Esemee Yesuye giso holo yo owee mapoo ido diso.

¹⁶ Odo susuga oso goo hagee ogoloso diya dio dulone Godee mapoo goomoga

goo poudo demeleeeso. Egeeseelone diayo egeese takaga meleeso, “Godee maga to toloso kokodo takomo sili kitulugu odoos odoos imapoo peledabadoo. Osoloso Godeeye o odoos pidilame olo simidoo,” dee takaga meleeso. ¹⁷ Edebeeyo Yesuye goo moodoo ogoloso Yu odoowo mi Yudiya mi susuga mapoo osoloso mi abo koola omapoo opo-susumo diadeeso.

*Yonee odoos howo sawwidili oso Yesuwo goo duloso woosa
(Matiyu 11:2-6)*

¹⁸ Yonee o hamamee dili odoos oso Yesuye goo tomo silee ee Yonee mapoo takaso. Esemee Yoneeye goo hagee duloso o hamamee dili odoos bakadio oso dileso, Yesu mapoo hageese woosalo egeye diso, ¹⁹ “No tei Keliso iyo hagee bamolo osomo? O, iyo odoos hee bamalaiyo?” diso.

²⁰ Esemee Yoneeyo hamamee dili odoos oso dileso, Yesu mapoo egeese takaso, “Yonee odoos howo sawwidili oso iba namapoo sibeye dolone egeese takaga, ‘No tei Keliso iyo hamelee osomo? O, iyo see odoos hee bamalaiyo?’ dee takaga,” diso.

²¹ Esino beame domo omapoo Yesuye odoos paigiga sabolo osoloso odoos bo holo paladee sabolo osoloso odoos howo siliga sabolo tekepo moodoomo sileeso. ²² Yayo egeeseemo silone Yonee o hamamee dili odoos mapoo egeese takaso, “Niba see wedi dileso Yonee mapoo niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo sabolo takee. Bei, odoos howo siliga oso see medee ogowa. Osoloso odoos kido tigidiba sabolo see tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoos kolo e bia sabolo tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoos dulu tabaga nose tekepo poloso to taka dulugamo silesiboso. Osoloso odoos wedi sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoos oso duluga moloso. ²³ Esiga odoos agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso,” diso.

Yesuye Yonee odoos sawwidili eyo goo taka

(Matiyu 11:7-19)

²⁴ Yonee o hamamee dili odoos oso see wedi dime Yesuye odoos mapoo Yoneeyo goo ee takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeese takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoo goo agalame ka diyo? Pooso siboga obuso dabisa ee agalame ka diyo? ²⁵ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haya. Bei, dugo tekepo kalakali odoos ee wiligi odoos oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ²⁶ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odoos Yoneeye

Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos daga hoogoo debei yayo dagadiso. ²⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese egee takoo, o goo ee takooso,

‘Ayo mo to tosili odoos yo daga malalo diye dalaiso. Yayo nee eli hoodo magalame.’

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, odoos daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye daga dileso badoso. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mapoo odoos wuluge oso Yonee daga dileso ka badoso,” diso.

²⁹ Odoos susuga sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoos abo sabolo to hagee duloso Godeeyo goo ee tekepo diso. Bei, diba nose Yoneeye howo sawwidigaso. ³⁰ Esino Pelisi odoos sabolo osoloso tei eligili odoos sabolo oso Godeeye goomoga goo diayo ee talai gowoolone diba howo sawwidigelega poogooso.

³¹ Osoloso Yesuye see egeese takaso, “Epedee domo hamapoo egee do odoos ee odoos kasi masiyo? ³² Diba holaiso masi go domo mapoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeese takagameliso,

‘Iyo goomoga kosaiya poume niba hebele, osoloso iyo goohele kosaiya poume niba pupusigele.’

³³ Niba odoos egesi masi doso. Bei, Yonee odoos howo sawwidili oso simi ee yo wo sabolo wain i sabolo namo sile. Esino niyo yo bo holo paladoo dee takeliso. ³⁴ Osoloso hamamee Odoos Holo anosee olo simiso. Ayo sibiles wo sabolo wain i sabolo namo siloga, niyo a wo sabolo yugune sabolo dooboo nali odoos deliso. Osoloso niyo a tekisi molee misigeli odoos sabolo osoloso tokenee teli odoos sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. ³⁵ Esino odoos agayo Godeeye goo goolee tekepo gooleedoloso tomo suloga, yayo Godeeye goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso,” diso.

Tokenee teli sobo oso Yesuwo homo hapoo

³⁶ Beame heeso Pelisi odoos Saimonye Yesu idoloso o moso mapoo nei nalame diso. Esemee Yesu Saimonowo moso mapoo nei nalame biaso. ³⁷ Mi omapoo goo tokenee teli sobo hee badebeiso. Esino yayo Yesuye Pelisi odoos moso mapoo nei namelee goo ee duloso sisigageli i medee tekepo yoso moodoo howogi mapoo salamasoloso tosimiso. ³⁸ Osoloso Yesuwo miligi maga gauwuloso pusulone o didawoso Yesuwo homo balagieso. Osoloso yayo see Yesuwo homo mapoo o wudu oso tolone adameleeso. Osoloso sisigageli i medee tekepo oso Yesuwo homo mapoo soomeleeso.

³⁹ Osoloso Pelisi odoo Saimonye goo hagee ogoloso egeesee goolee meleeso, "Odoo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso diepi, soboso yo sige medee hoodo egeliyo. Bei, sobo hagee goo tokenee teli sobo," diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye Pelisi odoo mapoo egeesee takaso, "Saimon, ayo namapoo goo takalai, a goomogo," diso.

Esemee Saimonye egeesee takaso, "Eligili odoo, takee," diso.

⁴¹ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Odoo heeso odoo bakadio mapoo molee teneeso. Egeeseelone yayo odoo hee mapoo molee ko 500 tanelone, odoo hee mapoo hedebe molee ko 50 teneeso.

⁴² Esino hamamee odoo bakadio hagee bia dimapoo molee mauwe poogoome, nei o hedebe egesi yimapoo tenelega poogooso. Esemee bi eyo amameeye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, 'Bige boobadobigi,' diso. Esiga odoo bakadio hagee ma kulodu odoo hee kaso bi eyo ama diya ka gooleebuguba?" diso.

⁴³ Esemee Saimonye nei yimapoo egeesee takaso, "A goolee, molee toowa too odoo oso ama diya goolee malaiso," diso.

Esemee nei Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, "Nayo tei goo takoo," diso.

⁴⁴ Yesuye sobo mapoo bolone Saimon mapoo egeesee takaso, "No sobo hagee ege! Ayo nee moso mapoo sibume, nayo mo homo hapalame howo amapoo tenele. Esino sobo hagooso o didawoso mo homo hapoloso see o wuduso mo homo taso.

⁴⁵ Osoloso ayo nee moso sibume nayo goomogolone a edele. Esino ayo nee moso mapoo simi domo omaga sobo hagooso mo homo mapoo adamelee koodobile. ⁴⁶ Osoloso nayo olipi i oso mo wiligi mapoo soole. Esino sobo hagooso sisigageli i medee tekepo oso mo homo mapoo sooso.

⁴⁷ Esiga ayo namapoo taka. Sobo hagee o goo tokenee susuga olo hapoloso boobado buguso. Esiga sobo hagooso a diya goolee goo ee weliga yiligebuguso. Esino odoo agayo ayo o goo tokenee pepooko hedebe hapoloso boobado buguga, yayo a goolee goo ee haga toowanee," diso.

⁴⁸ Osoloso Yesuye sobo omapoo egeesee takaso, "No nee goo tokenee susuga ee olo hapoloso boobado buguso," diso.

⁴⁹ Esemee odoo abo yibolo hodobo dobolone nei nalaga melee odoo oso goo hagee ogoloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, "Odoo hagee odoo ogumo? Yayo goo tokenee hapoloso kasee boobadobugu domo ka silosomo?" diso

⁵⁰ Diayo egeesee takomolome Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, "Nayo tei too goo maga badoboso kookaiyo gie badeli

nayo olo tooso. Esiga no goomoga sabolo di," diso.

8

Sobo aboso Yesubolo di

¹ Goo hagooso dilesa koodobume, Yesuye to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo silone, mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibiso. Osoloso o hamamee dili odoo 12 yibolo hodobo sileeso. ² Osoloso sobo paigiga Yesuye tekepo moodoo sabolo osoloso sobo bo holo paladee Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo sileeso. Sobu egee bia hagooso: Meli, o hu hee Magadalin. Yesuye sobo hageeyo kuloduga bo holo 7 peegoo hasisobuguso. ³ Osoloso sobo hee Helodeeyo moso bali odoo hee Kusayo osobo Yowana, osoloso Susana, osoloso sobo abo dibolo silesibiso. Sobu hagee bia oso Yesu sabolo osoloso o hamamee dili odoo sabolo dimapoo diayo dia molee oso diba pidimo silesibiso.

Witi wo ko segei maga dio masi taka (Matiyu 13:1-9, Maka 4:1-9)

⁴ Odoo susuga mi opusomo opusomo di maga sibilesa mooloogodeme Yesuye dio masi hamaga opususoso, ⁵ "Beemee heeso odoo hee witi wo ko segalame diso. Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domo mapoo misigedibaso. Esemee ede-beeyo eli amaga silesibulone witi wo ko dia homoso topoomo dime soso sibilesa neso. ⁶ Esemee witi wo ko abo ee yugogisi mi mapoo misigedibaso. Osoloso bou gasibilesa palame seeno haga booloogelega wediaso. Bei, yugogisi mi ee ma kulodu howo mauwega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo obu ma kulodu misigedibaso. Esino haga booloogelega saga paladeeso. Esino oso polone obu sabolo palaga tiso tiadolone witi wo susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso bou pinaloso kauwuloso ko diya palagaso. Esemee witi wo ko susuga oso ko pa homokoko 100 egesi oso palagaso."

Yesuye to hagee takoloso tobululone toso neligidi egeesee takaso, "Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui!" diso.

Dio masi taka goo eyo bei (Matiyu 13:10-23, Maka 4:10-20)

⁹ Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "Dio masi taka goo hageeyo bei kasiyo?" diso. ¹⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee ogoloso gooleedalaiso. Bei, daga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee mada meleeso. Esino epei nimapoo woola ka yiligebuguso. Esino

odoo abo mapoo ayo beeamo susuga dio masi takeliso. Bei, 'diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.'

¹¹ Esiga dio masi goo eyo bei hagooso: Witi wo ko ee Godeeyo to oso. ¹² Esiga odoo abo witi wo ko eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo duliso. Esino Godeeyo to hagee dibada sooloo ma kulodu egee molo ee boobado bigilame Saiteno dimapoo boobado bigili goo teneliso. Bei, diayo to omapoo tei toloso gie badeli teyaga. ¹³ Esiga odoo abo witi wo ko yugogisi mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo medee teliso. Esino witi wo ko oso yugogisi mi mapoo polone o too medee meilega poogoo egee, diba onosee egeesee seliso. Godeeyo to oso dibada sooloo ma kulodu too medee koo meili. Osoloso diayo Godeeyo to duloso beeamo deiyepo mapoo wulo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too maga, hegi goo sabolo dala goo sabolo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso. ¹⁴ Osoloso odoo abo witi wo ko oso weti kawee kadee ma kulodu misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso to ee teliso. Esino mi toowayo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso dabalai goo gweli sabolo, osoloso dibada su oso goomooga goo ee goolee sabolo diadolone dibada tei too tokenee peliso. Goo egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli. ¹⁵ Osoloso odoo abo witi wo ko mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo dibada sooloo ma kuloduga tekepo goo gweli sabolo osoloso goomooga sabolo Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu medee tei teliso. Osoloso diayo o to kibiya kookoodoloso, dobolone homokoko masi diya peliso."

*Mo to medee dui
(Maka 4:21-25)*

¹⁶ "Edebeeyo keme pouloso tolo oso koo gagali, osoloso mada koo mageli. Yo keme pouloso woala mapoo pou mageliso, edebeeyo moso kulodu gasibileso gadeebugu ee agalame. ¹⁷ Bei, goo susuga epedee mada egee molo, see hamamee odoo susuga oso agalame woala peledabalaiso. Osoloso odoo susuga oso koo duli goo ee see odoo susuga oso dulame woala yiligebigileiso. ¹⁸ Mo to hagee niyo medee dui. Bei, to taka medee duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo tenelaiso. Esino edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yo gooleedoo doloso mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo

goo goolee pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso," diso.

*Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(Matiyu 12:46-50, Maka 3:31-35)*

¹⁹ Beeamo heeso Yesuwo owee sabolo omolo dio oso Yesu agalame sibadeeso. Esino odoo bei diya mooloogoodoloso ka doboome, diba Yesuye badebei mapoo hodu dilei tebile. ²⁰ Esemme odoo heeso diba ogoloso, Yesu mapoo egeesee takaso, "Noowee sabolo osoloso nomolo dio sabolo oso peegoo no agalame balagamoloso," diso. ²¹ Esemme Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo nei egeesee takaso, "Edebeeyo Godeeye eligi goo ee duloso mesimo silesiboga, diba mo wee dio osoloso molo dio oso," diso.

*Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga
taka*

(Matiyu 8:23-27, Maka 4:35-41)

²² Beeamo heeso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Iba abei hodiokoo dalo soowoomo," diso. Esemme diba du mapoo bulumaloso soowadeeso. ²³ Diba abei domopooga damolome, Yesu tila poogome tiaso. Esemme haga booloogelega i toowa sibume, abei omapoo howo ki toowa simiso. Esemme howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo oso diba dia du sabolo howomoo owulame siso.

²⁴ Esemme Yesu o hamamee dili odoo oso dileso, Yesu tidilone egeesee takaso, "Wiligi odoo, iba howomoo owuloso wedilame see!" diso.

Esemme Yesu tia hogabuloso tobululone i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemme i sabolo howo ki sabolo simi saga omapoo koodobiaso. ²⁵ Esemme Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Niyo tei too kasomo?" diso.

Esemme Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadoloso obugulone diesono egeesee takaga meleeso, "Odoo hagee odoo ogumo? I sabolo howo ki sabolo o to duloso koodobiaso," dee takaga meleeso.

*Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo
moodoo*

(Matiyu 8:28-34, Maka 5:1-20)

²⁶ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gेलिली mi maga abei daloso Gelasa mi mapoo peledabaso. ²⁷ Yesu du maga widi pee mapoo pubalagolone egeino, odoo bo holo pala oso yo tugodalame sibume egeiso. Odoo hagee daga hoogoo doobudu bododiwe silone beeamo susuga odoo bi mapoo badeli. ²⁸⁻²⁹ Bei, bo holo oso kitulugu oso yimapoo toga edebeeyo ki tiso yo tialogoloso mageliso. Esino bo

holoso kitulugu oso ki tiso tialogoloso ma-goo ee kookoobuguloso odoo ee idoloso do-budu diliso. Esino odoo hagooso Yesu ogoloso miyomoo gasuwoloso gwa sabolo tiamolone toso neligidi yimapoo egeesee takaso, “Dokodoo badeli Godeeyo owolo Yesu, nayo amapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo?” diso. Osoloso yayo Yesu mapoo howoolone see egeesee takaso, “Nayo amapoo dala na tenee,” diso. Odoo bo holo pala oso to hageesee taka. Bei, daga Yesuye bo holo odoo ma kulodu egee bado mapoo takolone peegoo gasibeye, dee takeme ka taka.

³⁰ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee hu ogumo?” diso.

Esemee yayo to nei egeesee takaso, “Ibada hu ee Bei,” diso. Bei, bo holo susuga oso yima kulodu doso. ³¹ Esemee bo holo odoo ma kulodu debei oso egeesee tak-aga meleeso, “Nayo iba Dou mi mapoo na seesee peegee,” dee takaso.

³² Esemee beeamee omapoo, esia ma dokodoo be hu susuga oso mooloogoo doloso, mi nalagamo silesibiso. Esemee bo holo odoo ma kulodu debei oso Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “Iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso. Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba be ma kulodu galaga dilei soowa!” diso. ³³ Esemee bo holo susuga oso odoo ma kuloduga peegoo galaga dileso see be ma kulodu galaga diso. Esemee be susuga oso godobia maga kukolo meileso, howomoo wediaso.

³⁴ Esemee be bali odoo oso goo hagee ogoloso kukulo dileso dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo goo egee takomo diso. ³⁵ Esemee odoo susuga oso goo hagee duloso ee agalame sibadeeso. Diba sibilesio egeino, bo holo pala odoo ee tekepo polosoo Yesuwo homo beiyopoo badolone goo goolee tekepo tolosoo dugo kaloso badoboome egeiso. Esemee diba diya ebigaso. ³⁶ Esemee Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoome egei odoo oso diayo egei goo ee agalame sibadee odoo dimapoo oopususoo. ³⁷ Esemee Gelasa mosobia odoo susuga sabolo osoloso koola omapoo debeli odoo susuga sabolo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “No mi hamaga saga peegoo di,” diso. Bei, diba Yesuye goo moodoo mapoo ogoloso diya obugume. Esemee Yesu dilame yo du mapoo dapagaso.

³⁸ Esemee odoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo dilame goomogaso. Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, ³⁹ “Haye. No abolo na sibe. No nee mi mapoo see wedi dileso Godeeye namapoo goo toowa moodoo goo ee oposisi,” diso. Esemee odoo yo o mi mapoo see wedi

dileso, Yesuye yo tekepo moodoo goo ee oposusumo sileeso.

Yesuye Yailaseeyo owolo ta ee see hoga-bilame tekepo moodoo sabolo osoloso sobo paiye tekepo moodoo goo

(Matiyu 9:18-26, Maka 5:21-43)

⁴⁰ Yesu see abei hodiokoo dalo sibume, yo bolone debei odoo susuga oso yayo simi ogoloso diya goomogaso. ⁴¹ Esemee omapoo haga booloogelega odoo hee, Yu odoo dia howo gisili moso gibadeli odoo taba, Yailaseeye, sibilesio Yesuwo homo beiyopoo gawusoloso badolone Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “No mo mosopoo sibe! ⁴² Bei, mo sobo holo hedebe, o dugo 12, paiye oso olo talame soomoloso,” diso.

Esemee Yesuye Yailaseeyo mosopoo dumolome eli domopoo odoo susuga oso yima hodu diya mooloogoo doloso dulone nei halagabugu nei halagabugu domo diadeeso.

⁴³ Osoloso odoo mooloogoo doloso diadee ee ma kulodu sobo hee aso wooloomaloso badebei sabolo diso. Yo aso wooloomaloso badebei ososee dugo 12 poogoso. Esino odoo heeso yo tekepo moodoolai tebile. ⁴⁴ Esino sobo hagooso Yesu dumolome, mada miligiyopooaga sibilesio Yesuwo dugo su mapoo sigeme, aso woolooma oso sawo soomelee omapoo saga koodobiaso.

⁴⁵ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Odoo agayo a ka sigoba?” diso.

Esino odoo susuga oso Yesu sigile doloso diya pulugume, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Willigi odoo, odoo susuga oso nobolo hodobo dulone no ka sigo domo du,” diso.

⁴⁶ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Haye. Egeesee sele. Odoo heeso a ka sigiwa. Esemee odoo weidilame moodeli kitulugu ama melee oso peegoo di mawo gooleedoso,” diso.

⁴⁷ Sobo hagooso goo moodoo ee mada magalai tebile doloso gooleedoloso kiki-liga sabolo dileso, Yesuwo homo beiyopoo gasuwuloso badebeiso. Osoloso Yesuye sobo yo weidilame moodoo goo sabolo, osoloso yayo Yesu sige goo ee oposusume odoo susuga oso duso. ⁴⁸ Esemee Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Mo sobo holo, no tei too maga no olo tekepo paso, esiga no mesie sabolo di,” diso.

⁴⁹ Osoloso Yesuye sobo yimapoo to takomolome, odoo heeso Yailaseeyo moso abaga sibilesio, Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi,

wulo amapoo tei te. Egeeseega nee sobo holo ta egee molo see weidileiso,” diso.

⁵¹ Diba dileso mosopoo doboome, Yesuye dulone hedebe Pita, Yonee, Yemes, osoloso sobo holo eyo owee dio ama dio ono gilimadoloso, moso kulodu galagadiso. ⁵² Diba moso kulodu galagadileso egeino, odoo susuga oso sobo holo ta ee halo pupusuga molome egeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba egee pupusuga molo epedee omapoo koodobie. Bei, sobo holo yo koo ta moloso. Esino yo wulo tia moloso,” diso.

⁵³ Esemé Yesuye egeesee taka duloso diba yiligaso. Bei, sobo holo oso ta diba olo egeiga. ⁵⁴ Esino Yesuye sobo holo ta eyo dee mapoo toloso yimapoo egeese takaso, “Sobo holo, no tebee,” diso. ⁵⁵ Esemé sobo holo ta ee o gie badeli see wedi sibume, yo hogabuloso tabaso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Sobo holo mapoo nei tenee,” diso. ⁵⁶ Esino sobo holo eyo ama dio owee dio goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niso egei goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso.

9

Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di (Matiyu 10:5-15, Maka 6:7-13)

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasisobugu domo silesibulone odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ² Osoloso yayo diba diye diso, diayo dileso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo eligimo silesibulone, odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ³ Osoloso yayo dimapoo egeese takaso, “Niyo dulone, susu, osoloso o, osoloso wo, osoloso molee, osoloso kali bi bakadio na todi, wulo hedebe todi. ⁴ Niba mi omapoo dileso peledobooga, omapoo edebeeyo niba o moso mapoo ido pologa, moso hedebe omapoo tia melee. Osoloso niyo mi omaga mi hee mapoo dulone, mi egee wulo poogoo du domo silesibe. ⁵ Osoloso niyo mi hee mapoo dileso edebeeyo niba o moso mapoo ido pelega poogooga, niba mi egee poogoo dulone, nee homo mapoo basago mologa omapoo tegene peege, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame,” diso. ⁶ Osoloso diba see diadeeso. Diba mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibulone, Godeeye to tekepo takomo silesibiso. Osoloso odoo paigiga susuga see tekepo moodoo domo silesibiso.

Helodeeye goo tiadoo (Matiyu 14:1-12, Maka 6:14-29)

⁷ Yesuye moodoomo sili goo susuga ee Gelili mi ee bali odoo Helodee duso. Esemé goo hagee duloso yo diya goo tiadoo. Bei, odoo aboso Yesuwo goo mapoo egeese takaso, “Yo Yonee odoo howo sawidili ta maga see ka hogabidoo,” diso. ⁸ Osoloso odoo aboso egeese takaso, “Yo Ilayadoo.” Osoloso odoo aboso egeese takaso, “Yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo,” diso. ⁹ Esemé Helodeeye goo hagee duloso egeese takaso, “Yonee ayo wooloomeye neme olo wooloomaso. Esino ayo goo toowa hagee dumolo ee agamo goo ee dumolosomo?” diso. Yo diya goo tiademe, yayo Yesu agalame diya goomogaso.

Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi (Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44, Yonee 6:1-14)

¹⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba see wedige sibilesi, goo diayo moodoo sabolo osoloso goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo oposususo. Osoloso Yesuye diba gilimadoloso Betesaida mi mapoo dibosomo dabalame diadeeso. ¹¹ Esino odoo susuga oso goo hagee duloso diba nosee hamamee diadeeso. Esemé diayo simi Yesuye ogoloso diba gilimadoloso dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone odoo paigiga sabolo weidilame tekepo moodoo demeleeso.

¹² Yesu yo egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesi yimapoo egeese takaso, “Odoosuga hagee epedee diye dee, diba mosobia koola omapoo dileso dieso nei nalai sabolo moso tilei sabolo ee esilame. Bei, mi iyo hagee do mapoo nei iyo nalai sabolo moso iyo tilei sabolo mauwedoo,” diso.

¹³ Esemé Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niyo dimapoo nei tenee,” diso.

Esemé diayo nei egeese takaso, “Odoosuga hagee diya bei. Esino imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo moloso. Esino nayo imapoo nei abo talame diye doloso ka takala?” diso. ¹⁴ Bei, beeamé omapoo mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga ee 5000.

Esemé Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeese takaso, “Odoosuga nei nalame odoo 50 egesiso mooloogoodolo ka buluma, odoo 50 egesiso mooloogoodolo ka buluma dee takee,” diso. ¹⁵ Esemé odoo susuga olo nei nalame egeese bulumamo diso. ¹⁶ Osoloso wo si dee tiadoo sabolo di bakadio Yesuye toloso, Kei mi ma dokodoo bolone nei pidilame goomoga goo dokodoo takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di bakadio agisaloso, o hamamee dili odoo mapoo pise, see diayo odoo susuga mapoo pilame.

Eseme diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso. ¹⁷ Eseme odoo susuga nei ne oso diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dilesu bou tegei mapoo soo 12 egesi metamagisaso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Matiyu 16:13-19, Maka 8:27-29)*

¹⁸ Beame heeso Yesu obusomo dokodoo takolone badoboome, o hamamee dili odoo oso yimapoo sibadeeso. Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo a odoo ogu deliyo?" diso.

¹⁹ Eseme diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Odo aboso taka no Yonee odoo howo sauwidili dee takeliso. Aboso taka no Ilaya deliso, osoloso odoo aboso taka no Godee maga to tolosu kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo, dee takeliso."

²⁰ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Esino nei niyo a odoo ogu deliyo?" diso.

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, "No Godeeye hudi magoo Kelisoso," diso.

²¹ Eseme see Yesuye nei o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Niyo odoo abo mapoo takolone a Keliso dee na takee," diso.

*Yesuye eyo talai goo ee taka
(Matiyu 16:21, Maka 8:31)*

²² Osoloso see tobu Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Odo Holo, a dala toowa bei talaiso. Osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo sabolo oso a diya gowoolone pagalaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso. Esino beame bakadio midoo ma kulodu ta moloso beame hee mapoo see hogabileiso."

Yesuye yayo di hamamee dilei goo ee eligi

(Matiyu 16:24-28, Maka 8:34-38)

²³ Yesuye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, "Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, beame susuga ma kulodu eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe. ²⁴ Osoloso odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame seega, yo o gie badeli ee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁵ Esino odoo agayo mipoo toowa hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogooo goo

talaisomo? Mauwe. ²⁶ Osoloso odoo agayo abolo osoloso mo to mapoo gowooga. Odo Holo ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo, osoloso mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye oso toowa doloso debei omaga gadeebugu sabolo sibileso nei diba gowoolaiso. ²⁷ Esiga ayo nimapoo ka taka. Nima kulodu odoo abo olo doso, diba Godeeye wiligi doloso badalai beame oso simi ogoloso, hamamee wedileiso," diso.

*Yesu o su opusomo di
(Matiyu 17:1-8, Maka 9:2-8)*

²⁸ Osoloso beame 8 egesi poogoloso, hamamee Yesuye dulone, Pita, Yonee, osoloso Yemes esee gilimadoloso mubi dokodoo dokodoo takalame palaso. ²⁹ Yesuye Godee mapoo dokodoo takomolome, o mudu opusomo doloso o dugo diya heliye poloso omaga poniso.

³⁰ Eseme haga boooloolega, Ilaya dio Moses dio galaga sibileso Yesubolo to kemeleeso. ³¹ Diayo Kei mi diya gadeebugu sabolo peledoboloso Yesuye Godeeyo to dodolone Yolusalem mapoo dilesu talai goo ee opususoso. ³² Pita o odoo abo sabolo tiesaloso hogoogabuloso keesee egeino, Yesu yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo tobudulone odoo bakadio sabolo to kesamolome egeiso. ³³ Odo bakadio oso Yesubolo to kesameleso dilame doboome, Pitaye medee goo goolega Yesu mapoo egeesee takaso, "Wiligi odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegelaeso. Hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo," diso.

³⁴ Pita to osee komolome, koloboso sibileso diba gidiseme, diya ebigaso. ³⁵ Osoloso kolobo maga toso egeesee taka, "Hagee mowolo, ayo hesia oso. Esiga o to medee dui!" diso. ³⁶ Kolobo ma kuloduga to taka koodobuloso, diayo Yesu obusomo tobudume egeiso. Pita diayo mubi ma dokodoo egei goo ee odoo abo mapoo saga takele.

Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo

(Matiyu 17:14-18, Maka 9:14-27)

³⁷ Diba beame hee mapoo mubi maga kumoo meileso doboome, odoo susuga oso Yesuye badebei mapoo saga sibadeeso.

³⁸ Eseme odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo hedebeeso toso neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, ayo namapoo howaso, nayo mo giso holo agalame sibe. Bei, yo mo holo hedebege.

³⁹ Bei, bo holo oso yimapoo pologa, yo kikiliga sabolo homodobuloso gwa sabolo molone maga maga makawo tiodiliso. Bo

holo oso yimapoo dala tenemolome yo beame susuga ma kulodu haga medee koo sili. ⁴⁰ Esino ayo nee hamamee dili odoo mapoo bo holo hagee peegoo hasisobigi deme, diayo peegoo hasisobigilei tebilena,” diso.

⁴¹ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Niba tei too mauwe tokenee odoo. Niyo amapoo tei talame a beame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Esino nowolo amapoo ido sibe,” diso.

⁴² Giso holo Yesu mapoo ido sibumolome, bo holo yimapoo pala oso kilikolone mi mapoo homodobiaso. Esemé Yesuye bo holo peegoo hasisobuguloso, yo tekepo poloso oma mapoo ido diso. ⁴³ Esemé odoo susuga oso Godeeye kitulugu goo ogoloso diya howoogadooso.

Odoo susuga oso Yesuye goo moodoo susuga ee osee goolone doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁴ “Odoo Holo, a ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Esiga niba ayo epedee goo hagee takoo na boobadee,” diso. ⁴⁵ Esino o hamamee dili odoo oso Yesuye taka goo eyo bei medee kibiya gooledele poogooso. Bei, goo eyo bei ee dimaga mada magoloso meleeso. Esemé diayo see Yesu mapoo woosalai ebigasoo.

Odoo agayo toowa doloso ka badalaiyo?
(*Matiyu 18:1-5, Maka 9:33-37*)

⁴⁶ Yesu o hamamee dili odoo oso dima kulodu odoo agayo toowa doloso ka badalaisomo, doloso dieso nediliyo toso agadigasoo. ⁴⁷ Esino Yesuye dibada goo goolee ogoloso holope idoloso yima koola mapoo sibilesi tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁸ “Odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga yibolo badalame idoga, yayo a idoso. Osoloso odoo agayo a idoga, yayo mo Ma a diye di ee idoso. Esiga nima kulodu odoo agayo eyo nediliyo pepooko daga, yo see toowa doloso badalaiso,” diso.

Edebeeyo namapoo ha telega badoga, yo nee odooso
(*Maka 9:38-40*)

⁴⁹ Esemé Yoneeye egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba odoo heeso bo holo ee nee hu sabolo odoo ma kuloduga peegoo hasisobugume egeiso. Esemé iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloogoodoo ma kulodu koo badeli,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yo na hamaga takee. Bei, edebeeyo nimapoo ha telega badoga, yo nibada odoo oso,” diso.

Samaliya odooso Yesu gowe

⁵¹ Yesu yo Kei mi ma dokodoo ido palai beame ee olo koola toboome,

yo Yolusalem mapoo dilame goomogoso. ⁵² Esemé yayo odoo abo Samaliya mi ee ma kulodu mi pepooko hee mapoo malalo diye diso, diayo dilesi odoo yayo tilei moso ee mopoodoo dalame. ⁵³ Esino mosobia oso Yesuye Yolusalem mapoo dilegi di goo ee duloso, diayo yo goowolone yimapoo moso tenele. ⁵⁴ Esemé Yesu o hamamee dili odoo Yonee dio Yemes dio goo hagee duloso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, douso mosobia odoo hagee piligilame, iyo Kei mi ma dokodoo dou toose dee takalai, no goomogoso?” diso. ⁵⁵ Esino Yesuye dimapoo biditoboloso tobudulone dimapoo diya takaso. ⁵⁶ Osoloso diba see mi hee mapoo diadeeso.

Yesu dadalai doloso to taka odoo
(*Matiyu 8:19-22*)

⁵⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo eli maga diadaga molome, odoo hedebe oso sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo mi hee kamapoo dusomo, ayo no deede sileiso,” diso.

⁵⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dobu so oso debeli mi ee moloso. Osoloso sóso tieseli ou moloso. Esino Odoo Holo, ayo tieli moso mauwe,” diso.

⁵⁹ Esemé Yesuye see odoo hee mapoo egeesee takaso, “Nayo a deede sibe,” diso.

Esino odoo ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo epedee amapoo beame tenee, ayo mo ma toga midoosoolaiya,” diso.

⁶⁰ Esemé Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dio maga odoo wedia oso dieso nediliyo odoo wedia ee midoosodolone dabalai tekepo. Esino no sibilesi Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo takomo sile,” diso.

⁶¹ Esemé odoo heeso see egeesee takaso, “Lodee, a nama hamamee dadalai goomogo. Esino a epedee hamapoo mo soosoo dimapoo emegei di to takalame dia,” diso.

⁶² Esemé Yesuye see yimapoo nei egeesee takaso, “Odoo agayo ama hamamee dodolone see wedi dilame hamamee bidi ogo domo duga, odoo egesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee halo tou talai tebile,” diso.

10

Yesuye odoo 72 diye di

¹ Goo hagooso dilesi koodobume, Lodeeye odoo 72 hesigasoo. Osoloso dima kulodu odoo bakadio tooboo bakadio tooboo doloso yayo dilei mosobia pepooko mapoo diba malalo diye diso. ² Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu bi susuga ee olo teeleegeeloso goolai ee moloso. Esino bi ee gooloogalai odoo ee haga beenee. Esiga homolee gibadeli odoo

mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu bi susuga teeleegee ee goologali odoo diye dalame. ³ Esiga niba di! Esino niba goolee sabolo di. Bei, ayo niba sipi be hu pe masi dobu so kamanali oso egee do mi ma kulodu diye deeso. ⁴ Niba dulone molee sabolo, o sabolo, osoloso homo mapoo kali bi sabolo na todi. Osoloso niba eli domopoo dulone, odoo abo tugudoloso dibolo to na ke.

⁵ Niyo mi hee mapoo dilesa peledobooga, moso kamapoo gilimado polosomo, niyo daga moso mapoo egee do odoo mapoo emegei di to takolone, 'Godeeye mesie goo nibolo mele,' dee takee. ⁶ Esiga mesie odoo oso moso ee ma kulodu daga, niyo emegei di to taka oso dibolo osee malaiso. Esino moso ee ma kulodu debeli odoo koo mesili daga, niyo emegei di to taka oso dibolo malaime. ⁷ Osoloso moso kasee nimapoo ka teneesomo, niba moso hedebe omapoo debee. Osoloso niba moso hedebe omapoo dobolone, diayo nimapoo nei teneega, nei ee nolone ka debee. Bei, tou teli odoo ee dia nei talai tebiliso. Esiga niba moso hee mapoo dobolone, moso hee mapoo na du dee.

⁸ Niba mi hee mapoo duga, mosobia odoo oso emegei dolone nei teneega, hedebe ee namelee. ⁹ Osoloso mi omapoo odoo paigiga tekepo moodoogolone dimapoo 'Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima koola mapoo moloso,' dee takee. ¹⁰⁻¹¹ Esino niba mi hee mapoo dilesa peledobooga, mosobia oso niba gowoolone moso tenel-ega poogoo, niba diayo bia eli domopoo dilesa, to kitulugu sabolo dia mi basago oso nibada homo mapoo obooga ee dia howo woola mapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. Osoloso niyo dimapoo egeesee takee, 'Niba medee goolee, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee koola hamapoo moloso.' ¹² Esiga ayo nimapoo taka, mosobia kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogoo, nei Godeeye meedilei beeame omapoo dala toowa diayo talai oso Sodom mosobia oso dala talai ee dagadileiso."

Yesuye tei tele poogoo mosobia odoo mapoo taka

(Matiyu 11:20-24)

¹³ "Eeye-ee! Kolasin mosobia odoo osoloso Betesaida mosobia odoo sabolo. Dala toowa oso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Yu dele poogoo odoo mosobia Taya mapoo osoloso Saidon sabolo mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega,

dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeli. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee megigaloso dosou holugaloso silesibili. ¹⁴ Goo egeesee maga Godeeye goo meedilei beeame mapoo dala toowa Kolasin mosobia sabolo osoloso Betesaida mosobia oso talai oso Taya mosobia sabolo osoloso Saidon mosobia oso dala talai ee dagadileiso. ¹⁵ Esino Kapeniyum mosobia odoo niba beeame omapoo Kei mi ma dokodoo ido palaiso, doloso goolee sabolo dosomo? Haye, niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso.

¹⁶ Esiga odoo agayo nibada to duloso toga, yo mo to tolone ka seeso. Esino odoo agayo nibada to duloso niba diya gowooga, yo a gowoolone ka seeso. Esino odoo agayo a gowooga, yayo mo Ma a diye di ee gowoolone ka seeso," diso.

Odoo 72 oso see wedi simi

¹⁷ Yesuye odoo 72 diye di oso goomoga sabolo see wedi sibilesa egeesee takaso, "Lodee, iyo nee hu sabolo takomo sileeme, bo holo odoo ma kulodu debeli oso ibada to duloso mesiloso peegoo galagadiso," diso.

¹⁸ Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, "Keiso saga egee ebedigebugu egesi masi Kei mi ma dokodooga Saiten miyomoo homodobume ayo egeiso. ¹⁹ Esiga niba dui, niyo hebise sabolo homolobe sabolo mapoo dokodoo nibada homoso hamadabalame ayo nimapoo kitulugu olo teneeso. Esiga kitulugu oso Saitenso kitulugu ee dagadileiso moloso. Esiga bi heeso nimapoo dala tenelai mauwe. ²⁰ Esino bo holo oso nibada to duloso mesiloso peegoo kukulo di goo mapoo haga na goomege. Esino nibada hu ee tei gie badeli booka mapoo egee molo omaga goomege," diso.

Yesuye Ama Godee mapoo goomoga tenee

(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Yesu yo Dio Tei oso kitulugu maga goomoga sabolo badolone egeesee takaso, "Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo, goo goolee toowa odoo mapoo yiligebigile poogooso. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yiligebuguso. O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.

²² Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo Ma ka gooleedoo. Esiga odoo ogu bia mapoo Owolo ayo Mayo goo ee yiligebigilame

gooleega, odoe egee bia oso Mayo goo ee diba gooleedalaiso,” diso

²³ Osoloso o hamamee dili odoe mapoo biditoboloso omapoo tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niyo egeli goo susuga mapoo goomege. ²⁴ Bei, ayo nimapoo taka, Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoe daga hoogoo debei sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoe tebisa daga debei oso niyo epedee hagee ogo goo ee agalai doloso balagameleeso. Esino diayo egele. Osoloso diayo goo niyo epedee egee dumolo goo sabolo dulei doloso balagameleeso. Esino diba dule,” diso.

Samaliya odooso emegei di goo

²⁵ Beame hee mapoo tei eligili odoe heeso sibilesa Yesu tei ma susuga ee gooleedoloso badaba beleso egeesee takaso, “Eligili odoe, a gie badeli talame ogoe goo talaiyo?” diso.

²⁶ Yesuye to nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso kasee takoolo? Nayo hesigaloso kasee gweliyo?” diso.

²⁷ Odoe oso to nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dio maga, osoloso nayo kitulugu sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo oso nee wiligi odoe Godee diya goolee. Osoloso no nediliyo diya gweli egesi masi nee odoe onosee diya egeesee goolone ka badebee,” diso.

²⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo. Esiga no goo egesi tolone badoga, goo oso no badoboso kookaiyo gie badeli talaiso,” diso.

²⁹ Esino odoe yayo eyo nediliyo yo tekepo dolone egeesee takaso, “Esino mo odoe ogumo?” diso.

³⁰ Esemé Yesuye yimapoo oposusu hee hagee oposusoso, “Odoe hee Yolusalem maga Yeliko mapoo moumeleeso. Yo eli domopoo moumolome, mesia aboso yo woomele poogoloso eli domopoo magoloso o dugo yayo ka sabolo osoloso o bi susuga sabolo heli tolosa diadeeso. ³¹ Yo eli domopoo talame seemolome, Godee ogo odoe ogo doloso domo badeli odoe oso eli hedebe omaga sibulone egeiso. Osoloso yayo sibulone egeino, odoe egee olo talame seemelee ogoloso peegooga boloodabaso. ³² Osoloso yima hamamee abaga tei moso tegei mapoo tou teli odoe, o bala Libai, yinosee sibulone egeino, odoe eli domopoo mi mapoo homodobuloso tiamolome, peegooga boloodabaso. ³³ Esino Samaliya odoe yinosee eli hedebe omaga sibulone egeino, odoe eli domopoo talame seemolome egeiso. Yayo odoe egee ogoloso yo diya sooloo dalaso. ³⁴ Esemé yo odoe oso tiamelee mapoo dilesa o kolo kookoo

mapoo olipi i sabolo wain i sabolo oso hoduloso dugoso tialoogooso. Osoloso yayo yo o be donki ma dokodoo tiedoloso, odoe soowo moso mapoo ido dilesa yo bameleeso. ³⁵ Osoloso see beame hee mapoo Samaliya odoe oso odoe soowo moso gibadeli odoe mapoo molee ko bakadio yimapoo tenelone egeesee takaso, “Odoe hagee nayo medee bamelee. Esino nayo odoe hagee bolone molee hagee hosudoloso, see nee molee oso pidimologa, ayo see wedi simi beame omapoo, nei o egesi ayo namapoo tenelaiso,” diso.

³⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odoe bakadio hedebe di hageeyo kulodu mesiaso wei eyo odoe tei ogumo?” diso.

³⁷ Esemé tei eligili odoe oso nei egeesee takaso, “Edebeeyo yo sooloo dolone yo pidi odoe ono tei o odoe oso,” diso.

Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo. Esiga no dilesa goo egesi tomo sile,” diso.

Meli dio Mata dio

³⁸ Yesu o hamamee dili odoe sabolo dulone, mi hee mapoo dilesa peledabaso. Esemé mi omapoo badeli sobo hedebe Mataye o moso mapoo Yesu ido palaso.

³⁹ Esemé Matayo omolo Meliye sibilesa Yesuwo homo beiyopoo badolone o to dulone badebeiso. ⁴⁰ Beame omapoo Mataye moso kulodu Yesuwo mooloogoodoo odoe eyo wo silone, tou bei neme Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, “Lodee, moloye nobolo badoga, ayo mobusomo tou ka toga, diya kwasio. Esiga yayo a pidilame nayo yo sibeye dee takee,” diso.

⁴¹ Esino Lodeeye egeesee takaso, “Mata emegei, no tou susuga tomo silone goolone goo diya kodio. ⁴² Esino tou susuga ee ma kulodu tou hedebe hagoono toowa ka moloso. Esino Meliye goo tekepo toowa olo tooso. Esiga odoe heeso goo egee yimagaa peedee dalaime,” diso.

11

Yesuye dokodoo takeli goo ee eligi (Matiyu 6:9-13; 7:7-11)

¹ Beame heeso Yesu mi hee mapoo dilesa dokodoo takamelee koodobume, o hamamee dili odoe heeso egeesee takaso, “Lodee, Yoneeye o hamamee dili odoe mapoo dokodoo takeli goo eligimo silee egesi masi nayo iba nosee dokodoo takeli goo ee eligi,” diso.

² Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo dokodoo takolone egeesee takee: ‘Ma, beame susuga ma kulodu hedebe nee hu toowa doloso mele dee, odoe susuga oso dokodoo poudalame. Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.’”

³ Osoloso beame susuga ma kulodu iyo nali bi ee imapoo tenemelee.

⁴ Osoloso ibada tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nosee odoo susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee,” diso.

⁵⁻⁶ Yesu dokodoo takeli goo hagee eligimeleso koodobuloso dimapoo see egeesee takaso, “Niba to hee hagee goolee. Odoosoo heeso gesi domo mapoo nee mosopoo sibileiso. Esino nayo yimapoo nei siloso tenelai nei mauwe daga, mosobia ma kulodu nee odoo mapoo nei talame dileiso. No nee odoowo mosopoo dileso osulu mapoo kalamadilone egeesee takalaiso, ‘Mo odoo, odoo soo hee mo mosopoo simiga. Esino ayo yo pidilei nei mauwe. Esiga ayo namapoo nei talame ka siba,’ dee.

⁷ Eesega nee odoo moso kulodu badebei oso egeesee takalaiso, ‘No see wedi di. Bei, a mo holo dio sabolo osulu kisiloso tiesamoloso. Esiga a toboloso namapoo nei tenelaima,’ dee.” ⁸ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Esino ayo nimapoo taka, yayo no wulo emegei doloso bi tenelaima. Esino nayo kalamadilone osee howamologa, yayo toboloso namapoo bi tenelaiso.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega niba agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu ee nimapoo yamagalaiso. ¹⁰ Bei, woosali odoo oso goo talaiso. Osoloso esieli odoo oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoo mapoo osulu yamagalaiso.

¹¹ Esiga ma dio niba dui! Odoosoo agayo owoloye di nala poogoo daga, yimapoo daba teneliso? Haya. ¹² Osoloso yayo só ho nala poogoo daga, nayo yimapoo homolobe teneliso? Haya. ¹³ Niba tokenee odoo. Esino niba gooleedooso, nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai. Esiga iba gooleedooso, Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado oso yimapoo woosali odoo mapoo Dio Tei wulo tenemoloso,” diso.

*Yesu dio Belsebul dio
(Matiyu 12:22-30, Maka 3:20-27)*

¹⁴ Beame heeso odoo hee badebeiso. Daga bo holo oso odoo eyo su ma kulodu palademe, to kelega poogoloso badebeiso. Esemee Yesuye odoo eyo su ma kulodu bo holo paladee peegoo habuguso. Osoloso bo holo oso odoo ma kuloduga peegoo gadime, to koo keli odoo yo see to keiso.

Esemee odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadooso. ¹⁵ Esino odoo aboso egeesee takagameleeso, “Yesu yo Belsebuleeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobigili molodoo. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoo taha oso,” dee takagameleeso. ¹⁶ Esemee odoo aboso Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso agalame yimapoo egeesee takaso, “Nayo Kei mi ma dokodoooga goo mudu opusomo di ee imapoo eligi,” diso.

¹⁷ Esino Yesuye diayo goo goolee olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso domo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malaima, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso domo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee pododalaiso. ¹⁸ Esiga Saitenso o mooloogoodoo ma kulodu domo puloso dieso nediliyo ha toga, kaseega yayo wiligi doloso badeli goo oso osee ka malaiyo? Tokenee palaiso. Bei, niyo a Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobugudu deligo daga, ayo goo hagee nimapoo ka taka. ¹⁹ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu ee kamapoo toowo? Esiga diayo takooga, niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁰ Esino ayo Godeeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo silo daga, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo olo simiso.

²¹ Esiga kitulugili odoo oso tai sabolo tio sabolo toloso o moso gibadaga, o bi moso kulodu meli ee edebeeyo heli talaima. ²² Esino see diya kitulugu odoo oso siboga, yayo moso gibadeli odoo wooloso o tai sabolo tio sabolo peedee dalaiso. Osoloso moso kulodu peleso o bi susuga toloso odoo abo mapoo pileiso.

²³ Esiga odoo agayo a dogolo tebelega poogooga, yo amapoo ha tomoloso. Osoloso odoo agayo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo ee Godee maga peegoo hasisobugudu moloso.”

*Bo holo oso see wedi sibili goo
(Matiyu 12:43-45)*

²⁴ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Esiga bo holo oso odoo maga peegoo gadaga, yo dileso miwe poogoo mi mapoo eyo badalai mi esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ‘A mawo daga badebei mapoo see wedi dia,’ dalaiso. ²⁵ Yo sibileso ogoga, moso gelesi kadoloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ²⁶ Osoloso yo see wedi dileso bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso moso

omapoo dabalaiso. Egeeseega odoo hagee eyo daga badeli poogoloso see diya tokenee badalaiso.”

Odoo agayo goomoga sabolo ka do-somo?

²⁷ Yesuye goo hagee odoo mapoo takomolome, odoo mooloogoodoo ma kuloduga sobo heeso toso neligidi egeesee takaso, “No soomagoloso too nedimo silee sobo omapoo Godeeye goomoga tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, emegei. Goo egeesi koo moloso. Odoo agayo Godeeyo to duloso omapoo mesie sabolo siloga, odoo yimapoo Godeeye goomoga teneliso,” diso.

Edebeeyo goo opusomo di ee agalame goomoga

(Matiyu 12:38-42)

²⁹ Edebeeyo Yesu mapoo sibiles mooloogoodeme, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo egee do odoo ee diya tokenee. Osoloso diba wulo goo opusomo di agalame amapoo takeliso. Esino ayo dimapoo goo opusomo di hee eligileime. Esino hedebe Yonayo goo ono dimapoo ka eligilei. ³⁰ Bei, Godeeye Yona mapoo moodoo goo oso Niniba odoo mapoo yayo tei Yona diye di goo ee eligiso. Esiga Odoo Holo amapoo goo peledabalai ee odoo epedee hagee do mapoo Godeeye tei a diye di goo ee eligileiso. ³¹ Osoloso goo meedilei beame mapoo Siba mi eyo wiligi taba sobo onosee nibolo goo meedi mapoo badolone nibada goo meedoloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, yayo eli sage abaga sibiles odoo toowa Solomonoye eligi goo ee dulame simiso. Esino ayo Solomonon dagadileso ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso. ³² Esiga Niniba odoo oso goo meedi mapoo nibolo dobolone, nibada goo meedoloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo tosibume, diba dia goo tokenee mapoo miligi piaso. Esino Yona ayo dagadileso badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takomo sibume, niyo duloso nibada goo tokenee mapoo miligi pile.”

Ibada su mapoo howo oso gadeebugu ka moloso

(Matiyu 5:15; 6:22-23)

³³ “Edebeeyo keme pouloso mada koo mageeya. Osoloso toloso koo geegeeya. Haye, keme pouloso woola mageeya edebeeyo moso kulodu gasiboga gadeebugu ee agalame. ³⁴ Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. Esino nee howo oso tokenee poga nee su susuga neliga malaiso.

³⁵ Esiga obeeyamo. Nee su mapoo gadeebugu egee molo medee hoodo ege. Bei, gadeebugu ee neliga molo malaiso. ³⁶ Esiga nee su ma kulodu gadeebugu toowa oso molone neliga hee me daga, nee su mapoo kemeso pouni masi gadeebugu malaiso.”

Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo taka

(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)

³⁷ Yesu to takameleso koodobume, Pelisi odoo heeso o mosopoo nei nalame ido diso. Esemu Yesu yibolo diloso nei nalame biaso. ³⁸ Pelisi odoo oso Yesuye Yu odoo dia tei magoo ee dedelega poogoloso dee howo sawilega nei ne ogoloso dio dulone diya gooleeso.

³⁹ Esemu Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “Pelisi odoo niba wulo nibada kapu sabolo peleta sabolo hedebe kolo ee hapoolone hee kulodu hapelega pegeli niba egeesi masi doso. Bei, niyo nibada kolo ono hapeliso. Esino sooloo ma kulodu tokenee goo sabolo osoloso bi goomegeli goo oso ka moloso. ⁴⁰ Niba boobada odoo! Bei, Godeeye kolo sabolo osoloso kulodu sabolo moodooso. ⁴¹ Esiga nimapoo bi tebia mologa bi mauwee odoo pidi. Niyo egeesee seega niba tokenee goo mauwe malaiso.

⁴² Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi kobu sabolo bi pepuso abo sabolo medee molone 10 ma kulodu hedebe Godee mapoo tenee dolone nei tei ma hogugu ee ma kulodu goo toowa magoo ee telega pegeliso. Goo ee odoo mapoo goo tekepo moodeli sabolo osoloso Godee gweli goo sabolo oso. Esiga niyo Godee mapoo emegei di bi tenelone goo toowa bakadio hagee tobuloso moodde.

⁴³ Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, edebeeyo niba agalame howo gisili moso kulodu peleso odoo hu toowa too oso bili mapoo bilame goomegeliso. Osoloso eli domopoo edebeeyo nimapoo gasuwoloso emegei di to takooga, niba diya goomegeliso.

⁴⁴ Eeye-ee Pelisi odoo! Niba odoo bi mada magoo masi moloso. Edebeeyo odoo bi egelega, dokodooga diliso. Niba egeesi masi moloso.”

⁴⁵ Osoloso tei eligili odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo Pelisi odoo mapoo tokenee sisi oso ibolo hodobo tokenee ka susu,” diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye see tei eligili odoo mapoo egeesee takaso, “Eeye-ee, tei eligili odoo! Bei, niyo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi goo teneliso. Esino niyo diba pidilone hegi goo ee see niso koo teli.

⁴⁷ Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ta eyo bi mapoo moso pepooko medee tekepo tegeliso. Esino niba gooleedeleyo,

odoo egee bia namawe diayo pilugu oso?
⁴⁸ Niyi namawe diayo goo moodoo teke-
 pona doloso odoo dieso pilugu eyo bi ma
 dokodoo moso pepooko tegeliso. ⁴⁹ Esiga
 Godeeye niyo goo moodoo olo hoodo
 ogooso egeese takaso, 'Ayo Godee maga to
 toloso kokodo takomo sili odoo sabolo diye
 di odoo sabolo Isalael odoo mapoo diye
 dalaiso. Esino diayo abo piligilone abono
 wulo dala tenelaiso,' diso. ⁵⁰⁻⁵¹ Osoloso
 mi bei mooloogoo omaga sibulone namawe
 diayo Godee maga to toloso kokodo takomo
 sili odoo piligimo simiso. Egeeseelone di-
 ayo Eibolo maga wooloomalai bei mooloo-
 gooloso abaga simino Sekalaya woolooma-
 loso omapoo koodobiaso. Bei, diayo
 Sekalaya yo tei moso tegei ogo osoloso
 Godee mapoo gala wooloso sili dousulu ogo
 doloso domo omapoo woolomaso. Esiga
 epedee hagee do odoo niyo namawe diayo
 Godee maga to toloso kokodo takomo sili
 odoo pilugu eyo nei tokenee niyo talaiso.
 Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Bei, niyo
 namawe diowo tokenee eyo nei talaiso.

⁵² Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, Godee
 gooleedalai osulu yeli ki bi niyo mada
 magoloso ka doso. Osoloso niyo edebeeyo
 osulu omaga gadiyaga, kisiloso see niso koo
 gadu domoloso."

⁵³⁻⁵⁴ Yesuye Pelisi odoo sabolo tei eligili
 odoo mapoo to takemeleso koodoboloso
 diba poogoloso diso. Esemé diayo
 diya komonolone hamamee beame abo
 mapoo Yesu mapoo woosali goo opusomo
 opusomo di woosameleeso. Bei, diayo
 goomoga Yesuye to nei taka ee ma kulodu
 Moseseeye tei magoo gababuoga, yo toloso
 goo meedilame.

12

*Yesuye goo bakadio gweli odoo mapoo
 kokodo taka*

(Matiyu 10:26-27)

¹ Osoloso beame domo omapoo odoo
 susuga oso Yesu mapoo mooloogoodolone
 diya kumugulone nei halagabugu nei
 halagabugu diso. Esemé Yesuye daga o
 hamamee dili odoo mapoo egeese takaso,
 "Niba obeeyamo! Pelisi odoo oso goo
 bakadio gweli goo ee wo habia egeesi masi
 moloso. Bei, wo giedege wo habia sabolo
 hamaga, wo giedege tokenee palaiso.
² Esiga goo susuga mada egee molo see
 woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo
 koo duli goo ee see woola takooga duleiso.
³ Osoloso niyo mada taka to ee see woola
 takooga duleiso. Osoloso niyo moso kulodu
 dudu mapoo mada taka see hamamee odoo
 susuga dulame moso omu ma dokodooga
 neligidi woola takalaiso.

Godeebolo ebi

(Matiyu 10:28-31)

⁴ Esiga emegei, ayo nimapoo taka. Odoo
 wulo su hagee wooloomali yobolo na ebi.
 Bei, yo hedebe su wooloomali ee goolee-
 doo, esino dio wooloomali yo tebile. ⁵ Esino
 ayo nimapoo taka. Niba hedebe Godeebolo
 obulone ka debee. Bei, odoo woolooma-
 loso dio Dou mi mapoo toodalai kitulugu
 yimapoo moloso. Esiga niba hedebe Godee-
 bolo obulone ka debee. ⁶ Esiga niyo só
 pepuso dee tiadoo molee ko ta oso teliso.
 Esino ee ma kulodu Godeeye só pepuso
 hedebe koo boobado bigili. ⁷ Osoloso Godee-
 eye nibada wudu susuga yo gooleedooso.
 Bei, wudu susuga egee yayo olo hesigasas.
 Esiga niba haga na ebi. Bei, Godeeyo howo
 woola só ee goo toowa koo moloso. Haye.
 Niyo goo toowa ka moloso."

*Odoo howo woola Kelisowo goo yilige-
 bigi*

(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ "Esiga ayo nimapoo taka. Odoo
 agayo odoo howo woola tobudulone yayo
 amapoo tei too goo ee woola yiligebuguga,
 nei Odoo Holo ayo Godeeyo momaiye
 eyo mudugiyo abaga tobudulone yo mo
 odoo dalaiso. ⁹ Esino odoo agayo odoo
 howo woola tobudulone amapoo tei tele
 poogoo goo ee woola yiligebuguga, nei
 ayo Godeeyo momaiye dia mudugiyo
 abaga tobudulone yo mo odoonee dalaiso.
¹⁰ Osoloso odoo agayo Odoo Holo amaga
 to tokenee takooga, Godeeye o tokenee
 hapoloso boobado bigileiso. Esino odoo
 agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee
 takooga, o tokenee ee Godeeye hapalaime.

¹¹ Esiga edebeeyo niba howo gisili moso
 mapoo osoloso wiligi odoo taba eyo moso
 mapoo nibada goo meedilame ido pologa,
 niyo nei takalai ee haga na goolee. ¹² Bei,
 niyo omapoo peleso tobudulone, to takalai
 ee Dio Tei oso nimapoo eligileiso."

Yesuye bi bei odoowo goo oposusu

¹³ Odoo mooloogoodoo ma kuloduga
 odoo heeso Yesu mapoo egeese takaso,
 "Eligili odoo, nayo mo ei mapoo takee, yayo
 ibada ama ta eyo bi gilibo toloso badolone
 bi susuga yayo egee bamolo puloso abo
 hodio amapoo tenelame," diso.

¹⁴ Esemé Yesuye yimapoo nei egeese
 takaso, "Emegei, amapoo kitulugu mauwe,
 nee bakadio nimapoo nibada nama ta eyo
 bi domo puloso pilei," diso. ¹⁵ Yesuye
 see odoo omapoo debei mapoo egeese
 takaso, "Niba obeeyamo! Niba bi bei doloso
 badalai goo omapoo haga na goomege. Bei,
 bi bei doloso badalai goo oso tei gie badeli
 koo teneli," diso.

¹⁶ Osoloso Yesu to hagee takoloso see dio
 masi hagee oposususo, "Bi bei odoo o mi

mapoo yayo nei howo segei oso nali bi diya palagaso. ¹⁷ Osoloso eyo nediliyo egeesee takaso, ‘Nei nali bi hagee malai amapoo moso hee mauwe. Esiga ayo ogoosoo talaiyo?’ diso.

¹⁸ Esemeyo egeesee takaso, ‘A mo nei nali bi mageli moso guobuguloso see moso toowa abo tegelaiso. Osoloso ayo nei nali bi sabolo bi abo sabolo moso ee ma kulodu malaiso. ¹⁹ Egeesega amapoo bi tekepo bei oso dugo susuga ee ma kulodu osee ma malaiso. Esiga a tou hee talai mauwe. Esino a goomoga sabolo wulo badolone, wo sabolo osoloso howo sabolo namalaiso,’ diso.

²⁰ Esemeyo Godeeye yimapoo egeesee takaso, ‘No hoobada odoodoo! Esiga epei gesi nee gie badeli ayo namaga peedee dalaiso. Osoloso nayo nee su pidilame bi malosoo meli see odoo agayo ka talaiyo?’ diso.”

²¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odoo agayo mipoo hamapoo bi bei mooloogoo malosoo badolone, nei Godeeyo howo woola goo toowa telega poogoo, goo hageesi oso yimapoo peledabalaiso,” diso.

*Tei tolosoo dobolone haga na goolee
(Matiyu 6:25-34)*

²² Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo amapoo haga na goolee. ²³ Bei, nei nali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁴ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nei nali bi dieso sogoloso koo gooloojali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino Godeeye dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁵ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo amapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye. ²⁶ Goo pepooko hageesi moodolai nimapoo kitulugu medaga, niba see goo abo mapoo haga na goolee.

²⁷ Osoloso niba see doobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diayo dieso nediliyo pidilei tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino doobudu meli palapalawa oso tekepo oso Solomonoye dugo kali tekepo ee dagadi. ²⁸ Esiga doobudu meli palapalawa tekepo oso epei gabisilesosoo moloso, see beame

hee mapoo woseliso. Esino Godeeye palapalawa amapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Niba tei too kibile odoo oso debei masi na debee. ²⁹ Esiga niba nei sabolo howo sabolo namalai mapoo haga na goolee. ³⁰ Bei, mi odoo oso bi egee talame diya gweliso. Esino nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedoosoo. ³¹ Esino niba daga malalo diya esie, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee talame. Niyo egeesee seega nei yayo bi niyo goomoga ee nimapoo tenelaiso.

³² Esiga niba haga na ebi. Bei, sipi be bali odoo oso o be medee bali egeesi masi, Godeeye niba medee egeesee bamoloso. Osoloso niba ebia sabolo na debee. Bei, Godeeye niba yibolo wiligi doloso badalame yayo goomoga sabolo niba olo hesiaso. ³³ Nibada bi odoo mapoo teneloso nei molee tolosoo bi mauwe odoo mapoo pi. Niyo egeesee seega, nei Kei mi ma dokodoo bi bei nibada hu sabolo malaiso. Bi bei ogosoo Kei mi ma dokodoo mologa mauwe pagalaime. Bei, mi amapoo heli teli odoo oso sibilesosoo bi ee heli koo teli. Osoloso siso bi koo nali. ³⁴ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso amapoo meliso.

*Odoo Holo oso sibilei goo mapoo mopoodoo doloso debee
(Matiyu 24:45-51)*

³⁵ Esiga niba bi mopoodoo doloso goo mapoo dulone dobolone keme peyigaloso debee. ³⁶ Bei, tou teli odoo oso dia wiligi odoo ee sobo hu wo nalame di siboga, agalame bameli egeesi masi debee. Bei, yayo see wedi sibilesosoo osulu mapoo kalamadiga osulu saga yadalaiso. ³⁷ Tou teli odoo oso sibilei mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo simi ogoloso dimapoo goomogalaiso. Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoo yayo o tou teli odoo ogoloso goomogolone, diba bulume doloso dimapoo nei nali tenelaiso. ³⁸ Esiga wiligi odoo oso sibilei, yo gesi domo sibumobelee o, kudi daga takooaga sibumobelee, beame diba gooleede. Esino o tou teli odoo oso yayo egee sibo mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo sibilesosoo diba ogoloso dimapoo goomogalaiso. ³⁹ Esino niba goo hagee medee goolee. Edebeeyo heli teli odoo oso o mosopoo sibilei beame ee duulosoo badebei diepi, yo olo mopoodoo doloso bolone badolone, heli teli odoo oso simi ogoloso yayo habigili. ⁴⁰ Esiga niba olo mopoodoo doloso dulone bolone ka debee. Bei, Odoo Holo ayo sibilei beame niba gooleede.”

⁴¹ Esemeyo Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no dio masi hagee takoo wulo hedebe iyo

dulame ka takala o, odoo susuga oso dulame ka takala?" diso.

⁴² Esemé Lodeeye nei egeesee takaso, "Goo mapoo mesimo silone tou tekepo teli bali odoo ogumo? Wiligi odoo oso odoo egeesi masi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoo susuga gibolone yayo dimapoo wo tenemalame. ⁴³ Osoloso wiligi odoo oso peegoo dileso badoboso see wedi sibilesso ogoga o tou teli odoo oso o tou ee medee tekepo tolone badebei ogoloso yimapoo goomogalaiso. ⁴⁴ Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoo oso o tou teli odoo oso tou medee tekepo tolone badebei ogoga, yayo see yimapoo o bi susuga ee bamelee dalaiso. ⁴⁵ Esino tou tokeen teli odoo oso o wiligi odoo saga sibilega poogooga eyo nediliyo egeesee takalai malaiso, 'Mo wiligi odoo saga koo sibo,' doloso, emegei sobo sabolo giso sabolo tou teli odoo abo woomele poogoloso, wo sabolo yugune sabolo ee nolone halabolone badalaiso. ⁴⁶ Yo egeesee badolone mopoodoo delega badebei mapoo, o wiligi odoo oso sibilesso peledabalaiso. Egeeseega o wiligi odoo oso sibilesso yo Godee mapoo odoo koo mesili sabolo badalame, yo diya woomelesso peegoo togobigileiso.

⁴⁷ Esiga tou teli odoo oso o wiligi odoo oso goomoga goo ee gooleedoloso tou ee telega poogoloso mopoodoo delega badoga, yo diya woolaiso. ⁴⁸ Esino tou teli odoo oso o wiligi odoo oso goomoga goo ee gooleedelega badolone goo ee telega badoga yo haga woolaime. Esiga Godeeye edebeeyo yo tou toowa talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou ee toowa tolone badalame. Osoloso Godeeye edebeeyo tou pepooko talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou pepooko ee tolone badalame.

Mesie goo mauwe, esino domo pilei moloso

(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ Ayo odoo susuga domo puloso dou galagalame mi toowa mapoo ka simi. Esino dou oso paiya ee agalai a goomogo. ⁵⁰ Esino ayo dala talai beame olo siboso. Esiga amapoo goohele toowa oso moloso. Esino ayo dala ma kuloduga gaduga, goohele amapoo egee molo amapoo mauwe pagalaiso. ⁵¹ Esiga niyo goo goolee oso a mipoo hamapoo mesie goo tosimidoo dee gweliyo? Haye, domo pilei goo ee tosimi. ⁵² Esiga epedee domo hamaga dulone soosoo ma kulodu domo pimalaiso. ⁵³ Egeeseelone ama dio owolo giso holo dio domo pileiso. Osoloso owee dio owolo sobo holo dio domo pileiso. Osoloso gisowo owee dio osobo dio domo pileiso."

Gooso peledabalai beame ee medee ogoloso gooleedalai

(Matiyu 16:2-3)

⁵⁴ Yesuye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, "Niba kei ma dokodoo ogoga hemiye mologa, niyo egeesee takeliso, 'Epedee howo sibolodoo,' deliso. Egeeseega howo tei sibiliso. ⁵⁵ Osoloso niba kei ma dokodoo ogoga kolobo me poogoloso kei dasege mologa, niyo egeesee takeliso, 'Epei mi kibolodoo,' deliso. Egeeseega mi kibiliso. ⁵⁶ Niba goo bakadio gweli odoo! Howo sibilei goo sabolo osoloso mi kibilei goo sabolo niba olo gooleedooso. Esino bei kasee maga niba epedee hamapoo goo egee peledoboo ogoloso gooleedelega ka dabala?"

Namapoo goweli odoo sabolo mesie

(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ "Niba kasee maga nisono goo tekepo talai goo ee gooleedelega ka dabala? ⁵⁸ Esiga namapoo goweli odoo oso no goo meedilei mapoo ido duga, no saga eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodolega poogooga, yayo no goo meedili odoo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega see goo meedili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ⁵⁹ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone, nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino yayo molee hesia sabolo tubuloso nayo teneega, no peegoo dileiso."

13

Niba nibada goo tokenee maga miligi pilega poogooga, niba wedileiso

¹ Beame omapoo odoo abo oso sibilesso Yesu mapoo Gelili odoo aboso Godee mapoo gala hu wooloso tenelone do-boome, Paileteeye diba pilugu goo ee opo-susoo. ² Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niyo goo hagee ogoloso kasee gooleesomo? Gelili odoo abo pilugu odoo hagee biaso Gelili odoo susuga ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ³ Haye, egeesenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debel-ega poogooga, goo hedebe egeesee nosee nimapoo peledabalaiso. ⁴ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Silowam mi mapoo moso egi doko tegei oso goboolone odoo 18 piluguso. Odoo 18 pilugu hagee biaso Yolusalem odoo ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ⁵ Haye, egeesenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso

Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee noosee nimapoo peled-abalaiso.”

⁶ Osoloso Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Odoos heeso geleipi ko segei ma kulodu pigi homo tabameleso. Esino beame heeso segili odoos pigi ko goolame agalame simiso. Esino sibiles egeino, pigi ko pelega molome egeiso.

⁷ Esemeyayo o homolee bali tou teli odoos mapoo egeesee takaso, ‘Dugobakadio hedebe di ma kulodu a goomogaso, pigi homo hagooso ko poga nalame. Esino yo ko pele. Esiga heemagee. Yayo mo homolee ma kulodu molome mi tekepo ee namalai tekeponee,’ diso.

⁸ Esemeyayo o tou teli odoos mapoo egeesee takaso, ‘Iba epedee dugobakadio hedebe ma kulodu bolone, ayo medee mi nemalaiso.’ ⁹ Egeesee ma kulodu yayo ko poga, tekepo. Esino yayo ko pelega poogooga, omapoo iba homo su egee heemagalaiso,’ diso.”

Yesuye sobo gauwuloso sili tekepo moodoo

¹⁰ Yu odoos hasali beame hee mapoo Yesuye dia howo gisili moso mapoo peleso eligimeleso. ¹¹ Beame omapoo sobo hee dugoo 18 ee ma kulodu badolone bo holoso o kulodu badoboome, yayo beame susuga ma kulodu gauwuloso siliso. ¹² Esino Yesuye yo ogoloso yo malalo hapoo sibe doloso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no beame susuga ma kulodu gauwuloso egee silo epedee hamapoo olo mauwe poogooso,” diso. ¹³ Egeesee takoloso Yesuye o deeso sobo ee sigeso. Esemeyayo beame omapoo sobo gauwuloso sili ee see hoododoloso tekepo silame bei mooloogooloso Godee mapoo goomoga poudoos.

¹⁴ Esemeyayo howo gisili moso wiligi odoos taba oso Yesuye diayo hasali beame mapoo sobo tekepo moodoo ogoloso diya komonolone odoos susuga mapoo egeesee takaso, “Sadee hedebe ma kulodu beame 7 moloso. Esiga odoos susuga oso beame 6 ma kulodu tou talai tekepo. Esiga niyo beame 6 hama kulodu odoos paiye susuga gilimado sibiles tekepo moodoolai tekepo. Esino niyo iyo hasali beame mapoo sibiles goo egeesi moodoolai tekeponee,” diso.

¹⁵ Esemeyayo nei yimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoos. Bei, niba susuga oso hasali beame mapoo bulumakau ebige pidiga buguloso howo nalame hado diliso. ¹⁶ Esiga niyo iyo hasali beame mapoo nibada be hu pidiliso. Esino iyo hasali beame mapoo Eibalahameeyo eiye hagee tiso tia masi tiamolome pidibugu egee tekeponeeyo?”

Bei, Saitenso kitulugu oso sobo hagee dugoo 18 ee ma kulodu tiso tialoso melee masi meleeso.”

¹⁷ Yesuye to hagee taka goo oso yimapoo kamanali odoos mapoo simili goo teneeso. Esino odoos abo oso Yesuye goo medee tekepo moodoogamo sili ogoloso diya goomogaso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo ee Yesuye dio masi eligi

(Matiyu 13:31-33, Maka 4:30-32)

¹⁸ Osoloso Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogoo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ¹⁹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko diya pepooko toloso o homolee mapoo segei egeesi masi moloso. Esiga homokoko pepooko oso peleso homo toowa poloso, dee bo moodooga, soos sibiles omapoo ou tagagaliso.

²⁰ Ayo ogoo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo?”

²¹ Ee egeesi masi. Soboso palawa wo silame, daga homolone palawa wo toowa ma kulodu yist pepooko kuko siliso. Egeeseega yist pepooko oso palawa wo ee diya kodiliso.”

Osulu pepooko

(Matiyu 7:13-14,21-23)

²² Yesuye Yolusalem mapoo dulone, mosobia pepooko abo eli domopooga dagamo dulone, Godeeyo to eligimo diso. ²³ Egeeseemo dumolome odoos heeso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, odoos wulo hedebe bakadio oso gie badeli ka talaiyo?” diso.

Esemeyayo nei yimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Niba osulu pepooko maga gadilame diya kitulugi. Bei, ayo nimapoo taka, odoos susuga oso osulu pepooko omaga gadilame diya kituluguleiso, esino diba omapoo gadilei tebileime. ²⁵ Bei, moso eyo amaye toboloso osulu kisileiso. Egeeseega niyo peegooga silesibulone osulu yamagalame osulu mapoo kalamadileiso. Egeeseelone egeesee takalaiso, ‘Wiligi odoos, iba gabilaiya osulu yamagee,’ dalaiso.

Esino yayo egeesee takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo?’

²⁶ Egeeseega niyo nei egeesee takalaiso, ‘Iba nobolo hodobo silesibulone wo sabolo howo sabolo namo siliso. Osoloso ibada mi mapoo nayo imapoo to tekepo eligimo siliso,’ dalaiso.

²⁷ Esino yayo nimapoo see egeesee takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo? Niba ayo hagee bado mapoo na sibadee. Amaga peegoos diadee,

niba goo tokenee tomo silesibili odoos, dalaiso.

²⁸ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli mi maga peegoo poogooga, peegooga dobolone, Eibalaham dio Yekob dio osoloso Aisek dio osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoos susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo do ogoloso gooholone mei kumudoo sabolo dobolone pupusiga malaiso. ²⁹ Osoloso mipoo toowa hamapoo debeli mi susuga maga odoos susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wo nalame sibilesa dabalaiso. ³⁰ Esiga odoos susuga eyo howo woola odoos hu toowa tolosa epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola odoos wuluge masi dabalaiso. Esino odoos susuga eyo howo woola odoos wuluge epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola diba hu toowa tolosa dabalaiso.”

Yesuye Yolusalem goolee goo
(*Matiyu 23:37-39*)

³¹ Beeame omapoo Pelisi odoos abosa sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “No mi hagee poogoloso see mi hee mapoo di. Bei, Helodeeye no wooloomalame ina,” diso.

³² Esemee nei Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dileso dobu so masi Helodee mapoo takee, ‘A epei osoloso godigi mapoo bo holo paladee odoos sabolo osoloso odoos paigiga sabolo ee tekepo moodoolone badalaiso. Osoloso see beeame bakadio hedebe di mapoo a mo tou hosudalaiso,’ dee takee. ³³ Tei taka, epei sabolo osoloso godigi sabolo osoloso beeame hee sabolo mapoo mo tou ee osee tomo dileiso. Bei, edebeeyo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoos ee Yolusalem mi peegoo wooloomalai tekeponee.

³⁴ Yolusalem, Yolusalem, nayo kasee maga Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoos piliguloso see Godeeye diye di odoos ee piligilame yoso ka enigeliyo? A beeame kasolo mapoo kolokoloso o pe medee gilimadoloso wili egeesee selame ayo nee holo gilimado sibilame goomegeliso. Esino no koo goomegeli. ³⁵ Esiga Yolusalem odoos, niba dui. Nibada tei moso ee mosoowe malaiso. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beeame oso siboga, niyo egeesee takalaiso, ‘Odoos Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,’ dalaiso. Beeame omapoo niyo a see agalaiso.”

14

Yesuye Pelisi odoowo mosopoo di

¹ Yu odoos diayo hasali beeame heeso Yesu Pelisi odoowo wiligi odoos taba eyo

mosopoo peleso nei nalame badebeiso. Esemee odoos susuga oso Yesu mapoo medee hodoo dileso yimapoo balagameleeso. ² Bei, moso ee ma kuludu odoos hee paiye toowa oso tolosa o su susuga tidodoloso molome egeiso. ³ Egeesee ogoloso Yesuye Pelisi odoos sabolo osoloso tei eligili odoos dimapoo egeesee takaso, “Iyo hasali beeame mapoo odoos tekepo moodoolai ee ibada teiyo?” diso. ⁴ Esino diba to hee takee. Esemee Yesuye odoos ee o deeso sigime tekepo paso. Osoloso yo diye diso.

⁵ Osoloso yayo see Pelisi odoos sabolo osoloso tei eligili odoos sabolo mapoo egeesee takaso, “Nima kuludu nibada holo hee, o, bulumakau egesi oso iyo hasali beeame mapoo midoo ma kuludu todobuoga, yo peegoo tamagelega pagalaisomo? Haya. Niyo yo midoo ma kuluduga peegoo tamagalaiso,” diso. ⁶ Esemee diayo Yesu mapoo nei takalai me poogooso.

Eyo nediliyo toowa dalai sabolo osoloso pepooko dalai goo sabolo

⁷ Yesu moso ee ma kuludu badolone egeino, odoos susuga oso wo ne mapoo sibulone odoos hu toowa too oso bili mapoo bulumalame diya goolee sabolo sibume egeiso. Esemee Yesuye dio masi hagee dimapoo egeesee takaso, ⁸ “Odoos heeso namapoo takolone sobo hu wo ne mapoo sibeye daga, no sibilesa wo nalame saga dileso odoos hu toowa too oso bili mapoo na bie. Bei, odoos hu toowa too hee nama hamamee sibilei malaiso. ⁹ Egeesega mosowo amaye namapoo egeesee takalaiso, ‘Nayo egee bado mapoo odoos toowa oso bie dee. Esiga no toboloso hamamee koo bilame di,’ dalaiso. Egeesega no hamameesee mapoo bilame diya simiye sabolo dileso bileiso. ¹⁰ Esino sobo hu wo nalame no sibeye daga, no sibilesa hamameesee bie. Egeesega mosowo amaye no hamameesee mapoo badebei ogoloso no see malalo koodoo peleso bie dalaiso. Osoloso wo ne mapoo buluma odoos oso goo hagee ogoloso no odoos toowa dalaiso. ¹¹ Esiga odoos agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoos agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei yo Godeeye toowa dalaiso.”

¹² Osoloso Yesuye see yo sibeye dee taka Pelisi odoos mapoo egeesee takaso, “No wo toowa nalame nee odoos sabolo osoloso nemei dio sabolo osoloso nee soosoo sabolo osoloso nee bi bei odoos sabolo na gilime. Bei, nayo diba gilimaga, nei diayo dibolo hodobo wo nalame no idileiso. Egeesega no nei hee talaime. ¹³ Esino no wo toowa nalame mopoodoo doloso wulo bi mauwe odoos sabolo, osoloso kido todobia odoos

sabolo, osoloso su kakawa poogoo odoo sabolo, osoloso howo si odoo sabolo ee gilime. ¹⁴ Bei, nayo goo hageesi moodooga, Godeeye namapoo nei tenelaiso. Bei, diayo nei namapoo egeesi pidilei tebile. Esiga Godeeye howo woola tekepo debeli odoo oso wedia maga hogadilei beeamo omapoo Godeeye namapoo nei tenelaiso.”

Wo ne toowa eyo goo maga dio masi taka

(Matiyu 22:1-10)

¹⁵ Yesubolo hodobo wo nolone debeli odoo heeso to hagee duloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo peleso hodobo wo nalai odoo diba diya goomogalaiso,” diso.

¹⁶ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odoo heeso wo toowa nalame mopoodoo doloso odoo susuga gilimaso. ¹⁷ Osoloso wo olo nalame o tou teli odoo hee mapoo dileso yayo gilimadoo odoo ee iyado sibe diso.

¹⁸ Esemee o tou teli odoo oso diba gilimalame simi ogoloso diayo wo ne mapoo sibilei gowoolone goo abo maga gameenee goo takaso. Egeeseelone odoo heeso yimapoo egeesee takaso, ‘A mi neiso epedee too. Esiga a dileso mi egee agalaiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odoo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

¹⁹ Esemee see odoo heeso egeesee takaso, ‘A bulumakau 10 neiso epedee too. Esiga bulumakau egee sabolo tou talai tebia beleso dibolo tou talame dileiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odoo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

²⁰ Osoloso see odoo heeso egeesee takaso, ‘A sobo epedee hu. Esiga a wo ne mapoo sibileime,’ diso.

²¹ Odoo susuga oso egeesee takageme, to todili odoo oso see wedi dileso o wiligi odoo mapoo odoo susuga oso taka goo susuga ee yimapoo takaso. Esemee wo ne eyo wiligi odoo taba oso diya komonolone see o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘No saga dileso mosobia domopoo bi mauwe odoo sabolo, osoloso kido todobia odoo sabolo, osoloso su kakawa poogoo odoo sabolo, osoloso howo si odoo sabolo iyado sibe,’ diso.

²² Esemee o tou teli odoo oso saga dileso odoo iyado sibileso o wiligi odoo mapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, ayo odoo abo olo iyado simiso. Esino debi pooba abo odoo mauwe moloso,’ diso.

²³ Esemee wiligi odoo oso see o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘No see dileso odoo eli domopoo egee silesibo sabolo osoloso wadou moso mapoo debeli odoo ee hapoo sibilame to kitulugu sabolo takee, mo moso kulodu debi pooba ee edebeeyo

tolo tebilame. ²⁴ Esiga ayo namapoo taka, wo ne hagee ma kulodu odoo daga ayo gilimome sibilei gowe odoo oso wo ayo mopoodoo doo nalaima,’ diso.”

Yesu dadalai goo ee kaseeyo?

(Matiyu 10:37-38)

²⁵ Odoo susuga oso Yesu dedeme, Yesuye dimapoo bidi toboloso tobudulone egeesee takaso, ²⁶ “Odoo agayo ama sabolo, osoloso owee sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso owolo sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o gie badeli sabolo mapoo diya goolone, nei a goolee pepooko daga, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile. ²⁷ Osoloso odoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso ayo di hamamee dedelega poogoo, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile.

²⁸ Edebeeyo kulo moso tagalame gooleega, yo daga badolone yayo kulo moso tagalai molee tebia beleso agalame hesigileiso. ²⁹⁻³⁰ Bei, yo daga molee hesigilega tou bei mooloogoo, molee hosudoga, tou hoo malaime. Egeeseega odoo susuga oso moso ee togodelega poogoo ogoloso manolone yilgilone egeesee takalaiso, ‘Odoo hagee moso tagalame bei mooloogooso. Esino hosudalai tebile,’ dalaiso.

³¹ Dio masi hee hagooso. Mi bakadio oso ha talaiso. Egeesee ma kulodu mosodei heeso odoo 10,000 gilimado sibileiso. Osoloso mosodei heeso odoo 20,000 gilimado sibileiso. Esino odoo 10,000 gilimadoo ha teli wiligi odoo taba oso daga medee badolone, odoo 20,000 mapoo ha talai tebia beleso goo ee goolone badalaiso. ³² Osoloso yayo o odoo sabolo odoo 20,000 mapoo ha talai ee koo tobuoga, yayo o odoo hee odoo 20,000 gilimado simi dia wiligi odoo taba mapoo to todi dalaiso, yibolo see mesilame. ³³ Esiga odoo agayo ama hamamee dadalame gooleega, yayo o bi susuga poogoloso a ka deedeede sibe.

³⁴ Solu ee bi tekepo. Esino solu hadali medaga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo? ³⁵ Esiga solu egee goo mauwe mologa, odoo susuga oso solu egee togobigileiso.

Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

15

Yesuye sipi be osugoba maga dio masi taka

(Matiyu 18:12-24)

¹ Tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo Yesuwo to dulame sibileso debeiso. ² Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo

oso goo hagee ogoloso gowoolone egeesee takagameeleso, "Odoo hagooso tokenee teli odoo ee gilimadoloso dibolo hodobo wo namo siliso," diso.

³ Esemee Yesuye dio masi hagee dimapoo takaso, ⁴ "Sipi be hu bali odoo oso o sipi 100 bameleeso. Egeesee ma kulodu hedebe osugobooga, yayo ogooo goo moodoolaisomo? Yayo go woolalowe poogoo mapoo o sipi be abo 99 mapoo hologooloso, see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ⁵⁻⁶ Yayo esimeleso ogoga, yo goomogolone sipi be ee mosopoo imado sibileiso. Osoloso o odoo abo ee gilimadoloso egeesee takalaiso, 'Mo sipi be osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibileiso abolo goomoga poude,' dalaiso. ⁷ Esiga ayo nimapoo taka, Kei mi mapoo odoo 99 Godeeyo howo woola tekepo debeli dia goo mapoo goomoga goo oso osee moloso. Esino goo tokenee teli odoo hedebe o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoo-booga, Kei mi mapoo goomoga toowa oso malaiso."

Yesuye molee ko oso osugoba maga dio masi taka

⁸ "Beamee hee mapoo sobo hee o molee ko 10 ma kulodu hedebe osugobalaiso. Eseeega yo ogooo goo moodoolaisomo? Yayo keme pudoloso esiamo silone, o moso kulodu goko oso kakabalaiso. ⁹ Osoloso yayo o molee ko osugoba ee ogoga, yayo o odoo ee iyadoloso egeesee takalaiso, 'Mo molee ko osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibileiso abolo hodobo goomoga poude,' dalaiso. ¹⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee teli odoo hedebe o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoo-booga, Godeeyo momaiye susuga Kei mi ma dokodoo egee do oso goomoga toowa poudileiso."

Yesuye holaisoso peegoo dobudo di maga dio masi taka

¹¹ Yesuye see dio masi hee hagee odoo mapoo egeesee oposusoso, "Odoo hee owolo giso holo bakadio debeiso. ¹² Esino beamee heeso omoloye ama mapoo egeesee takaso, 'No toga nee bi ayo talai malalo epedee amapoo tenee,' diso. Esemee amaye owolo bakadio ee ma kulodu o bi abo puloso dimapoo piso.

¹³ Esemee omoloye beamee abo poogoloso hamamee amameeye yimapoo bi pi ee toloso see odoo abo mapoo neiso toloso see mi hee eli sage mapoo diso. Yo omapoo dileso tokenee goo ma kulodu badolone, o molee toowa hosudooso. ¹⁴ Yayo o molee toowa hosudooloso melee beamee omapoo mi kibiya oso mi omapoo hodia goo meleso. Esemee yayo see gilibo holo masi badolone, hodia goo toowa egeliso.

¹⁵ Esiga yayo molee tou talame mosobia odoo hee mapoo dileso peledabaso. Esemee mosodei odoo ogoso yo o go mapoo dileso o be bamelee diso. ¹⁶ Esemee yo dileso be hu nei nolone beso nali nei ee ogoloso nalame gweliso. Esino odoo heeso beyo nei sabolo osoloso nei abo sabolo yayo nalame koo tosibili.

¹⁷ Yayo egeesee badebei ma kulodu, beamee heeso yimapoo goo goolee tekepo oso sibume, yayo egeesee gooleeso, 'Mo mamoo tou toloso nei teli odoo susuga ee hodia sabolo koo debeli. Esino a hamapoo hodia sabolo badolone talame ka seeso. ¹⁸ Esiga a see wedi dileso mo ma mapoo egeesee takalaiso: Ma, ayo Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. ¹⁹ A tokenee odoo. Esiga nayo see epedee amapoo mo holo dalai tekeponee. Esino tekepo, nayo a nee tou toloso nei teli odoo hee dee takee,' diso. ²⁰ Osoloso yo amameeye badebei mi mapoo diso.

Esino yo eli sage abaga osee sibumolome, amaye ogoloso owolo diya sooloo dolone, yayo saga hogoo dileso owolo mapoo booolomaloso adaso.

²¹ Esemee owoloye yimapoo egeesee takaso, 'Ma, a Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. A tokenee odoo. Esiga nayo amapoo mo holo dalai tekeponee,' diso.

²² Esino amaye o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, 'Dugo tekepo sabolo osoloso homo bi sabolo osoloso dee sesa mapoo kali ki bi sabolo saga tosibileso yimapoo kadige. ²³ Osoloso mo gala hu ma kulodu bulumakau be hu kauwa wooloso si. Osoloso hodobo wo nolone goomogalalaiso. ²⁴ Bei, mo holo hagee olo tano, see epedee gie badoso. Osoloso olo dobudo diso, esino epedee ogoso,' diso. Esiga diayo hodobo wo nolone goomoga poudooso.

²⁵ Diba egeeseelone doboome, emei o homolee ma kulodu tou temeleso sibulone, amayo moso kulodu odoo susuga goomogolone hopolone kosaiya pegigamolome duso. ²⁶ Esemee yayo o tou teli odoo hee idoloso yimapoo woosaso, 'Mo mamoo moso ma kulodu ogooo goo tolo?' diso. ²⁷ Esemee o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nomolo epei simiso. Esiga namaye owolo yo medee tekepo wedi simi ogoloso, goomogolone bulumakau be hu kauwa wooloso siloso wo toowa ka nalagamoloso,' diso.

²⁸ Esemee emei goo hagee duloso komonolone wo ne mapoo dile. Esemee amaye sibileso o daga holo yo wo ne mapoo gadilame giso. ²⁹ Esino yayo ama mapoo egeesee takaso, 'Ayo dugo susuga ma kulodu nee tou teli odoo masi silone nee to mapoo mesimo silone tou toowa temeleso.

Esime nayo gout be hu pepooko wooloso amapoo takolone, nee odoos sabolo neye, dee takele. ³⁰ Esino nowolo hagooso nee bi sabolo nee molee sabolo toloso domo sili sobo sabolo badolone hosudoloso sibume, nei nayo yimapoo goomogolone be kauwa wooloso wo toowa nolone ka dabala?" diso.

³¹ Esino amaye owolo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, nayo beame susuga abolo badebeiso. Esiga mo bi susuga ee nee. ³² Esino epei iba goomogalai tekepo. Bei, nomolo hagee olo tano, epedee yo see gie ka badoso. Osoloso yo osugobano, see epei yo ogoso,' diso."

16

Molee gibadeli odoos maga dio masi taka

¹ Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, "Beame heeso bi bei odoos o molee gibadeli idoloso badebeiso. Egeesee ma kulodu bi bei odoos o molee gibadeli odoos oso o molee mada namelee goo ee yo duso. ² Osoloso yayo o molee gibadeli odoos ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee toke-nee bameleena. Esiga no tekepo, nayo tou temelee goo susuga ee booka mapoo hoguguloso amapoo eligi. Bei, nayo see mo molee gibadalai tekeponee. Esiga no tou epedee pagalaiso,' diso.

³ Esime molee gibadeli odoos oso egeesee gooleeso, 'Mo wiligi odoos oso mo tou ee olo peegoo magooso. Esiga a see ogoo tou toomoba? A nei howo segelame mi gabalai a kitulugu mauwe. Osoloso ayo odoos mapoo wulo hoowamo silei diya simileeyo.

⁴ Esino ayo mo tou poogooga, mo odoos a dia mosopoo ido palame, ayo goo talai epedee olo gooleedoso.'

⁵ Egeesee gooloso yayo o wiligi odoos mapoo bi wulayo temelee odoos ee gilimadoos. Osoloso daga odoos hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoos mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka pagala? Nei kasolowo?' diso.

⁶ Esime odoos ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo dalamoo 100 mapoo olipi i keedoo ee nei tenele,' diso.

Esime molee gibadeli odoos oso nei yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoos o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo dalamoo 100 mapoo olipi i keedeme hogugu ee tabuguloso, see dalamoo 50 mapoo olipi i keedoo ono too doloso hogigi,' diso.

⁷ Osoloso molee gibadeli oso see odoos hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoos mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka molosomo? Nei kasolowo?' diso.

Esime odoos ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo wogai 100 mapoo palawa wo soo too eyo nei tenele,' diso.

Esime molee gibadeli odoos oso yimapoo nei egeesee takaso, 'Wiligi odoos o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo wogai 100 mapoo palawa wo soo too hogugu ee tabuguloso, see wogai 80 mapoo palawa wo soo ono too doloso hogigi,' diso.

⁸ Esino o wiligi odoos oso goo hagee duloos o molee tokenee gibadeli odoos mapoo egeesee takaso, 'Nayo odoos abo pidi goo oso see hamamee no pidileiso,' diso."

Esime Yesuye see egeesee takaso, "O, mi odoos oso eyo nediliyo goolone emegei dimaga pidili goo susuga ee medee gooleedoos. Esino Godeeyo odoos oso goo egeesee moodolai kibiya gooleedele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niyo mipoo toowa hamapoo dobolone, nibada molee sabolo osoloso nibada bi sabolo oso emegei pidi osoloso emegei dolone ka debbee. Niyo egeeseega nei bi egee mauwe poogooga, Godeeye niba Kei mi ma dokodoo kookaiyo moloso osee malai moso omapoo idi palaiso.

¹⁰ Esiga edebeeyo goo pepooko medee kibiya bamologa, yo see goo toowa balai tebileiso. Osoloso odoos agayo goo pepooko balai tebilega poogooga, yo goo toowa balai tebileime. ¹¹ Esiga niyo mi toowa eyo bi medee belega poogooga, see niyo Kei mi eyo goo ee medee kasee balaisomo? ¹² Osoloso see niyo nee odoow bi medee belega poogooga, odoos agayo nee bidee ee no balame namapoo ka tenelaiyo?

¹³ Esiga edebeeyo wiligi odoos bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoos hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoos heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga edebeeyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile."

¹⁴ Esime Pelisi odoos oso Yesuye to taka hagee duloso manolone yiligaso. Bei, Pelisi odoos hagee bia molee diya goomegeli. ¹⁵ Esime Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba wulo edebeeyo tekepo odoos dalame, odoos howo woola gamenee goo tekepo moodeliso. Esino ee ma kulodu Godeeye niyo goo goolee olo gooleedoos. Esiga edebeeyo nibada goo ogoloso tekepo deli ee nei Godeeye nibada goo ee diya tokenee deliso.

¹⁶ Godeeye tei magoo Moses mapoo tenee ee hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos oso to hogugu oso odoos abaga gilimadoo simino, Yoneeye badebei beame omapoo peledabaso. Osoloso Yoneeyo beame poogoloso

hamamee mapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo takaso. Esiga edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilame diya ka kituluguso. ¹⁷ Esiga mipoo sabolo Kei mi sabolo oso me pagalai ee tebia. Esino Godeeye tei magoo hogugu ee ma kulodu hu pepuso hee peegoo pagalai tebile.

¹⁸ Esiga edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo sobo egee heli toso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

Bi bei odoo dio Lasales dio

¹⁹ “Beame heeso bi bei odoo badebeiso. Yo beame susuga dugo kali bi tekepo kaloso badolone nei medee tekepo nolone badebeiso. ²⁰⁻²¹ Beame domo mapoo bi mauwe odoo badebeiso, o hu Lasales. Yo o su susuga e buloso badebeiso. Esino yo beame susuga bi bei odoo mo so osulu miyopoo iboduloso badolone bi bei odoo oso nei ne kokou mou ee nalame goomegeliso. Osoloso soso sibilesa o e mapoo pieliso.

²² Osoloso beame abo poogoloso hamamee bi mauwe odoo Lasales taso. Esemee Godeeyo momaiye oso yo todilesa Eibalahameeye badebei koola mapoo ibediso. Osoloso hamamee bi bei odoo taso. Esemee odoo aboso o su midoosooso. ²³ Yo toloso abaga dino odoo wedia oso debeli mi mapoo dala ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone, dokodoo egeino, Eibalaham eli sage badoboome ogoloso, yima koola mapoo Lasales badoboome egeiso. ²⁴ Esemee yo ilone egeese takaso, ‘Ma Eibalaham, nayo a sooloo dele. Osoloso Lasales amapoo sibeye dee, yayo sibilesa o dee wolugu oso howomoo olugudoloso, mo i mapoo sigoga, kekebie palame. Bei, a dou hagee ma kulodu dala sabolo bado,’ diso.

²⁵ Esino Eibalahameeye nei egeese takaso, ‘Mo holo, no goolee. Nayo gie badebei beame omapoo bi medee tekepo ono temeleso. Esino Lasales yo bi mauwe gilibo holo masi badebeiso. Esiga epedee Lasaleseye hamapoo goomoga sabolo badoga, nei nayo dala ma kulodu ka badoso. ²⁶ Osoloso goo hee ee, niba ogo osoloso iba ogo doloso domo omapoo goodobia diya toowa edebeeyo hodiokoo dabagalai tebile moloso. Esiga iyo hagee do omaga niyo egee do mapoo dabagalai eli mauwe. Osoloso niyo egee do omaga edebeeyo iyo hagee do mapoo dabagalai onosee eli mauwe,’ diso.

²⁷ Esemee bi bei odoo oso nei egeese takaso, ‘Ma Eibalaham, ayo namapoo howaso, nayo Lasales mo mayo moso mapoo wedi diye dalame. ²⁸ Bei, mo mayo moso mapoo molo dio dee tiadoo omapoo

doso. Esiga Lasaleseye see wedi dileso dimapoo kokodo takalai tekepo, diba toga see dala mi hamapoo sibiya,’ diso.

²⁹ Esemee Eibalahameeye egeese takaso, ‘Dimapoo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu sabolo olo moloso. Esiga dia goo goolee tekepo palame, diayo kokodo taka to ee dulei tekepo,’ diso.

³⁰ Esemee bi bei odoo oso nei egeese takaso, ‘Haye, egeese selaima. Esino odoo hee ta maga see hogado sibilesa dimapoo takooga, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo ka sibilei,’ diso.

³¹ Esino Eibalahameeye see tobu yimapoo egeese takaso, ‘Diayo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu omapoo tei telega poogoo, diayo see kasee maga odoo hee ta maga hogado sibilesa to takooga, omapoo tei ka talaiyo?’ diso.”

17

Tokenee goo mapoo gido dili goo (Matiyu 18:6-7,21-22, Maka 9:42)

¹ Beame heeso Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Edebeeyo goo tokenee mapoo gido dili goo ee tei sibileiso. Esino goo egee bei mooloogoomo sili odoo mapoo, ayo yimapoo ka taka, eeye-ee! ² Esiga odoo heeso amapoo tei too odoo ee goo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoo aboso yimapoo sibilesa, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoo egee dala pepooko toloso talaiso. Esino yayo odoo amapoo tei too pepooko ee goo tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odoo mapoo takelega poogoo, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaisa. ³ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee.

Osoloso nee odoo tei too odoo oso goo tokenee toga, yimapoo takee. Osoloso yayo o goo tokenee mapoo goohele sabolo o tokenee mapoo miligi piaga, o tokenee egee boobado bigi. ⁴ Osoloso yayo beame hedebe ma kulodu namapoo tokenee too ee 7 daga, osoloso namapoo sibilesa yayo emegei di to taka onosee 7 daga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi.”

Tei too goo

⁵ Diye di odoo oso Lodee mapoo egeese takaso, “Iyo tei too goo ee toowa moodee,” diso.

⁶ Esemee Lodeeye nei egeese takaso, “Niyo tei too goo oso homokoko pepooko egeesi masi nimapoo mologa, niba tebia niyo molobei hamapoo takolone, ‘No nee

too sabolo tado dileso abei mapoo tebee,' daga egeesee selaiso," diso.

Wiligi odoo o tou teli odoo eyo goo

⁷ "Tou teli odoo oso o wiligi odoowo homolee mapoo mi doomelee maga, o, sipi be hu bamelee maga siboga, yo wulo sibilesonei nalaiame, haye. ⁸ Yo daga o wiligi odoo taba eyo nei siloso, dugo hapoo ee kaloso, nei si ee yimapoo tenelaiso. Osoloso o wiligi odoo taba oso nei naloso koodobuuga, see hamamee yayo wo sabolo howo sabolo nalaiso. ⁹ Esino yayo tou egeesi tomo siloga, o wiligi odoo taba oso nei yimapoo goomoga to takalaime. Bei, egee o tou. ¹⁰ Esiga niba egeesee selai tekepo. Ayo nimapoo tou teye daga, niyo goo egee toloso egeesee takalai tekepo, 'Iba wulo tou teli odoo. Esiga iyo tou hagee tomo silesibo goo hee talame koo seeso,' dee takee," diso.

Yesuye odoo e bia 10 ee tekepo moodoo

¹¹ Yesu Yolusalem mi mapoo dulone, Gelili mi ogo osoloso Samaliya mi ogo doloso domo abaga diso. ¹² Yo eli domo mapoo mi pepooko hee mapoo dumolome, odoo e bia 10 egeiso. Odoo e bia 10 oso Yesu ogoloso yima hegi sibadele. Esino wulo eli sage tebisamolone, ¹³ toso neligidi yimapoo egeesee takaso, "Yesu, wiligi odoo, nayo iba sooloo dolone pidi!" diso.

¹⁴ Esemee yayo diba ogoloso egeesee takaso, "Niba dileso Godee ogo odoo ogo doloso domo debeli odoo mapoo nibada su eligi," diso. Diba Yesuye egeesee taka duloso dimelee omapoo, dia kolo see tekepo paso.

¹⁵ Osoloso dima kulodu odoo hee o kolo tekepo pa ogoloso Yesu mapoo wedi sibulone, toso neligidi Godee mapoo goomoga poudoomo simiso. ¹⁶ Egeeseemo sibilesone Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone Yesu mapoo goomoga teneeso. Odoo hagee Samaliya odoo.

¹⁷ Esemee Yesuye egeesee takaso, "Ayo odoo 10 olo tekepo moodooso. Esino odoo abo egee bia kasomo?" ¹⁸ Bei kasee maga, Yu dele poogoo odoo hedebe hagooso obusomo Godee mapoo goomoga tenelame ka wedi simiyo?" diso. ¹⁹ Osoloso Yesuye odoo hamapoo egeesee takaso, "Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no toboloso di," diso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei

(Matiyu 24:23-28,37-41)

²⁰ Beeame heeso Pelisi odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kobolone sibileiyo?" diso.

Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee woola sibo agalaima. ²¹ Osoloso edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee hamapoo hagee moloso, o, koogee moloso, dee takalaime. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima kulodu moloso," diso.

²² Osoloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Odo Holo mo beame oso siboga niyo agalame goomogalai beame ee sibileiso. Esino niba agalaima. ²³ Osoloso see edebeeyo nimapoo takolone, 'Odo Holo a koo badoso, o, hamapoo badoso,' dee takooga, dia to mapoo tei toloso omapoo na agala di. ²⁴ Esino Odo Holo ayo sibilei beame ee, kei ebiedi buguga nei susuga egee gadeebugu egeesee selaiso. Egeeseega odoo susuga oso agalaiso. ²⁵ Esino daga Odo Holo a dala toowa talaiso. Osoloso odoo epedee hagee do oso a diya gowoolaiso.

²⁶ Nowaye badebei beame omapoo goo peledaba, goo hedebe egeesi masi oso Odo Holo ayo sibilei beame omapoo peledabaiso. ²⁷ Nowaye badebei beame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone dobolone, soboso giso obuo osoloso gisoso sobo huya dolone debeiso. Egeesee selone doboome, beame heeso Nowa du ma kulodu gadiso. Esemee howo toowa duwa oso sibilesone odoo susuga piluguso.

²⁸ Osoloso goo hedebe egeesi masi oso Loteeeye badebei beame mapoo peledabaso. Bei, Loteeeye badebei beame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone debeiso. Osoloso biso emegei nei pidi nei pidi dolone debeiso. Osoloso nei howo sogo, moso togo dolone debeiso. ²⁹ Egeesee selone doboome beame heeso, Loteeeye Sodom mi poogoloso dime, kei ma dokodooga dou sabolo osoloso yo dei heliye oso sibilesone odoo Sodom mi mapoo debeli susuga piluguso.

³⁰ Esiga Odo Holo ayo sibilei beame mapoo odoo susuga oso goo egeesi tolone dogo, ee ma kulodu a ka sibilei. ³¹ Esiga beame omapoo odoo hau mapoo badebei oso see moso kulodu o bi talame gadilei tekeponee. Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomologa, yo see mosopoo wedi dilei tekeponee. ³² Esiga niba Loteeeye osobowo goo ee goolee. ³³ Esiga odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame wegegeega, o gie badeli egee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie osee badalaiso. ³⁴ Esiga ayo nimapoo taka, beame omapoo giso bakadio kida hedebe mapoo tileiso. Esino odoo hee ido polone, odoo heeno omapoo pagalaiso.

³⁵ Osoloso beame omapoo sobo bakadio wo gamalaiso. Esino sobo hee ido polone, sobo heeno omapoo pagalaiso. [³⁶ Osoloso beame omapoo giso bakadio homolee ma kulodu tou tomo sileiso. Esino odoos hee ido polone, heeno omapoo pagalaiso.]

³⁷ Yesuye to hageesee takoloso koodobume, o hamamee dili odoos oso yimapoo egeesee takaso, "Lodee, goo hagee kamapoo peledabalaayo?" diso.

Eseme Lodeeye dimapoo nei egeesee takaso, "Mi hee mapoo gala ta eyo su hune mologa, kukodee susuga hune egee nalame omapoo busiliso," diso.

18

Sobo bauwo goo maga dio masi taka

¹ Osoloso Yesuye see tobu dio masi hamaga o hamamee dili odoos dimapoo eligiso, diayo beame susuga dokodoo takomo silone gowoolega pagalame. ² Egeeseelone yayo egeesee takaso, "Mi hee mapoo goo meedili odoos badebeiso. Esino yo Godeebolo ebilega badolone, odoos koo gweli. ³ Osoloso mi hedebe omapoo sobo bau hee badebeiso. Esino sobo hagooso beame susuga goo meedili odoos hamapoo sibilesi howolone egeesee takeliso, 'Nayo a pidilone odoos amapoo ha egee tomolo eyo goo meedi,' deliso.

⁴ Esino goo meedili odoos oso daga sobo hagee pidilei yo goomegele. Esino beame susuga sobo hagooso yimapoo sili sileeme ogoloso egeesee gooleeso, 'A Godeebolo koo ebili osoloso a odoos koo gweli. ⁵ Esino a sobo hageeyo to dumeleso diya gowoo. Esiga yayo see mo moso mapoo sibili ee pagalame yo pidileiso,' diso."

⁶ Esiga Lodeeye egeesee takaso, "Goo medee koo meedili odoos eyo goo hagee ogoloso goo goolee medee kibiya te. Bei, goo meedili odoos hagooso daga sobo hagee pidilei gowoomeleso see hamamee yo pidiso. ⁷ Esiga Godeeye hesiga odoos oso beame sabolo gesi sabolo yimapoo howa mologa ogoloso diba tei pidileiso. Osoloso yayo diayo dokodoo taka to ee duloso nei tenelai koo dagili. ⁸ Esiga ayo taka, Godee o odoos oso yimapoo howa duloso goomoga sabolo diba pidiliso. Esino Odoos Holo ayo see wedi sibilei beame mapoo, mipoo hamapoo tei too goo ee molo agalaisomo?"

Pelisi odoos sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoos sabolo

⁹ Odoos abo dieso nediliyo diba Godeeyo howo woola tekepo dolone, hee odoos abo tokenee deli odoos mapoo Yesuye dio masi hageesee takaso, ¹⁰ "Odoos bakadio, Pelisi odoos sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoos sabolo, Yu odoowo tei moso mapoo dokodoo takalame palaso. ¹¹ Osoloso

Pelisi odoos oso toboloso obusomo tobululone dokodoo hageesee takaso, 'Godee, a namapoo goomoga to taka. Bei, a odoos abo egeesinee. Bei, diba adaba bi teliso, osoloso goo tokenee teliso, osoloso diba adaba sobo sabolo giso sabolo heli teliso. Osoloso a see tobu namapoo goomoga to taka. Bei, a tekisi molee misigeli odoos keeseenee. ¹² Bei, a sadee hedebe ee ma kulodu beame bakadione nei doloso badeliso. Osoloso ayo bi too beame mapoo mo bi 10 ee ma kulodu hedebe namapoo teneliso,' diso.

¹³ Esino tekisi molee misigeli odoos oso hamameedee hoogoo bia omaga toboloso o goo tokenee mapoo gooholone o su eyo nediliyo o budo mapoo kobuguloso oo goobodobuloso tobululone dokodoo egeesee takaso, 'Godee, a tei medee diya tokenee odoos. Esiga nayo a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei na tenee,' diso.

¹⁴ Esiga ayo nimapoo taka, tekisi molee misigeli odoos hagooso o mosopoo wedi dulone, Godeeyo howo woola abaga tekepo odoos doloso diso. Esino Pelisi odoos mapoo goo hageesi mauwe meleso. Esiga odoos agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoos agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei Godeeye yo toowa dalaiso."

Yesu sabolo holaiso sabolo

(Matiyu 19:13-15, Maka 10:13-16)

¹⁵ Beame hedebeso odoos aboso holope Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso pidilame. Esino o hamamee dili odoos oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁶ Eseme Yesuye holaiso gilimadoloso, o hamamee dili odoos dimapoo egeesee takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi poga, diba Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁷ Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso masi amamo to mapoo mesimo sili, egeesee selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogoo, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe."

Bi bei odoos

(Matiyu 19:16-30, Maka 10:17-31)

¹⁸ Wiligi odoos heeso sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoos tekepo, ayo ogoos goo toga kookaiyo badoboso gie badeli ka talaiyo?" diso.

¹⁹ Eseme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Bei kasalame nayo a tekepo odoos dee ka takala? Tekepo odoos hee koo badoso. Esino hedebe Godeeno tekepo. ²⁰ Esiga Godeeyo tei magoo no olo gooleedoos: adaba kooka sobo na peedee hui, osoloso odoos na wooloome, osoloso heli na te, osoloso odoos hee mapoo gamenee na

gigidi, osoloso nama dio noowee dio oso taka to omapoo mesie.”

²¹ Esemee odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “A holope pepooko maga simi tei magoo susuga hagee tobuloso tomo simiso,” diso.

²² Esemee Yesuye o to duloso nei egeesee takaso, “No goo hedebe doopoo dagadi moloso. No dileso nee bi susuga odoo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso bi too eyo nei molee ee bi mauwe odoo mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Esiga no a deede sibe,” diso.

²³ Odoo hagooso Yesuwo to duloso diya pupudaso. Bei, yimapoo bi bei meleega.

²⁴ Esemee Yesuye yimapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilei diya kalawa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa.”

²⁶ Esemee o hamamee dili odoo oso eligi goo hagee duloso egeesee takaso, “Esino kalawa egee odoo agayo gie badeli ka talaisomo?” diso.

²⁷ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo eyo nediliyo o gie badeli pidilei tebile. Esino hedebe Godee yino tebia. Bei, yayo goo susuga ee moodolai yimapoo kalawa mauwe,” diso.

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba ibada bi susuga poogoloso, no dodomo simiso,” diso.

²⁹⁻³⁰ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo maga o moso sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso emei dio sabolo omolo sabolo, osoloso ama dio owee dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo poogoloso siboga, yayo epedee hamapoo nei toowa talaiso. Osoloso hamamee yo kookaiyo badoboso gie badeli talaiso,” diso.

*Yesuye see eyo talai goo ee taka
(Matiyu 20:17-19, Maka 10:32-34)*

³¹ Osoloso see Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso peegoo gilimado dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, “Iba epei Yolusalem mi mapoo poloso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso daga Odoo Holo mo goo hogugu susuga omapoo peledabalaiso. ³² Osoloso a Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso. Osoloso diayo a manalaiso, osoloso amapoo tokenee goo moodolaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso. ³³ Osoloso a tiso dabalaiso, osoloso a wooloomalaiso. Esino a midoo ma kulodu tamoloso, beamee bakadio

hedebe di poogoloso see gie badeli toloso hogabileiso,” diso.

³⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goo eyo bei medee kibiya gooleede. Bei, goo eyo bei dimaga mada magooga.

*Yesuye odoo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Maka 10:46-52)*

³⁵ Yesu Yeliko mi koola mapoo sibumolome, odoo howo bakadio si oso Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ³⁶ Egeeseelone odoo mooloogoodoo susuga oso to bowoomo sibume duloso odoo abo mapoo woosaso, ogoo goo oso peledaba beleso. ³⁷ Esemee odoo aboso yimapoo takolone egeesee takaso, “Yesu Nasalet odoo oso odoo abo sabolo ka diadee,” diso.

³⁸ Yo to hagee duloso neligidi iso, “Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

³⁹ Esino odoo malalo diadee oso yimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No to mauwe badebee,” diso. Esino edebeeyo yimapoo egeesee takeme, yayo dia to mapoo dulega, to kitulugu sabolo neligidi egeesee takolone badebeiso, “Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

⁴⁰ Esemee Yesu o to duloso omapoo kookoo toboloso tobululone, odoo abo dimapoo egeesee takaso, “Odoo egee hamapoo ido sibe,” diso. Osoloso odoo howo si olo Yesu mapoo ido sibileso badoboome, Yesuye yimapoo egeesee takaso, ⁴¹ “No ayo namapoo ogoo goo moodolai goomogodo?” diso.

Esemee howo si odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, mo howo tekepo pe. A see agalai goomogo,” diso.

⁴² Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Esiga no epedee nee howo see ege. Bei, no tei tooga, no see olo tekepo paso,” diso.

⁴³ Esemee haga hologeega o howo bakadio see tekepo paso. Esemee yayo Yesubolo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. Esemee goo peledaba hagee egei odoo susuga oso Godee mapoo goomoga poudoomo diadeeso.

19

Sekiyes tekisi molee misigeli odoo

¹ Yesu Yeliko mi mapoo peledoboloso, see mi domo abaga dimeleeso. ² Mi omapoo tekisi molee misigeli wiligi odoo taba badebeiso, o hu Sekiyes. Osoloso yo bi bei odoo. ³ Yesu eli domo abaga dumolome, odoo susuga oso yo agalame diya mooloogoodoso. Sekiyes yo Yesu agalai goomogaso. Esino yo odoo diya deiyepoga, yayo Yesu agalai odoo mooloogoodoo oso yo

gooloogooso. ⁴ Esemekiyesiyo Yesu agalame Yesu diayo sibandemelee eli su mapoo malalo saga hoguo dileso homo ma dokodoo peleso badebeiso.

⁵ Esemekiyesiyo sibilesio egeino, Sekiyesiyo homo ma dokodoo peleso badoboome ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Sekiyesiyo, no saga miyomoo mei. A epei nobolo hodobo nee mosopoo dilei goomogo," diso. ⁶ Esemekiyesiyo saga miyomoo meilesio, goomoga sabolo Yesu o mosopoo ido diso.

⁷ Osoloso odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya gowoolone egeesee takaso, "Yesu tokenee teli odoowo mosopoo diso," dee takaga melesio.

⁸ Osoloso diba dileso Sekiyesiyeoyo moso mapoo dobolone Sekiyesiyeoyo toboloso egeesee takaso, "Lodee, a epei goo hageesi moodoolaisio: Ayo mo bi abo hodio ee bi mauwe odoo mapoo pileisio. Osoloso adaba molee ayo gamenee taka maga ayo hedebe too eyo nei see mawo dimapoo nei toowa bakadio bakadio di egeesi dimapoo tenelaisio," diso.

⁹ Esemekiyesiyo Yesu to duloso yimapoo egeesee takaso, "Epei moso hageeyo kulodu debeli odoo mapoo gie badeli goo olo tosimisio. Bei, Sekiyesiyo hagee nosee Eibalahameeyo amawe. ¹⁰ Bei, Odoo Holo ayo simi hagee tei tele poogoo odoo peegoo osugoba ee esiameliso ogoloso diba gilimadoloso dimapoo gie badeli tenelame ka simi," diso.

Wiligi odoo oso o tou teli odoo mapoo molee tenee

(Matiyu 25:14-30)

¹¹ Edebeeyo Yesuwo to hagee dulone dobolone egeesee goolone debeisio, "Yesu Yolusalem koola mapoo sibilesio badoso. Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo onosee koola tooboo malaisio," demeleeso. Egeesee gooloogamelee ogoloso, Yesu ye dio masi hagee takaso, ¹²⁻¹³ "Osoloso wiligi odoo hee mi eli sage mapoo gibadeli hu tala dilame badolone, o tou teli odoo 10 gilimadoloso dimapoo molee ko mina* deli hedebe tenee, hedebe tenee diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, 'Niyo ayo see wedi sibilei ee bolone molee see toowa palame, biyo moso togoloso bei mooloogee,' diso.

¹⁴ Osoloso yo dime, o mosobia oso yo diya gowoolone, yima hamamee odoo abo diye diso, yayo diba gibadalai goo maga diayo gowe goo ee takalame.

¹⁵ Esino odoo egee gibadeli hu toowa tolosio see wedi simisio. Yo see wedi sibilesio odoo molee yayo pi ee gilimadooso, molee toowa mala belesio agalame.

¹⁶ Osoloso daga odoo heeso malalo sibilesio egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo 10 egeesi tooso,' diso.

¹⁷ Esemekiyesiyo gibadeli odoo oso yimapoo goomogolone egeesee takaso, 'No tou medee tekepo todoo. Esiga nayo goo pepooko hagee medee bameleega, see nayo mi 10 wiligi doloso bolone badalaisio,' diso.

¹⁸ Esemekiyesiyo see omapoo badeli tou teli odoo hee oso sibilesio egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo dee tiadoo egeesi tooso,' diso.

¹⁹ Esemekiyesiyo gibadeli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mi dee tiadoo wiligi doloso bolone badalaisio,' diso.

²⁰ Osoloso see tou teli odoo hamameedee oso sibilesio egeesee takaso, 'Wiligi odoo, nee molee hagooso. Nayo amapoo teneme, todileso dugoso tiadoloso mada magooso. ²¹ Bei, no diya kitulugu odoo. Esiga a nobolo diya ebiasio. Osoloso nayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee telisio. Osoloso odoo aboso nei segei nayo gebiselisio,' diso.

²² Esemekiyesiyo o wiligi odoo taba oso yimapoo egeesee takaso, 'No tou tokenee teli odoo. Esiga no to egeesee taka goo omaga, ayo nee goo meedileisio. Bei, nayo takolone a diya kitulugu odoo diso. Osoloso nayo amapoo takolone ayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee telisio diso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo wulo gebiselisio. ²³ Egeesee ma kulodu bei kasee maga molee toowa palame molee gibadeli odoowo mosopoo magelega ka poogoowo, ayo see wedi sibilesio molee toowa poloso mologa ka talai?' diso.

²⁴ Yo egeesee badolone odoo koola omapoo tebidi mapoo egeesee takaso, 'Niba yimapoo molee ko mina deli egee molo tolosio see molee ko mina deli 10 too odoo mapoo tenee,' diso.

²⁵ Esemekiyesiyo diayo yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo, no ege, yo molee ko mina deli 10 olo tolosio badoso,' diso.

²⁶ Esino wiligi odoo oso dimapoo egeesee takaso, 'Ayo nimapoo taka, odoo agayo dimapoo bi tenee ee medee gibadoga, dimapoo see bei tenelaisio. Esino odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee gibadelega poogooga, dimapoo bi pepuso abo egee molo tolosio peegoo todileisio.

²⁷ Osoloso odoo agayo ayo diba gibadalame seme amapoo gowe, diba hamapoo iyado sibilesio mo howo woola piligi,' diso."

* **19:12-13:** Molee ko mina deli hagee molee toowa. Esiga tou teli odoo oso tou tomo dimelesio beamee 100 tugodoga, eyo nei molee ko mina deli hedebe telisio.

Yesuye Yolusalem mi mapoo wiligi odo masi toboloso gadi

(*Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Yonee 12:12-19*)

²⁸ Yesuye to taka hagee koodobuloso see Yolusalem mapoo dimeleeso. ²⁹ Yo Olipi mubi kuli mapoo mosodei bakadio, Betepage osoloso Betani koola mapoo peledabaso. Osoloso o hamamee dili odo bakadio diye dolone dimapoo egeesee takaso, ³⁰ “Mosodei koogee mapoo dileso omapoo ogoga, be hu gie kauwa donki edebeeyo waki ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe. ³¹ Egeeseega odo heeso sibilesa nimapoo takolone, ‘Bei kaselame be hu donki ebigi ka pidibagala, dee takooga, niyo yimapoo to nei egeesee takee, ‘Lodeeye be hagee talai goomogona,’ dee takee,” diso.

³² Esemee o hamamee dili odooso Yesuye taka to ee duloso mi omapoo diadeeso. Diba dileso egeino, goo susuga Yesuye taka to sabolo tobuloso molome egeiso. ³³ Esemee diba donki be hu ee ebigi pidimeleeno, be eyo amameeye dimapoo egeesee takaso, “Niba kasalame be ebigi ka pidibagala?” diso.

³⁴ Esemee nei diayo dimapoo egeesee takaso, “Lodeeye be hagee talai goomogona,” diso.

³⁵ Esemee diayo donki be ee Yesu mapoo hado misiso. Osoloso dibada kekeisili dugo tikadoloso donki be eyo waki ma dokodoo malosoo, Yesu dee mapoo toloso dokodoo bediso. ³⁶ Yo be ma dokodoo buloso dumolome, odo susuga oso dibada kekeisoo dugo susuga tikadoloso yayo dilei eli mapoo poomo diso.

³⁷ Osoloso Yesuye Olipi mubi ma dokodooga Yolusalem mapoo moumolome, o hamamee dedeli odo susuga oso yayo goo opusomo di moodoomo silee goo maga Godee mapoo goomoga neligidi poudoomo mouso.

³⁸ Egeeseelone diayo egeesee takagameleeso, “Wiligi odo taba ee Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo o hu dokodoo poude!

Osoloso Kei mi ma dokodoo mesie goo oso mele dee!

Osoloso Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!” dee takolone debeiso.

³⁹ Esino mooloogoodoo toowa ee ma kulodu Pelisi odo abo omapoo debeiso. Diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, no nee hamamee dedeli odo diba to koodobilame dimapoo to kitulugu sabolo takee,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, odo hagee bia oso to mauwe duga, nei yo susuga hagooso to neligidi kesalaiso,” diso.

Yesuye Yolusalem mi ogoloso pisa

⁴¹ Yesu Yolusalem koola mapoo dulone, Yolusalem mi ee malalo molo ogoloso pusulone egeesee takaso, ⁴² “Yolusalem odo, niba kaseeyo? A diya goomogo, epedee niyo mesie goo toloso sibilei goo ono diya gooleedalame. Esino niba goo hagee medee ogoloso koo gooleedo. Bei, mesie goo ee nimaga mada magoo moloso. ⁴³ Esiga nimapoo ha teli odo oso nee mi belee pee maga sulodoboloso mi kukaloso omaga peleso mi edebeeyo bia ee ma kulodu gadilei beeamo oso nimapoo sibileiso. ⁴⁴ Osoloso diayo nibada moso guobuguloso odo susuga piligileiso. Osoloso nibada mi guobugu ee ma kulodu yo heeso yo hee ma topudoo molo agalaime. Esiga goo hageesi oso nimapoo peledabalaiso. Bei, Godeeye niba pidilame simi ee niyo medee ogoloso koo gooleedo.”

Yesuye Yu odoowo tei moso mapoo pala

(*Matiyu 21:12-17, Maka 11:15-19, Yonee 2:13-22*)

⁴⁵ Yesu Yolusalem mi mapoo gadileso Yu odoowo tei moso mapoo palaso. Yo moso ee ma kulodu gapeleso tobudulone egeino, odo susuga oso bi odo abo mapoo tenelo nei ka to domolome egeiso. Esemee yayo bi eyo ama dio susuga moso ee ma kuloduga peegoo hasisobugulone egeesee takamo sileeso, ⁴⁶ “Niba goolee, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Mo tei moso ee howo gisili moso oso,’ diso. Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odo oso mada debeli moso paso,” diso.

⁴⁷ Yesu Yolusalem mi mapoo dileso badolone beeamo susuga Yu odoowo tei moso ma gapeleso odo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleeso. Esemee tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamo silesibiso. ⁴⁸ Esino diba Yesu wooloomalai eli egele. Bei, odo susuga oso Yesuye eligi goo ee hodoo dileso diya goomoga sabolo duliso.

20

Yesuye kitulugu maga woosa

(*Matiyu 21:23-27, Maka 11:27-33*)

¹ Beeamo hee mapoo Yesu Yu odoowo tei moso mapoo peleso odo susuga mapoo Godeeyo to eligimolome, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo oso Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso,

² “No ogo kitulugu maga goo hagee ka moodomo silala? Odo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

³ Esemé Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Esiga niyo amapoo takee, ⁴ Odo howo sawudumo silame Yonee mapoo kitulugu odo agayo ka teneeyo? Godeeye teneeyo, o, edebeeyo teneeyo?” diso.

⁵ Esemé diayo to hagee duloso, dieso nediliyo dima kulodu to moulone egeesee takaso, “Iyo kasee takalaiyo? Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeesee takalaiso, ‘Bei kasee maga niyo Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso. ⁶ Osoloso iyo see yayo kitulugu ee edebeeyo teneedo, dee takooga, see odo susuga oso imapoo komonolone iba wooloomalame yoso enigileiso. Bei, odo susuga oso Yonee yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoodo, dee gweliso,” diso.

⁷ Egeesee diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too eyo bei, iba gooleedele,” diso.

⁸ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo kitulugu tomo hagee sulo goo ee nimapoo takalaime,” diso.

Tou tokenee gibadeli odo eyo goo maga dio masi taka

(Matiyu 21:33-46, Maka 12:1-12)

⁹ Osoloso Yesuye see dio masi hamaga odo mapoo egeesee takaso, “Beeame heeso odo hee o homolee ma kulodu geleipi howo segeiso. Yo geleipi howo sogoloso eyo nei odo abo maga nei tamalame dimapoo bameleeye doloso, yo mi hee eli sage mapoo badalame diso. ¹⁰ Yo mapoo dileso badoboome, homokokoso bi moodolai beame oso simiso. Osoloso yayo o tou teli odo hee mapoo o homolee mapoo dileso homokoko abo diayo goolooga ee tala dileso tosibeye diso. Esino omapoo dileso peledoboome, homolee gibadeli odo oso yo woomele poogoloso bi mauwe see wedi di diso. ¹¹ Egeesee ogoloso amameeye tou teli odo hee diye diso. Esino gibadeli odo oso odo hagee sabolo woolone yimapoo ebia goo teneloso bi mauwe see wedi diye diso. ¹² Esemé amameeye see tobu o tou teli odo hee diye diso. Esino yinosee gibadeli odo oso woomele poogoloso peegoo habuguso.

¹³ Egeesee see ogoloso amameeye eyo egeesee gooleeso, ‘Ayo ogo goo moodolaiyo? A see mo holo ayo gooma diye dalaiso. Egeesee seega diayo o to mapoo mesilei malaiso,’ diso.

¹⁴ Esino homolee gibadeli odo oso homolee eyo amayo owoloye simi ogoloso

dieso nediliyo egeesee takagameleeso, ‘Holo hagooso ama toga, amomo bi gilibo susuga ee yayo talaiso. Esiga yo wooloomaloso homolee hagee iyo tomo,’ dee takagameleeso. ¹⁵ Egeesee diayo holo egee homolee peegoo ido dileso woolomaso.”

Yesuye to hagee taka koodobuloso badolone o to dulone debei odo mapoo egeesee takaso, “Homolee eyo amameeye homolee gibadeli odo mapoo ogo moooolaiyo? ¹⁶ Yo sibilesos diba piligulosos see odo dia toloso o homolee gidebeeye dalaiso,” diso.

Esemé odo susuga Yesuwo to dulone debei oso egeesee takaso, “Goo hageesi oso peledabalai tekeponee,” dee takagameleeso.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Esino bei kaselame Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee ka takosomo?”

‘Moso tegeli odooso omou gowoolone to-gobugu

oso see moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹⁸ Esiga odo agayo omou omapoo takodi bugulosos homodobuoga, yo dala toowa talaiso. Osoloso omou oso odo hee bulugu magooga, odo ee ebidibigileiso,” diso.

¹⁹ Esemé tei eligili odo sabolo osoloso tei moso wiligi odo tebisa sabolo oso Yesuye dio masi taka hagee gooleedolosos takolone, ‘Ibada goo ee takoo,’ doloso, yo omapoo talame eli esiaso. Esino diba odo mooloo-goodoo toowa ogoloso Yesu talai ebigaso.

Sisa mapoo tekisi molee tenelai goo

(Matiyu 22:15-22, Maka 12:13-17)

²⁰ Egeesee ma kulodu tei eligili odo sabolo, osoloso tei moso wiligi odo tebisa sabolo oso Yesu wooloomalame eli esilone, diayo eli kweli odo abo diye dolone egeesee takaso, “Niba dileso gamenee odo tekepo masi silesibulone, yimapoo woosali to oso woosamo silesibe. Egeesee ma kulodu Yesuye nei to tokenee kasee takooga, iyo yo toloso gamalee wiligi odo mapoo tenelaiyo,” diso. ²¹ Esemé diayo Yesu mapoo dileso to hodolone egeesee takaso, “Eligili odo, iba gooleedooso, nayo eligi ma kulodu no hedebe tekepo goo ono eligili. Osoloso no odo su mapoo koo egeli. Esino no tei Godeeyo goo ono ka eligimo sili. ²² Esiga Loum gamalee wiligi odo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowa, o, tokeneeyo?” diso.

²³ Esino diayo Yesu yimapoo gamenee takalame si gooleedolosos dimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Amapoo molee ko hee eligi,”

diso. Osoloso yayo molee ko tolosa to budulone egeesee takaso, "Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu sabolo mololo?" diso.

²⁵ Esem e diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu sabolo oso ka molo," diso.

Esem Yesuye to budulone dimapoo egeesee takaso, "Niba Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee," diso.

²⁶ Esem e diayo Yesuye to nei tekepo taka duloso diya howogadolone to abo takele poogooso. Egeesee ma kulodu Yesuye odoo howo woola to tokenee takelega poogoome, diayo yo talai eli egele poogooso.

Ta maga see hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(*Matiyu 22:23-33, Maka 12:18-27*)

²⁷ Osoloso Sedisi odoo aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoo hagee biaso takolone odoo wedia see hogoga bileime deliso. Esem e diayo sibileso Yesu mapoo egeesee takaso, ²⁸ "Eligili odoo, Moseseeye imapoo kokodo takolone egeesee hoguguso, 'Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,' diso. ²⁹ Omolo dio 7 debeiso. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ³⁰ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso. Esino holo soomagelega taso. ³¹ Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. Egeesee seemelee ososee omolo dio 7 susuga holo soolooga magelega wediaso. ³² Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ³³ Bei, sobo yo giso 7 oso huga, ta maga hogabilei beamee omapoo, yo agamo osobo dalaiyo?" diso.

³⁴ Esino Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, "Epedee hagee do beamee omapoo gisoso sobo huya, osoloso soboso giso obuo dolone ka doso. ³⁵ Esino Godeeye hesiga odoo oso wedia maga hogabuloso dogo, diba see giso sabolo sobo sabolo huleime. ³⁶ Bei, diba Godeeyo momaiye masi dobolone see wedileime. Osoloso diba Godeeyo owolo dio doloso dabalaiso. Bei, diba wedia maga hogogadi goo oso ka eligiso. ³⁷ Esiga Moseseeye daga hogoo edebeeyo wedia maga hogogabilei goo ee o booka mapoo hoguguso. Bei, yayo homo du douso namolome, ogoloso goo ee hogugulone egeesee takaso, 'Lodee yo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godeeso,' diso. ³⁸ Esiga Godee hagee wedia odoo dia Godeenee. Haye, odoo gie egee do dia Godee. Bei, Godeeyo howo woola odoo susuga gie doso."

³⁹ Esem e tei eligili odoo abo oso Yesu mapoo nei egeesee takaso, "Eligili odoo, nayo egee takoo tekepo," diso. ⁴⁰ Esem e ma kulodu odoo susuga oso see Yesu mapoo woosalai ebiaso.

Keliso agamo owolowo?

(*Matiyu 22:41-46, Maka 12:35-37*)

⁴¹ Osoloso Yesuye see odoo susuga mapoo woosali to hagee takaso, "Bei kasee maga odoo aboso takolone Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takeliyo? ⁴² Esino Deibidi eyo Sam booka ma kulodu egeesee takaso, 'Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

⁴³ Esiga nayo badolone, namapoo ha teli odoo ee nama hemi debee dalaiso.'

⁴⁴ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esino kasee maga Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takalaiyo?" diso.

Yesuye tei eligili odoo eyo goo taka

(*Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40*)

⁴⁵ Odoo susuga oso to dulone osee doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁶ "Niba obeeyamo! Niyo tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso sile-sibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoo oso diba ogoloso gasuwuloso goomoga to takalame goomegeliso. Osoloso diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nolone odoo hu toowa too oso bili mapoo bulumulame goomegeliso. ⁴⁷ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso tolosa omapoo dobolone, dia goo galaloso dokodoo taka diya sageliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee goolame. Esino egeesee maga diba dala toowa talaiso."

21

Sobo baso emegei di bi tenee

(*Maka 12:41-44*)

¹ Yesu tei moso mapoo osee badolone egeino, bi bei odoo oso emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo soomolome egeiso. ² Osoloso beamee omapoo sobo bau bi mauwe oso molee ko ta bakadio tosibileso toosome egeiso. ³ Esem Yesuye goo hagee ogoloso egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagooso tenee oso bi bei odoo oso tenee ee dagadiso. ⁴ Bei, bi bei odoo dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe," diso.

Yesuye tei moso guobigilei goo sabolo osoloso mi hoo poogoo mapoo gooso peledabalai goo ee taka

(Matiyu 24:1-14, Maka 13:1-13)

⁵ Beame omapoo odoo aboso tei moso yo tekeposo tegei sabolo osoloso odoo susuga oso Godee mapoo tenee bi tei moso ma kulodu ma molome ogoloso tekepo dee takagameleeso. Esino Yesuye diayo takagamelee to ee duloso dimapoo egeesee takaso, ⁶ “Niyo epedee moso sabolo osoloso bi sabolo ogoloso tekepo dee takemenee, ee hamamee guobigileiso. Egeesee ma kulodu yo heeso hee ma topudoo malaima. Esino moso guobuguga, yo susuga oso mi mapoo misigeduboloso molo agalaiso,” diso.

⁷ Esemee odoo aboso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, goo hagee kobolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo hagooso peledabalame mologa, ogoo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁸ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso niba tei goo maga see peegoo gilimado diyaga. Bei, odoo aboso sibileso gamenee takolone ayo diba diye di, dee takolone dieso nediliyo diba Kelisoso dalaiso. Egeeseelone diayo takolone Godeeyo beame olo simiso dee takooga, dia to duloso omapoo tei na te. ⁹ Esiga ha too goo sabolo osoloso galali goo sabolo oso peledoboomo duga, duloso niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso malalo peledabalaiso. Esino ee ma kulodu beame hamameedee saga sibileime.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. ¹¹ Osoloso beame omapoo mi abo mapoo mibia toowa sibileiso, osoloso hodia goo sibileiso. Osoloso paiye opusomo opusomo di oso mi abo mapoo sibileiso. Egeesee seemelee mapoo goo opusomo di oso kei ma dokodoo peledaba ogoloso odoo susuga oso diya ebigileiso.

¹² Esino goo hagooso epedee peledebel-ega mologa, niyo mo goo maga dala toowa talaiso. Egeesee ma kulodu odoo susuga oso nibada goo meedilame dibada howo gisili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso diayo niba neliga moso mapoo huyaso dolone dabalaiso. Osoloso see diayo mo goo maga niba gamalee wiligi odoo toowa tebisa mapoo gilimado peleso nibada goo meedileiso. ¹³ Esino domo egee niyo mo goo ee dimapoo yiligebigilei beame tekepo ogoso. ¹⁴ Esiga niba goo medee goolee. Bei, odoo susuga oso niba goo meedilei mapoo ido duga, niyo to takalai goo mapoo haga na koude. ¹⁵ Bei, domo omapoo ayo nimapoo goo goolee tekepo sabolo osoloso to tekepo takalai goo sabolo tenelaiso, nimapoo goweli odoo oso

nibada to ee duloso to nei takelega pagalame. ¹⁶ Osoloso beame omapoo nibada ama dio sabolo, osoloso noowee dio sabolo, osoloso nemei dio sabolo, osoloso nomolo dio sabolo, osoloso nee soosoo sabolo, osoloso nemegei odoo sabolo oso nimapoo dala teneli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo nima kulodu odoo abo piligileiso. ¹⁷ Esiga odoo susuga oso mo goo maga nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁸ Esino goo hagooso niba Godee maga pileime. ¹⁹ Esiga medee kibiya debee. Niba kibiya doga, gie badeli talaiso.”

Yesuye Yolusalem mi oso tokenee palai goo ee taka

(Matiyu 24:15-21, Maka 13:14-19)

²⁰ “Esiga niba Yolusalem mi ee ha teli odoo oso moso silodoboloso tebisamelee ogoga, Yolusalem mi ee olo tokenee palame ka seeso doloso ogoloso niba gooleedalaiso. ²¹ Egeeseega beame omapoo Yudiya mi mapoo debeli niba mubi dokodoo kukulo pele. Osoloso edebeeyo beame omapoo Yolusalem mi ma kulodu osee doga, diba onosee saga kukulo di. Osoloso odoo agayo beame omapoo Yolusalem mi peegoo doga, diba mi ee ma kulodu na gadi. ²² Bei, beame omapoo Godeeyo to booka mapoo hogugu goo sabolo tobulone, nei dala tenelame ka selai. ²³ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo osoloso holope too nedili sobo oso dala toowa agalaiso. Bei, beame omapoo Godeeyo kamana goo oso siboga, goohete toowa sabolo osoloso dala toowa sabolo mi hamapoo sibileiso. ²⁴ Ee ma kulodu odoo abo ee ha teli odoo oso kaiyaso piligileiso. Osoloso odoo abo ee tiso tegisaloso tou nei mauwe talame mi abo mapoo iyado du dolone dabalaiso. Osoloso beame omapoo Yolusalem ee Yu dele poogoo odoo oso gagalabuguloso homoso abalaiso. Diba osee tebisa mologa, diayo goo egeesee semelee oso hoo pagalai Godeeye beame ee tenelaiso.”

Odoo Holo oso sibilei goo

(Matiyu 24:29-35, Maka 13:24-31)

²⁵ “Esiga goo opusomo di oso osogo mapoo, osoloso a mapoo, osoloso giwo mapoo peledabalaiso. Osoloso mi toowa hamapoo abei maga howo ki toowa oso goowa duleiso. Egeeseega odoo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obulone goo tiadalaiso. ²⁶ Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo ee Godeeye halabigileiso. Egeeseega odoo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obugulone hoowama dalaiso. ²⁷ Esiga beame omapoo Odoo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugoo sabolo osoloso

kolobo sabolo siboga agalaiso. ²⁸ Esiga niba goo susuga hagooso bei mooloogoo ogoga, ebilega toboloso bolone ka debee. Bei, Godeeye niba gilimado dilei beeamo ee koola toobooso.”

Sogai maga dio masi taka
(*Matiyu 24:32-35, Maka 13:28-31*)

²⁹ Yesuye see goo hamapoo dio masi hamaga egeese takaso, “Niba sogai ogoloso homo abo mapoo egege. ³⁰ Sogai du sisigaloso mouloso see pisiga ogoloso niba mi kibilei koola tooboo doloso gooleedeliso. ³¹ Esiga hagonosee egeesi masi moloso. Niba goo ayo taka hagooso peledaba ogoloso, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola tooboo doloso gooleedeliso.

³² Ayo nimapoo taka, odoo beeamo omapoo dabalai ee osee dogo, goo susuga hagooso peledabalaiso. ³³ Esiga kei sabolo osoloso mi toowa sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to ee mauwe pagalaime.”

Niso nediliyo medee be

³⁴ “Esiga niba niso nediliyo medee be. Osoloso niba wo sabolo howo sabolo nolone dobolone mi toowa eyo goo mapoo haga na goolee. Bei, ti gama mapoo beso gaduga, tiso be egee bagagooga egee dio du egeesi masi ayo sibilei beeamo oso nimapoo dio di egeesi masi tenelai malaiso. ³⁵ Bei, beeamo ogoso odoo susuga mi toowa hamapoo egee do mapoo sibileiso. ³⁶ Esiga niba niso nediliyo medee bolone dokodoo takolone ka debee, niba beeamo oso peledabalai ee ma kuloduga kitulugu sabolo peegoo ka gadilame. Osoloso Odoo Holo mo mudugiyopoo kitulugu sabolo dabalame.”

³⁷ Yesu beeamo susuga Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleso koodobuloso, see tilame gesi Olipi mubi mapoo polo demeleeso. ³⁸ Esemo odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee dulame gesikolodee tei moso mapoo sibileeso mooloogoo deliso.

22

Yudaseeye Yesu wiligi odoo tebisa mapoo tiasalame to magoo

(*Matiyu 26:14-16; 14:10-11*)

¹ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nalai beeamo ee koola tabaseo. Wo nali hagee Yu odooso takolone Godeeye gababia wo nali deliso. ² Beeamo omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso odoo mooloogoodoo toowa ogoloso obugulone, mada Yesu wooloomalame eli esiaso. ³ Beeamo omapoo Saitenso Judas-Iskariyot eyo kulodu gapalaso. Judas hagee Yesuwo hamamee dili odoo

12 ma kulodu odoo hee yoso. ⁴ Esiga Yudaseeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei moso pee mapoo gidebeli dia wiligi odoo tebisa mapoo dileso, yayo Yesu toloso dimapoo tenelame dibolo to mouso. ⁵ Esemo diayo goo hagee duloso tekepo doloso goomogolone Judas mapoo molee tenelame takaso. ⁶ Esemo Yudaseeye yibolosee goo hamapoo tekepo dolone mada Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiaso.

Godeeye gababia wo nalame mopoodoo doo

(*Matiyu 26:17-25, Maka 14:12-21, Yonee 13:21-30*)

⁷ Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo beeamo mapoo, Yu odooso Godeeye gababia wo nalame, sipi be hu weliso. ⁸ Esemo Yesuye see Pita dio Yonee dio mapoo egeese takaso, “Niba dileso iyo gababia wo nalai ee mopoodoo dalame di,” diso.

⁹ Esemo diayo nei yimapoo egeese takaso, “Iyo kamapoo dileso wo nalai ee ka mopoodoo dalaiyo?” diso.

¹⁰⁻¹¹ Esemo Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niba Yolusalem mapoo gadi. Niba omapoo gadileso ogoga, odoo hee howo keedoloso dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodoloso yo deede di. Niba yayo dileso moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeese takee, ‘Eligili odoo oso o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo nalai debi ee kasomo?’ dee takee. ¹² Egeeseega yayo moso dokohodoo debi pooba toowa nimapoo eligileiso. Egeeseega niba iyo Godeeye gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de,” diso.

¹³ Esemo Pita dio Yonee dio to hagee duloso dileso egeino, goo susuga ee Yesuye taka goo sabolo tobuloso molome egeiso. Esemo diba gababia wo nalame omapoo mopoodoo dooso.

Lodee gooleebugu wo ne

(*Matiyu 26:26-29, Maka 14:22-25, 1 Kolin 11:23-25*)

¹⁴ Esemo diayo wo nalai beeamo ee sibume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo wo nalame bulumaso. ¹⁵ Yesu badolone o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “A goomoga toowa sabolo badebeiso, ayo dala ma kulodu gadilega badolone, ayo nibolo Godeeye gababia wo nalai. ¹⁶ Bei, ayo nimapoo taka, ayo Godeeye gababia wo nali hagee hamamee see saga nalai. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso sibulone wo nali hageeyo goo bei woola yiligebuguga, ayo wo nali hagee see nalaiso,” diso.

¹⁷ Esemo Yesuye kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga takoloso koodobuloso dimapoo tenelone egeese

takaso, “Niba kapu wain i keesoo toloso odo heeso naloso koodobuuga see odo hee mapoo ka tenee domo di. ¹⁸ Bei, ayo nimapoo taka, a epedee wain i naloso hamamee see wain i saga nalaima. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso siboga, ayo see wain i ee nalaiso,” diso.

¹⁹ Yesu see wo toloso Godee mapoo goomoga takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odo mapoo pulone egeesee takaso, “Hagee mo suso, niba halo ka teneeso. Esiga niba a goolee sabolo dobolone wo hagee nolone ka debee,” diso.

²⁰ Diba wo naloso koodobuloso Yesu see kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga takaso. Osoloso o hamamee dili odo mapoo tenelone egeesee takaso, “Kapu wain i keesoo hagee Godeeye mo sawo maga to kitulugu magoo dia hagooso. Mo sawo hagooso niba halo ka sologobuguso. ²¹ Esino niba ege. A ha teli odo mapoo tiasalai odo ee mooloogoodoo hageeyo kulodu abolo badolone wo namoloso. ²² Esiga Godeeye to magoo ee dodolone Odo Holo a talaiso. Esino Odo Holo a ha teli odo mapoo tiaseli odo yo, eeye-ee! Bei, odo yo dala talaiso.” ²³ Esem o hamamee dili oso to hagee duloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takagameleeso, “Agayo ima kulodu goo hageesi ka moodoolaiyo?” diso.

Toowa doloso badalai goo maga wegiga

²⁴ Esem Yesu o hamamee dili odo oso dieso nediliyo dima kulodu odo agayo toowa ka badosomo doloso wegigaso. ²⁵ Osoloso Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Yu dele poogoo odoowo wiligi odo tebisa oso dima hemi debeli odo ee diayo diya kitulugu sabolo gidebeliso. Esino diba dieso nediliyo odo susuga mapoo takolone diba odo susuga eyo odo deliso. ²⁶ Esino niba nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu odo agayo toowa ka badosomo? Yo daga malalo eyo nediliyo pepooko doloso badebee. Osoloso nima kulodu odo agayo gibadeli odo masi ka badosomo? Yo tou teli odo masi mesie sabolo tou tolone ka badebee. ²⁷ Niba medee goolee, wo nalame badeli odo sabolo wo pili odo sabolo dima kulodu, odo agayo toowa doloso ka badosomo? Odo ee badolone wo nalame badeli oso toowa doloso ka badoso. Esino nima kulodu a wo pili odo masi badoso. ²⁸ Niba ayo hegi goo ee ma kulodu sileeme, a koo poogoo dili. ²⁹ Esiga mo Mameeye o odo gibadalame kitulugu amapoo tenee egeesi ayo nimapoo tenelaiso. ³⁰ Esiga ayo wiligi doloso badeli mi oso siboga, ee ma kulodu niba abolo hodobo dobolone wo nalaiso. Osoloso niyo wiligi odo oso debeli

debi mapoo dobolone Isalael odoowo bala 12 ee gidobolone dia goo ee meedileiso,” diso.

Pitaye Yesu boobado bigilei goo ee Yesuye taka

(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesu badolone Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Saimon, Saitenso niba tei kibiya beleso kukulo agalame Godee mapoo woosome, Godeeye yimapoo kitulugu olo teneeso, yayo egeesee moodoolame. ³² Esino ayo no halo Godee mapoo dokodoo olo takaso, nayo tei too peegeeyaga. Osoloso nayo amapoo see wedi simi beame mapoo, mo hamamee dili odo hagee bia oso tei too ma kulodu kibiya dabalame nayo diba pidi,” diso.

³³ Esem Pitaye nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, a nobolo neliga moso ma kulodu osoloso teli mapoo dilei mopoodoo doloso ka suloso,” diso.

³⁴ Esem Yesuye Pita mapoo nei egeesee takaso, “Pita, ayo namapoo taka, epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

³⁵ Yesuye see o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Ayo daga niyo to tekepo takomo silesibilame diye dolone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso kali bi abo sabolo toloso na di diso. Esino niba ee ma kulodu silesibilone, hegi goo abo egeesimo?” diso.

Esem diayo nei egeesee takaso, “Haye, egele,” diso.

³⁶ Esem Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nimapoo molee sabolo o sabolo mologa, ee toloso di. Osoloso nimapoo kaiya mauwe daga, nibada kekeisoo dugo odo hee mapoo teneloso nei molee toloso kaiya te. ³⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo yo mesia masi wooloomalaiso,’ diso. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo oso amapoo peledabalaiso. O, tei takoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso mo goo maga taka goo susuga oso peledabalame siboso,” diso.

³⁸ Esem o hamamee dili odo oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no ege. Iba kaiya bakadio moloso,” diso.

Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Bige oso,” diso.

Yesuye Olipi mubi mapoo badolone Godee mapoo taka

(Matiyu 26:36-46, Maka 14:32-42)

³⁹ Yesu goo eyo moodeli egeesee moodoolone Yolusalem maga peegoo dileso Olipi mubi mapoo palaso. Esem o hamamee dili odo yibolo diadeeso.

40 Osoloso diba dileso omapoo dobolone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dokodoo takolone ka debbee, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiya.” 41 Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugusaloso Godee mapoo takameleeso. 42 Yesuye Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala hagee sibo peegoo magee. Esino no goomoga goo ee te, ayo goomoga goo ee na te,” diso. 43 Esem Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesyo yo pidilone kitulugu teneeso. 44 Egeesee ma kugusaloso Yesu dala talame hegi goo oso sibume, yo sooloo habasaga toowa sabolo Godee mapoo diya takaso. Esem o debiaso sawo masi mi mapoo salagadibaso.

45 Osoloso yo dokodoo takamelee koodobuloso dileso egeino, o hamamee dili odoo goo halagameleso tiesamolome egeiso. 46 Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba hogogabuloso dokodoo takolone ka debbee, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiya,” diso.

Odoosusuga oso Yesu wooloomalame ido di

(Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Yonee 18:3-11)

47 Yesu o hamamee dili odoo sabolo to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye odoo mooloogoodoo gilimadoloso sibilesyo omapoo peledabaso. Esem Yudaseeye Yesu adalame simiso. 48 Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yudas, nayo Odoos Holo a ada sabolo ha teli odoo mapoo tiasalame ka sala?” diso.

49 Esem Yesu o hamamee dili odoo diayo odoo susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. 50 Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoo heeso tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee kaiyaso o dulu deede dokolo ee kobuguso.

51 Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoo o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

52 Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo?” 53 Esino niba ayo beame susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poogoowo? Esino epedee hamapoo nibada beame oso

olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoo taba Saiteneeyo beameso,” diso.

Pitaye Yesuwo goo puodoo

(Matiyu 26:69-75, Maka 14:66-72, Yonee 18:15-18,25-27)

54 Osoloso odoo susuga oso Yesu toloso tei moso wiligi odoo taba eyo mosopoo ido diso. Esem Pitaye hamameesee toboloso deede diso. 55 Yo deede dileso, odoo susuga oso moso pee beelee ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso. 56 Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesyo Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoos hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

57 Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoo egee a gooleede,” diso.

58 Osoloso see hamamee odoo heeso sibilesyo yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

Esem Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, asonee,” diso.

59 Osoloso osogo howo hedebe poogoloso hamamee odoo heeso sibilesyo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Yesubolo sili hee yoso. Bei, yinosee Gेलिली odooso,” diso.

60 Esem Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, nayo egee takoo goo ee tei a gooleede,” diso. Pita to osee komolome, kolokolo takaso. 61 Esem Lodeeye hamameegoo biditoboloso Pita mapoo bameleeso. Esem beame omapoo Yesuye taka to hagee Pitaye gooleebuguso, “No epei gesi kolokolo takelega mologa nayo a gooleede doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso. 62 Egeeseelone yo to hagee gooleebuguloso diya gooheleme peegoo gadileso pisaso.

Yesu wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido pala

(Matiyu 26:59-68, Maka 14:55-65, Yonee 18:19-24)

63 Esino Yesu yo gidebeli odoo oso yo manolone toloso weiso. 64 Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso wooloso egeesee takaso, “Imapoo takee, no odoo agayo wala?” dee takaso. 65 Egeeseelone to tokenee abo sabolo yimapoo takaso.

66 Osoloso mi hadobume gesikolodee Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso diayo to moulone debbei mapoo Yesu ido palaso. 67 Esem diayo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo imapoo takee, no tei Godeeye hudi magoo Keliso nosomo?” diso.

Esem Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo takooga, niyo ayo

taka goo mapoo tei talaime. ⁶⁸ Ayo nimapoo woosaga, niyo amapoo to eyo nei takalaime. ⁶⁹ Esino epedee beeamo hamaga Odoos Holo a Godee kitulugu eyo dee deedeede dokolo mapoo yibolo wiligi doloso badalame bileiso,” diso.

⁷⁰ Esememe odoo susuga oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga no tei Godeeyo owolowo?” diso.

Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo a Godeeyo owolo dee egee takoo ee tei goo takoo,” diso.

⁷¹ Esememe diayo egeesee takaso, “Esiga iba o goo meedilei maga to abo dulei koo goomogo. Bei, yo eyo o goo ee olo yebugulone yo Godeeyo owolo diso. Esiga yo wooloomalai tekepo,” diso.

23

Yesu yo Paillet sabolo osoloso Helodee mapoo ido di

(*Matiyu 27:1-2,11-26, Maka 15:1-15, Yonee 18:28—19:16*)

¹ Osoloso wiligi odoo tebisa mooloo-goodoo oso tebisaloso Yesu Paillet mapoo ido diso. ² Diayo dileso Paillet mapoo Yesuwo goo maga takolone egeesee takaso, “Odoos hagooso ibada odoo eli tokenee mapoo gilimado di ogoloso ka too. Bei, yayo ibada odoo oso Sisa mapoo tekisi molee misigeli hamaga takoloso see eyo nediliyo yo wiligi odoo Keliso dee takemeleeso,” diso.

³ Esememe Pailleteeye Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoowo?” diso.

Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “O, nayo olo egee takooso,” diso.

⁴ Osoloso Pailleteeye Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo abo omapoo mooloooodoloso debei mapoo egeesee takaso, “Ayo yo talaino yimapoo goo tokenee hee koo ogo,” diso.

⁵ Esino diba goo egee pagalai gowoolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Edebeeyo Loum gamalee mapoo kamanalame, yayo Yudiya mi toowa mapoo silone odoo goo tiadili goo ee eligimo siliso. Osoloso yayo goo hagee Gelili mi maga bei mooloo-gooloso see hamapoo sibilesa ka eligimo siloso,” diso.

⁶ Osoloso Pailleteeye goo hagee duloso, Yesu tei Gelili odoo beleso odoo mapoo woosaso. ⁷ Egeesee ma kulodu yayo Yesu tei Gelili odoo dee taka goo ee duloso, Yesu Helodee mapoo ido di diso. Bei, Helodeeye Gelili mi mapoo wiligi odoo toboloso ka badebei. Beeamo omapoo Helodee Yolusaleem mapoo sibilesa badebeiso.

⁸ Ee ma kulodu Helodeeye Yesu ogoloso diya goomogaso. Bei, yo Yesuwo goo

epedee eyo dumelega, yo agalai goomegeliso. Osoloso Yesuye goo opusomo di o mudugiyo moodoolame diya goomogaso. ⁹ Esememe Helodeeye Yesu mapoo woosali to bei woosagaso. Esino ee ma kulodu Yesuye yimapoo to nei hee takele. ¹⁰ Osoloso beeamo omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo tebisa sabolo oso to kitulugu sabolo takolone Yesu mapoo gigidiso. ¹¹ Esememe Helodeeye o odoo sabolo Yesu manolone wiligi odooso kali dugo kadiso. Osoloso yo Paillet mapoo see ido di diso. ¹² Beeamo domo omapoo Paillet dio Helodee dio emegei diso. Esino daga debei ee ma kulodu dieso nediliyo nei heigo nei heigo dolone debeiso.

¹³ Esememe Yesu Paillet mapoo see ido di ogoloso, Pailleteeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo susuga gilimadoloso egeesee takaso, ¹⁴ “Niyo odoo hagooso Yu odoo oso Loum gamalee mapoo kamanalame, odoo goo tiadili goo ee eligimo silo doloso, amapoo ka ido simi. Esino ayo nibada mudugiyo o goo meedino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. ¹⁵ Osoloso Helodee nosee Yesu mapoo goo tokenee hee molo egele. Egeeseeme yayo yo see imapoo ido sibe dee takaso. Esiga niso ogoso, odoo hagee wooloomalai yimapoo goo tokenee hee mauwe. ¹⁶ Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso.

[¹⁷ Esino Pailleteeye Yu odoo oso goomogalame diayo Godeeye gababia wo nali beeamo mapoo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo diye deliso.] ¹⁸ Osoloso odoo susuga oso to neligidi egeesee takaso, “Yesu wooloomolone, nei Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo diye dee!” dee takagameleeso. ¹⁹ Balabas hagooso daga Loum gamalee mapoo ha temeleso odoo hee woolomaso. Egeeseega yo neliga moso ma kulodu hususo.

²⁰ Pailleteeye Yesu peegoo tamagalame diya goomogolone, see tobu odoo mooloo-goodoo mapoo woosaso. ²¹ Esino odoo susuga oso to neligidi yimapoo nei egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige! Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso.

²² Esememe Pailleteeye see tobu odoo mooloooodoo mapoo egeesee takaso, “Bei, niyo kasalame yo wooloomalame ka sala? Yayo goo tokenee kasee toowo? Ayo o goo meedi mapoo ayo yo wooloomalame ido dino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso,” diso.

²³ Esino odoo susuga oso toso neligidi diya takaso, “Yesu homo bulubo magoo

ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso. Diayo egeesee takemelee Paillet to ee dulei diya gowoolone, bige dimapoo deedebeegee diso. ²⁴ Egeeseeme yayo dia to duloso odoo susuga oso goomoga goo ee tooso. ²⁵ Esiga Pailleteeye Loum gamalee mapoo ha tolone odoo wooloomali Balabas ono neliga moso ma kuloduga peegoo diye diso. Esino Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo talame yayo yo odoo susuga mapoo teneeso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Yonee 19:17-27)

²⁶ Osoloso ha teli odoo oso Yesu toloso mi ee ma kuloduga peegoo ido dumolome, Kulene odoo Saimon Yolusalem mi mapoo dumolome eli domopoo tugodooso. Osoloso diayo homo bulubo magoo toloso see o ei mapoo imeduloso Yesu ma hamamee diye diso. ²⁷ Osoloso beamee omapoo, Yesu toloso diadaga molome odoo susuga hamamee diadeeso. Osoloso ee ma kulodu sobo abo sabolo dulone Yesu halo goholone hamamee dulone pupusigamo diadeeso. ²⁸ Esemee Yesuye bidaditoboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Yolusalem sobo, niba a halo haga na pupusige. Esino niso nediliyo osoloso nibada holo halo ka pupusige. ²⁹ Bei, dala beamee oso siboga, edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Sobo deme taba nibolo osoloso sobo holo soomagoloso too koo nedili niba diya goomege.’ ³⁰ Bei, beamee egeesi oso peledaba omapoo edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Mubi sabolo osoloso esia niyo goodobuloso iba toogoode!’ dee takalaiso.

³¹ Esiga goo hageesi oso homo su gie mapoo peledobooga, see ogoo goo oso homo su sia mapoo ka peledabalaisomo?” diso.*

³² Osoloso beamee omapoo ha teli odoo oso Yesu ido dulone, mesia bakadio homo bulubo magoo ma dokodoo wooloomalame ido diso. ³³ Diba sibilesu mubi hee, eyo hu Wiligi ki mi deli mapoo, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso mesia bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoo hee Yesuwo deede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso. ³⁴ Osoloso Yesuye homo bulubo magoo ma dokodoo telega molone egeesee takaso, “Ma, odoo hagee bia oso goo tokenee amapoo egee moodoo ee nayo hapoloso boobadobigi. Bei, diayo goo egee

moodoo eyo bei diba gooleedele,” diso. Osoloso ha teli odoo oso Yesuwo dugo talame diayo yo pepuso odoo hu ma ee kobuso.

³⁵ Odoo susuga oso peegooga tebisamolone balagamolome, Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso manolone egeesee takagameleeso, “Yayo odoo abo pidimo siliso. Esiga yo tei Godeeye hudi magoo Keliso oso daga, o su eyo nediliyo pidilei tekepo,” dee takagameleeso.

³⁶ Osoloso ha teli odoo sabolo oso Yesu manolone, wain i mei nali keesoloso Yesuye nalame tenelone yimapoo egeesee takaso, ³⁷ “No medee tei Yu odoo dia wiligi odoo taba daga, no telega pagalame, no nediliyo pidi,” diso.

³⁸ Yesu o wiligi oo poogoo dokodooga to hageesee hoguguloso kalamaso,

ODOO HAGEE YU ODOOWO WILIGI ODOO OSO.

³⁹ Mesia hee Yesuwo ho hodiogooga eniga oso Yesu mapoo tokenee sisilone yimapoo egeesee takaso, “No medee tei Keliso daga, nee su no nediliyo pidilone, iba nosee pidi,” diso.

⁴⁰ Esino mesia hee oso o odoowo to su maga to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No Godeebolo koo obudo? Bei, yayo dala egee to, no nosee dala hedebe egeesi toso. ⁴¹ Esiga iba asalo ibada tokenee eyo nei maga ka wodioso. Esino Yesu mapoo tokenee hee mauwe,” diso.

⁴² Osoloso yayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, nayo wiligi doloso badebei mapoo, nayo a gooleebigi,” diso.

⁴³ Esemee Yesu nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei goo taka, esiga epei no abolo hodobo goomoga mi Paladais mapoo badalaiso,” diso.

Yesuye ta eyo goo

(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Yonee 19:28-30)

⁴⁴ Osoloso osogo olo oo domo tooboome, mi susuga neligaso, mi neligamelee ososee osogo howo bakadio hedebe di poogoso.

⁴⁵ Bei, goo ogoso peledoboome, osogo pel-ega poogoso. Osoloso tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee ee eyo mosoowe domo tologodooso. ⁴⁶ Esemee Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Ma, a mo dio nee dee mapoo maga,” diso. Yesu to hamamee hageesee takoloso taso.

⁴⁷ Osoloso ha teli odoo gibadeli odoo oso Yesuwo homo bulubo magoo ma hemidu badolone Yesuye ta goo ee ogoloso, Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo howo woola tekepo odoodo,” diso.

* **23:31:** Esiga to hogugu hageeyo bei egeesee moloso, “Niyo kasee gooleedo? Goo hagooso tokenee mauwe odoo mapoo peledabalai tebia daga, hee tokenee teli odoo dimapoo ogoo gooso peledabalaiyo?”

⁴⁸ Osoloso odoo susuga oso gooso peledaba ee agalame omapoo dilesa balagamelee odoo oso goo hagee ogoloso dulone diya gooholone dia budo mapoo kobugumo see wedi diadeeso. ⁴⁹ Osoloso Yesu o odoo sabolo osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso wulo eli sage abaga tebisamolone goo hagooso peledaba mapoo balagameleeso.

Yesu mi doosoo

(Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Yonee 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Yosep. Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Alimatiya ee o midee. Yo Godeeyo howo woola tekepo badolone Godeeye wiligi doloso badeli goo oso siba beleso bameleeso. Osoloso yo Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso mooloogoodoo ee ma kulodu yo dibolo hodobo badebeiso. Esino Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee odoo oso wooloomalame dimapoo tiaseme, yo goo omapoo goowolone yayo hamaga takaso. ⁵² Osoloso yayo Yesu ta eyo su ee talame, Paillet mapoo dilesa woosaso. ⁵³ Osoloso yayo Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo to meileso, dugoso tiadoloso yo ou madu magooso. Midoo hagee dia. Esiga daga odoo hee teme omapoo magele. ⁵⁴ Esino beame domo egee Yu odoo diayo hasali beame bei mooloogolai osogo howo koola tooboome ka see.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso Yosepeeye Yesuwo su mi doo ma kulodu magalame todime, diba yima hamamee diadeeso. Diba omapoo dilesa Yosepeeye Yesuwo su magoo medee egeiso. ⁵⁶ Osoloso diba see wedi dilesa sisigageli bi medee tekepo Yesuwo su mapoo hedilame mopoodoo dooso. Esino diba Yu odoo diayo hasali beame olo bei mooloogoomo, Moseseeye tei magoo ee dodolone epedee koodobuloso hasaso.

24

Yesu midoo ma kuloduga hogabia

(Matiyu 28:1-10, Maka 16:1-8, Yonee 20:1-10)

¹ Esiga Sadee toowa beame gesikolodee sobo hagee bia oso sisigageli bi medee tekepo mopoodoo doo ee toloso Yesuwo bi mapoo diadeeso. ² Diba omapoo dilesa egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee pegoo bidigamo dilesa molome egeiso. ³ Esemme diayo kulodu galagadileso egeino, Lodee Yesuwo su omapoo mauwe molo egeiso. ⁴ Osoloso diayo kulodu galagadileso goo tiademe balaga meleenoo, odoo bakadio dugo diya gadeebugu kalaga oso saga peledoboloso soboso debei mapoo hodiogooga

tebisaso. ⁵ Osoloso sobo diba diya dio dulone, ebia sabolo miyomoo gasuwaso. Esemme odoo bakadio oso dimapoo nei egeese takaso, "Niyo kasalame odoo see gie badeli too ee midoo ma kulodu ka esiamo sile-sibana?" ⁶ Yo kulo hadu mauwe. Esino yo see hogado dina. Esiga niba Yesubolo Gelili mapoo silone, yayo nimapoo taka goo ee gooleebigi. ⁷ Bei, yayo egeese takaso, 'Odo Holo, a tokenee teli odoo dimapoo tiasalaise, osoloso a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso a beame bakadio midoo ma kulodu tamoloso, beame bakadio hedebe di mapoo midoo ma kuoduga see hogado dileiso,' diso." ⁸ Esemme sobo diba to hagee duloso Yesuye takomo sili to ee gooleebuguso.

⁹ Osoloso diba midoo maga see wedi dilesa, diye di odoo 11 sabolo osoloso odoo susuga mapoo diayo egei goo susuga ee dimapoo oposususo. ¹⁰ Esiga sobo hagee bia oso goo peledaba hagee ka egei, Meli-Magadaliya osoloso Yowana osoloso Yemeseeyo owee Meli osoloso sobo abo. ¹¹ Esino sobo hagee bia oso sibileso diye di odoo mapoo takeme diba duno, halabolone taka masi takeme to omapoo tei tele poogooso. ¹² Esino Pita toboloso midoo ee agalame hoguo diso. Yo dilesa gasuwuloso wulu ma kulodu egeino, dugo Yesuwo su tiadoloso magoo ee see mosoowe wulu ma kulodu molome egeiso. Esemme Pita goo hagee ogoloso howoodoomo wedi diso.

Odo bakadio oso Emaus mi mapoo dulone Yesu egei

¹³ Beame hedebe omapoo Yesuwo hamamee dili odoo bakadio oso Yolusalem mi poogoloso, see Emaus mi mapoo diadaga meleeso. Emaus mi egee Yolusalem omaga haga hoogoonee, wulo 11 kilomita egeesi masi. ¹⁴ O bakadio dumo dulone goo susuga Yesu mapoo peledaba goo ee oposusumo diadeeso. ¹⁵ Osoloso o bakadio osee oposusumo diadaga molome, Yesu dima hamamee sibileso diba tugodoloso dibolo hodobo diso. ¹⁶ Esino odoo bakadio hagooso Yesu medee kibiya hoodo egele. Bei, diayo Yesu kibiya hoodo egeeyaga, Godeeye diba gooloogooso.

¹⁷ Esemme Yesuye dimapoo egeese takaso, "Niba ogoo goo oposusumo diadaga malana?" diso.

Esemme diba eli domo omapoo kookoo toboloso goohele sabolo mudu olugodoloso tebisameleeso. ¹⁸ Osoloso dima kulodu odoo hee, o hu Keleopas, yayo Yesu mapoo egeese takaso, "Yolusalem mi mapoo odoo soo sibadee ee ma kulodu mi omapoo goo peledaba ee, no dulega badosoba?" diso.

¹⁹ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Nayo egee takoo ogoo goo takala?” diso.

Esemé diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Yesu Nasalet odoo eyo goo ee taka. Bei, yo Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo doloso badolone Godeeyo howo woola osoloso odoo susuga eyo mudugiyo Godeeyo to kitulugu sabolo takomo siliso. Osoloso yayo goo toowa opusomo di moodoomo siliso. ²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso ibada wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee oso wooloomalame dimapoo teneeso. Esemé yo homo bulubo magoo ma dokodoo yuguso enigaloso taso. ²¹ Esino iyo goolee, yayo Isalael odoo iba Loum gamalee gidebeli omaga peegoo gilimado dileiso doloso dobolone balaga meeleeso. Esiga goo hagooso peledaba ee beeamé bakadio olo poogooso. ²²⁻²³ Osoloso ibada mooloogoodoo ee ma kulodu sobo abo oso epei gesikolodee dileso midoo mapoo egeino, Yesuwo su mauwe molo egeiso. Esemé diayo sibilesó imapoo takolone, ‘Ibada howo opusomo doloso Godeeyo momaiye egeiso,’ diso. Esemé momaiye oso Yesu ta maga hogado di goo ee dimapoo takaso. Esemé goo susuga hagee takame, iba diya dio diso. ²⁴ Osoloso ibada mooloogoodoo ma kulodu debeli odoo abo diba noseé dileso midoo egeino, soboso taka to sabolo tobulone, Yesuwo su midoo ma kulodu mauwe molo egeiso.”

²⁵ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba medee diya boobada odoodoo. Niba kaseega Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo dia to mapoo tei telega ka dosomo? ²⁶ Bei, diayo egeesee takaso, ‘Godeeye hesia Kelisoye dala goo hageesi tolosó see Godeeye egee bado mapoo peleso hu toowa tolosó kitulugu sabolo badalaiso,’ diso.” ²⁷ Osoloso Yesúye dimapoo Moses sabolo osoloso Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo susuga oso Kelisowo goo hogugu goo eyo bei dimapoo medee eligiso.

²⁸ Osoloso diba Emaus mi olo koola too-boome omapoo dulone Yesúye dimapoo egeesee takaso, “A hamapoo hasalaime. Esino a olo wulo duso,” diso. ²⁹ Esemé odoo bakadio oso to kitulugu sabolo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no epedee na di, no ibolo hodobo tiamo. Bei, olo nolugo,” diso. Esemé Yesu yo dibolo hodobo tilame diso.

³⁰ Osoloso diba moso kulodu peleso nei nalame dobolone, Yesúye wo tolosó goomoga to takoloso koodobuloso wo populoso dimapoo piso. ³¹ Egeesee seemelee beeamé omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeiso. Omapoo

diayo Yesu medee kibiya hoodo egeime, yo saga omapoo osugoboodooso. ³² Esemé obakadio dobolone dibusomo egeesee takagameleeso, “O. Tei takoo, iba eli domo abaga sidadaga molome, yayo Godeeyo to eyo bei imapoo takame, ibada sooloo ma kulodu diya goomogaso,” diso.

³³ Osoloso diba saga tebisaloso see Yulusalem mapoo wedi diadeeso. Diba omapoo dileso egeino, diye di odoo 11 sabolo osoloso Yesúye di hamamee dedeli odoo susuga oso diesono hodobo mooloogoodoloso doboome egeiso. ³⁴ Esemé odoo omapoo mooloogoodoloso debei oso dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo, Lodee yo ta maga see hogado didoo. Osoloso yo see Saimon-Pitaye badebei mapoo peledabadoo,” dee takagameleeso. ³⁵ Osoloso odoo bakadio hagee bia oso Yesu eli domopoo diba tugodoloso di eyo goo sabolo osoloso Yesúye dibolo hodobo nei nalame dobolone, wo tolosó popume, diayo yo medee kibiya hoodo egei goo ee dimapoo opopususo.

Yesúye o hamamee dili odoo dimapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

³⁶ Diba goo hamapoo to osee keso-samolome, haga bologelega diayo debei domo omaga Yesu peledoboloso tubudulone dimapoo egeesee takaso, “Emegei, mesie goo oso nibolo hodobo mele,” diso.

³⁷ Esino diayo goolee yo odoo dio bele dolone, dio dulone diya ebigaso. ³⁸ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ebia sabolo goo tiadoo sabolo nibada goo goolee ma kulodu ka malana? ³⁹ Esiga niba mo dee sabolo osoloso mo homo sabolo ogoloso tei aso doloso gooleede. Osoloso mo su sige, niyo a tei su moloso doloso gooleedalame. Bei, odoo dio diba su mauwe,” diso.

⁴⁰ Yo to hagee takoloso o dee boowo sabolo osoloso o homo boowo sabolo dimapoo eligiso. ⁴¹ Esino diayo medee tei telega goomoga sabolo osoloso dio dulone debei ogoloso Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Nimapoo nei nali hee molosomo?” diso. ⁴² Esemé diayo yimapoo di si pepooko teneeso. ⁴³ Osoloso yayo dia howo woola di eege neso.

⁴⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Ayo nibolo hodobo silone nimapoo takeliso, ‘Mo goo maga Moseseeye hogugu sabolo, osoloso Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo oso hogugu sabolo, osoloso Sam booka mapoo hogugu goo oso amapoo peledabalaiso,’ deliso. Esiga epei goo hagooso amapoo olo ka peledobooso,” diso.

⁴⁵ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee medee kibiya gooleedalame, Yesuye dibada goo goolee medee hoodo magooso. ⁴⁶ Yesu egeesee selone to-budulone dimapoo egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu ee egeesee moloso: Godeeye hesia Keliso, a dala toloso beeame bakadio midoo ma kulodu ta moloso see beeame bakadio hedebe di mapoo hogabuloso to-boloso dileiso.” ⁴⁷ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Niba Yolusalem abaga bei mooloogooloso mipoo toowa mapoo mo hu maga odo mapoo hageesee eligimo silesibe, Niba goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Eseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso, dee takomo silesibe. ⁴⁸ Esiga niyo mo goo hagee ogoloso takomo silesibileiso. ⁴⁹ Osoloso niba Yolusalem poogoloso epedee na di. Esino niba epedee hamapoo osee doga, Kei mi ma dokodooga kitulugu siboga talaiso. Bei, ayo mo Maye taka to ee dodolone nimapoo Dio Tei tenelaiso,” diso.

Yesu Kei mi ma dokodoo ido pala

(Maka 16:19-20, Diye Di Odo 1:9-11)

⁵⁰ Osoloso Yesuye o hamamee dili odo gilimadoloso Betani mi koola mapoo diadaga meleso. Diba omapoo dileso peledoboloso Yesuye dee dokodoo poudoloso diba halo dokodoo takolone diba pidilame goomoga to takaso. ⁵¹ Yo egeesee takomolome, Yesu Kei mi ma dokodoo ido palaso. ⁵² Esem diayo Yesuwo hu dokodoo poudoloso, goomoga sabolo Yolusalem mi mapoo see wedi diadeeso. ⁵³ Osoloso beeame susuga ee ma kulodu, diba Yu odoowo tei moso mapoo dobolone, Godee mapoo goomoga poudolone debeiso.

To tekepo Yoneeye hogugu Yonee

Yonee booka goo eyo bei

Yonee booka hagee Yesu o hamamee dili odoo hee Yoneeye hogugu. Yayo to hogugu ee ma kulodu goo toowa hagosu. Yesu yo Keliso* osoloso yo tei Godeeyo Owolo. Esiga iyo Yesu mapoo tei toga, iba gie badeli talaiso.

Toso odoo su paso

¹ Daga mipoo hagee moodelega molome, To* olo badebeiso. To oso Godee sabolo badebeiso. Osoloso To ee Godee. ² Yo mipoo gie daga moodoo omapoo Godee sabolo badebeiso.

³ Esiga bi hee yo mauwe moodele poo-goo me. Esino bi susuga hedebe yimaga ka moodoo. ⁴ Esiga gie badeli eyo bei hedebe yoso. Gie badeli oso odoo susuga mapoo gadeebugu tenemeleeso. ⁵ Esiga gadeebugu oso neliga ma kulodu ka pounimoloso. Esiga gadeebugu egee neligasos semidilei tebile.

⁶ Esiga biame omapoo Godeeye odoo hee diye diso, o hu ee Yonee. ⁷ Yayo odoo mapoo gadeebugu oso sibilei goo ee takalame simiso. Osoloso odoo susuga oso to yayo taka ee duloso tei ka talame. ⁸ Yonee yo gadeebugunee, esino yayo gadeebugu eyo goo ee odoo mapoo takalame ka simi. ⁹ Bei, tei gadeebugu oso odoo susuga mapoo pouni meli oso mipoo hamapoo sibilei ee olo koola tabaso.

¹⁰ Esiga To ee mipoo hamapoo meleeso. Osoloso mipoo hagee yimaga moodooso. Esino mi odoo oso yo medee hoodo egele. ¹¹ Yo o odoo mapoo simiso. Esino o odoo oso yo idile. ¹² Esino edebeeyo yo idoloso yimapoo tei teme, yayo odoo egee bia dimapoo kitulugu teneeso, diayo Godeeyo owolo dio doloso dabalame. ¹³ Esino edebeeyo owee dio ama dio eyo sawoso, o, suso gilee, o, odoo heeso gilee goo maga diba Godeeyo owolo dio dee ka sele. Esino Godeeye goomoga goo omaga diba Godeeyo owolo dio diso.

¹⁴ Osoloso Toso odoo su poloso ima kulodu badebeiso. Yayo iba diya sooloo dolone pidiliso. Osoloso yayo tei goodee ee takeliso. Osoloso yayo hu toowa toloso badeli goo ee iyo egeiso. Esiga Ma Godee

maga simi, Owolo hedebe yayo hu toowa egeesi toloso ka badoso.

¹⁵ Yoneeye o goo maga takolone toso neligidi egeesee takaso, "Ayo takolone, odoo hee ama hamamee sibileiso dee takomo silimenee, odoo ee hagosu. Yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi. Bei, a soomagelega badoboome, yo daga olo badebeiso."

¹⁶ Esiga sooloo dolone pidili goo toowa yimapoo egee molo maga biame susuga yayo iba ka pidimoloso. ¹⁷ Tei magoo goo ee Godeeye Moses maga imapoo teneeso. Esino sooloo dolone pidili goo sabolo osoloso tei goodee ee Yesu Keliso maga simi. ¹⁸ Egeesi ma kulodu odoo heeso Godee egele. Esino hedebe Godeeyo Owolo yayo imapoo Godeeyo goo ee yilige buguso. Bei, yayo Godee koola ogolone badolone yo tei Godee doloso ka badoso.

Yoneeye takolone a Kelisonee dee taka (Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Luka 3:1-18)

¹⁹ Yelusalem mapoo debeli Yu odoo dia wiligi odoo oso Godee ogo odoo ogo doloso debeli sabolo, osoloso odoo abo Libaiyo bala* maga Yonee mapoo diye diso, diayo Yonee yo tei odoo ogumo doloso woosalame. Esemee diayo Yonee mapoo dileso egeesee woosaso, "No tei odoo ogumo?" diso. ²⁰ Esemee Yonee yo to nei takalai gowele. Esino yayo nei dimapoo egeesee takaso, "A Kelisonee," diso.

²¹ Esemee diayo see yimapoo egeesee woosaso, "No odoo ogumo? No llayayo?" diso.

Esemee yayo nei egeesee takaso, "Haye, a llayanee," diso.

Esemee see diayo yimapoo egeesee woosaso, "No Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo sibileigo neme bamelee*, odoo ee nosomo?" dee takaso.

Esemee yayo nei dimapoo egeesee takaso, "Haye, asonee," diso.

²² Esemee see diayo yimapoo egeesee takaso, "No tei odoo ogumo? Iba goomogo, to nei nayo taka ee iyo todileso ibada wiligi odoo iba diye di mapoo takalaya. Esiga no tei odoo ogumo?" diso.

²³ Esemee nei Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to ee dimapoo egeesee takaso, "A miwe poogoo mi maga idageli odoo ee aso,

Niba Lodeeye sibilei eli medee hoodo magee."

* :: Keliso dee egee takoo hu eyo bei ee Godeeye hesia dolone ka takoooso. * 1:1: To ee Yesu * 1:19: Libaiyo bala eyo bei ee egeesi moloso. Eibalahameeyo amawe Yekobowo owolo hee eyo hu ee Libai. Osoloso Libaiyo bala ee ma kulodu debeli odoo oso Yu odoo dia tei moso ma kulodu tou opusomo opusomo di ee teliso. Esino Godee ogo odoo ogo doloso debeli odoo diba nosee tei moso ma kulodu tou teliso. Diba Eloneeyo bala hedebe. * 1:21: Yu odooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Moses egeesi masi oso sibilei ee bameleeso. (Deut 18:18)

²⁴ Esemee Pelisi odoos dia wiligi odoos oso diye di odoos oso dileso, nei Yonee mapoo egeesee takaso, ²⁵ “Nayo takolone, no Kelisonee, osoloso no Ilayanee, osoloso no Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoos osonee, dee takooos. Esino bei kasalame nayo odoos howo ka olugumo silala?” diso.

²⁶ Esemee nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo wulo odoos howomoo oluguliso. Esino odoos hee nima kulodu badoso. Esino niba yo gooleedele. ²⁷ Yo ama hamamee egee siboso. Esino a tekeponee, ayo o homo mapoo kali bi ee pidigilei.”

²⁸ Osoloso Yoden howo hodiokoo Yoneeye odoos howo olugumelee Betani mi mapoo goo ogoso peledabaso.

Yesu Godeeyo Lam be

²⁹ Biame hee mapoo Yesu Yonee mapoo sibume ogoloso Yoneeye egeesee takaso, “Ege, hagee Godeeyo Lam beso.* Yayo mipoo hamapoo debeli odoos dia goo tokenee susuga ee hapoloso boobado bigileiso. ³⁰ Ayo takolone, odoos sibileisogodolosoko takomo sileemeni, odoos ee hagoso. Bei, ayo egeesee takomo sileeso, odoos hee ama hamamee sibileiso. Esino yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi, dee takeliso. Bei, a soomagelega molome, yo daga olo badebeiso, dee takeliso. ³¹⁻³³ Esiga Isalael odoos Kelisowo goo ee medee gooleedalame ayo diba howo olugulame ka simi.”

Esiga Yonee eyo egei goo ee egeesee takaso, “Ayo daga Keliso odoos ogu bele dolone medee kibiya gooleedele. Esino ayo odoos howomoo olugulame, Godeeye a diye dolone amapoo egeesee taka, ‘Nayo Keliso egeesee gooleedalaiso. Dio Tei sibileiso yibolo hodobo badoga agalaiso. Osoloso yayo odoos mapoo Dio Tei tenelaiso,’ diso. Godeeye egeesee taka duloso hamamee Dio Tei molo masi pusibileso yimapoo pubalegeme egeiso. ³⁴ Esiga ayo goo hagee tei ogoloso yo tei Godeeyo Owolo dolone to hagee ayo nimapoo ka taka.”

Yesuye o hamamee dili odoos daga hudi magoo

³⁵ Biame hee mapoo Yonee o hamamee dili odoos bakadio dibolo hodobo mi hedebe omapoo tebisa meleeso. ³⁶ Egeesee semelee omapoo Yesuye di ee ogoloso dimapoo

egeesee takaso, “Niso ege, odoos egee Godeeyo Lam be ogoso,” diso.

³⁷ Esemee Yonee o hamamee dili odoos oso to egee duloso Yesuye di hamamee diso. ³⁸ Esemee Yesuye bidi toboloso, odoos bakadio oso yima hamamee simi ee ogoloso, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba ogoo goo tala sibala?” diso.

Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Labai, no kapoo badeliyo?” diso. Labai hu eyo bei ee eligili odoos dolone ka takooos.

³⁹ Esemee yayo nei egeesee takaso, “Niso sibileso ege,” diso. Osoloso neli tigime, odoos bakadio hagoso Yesubolo dileso yayo badeli mi ee egeiso. Esemee diba biame omapoo yibolo hodobo debeiso.

⁴⁰ Odoos bakadio hagee bia dia kulodu odoos hee o hu ee Endulu. Endulu yo Saimon-Pitayo omolo. ⁴¹ Esiga Enduluye Yesu ogoloso emei Saimon esiaso. Yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Iba Mesaya egeiso,” diso. Mesaya hu eyo bei ee Keliso dolone ka takooos.* ⁴² Osoloso Enduluye Saimon Yesu mapoo ido diso. Esemee Yesuye yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nee hu see Kepas hedileiso.” Kepas dee egee takoo ee Pita dolone ka takooos.*

Yesuye Pilipi dio Nataniyol dio gili-madoo

⁴³ Osoloso biame hee mapoo Yesu yo see Gelili mi mapoo dilame goomogaso. Esino biame omapoo yo odoos hee Pilipi tugodoloso yimapoo egeesee takaso, “No ama hamamee sibe,” diso.

⁴⁴ Pilipi hagee Betesaida odoos. Betesaida mi hagee Endulu dio Pita dio dia midee. ⁴⁵ Osoloso Pilipiye dileso Nataniyol ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Moses sabolo osoloso Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoos oso dia booka mapoo to hogugu oso takolone, odoos hee hamamee sibileisogo, dee takemelee odoos ee iyo olo egeiso. Yo Yesu, Nasalet mi mapoo badeli, yo Yosepeeyo owolo,” dee takaso.

⁴⁶ Esino Nataniyoleeye Pilipi mapoo egeesee takaso, “Goo tekepo oso Nasalet mi maga kasee sibileiyo?” diso*. Esemee Pilipiye nei yimapoo egeesee takaso, “No sibileso ege,” diso.

⁴⁷ Esemee Nataniyoleeye Yesu yima hegi simi ee ogoloso Yesuye o goo maga egeesee takaso, “Niso ege, odoos hagee tei Isalael odoos. Yo medee tei goo takeli odoos,” diso.

* **1:29:** Lam be dee egee takoo sipi be hu gie kauwa ee takooos. Bei, Isalael odoos oso tokenee goo hapalame sipi be gie kauwa wooloomaloso Godee mapoo teneliso. * **1:41:** Esiga Hibulu dia toso Mesaya dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Keliso dee egee takoo goo eyo bei ee hedebe Godeeye hesia dolone ka takooos. * **1:42:** Esiga Hibulu toso Kepas dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Pita dee egee takoo hu eyo bei ee yo dolone ka takooos. * **1:46:** Yu odoos goolee, Nasalet mi ee haga goo toowanee, dee gweliso. Esiga odoos hu toowa to oso mi omaga sibileime, dee gweliso.

⁴⁸ Esemé Nataniyoleeye nei yimapoo egeesee takaso, “Nayo a kasee goolee-doowo?” diso. Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No daga Pilipiye dileso egelega badoboome, no pigi homo bei mapoo badoboome, ayo no egeiso,” diso.

⁴⁹ Esemé Nataniyoleeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no Godeeyo Owolo. Osoloso no Isalael odoo ibada wiligi odoo,” dee takaso.

⁵⁰ Esemé Yesuye nei Nataniyol mapoo egeesee takaso, “No homo bei mapoo bado-boome, ayo egei goo maga nayo amapoo tei ka toowala? Esino goo hagee pepooko, no hamamee goo toowa agalaiso. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Niyo Kei mi osulu yamagoloso mologa, Godeeyo mo-maiye oso Odoo Holo* amaga dokodoo polo osoloso amapoo sibo domologa agalaiso,” dee takaso.

2

Yesuye howe ee wain i palame moodoo

¹ Biame bakadio poogoloso hamamee Gelili mi toowa ee ma kulodu Kana mi pepooko mapoo odoo heeso sobo hu wo neso. Biame domo amapoo Yesuwo owee onosee amapoo badebeiso. ² Osoloso Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo sobo hu wo ne ee agalame diba gilimadoloso debeiso. ³ Wo ne biame domo mapoo wain i hosudoo ee ogoloso Yesuwo oweeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Wain i olo hosudoona,” diso.

⁴ Esemé Yesuye nei owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, ayo ogoogoo talame no amapoo ka simiyo? Mo biame tugodele,” dee takaso.

⁵ Esemé oweeye nei odoo moso kulodu tou teli mapoo egeesee takaso, “Niba Yesuye to nimapoo takooga duloso to egee te,” dee takaso.

⁶ Egeesi ma kulodu sesepeni yugoso moodoo 6 amapoo bediga meleeso. Sesepeni 6 hedebe hedebe di egee howe 100 lita egeesi keeseli. Yu odooso dia adaga dia goo ee dodolone, sesepeni howe keesoo hamapoo dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeliso.

⁷ Esemé Yesuye odoo moso kulodu tou teli dimapoo egeesee takaso, “Sesepeni susuga hagee howoso metamagise,” diso. Esemé diayo sesepeni susuga egee howoso metamagisaso.

⁸ Esemé yayo tou teli odoo mapoo egeesee takaso, “Niba sesepeni amapoo howo keesaloso todileso, odoo sobo hu wo ne eyo wiligi odoo mapoo tenee,” diso. Esemé diayo egeesee moodooso. ⁹ Esino

howe eyo see wain i paso. Esemé wiligi odoo oso wain i egee wulo nalo egeiso. Egeesi ma kulodu wain i hagososi simi eyo bei yo gooleedele. Esino o tou teli odoo diba olo gooleedoo. ¹⁰ Egeeseelone yayo sobo hulame simi giso ee idoloso yimapoo egeesee takaso, “Odoo susuga oso Yu odoo dia adaga dia goo ee dodolone, wo ne mapoo sibadee odoo mapoo daga wain i hadali keeneliso. Osoloso diba wain i toowa naloso halabolone doge, see wain i haga koo hadali ee dimapoo keeneliso. Esino nayo wain i dooboo hadali ee magoo moloso, see epedee keedoloso ka teneeso,” diso.

¹¹ Esiga Gelili mi toowa ma kulodu Kana mi pepooko mapoo Yesuye daga malalo goo toowa opusomoni di ee moodoo maga, yayo hu toowa tolosa badeli goo ee eligiso. Esemé o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso yimapoo tei tooso.

¹² Osoloso goo hagososi dileso koodobume, Yesuye owee sabolo, osoloso omolodi dio sabolo, osoloso o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo diso. Osoloso diba amapoo dileso dobolone biame abo poogooso.

Yesuye tei moso ma kuloduga odoo peegoo hasiso bugu

(Matiyu 21:12-13, Maka 11:15-17, Luka 19:45-46)

¹³ Osoloso Yu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tooboome, Yesu Yelusalem mi mapoo palaso. ¹⁴ Osoloso yo amapoo peleso egeino, odoo susuga oso tei moso beele ma kulodu bulumakau be sabolo, osoloso sipi be sabolo, osoloso molo sabolo edebeeyo neiso talame, tosibileso odoo mapoo tenee domolome egeiso. Osoloso odoo aboso molee opusomoni di ee tei moso eyo molee piligeli debi pooba mapoo doboome egeiso. ¹⁵ Osoloso Yesuye gowoolone tiso wei masi moodooloso wei oso sipi be sabolo, osoloso bulumakau be sabolo, osoloso odoo susuga peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli debi pooba bidige buguloso molee ko sabolo peegoo kugobuguso. ¹⁶ Osoloso see molo neiso talame debi odoo mapoo egeesee takaso, “Bi susuga hagee tolosa moso hamaga peegoo diyadee. Niyo mo Mamomoso ee bi teli moso dee na see,” dee takaso.

¹⁷ Esiga goo hagososi peledaba ogoloso Yesu o hamamee dili odoo oso Godeeyo to booka mapoo higuu oso taka goo ee egeesee gooleebuguso,

“Ayo nee moso ee diya gooleeso.

Esiga edebeeyo a wooloomalaiso.”

* 1:51: Odoo Holo - Yesuye eyo nediliyo takolone, a Odoo Holo, dee taka hagee yo tei odoo dolone ka takomo silee.

¹⁸ Esemé Yu odoó dia wiligi odoó tebisa oso bi susuga malosó gidebei odoó egee bia ee Yesuye tei moso ma kuloduga peegoo hasiso hugu goo ee ogoloso diayo yimapoo egeesee takaso, “No ogoso kitulugu tolosó goo hageesee ka moodoowo? Esiga nayo kitulugu egee Godee maga too, dee takooga, nayo goo toowa opusomo di hee imapoo eligilei tekepo,” diso.

¹⁹ Esemé Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo tei moso hagee guobigi. Egeeseega, ayo see tobu biame bakadio hedebe di ee ma kulodu tegelaiso,” dee takaso.

²⁰ Esemé diayo yimapoo egeesee takaso, “Iyo dugo 46 ee ma kulodu tei moso hagee tegeiso. Esiga biame bakadio hedebe di ee ma kulodu nayo saga kasee togo dalaiyo?” diso. ²¹ Esino Yu odoowo wiligi odoó hagee biaso Yesuye taka goo ee medee kibiya gooleede. Bei, Yesuye tei moso eyo goo maga taka hagee, eyo nediliyo o su ee taka. ²² Esiga Yesuye tolosó hogado polome, hamamee Yesu o hamamee dili odoó oso Yesuye taka goo hagee gooleebuguso. Egeeseelone diayo Godeeyo to booka maga taka sabolo osoloso Yesuye taka to omapoo tei tooso.

²³ Yesuye Gababia wo ne biame omapoo Yelusalem mapoo peleso goo toowa opusomo di moodoo ogoloso odoó susuga oso yimapoo tei tooso. ²⁴ Esino Yesuye dimapoo haga tei dele. Bei, yo odoó susuga dia sooloo ma kulodu goo goolee ee yo olo gooleedoo. ²⁵ Esiga yimapoo odoó heeso odoó dibada goo goolee ee takalai ee bei me. Bei, goo goolee susuga dibada sooloo ma kulodu egee molo ee, yayo malalo olo gooleedooso.

3

Nikodimaseeye Yesu mapoo simi

¹ Esiga odoó hee badebeisi, o hu Nikodimas. Yo Pelisi odoó, osoloso Yu odoó dia wiligi odoó tebisa ee ma kulodu yinosee wiligi odoó hee yoso. ² Osoloso yayo gesi sibilesó Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoó, iba gooleedoo, no eligili odoó Godeeye diye di ee noso. Bei, edebeeyo eyo goolee goo toowa opusomo di nayo egee moodoomo silo egeesi moodoolai tebile. Esino Godee nobolo hodobo badoga, nayo goo toowa opusomo di hageesi moodoolai tebileiso,” diso.

³ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo see soomagelega poogooga, yo Godeeye wiligi

dolosó badeli goo mapoo gadileime,” dee takaso.

⁴ Esemé Nikodimaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó kauwa ee oweeyo beliyé maga see tobu kasee soomagalaiyo? Yo see holope poloso oweeyo see tobu soomagalai tebile,” diso.

⁵ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo howo maga osoloso Dio Tei maga see dia delega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime. ⁶ Mi odoó oso holope soomagoloso mi hamapoo debeliso. Esino Dio Tei oso gie badeli egee tenemolo odoó ee, Godeeyo owolo dio doloso badoboso kookaiyo gie badalaiso. ⁷ Esiga ayo namapoo takolone no see tobu soomagee dee hagee takoo duloso haga na dio di. ⁸ No pooso eyo goomoga maga sibulone goowa ee duliso. Esino yayo sibili eli sabolo osoloso yayo dili eli ee no gooleede. Esiga Dio Tei oso odoó mapoo gie badeli egee tenemolo edebeeyo ogoloso koo gooleedeli.”

⁹ Esemé Nikodimaseeye egeesee takaso, “Ha? Goo hagosó kasee peledabalaiyo?” diso.

¹⁰ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No Isalael odoó dia eligili odoó, esino no goo hagee koo gooleedolo? ¹¹ Esiga ayo namapoo taka. Iyo gooleedoo sabolo osoloso iyo egei goo ee Yu odoó nimapoo ka takomo siloso. Esino niyo ibada to mapoo tei talai ee ka gowooso. ¹² Esiga ayo nimapoo mi goo maga takeme, niyo tei tele. Egeesi ma kulodu ayo see nimapoo Kei mi eyo goo maga takooga, niyo kasee tei talaisomo? ¹³ Odoó heeso bi Kei mi ma dokodoo egee molo ee agalame pele. Haye. Hedebe Odoó Holo ayo Kei mi mapoo ka badebei. Osoloso ayo Kei mi ma dokodooga mipoo hamapoo simiso. ¹⁴ Esiga daga hoogoo Isalael odoó diba miwe poogoo mi mapoo doboome, Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudooso*.

Goo hedebe egeesi masi, edebeeyo Odoó Holo anosee tolosó egeesee poudileiso. ¹⁵ Goo egeesi maga edebeeyo amapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁶ Godeeye mi odoó diya sooloo dolone Owolo hedebe a meiyé diso, ayo mi odoó ee halo talame. Esiga edebeeyo amapoo tei toga, diba Godee maga pileime, esino diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁷ Esiga Godeeye Owolo a mipoo hamapoo meiyé dee taka hagee, mi odoó dia goo tokenee eyo nei tenelame ka meiyé dele. Esino mi odoó oso amaga gie badeli pidili talame ka simi. ¹⁸ Osoloso edebeeyo

* **3:14:** Daga hoogoo Isalael odooso Godee mapoo mesile poogoome, diba palame hebise diye diso. Esino Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudoome omapoo ogoloso diba hebiseso pa ee see weidooso.

Godeeyo Owolo amapoo tei toloso doga, dia goo tokenee eyo nei dimapoo dala tenelaime. Esino odoo agayo amapoo tei telega doga, diba dia goo tokenee eyo nei talame ka doso. Bei, diba Godeeyo Owolo hedebe amapoo tei telega. ¹⁹ Gadeebugu mipoo hamapoo simiso. Esino mi odoo oso gadeebugu egee goomegele poogoloso see neliga ono diya goomogaso. Bei, diayo dia suso goo moodoo ee diya tokeneega. Goo egeesi maga Godeeye dia goo tokenee eyo nei tenelaiso. ²⁰ Esiga goo tokenee teli odoo ee gadeebugu hegilone gadeebugu mapoo sibilei diya ebiliso. Bei, gadeebugu oso dia goo tokenee ee woola eligiyaga. ²¹ Esino edebeeyo Godeeye goomoga goo ee tomo siloga, diba gadeebugu mapoo sibilei ebileime. Bei, gadeebugu oso dia goo ee yilige buguga, goo susuga diayo moodoo ee Godeeye kitulugu maga ka moodoodoo doloso edebeeyo gooleedalaiso.”

Yonee odoo howo oluguli oso Yesuwo goo taka

²² Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem poogoloso see Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko abo mapoo diso. Diba omapoo dileso dobolone odoo howo olugumeleeso. ²³⁻²⁴ Esino Yonee yo neliga moso ma kulodu tooselega badolone, Salim mi koola mapoo Ainon mi mapoo yayo odoo howo oluguso. Bei, mi omapoo howo toowa meleega, odoo susuga diba Yoneeye howo olugulame yimapoo sibumeleeso. ²⁵ Egeesee semelee biame omapoo Yonee o hamamee dili odoo aboso Yu odoo dia adaga dia goo ee dodolone dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeli goo maga Yu odoo hee sabolo toso agadigaso. ²⁶ Osoloso diayo sibilesio Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, daga Yoden howo hodiokoo odoo nobolo hodobo badebei ee no gooleedoo. Esiga nayo odoo egeeyo goo imapoo takemeni oso odoo howo ka olugumoloso. No ege, odoo susuga oso no poogoloso see yimapoo ka duso,” dee takaso.

²⁷ Esino Yoneeye egeesee takaso, “Edebeeyo eyo goolee goo hee moodoolai tebile. Esino Godeeye yimapoo kitulugu teneega, yo goo egee moodoolai ee tebileiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, a Kelisonee, dee taka goo ee niba olo duso. Esino a wulo o eli moodoolame malalo diye di odoo ee aso. ²⁹ Soboso giso obuoga, yo olo giso egeeyo. Odoo giso ido peli ee omapoo tobululone, giso sibabeleso bameliso. Osoloso gisoso peledoboloso to taka ee duloso yo diya goomegeliso. Egeesi ma kulodu odoo giso ido peli masi ee aso. Esiga a epedee diya goomoga sabolo ka badoso. ³⁰ Esiga

Kelisoye toowa dolone, nei ayo pepooko dolone badalai tekepo.

³¹ Esiga Kei mi ma dokodooga simi odoo oso odoo susuga dagadileso ka badoso. Esino mipoo hamapoo soomago ee mi odooso. Esiga yo wulo mipoo hageeyo goo ee takomo sili. Esino Kei mi ma dokodooga simi odoo yayo goo susuga diya dagadileso ka badoso. ³² Osoloso yayo egei goo sabolo osoloso yayo du goo ee takeliso. Esino odoo heeso o to mapoo tei koo teli. ³³ Esino odoo agayo o to duloso tei too goo oso Godee yo tei goo takeli dolone ka eligiso. ³⁴ Esiga Godeeye diye di odoo oso Godee maga to toloso takomo siliso. Bei, Godeeye o Dio Tei su goodegelega yimapoo olo teneeso. ³⁵ Godeeye Owolo sooloo dolone goo susuga ee yayo wiligi doloso badalame kitulugu yimapoo olo teneeso. ³⁶ Esiga odoo agayo Owolo mapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo Owolo mapoo mesile poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaimo. Esino Godeeyo kamana goo oso yimapoo kookaiyo osee malaiso.”

4

Yesu dio Samaliya sobo dio

¹ Yesuye howo olugu odoo oso diya bei molone, yima hamamee deedeeso. Osoloso diayo Yoneeyo hamamee dili odoo ee dagadi goo ee, Pelisi odoo diba duso. ² Esino Yesuye odoo howo olugumo sile. Hedebe o hamamee dili odoo oso odoo howo ka olugumo silee. ³ Esino Yesu yo Pelisi odoo oso o goo gooleedoo goo ee yo olo duloso, Yudiya mi poogoloso see Gelili mi mapoo wedi diso.

⁴ Osoloso yo Gelili mi mapoo wedi dulone, Samaliya mi domo abaga dili eli omaga diso. ⁵ Yesuye Samaliya mi mapoo sibilesio mi edebeeyo bia Saika deli mapoo peledabaso. Esiga Saika mi edebeeyo bia hagee mi hee daga hoogoo Yekobeye owolo Yosep mapoo tenee eyo koola omapoo moloso. ⁶ Esiga Yekobeyo howo ou omapoo osee meleeso. Egeesi ma kulodu Yesu yo mi eli sage simiga kwasime, howo ou koola ogolone omapoo badebeiso. Biame egee osoko olo oo domo taba mapoo egeesee ka see.

⁷⁻⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo ee edebeeyo bia mi mapoo nei neiso talame dime, Samaliya sobo howo ou omapoo howo kalame simiso. Esemme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a howo keenee,” diso.

⁹ Esino sobo egee yayo taka to ee duloso dio diso. Bei, Yu odooso Samaliya odoo maga peegooga booloogamo silesibiliso. Esemme sobo ogoso Yesu mapoo egeesee

takaso, “Nayo kasi maga amapoo howo keenee dee ka takala? Bei, no Yu odo. Esino a Samaliya sobo,” dee takaso.

¹⁰ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Nayo Godeeye wulo egee tenemolo goo ee gooleedoloso, odo amapoo howo howa mo goo ee, no gooleedoloso badebei diepi, nayo amapoo kookaiyo gie badeli teneli howo ee hoowali. Osoloso nayo amapoo howa diepi, ayo nei namapoo howo egee teneli,” diso.

¹¹ Esemé sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odo, no gie badeli teneli howo ee kamapoo keelaiyo? Osoloso namapoo ou howo keli me. Osoloso howo ou hagoonosee diya goobodomou. ¹² Esiga ibada amawe Yekob pepooko dolone see nayo toowa dalame ka sala? Bei, ibada amawe Yekobeeye howo hagee ka ou, osoloso yayo owolo dio sabolo osoloso o be sabolo howo ou hedebe hagee naliso. Osoloso yayo howo ou hagee imapoo poogoo diso.”

¹³ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo howo ou hamapoo howo naga, diba see howo nala pagalaiso. ¹⁴ Esino odo agayo howo ayo hagee keenee ee naga, yo see howo nala pagalaime. Esiga kookaiyo gie badeli teneli howo ayo yimapoo tenelai oso yima kulodu howo ou masi molone, yimapoo badoboso kookaiyo gie badeli ee tenelaiso.”

¹⁵ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odo, nayo egee takoo howo egee amapoo tenee, a hamamee see howo nala pegelega pagalame. Osoloso hamamee a hamapoo see howo kala sibilega pagalame,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No dileso nomo ido sibe,” diso.

¹⁷ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “A giso me,” diso.

Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo takolone, no giso me, dee egee takoo tei goo takoo. ¹⁸ Bei, no daga giso dee tiadoo egeesi mapoo obiaso. Esino giso epedee nobolo hagee bado ee tei nomonee. Esiga nayo egee takoo, tei goo takoo,” dee takaso.

¹⁹ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odo, a gooleedo, no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo hee nosodoo. ²⁰ Samaliya bia ibada amawe dio oso mubi hagee ma dokodoo Godeeyo hu dokodoo poudiliso. Esino Yu odo niyo takolone hedebe Yelusalem mi mapoo Godeeyo hu dokodoo ka poudilei tekepo dee takeliso. Esiga nayo amapoo takee, mi tekepo kamapoo iyo Godeeyo hu dokodoo ka poudileiyo?” dee takaso.

²¹ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no mo to mapoo tei te. Edebeeyo Ma Godeeyo hu dokodoo

poudalame Yelusalem mapoo osoloso mubi hamapoo sibilega pagalai biame ee olo siboso. ²² Samaliya odo niyo goomoga poudili goo ee niba gooleede. Esino Yu odo iyo goomoga poudili goo ee iba gooleedo. Bei, gie badeli pidili odo ee hedebe Yu odo imaga sibileiso. ²³ Esiga biame olo siboso, esino biame ee olo simiso, tei yimapoo goomoga poudili odo oso Dio Tei oso kitulugu maga, osoloso tei goo maga, Ma Godee mapoo goomoga poudalame. Bei, Ma Godeeye goo hageesi maga yimapoo goomoga poudili odo amapoo diya goomegeliso. ²⁴ Godee yo Dio. Osoloso yimapoo goomoga poudili odo oso Dio Tei maga, osoloso tei goo maga yimapoo goomoga ka poudilei tekepo,” dee takaso.

²⁵ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “A gooleedo, Mesaya edebeeyo takolone Keliso deli ee sibileiso. Osoloso yayo sibileso imapoo goo susuga medee eligileiso,” diso.

²⁶ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Odo ee Mesaya aso, nobolo to egee komolo,” dee takaso.

²⁷ Egeesee semelee mapoo Yesuwo hamamee dili odo oso edebeeyo bia mi ee ma kuloduga wedi sibileso egeino, Yesuye sobo sabolo to komolome, diya dio diso. Esino odo heeso sobo amapoo woosolone, no ogo goomogolo, dee takele. Osoloso odo heeso Yesu mapoo woosolone, nayo kasalame sobo sabolo to ka kamalala, dee takele.

²⁸ Osoloso sobo oso o ou howo keli amapoo magoloso see o moso bia takalame see wedi diso. ²⁹ Sobo ogoso dileso egeesee takaso, “Niba odo hee hagee agalame sibe. Yayo goo ayo moodoo susuga ee takaso. Esiga odo egee Keliso malaiso.”

³⁰ Esemé moso bia susuga Yesu agalame diyadeeso.

³¹ Odo susuga Yesu agalame sibataga molome, Yesuwo hamamee dili odo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, no nei ne,” diso.

³² Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A nei moloso. Esino nei ayo nali ee niba gooleede,” dee takaso.

³³ Esemé Yesu o hamamee dili odo oso diesono egeesee takaso, “Odo heeso yimapoo nei tenee bele?” dee takaga meleeso.

³⁴ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo nei ee Godeeye goomoga goo talai goo oso. Osoloso yayo a diye diso, tou yayo amapoo tenee ee tomo dimeleso hoo poogoo mapoo hosudalame. ³⁵ Niyo egeesee takeliso, ‘a bakadio bakadio di poogoloso nei howo segei tala dileiso,’ dee takeliso. Esino ayo nimapoo taka. Niba howo

puo ogoloso nei howo segei* mapoo ege. Bei, epedee hagee nei telegee ee talai biame hagoso. ³⁶ Esiga nei howo segei teli odoososo dia tou eyo nei epedee hamapoo toso. Osoloso diayo odoososo ee homokoko masi gooloogaloso tosibilesos kookaiyo gie badeli talai mi mapoo mooloogoo mageliso, nei howo segeli odoos sabolo, osoloso nei howo segei teli odoos sabolo hodobos goomogalame. ³⁷ Egeesi ma kulodu toso hagee takoo ee tei takoosoo, 'Odoos heeso nei howo segeliso. Osoloso see odoos heeso nei howo segei ee teliso.' ³⁸ Esiga a niyo nei howo segele poogoo mi mapoo nei howo segei ee talame diye diso. Bei, mi omapoo odoos abosoo daga tou toowa toosoo. Esino see niyo dileso talaisoo."

Samaliya odoosoo tei too

³⁹ Samaliya sobosoo dileso o odoos mapoo takolone, "Goo susuga ayo moodoo ee yayo amapoo taka," dee takeme, Samaliya odoos susuga mi omapoo debeliso oso to hagee duloso Yesu mapoo tei toosoo. ⁴⁰ Osoloso diayo sibilesos Yesu mapoo egeesee takaso, "No epedee ibolos hodobos hamapoo badebee," diso. Esemee Yesu yo biame bakadio dibolos hodobos omapoo badebeiso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu odoos susuga oso to yayo taka ee duloso yimapoo tei toosoo. ⁴² Esemee diayos sobos omapoo egeesee takaso, "Nayo daga Yesuwo goo ee imapoo takeme, nee to duloso tei toosoo. Esino iba epedee yayo takooga isos duloso tei toso. Esiga iba gooleedoosoo, odoos hagee mi odoos susuga dia gie badeli pidiliso odoos osodoo," diso.

⁴³⁻⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yesu eyo daga egeesee takaso, "Godee maga to tolosos kokodoo takomoo sili odoos ee tei o mosoo bia oso goweliso," diso. Yesu biame bakadio Samaliya mi mapoo badobosoo see Geliliso mapoo diso. ⁴⁵ Osoloso yo Geliliso mapoo sibilesos peledobosoo, edebeeyo yo idoo diso. Bei, diba nossee Yesuwo Yelusalemapoo Gababia wo ne biame mapoo goo susuga yayo moodoo ee diba egeiga.

Yesuwo gamalee odoos eyo owolos tekepo pa

⁴⁶ Osoloso Yesu Geliliso mi toowa omapoo badolone see Kana mi pepookoo mapoo diso. Daga mi omapoo howodee ee see yayo wain i palame moodosoo.

Biame omapoo Kapeniyo mi mapoo gamalee odoos heeyo gisoo holo paiye badebeiso. ⁴⁷ Esino gamalee odoos ogosoo Yesuwo Yudiya mi maga see Geliliso mi mapoo simi goo ee duloso Yesu mapoo diso. Yo dileso howolone egeesee takaso, "Mo holo paiyeeso talame badosoo. Esiga nayo mo holo

tekepo palame Kapeniyo mi mapoo abolos sibe," dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuwo yimapoo egeesee takaso, "Niyo ayo goo toowa opusomoo di moodoo ee egelega poogooga, amapoo tei talaimoo," dee takaso.

⁴⁹ Esemee odoos ogosoo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Wiligoo odoos, mo holo teyaga, nayo saga sibilesos yo tekepo palame moodee," diso.

⁵⁰ Esino Yesuwo yimapoo egeesee takaso, "No see wedi di. Nee holo wedileiso," diso.

Esemee odoos yo Yesuwo to duloso tei tolosos see o mi mapoo wedi diso. ⁵¹ Osoloso yo see eli domopoo osee dimolome, o tou teli odoos oso sibilesos yimapoo egeesee takaso, "Nee holo olo weidiloso badosoo," dee takaso.

⁵² Esemee odoos ogosoo nei dimapoo egeesee takaso, "Osokoo howoo domoo kamapoo molome, yo kekebisa ka koododiala?" diso. Esemee diayos nei yimapoo egeesee takaso, "Eiyo osokoo olo wudu magoo mapoo ka koododia," diso.

⁵³ Esemee odoos yo gooleedolosos egeesee gooleebugosoo, bei, eiyo osokoo howoo hedebe omapoo Yesuwo yimapoo takolone, "nee holo weidileiso," dee taka goo ee goolee bugosoo. Esemee odoos susuga o mosoo kulodu debeliso sabolos osolosos yibolos Yesu mapoo tei toosoo.

⁵⁴ Esiga Yesuwo Yudiya mi maga see Geliliso mi mapoo sibilesos goo toowa opusomoo di moodoo hagoso olo bakadio diso.

5

Yesuwo Betesada howoo sauwili oo mapoo odoos hee tekepo moodoo

¹ Osoloso goo hagoso dileso koodobumee, Yu odoosoo wo nali hee nalame Yelusalemapoo polome, Yesu yinosee omapoo palaso. ² Esiga Yelusalemapoo mi beele mapoo osulos hee Sipi Be Osulos deli meleeso. Osoloso ee ma kulodu howoo sauwili dadabayoo yo toowa meleeso. Howoo sauwili dadabayoo ou o hu ee Yu odoos dia toso takolone Betesada deliso. Osoloso howoo yo pee mapoo hau pooba dee tiadoo egeesee meleeso. ³⁻⁴ Egeesee lone odoos paigiga sabolos, osoloso odoos howoo neligoo sabolos, osoloso odoos su kakawa poogoo sabolos hau omapoo tieseliso. [Osoloso diba omapoo tiesamolone, biame abosoo mapoo Godeeyoo momaiye heeso sibilesos howoo egee wolabelesos bolone osee tiesameliso. Bei, momaiyeesoo howoo wolomelesoo koodobuoga, odoos daga

* **435:** nei howo segei - Yesuwo wudu taka hagee tei neidee eyo goo maga takee. Esino edebeeyoo Godeeyoo to tekepo takomoo dilee goo sabolos, osolosos odoos Godee mapoo gilimadoo sibilee goo ee wudu taka.

malalo howo ee ma kulodu meili odoe ee tekepo peliso.] ⁵ Egeeseelone giso hee dugo 38 ee ma kulodu paiye melee onosee hau amapoo badebeiso. ⁶ Odoe daga yayo hoogoo pailoso badebei Yesuye ogoloso yimapoo egeese takaso, “No see weidilei goomogolo?” dee takaso.

⁷ Esemee odoe ogoso yimapoo nei egeese takaso, “Wiligi odoe, howo weeleega, a pidilame ido meilei odoe hee me. Bei, a meilame seega, odoe heeso malalo meiliso,” dee takaso.

⁸ Esemee Yesuye yimapoo egeese takaso, “No toboloso nee kida toloso di,” diso.

⁹ Osoloso biame amapoo odoe egee see olo tekepo poloso o kida toloso diso. Esino goo hagoso peledaba ee Yu odoe dia hasali biame amapoo ka peledaba. ¹⁰ Esemee Yu odoe dia wiligi odoe tebisa oso odoe hagoso o kida toloso di ee ogoloso yimapoo egeese takaso, “Hasali biame hamapoo odoe heeso o kida toloso dilei tei,” dee takaso.

¹¹ Esemee odoe ogoso nei egeese takaso, “Odoe a tekepo pa oso amapoo takolone, mo kida toloso di, dee takeme a ka di,” diso.

¹² Esemee diayo yimapoo nei egeese takaso, “Odoe agayo namapoo takolone, nee kida toloso di, dee ka takala?” dee takaso.

¹³ Esino odoe yo tekepo pa ee yo medee kibiya gooleede. Bei, odoe susuga oso diya mooloogoodeme, Yesu yo mooloogoodoo ee ma kulodu esigaboooodoo.

¹⁴ See hamamee Yesuye odoe egee tei moso tegei ma kulodu badebei ogoloso yimapoo egeese takaso, “No, no medee goolee, no epedee olo tekepo paso. Esiga no see goo tokenee na te. Nayo goo tokenee see tobu tomo siloga, goo tokenee toowa see namapoo peledebeyaga,” dee takaso.

¹⁵ Esemee odoe ogoso dileso Yu odoe dia wiligi odoe dimapoo takolone egeese takaso, “Yesuye a tekepo ka pa,” diso.

¹⁶ Egeesi ma kulodu Yesuye Yu odoe dia hasali biame mapoo goo hageese teme, Yu odoe dia wiligi odoe tebisa oso komonolone yimapoo hegi goo tenelame bei mooloogooso. ¹⁷ Esino Yesuye dimapoo egeese takaso, “Mo Ma biame susuga tou tomoloso. Esiga anosee biame susuga tou ka tomoloso,” diso.

¹⁸ Yesuye to egeese takeme, nei diayo yo wooloomalame diya goomogaso. Bei, yayo hedebe Yu odoe dia hasali biame ee gababile, esino yayo takolone, Godee yo tei Ama, dee taka goo omaga, eyo nediliyo yo Godee sabolo hodobo teiba neme.

Godeeye kitulugu Owolo Yesu mapoo tenee

¹⁹ Esiga Yesuye Yu odoe dia wiligi odoe tebisa mapoo egeese takaso, “Ayo

nimapoo taka. Owolo ayo mawo goomoga goo hee talai tebile. Esino Owolo ayo hedebe Maye teli goo ee ogoloso anosee goo ee teliso. ²⁰ Maye Owolo a diya sooloo dalaga, goo yayo teli susuga ee Owolo amapoo eligiliso. Esemee niyo Owolo ayo goo moodoo ee ogoloso hoowoolame, Maye amapoo goo diya toowa moodolai eligileiso. ²¹ Egeesi ma kulodu Maye odoe wedia hogogadulone see gie badeli egee tenemolo, egeese solone, Owolo ayo odoe mawo goomoga mapoo gie badeli ka tenemoloso. ²² Esiga Maye odoe goo koo midili. Esino yayo Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoe susuga dia goo ee midilame. ²³ Egeesi ma kulodu Maye goo egee moodooso, odoe susuga oso Ma mapoo goomogolone o hu dokodoo poudalame. Osoloso diayo Owolo amapoo goomogolone mo hu onosee dokodoo ka poudalame. Esiga odoe agayo Owolo amapoo goomoga poudilega badoga, yo Ma Godee a diye di odoe mapoo goomoga koo poudoso.

²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Mo to dulosa a diye di odoe mapoo tei teli odoe ee badoboso kookaiyo gie badeli olo tooso. Odoe egeese sili ee o goo tokenee eyo nei talaime. Yo teli maga dagadileso see gie badeli mapoo badoso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo ka taka. Biame oso sibileiso, esino biame ee olo simiso, odoe tei telega wedia oso Godeeyo Owolo mo to dulei. Egeesi ma kulodu edebeeyo mo to duloso tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Bei, Ma yo gie badeli eyo bei yoso. Esiga Owolo ayo gie badeli eyo bei doloso badalame, yayo kitulugu amapoo olo teneeso. ²⁷ Osoloso Maye Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoe susuga dia goo ee midilame. Bei, a Odoe Holo.

²⁸ Esiga ayo taka to hagee duloso niba haga na dio di. Bei, biame oso sibileiso, odoe wedia dia bi mapoo egee tiesamoloo oso Odoe Holo mo to duloso dia bi maga hogogadileiso. ²⁹ Egeesi ma kulodu goo tekepo tomo sili odoe diba badoboso gie badeli talame hogogadileiso. Esino goo tokenee tomo sili odoe diba dia goo tokenee eyo nei talame hogogadileiso. ³⁰ Ayo goo mawo goolee ee tomo silei tebile. Bei, Ma a diye di oso goo midilei goo amapoo takooga, ayo goo egeesi ka midili. Esiga ayo goo midili ee diya tekepo. Bei, ayo mawo goomoga goo koo tomo sili. Esino ayo hedebe odoe a diye di oso goomoga goo ee ka tomo siloso.

Yesuwo goo taka

³¹ Esiga ayo hedebe mo goo maga takooga, edebeeyo mo to mapoo tei talai goo eyo bei mauwe dalaiso. ³² Esino mo

Maye mo goo maga takomoloso. Bei, a gooleadoo, yayo mo goo maga egee takoo, ee tei takoooso.

³³ Esiga niyo odoo abo Yonee mapoo diye diso. Esemee yayo dimapoo tei goo takaso. ³⁴ Esino edebeeyo mo goo maga tei goo egee takoo goo ee tei beleso, a medee koo gooleeso. Esino niyo gie badeli talame ayo goo susuga hagee nimapoo takaso. ³⁵ Yonee yo keme masi gadeebugu nimapoo teneeso. Esiga niyo biame deiyepo ee ma kulodu gadeebugu sabolo dabalame diya goomogoso.

³⁶ Esiga Yoneeye mo goo maga tei goo takomo siliso. Esino tou ayo temeleso hosudalame Godeeye amapoo tenee oso Yoneeye mo goo takomo sili ee dagadiso. Bei, tou ayo tomo sili oso Maye a diye di goo ee ka eligiso. ³⁷ Osoloso mo Maye a diye di oso mo goo maga tei goo ka takoooso. Esino niyo to yayo taka ee dule, osoloso o mudu egele. ³⁸ Esiga niba Godeeyo to duloso nibada sooloo ma kulodu tei koo teli. Bei, niyo Maye diye di odoo amapoo tei koo teli.

³⁹ Niyo Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigaloso gooleedoloso dobolone, nei to oso nimapoo gie badeli tenelaiso doloso doso. Esino niyo to hesiga ee mo goo takeli. ⁴⁰ Esino ayo nimapoo gie badeli tenelame seega, niyo amapoo sibilei koo goomegeli.

⁴¹ Osoloso niyo see mo hu dokodoo poudilei, ayo haga koo gooleeso. ⁴² Bei, a gooleedooso, niyo nibada sooloo ma kulodu Godee goolee mauwe. ⁴³ Esiga ayo mo Ma Godeeyo hu maga simiso. Esino niyo a koo goomogoso. Esino edebeeyo eyo goolee o hu maga siboga, niyo odoo egee goomogolone yo idiliso. ⁴⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo nibada hu dokodoo poudilei goomogolone debeliso. Esino Godee hedebe yayo nibada hu ono dokodoo poudalame, niyo ki koo kituluguli. Esiga niyo amapoo kasee tei talaiyo?

⁴⁵ Esiga ayo Mayo mudugiyopoo niba odoo tokenee dee takeeya dee na goolee. Niyo goolee, Moseseeye niba pidilei gooleeso. Esino yayo Mayo mudugiyopoo niba odoo tokenee dalaiso. ⁴⁶ Egeesi ma kulodu niyo Moseseeye taka to mapoo tei too diepi, niba ayo taka to mapoo tei teliyo. Bei, Moseseeye mo goo ee Godeeyo to booka mapoo ka hogugu. ⁴⁷ Esino niyo Moseseeye to hogugu mapoo tei telega ka doso. Esiga niyo to ayo hagee takoo mapoo kasee tei talaiyo?"

6

*Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi
(Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44, Luka*

9:10-17)

¹ Esemee goo hagoso dilesa koodobume, Yesu yo see Gelili abei hodiokoo du maga dalo soowaso. Gelili abei hageeyo hu hee ee Taibiliiyes deliso. ² Egeeseelone Yesuye goo toowa opusomo di moodoolone, odoo paigiga susuga tekepo moodoo demelele maga, odoo mooloogoodoo toowa oso goo egee ogoloso yima hamamee mili diyadeeso. ³ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo sabolo mubi ma dokodoo peleso debeiso. ⁴ Osoloso biame omapoo Yu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tabaso.

⁵ Biame omapoo odoo mooloogoodoo toowa oso yimapoo sibadee ee ogoloso Yesuye Pilipi mapoo egeesee takaso, "Iyo nei moleeso kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka pileiyo?" diso. ⁶ Esiga Yesuye odoo hagee bia dimapoo moodolai goo ee yo olo gooleedoloso badolone, see wulo Pilipiye tei too ee agalame yimapoo egeesee ka taka.

⁷ Esemee Pilipiye nei egeesee takaso, "Odoo susuga hagee bia dimapoo iyo nei toloso pilei ee, molee toowa kamapoo talaiyo? Bei, edebeeyo odoo susuga hagee bia nei pilame molee talame biame 200 ee ma kulodu tou toowa toga, molee oso odoo hedebe hedebe di mapoo wulo nei pepooko pilei tebileime," dee takaso.

⁸⁻⁹ Esemee Yesu o hamamee dili odoo hee Saimon-Pitayo omolo Enduluye Yesu mapoo egeesee takaso, "Hagee ma kulodu giso holo heeso wo si dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio sabolo toloso badoso. Esino nei pepooko hagoso odoo susuga ee pilei tebile," diso.

¹⁰ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Odoo susuga hagee bia bulume doloso takee," diso. Mi omapoo obu bouwe meleso. Esemee odoo susuga go domo omapoo bulumasoo. Egeesi ma kulodu hedebe gisowe hesiga ee 5000 egeesi tugodooso. ¹¹ Esemee Yesuye wo si toloso Godee mapoo goomoga to takoloso, wo si popeiloso odoo susuga mapoo piso. Osoloso di bakadio toloso goo hedebe o egeesi moodooso. Esemee odoo susuga oso nei egee naloso diya edigaso.

¹² Diba nei naloso oduguloso doboome, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Nei abo poogoo susuga ee misigamo di. Nei abo wulo gamenee peegeeyaga," diso. ¹³ Esemee wo si dee tiadoo odoo susuga oso naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dilesa bou tegei 12 egeesi metamagisaso.

¹⁴ Odoo susuga oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoo hagee ogoloso egeesee takaso, "Tei takoo, odoo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo

iyo sibileiso doloso bolone debei odoe ee hagosodoo,” dee takaga meleeso. ¹⁵ Esemee Yesuye dia wiligi odoe tabalame, Yesu mapoo sibileso seselame gooleemelee goo ee, yo olo gooleedooso. Esino Yesuye olo ogoloso diba poogoloso see obusomo mubi ma dokodoo palaso.

*Yesuye howo ma dokodooga di
(Matiyu 14:22-33, Maka 6:45-52)*

¹⁶ Olo habedee mapoo Yesu o hamamee dili odoe oso yo balame abei mapoo mousu. ¹⁷ Esino Yesu sibilega molome olo neligaso. Esemee diba dia du mapoo toboloso Kapeniyum mi mapoo dalo soowaso. ¹⁸ Diba sudaso olo sulugamo diyadaga molome, i toowa simi oso howo ki toowa simiso. ¹⁹ Diba eli sage 5 kilomita egeesi diyadaga molome, Yesuye howo ma dokodooga dimapoo sibume egeiso. Esemee diba diya obulone dio diso. ²⁰ Esino Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba haga na ebi. Ayo siba,” diso. ²¹ Esemee diayo goomoga sabolo yo dia du ma kulodu dabeegee diso. Egeesee semelee mapoo haga booloogelega mi diayo di omapoo peledoboloso dia du omapoo oluguso.

Yesu yo wo gie badeli teneli

²² Biame hee mapoo Yesuye nei pi odoe susuga oso du dali hedebe omapoo meileso Yesu bameleeso, daga omapoo du hedebe meleega, diayo goolee Yesu omapoo badaba bele dolone. Bei, Yesu o hamamee dili odoe dibusomo daga malalo du egee toloso dime diayo egeiga. ²³ Esemee biame domo omapoo odoe du abo maga Taibiliyees mi maga sibileso odoe mooloo-goodo toowa oso debei mapoo peledabaso. Daga mi koola omapoo Yesuye Godee mapoo goomoga to takoloso odoe susuga mapoo nei piso. ²⁴ Esino diayo omapoo egeino, Yesu sabolo o hamamee dili odoe sabolo me neme, see diayo du omaga Yesu esilame Kapeniyum mi mapoo soowaso.

²⁵ Diayo abei daloso Kapeniyum mi mapoo peledoboloso Yesu ogoloso yimapoo egeese takaso, “Eligili odoe, no kopolone hamapoo ka simiyo?” dee takaso.

²⁶ Esemee Yesuye nei egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo a esiamo simi egee, ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egeiga, niyo a ka esiamo sibile. Esino niba ayo nei pime ne oso diya edigaga, niyo wulo a ka esiamo simidoo. ²⁷ Esiga niba nei saga me pegeli egeesi haga na esiamo silesibe. Esino niba kookaiyo moloso osee meli nei ono ka esiamo silesibe. Odoe Holo ayo nei hagee nimapoo tenelaiso. Bei, Ma Godeeye Owolo

ayo goo hagee talame amapoo kitulugu olo teneeso.”

²⁸ Esemee diayo nei egeese takaso, “Godeeye iyo ogoo goo talame diya ka goomogoso?” dee takaso.

²⁹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Godee yo goomogoso, yayo diye di odoe amapoo tei talame.”

³⁰⁻³¹ Esemee odoe mooloo-goodo oso yimapoo egeese takaso, “Iyo namapoo tei talame, nayo ogoo goo toowa opusomo di ka moodoolaiyo? Bei, Godeeye to booka mapoo hogugu oso takolone, ibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo silesibume, Moseseeye Kei mi ma dokodooga wo mana deli* ee diayo nalame teneliso. Esiga Moseseeye ibada amawe dimapoo goo hagee moodooso. Esino iyo namapoo tei talame, nayo imapoo ogoo goo moodoolaiyo?” dee takaso.

³² Esemee Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Moseseeye nibada amawe dio mapoo Kei mi wo ee tenele. Esino mo Maye dimapoo wo egee ka tenee. Goo hedebe egeesi masi, yayo Kei mi ma dokodooga tei woddee ee nimapoo ka tenemoloso. ³³ Esiga Godeeye wo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo sibeye dee taka ee aso. Bei, ayo mi odoe mapoo gie badeli ka tenemoloso.”

³⁴ Esemee nei diayo yimapoo egeese takaso, “Wiligi odoe, biame susuga gie badeli wo egee nayo imapoo tenemelee,” dee takaso.

³⁵ Esemee Yesuye egeese takaso, “Gie badeli teneli wo aso. Esiga odoe agayo amapoo siboga, yo see hodileime. Osoloso odoe agayo amapoo tei toga, yo see howo nala pagalaime. ³⁶ Daga ayo nimapoo takolone, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee niyo olo egeiso, dee takaso. Esino niba amapoo tei koo to. ³⁷ Odoe mo Maye amapoo tenee oso amapoo sibileiso. Esiga dima kulodu odoe hee ayo peego habigileime. ³⁸ Bei, ayo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo simi egee, mawo goomoga goo ee talame ka sibile. Esino mo Ma, a diye di odoe oso goomoga goo ee talame ka simi. ³⁹ Egeesi ma kulodu yayo goomoga goo ee hagosu. Odoe yayo amapoo tenee dima kulodu ayo hedebe osugobalai, yo koo goomogoso. Esino hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see gie badeli talame hogogadileiso. ⁴⁰ Bei, mo Ma yo goomogoso, odoe agayo Owolo a ogoloso amapoo tei toga, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso.”

* **6:30-31:** Yu odooso dugo 40 ee ma kulodu miwe poogoo mi mapoo silesibume, Godeeye wo mana deli hagee diayo nalame teneliso. Mana deli hagee, wo masi heliye pepooko dooboo hadali.

⁴¹ Egeesee semelee biame omapoo Yesuye takolone, “A Kei mi ma dokodooga simi wo aso,” dee takeme, Yu odoo oso duloso komonolone to boowaso. ⁴² Esemé diayo egeesee takaso, “Odoo hagee Yosepeeyo owolo Yesuso. Esiga ama dio owee dio, iba gooleedoo. Esino yayo takolone, yo Kei mi maga simi, diso. Yayo kasalame egeesee ka takayo?” dee takaso.

⁴³ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nima kulodu to boowa egee molo omapoo koodobie. ⁴⁴ Bei, edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Ma a diye di oso amapoo sibilame gi odoo oso amapoo sibileiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo yo ta maga see hogadileiso. ⁴⁵ Osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo heeso egeesee hoguguso, ‘Godeeye odoo susuga eligileiso,’ diso. Esiga odoo agayo Mayo to duloso yimaga goo gooleedoga, diayo amapoo sibileiso. ⁴⁶ Odoo heeso Ma egele. Esino hedebe Ma Godee maga simi odoo ayo Ma egeiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Amapoo tei too odoo yo olo badoboso kookaiyo gie badeli tooso. ⁴⁸ Gie badeli teneli wo ee aso. ⁴⁹ Esino nibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo dobolone, wo mana deli ee nolone debeiso. Esino wo mana deli ee nali odoo egee bia olo wediaso. ⁵⁰ Esino wo hagee Kei mi maga simi. Esiga wo hagee naga odoo egee bia wedileime. ⁵¹ Kei mi ma dokodooga simi gie badeli teneli wo ee aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, yo badoboso kookaiyo gie badalaiso. Osoloso wo ayo tenelai egee molo ee mo hwei, mi odoo oso gie badeli talame.”

⁵² Esemé Yu odooso to hagee duloso dima kulodu to boowoolone egeesee takaso, “Odoo hagosó o hwei iyo nalame kasee tenelaiyo?” dee takaso.

⁵³ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo Odoo Holo mo sawo sabolo osoloso mo hwei sabolo nelega poogooga, niba gie badeli talaimé. ⁵⁴ Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogadileiso. ⁵⁵ Mo hwei sabolo osoloso mo sawo ee tei nei dee oso. ⁵⁶ Egeesi ma kulodu mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso abolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso anosee dibolo hodobo badoso. ⁵⁷ Esiga Ma a diye di oso gie badoga anosee ka badoso. Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso amaga gie badeli talaiso. ⁵⁸ Egeesi ma kulodu a nibada amawe diayo namo silee wo egeesinee. Bei, diayo wo egee ne oso dimapoo gie badeli tenele. Esino a Kei mi ma dokodooga simi wo tei aso. Esiga

edebeyo wo hagee naga, diba badoboso kookaiyo gie badalaiso.”

⁵⁹ Yesuye Kapeniyum mapoo howo gisili moso ma kulodu odoo susuga mapoo eligilone goo susuga egeesee ka taka.

Yesuwo to ee gie badeli teneli

⁶⁰ Esino Yesu yo deedee silesibili odoo oso Yesuye eligi goo ee duloso egeesee takaso, “Eligi goo hagee diya koudadoo. Odoo agayo to hagee talai ka teibayo?” dee takaso.

⁶¹ Egeesi ma kulodu Yesu yo deedee silesibili odoo oso dima kulodu to boowoogamelee ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Goo ayo hagee takoo oso nimapoo dala teneedo?” ⁶² Goo hagosó nimapoo dala teneega, niyo Odoo Holo ayo see Kei mi ma dokodoo wedi pala ogoloso kasee goolaisomo? ⁶³ Dio Tei oso gie badeli ka tenemoloso. Esino suso goomoga goo oso gie badeli koo tenemoloso. To ayo nimapoo taka ee Dio Tei maga simi, esiga to oso gie badeli ka tenemoloso.”

⁶⁴ Yesu yo daga malalo olo gooleedooso, yimapoo tei telega pagalai odoo ee. Osoloso yo tolosa ha teli odoo mapoo tiasalai odoo onosee yo olo gooleedooso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, “Odoo abo nima kulodu egee do amapoo tei koo toso. ⁶⁵ Goo egeesi maga ayo to hagee nimapoo olo takaso, ‘Edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Maye amapoo sibilame kitulugu tenee odoo oso amapoo sibileiso,’ dee takoooso.”

⁶⁶ Yesuye to hagee taka koodobume, yo deedee silesibili odoo aboso yo deedee silei gowoolone yo poogoo diso.

⁶⁷ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo 12 mapoo egeesee takaso, “Niba nosee a poogoo dilei goomogosomo?” dee takaso.

⁶⁸ Esemé Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “Lodee, iba odoo ogu mapoo dileiyo? Hedebe nee to oso gie badeli ka tenemoloso. ⁶⁹ Esiga iyo namapoo tei toso. Osoloso iba gooleedooso, no tei odoo Godee maga simi oso,” diso.

⁷⁰ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo 12 niba olo hudi magooso. Esino nima kulodu odoo hedebe Saiteneeyo tou teli odoo badoso.” ⁷¹ Esiga Yesuye to hageesee taka egee, Saimon-Iskaliyot eyo owolo Yudas eyo goo ee taka. Bei, Yudas yinosee Yesuwo hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli. Esino yayo hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso.

7

Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei tele poogoo

¹ Esiga goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo Yudiya mi mapoo silei gowoolone, see Gelili mi mapoo dileso siliso. Bei, Yudiya mi omapoo Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu wooloomalame eli esiamo siliso. ² Osoloso Yu odoo dia Waseme moso maga wo nalai biame* olo koola tabaso. ³ Esemé Yesuwo omolo dio oso yimapoo egeesee takaso, “No mi hagee poogoloso see Yudiya mi mapoo di, ne deedeé silesibili odoo oso nayo goo toowa opusomo di moodooga ee agalame. ⁴ Bei, edebeeyo o goo ee odoo susuga oso gooleedalai gomogoga, yo goo mada koo moodoomo siliya. Esiga no goo toowa opusomo di medee woola moodoomo sile, odoo susuga oso nee goo ee ogoloso gooleedalame,” diso. ⁵ Goo egeesi ma kulodu Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei telega debeiso.

⁶ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo Yelusalem mapoo dilei biame koo tugodo. Esino niba dilei gomogoga, wulo biame hee mapoo dilei tekepo. ⁷ Mi odoo oso niba hegilei eyo bei me. Esino diayo a hegiliso. Bei, ayo dia goo tokenee ee woola yilige buguga. ⁸ Esiga niba wo ne mapoo diyadee. Esino a dileime. Bei, mo biame tugodelega.” ⁹ Yesuye egeesee takoloso Gelili mi mapoo badebeiso.

Waseme moso maga wo ne biame mapoo Yesuye odoo mapoo eligi

¹⁰ Yesuwo omolo dio oso Waseme moso maga wo nalame Yelusalem mapoo paladee neme, Yesu yinosee hamamee palaso. Esino odoo howo woola palai gowoolone mada palaso. ¹¹ Osoloso wo ne ee ma kulodu Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu esilone egeesee takaso, “Yesu kasamo?” dee takaso.

¹² Esemé odoo mooloogoodoo toowa oso mada dima kulodu Yesuwo goo maga mada takomo silesibulone, odoo aboso egeesee takaso, “Yesu odoo tekepo,” dee takaso. Esino odoo aboso takolone, “Haye, yo wulo gamenee goo maga odoo peegoo ka gilimado du,” dee takaso. ¹³ Esino Yu odoo dia wiligi odoo bolo obulone, diayo Yesuwo goo maga to woola takele.

¹⁴ Osoloso wo ne olo domo taba mapoo, Yesuye tei moso mapoo peleso Godeeyo to eligilame bei mooloogooso. ¹⁵ Esemé Yu odoo oso yayo eligi goo ee duloso diya howoogadolone diayo egeesee takaso, “Odoo hagee kasi maga Godeeyo to susuga ka gooleedoowo? Bei, yo Godeeyo to gooleedeli sukulu mapoo dile,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo hagee eligi wulo mawo goolee koo eligili. Esino a diye di Godee maga simi goo ee eligili. ¹⁷ Esiga Godeeye gomoga goo ee talame gomoga odoo oso ayo eligi goo hagee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goolee koo eligili goo onosee gooleedalaiso. ¹⁸ Edebeeyo eyo goolee eligimo siloga, yo o hu eyo nediliyo doko topoloso. Esino edebeeyo yo diye di odoo oso goolee ee eligimo siloga, yo diye di odoo eyo hu ee doko topoloso. Esiga yo tei goo takeli, osoloso yo gamenee koo takeli. ¹⁹ Moseseeye nimapoo tei magoo hogugu ee teneeso. Esino niba susuga tei magoo hagee koo dedeli. Esiga kasi maga niyo a wooloomalame ka sala?”

²⁰ Esemé odoo mooloogoodoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Bo holoso nama kulodu palaga, no to egeesee ka takoo. Iba no wooloomalame koo seeso,” diso.

²¹ Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo hasali biame mapoo ayo goo toowa opusomo di hedebe moodoo ogoloso niba susuga dio diso. ²² Egeesi ma kulodu niba nosee Moseseeye tei magoo ee dodolone niyo hasali biame mapoo tou teliso. Bei, niyo Moseseeye tei magoo ee dodolone holope kolo kweliso. Esino holope kolo koolame tei magoo hagee Moseseeye magele. Esino nibada amawe diayo ka magoo. ²³ Esiga Moseseeye tei magoo gababiyaga hasali biame mapoo niyo holope kolo kweliso. Esino niyo kaseega ayo niyo hasali biame mapoo odoo paiye tekepo moodooga niyo amapoo ka komonowala? ²⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo o suso goo moodoo ee ogoloso saga na midi. Esino tei goodee maga niyo o goo ka midi.”

Yesu tei Kelisowo?

²⁵ Osoloso Yesuye to taka hagee duloso, Yelusalem odoo aboso dieso nediliyo egeesee takaso, “Odoo hagee ibada wiligi odoo oso wooloomalaigo dee takemeni oobele? ²⁶ Niba ege, yayo odoo susuga eyo howo woola eligime, odoo heeso yimapoo to hee koo takooso. Esiga ibada wiligi odoo oso goolee yo tei Keliso goolee malaiso. ²⁷ Esiga Kelisoye siboga, mi yayo simi ee odoo heeso gooleedalaime. Esino mi Yesuye simi ee iba gooleedooso,” diso.

²⁸ Esemé Yesuye tei moso mapoo osee eligilone toso neligidi egeesee takaso, “O. Tei takoo. Mo goo sabolo osoloso ayo simi mi sabolo niba olo gooleedoodoo. Esino a mawo goolee maga sibilesa hamapoo koo badoso. Haye, a diye di odoo eyo goo ee tei,

* 7:2: Yu odoo dia amawe diayo miwe poogoo mi mapoo dobolone, dugoso moso tegegaloso omapoo debeliso. Biame ee goolone, Yu odooso Waseme moso maga wo nali biame mapoo homo deeso waseme moso tegegaloso omapoo debeliso. Osoloso Yu odoo dia wo nali hagee sabolo osoloso abo ee Yelusalem mapoo naliso.

esino niba yo gooleede. ²⁹ Esino hebebe ayo yo ka gooleedoo. Bei, a yimaga simi osoloso yayo a nimapoo sibeye diso.”

³⁰ Esem biame omapoo wiligi odoo diba goomogaso, Yesu omapoo talame. Esino odoo heeso yimapoo goo hee moodele. Bei, o biame tugodelega. ³¹ Esino odoo mooloogoodoo ee ma kulodu odoo aboso Yesu mapoo tei tolone egeesee takaso, “Odoo heeso sibilesoo goo toowa opusomo di moodooga, goo toowa opusomo di Yesuye moodoo hagee dagadileime. Esiga Yesu hagee tei iyo hagee bamolo Keliso oso,” dee takaso.

³² Esiga odoo mooloogoodoo oso Yesuwo goo maga taka ee Pelisi odoo oso duso. Esiga Pelisi odoo egee bia sabolo osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso tei moso gidebeli odoo diye diso, diayo dilesa Yesu talame.

³³ Yesuye see odoo mapoo takolone egeesee takaso, “A biame deiyepo hamapoo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a diye di odoo mapoo see wedi dileiso. ³⁴ Niyo a esileiso. Esino niyo a agalaima. Bei, ayo badalai mi omapoo sibilei niba tebileime,” diso.

³⁵ Esem Yu odooso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Yo kamapoo duga iyo yo egelega ka pagalaiyo? Yo ibada odoo abo Guliki odooso debeli mi mapoo egee do mapoo dilesa Guliki odoo mapoo Godeeyo to eligilame ka sabele. ³⁶ Osoloso yayo imapoo takolone, iyo yo esileiso, esino iyo yo agalaima. Osoloso, yayo badalai mi omapoo sibilei iba tebileime, dee taka eyo bei ogoobo?” dee takameleeso.

Gie badeli teneli howo

³⁷ Esiga Waseme moso maga wo ne hamameedee biame egee goo toowa. Osoloso biame omapoo Yesuye toboloso to neligidi egeesee takaso, “Odoo agayo howo ka na poogoosomo, yo amapoo howo nala sibeye dee. ³⁸ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo amapoo tei toga, gie badeli teneli howo oso yima kuloduga gasibileiso.’” ³⁹ Esiga Yesuye goo taka hagee, yimapoo tei too odoo mapoo Dio Tei tenelai goo ee takolone egeesee ka taka. Esino epedee omapoo Dio Tei dimapoo tenele. Bei, Yesu yo Ama mapoo pelega.

⁴⁰ Esiga odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga odoo aboso Yesuye taka to ee dulo egeesee takaso, “Odoo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo sibabeleso iyo bamelee osodoo,” dee takaga meleeso.

⁴¹ Esem odoo aboso egeesee takaso, “Yo Keliso,” dee takameleeso. Esino

aboso egeesee takaso, “Haye, yo Kelisonee. Bei, Keliso yo Gelili mi maga sibileime. ⁴² Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Keliso yo Deibidiyo amawe dio dima kuloduga sibileiso. Osoloso yo Deibidiye badebei mi Betilihem mapoo soomagalaiso,’ diso,” dee takaso.

⁴³ Egeeseelone Yesuwo goo maga odoo abo puloso debeiso. ⁴⁴ Osoloso odoo aboso Yesu talame goomogaso. Esino odoo heeso yimapoo goo hee moodele.

Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso tei tele poogoo

⁴⁵ Esem epedee omapoo tei moso gidebeli odoo oso see mosoowe wedi simi ogoloso, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoo oso dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme niyo Yesu hamapoo ido sibilega ka poogoowo?” diso.

⁴⁶ Esem diayo nei egeesee takaso, “Daga odoo heeso to Yesuye keli egeesee koo keli,” dee takaso.

⁴⁷ Esem Pelisi odooso nei dimapoo egeesee takaso, “Niba nosee yayo eligi goo oso peegoo gilimado disomo? ⁴⁸ Esino Pelisi odoo ima kulodu osoloso ibada wiligi odoo dima kulodu odoo heeso yimapoo tei too niyo egeisomo? Haye. ⁴⁹ Esino odoo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odoo aboso Moseseeye tei magoo goo ee kibiya gooleedelega tei tooso. Esiga diba Godeeyo kamana ma hemidu doso.”

⁵⁰ Esiga dima kulodu Pelisi odoo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Daga yayo gesi Yesu agalame diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, ⁵¹ “Moseseeye tei magoo ee dodolone iyo daga odoo o goo midilega, wulo o tokenee eyo nei tenelai ee tekeponee,” diso.

⁵² Esem Pelisi odoo abo sabolo osoloso wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Nonosee Gelili odoowo? No Godeeyo to booka mapoo hogugu ee medee hesigaloso gooleede. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee Gelili mi maga sibileime.”

[⁵³ Osoloso to kesamelee omapoo koodobuloso odoo susuga dia mosopoo diyadeeso.

8

Kooka soboso adaba giso goo heli too Yesu mapoo ido simi

¹ Esino Yesu Olipi mubi ma dokodoo palaso. ² Osoloso gesikolodee Yesu yo tei moso mapoo wedi sibilesa badoboome, odoo susuga oso yimapoo simiso. Esem yayo omapoo badolone odoo eligimeleeso.

³ Esem domo omapoo tei eligili odoo sabolo, osoloso Pelisi odoo oso kooka sobo

heeso adaba giso goo heli too ee ogoloso, diayo yo ido sibileso odoo howo woola tebediso. ⁴ Esem diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, kooka sobo hagoso adaba giso goo heli tomo sileeme ogoloso yo hamapoo ka ido simi. ⁵ Moseeseye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, ‘Sobo heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,’ dee takoo. Esiga nayo imapoo takee, iyo sobo hamapoo goo kasee moodoolaisomo?” dee takaso. ⁶ Goo egeesi maga Yesuye to tokenee takoo ga ka midilame, diayo yo kukolo egeiso*.

Esino Yesu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso. ⁷ Esino diayo yimapoo osee woosa molome, Yesu yo toboloso dimapoo egeesee takaso, “Esiga nima kulodu odoo hee goo tokenee koo teli daga, odoo ogoso malalo sobo omapoo yoso ka enige,” diso. ⁸ Osoloso Yesu see tobu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso.

⁹ Esem odoo susuga sobo eegee ido simi oso Yesuwo to duloso obulone, daga adaga dimaga bei mooloogooloso hedebe du, hedebe du diso. Osoloso odoo susuga olo poogoo dulone, hedebe Yesu dio sobo eege dio omapoo poogooso. ¹⁰ Esem Yesuye toboloso sobo mapoo egeesee takaso, “Sobo, no goweli odoo hamapoo debee ee kasomo? Odoo hee nee tokenee eyo nei namapoo dala tenelai hedebe badolo?” dee takaso.

¹¹ Esem sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, haye, odoo hee medoo,” diso.

Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Anosee nee tokenee eyo nei ayo namapoo dala tenelaime. Esiga no di. Esino no tokenee see tobu na te,” dee takaso.]

Yesu mipoo hageeyo gadeebugu

¹² Esem Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo see egeesee takaso, “Mipoo hageeyo gadeebugu ee aso. Esiga a dodomo sili odoo yo neliga ma kulodu sileime. Esino yo gie badeli talai eligili gadeebugu ee talaiso,” dee takaso.

¹³ Esem odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga Pelisi odooso nei egeesee takaso, “No wulo nee goo ee takomolo. Esiga nayo eegee takoo goo ee iba tei koo toso,” dee takaso.

¹⁴ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo. A mo goo ee takoo. Esino ayo hagee takoo tei goo taka. Bei, ayo

simi mi ee a gooleedoo. Osoloso ayo dileso badalai mi onosee a gooleedoo. Esino ayo simi mi sabolo, osoloso ayo dileso badalai mi ee, niba gooleede. ¹⁵ Esiga mi odoo dia goo ee dodolone, niyo emegei dia goo ee midilisi. Esino ayo emegei dia goo ee koo midili. ¹⁶ Esino ayo emegei dia goo midilei gooleega, ayo medee tei goo maga dia goo midileiso. Bei, ayo mobusomo koo midili. Esino mo Ma a diye di sabolo goo ka midili. ¹⁷ Esiga Moseeseye tei magoo hogugu oso egeesee takoo, ‘Goo hedebe mapoo odoo bakadio oso to hedebe onosee takoo ga, diayo eegee takoo ee tei goo takoo,’ deliso. ¹⁸ Esiga anosee tei magoo eegee dodolone mawo nediliyo mo goo maga tei goo takoo. Osoloso mo Ma a diye di oso mo goo maga tei goo takeliso.”

¹⁹ Esem Pelisi odooso nei yimapoo egeesee takaso, “Nama kasomo?” diso. Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma sabolo osoloso a, niba gooleede. Niba a gooleedoo diepi, mo Ma nose niba gooleedeliyo,” dee takaso.

²⁰ Yesuye tei moso ma kulodu emegei di molee tenee mageli koola omapoo tobulone, goo susuga hagee eligimeleso. Esino odoo heeso yo tele. Bei, o biame tugodelega.

Yesu eyo o goo taka

²¹ Esem Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo peegoo duga, niyo a esileiso. Esino niba goo tokenee ma kulodu dobolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso. Osoloso ayo badalai mi omapoo sibilei, niba tebileime,” dee takaso.

²² Esino Yu odoo oso egeesee takaso, “Bei kasi maga Yesuye takolone, yayo badalai mi omapoo sibilei, iba tebileime, dee ka takayo? Iba gooleede, Yesu eyo nediliyo wooloomalame ka sabele,” diso.

²³ Esem Yesuye dia to duloso nei egeesee takaso, “Niba mipoo hamapoo debeli odoo. Esino a Kei mi ma dokoooga simi. Esiga niba mi odoo. Esino a mi odoonee. ²⁴ Goo egeesi maga ayo nimapoo takolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso, dee ka taka. Bei, ayo mo goo* maga taka mapoo niyo tei telega poogooga, niba nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso.”

²⁵ Esem diayo nei egeesee takaso, “No odoo ogumo?” diso. Esem Yesuye nei

* **8:6:** Biame omapoo Yu odoo oso tei magoo bakadio ee dodolone debeiso. Moseeseye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Sobo heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,” dee takoo. Esino Loum gamalee eyo tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Goo ee tei.” Yesuye takolone, sobo eegee wooloome, dee takoo ga, yayo Loum gamalee eyo tei magoo ee gababileiso. Esino yayo takolone, sobo eegee na wooloome, dee takoo ga, yayo Moseeseye tei magoo ee gababileiso. * **8:24:** Godeeyo to Guliki odoo dia toso hogugu mapoo Yesuye takolone, yo aso, dee taka eegee yo Keliso, Godeeye hesia dolone ka taka.

dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo eligi bei mooloogooloso abaga simino epedee hamapoo mo goo nimapoo olo eligiso. ²⁶ Esiga ayo nimapoo tokenee odoo dee takalai goo bei moloso. Esino a diye di odoo oso takeme du goo ono ayo odoo mapoo ka takomo sili. Bei, yo tei goo takeli.”

²⁷ Egeesi ma kulodu Yesuye amamo goo takano, Yu odooso duloso medee kibiya gooleede. ²⁸ Esemé Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo Odoó Holo a toloso dokodoo poudoga*, omapoo niyo mo goo ee medee kibiya gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goomoga goo koo tomo sili goo onosee niba gooleedalaiso. Bei, mo Maye amapoo taka goo hedebe ee ayo ka eligimo sili. ²⁹ Esiga a diye di odoo ee abolo hodobo badoso. Yo a koo poogoo dili. Bei, ayo hedebe yo goomogalai goo ono tomo sili.” ³⁰ Esiga Yesuye goo hagee takeme, odoo susuga yimapoo tei tooso.

Tei goo oso odoo tokenee ma kuloduga peegoo gilimado dili

³¹ Esemé Yesuye Yu odoo yimapoo tei telaga odoo mapoo egeesee takaso, “Niyo ayo eligi goo hamapoo medee kibiya kookoodoloso dodomo silesiboga, niba tei mo hamamee dili odoo dalaiso. ³² Esiga niba tei goo ee gooleedalaiso. Osoloso tei goo oso niba nei mauwe tou tei goo maga peegoo gilimado dileiso.”

³³ Esemé diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eibalahameeyo amawe dio ibaso. Esiga iba odoo heeso wiligi doloso bado-boome, hegi goo ma kulodu nei mauwe o tou tolonge ka debele. Bei kasi maga nayo imapoo takolone, ‘hegi goo ma kuloduga puo pagalaiso,’ dee ka takala?”

³⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo goo tokenee tolone badoga, yo goo tokeneeso wiligi doloso ka badoso. ³⁵ Esiga nei mauwe tou tei odoo ee o wiligi odoo eyo soosoo sabolo kookaiyo osee koo badeli. Esino owoloye o soosoo sabolo kookaiyo osee badeliso. ³⁶ Esiga Owolo ayo niba tokenee goo ma kuloduga puo poogooga, niba tokenee goo ma kuloduga tei olo puo pagalaiso. ³⁷ A gooleedooso, niba Eibalahameeyo amawe dio. Esino niyo a wooloomalame ka goomogoso. Bei, ayo eligi goo ee nima kulodu malai, niba koo goomogoso. ³⁸ Mo Maye goo amapoo eligi ee ayo nimapoo ka takomo siloso. Esino niba nosee nibada amaye takeme du goo ee tomo silesiboso.”

³⁹ Esemé diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada ama ee Eibalaham,” diso.

Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba tei Eibalahameeyo owolo dio diepi, niyo goo Eibalahameeyo moodoo egeesee moodoolone debeli. ⁴⁰ Esino tei goo Godeeye amapoo tenee ee ayo takomo sileeme, niyo a wooloomalame seeso. Esino Eibalaham goo egeesi moodele. ⁴¹ Esiga goo nibada amaye moodoo hedebe onosee niyo ka moodoomo siloso.”

Esemé diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba giba holonee. Esino ibada Amadee ee hedebe Godeeso,” dee takaso.

⁴² Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godee tei nibada Ama diepi, a niyo diya goolee sabolo debeliyo. Bei, a Godee maga sibilesi hamapoo ka badoso. Yayo a diye diso. Esiga a mawo goolee sibilesi hamapoo koo badoso. ⁴³ Niba kasi maga goo ayo taka ee duloso gooleedelega ka dabala? Niba goo ayo eligi ee dulei gowoolone ka seeso. ⁴⁴ Esiga nibada ama ee Saiten. Esiga niyo o goo ogoloso yayo goomoga goo ee talame diya goomegeliso. Bei, bei mooloogoo biame maga epedee hamapoo sibulone yo odoo wooloomali doloso badebeiso. Osoloso yo gamenee takeli odoo. Bei, yima kulodu tei goo takeli me. Osoloso yayo gamenee takooga, yayo wulo o goo ee takeli. Bei, yo gamenee takeli odoo. Osoloso gamenee takeli eyo bei yoso. ⁴⁵ Esino ayo nimapoo tei goo takeliso. Goo egeesi maga niyo mo to mapoo tei koo teli. ⁴⁶ Esiga goo tokenee ayo moodoo ee niyo egeisomo? Haye, me. Ayo tei goo takomo silino, niyo kaseega mo to mapoo tei tele ka pagala? ⁴⁷ Godeeyo odoo oso o to duloso omapoo mesimo silesibiliso. Esino niba Godeeyo odoonee. Esiga goo egeesi maga niba o to duloso omapoo mesilega ka poogooso.”

Yesuye Eibalaham dagadi

⁴⁸ Esemé Yu odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo namapoo takolone no Samaliya odoo bo holo pala, dee takemeni ee tei taka.”

⁴⁹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo kulodu bo holo koo badoso. Esino ayo mo Mayo hu dokodoo poudiliso. Esino niyo abolo takolone mo hu dokodoo poudilega pegeliso. ⁵⁰ Esiga edebeeyo mo hu dokodoo poudalame ayo goo hagee koo tomo siloso. Esino odoo heeso diya goomogoso, edebeeyo mo hu dokodoo poudalame. Yo goo midili odoo. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Odoó agayo mo to mapoo mesimo siloga, yo talaimé.”

⁵² Esemé Yu odooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba epedee olo gooleedo, no tei nee kulodu bo holo bado. Bei, nayo daga

* **8:28:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

egeesee takaso, 'odoo agayo nee to mapoo mesimo siloga, yo talaime,' diso. Esino ibada amawe Eibalaham dio osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoo diba olo wediaso. ⁵³ Esiga ibada amawe Eibalahame ee nayo dagadi doloso ka takala? Bei, ibada amawe Eibalaham olo taso, osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoo onosee olo wediaso. Egeesi ma kulodu nayo goolee no odoo ogu gweliyo?" dee takaso.

⁵⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo goo tomo sili hagee mo hu dokodoo poudalame ka tomo sili diepi, goo hagee bei mauwe meliyo. Esino mo Maye mo hu dokodoo ka poudomoloso. Yo niyo takolone nibada Godee deliso. ⁵⁵ Esino niba yo gooleede. Esino ayo yo ka gooleedoo. Esino ayo takolone, 'a o goo gooleede,' dee takeli diepi, a gamenee takeli odoo niba egeesi masi badeliyo. Esino a o goo gooleedoo, osoloso a to yayo taka mapoo mesimo siliso. ⁵⁶ Esiga nibada amawe Eibalaham goomogaso, ayo mipoo hamapoo simi ee agalame. Osoloso a olo sibume, yayo ogoloso diya goomogaso."

⁵⁷ Esemé Yu odooso nei yimapoo egeesee takaso, "No dugo 50 tugodele. Esino nayo takolone, no Eibalaham olo egeiso, dee ka takala?"

⁵⁸ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo tei goo nimapoo ka taka. Bei, Eibalaham soomagelega badoboome, daga a olo badebeiso." ⁵⁹ Yesuye egeesee taka duloso diayo komonolone, yo tolosa enigilame sino poogooso. Esemé Yesu mada wua moloso tei moso ma kuloduga peegoo diso.

9

Yesuye odoo howo neliga osee soomago ee tekepo pa

¹ Esiga Yesu yo dulone odoo hee egeiso. Odoo egee oweeye soomagolone howo neliga o egeesi soomagoona. ² Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, odoo agamo goo tokenee oso yo howo neliga egeesee ka soomagoowo? O goo tokenee oso egeesee ka soomagoowo, o owee dio ama dio eyo goo tokenee maga howo neliga egeesee ka soomagoowo?" dee takaso.

³ Esemé Yesuye egeesee takaso, "Odoo howo neliga hagee o goo tokenee oso egeesee ka sele, osoloso ama dio owee dio eyo goo tokenee oso egeesee ka sele. Esino odoo howo neliga soomagoo goo eyo bei ee egeesi moloso. Godeeye kitulugu goo ee yimaga woola yilige bigilame, yo howo neliga egeesee ka soomagoo. ⁴ Esiga biame osee mologa, iba odoo a diye di eyo tou ee tomo. Esino gesi olo siboga,

odoo heeso tou hee talai tebileime. ⁵ Esiga ayo mipoo hamapoo osee hagee bado oso mipoo hamapoo keme masi gadeebugu ka moloso."

⁶ Yesu to hagee takoloso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beesee doloso odoo howo neliga eyo howo mapoo hediso. ⁷ Osoloso odoo omapoo egeesee takaso, "No Sailowam howo ou mapoo nee howo hapalame di," diso. Esiga Sailowam hu eyo bei ee diye dolone takeli. Esemé odoo egee dileso o howo hapoome tekepo paso. Esemé yo see wedi sibulone medee ogomo simiso.

⁸ Egeesi ma kulodu odoo koola mapoo debeli sabolo osoloso odoo aboso yo daga eli domopoo bi howolone badoboome egei oso egeesee takaso, "Odoo hagee eli palaga bi howolone badoboome osobe," diso.

⁹ Esemé odoo aboso egeesee takaso, "O. Odoo hedebe ogoso." dee takemeleeso. Esino odoo aboso egeesee takaso, "Haye, odoo ogosonee, odoo hee yo masi molodoo," dee takemeleeso. Esemé odoo eyo egeesee takaso, "Odoo egee tei aso." dee takemeleeso.

¹⁰ Esemé diayo yimapoo egeesee takaso, "Nee howo kaseme tekepo ka payo?" diso.

¹¹ Esemé yayo egeesee takaso, "Edebeeyo takolone Yesu deli oso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beesee doloso mo howo mapoo basago hediloso amapoo egeesee taka, a Sailowam howo ou mapoo mo howo hapalame diyena. Esemé a dileso mo howo keesee hapoone tekepo ka poowa," diso.

¹² Esemé diayo yimapoo egeesee takaso, "Odoo egee kasomo?" Esemé yayo dimapoo egeesee takaso, "A gooleede," dee takaso.

Pelisi odooso odoo howo neliga tekepo pa mapoo woosa

¹³⁻¹⁴ Yesuye odoo howo neliga tekepo pa hagee, Yu odooso hasali biame mapoo tekepo ka pa. Esiga odoo aboso odoo howo neliga Yesuye tekepo pa ee Pelisi odoo mapoo ido diso. ¹⁵ Esemé Pelisi odooso yimapoo egeesee takaso, "Nee howo kaseme tekepo ka payo?" diso. Esemé nei yayo dimapoo egeesee takaso, "Yesuye basago beesee doloso mo howo mapoo hedime, mo howo howomoo keesee hapoone, see tekepo ka pa," dee takaso.

¹⁶ Egeesee taka duloso Pelisi odoo aboso egeesee takaso, "Yesu hagee Godee maga sibile. Bei, yo Godee maga simi diepi, ibada hasali biame mapoo tou tolone tei magoo ee gababile pegeliyo," diso.

Esino odoo aboso egeesee takaso, "Kasee maga goo tokenee teli odoo oso goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silosomo?" dee takemeleeso. Goo egeesi maga

Pelisi odooso Yesuwo goo maga dieso dima kulodu domo pi meleso.

¹⁷ Osoloso Pelisi odooso odoos howo neliga tekepo pa mapoo see tobu egeesee woosaso, "Odoos nee howo tekepo pa ee odoos ogu gooleesomo?" diso. Esemee odoos ogosoo nei egeesee takaso, "Ayo goolee, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos gooleeso," dee takaso.

¹⁸ Esino odoos hagee daga tei howo noluguloso badebei goo omapoo Yu odoos dia wiligi odoos diba tei dele. Esiga tei goo beleso gooleedalame, diayo owee dio ama dio idoosoo. ¹⁹ Osoloso diba olo sibilesos tebisamolome, wiligi odoosoo dimapoo egeesee takaso, "Niyoo takolone, nowoloo howo neliga osee soomagoo, dee takameni ee hagosomo?" Esiga kasi maga epedee o howo olo tekepo poloso ka badoosomo?" dee takaso.

²⁰ Esemee owee dio ama dio oso nei egeesee takaso, "O. Hagee tei ibada owoloo howo neliga osee soomagoo oso, goo ee iba gooleedoosoo. ²¹ Esino o howo kasee tekepo payo? Iba gooleedele. Osoloso odoos yo tekepo pa onosee, iba gooleedele. Esiga niso ibada owoloo mapoo woosalo ege. Bei, yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba," dee takaso. ²² Diayo dia wiligi odoos tebisaa ogoloso obulone wulo dimapoo to hageesee ka taka. Bei, Yu odoos dia wiligi odoos oso goomoga goo hageesee olo magoosoo, "Edebeeyoo takolone Yesu ee Keliso dee takoooga, yo Yu odoos dia howo gisili moso ma kuloduga hu taloso peegoo magoo damalaiso," dee takaso. ²³ Goo egeesee maga owee dio ama dio oso takolone, "Yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba," dee ka taka.

²⁴ Esiga Yu odoos dia wiligi odoos oso see tobu odoos howo neliga tekepo pa ee idoloso yimapoo egeesee takaso, "Godeeyoo howo woola nayo imapoo tei goo takee. Bei, odoos no tekepo pa egee goo tokenee teli odoos, iba gooleedoo."

²⁵ Esemee odoos ogosoo nei egeesee takaso, "A gooleedele, yo goo tokenee teli odoos bele, o, goo tekepo teli odoosoo. Egeesee ma kulodu goo hagee a gooleedoo, a daga howo neliga badebeiso. Esino epedee hamapoo mo howo olo tekepo poloso see ka ogomoo siloo."

²⁶ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Odoos hagosoo namapoo kasee moodoomoo, nee howo see tekepo ka payo?" dee takaso.

²⁷ Esemee odoos ogosoo nei egeesee takaso, "Ayo nimapoo goo susuga olo takaso. Esino niyoo mo to medee dule. Esiga niyoo bei kasalame goo egee see dulame ka sala? Esiga niba nosee yayo di hamamee dilee goomogolone ka sala?" dee takaso.

²⁸ Esemee diayo yo manolone yimapoo egeesee takaso, "No o hamamee dili odoos. Esino iba Moseseeyoo hamamee dili odoos. ²⁹ Bei, Godeeyoo Moses mapoo to taka ee, iba gooleedoosoo. Esino odoos no tekepo pa ee, iba gooleedele."

³⁰ Esemee odoos ogosoo nei egeesee takaso, "Goo hagee kaseeyoo? Yayo mo howo tekepo paso. Esino niba o goo gooleedelega ka dosomo? ³¹ Bei, iba gooleedoo, Godee yo goo tokenee teli odoos eyoo to koo duli. Esino yayo o to mapoo mesiloso yayo goomoga goo tomo silesibili odoos eyoo to ee duli. ³² Esiga mipoo hagee bei mooloogoo maga simino epedee hamapoo, odoos heeso odoos howo neliga soomagoo ee tekepo paso dee taka goo ee iba dule. ³³ Esino Yesuyoo mo howo tekepo ka pa. Esiga yo Godee maga sibilee diepi, yayo goo hee moodoolai tebile pegeliyo."

³⁴ Esemee diayo gowoolone nei yimapoo egeesee takaso, "No gie daga soomagoo biame maga simino epedee hamapoo, no goo tokenee teli odoos doloso badebeiso. Esiga nayo kasalame imapoo goo eligilame ka sala?" dee takaso. Esemee diayo yo toloso howo gisili moso ma kuloduga peegoo idoos diso.

Diowo howo seme

³⁵ Esino Yu odoos dia wiligi odoos tebisaa oso odoos howo neliga tekepo pa ee howo gisili moso maga peegoo idoos di goo ee Yesu yo duso. Esiga yayo odoos egee ogoloso yimapoo egeesee takaso, "No Odoos Holo mapoo tei tosomoo?" dee takaso.

³⁶ Esemee odoos ogosoo nei egeesee takaso, "Odoos Holo ee odoos ogumoo? Amapoo takee, eseega ayo yimapoo tei ka talaiya," dee takaso.

³⁷ Esemee Yesuyoo yimapoo egeesee takaso, "No yo olo egeesoo. Esiga yayo epedee noboloo to egee komoloso," diso.

³⁸ Esemee odoos ogosoo nei egeesee takaso, "Lodee, a namapoo tei toso." Osoloso yo gasuwoloso badolone Yesuwo hu dokodoo poudoosoo.

³⁹ Esemee Yesuyoo egeesee takaso, "Ayo mipoo hamapoo goo midilame simisoo. Goo ee odoos howo neliga oso see medee agalame, osoloso odoos howo tekepo ee see howo neligalame," dee takaso.

⁴⁰ Esemee Pelisi odoos abo koola omapoo tebisamelee oso Yesuyoo to egeesee taka ee duloso yimapoo egeesee takaso, "Nayo goolee, iba howo neliga goolone, egeesee ka takala?" dee takaso.

⁴¹ Esemee Yesuyoo nei dimapoo egeesee takaso, "Niba howo neliga odoos diepi, niba goo tokenee teli odoos dele pegeliyo. Esino niyoo takolone, niba howo neliga odoosnee

dee egee takoo oso niba goo tokenee teli odoo doloso osee ka doso.”

10

Sipi be bali odoo eyo goo maga wudu taka

¹ Yesuye see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo sipi be beelee ma kulodu osulu maga gadilega, see eli hee maga sibilesu kulodu gaduga, yo heli teli odooso. ² Esino osulu maga gadili odoo ee tei sipi be bali odoo oso. ³ Esiga osulu gibadeli odoo oso osulu yadeliso, sipi be bali odoo oso kulodu gadilame. Osoloso sipi besu dia bali odoo eyo to duliso. Osoloso dia bali odooso dia hu hesigaloso, beelee ma kuloduga peegoo gilimado diliso. ⁴ Osoloso yayo o sipi be susuga peegoo gilimado dileso, daga yayo malalo duga, diba yima hamamee diliso. Bei, diba o to gooleedooga. ⁵ Esino diba odoo heeso di hamamee koo dili. Esino ee ma kulodu odoo heeso diba sibilame haga, diayo yimaga kukulo dileiso. Bei, diba odoo egeeyo to gooleedelega.”

⁶ Yesuye wudu takolone odoo mapoo hageesee eligiso. Esino wudu taka goo eyo bei ee diba medee kibiya gooleedele.

Yesu yo osulu

⁷ Osoloso Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Sipu be beelee eyo osulu ee aso*.” ⁸ Esino a sibilega bado-boome, odoo susuga daga malalo sibadee egee bia ee heli teli odooso. Esiga sipi besu dibada to duloso mesile. ⁹ Osulu aso. Edebeeyo amaga gaduga, yo Godeeeyo wiligi doloso badeli goo mapoo gadileso, kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. Osoloso yo siloga, Yesuye medee bamalaiso. ¹⁰ Esiga heli teli odoo ee wulo heli talame, osoloso odoo wooloomalame, osoloso tokenee palame ka sibili. Esino ayo simi hagee, niyo gie badeli toloso, goo tekepo susuga ee tolonge dabalame ka simi.”

Yesu sipi be medee bali odoo

¹¹ “Esiga sipi be medee bali odoo ee aso. Egeesi ma kulodu sipi be medee bali odoo oso o sipi be ee gooloogalame o gie badeli teli mapoo mageliso. ¹² Esino nei talame tou teli odoo oso sipi be medee belega pegeliso. Bei, yo sipi be bali odoonee, osoloso sipi be hagee tei onee. Esiga dobu so simi ogoloso sipi be omapoo poogoloso yo pulo diliso. Eseea dobu soso sibilesu

sipi be abo wooloomaga, abo kukulo diliso. ¹³ Bei, nei talame tou teli odoo oso sipi be medee goolega, wulo pulo diliso.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga sipi be medee bali odoo ee aso. Egeesi ma kulodu mo Maye mo goo ee gooleedoloso ka badoso. Osoloso ayo mo Mayo goo onosee gooleedoloso ka badoso. Goo egeesi masi mo sipi besu a gooleedoloso ka doso, osoloso ayo diba gooleedoloso ka badoso. Esiga mo sipi be ee gooloogalame ayo mo gie badeli teli mapoo magalaiso. ¹⁶ Osoloso mo sipi be abo* dono, diba mooloogoodoo hagee ma kulodu mauwe. Esiga a goomogoso, diba nosee gilimado sibilame. Osoloso diayo mo to duleiso. Osoloso diba soosoo hedebe doloso dogo, bali odoo hedebeeso bamalaiso.

¹⁷ Esiga mo Maye a diya gweliso. Bei, ayo mo gie badeli ee teli mapoo magalaiso, osoloso see ka talame. ¹⁸ Esiga odoo heeso mo gie badeli ee amaga peedee dalame. Esino mawo goomoga goo ee dodolone, ayo mo gie badeli ee wulo wulayo tenelaiso. Esiga ee ma kulodu, ayo mo gie badeli ee odoo halo teli mapoo magalai amapoo kitulugu moloso, osoloso see peedee dalai amapoo kitulugu moloso. Bei, goo hagee mo Maye ayo moodoolame amapoo kitulugu sabolo olo takaso.”

¹⁹ Esemu Yu odooso Yesuwo to duloso dieso dima kulodu toso agadigilone abo piso. ²⁰ Egeesee lone odoo aboso egeesee takaso, “Yo bo holo peleso badolone ka halaboomo silo. Esiga o to na dui,” dee takaga meleeso.

²¹ Esino odoo aboso egeesee takaso, “Odo bo holo pala oso goo tekepo hageesi kasee takomo sileiyo? Osoloso bo holoso odoo howo neliga tekepo palai teibayo?” dee takaga meleeso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poogoo

²² Esiga wau biame mapoo Yelusalem mi mapoo Yu odooso dia tei moso osulu ya ee gooleebugulone wo neso*.” ²³ Osoloso wo ne biame omapoo Yesuye tei moso tegei beelee ee ma kulodu Solomonowo hau mapoo sileeso. ²⁴ Esemu Yu odooso yo ogoloso sibilesu tobolo sidiboloso yimapoo egeesee takaso, “Iba biame susuga nee goo mapoo diya goolone ka doso. Esiga nayo imapoo woola takee, no tei Kelisowo?” dee takaso.

²⁵ Esemu Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo olo takaso. Esino

* **10:7:** Edebeeyo Godeeeyo wiligi doloso badeli goo mapoo gadili ee Yesu maga ka gadili. * **10:16:** sipi be abo - odoo hagee Yu odoonee ee takoooso. Osoloso mooloogoodoo hagee Yu odoo ee takoooso. * **10:22:** Daga hoogoo Siliya biaso Yu odoo sabolo ha temeleso Yelusalem peedee bugoso. Osoloso diayo tei moso mapoo be wooloso, siloso dia godee mapoo teneso. Esiga tei moso ee Godeeeyo howo woola tokenee palaso. Osoloso see hamamee Yu odooso Siliya bia habuguloso Yelusalem see dieso peedee dooso. Osoloso see tobu tei moso ee Godeeeyo dalame peegoo magoloso see osulu yaso.

niyo mo to mapoo tei tele. Esiga goo toowa opusomo di ayo mo Mayo hu maga moodeli oso nimapoo mo goo ee eligiso. ²⁶ Esino niyo tei koo toso. Bei, niba mo sipi benee. ²⁷ Mo sipi beso mo to duliso. Osoloso a diba gooleedoo. Osoloso diayo ama hamamee dedeliso. ²⁸ Osoloso ayo dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli teneliso. Osoloso diba Godee maga pileime. Osoloso diba mo dee maga odoo heeso peedee dalai. ²⁹ Mo Maye mo sipi be hagee amapoo olo teneeso. Osoloso yayo kitulugu oso odoo susuga oso kitulugu ee dagadi. Esiga odoo heeso mo Mayo dee maga peedee dalai tebile. ³⁰ A mo Ma sabolo hedebe.”

³¹ Esemé Yu odooso Yesu enigilame yo see tobu misigaso. ³² Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo Maye amapoo kitulugu teneme, ayo nibada howo woola goo tekepo moodoomo sileeso. Esino goo tekepo susuga ayo moodoo ee ma kulodu goo hee kaso tokenee daga, niyo a wooloomalame ka sala?” dee takaso.

³³ Esemé see Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso egeesee takaso, “Nayo goo tekepo moodoo maga iyo no wooloomalame koo seeso. Esino nayo Godeeyo goo maga to tokenee taka ee duloso no wooloomalame ka seeso. Bei, no wulo odoo wuluge, esino see nayo takolone, no Godee, dee takeliso.”

³⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nibada tei magoo ee ma kulodu Godeeye egeesee takooso, ‘Niba godee,’ deliso. ³⁵ Egeesi ma kulodu iba gooleedoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei goo takooso. Esiga Godeeye o to mapoo tei teli odoo mapoo takolone, diba godee, deliso. ³⁶ Esiga ayo takolone, a Godeeyo Owolo doloso ka takano, bei kasi maga niyo takolone, ayo Godeeyo goo maga to tokenee takoo, dee ka takala? Bei, mo Maye a hesialoso mipoo hamapoo sibeye diso.

³⁷ Esiga ayo mo Maye goomoga goo ee moodelega badoga, niyo to ayo taka mapoo tei tele ka peegee. ³⁸ Esino niyo to ayo taka mapoo tei tele poogolone, wulo goo ayo hagee tomo silo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei ka te. Bei, niyo egeesee seega, mo Ma asalo hedebe doloso hagee do goo ee niba gooleedalaiso.”

³⁹ Esemé odoo susuga oso to hagee duloso Yesu see talame seme, Yesu dimaga peegoo diso.

⁴⁰ Osoloso Yesu see Yoden howo dalo sooweleso, Yoneeye daga odoo howo olugumelee mi omapoo badebeiso. ⁴¹ Esemé odoo susuga oso yimapoo sibileso egeesee takaso, “Yoneeye goo toowa opusomo di moodoomo sile. Esino yayo

Yesuwo goo maga taka goo susuga ee tei goodoo,” dee takaga meleeso. ⁴² Esemé odoo susuga omapoo debeli oso Yesu mapoo tei tooso.

11

Lasalesee ye ta

¹ Betani mi mapoo badeli odoo hee paiye badebeiso, o hu Lasales. Osoloso omoo Meli dio Mata dio onosee Betani mi omapoo debeli. ² Meli hagoso hamamee Lodeeyo homo mapoo mopoodoosoo sooloso o wuduso talaiso. ³ Esiga Meli dio Mata dio odoo hee mapoo dia to takaso, yayo dileso Yesu mapoo takalame. Esemé yayo dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo no gooma ee paiyega badoso,” dee takaso.

⁴ Esino Yesu to hagee duloso egeesee takaso, “Paiye ogoso yo talaiame. Esiga goo hagoso peledabalaiso, edebeeyo goo hagee ogoloso Godeeye kitulugu sabolo osoloso Owolo ayo kitulugu ee gooleedalame,” dee takaso. ⁵ Esiga ee ma kulodu Yesuye Mata dio, omolo Meli dio, osoloso Lasales diya gweliso. ⁶ Esino yo Lasalesee ye paiye goo ee duloso saga dilega, biame bakadio omapoo badebeiso.

⁷ Biame bakadio poogoloso Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba see Yudiya mi mapoo wedi dimo,” dee takaso.

⁸ Esemé o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no omapoo badoboome, Yu odooso no yoso wooloomalame sino poogooso. Esiga no see kasalame mi omapoo wedi dilame ka sala?” dee takaso.

⁹ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Biame hedebe ma kulodu osoko howo 12 moloso. Esiga edebeeyo biame siloga, yo takodee bigileime. Bei, yo gadeebugu ma kulodu siloga* . ¹⁰ Esino edebeeyo gesi siloga, yo takodee bigileiso. Bei, yimapoo gadeebugu mega.”

¹¹ Yesuye to hagee takoloso see egeesee takaso, “Ibada odoo Lasales yo tiamoloso. Esiga ayo yo tidibigileiso,” dee takaso.

¹² Esemé o hamamee dili odoo oso egeesee takaso, “Lodee, yo wulo tiaga, see weidileiso,” dee takaso.

¹³ Esino Yesuye taka goo ee ma kulodu Lasales yo tei olo ta neme ka taka. Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goolee Lasales wulo tiamolo gooleeso.

¹⁴ Esemé Yesuye dimapoo woola egeesee takaso, “Lasales olo ta moloso. ¹⁵ Esiga a goomogoso, ayo niba halo yo agalame dile. Esino ayo yimapoo goo moodoo ee niso

* **11:9:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Yesu yo gadeebugu. Yayo o hamamee dili odoo dibolo hodobo egee bado goo maga, diayo goo kodilei bei mauwe. Bei, Godeeye goomoga goo ee talame yayo biame teiba dimapoo teneeso.

ogoloso amapoo tei talaiso. Esiga yimapoo dimo.”

¹⁶ Esem Tomas, o hu hee Didimas deli, oso Yesu o hamamee dili odoo abo mapoo egeesee takaso, “Iba nose Yudiya mi mapoo dimo, Yesu bolo hodobo talame,” dee takaso.

Odoo wedia hogogaduloso see gie badeli teneli ee Yesu yoso

¹⁷ Yesuye sibilesa Betani mi mapoo peledoboloso egeino, Lasales bi ma kulodu tamelee biame bakadio bakadio di poogoloso molome egeiso. ¹⁸ Betani mi hagee Yelusalem mi maga haga hoogonee, wulo kilomita bakadio hedebe di egeesi. ¹⁹ Osoloso Meli dio Mata dio omolo Lasaleseeeye ta maga goohele sabolo doboome, Yu odoo aboso dibolo hodobo dabalame, Yelusalem maga sibadeeso.

²⁰ Esem Mataye Yesuye simi goo ee duloso, yo eli domopoo tugodalame diso. Esino Meli yo mosopoo badebeiso. ²¹ Esem Mataye Yesu tugodoloso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo. ²² Esino a gooleedoo, goo hagee ma kulodu, nayo ogoo goo ee Godee mapoo woosaga, Godeeye goo egee namapoo tenelaiso,” dee takaso.

²³ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nomolo see hogabileiso,” diso.

²⁴ Esem Mataye nei yimapoo egeesee takaso, “A gooleedoo, yo biame hamameedee mapoo odoo wedia oso hogogabuoga, yinosee omapoo hogadileiso,” dee takaso.

²⁵ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odoo wedia maga hogogaduloso see gie badeli teneli ee aso. Esiga edebeeyo amapoo tei toloso badoboso toga, yo kookaiyo gie badalaiso. ²⁶ Osoloso edebeeyo amapoo tei toga, o dio talaima, esino yo kookaiyo gie badalaiso. Esiga Mata no goo hamapoo tei tosomo?”

²⁷ Esem Mataye nei yimapoo egeesee takaso, “O, Lodee, a goo hamapoo tei toso. Bei, no Keliso, Godeeyo Owolo, mipoo hamapoo sibileigo dee takemelee ee noso,” dee takaso.

²⁸ Mataye to hagee taka koodobuloso see wedi dileso omolo Meli mapoo mada egeesee takaso, “Eligili odoo olo sibilesa bado. Esiga yayo no agalai goomogona,” dee takaso. ²⁹ Meli to hagee duloso toboloso Yesu agalame saga diso.

³⁰ Yesu mosopoo peledobelega, Mataye dileso yo tugodoo mi omapoo osee badebeiso. ³¹ Esem Yu odooso Meli pidilone diba yibolo hodobo mosopoo debeiso. Esino yayo saga toboloso di

ogoloso yima hamamee diso. Diayo goolee Meli bi mapoo dileso pisilei gooleeso.

³² Esino Meliye Yesuye badebei mapoo dileso o homo beiyopoo gauwuloso badolone egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo,” dee takaso.

³³ Yesuye Meli dio osoloso Yu odoo abo Melibolo sibadee oso hodobo pupusiga molome ogoloso su hegi sabolo badolone diya gooheleso. ³⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo yo kapoo magooba?” diso. Esem diayo nei egeesee takaso, “Lodee, no agalame ibolo hodobo sibe,” dee takaso.

³⁵ Esem Yesu yinosee pisaso.

³⁶ Esem Yu odooso goo egee ogoloso egeesee takaso, “Yesuye Lasales diya gweli goo ee niso ege,” diso.

³⁷ Esino odoo aboso egeesee takaso, “Odoo hagoso odoo howo neliga ee tekepo paso. Esiga bei kasi maga yayo Lasales telega pagalame pidile ka poogoowo?” dee takaso.

Yesuye Lasales ta maga see hogadi

³⁸ Yesu su hegi osee molone, Lasales magoo wulu ou miyopoo simiso. Osoloso wulu ou ee yo toowaso kisiso.

³⁹ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Yo egee peegoo bidibigi,” diso.

Esem Lasaleseeyo omoo Mataye egeesee takaso, “Lodee, o kou ee wulu ma kulodu melee biame bakadio bakadio di egeesi poogooga, olo hune koko,” dee takaso.

⁴⁰ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo daga takolone egeesee takaso, nayo tei toga, no Godeeye kitulugu ee agalaiso,” diso.

⁴¹ Esem odoo aboso yo toowa wulu ou kisi ee peegoo bidibuguso. Esem Yesuye dokodoo bolone egeesee takaso, “Ma, ayo namapoo goomoga to ka taka. Bei, ayo namapoo taka goo ee nayo duga.

⁴² Osoloso a gooleedoo, nayo biame susuga ayo namapoo taka goo ee nayo duliso. Esino odoo hamapoo egee tebisamoloso nayo a diye di goo mapoo tei talame, goo hagee ayo ka taka.”

⁴³ Yesuye egeesee takoloso to neligidi egeesee takaso, “Lasales, no wulu ma kuloduga peegoo gasibe,” dee takaso. ⁴⁴ Esem Lasales o dee sabolo, osoloso o homo bodo sabolo, osoloso o mudu ee dugo semeso tiegisa sabolo wulu ma kuloduga peegoo gasibilesa tobudume egeiso. Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Dugo egee puobigi, osoloso yo diye dee,” dee takaso.

Yesu wooloomalame eli esia

(Matiyu 26:1-5, Maka 14:1-2, Luka 22:1-2)

⁴⁵ Esiga Yu odoo susuga Meli agalame sibadee oso goo Yesuye moodoo ee ogoloso yimapoo tei tooso. ⁴⁶ Esino odoo aboso dileso goo Yesuye moodoo ee Pelisi odoo mapoo takaso. ⁴⁷ Esiga tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso Yu odoo dia wiligi odoo mooloogoodoo Sanhedelin deli ee gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Iyo kasee selaisomo? Bei, odoo hagoso goo toowa mudu opusomo di bei moodoogamo siliso. ⁴⁸ Iyo wulo бага, odoo susuga oso yimapoo tei talaiso. Osoloso Loum gamalee odoo oso ibada tei moso ee guobuguloso ibada odoo tokenee palaiso,” dee takaso.

⁴⁹ Esemе dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Kayapas. Dugo omapoo yayo tei moso wiligi odoo toboloso badolone, odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Niba goo goolee mauwe odoo. ⁵⁰ Esiga niba koo gooleedolo? Odoo hedebeiso odoo susuga ee halo talai tekepo. Egeeseega, Yu odoo susuga iba tokenee palaimе,” diso.

⁵¹ Esiga Kayapaseeye taka goo hagee, wulo eyo goolee takele. Esino yayo dugo omapoo tei moso wiligi odoo toboloso badoboome, Yesuye Yu odoo halo talai goo ee Godeeye yimapoo eligime, yayo egeesee ka taka. ⁵² Esino hedebe Yu odoo halo talaimе. Esino Godeeyo odoo mi opusomo opusomo di mapoo egee do ee see hedebe dalame ka talai. ⁵³ Esiga biame omaga bei mooloogoloso dulone Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamеeiso.

⁵⁴ Goo egeesi maga Yesu see Yu odoo dia howo woola koo sili. Esino yayo o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso, see miwe poogoo mi koola mapoo mi hee, Epelaim deli, mapoo dileso debeiso.

⁵⁵ Osoloso Godeeye Gababia wo nalai biame olo koola tooboome, Yu odoo dia mi pepuso maga Yelusalem mapoo palaso, Godeeyo howo woola diba medee mopoodoo doloso tekepo dabalame*. ⁵⁶ Osoloso diayo Yelusalem mapoo dobolone Yesu esiamo silesibiso. Egeeseelone tei moso ma kulodu mooloogodoloso dieso nei woosa nei woosa demеeiso, “Niyo kasee gooleedo? Yesu wo ne hamapoo sibileisomo?” dee takaga meleso.

⁵⁷ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso to kitulugu sabolo odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Odoo heeso Yesuye badebei egei daga,

imapoo takee, egeeseega iyo dileso yo ka talaiya,” dee takaso.

12

Meliye Yesuwo homo mapoo mopoodoo soo soo

(Matiyu 26:6-13, Maka 14:3-9)

¹ Gababia wo nalai ee biame 6 malalo hoogoo molome, Yesu yo Lasalesee yo mi Betani mapoo see wedi diso. Lasales hagee daga Yesuye ta maga hogadi ee yoso. ² Osoloso habe mi omapoo diayo Yesuwo nei toowa mopoodoo dooso. Osoloso Mataye nei pisi. Osoloso Lasales yinosee ee ma kulodu dibolo hodobo dobolone Yesubolo nei nameleeso. ³ Esemе Meliye mopoodoo soo tekepo nad deli i salama soo lita botoloo gegelee egeesi toloso Yesuwo homo mapoo sooso. Osoloso o homo o wuduso taso. Esemе mopoodoo soo oso sisigage oso moso kulodu tiadooso. Mopoodoo soo tekepo hagee molee toowaso teli.

⁴ Esino domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo hee badebeiso, o hu ee Yudas-Iskalyot. Odoo hagoso hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso yayo egeesee takaso, ⁵ “Mopoodoo soo tekepo hagee molee ko* 300 oso teli. Esino bei kasi maga mopoodoo soo tekepo hagee, iyo odoo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odoo mapoo tenele ka poogoo?” dee takaso. ⁶ Esino Yudaseeye to hageesee taka egee, yo bi mauwe odoo ee sooloo dolone to hagee ka takele. Esino yo heli teli odooga to hageesee ka taka. Bei, yayo Yesu o hamamee dili odoo dia molee ee gibadolone abo mada heli temeleso.

⁷ Esemе Yesuye egeesee takaso, “Meliye goo egee moodoo ogoloso yimapoo goo hee na moodee. Bei, yayo goo egeesi moodoo egee a toga mi doosalai ee gooleebugulone ka moodoo. ⁸ Osoloso bi mauwe odoo oso biame susuga nibolo dabalaiso. Esino a biame susuga nibolo badalaimе,” dee takaso.

Wiligi odoo oso Lasales wooloomalame to mou

⁹ Esiga biame domo omapoo Yu odoo mooloogoodoo toowa oso Yesuye Betani mi mapoo sibilesi badebei goo ee dulooso Yesu agalame dulone, Lasales yinosee agalame diyadeeso. Bei, Yesuye yo ta maga see hogadiso. ¹⁰ Goo egeesi maga tei moso wiligi odoo tebisa oso Lasales onosee wooloomalame to mouso. ¹¹ Bei, Lasales see hogadi eyo goo maga Yu odoo aboso dia

* 11:55: Biame omapoo Yu odoo diba Godeeyo howo woola subugo mauwe dabalame, dia adaga dia goo ee dodolone, dia su medee hapoloso gala wooloso, siloso Godee mapoo teneliso. * 12:5: molee ko hagee denali deli ee, biame hedebe mapoo tou too eyo nei hedebe hageesee teliso.

wiligi odoo ee poogoloso see Yesu mapoo tei tooso.

Yesuye Yelusalem mi mapoo gadi

(*Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Luka 19:28-40*)

¹² Osoloso biame hee mapoo odoo mooloogoodoo toowa Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo di odoo oso Yesu sibosogo di goo ee duso. ¹³ Osoloso diayo weiyo kookoloso Yesu tugodalame dulone to neligidi egeesee takomo diyadeeso, "Iba Godeeyo hu dokodoo poudoomo.

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo, yo wiligi odoo Godeeye pidiye dee.

Osoloso Isalael odoo dia wiligi odoo, yo Godeeye pidiye dee," dee takomo diyadeeso.

¹⁴ Biame domo omapoo Yesuye donki be gie kauwa ogoloso o wagi ma dokodoo biaso. Goo peledaba hagee Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame ka seeso. Bei, Godeeyo toso egeesee takoo, ¹⁵ "Yelusalem odoo, niba haga na ebi.

Nibada wiligi odoo donki be pe eyo wagi ma dokodoo buloso siboso," diso.

¹⁶ Esino biame omapoo Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee medee kibiya gooleede. Esino Yesu ta maga hogaduloso hamamee goo susuga Yesu mapoo moodoo oso Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tobume, goo ee ogoloso gooleedooso.

¹⁷ Esiga Yesuye Lasales ta maga hogaduloso see wulu ou ma kuloduga peegoo gasibilame i goo ee egei odoo mooloogoodoo hagee biaso odoo abo mapoo takalame diyadeeso. ¹⁸ Esemee odoo susuga oso goo toowa opusomo di Yesuye moodoo ee duga, diba Yesu tugodalame diso. ¹⁹ Esemee Pelisi odooso dieso dima kulodu egeesee takaso, "Niso ege. Iba kitulugu olo me poogoo. Bei, odoo susuga oso yima hamamee deedeeso," dee takemeleeso.

Yesuye eyo talai goo ee edidi taka

²⁰ Osoloso Guliki odoo aboso odoo Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo paladee sabolo palaso, Godeeyo hu dokodoo poudalame. ²¹ Osoloso diba dileso Gelili mi ma kulodu mi pepooko Betesaida mapoo badeli odoo hee Pilipi mapoo egeesee takaso, "Emegei, iba Yesu agalai goomogo," dee takaso. ²² Esemee Pilipiye Endulu takala dileso obakadio Yesu takalame diso.

²³ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Odoo Holo ayo toowa doloso badalai biame ee olo siboso. ²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo ko mi mapoo segele poogooga, ko egee see opusomo dalaimo. Esino ko hedebone onosee osee malaiso. Esino ko mi mapoo sogoloso opusomo doloso pologa, bou dia gasibileo kauwuloso ko okopolo palaiso*." ²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli ee eyo diya goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone o gie badeli goodogelega badoga, odoo egee o gie badeli osugobalaimo. Esino yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Esiga edebeeyo mo tou talai goomogoga, yo a deede sibe. Eseega, yo ayo egee bado mi omapoo yayo abolo hodobo badalaiso. Esiga mo tou teli odoo ee mo Maye o hu dokodoo poudileiso.

²⁷ Epedee hamapoo a su diya hegi moodoo. Esiga ayo mo Ma mapoo takolone, 'Ma, dala amapoo egee sibo nayo peegoo magee,' dee takalai tekepowa? Haye, tekeponee. Bei, a dala egee talame mipoo hamapoo ka simi. ²⁸ Esiga Ma, nayo toowa doloso egee bado goo ee odoo mapoo eligi."

Esemee toso Kei mi ma dokodoo egeesee taka, "Ayo toowa doloso egee bado goo ee odoo mapoo olo eligiso. Osoloso ayo dimapoo see eligileiso," dee takaso. ²⁹ Esino odoo mooloogoodoo omapoo tebisamelee oso to hagee duloso egeesee takaso, "Kei woo," diso. Osoloso odoo aboso takolone, momaiyeso Yesu mapoo to takoo, dee takaso.

³⁰ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "To taka hagee a pidilame ka takele. Esino niba pidilame ka taka. ³¹ Esiga Godeeye mi odoo dia goo midilei biame ee hagoso. Osoloso mipoo hageeyo wiligi odoo Saiten ee Godeeye daga dileiso. ³² Esiga edebeeyo a toloso mi hamaga dokodoo poudoga*, ayo odoo susuga amapoo gido sibileiso." ³³ Yesuye taka hagee, eyo talai goo ee kasee tomoba dolone ka taka.

³⁴ Esemee odoo mooloogoodoo oso egeesee takaso, "Ibada tei magoo oso egeesee taka duliso, Keliso yo badoboso kookaiyo badalaiso, dee takeliso. Esino bei kasi maga nayo takolone, Odoo Holo yo toloso mi hamaga dokodoo poudileiso, dee ka takeliyo? Osoloso Odoo Holo hagee odoo ogumo?" dee takemeleeso.

³⁵ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Gadeebugu oso biame deiyepe nibolo malaiso. Esiga gadeebugu nimapoo mologa, niba gadeebugu ee ma kulodu

* **12:24:** Yesuye wudu taka hagee, eyo toloso see hogadilei goo sabolo, osoloso edebeeyo yimapoo tei talai goo maga ka taka. * **12:32:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

silesibe, neligaso niba gooloogeyaga. Egeesi ma kulodu niba neliga ma kulodu silesiboga, niba niso egee du eli ee medee ogoloso gooleedalaima. ³⁶ Esiga gadeebugu nimapoo osee egee molo mapoo tei te. Niyo egeese seega, niba gadeebugu eyo owolo dio dalaiso.” Yesu to hagee takoloso koodobuloso peegoo dileso dimaga mada wuaso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poogoo

³⁷ Yesuye goo toowa opusomo di susuga odoowoo howo woola moodoogaso. Esino edebeeyo yimapoo tei tele. ³⁸ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoowoo Aisayaye taka goo sabolo tebilame, goo hagoso peledabaso. Aisayaye egeese takaso,

“Lodee, odoowoo agayo iyo taka goo ee tei ka toba?

Osoloso Lodeeye kitulugu ee odoowoo ogu bia dimapoo ka yilige buguba?” dee takaso.

³⁹ Esiga edebeeyo Yesu mapoo tei talai tebile. Bei, Aisayaye see egeese takaso,

⁴⁰ “Godeeye odoowoo susuga dia howo gooloo-goooso.

Osoloso yayo diba goo goole pagalame moodooso,

dia howoso kibiya egelega pagalame, osoloso diayo medee kibiya gooleedele-pagalame,

osoloso see Godee mapoo wedi sibilesotekepo pelega pagalame.”

⁴¹ Aisayaye Yesuye toowa doloso badeli goo ee ogoloso o goo maga egeese ka taka.

⁴² Esino odoowoo abo sabolo osoloso Yu odoowoo dia wiligi odoowoo abo oso Yesu mapoo tei tooso. Esino diba Pelisi odoowoo obulone, diayo tei too goo ee woola yilige bigile. Bei, Pelisi odoowoo dia hu howo gisili moso ma kulodu magoo ee tabigiyaga. ⁴³ Osoloso diayo Godee maga goomoga talai haga goole poogoloso, hee odoowoo maga goomoga talai ono diya gweliso.

⁴⁴ Esemee Yesuye to neligidi egeese takaso, “Edebeeyo amapoo tei toga, yo hedebe amapoo tei koo toso. Esino a diye di odoowoo onosee tei toso. ⁴⁵ Osoloso edebeeyo a ogoga, yo a diye di odoowoo onosee ogoso. ⁴⁶ Esiga ayo mipoo hamapoo neliga ma kulodu keme masi poudo simiso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo tei toga, yo neliga ma kulodu osee badalaime.

⁴⁷ Esiga edebeeyo mo to duloso mesilega poogooga, ayo o goo midileime. Bei, ayo mipoo hamapoo simi hagee, odoowoo goo midilame ka sibile. Esino odoowoo dia gie badeli ee pidilame ka simi. ⁴⁸ Esino

edebeyo a gooolone mo to telega poogooga, Godeeye goo midilei biame mapoo to ayo taka oso nei dia goo ee midileiso. ⁴⁹ Bei, a mawo gooleeso to hagee ka takele. Esino mo Ma, a diye di oso to ayo takalai sabolo osoloso ayo kasee takalai goo ee, yayo amapoo takaga, ayo egeese ka taka. ⁵⁰ Esiga Godeeye taka to hagoso odoowoo mapoo gie badeli tosibiliso. Goo egeesi maga mo Maye amapoo taka goo ee see nimapoo ka takomoloso.”

13

Yesuye o hamamee dili odoowoo dia homo howo hapoo

¹ Yu odooso Gababia wo nali biame olo koola tooboome, Yesu yo mipoo hagee poogoloso see Ama mapoo palai biame ee olo koola tooboo, doloso gooleedooso. Esiga yayo mipoo hamapoo gie badolone, o hamamee dili odoowoo ee sooloo deliso. Esino yayo diba diya sooloo deli goo ee epedee dimapoo eligo.

² Osoloso Yesuye o hamamee dili odoowoo sabolo habe nei nolone debeiso. Esino ee ma kulodu Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo Saitenso goo goolee olo te-neeso, yayo Yesu ha teli odoowoo* mapoo tiasalame. ³ Osoloso Amaye goo susuga ee balame kitulugu Yesu mapoo tenee goo ee yo olo gooleedooso. Osoloso yo Godee maga simi, esiga yo see Godee mapoo wedi palai goo ee yo olo gooleedooso. ⁴ Osoloso nei nolone debei maga toboloso o dugo sage tamagoloso see dugo howo i tali ee toloso o bagi mapoo booso. ⁵ Osoloso katolo mapoo howo salama soloso o hamamee dili odoowoo hedebe hedebe di eyo homo hapoloso, dugo howo i tali o bagi mapoo boo oso howo i ka ta domo dilame bei mooloogoooso.

⁶ Egeeseelone Saimon-Pitayo homo hapalame seme, yayo egeese takaso, “Lodee, nayo mo homo hapalame ka sala?” dee takaso*.

⁷ Esemee Yesuye egeese takaso, “Goo ayo hagee moodoo eyo bei no epedee koo gooleedooso. Esino no hamamee gooleedalaiso,” diso.

⁸ Esemee Pitaye egeese takaso, “Nayo mo homo hapalaime,” diso. Esemee Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Ayo nee homo hapelega poogooga, no mo hamamee dili odoowoo,” dee takaso.

⁹ Esemee Saimon-Pitaye see egeese takaso, “Lodee, nayo hedebe mo homowe ono na hapee. Esino mo dee sabolo osoloso wiligi sabolosee hapee,” diso.

* **13:2:** Yesu mapoo ha teli odoowoo ee Yu odoowoo dia wiligi odoowoo tebisa ee takoooso. * **13:6:** Homo hapeli ee nei mauwe tou teli odoowoo dia tou. Esiga Yesuye o hamamee dili odoowoo dia homo hapoo ee ogoloso diya dio diso. Bei, Yesu yo dia wiligi odoowoo.

¹⁰ Esemé Yesúye egeesee takaso, “Odoó howo saúwe ee o su mapoo subugo me meleeya. Esiga hedebe o homowe hapalai tekepo. Esiga niba olo subugo mauwe. Esino nima kulodu odoo hee subugo sabolo badoso.” ¹¹ Osoloso Yesu yo ha teli odoo mapoo tiasalai odoo ee, yo olo gooleedooso. Esiga yayo egeesee ka taka, “Odoó hee nima kulodu subugo sabolo badoso,” dee ka taka.

¹² Yesúye o hamamee dili odoo dia homo hapaga koodobuloso o dugo sage kaloso wedi sibilesó bulone egeesee takaso, “Niba goo ayo epedee nimapoo moodoo eyo bei gooleedoosomo?” ¹³ Esiga niyo amapoo takolone, ‘eligili odoo,’ osoloso ‘Lodee,’ deliso. Niyo amapoo egeesee takeli ee tei goo. Ee aso. ¹⁴ Esiga nibada eligili odoo osoloso nibada Lodee ayo nibada homo ka hapooso. Esiga niyo nee odoowo homo nei hapoo nei hapoo dolone ka debee. ¹⁵ Goo ayo nimapoo hagee edidi ee peedee. ¹⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Odoó tou nei mauwe teli oso o wiliigi odoo dagadileso koo badoso. Osoloso to tosili odoo oso yo diye di odoo ee dagadileso koo badoso. ¹⁷ Egeesi ma kulodu niyo goo hagee gooleedoloso peedeega, Godeeye goo hagee ogoloso nimapoo goomogalaiso.

¹⁸ Esiga goo ayo hagee takoo, haga odoo susuga nimapoo koo takoooso. Bei, odoo ayo hesiga ee, a olo gooleedooso. Esino Godeeye to booka mapoo hogugu oso egeesee takoooso, ‘Odoó abolo wo nolone badebei oso amapoo ha talaiso.’ To hagosó gooso peledabalai sabolo tebilame ka hogugu. ¹⁹ Esiga goo hagee peledebel-ega mologa, ayo nimapoo malalo ka taka. Goo hagosó tei peledobooga, niyo a tei Kelisodoo doloso tei ka talame. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyo odoo ayo diye di ee idoga, yayo a idoso. Osoloso edebeeyo a idoga, mo Ma a diye di ee idoso.”

*Yesu yo tiasalai odoo eyo goo taka
(Matiyu 26:20-25, Maka 14:17-21, Luka 22:21-23)*

²¹ Yesúye to hagee taka koodobuloso su hegi sabolo badolone, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Odoó heeso nima kuloduga a ha teli odoo mapoo tiasalaiso,” dee takaso.

²² Esemé o hamamee dili odoo oso dieso dima kulodu nei ogo nei ogo dolone egeesee gooleeso, “goo hagee odoo ogu mapoo takabele,” dee gooleeso. ²³ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo dima kulodu odoo hee Yesúye diya gooma ee* yima koola ogolone badebeiso. ²⁴ Esemé Saimon-Pitaye odoo omapoo howo gisoloooso,

Yesúye odoo ogu taka beleso yayo yimapoo woosalame.

²⁵ Esemé yayo Yesu mapoo bouwa molone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?” dee takaso.

²⁶ Esemé Yesúye nei egeesee takaso, “Ayo wo i mapoo oluguloso teneega, odoo oso a ha teli odoo mapoo tiasalaiso.” Osoloso Yesúye wo tolosó i mapoo oluguloso Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo teneeso. ²⁷ Yudaseeye wo teme, Saitenso o kulodu palaso. Esemé Yesúye yimapoo egeesee takaso, “Nayo goo talame egee gooleemolo goo ee saga moodée,” diso. ²⁸ Egeesi ma kulodu Yesúye Yudas mapoo egeesee taka goo eyo bei ee o hamamee dili odoo diba medee kibiya gooleedele. ²⁹ Esiga odoo aboso goolee, Yudaseeye Gababia wo nalame bi abo talame di, dee takoo gooleeso. Osoloso odoo aboso goolee, ee molee odoo bi mauwe mapoo tenelame di, dee takoo gooleeso. Bei, Yesu o hamamee dili odoo dia molee ee Yudaseeye gibadeliga. ³⁰ Osoloso gesi Yudaseeye wo Yesúye tenee ee tolosó peegoo gadiso.

Kokodo takeli to dia

³¹ Yudas olo peegoo dime, Yesúye egeesee takaso, “Epedee Odoó Holo ayo toowa doloso badeli goo ee woola yilige bigileiso. Osoloso Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige bigileiso. ³² Esiga Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige buguga, nei Godee eyo Odoó Holo ayo toowa doloso badeli goo onosee woola yilige bigileiso. Esiga goo hagee saga moodoolaiso.

³³ Esiga mo odoo, ayo biame deiyepo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a duga, niyo a esileiso. Esino niyo a agalaime. Esiga ayo Yu odoo dimapoo taka goo ee see tobu nimapoo ka taka. Niba mi ayo hagee du mapoo dilei tebile.

³⁴ Esiga kokodo takeli to dia hagee ayo nimapoo ka taka. Niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka dabalame. Ayo niba goolee sabolo egee bado egeesee masi, nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.

³⁵ Egeesi ma kulodu niyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, odoo susuga oso niba tei mo hamamee dili odoodoo doloso gooleedalaiso.”

*Pitaye Yesuwo goo gagadilei goo ee
Yesúye taka
(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Luka 22:31-34)*

* **13:23:** Yonee eyo nediliyo o hu dokodoo poudilei goomegele. Esiga o hu woola hesile.

³⁶ Esino Saimon-Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no kapoo dilame ka sala?” diso. Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “No epedee ayo hagee du mapoo sibilei tebile. Esino no see hamamee sibileiso,” dee takaso.

³⁷ Esememe Pitaye see egeesee takaso, “Lodee, bei kaseega ayo epedee nobolo sibilei tebile ka molosomo? Ayo no halo talame olo mopoodoo doloso ka badoso,” dee takaso.

³⁸ Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “No tei a halo talame mopoodoo doloso ka badosomo? Esiga ayo namapoo tei goo taka. Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

14

Eli hedebe Yesuso Ma Godee mapoo palai

¹ Esememe Yesuye egeesee takaso, “Niba goo haga koudulone na debee. Esino niba Godee mapoo tei tolone amapoossee tei te. ² Bei, mo Mayo moso mapoo debi bei moloso. Esiga goo hagee tei goonee diepi, ayo goo hagee nimapoo takele pegeliyo. Esiga ayo omapoo niyo dabalai debi ee moodoolame dileiso. ³ Osoloso ayo omapoo dileso debi mopoodoo doloso see sibileiso niba gilimadoloso abolo hodobo palaiso. Osoloso niba mi omapoo abolo hodobo dabalaiso. ⁴ Esiga ayo hagee du eli ee niba olo gooleedooso.”

⁵ Esememe Tomaseeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, mi nayo egee du, iba gooleede. Nayo egee du eli ee iyo kasee gooleedalaiyo?” dee takaso.

⁶ Esememe Yesuye egeesee takaso, “Eli aso. Osoloso tei goo takeli eyo bei aso. Osoloso gie badeli eyo bei aso. Esiga odoo heeso eli hee maga Ma Godee mapoo palaima. Esino yo hedebe amaga Ma mapoo ka palai. ⁷ Niyo mo goo gooleedoo diepi, niba mo Ma nosee gooleedeliyo. Esino epedee domo hamaga niyo yo olo gooleedooso. Osoloso yo olo egeiso.”

⁸ Esememe Pilipiye egeesee takaso, “Lodee, nayo Ma imapoo eligi, iba hemisileiya,” dee takaso.

⁹ Esememe Yesuye nei Pilipi mapoo egeesee takaso, “Pilipi, ayo biame susuga nibolo hodobo badebeiso. Esino egeesi ma kulodu nayo a gooleedelega osee ka badosoba? Esiga edebeeyo a ogoga, yo Ma olo egeiso. Esiga bei kasi maga nayo amapoo takolone, ‘Ma imapoo eligi,’ dee ka takala? ¹⁰ Ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso egee bado goo mapoo no tei telega ka badosoba? Esiga to ayo nimapoo hagee takomo silo mawo goolee koo takomo siloso. Esino Maye abolo badolone yayo amaga o goo

ee ka tomoloso. ¹¹ Esiga ayo takolone, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso badoso, dee egee takoo goo omapoo tei te. Esino niyo to ayo taka mapoo tei telega poogooga, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei dee.

¹² Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyo amapoo tei toga, goo toowa opusomo di ayo moodeli egeesi masi yayo moodoolaiso. Osoloso goo toowa opusomo di abo yayo moodooga, oso ayo moodeli ee dagadileiso. Bei, a mo Ma mapoo duso. ¹³ Osoloso niyo mo hu maga ogoo goo ee woosaga, ayo goo egee moodoolaiso, Maye toowa doloso egee bado goo ee Owolo amaga ka yilige bigilame. ¹⁴ Esiga niyo amapoo mo hu maga ogoo goo talame woosaga, ayo goo egee moodoolaiso.”

Yesuye Dio Teiso sibilei goo ee taka

¹⁵ “Niyo a gooleega, niyo ayo kokodo taka goo mapoo mesimo silesibileiso. ¹⁶ Osoloso ayo Ma mapoo woosalaiso, yayo pidili odoo hee nimapoo tenelame. Pidili odoo hagoso kookaiyo nibolo hodobo osee badalaiso. ¹⁷ Pidili odoo egee Dio Tei ee takooso. Yayo tei goodee ee eligiliso. Esino mi odooso yo talai tebile. Bei, diayo yo ogoloso koo gooleedeli. Esino niba o goo olo gooleedooso. Bei, yo nibolo hodobo badoso. Osoloso nima kulodu badalaiso.

¹⁸ Esiga ayo niba gilibo holo masi wulo domopoo poogoloso badalaime. Esino a see tobu nimapoo wedi sibileiso. ¹⁹ Osoloso biame deiyepo poogoloso mi odoo oso a see agalaime. Esino niyo a see agalaime. Egeesi ma kulodu a gie badeliga, niba nosee gie dabalaiso. ²⁰ Egeesi ma kulodu a ta maga see hogadiga, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado goo ee, niba gooleedalaiso. Osoloso niyo abolo hedebe doloso egee du goo sabolo, osoloso ayo nibolo hedebe doloso egee bado goo ee gooleedalaiso. ²¹ Esiga edebeeyo ayo kokodo taka to ee duloso mesimo siloga, odoo egee a diya goolee sabolo badoso. Osoloso odoo a diya goolee sabolo badeli mapoo mo Maye yo sooloo dolone ka badoso. Osoloso anosee odoo egee diya sooloo dolone ka badoso. Osoloso ayo mo goo ee yimapoo yilige bigileiso.”

²² Esememe Yudas-Iskaliyot nee, esino Yudas heeso egeesee takaso, “Lodee, bei kasi maga nayo nee goo ee mi odoo mapoo yilige bigile poogoloso, see imapoo ka yilige bigileiyo?” dee takaso.

²³ Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “Edebeeyo a diya gooleega, yayo goo ayo eligi mapoo mesimo sileiso. Osoloso mo Maye yo diya sooloo dalaiso. Osoloso mo Ma

asalo sibilesio yibolo hodobo badalaiso. ²⁴ Esino edebeeyo a goolega badoga, yo goo ayo eligi mapoo mesiloso koo siloso. Egeesi ma kulodu goo ayo eligime niyo du ee, ayo mawo goolee eligimo sile. Esino eligi hagee mo Ma, a diye di oso taka ee eligi.

²⁵ Esiga ayo nibolo hodobo osee badolone, goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ²⁶ Esino mo Maye mo hu maga Dio Tei ee nimapoo meiyee dalaiso. Osoloso yayo niba pidilone badolone goo susuga nimapoo eligileiso. Osoloso goo susuga ayo nimapoo taka ee see niyo goolee sabolo dabalame, yayo nibada goo goolee pileiso.

²⁷ Esiga mesili goo ayo nimapoo ka tonowa. Mo mesili goo ayo nimapoo hagee tenee ee mi odooso mesili goo egeesinee. Esiga niba goo diya koudulone ebia sabolo na debee.

²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, 'a mo Ma mapoo peleso badoboso see nimapoo ka wedi sibileisogo,' dee taka goo ee, niba olo duso. Esiga niyo a tei diya goolee sabolo debei diepi, ayo mo Ma mapoo pologa niba goomegeliyo. Bei, yayo toowa doloso badolone, a dagadileso ka badoga. ²⁹ Egeesi ma kulodu goo egee peledebelega molome, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso, goo ogoso hamamee peledobooga ogoloso niyo tei ka talame. ³⁰ Esiga ayo niba eligi ee koodobilei olo koola toobooso. Bei, mi odooo dia wiligi odooo Saiten olo sibo. Yayo a dagadilei yimapoo kitulugu mauwe. ³¹ Esino ayo mo Ma diya goolee sabolo egee bado goo ee mi odooo oso ogoloso gooleedalame, to mo Maye amapoo taka ee ayo tubuloso moodeliso.

Esiga niba tebise, iba dimo."

15

Yesu tei homokoko su

¹ "Esiga tei homokoko sudee aso. Osoloso mo Maye homo su ee ka gibadoso. ² Osoloso homo dee amaga agasa oso ko pelega mologa, yayo kookooloso peegoo togobiseliso. Esino homo dee ko peli eyo dee abo ee kookeliso, oso see homokoko okopolo palame. ³ Egeesi ma kulodu goo ayo nimapoo eligi oso niba homo dee abo egeesi masi olo kookooloso subugo mauwe ka doso. ⁴ Esiga niba amapoo oluguloso ka debee. Eseega ayo nimapoo oluguloso badalaiso. Esiga dee obusomo molone ko palai mauwe. Esino dee oso homo su mapoo oluguloso mologa, ko palaiso. Goo egeesi maga, niba amapoo olugulega dogo, homokoko palaime. Esino niyo amapoo oluguloso dogo, homokoko okopolo palaiso.

⁵ Esiga homokoko su aso. Osoloso homo dee ee nibaso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo sibilesio oluguloso badoga, ayo yimapoo oluguloso badalaiso. Eseega yo homokoko okopolo palaiso. Esino niba a mauwe dogo, niyo goo hee moodoolai tebileime.

⁶ Esiga edebeeyo amapoo sibilesio olugulega dogo, yo homo dee ko koo peli koodoloso peegoo togobugu egeesi masi moloso. Esiga homo dee egee sioga misiga magoloso dou mapoo toodeliso.

⁷ Goo egeesi maga niyo amapoo oluguloso dobolone, ayo eligi goo omapoo mesimo silesibulone, niyo ogoo goo talame amapoo woosaga, niba goo egee talaiso. ⁸ Esiga niyo homokoko okopolo poloso mologa, oso mo Mayo hu dokodoo poudiliso, osoloso niba mo hamamee dili odooo doloso egee do goo ee yilige bigiliso.

⁹ Esiga mo Maye a diya sooloo dolone egee bado egeesi masi ayo niba diya sooloo dolone ka badoso. Esiga niba ayo sooloo deli goo ee ma kulodu debee. ¹⁰ Egeesi ma kulodu ayo mo Maye kokodo taka to omapoo mesimo silone, yayo sooloo deli ma kulodu ka badoso. Osoloso hedebe egeesi masi niyo ayo kokodo taka to omapoo mesimo silesiboga, niba nosee ayo sooloo deli goo ee ma kulodu dabalaiso.

¹¹ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso, goomoga goo amapoo egee molo niyo talame. Osoloso nimapoo goomoga goo oso kauwuloso ka malame. ¹² Esiga ayo kokodo taka to hagosoo. Ayo niba sooloo deli egeesi masi niyo nee odooo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee. ¹³ Egeesi ma kulodu edebeeyo o odooo diya sooloo dolone, yo halo o su teli mapoo magalai, goo oso toowa ka moloso. ¹⁴ Esiga niyo ayo kokodo taka to mapoo mesimo siloga, niba tei mo odooo. ¹⁵ Esiga niba ayo wulo mo tou teli odooo dee koo takooso. Bei, tou teli odooo ee o wiligi odooo eyo goo ee yo gooleede. Esino niba tei mo odooo deeso. Bei, mo Maye amapoo taka goo susuga ee ayo nimapoo olo eligiso. ¹⁶ Egeesi ma kulodu niyo a ka hesile. Esino ayo niba ka hesiga, niyo homokoko okopolo palame. Homokoko egee kookaiyo moloso osee malaiso. Niyo egeesee solone, ogoo goo talame mo hu maga mo Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ¹⁷ Esiga ayo nimapoo kokodo taka to ee hagosoo. Niyo nee odooo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee."

Mi odooo oso heiga goo

¹⁸ "Mi odooo oso niba heigoga, daga diayo a heigoso doloso gooleede. ¹⁹ Esiga niba mi odooo sabolo hedebe doloso ka debei diepi, diayo niba dia odooo dolone diya goolee sabolo debeliyo. Esino ayo niba

mi odoo dima kuloduga olo hesiaso, niyo dibolo hedebe doloso debelega pagalame. Goo egeesi maga diayo nimapoo heiga ka moloso. ²⁰ Esiga to ayo nimapoo taka ee medee goolee. Bei, ayo egeesee takaso. Wulo tou tei odoo oso o wiligi odoo ee dagadileso koo badoso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo dala olo teneega, diayo niba nosee dala tenelaiso. Osoloso diayo ayo eligi goo mapoo mesileiso. ²¹ Esino niba mo odooga, diayo goo susuga hagee nimapoo moodoolaiso. Bei, a diye di odoo ee diba gooleedele.

²² Egeesi ma kulodu ayo sibileso dimapoo to takele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino epedee hamapoo ayo sibileso olo takaso. Goo egeesi maga goo tokenee diayo moodoo ee Godeeye midileiso. Esino diayo to nei takalai tebileime. ²³ Edebeeyo a heigoga, yo mo Ma nosee heigoso. ²⁴ Esiga goo toowa opusomo di ayo moodoomo silee egeesi odoo heeso moodoomo sile. Osoloso ayo dima kulodu goo hageesee moodele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino diayo goo toowa ayo moodoo ee egeliso. Esino diayo mo Ma asalo imapoo heiga ka moloso. ²⁵ Esiga goo hagee olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, 'Diayo wulo goo mauwe amapoo heiga ka moloso,' deliso.

²⁶ Ayo niba pidilame Dio Tei nimapoo diye dalaiso. Dio Tei oso mo Ma maga sibileso, osoloso tei goodee eligiliso. Osoloso Dio Tei oso sibileso, mo goo ee woola yilige bigileiso. ²⁷ Osoloso niba nosee niyo mo goo odoo mapoo yilige bigi. Bei, niba daga bei mooloogoo biame omaga abolo hodobo sileeso."

16

¹ "Esiga niyo tei too goo maga peegoo diyaga, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ² Bei, odoo aboso nibada hu howo gisili moso ma kulodu egee molo taloso niba peegoo hasiso bigileiso. Osoloso odoo aboso tei too odoo ee piliguga, diayo goolee Godeeyo tou to dee goolai, biame ee sibileiso. ³ Esiga diayo goo hageesee nimapoo moodoolaiso. Bei, mo goo sabolo osoloso mo Mayo goo ee diba gooleedelega. ⁴ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso. Egeesi ma kulodu goo hagoso tei peledo-booga, niba to ayo taka ee gooleebigileiso."

Dio Tei oso sibilei eyo goo taka

"Esiga ayo daga Godeeyo tou bei mooloogolone a nibolo hodobo badebeiso. Goo egeesi maga, ayo goo hagee nimapoo takele. ⁵ Esino a epei odoo a diye di mapoo

duso. Esino nima kulodu odoo heeso amapoo takolone, a kapoo diala, doloso koo woosa. ⁶ Esiga ayo takolone, a epei dileiso, dee taka goo ee niyo duloso niba diya ka gooholoso. ⁷ Esino ayo tei goo nimapoo ka taka. Ayo niba poogoloso duga, goo oso niba pidileiso. Bei, a duga, nei ayo Dio Tei nimapoo diye dalaiso, yayo niba pidilame. Esino a dilega poogoga, Dio Tei ee nimapoo sibileime.

⁸ Egeesi ma kulodu Dio Tei siboga, yayo mi odoo mapoo goo tokenee eyo goo maga tei goo takalaiso. Osoloso odoo Godeeyo howo woola tekepo badalai goo onosee takalaiso. Osoloso Godeeye goo midilei goo eyo bei onosee takalaiso. ⁹ Esiga Dio Tei oso goo tokenee eyo goo maga tei goo takolone, amapoo tei tele pagalai goo ee mi odoo dia goo tokenee toowa ka moloso, dee takalaiso. ¹⁰ Osoloso a mo Ma mapoo hagee polo see niyo a agalaime. Goo ogoso Godeeyo howo woola tekepo badalai goo ee yilige bigileiso. ¹¹ Osoloso Dio Tei oso Godeeye goo midili goo ee tei goo takolone, mi odoo dia goo ee midileiso, dee takalaiso. Bei, mi odoo dia wiligi odoo Saiteneeyo goo ee olo midiso.

¹² Esiga amapoo goo bei moloso, ayo nimapoo takalai. Esino epedee niyo goo bei egee gooleedalai tebile. Esiga ayo goo egee nimapoo takalaime. ¹³ Esino Dio Tei oso nimapoo siboga, yayo niba tei goo susuga mapoo gilimado dileiso. Yayo eyo goolee takalaime. Esino yayo to ayo takeme du goo ee takomo sileiso. Osoloso hamamee goo ogoso peledabalai ee yayo nimapoo eligileiso. ¹⁴ Esiga Dio Tei oso to ayo yimapoo takalai ee see nimapoo takalaiso. Goo egeesi maga yayo mo hu dokodoo poudileiso. ¹⁵ Esiga goo susuga mo Maye toloso hagee molo ee mo. Goo egeesi maga ayo takolone, Dio Tei oso to ayo taka ee nimapoo takalaiso, dee ka taka."

Goohle goo oso goomoga goo tosi-bileiso

¹⁶ "Biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime. Esino see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see agalaime."

¹⁷ Esiga Yesuwo hamamee dili odoo aboso dieso nediliyo egeesee takaso, "Yayo imapoo takolone, biame deiyepo badoboso hamamee iyo yo agalaime, doloso see, biame deiyepo poogoloso hamamee iyo yo see ka agalai, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? Osoloso yayo takolone, yo Ama mapoo dia, dee taka goo eyo bei ee ogoobo?"

¹⁸ Osoloso yayo imapoo takolone, biame deiyepo, dee taka goo eyo bei ogoobo? Iba to yayo taka eyo bei medee koo gooleedo," dee takemeleeso.

¹⁹ Yesuye o hamamee dili odoo oso yimapoo woosalo agalame debei goo ee, yo olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo takolone, ‘biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime,’ dee taka sabolo osoloso, ‘see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see ka agalai,’ dee taka goo omaga niyo amapoo woosalame ka dabala?” ²⁰ Egeesi ma kulodu ayo nimapoo taka. Niba gooholone pisileiso. Esino mi odoo ee goomogalaiso. O, tei takoo, niba goohalaiso. Esino goohele goo oso nimapoo goomoga goo tosibileiso. ²¹ Esiga niba medee goolee, soboso holo soomagoo biame omapoo yo dala teliso. Esino yo holo soomagoloso hamamee eyo dala too goo ee boobado bigiliso. Bei, yayo holope soomagoo goo maga diya goomogolone. ²² Esiga niba egeesi masi doso. Bei, niba epedee goohele sabolo doso. Esino a see wedi sibileso niba agalaiso. Eseega domo omapoo niba diya goomogalaiso. Goomoga goo hagee odoo heeso nimaga peedee dalaima. ²³ Biame omapoo niyo goo hee talame amapoo woosalaime. Esino ayo nimapoo tei taka. Niyo ogoo goo talame mo hu maga Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ²⁴ Esiga niyo daga goo abo talame mo hu maga woosalo egele. Esino epedee hamaga dulone niyo ogoo goo talame mo hu maga woosaga, niyo goo egee talaiso. Eseega goomoga goo nimapoo egee molo ee kauwuleiso.”

Yesuye mi odoo dia wiligi odoo ee dagadi

²⁵ “Esiga ayo goo susuga hagee takomo silone, wulo wudu takomo sileeso. Esino biame siboga, ayo goo susuga ee see nimapoo wulo wudu takomo sileime. Esino ayo Mayo goo ee nimapoo woola takomo sileiso. ²⁶ Esiga biame omapoo nibada goo ee ayo Ma mapoo woosalaime. Bei, niyo nibada goo ee mo hu maga Ma mapoo woosamalaiso. ²⁷ Bei, niyo tei tolone, a tei Ma maga simi doloso, a diya goolee sabolo egee do goo maga Maye niba diya sooloo dolone ka badoso. ²⁸ Esiga ayo Maye badeli mi maga mipoo hamapoo simiso. Osoloso see epedee mipoo hagee poogoloso Maye badeli mi mapoo ka wedi poloso,” dee takaso.

²⁹ Eseme o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Epedee nayo goo hagee imapoo wulo koo wudu takoo. Esino nayo goo susuga hagee imapoo woola yilige buguso. ³⁰ Esiga iba tei toso, no tei Godee maga simiga. Bei, goo susuga ee no diya gooleedoo. Osoloso odoo heeso namapoo woosalame gooleemelee ee ogoloso daga nayo yimapoo nei takeliso,” dee takaso.

³¹ Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “Niba epedee tei tosomo?” ³² Esino niba

medee dui. Biame olo sibileiso, osoloso olo simiso, niyo a poogoloso nibada mosopoo kukulo dilei. Esino a mobusomo koo badeli. Bei, mo Maye abolo hodobo badeliso. ³³ Niyo amapoo tei too goo maga nimapoo mesie goo oso malame, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. Niba mipoo hamapoo dala ma kulodu dabalaiso. Esino niba ebilega medee kibiya debee. Bei, mipoo hagoso kitulugu ee ayo dagadileso ka badoso.”

17

Yesuye o su halo Godee mapoo taka

¹ Yesu to hagee taka koodobuloso, Kei mi ma dokodoo bolone egeesee takaso, “Ma, mo biame olo siboso. Esiga Nowolo ayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligi. Nowolo ayo nei nayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligilame. ² Bei, odoo susuga ee balame nayo Nowolo amapoo kitulugu olo teneeso, see ayo odoo nayo amapoo tenee dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame. ³ Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli goo ee, tei Godee hedebe no gooleedalai sabolo, osoloso nayo diye di odoo, Yesu Keliso a gooleedalai ee takooso. ⁴ Tou nayo amapoo tenee ee ayo hosudoo maga, ayo mipoo hamapoo badolone, nayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligiso. ⁵ Esiga Ma, mipoo hagee mood-elega molome, ayo nobolo badolone ayo toowa doloso badebeiso. Esiga goo egee see epedee amapoo tenee.”

Yesuye o hamamee dili odoo halo Godee mapoo taka

⁶ “Ma, mipoo hagee ma kuloduga odoo nayo amapoo tenee mapoo ayo nee goo olo eligiso. Hagee nee odoo, nayo amapoo teneeso. Osoloso diayo nee to mapoo mesimo silesibiliso. ⁷ Esiga goo susuga nayo amapoo tenee ee, namaga siboso doloso diba epedee olo gooleedooso. ⁸ Osoloso eligi goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneme, see diayo eligi goo omapoo tei tooso. Osoloso ayo namaga simi goo ee, diba olo gooleedooso. Osoloso diba nosee nayo a diye di goo mapoo tei tooso.

⁹ Esiga ayo namapoo hagee takoo mi odoo halo koo takooso. Esino odoo nayo amapoo tenee ee halo namapoo ka taka. Bei, odoo hagee nee odoo. ¹⁰ Egeesi ma kulodu odoo hagee bia ee ibada odoo. Diba mo odoo osoloso diba nosee nee odoo oso. Osoloso ayo toowa doloso badeli goo ee dimaga woola yilige bigiliso. ¹¹ Esiga a mipoo hagee poogoo dileiso. Bei, a namapoo olo siboso. Esino mo hamamee

dili odoo oso mipoo hamapoo osee dabalaiso. Ma, no tei. Nee hu oso kitulugu amapoo tenee oso odoo hagee bia medee bamelee, nayo abolo hedebe doloso egee bado egeesee solone, diba nosee dieso hedebe doloso dabalame. ¹² Egeesi ma kulodu ayo dibolo hodobo badolone, nee hu oso kitulugu nayo amapoo tenee goo oso ayo diba medee bameleeso. Esemee odoo hee osugobelee. Esino odoo hee Godee maga pileigo dee taka hedebe ono osugobaso, Ma Godee nee to booka mapoo hogugu oso taka sabalo tebilame.

¹³ Esiga a namapoo olo siboso. Esino a mipoo hamapoo osee badolone, goo hagee ayo namapoo ka taka, goomoga goo amapoo egee molo oso mo hamamee dili odoo dima kulodu toowa doloso malame. ¹⁴ Esiga ayo nee to dimapoo olo takaso. Esino mi odoo oso diba heigaso. Bei, a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso. ¹⁵ Esiga Ma, ayo namapoo hagee takoo, nayo mo hamamee dili odoo mi hamaga peegoo gilimado dilame koo takoo. Esino diba Saitenso tokenee peeyaga nayo medee balame ka taka. ¹⁶ Esiga a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso. ¹⁷ Nee to ee tei goo. Esiga nayo nee to omaga diba nee odoo dalame peegoo pi magee. ¹⁸ Esiga nayo a diye di egeesee solone, ayo diba nosee mipoo hagee ma kulodu diye deeso. ¹⁹ Osoloso ayo diba halo a namapoo teneeso, diba nosee tei nee odoo doloso peegoo pi magoloso ka dabalame.”

Yesuye tei telaga odoo halo Godee mapoo taka

²⁰ “Esiga ayo hedebe mo hamamee dili odoo ee halo namapoo koo takoo. Esino diayo eligi goo ee duloso edebeeyo amapoo tei talai odoo dalame peegoo diba halo ka takoo. ²¹ Osoloso Ma, ayo namapoo to egeesee ka taka. Ayo nobolo hedebe doloso egee bado, egeesee solone nei nayo abolo hedebe doloso ka badoso. Egeesee solone diba nosee hedebe doloso dabalame ka taka. Osoloso diba nosee ibolo hedebe doloso dabalame ka taka. Egeeseega mi odoo oso a tei nayo diye di goo mapoo tei ka talame. ²² Esiga toowa doloso badeli goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneeso, diba dieso hedebe doloso dabalame. Egeesi ma kulodu iba nosee hedebe doloso egeesee ka doso. ²³ Esiga ayo dibolo hodobo badoso, osoloso nayo abolo hodobo badoso. Iyo egee do egeesi masi diba nosee hedebe doloso dabalai a goomogo. Eseege mi odoo oso goo egee ogoloso a tei nayo diye di goo ee gooleedalaiso. Osoloso nayo a diya sooloo dolone egee bado, egeesee solone nayo tei telaga odoo diya

sooloo dolone egee bado goo sabolo mi odoo gooleedalaiso.

²⁴ Esiga Ma, tei telaga odoo nayo amapoo tenee hagee bia ee ayo badalai mi mapoo abolo hodobo dabalai, a goomogoso. Osoloso toowa doloso badeli goo ee nayo amapoo tenee ee diayo agalai, a goomogo. Mipoo moodelega molome, nayo a sooloo dolone, toowa doloso badeli goo egee nayo amapoo teneeso.

²⁵ Esiga Ma, hedebe no tekepo. Mi odoo oso no gooleedelee. Esino ayo no ka gooleedoo. Osoloso nayo a diye di goo ee tei telaga odoo diba olo gooleedooso. ²⁶ Ayo nee goo dimapoo olo yilige buguso, osoloso see yilige bigileiso, nayo a sooloo dolone egee bado goo egeesi masi oso dima kulodu ka malame. Osoloso anosee dibolo hodobo badalame.”

18

Edebeeyo Yesu too

(Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Luka 22:47-53)

¹ Yesuye Godee mapoo taka koodobuloso, see o hamamee dili odoo sabolo Kidilon howo tolobo dalo diso. Osoloso mi omapoo olipi segei homolee meleeso. Esemee Yesuye o hamamee dili odoo sabolo omapoo gadiso.

² Egeesi ma kulodu Yudas, Yesu ha teli odoo mapoo tiaseli odoo onosee homolee ee yo gooleedoo. Bei, biame abo mapoo Yesuye o hamamee dili odoo sabolo omapoo dilesi mooloogoodeliso. ³ Esiga Yudaseeye Loum ha teli odoo mooloogoodoo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoo gilimado simiso. Tei moso gidebeli odoo hagee bia ee tei moso eyo wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso ka diye di. Diayo sibulone keme sabolo, egime sabolo, osoloso ha teli bi toloso sibilesi peledabaso.

⁴ Esemee Yesuye goo susuga yimapoo peledabalai ee yo olo gooleedoloso malalo toboloso dimapoo egeesee takaso, “Niba odoo ogu esiamo silala?” diso

⁵ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Nasalet odoo Yesu ee esiamo sila,” diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo egee esiamo silo odoo ee aso,” diso. Epedee egeesee semelee mapoo Yesu ha teli odoo mapoo tiaseli odoo Yudas yinosee omapoo dibolo hodobo tebidiso. ⁶ Esemee Yesuye dimapoo takolone, odoo egee aso, dee taka duloso diba badayo dilesi miyomoo misigedibaso.

⁷ Esemee Yesuye see tobu dimapoo egeesee woosaso, “Niba odoo ogu esiamo silala?” Esemee see diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Nasalet odoo Yesu ee esiamo sila,” dee takaso.

⁸ Esemé Yesúye nei egeesee takaso, “Odoó egee aso doloso ayo nimapoo olo takaso. Esiga niyo tei a esiamo silesiboga, odoó abolo hagee silesibo diba noseé diye dalai tekepo.” ⁹ Esiga goo hagoso egeesee peled-abaso. Bei, Yesúye daga o hamamee dili odoó sabolo silesibulone taka to sabolo tebilame. Bei, yayo egeesee ka taka, “Ma, odoó nayo amapoo teneé ee ayo diba medee bameleeso, odoó hee peegoo osug-bele,” dee takaso.

¹⁰ Esemé Saimon-Pitaye o kaiya tadoloso tei moso wiligi odoó taba eyo tou teli odoó hee Malakuseeyo dulu deedeé dokolo ee kobuguso. ¹¹ Esemé Yesúye Pita mapoo egeesee takaso, “Nee kaiya egee o moso mapoo toose. Maye dala amapoo tenelame egee molo, ayo talai tekepo,” dee takaso.

¹² Esemé Loum ha teli odoó mooloo-goodoo toowa sabolo, osoloso dia wiligi odoó taba sabolo, osoloso Yu odoó dia tei moso gidebeli odoó oso Yesu toloso dee tiaso. ¹³ Osoloso diayo yo Kayapaseeyo nalobo Anas mapoo ido diso. Kayapas hagoso dugo omapoo tei moso wiligi odoó toboloso badebeiso. ¹⁴ Kayapas hedebe hagoso daga Yesuwo goo maga Yu odoó dia wiligi odoó mapoo takolone, “Odoó hedebeeso odoó susuga ee halo talai tekepo,” dee ka taka.

Pitaye Yesuwo goo gagadi

(*Matiyu 26:69-70, Maka 14:66-68, Luka 22:54-57*)

¹⁵ Edebeeyo Yesu toloso ido dime, Saimon-Pita dio osoloso Yesu o hamamee dili odoó hee dio hamamee diso. Esino tei moso wiligi odoó taba oso odoó Pitabolo di ee* yo olo gooleedooso. Esemé yayo Yesúye di hamamee deedeé dileso, tei moso wiligi odoó taba eyo moso* beeleé ee ma kulodu gadiso. ¹⁶ Esino Pita yo beeleé osulu miyopoo tebidiso. Esemé odoó Pitabolo simi oso see osulu miyopoo wedi dileso, sobo osulu gibadeli mapoo takoloso, Pita kulodu ido diso.

¹⁷ Esemé sobo ogoso Pita ogoloso yimapoo egeesee woosaso, “No noseé, Yesu o hamamee dili odoó hee nosomo?” dee takaso. Esemé Pitaye nei egeesee takaso, “Haye, asonee,” diso.

¹⁸ Biame omapoo tei moso wiligi odoó taba eyo tou teli odoó abo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoó diba diya kekeisime, dou toloso dou halagameleeso. Esemé Pita yinosee dileso dibolo hodobo tobudulone dou hameleeso.

Tei moso wiligi odoó taba oso Yesu mapoo woosa

(*Matiyu 26:59-66, Maka 14:55-64, Luka 22:66-71*)

¹⁹ Biame omapoo tei moso wiligi odoó taba oso Yesu yayo eligi goo sabolo, osoloso o hamamee dili odoó dia goo ee yimapoo woosaso.

²⁰ Esemé Yesúye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga eyo howo woola ayo goo susuga hagee takomo sileeso. Osoloso ayo ibada howo gisili moso mapoo osoloso tei moso ma kulodu peleso odoó mapoo eligimo siliso. Bei, Yu odoó susuga oso sibilesio omapoo mooloo-goo deliso. Egeesi ma kulodu ayo goo hee mada takele. ²¹ Esiga bei kasi maga nayo amapoo ka woosowala? Nayo odoó ayo eligime du mapoo woose. Bei, to ayo taka ee, diba gooleedooga.”

²² Yesúye goo hagee takeme, tei moso gibadeli odoó hee koola omapoo tebedi oso Yesuwo mudu mapoo kobugulone egeesee takaso, “Nayo ibada tei moso wiligi odoó taba mapoo to nei egeesee takalai tekeponee,” diso.

²³ Esemé Yesúye odoó yo kobugu mapoo nei egeesee takaso, “To ayo taka ee ma kulodu to tokeneé hee taka daga, nayo goo egee woola odoó susuga hamapoo yehigi. Esino ayo tei goo takano, bei kasalame nayo a ka kobuguwo?” dee takaso. ²⁴ Esemé Yesu o dee tia sabolo osee tobudume, Anaseeyo tei moso wiligi odoó taba Kayapas mapoo ido diye diso.

Pitaye Yesuwo goo see tobu gagadi

(*Matiyu 26:71-75, Maka 14:69-72, Luka 22:58-62*)

²⁵ Saimon-Pita dou holone osee tobudume, odoó aboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesu o hamamee dili odoó hee nosomo?” diso. Esemé Pitaye egeesee takaso, “Haye, asonee,” diso.

²⁶ Esemé tei moso wiligi odoó taba eyo tou teli odoó hee omapoo tebidiso, yo odoó Pitaye dulu kobugu sabolo soosoo hedebe. Osoloso yayo Pita mapoo egeesee takaso, “Ayo no Yesubolo olipi segei homolee ma kulodu sileeme egeiso,” diso. ²⁷ Esemé Pitaye see tobu egeesee takaso, “Odoó egee asonee,” diso. Esemé epedee omapoo kolokolo takaso.

Yesu Paillet mapoo ido di

(*Matiyu 27:1-2, 11-14, Maka 15:1-5, Luka 23:1-5*)

²⁸ Gesikolodee Yu odoó dia wiligi odoó oso Yesu Kayapaseeyo moso abaga see

* **18:15:** Odoó Pitabolo di ee Yonee. * **18:15:** tei moso wiligi odoó taba eyo moso hagee Anaseeyo moso. Daga yayo tei moso wiligi odoó toboloso badoboome, see hamamee Kayapaseeyo o debi tooso. Esino edebeeyo takolone, Anas yo tei moso eyo wiligi odoó taba doloso osee takeliso.

Loum gamalee odoo Paillet mapoo ido diso. Esino diba moso ee ma kulodu gadilega peegoo debeiso. Bei, diba goomegele, diayo Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga goo oso diba subugo kauwe dolone Gababia wo nelega peegeeyaga.* ²⁹ Esem Paillet peegoo dileso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Odoos hagosoo kasi moodoowo, esiga niyo yo hamapoo ka ido simiyo?” dee takaso.

³⁰ Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Odoos hagee goo hee tele diepi, iyo yo namapoo ido sibile pegeliyo,” diso.

³¹ Esem Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso yo ido dileso nibada tei magoo sabolo tebilame o goo midi,” dee takaso.

Esem Yu odoo dia wiligi odoo oso nei egeesee takaso, “Iyo yo wooloomalai goomogo. Esino iyo odoo wooloomalai Loum gamalee odoosoo imapoo kitulugu tenele,” ³² Esiga goo hagosoo olo peledabaso, Yesuye eyo talai goo ee takomo silee sabolo tebilame.

³³ Yayo egeesee taka duloso Paillet yo see moso kulodu gadileso badolone, Yesu idoloso yimapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoo taba nosomo?” dee takaso.

³⁴ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo amapoo egee woosa ee no goolee takala, o, odoo heeso mo goo ee namapoo takaga ka takala?” diso.

³⁵ Esem Pailleteeye nei egeesee takaso, “Hagee mo goonee. Bei, a Yu odoonee. Teiyo? Esino nee odoo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso no amapoo ido simiso. Esiga no goo kasi moodoowo?”

³⁶ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso. Egeesi ma kulodu ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamapoo meli diepi, Yu odoosoo a teyaga, mo tou teli odoosoo a galalo biligeliyo. Esino ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso,” dee takaso.

³⁷ Esem Pailleteeye see egeesee takaso, “Esiga no tei wiligi odoo. Teiyo, ha?” diso.

Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo amapoo takolone, a tei wiligi odoo, dee takemeni, ee tei taka. A mipoo hamapoo soomagoosoo, ayo odoo mapoo tei goodee takomo silame. Esiga edebeeyo tei goo ma kulodu dogaa, diba mo to dulone ka doso.”

³⁸ Esem Pailleteeye nei egeesee takaso, “Tei goo ee oogoobo?” diso.

* **18:28:** Yu odoo dia tei magoo oso egeesee takoosoo, “Yu odoo oso Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga, yo subugo kauwe badalaliso.”

Pailleteeye Yesu wooloomalame kitulugu tenee

(*Matiyu 27:15-31, Maka 15:6-20, Luka 23:13-25*)

Paillet see peegoo gadileso tobudulone Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo odoo hamapoo goo hee koo ogo. ³⁹ Esino ayo nibada adaga dia goo ee dodolone, niyo Gababia wo ne biame mapoo, ayo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageliso. Esiga ayo Yu odoo nibada wiligi odoo hagee peegoo tamagalai, niba goomogosomo?” dee takaso.

⁴⁰ Esem diayo toso neligidi nei egeesee takaso, “Haye, odoo egee peegoo tamagalai, iba koo goomogo. Esino nayo Balabas ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso. Esino Balabas hagosoo Loum odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo ha temelesoo.

19

¹ Osoloso Pailleteeye o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu tolosoo we tiso weeye, diso. ² Esem diayo yo wooloso we ti sidoloso, o wiligi mapoo mediso, osoloso wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ³ Osoloso diayo yo manolone yimapoo takolone, “Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dolone o mudu mapoo kobugu demelesoo.

⁴ Esem Pailleteeye see o moso kuloduga peegoo gadileso tobudulone odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Niso be, ayo Yesu nimapoo ido sibileiso, ayo yimapoo goo hee egele poogoo goo nimapoo ee eligileiya,” dee takaso. ⁵ Yayo egeesee takeme, Yesu we ti sidoo o wiligi mapoo mediloso dugo bige sage ka sabolo peegoo gasimiso. Esem Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso ege, odoo hagosoo,” diso.

⁶ Esem epedee omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso gidebeli odoo oso yo ogoloso toso neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yogusoo enige. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yogusoo enige,” dee takemelesoo.

Esem Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yogusoo enigilame ido di. Bei, ayo yimapoo goo hee koo ogo,” diso.

⁷ Esem Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takoosoo, yo talai tekepo. Bei, yayo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takeliso,” diso.

8-9 Esino Paillet goo hagee duloso diya obulone, see moso kulodu gadilesa to-budulone, Yesu mapoo egeesee takaso, “No odoo ogu biayo?” dee takaso. Esememe Yesuye Pailleteeye taka to eyo su nei takele. ¹⁰ Esememe Pailleteeye yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo to nei takele poogoosoba? Bei, no gooledeleyo, ayo no peegoo tamagee dee takalai, osoloso no homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige dee takalai, amapoo kitulugu moloso?” dee takaso.

¹¹ Esememe Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Kitulugu epedee namapoo egee molo ee no goolee tele. Esino kitulugu hagee Godeeye namapoo ka tenee. Esiga odoo a tolosa namapoo tenee eyo goo tokenee oso nee goo tokenee ee dagadilesa ka moloso,” diso.

¹² Pailleteeye to hagee duloso, Yesu peegoo tamagalai yo goomogaso. Esino Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso to neligidi egeesee takaso, “Odoo agayo eyo nediliyo takolone yo wiligi odoo, dee takomo siloga, yo Loum wiligi odoo Sisa mapoo ha toso. Osoloso nayo odoo hagee peegoo tamagooga, no Sisayo odoonee,” dee takaga meleeso.

¹³ Pailleteeye to hagee duloso, Yesu peegoo ido sibilesa, yo goo midili odoo oso bili mapoo biaso. Bili mi egee takolone, yopoo mi, deliso. Osoloso Hibulu toso takolone, Gabata, deliso. ¹⁴ Esiga goo hagee diayo Gababia wo nali sadee ee ma kulodu dia hasali biame ee mopodoo dalai biame mapoo ka peledaba. Epedee omapoo osoko howo olo oo domo talai koola tabaso. Esememe Pailleteeye Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Niso ege. Nibada wiligi odoo hagoso,” dee takaso.

¹⁵ Esememe diayo toso neligidi egeesee takaso, “Yo wooloome. Yo wooloome. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleeso.

Esememe Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niba goomogosomo, ayo nibada wiligi odoo ee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilei?” dee takaso.

Esememe tei moso wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada wiligi odoo hedebe Sisaso, odoo hee me,” diso.

¹⁶ Esememe Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame, Pailleteeye yo dimapoo teneeso. Esememe o ha teli odoo oso Yesu tolosa ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Luka 23:26-43)

¹⁷ Ha teli odoo oso Yesu tolosa ido dulone, o homo bulubo magoo ee eyo eimaloso mi

hee eyo hu wiligi ki mi deli mapoo ido diso. Mi hagee Hibulu toso takolone Gologota deli. ¹⁸ Osoloso mi omapoo diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso odoo bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoo hee Yesuwo deede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso.

¹⁹ Osoloso Pailleteeye o odoo mapoo takolone, to hogugiye dee takeme, diayo to hageesee hoguguloso Yesuwo oo poogoo ma dokodooga kalamasa, Yesu Nasalet odoo, Yu odoo dia wiligi odoo taba

²⁰ Esiga to hogugu hagee Yu odoo dia to sabolo, osoloso Loum odoo dia to sabolo, osoloso Guliki odoo dia to oso hogugu. Esiga odoo susuga to hogugu egee ogoloso hesigaso. Bei, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga mi ee Yelusalem maga haga hoogoonee. ²¹ Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa oso sibilesa Paillet mapoo egeesee takaso, “Nayo to hogugulone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba dolosa na hogugi. Esino hageesee hogugi, ‘Odoo hagoso takolone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba, dee takomo silisi,’ dee,” dee takaso.

²² Esememe Pailleteeye nei dimapoo egeesee takaso, “To ayo hogugu hagee osee hogugu malaiso,” dee takaso.

²³ Ha teli odoo bakadio bakadio di oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso, o dugo diesono domo puloso tooso. Osoloso o sedi sage ede-beeyo dusele poogoo sabolo diayo tooso. ²⁴ Osoloso ha teli odoo dieso nei takoo nei takoo dolone egeesee takaso, “Iba dugo hagee wulo domo na didamo. Esino dugo hagee odoo agayo toowa beleso yoso dasigeli hee dasigalo ogomo,” diso. Osoloso goo hagoso olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takoo, “Diayo mo dugo diesono puloso tooso.

Osoloso mo dugo sage ee talame yoso dasigeli hee dasigaso,” diso.

Esiga ha teli odoo oso goo egee moodooso.

²⁵ Egeesee somolome, Yesuwo owee sabolo, osoloso oweeyo omolo sabolo, osoloso Kolopaseeyo osobo Meli sabolo, osoloso Meli-Magadalin oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome, koola omaga tebisamolone balaga meleeso.

²⁶ Esememe Yesuye owee sabolo osoloso o hamamee dili odoo yayo diya gweli diba koola mapoo tebisamolome ogoloso owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, odoo hagee nowoloso,” dee takaso. ²⁷ Osoloso see o hamamee dili odoo hedebe omapoo egeesee takaso, “No ege, noowee hagoso,”

diso. Biame domo omaga Yesuwo hamamee dili odoo hagoso o moso mapoo Meli ido dilesa medee bameleeso.

Yesuye ta

(*Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Luka 23:44-49*)

²⁸ Esiga goo hagoso dilesa koodobume, tou susuga Godeeye Yesu mapoo tenee ee yayo olo hosudooso doloso gooleedooso. Egeeseelone Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame egeesee takaso, "A howu na poogoo," diso. ²⁹ Mi omapoo wain i koo hadali* katolo mapoo keesoo ee magoo meleeso. Esemee odoo heeso homo sage toloso su mapoo dugo tialogoloso, wain i omapoo olugu doloso yayo nalame, Yesuwo maga mapoo heligiso. ³⁰ Esemee Yesuye wain i egee olo naloso egeesee takaso, "Goo susuga olo hosudooso," dee takaso. Osoloso oo goobodo buloso taso.

³¹ Esiga biame egee Yu odooso hasali biame ee mopoodoo deli biame oso. Esino dia hasali biame egee goo diya toowa. Bei, Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigil sadee ee ma kulodu hasali biame egee meleeso*. Goo egeesi maga Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso dia hasali biame mapoo odoo ta eyo kou ee homo bulubo magoo ma dokodoo osee malai, diba goomegele. Esiga diayo Paillet mapoo egeesee takaso, "Odoo homo bulubo magoo ma dokodoo egee molo saga wedilame, dibada homo gebisa poogoloso, dia kou miyomoo tomeileso peegoo tadi," dee takaso. ³² Esemee ha teli odoo oso dilesa odoo hee Yesuwo dee deedeede dokolo eniga eyo homo gebisa poogooso. Osoloso see odoo hee Yesuwo dee dobusu dokolo eniga eyo homo onosee gebisa poogooso. ³³ Esino diayo sibilesa egeino, Yesu olo taneme, o homo gebisa pegele. ³⁴ Esino ha teli odoo heeso o molo toloso Yesuwo ho hodio mapoo guso. Esemee haga booloogelega, sawo sabolo osoloso howo sabolo moloso gu omaga sooso.

³⁵ Esiga goo hagoso peledaba egei odoo* oso goo hamaga tei goo takaso. Osoloso yo gooleedoo, yo tei goo takeli. Egeesi ma kulodu goo yayo taka hamapoo niyo tei talame ka taka.

³⁶ Esiga goo hagoso tei peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takoooso, "O ki hee gebisa pagalaime," dee takoooso.

³⁷ Osoloso Godeeyo to hogugu heeso see egeesee takoooso,

* **19:29:** wain i koo hadali - bi mauwe odoo sabolo osoloso ha teli odoo oso wain i koo hadali naliso, howo nala pegelega pagalame. * **19:31:** Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigili sadee ee ma kulodu, diayo Tasdee

biame gesi mapoo Gababia wo naliso. * **19:35:** Odoo hagee Yonee

"Edebeeyo odoo dieso moloso gu mapoo balaga malaiso," dee takoooso.

Yesu mi doosoo

(*Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Luka 23:50-56*)

³⁸ Osoloso hamamee, odoo hee Alimatiya mi mapoo badeli, o hu Yosep, yayo Yesuwo kou talame Paillet mapoo dilesa woosaso. Yosep hagee Yesu o hamamee dili odoo hee yoso. Esino yo Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, mada Yesuye di hamamee diliso. Esemee Pailleteeye yimapoo kitulugu teneeso, yayo Yesuwo kou talame. Esemee Yosepeeye dilesa Yesuwo kou ee homo bulubo magoo ma dokodoo miyomoo tomeileso peegoo todiso. ³⁹ Esemee Nikodimaseeye yo pidimo diso. Nikodimas hagee daga gesi Yesu agalame di odoo oso. Yayo sisi-gageli bi medee tekepo Yesuwo kou mapoo hedilame todiso. Sisigageli bi medee tekepo hagoso hegi ee 30 kilo egeesi masi. ⁴⁰ Osoloso odoo bakadio oso Yesuwo kou toloso, Yu odooso odoo toga mi dooseli goo ee dodolone, sisi-gageli bi medee tekepo oso Yesuwo kou mapoo hediloso dugo semeso tiegisaso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo eniga mi eyo koola omapoo homolee meleeso. Homolee ee ma kulodu bi dia yo ou poogoo mapoo daga odoo tayo kou magele poogoo meleeso. ⁴² Esiga dia hasali biame bei mooloogalai koola tooboome, diayo Yesuwo kou toloso saga yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Bei, yo ou poogoo egee haga hoogooneega.

20

Bi mosoowe molo egei

(*Matiyu 28:1-8, Maka 16:1-8, Luka 24:1-12*)

¹ Sadee toowa gesikolo mi hadobilega molome, Meli-Magadalineeye Yesuwo bi agalame diso. Yayo sibilesa egeino, yo toowaso wulu ou kisi ee peegoo bidigamo dilesa molome egeiso. ² Esemee Meliye see hoguo dilesa Saimon-Pita dio osoloso Yesuwo hamamee dili odoo yayo diya gweli mapoo egeesee takaso, "Lodeeyo kou peegoo todina. Osoloso diayo o kou todilesa magoo mi ee, iba gooleedele," dee takaso.

³ Esemee Pita dio osoloso o hamamee dili odoo hee egee dio bi mapoo agalame diso. ⁴ Diba hoguo diyadaga molome, o hamamee dili odoo heeso Pita dagadilesa bi mapoo peledabaso. ⁵ Osoloso yo gauwuloso yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino,

hedebe dugo seme Yesuwo kou tiegisa ono molome egeiso. Esino yo yo ou poogoo ma kulodu gadile. ⁶ Esemé Saimon-Pitaye hamamee sibilesó peledoboloso, yo ou poogoo ma kulodu gadilesó egeino, dugo Yesuwo kou tiadoo hedebe ono omapoo molome egeiso. ⁷ Osoloso dugo Yesuwo wiligi tiadoo ee medee tiadoloso obusomo peegoo magoo molome egeiso. ⁸ Esemé o hamamee dili odoo hee bi mapoo daga malalo peledaba oso yo ou poogoo ma kulodu gadiso. Yo gadilesó goo hagee ogoloso tei tooso. ⁹ Egeesi ma kulodu Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, yo ta maga hogaduloso gie badalaiso, dee taka goo eyo bei ee, diba medee kibiya gooleedelega osee debeiso. ¹⁰ Osoloso o bakadio see mosopoo wedi diso.

Yesuye Meli-Magadalin mapoo peledaba
(*Matiyu 28:9-10, Maka 16:9-11*)

¹¹⁻¹² Esino Meli-Magadalin bi ma peegoo tobudulone psumeleeso. Yo omapoo pusulone gauwuloso, yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino, Godeeyo momaiye bakadio dugo heliye kalagaloso doboome egeiso. Momaiye heeso Yesuwo wiligi poogoo dokolo buo, osoloso heeso kai poogoo dokolo buo doloso doboome egeiso.

¹³ Esemé momaiye bakadio oso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kaseega ka psumalala?” dee takaso.

Esemé Meliye dimapoo egeesee takaso, “Diayo mo Lodeeyo kou ee peegoo todina. Esino diayo o kou magoo ee a gooleedele,” diso. ¹⁴ Meliye to egeesee takoloso bidi toboloso keesee egeino, Yesu tobudo egeiso. Esino yayo goolee, Yesu odoo hee gooleeso.

¹⁵ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kasiga ka psumalala? Osoloso no odoo ogu esiamo silala?” dee takaso.

Esemé Meliye goolee yo homolee mapoo tou teli odoo oso bele dolone yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo Yesuwo kou peegoo todilesó ka magoo daga, mi egee amapoo takee. Eseeega ayo dilesó o kou egee ka talaiya,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Meli,” diso.

Esemé Meliye bidi toboloso yimapoo Hibulu toso egeesee takaso, “Laboni.” To hageeyo bei ee eligili odoo dolone ka takooso.

¹⁷ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “A nayo na gide. Bei, a mo Ma mapoo wedi pele. Esino nayo dilesó mo hamamee dili odoo mapoo takee, ‘A mo Ma Godee mapoo palame ka seeso. Ma Godee hedebe onosee

dibada Godee osoloso nibada Godee.’ dee takee,” diso.

¹⁸ Esemé Meli-Magadalinéeye see wedi sibilesó Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo Yesu olo egeiso,” diso. Osoloso goo susuga Yesuye yimapoo taka ee see yayo dimapoo takaso.

Yesuye o hamamee dili odoo mapoo peledaba

(*Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Luka 24:36-49*)

¹⁹ Sadee toowa habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, hodobo mooloogoo doloso moso osulu medee kisigaloso debeiso. Esemé omapoo Yesuye sibilesó peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee,” dee takaso. ²⁰ Yayo to egeesee takoloso tobudulone, o dee boowo sabolo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee dimapoo eligiso. Esemé Yesu o hamamee dili odooso yo ogoloso diya goomogaso.

²¹ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee. Esiga Maye a diye diga, ayo niba nosee diye deeso,” dee takaso. ²² Yesuye goo hagee takoloso see dimapoo magaso hologoo nilone egeesee takaso, “Niba Dio Tei te,” diso. ²³ Osoloso see dimapoo egeesee takaso, “Niyo odoo heeyo goo tokenee boobado buguga, odoo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileiso. Esino niyo odoo heeyo goo tokenee boobado bigileiga poogooga, odoo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime,” dee takaso.

Tomaseeye Yesu ogoloso tei too

²⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee Tomas, o hu hee Didimas* deli, yo Yesuye o hamamee dili odoo mapoo dilesó peledaba biame mapoo yo omapoo badele. ²⁵ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Iba Lodee olo egeiso,” dee takaga meleeso. Esino Tomaseeye dimapoo egeesee takaso, “A niyo egee takoo duloso epedee tei talaime. Esino a mawo o dee boowo ogoloso mo dee wolugusa omapoo sigó, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee ogo doloso mo deeso omapoo sigoga, a tei ka talai,” dee takaso.

²⁶ Osoloso sadee hedebe poogoloso hamamee, Yesu o hamamee dili odoo oso moso hedebe mapoo mooloogoo doloso debeiso. Biame omapoo Tomas yinosee dibolo hodobo omapoo badebeiso. Esino diba osulu susuga kisigaloso doboome, Yesuye diayo debei domo mapoo

* **20:24:** Didimas hu eyo bei ee biame hedebe mapoo bakadio soomagoo dolone ka takooso.

peledoboloso tobudulone egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee,” diso. ²⁷ Osoloso tobudulone Tomas mapoo egeesee takaso, “Nee dee wolugu oso mo dee boowo hamapoo sigolo ege. Osoloso mo ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo mapoo nee deeso sige. No goo haga na egege, esino amapoo tei te,” dee takaso.

²⁸ Esem e Tomaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo Lodee osoloso mo Godee,” diso.

²⁹ Esem e Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a egeiga, amapoo tei ka toso. Esino edebeeyo a egelega poogoloso wulo amapoo tei toga, Godeeye nei dimapoo diya goomogalaiso,” dee takaso.

Yoneeye to booka hamapoo hogugu goo eyo bei

³⁰ Esiga Yesuye o hamamee dili odoo dia howo woola goo toowa opusomo di abo hee moodoogamo siliso. Esino goo egee booka hagee ma kulodu hogugule. ³¹ Esino to hagee hoguguso, niyo Yesu yo tei Kelisodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso niyo yo tei Godeeyo Owolodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso yimapoo tei too goo maga gie badeli ka talame.

21

Yesuye Gelili abei mapoo o hamamee dili odoo mapoo peledaba

¹ Osoloso see hamamee Yesu o hamamee dili odoo oso Gelili abei* palaga mapoo doboome, yayo omapoo peledabaso. Goo hagosoo egeesee peledabaso.

² Biame omapoo Yesu o hamamee dili odoo hagee biaso hodobo debeiso. Saimon-Pita, osoloso Tomas (o hu hee Didimas), osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Kana mapoo badeli odoo hee Nataniyol, osoloso Sebediyo owolo bakadio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo bakadio omapoo debeiso. ³ Esem e Saimon-Pitaye o odoo mapoo egeesee takaso, “A pei olugulei dia,” diso. Esem e odoo aboso egeesee takaso, “Iba nobolo hodobo siba,” dee takaso. Esem e diba du mapoo hodobo tebisaso. Esino diba gesi di kobumo siliseno, di hedebe gile.

⁴ Egeeseelone gesikolodee Yesuye abei palaga mapoo tobudume egeiso. Esino Yesu o hamamee dili odoo du ma kulodu tebisamolone Yesu ogoloso, diayo goolee yo odoo hee gooleeso. ⁵ Esem e Yesuye abei palaga maga tobudulone dimapoo egeesee idagaso, “Emegei, niba di giligasomo?” diso. Esem e diayo nei egeesee takaso, “Haye, iba di hedebe gile,” dee takaso.

⁶ Esem e Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nibada pei toloso see deede dokolo mapoo olugi, egeeseega niba di giligileiso,” diso. Esem e diba Yesuwo to duloso goo egeesi moodooso. Esem e di bei dia pei ma kulodu galagadiso. Esem e diayo dia pei pouduloso du ma kulodu magalai tebile poogooso.

⁷ Esem e Yesu o hamamee dili odoo hee yayo diya gweli oso Pita mapoo egeesee takaso, “Egee yo Lodeedoo,” diso. Pitaye to egeesee taka duloso o dugo tilamagoo see kaloso Yesu mapoo tabuo dilame howomoo bologobuguso. ⁸ Esino Yesu o hamamee dili odoo aboso du sumo dulone, dia pei ee di sabolo howo kulomooga abei pee mapoo gisibamo diso. Bei, diayo pei olugu omaga widi pee ee haga hoogonee, wulo 100 mita egeesi. ⁹ Osoloso diba sibilesa dia du gimagoloso mubi mapoo daboogoloso egeino, dou hoo mapoo di sabolo wo sabolo si molome egeiso.

¹⁰ Esem e Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Di niyo epedee giliga egee abo hamapoo tosibe,” dee takaso.

¹¹ Esem e Saimon-Pitaye du ma kulodu daboogoloso pei di sabolo widi pee mapoo gisibamo dileso booboosoo mapoo gisibu magooso. Pei ee ma kulodu di toowa bei, 153 egeesi molome egeiso. Esino pei ma kulodu di bei galaga dino dia pei tologo bigile. ¹² Esem e Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba nei nalame sibadee,” diso. Esino Yesu o hamamee dili odoo dima kulodu odoo heeso Yesu mapoo takolone, “no odoo ogumo?” dee takele. Bei, diba olo gooleedoo, yo tei Lodee. ¹³ Esem e Yesuye di sabolo wo sabolo toloso dimapoo teneeso.

¹⁴ Esiga Yesu ta maga hogaduloso hamamee, o hamamee dili odoo mapoo peledaba hagosoo bakadio hedebe diso.

Yesu dio Pita dio

¹⁵ Osoloso diba nei naloso koodobuloso, Yesuye Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a gweli oso odoo hagee biaso a gweli ee dagadusomo?” dee takaso.

Esem e Pitaye nei egeesee takaso, “O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no gooleedoo,” diso.

Esem e Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be ee nayo medee poopoomelee,” dee takaso.

¹⁶ Osoloso Yesuye see tobu egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?” diso.

Esem e yayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedoo,” dee takaso.

* 21:1: Gelili abei eyo hu hee ee Taibilias.

Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be nayo medee bamelee,” diso.

¹⁷ Osoloso see bakadio hedebe di mapoo Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?” dee takaso.

Eseme Pita to hedebe hagonosee Yesuye bakadio hedebe di taka ee duloso diya gooheselo. Esiga yayo nei egeesee takaso, “Lodee, goo susuga no gooleedooso. Osoloso ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedooso,” diso.

Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be nayo medee poopomelee. ¹⁸ Esiga ayo namapoo tei taka. No gie kauwa mapoo bi medee mopoodoo doloso no goomoga mi mapoo diliso. Esino no adaga poloso badoga, odoo heeso nee dee mapoo tiso bagagoloso, no mi nayo goweli mapoo gisibado dileiso.” ¹⁹ Yesuye Pita mapoo taka hagee, Pitaye dooboo kasee talai goo ee taka. Esiga Pitaye ta maga Godeeyo hu dokodoo poudileiso. Osoloso Yesuye yimapoo mapoo egeesee takaso, “No a deedee,” diso.

²⁰ Eseme Pitaye bidi toboloso egeino, o hamamee dili odoo Yesuye diya gweli oso dima miligiyopooga sibume egeiso. Yesuwo hamamee dili odoo hagee biaso daga o hamamee dili odoo sabolo nei nolone dobolone, Yesu mapoo bouwa melee oso, yimapoo egeesee ka woosa, “Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?” dee taka odoo ee hagoso. ²¹ Eseme odoo ogoso dima hamamee simi ee ogoloso, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo hamapoo kasee moodoolaisomo?” dee takaso.

²² Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesa yo agalai, a goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee. No wulo a deedee,” dee takaso. ²³ Eseme Yesu o hamamee dili odoo egee talaime, dee taka goo ee tei telaga odoo abo mapoo dudobuguso. Esino Yesuye takolone odoo egee talaime, dee takele. Yo wulo egeesee taka, “Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesa yo agalai, a goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee,” dee ka taka.

²⁴ Esiga Yesu o hamamee dili odoo hagoso goo susuga yayo egee ee booka hamapoo hoguguso. Iba gooleedooso, goo susuga yayo hogugu ee tei goo.

²⁵ Esiga Yesuye goo hagee sabolo osoloso goo abo sabolo olo moodooso. Esino goo susuga egee booka hamapoo hogugule. Esino goo susuga egee booka abo mapoo hogugu diepi, mipoo hamapoo booka bei meliyo. Egeeseelone booka magalai debi me meliyo.

Diye Di Odoos

Diye di odoo booka goo eyo bei

Lukaye daga malalo o booka mapoo to tekepo Yesu Kelisowo goo hoguguloso, see Diye di odoo booka hagee hoguguso.

Odoos Luka yo daga melesenee nei odoo badolone, o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme, yibolo sileeso.

Booka hagoosoo Yesuye tolosoo see hogabuloso kei mi ma dokodoo polome, hamamee sosee bei mooloogoo goo ee takooosoo. Diye di odoo booka hageeyo kuloduga taka goo ee dugo 30 egeesi ee ma kulodu sibulone peledobomo simiso.

Esiga sapta 1 abaga dino sapta 7 amaga takooosoo, daga malalo Yolusalem mapoo to tekepo Yu odoowe dibusomoo tolosoo de-bei goo ee. Esino sapta 8 abaga dino sapta 12 amaga takooosoo, to tekepo Yu odoo abo Yolusalem peegoo debeli odoo mapoo takomo di goo ee. Osoloso see sapta 10 maga takooosoo, Yu dele poogoo odoo oso daga malalo to tekepo duloso tei too goo ee. Osoloso hamamee sapta 13 abaga dino hoo poogoo maga takooosoo, Poloye mi opusomoo opusomoo di susuga mapoo Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo dimapoo to tekepo takomo di goo ee.

Lukaye Diye di odoo booka hageeyo kulodu hogugu goo toowa bakadio hagoosoo. Malalo goo hagoosoo. To tekepo hagee mi opusomoo opusomoo di mapoo debeli odoo susuga dibada. Bei, Godeeyo to tekepo tenee hagee hedebe Yu odoo mapoo tenele. Haye, Yu dele poogoo odoo diba nosee to tekepo dimapoo teneeso.

Osoloso goo hee hagoosoo. Diye di odoo booka oso daga malalo Dio Tei oso tei telaga odoo mapoo meledaba goo ee eligiso. Osoloso amaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo Dio Tei oso tei telaga odoo susuga pidilone kitulugu ka tonomoloso.

Yesu kei mi ma dokodoo ido pala goo

¹⁻² Tiyopoles emegei,

Ayo daga namapoo booka hoguguloso tenee omapoo, Yesuye goo tomo sili sabolo yayo eligi goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido palai goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido pelega badolone, Dio Tei oso kitulugu maga diye di odoo yayo gilimadoo odoo dimapoo kokodo takaso. ³ Osoloso Yesu tolosoo midoo maga hogabuloso beamee 40 eyo kulodu yayo tei hogabia goo ee diayo ogoloso tei talame yayo silone, o hamamee dili odoo mapoo peledoboo demelesoo. Osoloso dibolo silone, Godeeyo wiligi doloso badeli

goo dimapoo takomo siliso. ⁴ Osoloso beamee hedebeeso Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso nei nolone badolone, Yesuye to kitulugu sabolo takaso, "Niba Yolusalem poogoloso na di! Esino mo maye taka Dio Tei oso sibilei omapoo dulone bolone ka debee, bei mo maye to hagee nimapoo olo takaso. ⁵ Esiga Yoneeye niba howodeeso sawwidigaso, esino beamee koola mapoo Dio Tei oso sibileso nimapoo kitulugu tenelaiso," diso.

⁶ Esemee diye di odoo Yesubolo Olipi mubi mapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo yimapoo woosaso, "Lodee, nayo epedee hamapoo Isalael odoo oso ibada mi gidabalame kitulugu see imapoo tenelaisomo?" diso.

⁷ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, "Hedebe maye beamee hageesi yayo kitulugu sabolo mageliso. Esiga beamee egeesi niyo gooleedalai nibada goonee. ⁸ Esino Dio Tei nimapoo meledobooga, niba kitulugu talaiso. Osoloso niyo mo goo mi toowa mapoo takomo dileiso, Yolusalem abaga bei mooloogoloso abaga dino, Yudiya mi toowa mapoo, osoloso Samalia abaga dino mi toowa hoopooogoo mapoo takomo dileiso."

⁹ Yesuye to hagee takoloso tobudulone, diayo balaga molome, Godeeyo kitulugu oso kei mi mapoo yo ido palaso. Esemee kei ma dokodoo koloboo oso sibileso Yesu gooloogoo bugume diayo egele poogooosoo.

¹⁰ Diba Yesuye kei ma dokodoo pala mapoo osee balaga molome, odoo bakadio dugo heliye megiga oso dima koola omapoo saga sibileso, tebisa meleeso. ¹¹ Diayo egeesee takaso, "Gelili odoo, niba bei kasee maga kei ma dokodoo ka balaga malala? Nibada howo woola Godeeyo Yesu kei mapoo ido palaso. Esiga Yesu kei ma dokodoo poolome niso egemenee, yayo hamamee koloboo ma dokodoo, see egeesee siboga agalaiso," diso.

Diye di odoo hee, Matiyas hesia goo

¹² Diye di odoo oso Yesu kei mi ma dokodoo pala ogoloso, Olipi mubi maga Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Yolusalem ee Olipi mubi abaga hoogooonee. ¹³ Diba Yolusalem mapoo peledoboloso, diso debeli mosoo mapoo paladeeso. Odoos abo hagoosoo mosoo eyo kulodu debeeso: Pita, Yonee, Yemes, Endulu, Pilipi, Tomas, Batolomu, Matiyu, Alpiyeseeyo owolo Yemes, Saimon (daga Loum gamalee maga ha teli odoo), osoloso Yemesyo owolo Yudas. ¹⁴ Diye di odoo, sobo abo sabolo, osoloso Yesuwo owee Meli sabolo, osoloso Yesuwo omolo dio sabolo hagee hodoo mooloogoodoloso beamee susuga dokodoo takeliso.

¹⁵ Beame hedebe mapoo tei telaga odoo susuga 120 oso hodobo mooloogoodoloso doboome, Pitaye topoloso dimapoo egeesee takaso, ¹⁶⁻²⁰ “Mo odoo, ayo Yudaseeyo goo nimapoo taka. Yo ibada mooloogoodoo ma kulodu Godeeyo tou hodobo tomo siliso. Esino yayo Yesu ha teli odoo mapoo tia-sooso.”

(Eseme tei moso wiligi odoo tebisa oso Yudas yimapoo molee teneme, yayo molee oso mi su neiso tooso. Osoloso yo mi omapoo dileso, miyomoo homodobuloso, beliye tologonuloso, kakobo gwadobuloso taso. Eseme Yolusalem mapoo debeli odoo susuga oso goo hagee duloso, mi egee dibada toso hu egeesee hediso ‘Akeledama.’ Hu hageeyo bei, ‘sawo go.’)

Eseme Pitaye see egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei diso. Bei, Dio Tei oso Deibidi mapoo eligi maga yayo Yudaseeyo goo daga hoo-goo Godeeyo to hogugu Sam booka mapoo egeesee hoguguso,

‘O mi mapoo odoo mauwe pagalaiso.

Odoo heeso omapoo badalaima.’

Osoloso see egeesee hoguguso,

‘O tou su see odoo heeso talaiso,’” diso.

²¹⁻²² Pitaye see egeesee takaso, “Esiga Yudaseeyo tou teli ee see odoo heeso talame odoo hee hesiamo. Yayo ibolo silone Yesuye toloso hogabia goo ee takomo silame. Osoloso odoo yayo beame susuga ibolo hodobo silone, Yonee odoo howomoo howo sawiga molome egei sabolo, osoloso abaga simino Yesuye kei ma dokodoo polome egei odoo ee hesileiso,” diso.

²³ Eseme tei telaga odoo susuga oso Yosep dio Matiyas dio hesiaso. Yosep hagee hu bakadio hedebe di (Balasabas osoloso Yositas). ²⁴⁻²⁵ Diayo odoo bakadio hagee hesialoso dobolone dokodoo egeesee takaso, “Lodee, no odoo susuga oso goo goolee no gooleedooso. Esiga odoo bakadio hamapoo nayo hesia imapoo eligi, yayo Yudaseeyo debi omapoo badolone, diye di odoo eyo tou su ee talame. Bei, Yudas yo tokenee tooga, eyo nei yo dou mi mapoo diso,” diso. ²⁶ Diba dokodoo taka koodobuloso, diye di odoo heeso yo bakadio toloso hee mapoo Matiyaseeyo hu magoo, osoloso hee mapoo Yosepeeyo hu magoo doloso toloso halabume, yo hedebe miyomoo homodobiaso, diayo odoo bakadio hesia ma kulodu Godeeye hesia odoo ee talame. Diayo egeesee moodooloso, odoo hedebe Matiyas tooso. Eseme yo diye di tou ee talame diye di odoo 11 sabolo hedebe diso.

2

Dio Tei oso meledaba

¹ Pentikos beame omapoo, tei telaga odoo susuga moso hedebe mapoo

mooloogoodoloso debeiso. ² Eseme haga booloogelega kei ma dokodooa iso goowa masi oso diayo mooloogoodoloso debei moso omapoo tooso. ³ Eseme dou paiya masi oso odoo susuga moso kulodu mooloogoodoloso debei, dimapoo tugusume egeiso. ⁴ Eseme Dio Tei oso dibada kulodu meledoboloso molome, Dio Tei oso kitulugu maga to opusomo opusomo di kesaso.

⁵ Beame omapoo Godeeyo goo dia gooleedoo Yu odoo mi susuga maga sibilesa, Yolusalem mapoo debeiso. ⁶ Esino diba iso goowa masi goowa ee duloso, goo ee agalame sibadeeso. Diba sibilesa egeino, tei telaga odoo susuga oso to opusomo opusomo di kesamolome duso. Diayo to opusomo opusomo di kesamelee ma kulodu diayo dibada to kei duloso, dia howoogadooso. ⁷ Eseme diba howoogadoloso goo tiadoo sabolo dobolone egeesee takaso, “Odo to egee kesa, Gelili odoo oso kesa. ⁸ Bei kasee maga diayo ibada to kesa iyo ka dusomo? ⁹ Bei, iba mi opusomo opusomo di hamaga sibadee odoo: Patia abaga, osoloso Media, Elam, Mesopotamia, Yudiya, Kapadokia, Pontus, Asia, ¹⁰⁻¹¹ Piligia, Pampilia, Isipi, Libia mi toowa ma kulodu mi pepooko Kulene abaga sibadee. Osoloso odoo abo Loum mi abaga sibadee. Osoloso Yu dele poogoo odoo abo Loum mi abaga sibadee oso, Yu odoowo Godee mapoo tei too maga, Yu odoowo hu too odoo oso. Osoloso odoo abo Kiliti sabolo Alabia mi abaga sibadee odoo oso. Iba mi opusomo opusomo di amaga sibadee oso. Esino diayo ibada to keseme duso. Esiga diayo to hagee boowoo Godeeye goo toowa moodoo maga ka boowoo,” diso. ¹² Diba howooga sabolo, goo tiadoo sabolo, dobolone diso nediliyo egeesee takaso, “Hagee ogoo goowo?” diso.

¹³ Esino odoo abo Yolusalem mapoo sibadee oso tei telaga odoo dimapoo manolone diso nediliyo egeesee takaso, “Odo hagee yugune naloso ka halapaga,” diso.

Pitaye to taka goo

¹⁴ Eseme Pitaye goo hagee duloso, diye di odoo sabolo tebisaloso to neligidi takolone, odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Yu odoo Yolusalem mapoo debeli sabolo, osoloso odoo soo sibadee, niba mo to hagee medee dui! ¹⁵ Odo abo niyo imapoo takolone, iba yugune naloso ka halapaga, diso. Esino iba egeesee koo seeso. Bei, gesikolo osoko simi domo taba mapoo, edebeeyo yugune naloso koo halapagali. ¹⁶ Esino to niyo du sabolo, osoloso niyo egei goo sabolo egee, Godeeyo

to tosili odoo Yoweliye to taka goo sabolo olo tebiaso:

¹⁷ ‘Godeeye egeesee takaso, “Beeame hamameedee omapoo ayo Dio Tei odoo susuga mapoo tenelaiso. Osoloso nibada giso holaiso sabolo, sobo holaiso sabolo, oso to Godeeye taka goo ee takalaiso. Nibada holaiso gie kakauwa oso howo opusomo doloso, Godee maga simi goo ee agalaiso. Osoloso nibada adaga oso Godee maga simi goo ee sapootileiso.”

¹⁸ Osoloso Godeeye see egeesee takaso, “Beeame hamameedee omapoo mo tou teli odoo susuga, giso sabolo, sobo sabolo, dimapoo Dio Tei tenelaiso. Osoloso diayo Godeeye taka to ee duloso odoo mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso kei ma dokodoo osoloso mi hamapoo goo mudu opusomo di moodoolaiso. Beeame omapoo mi toowa hamapoo niyo hatoo sabolo, dou sabolo, osoloso de i toowa sabolo agalaiso.

²⁰ Osoloso kei ma dokodoo osoko neligidi bigileiso. Osoloso a see sawo masi bigileiso. Goo egeesi oso peledobooga, Lodeeyo beeamo goo toowa oso sibilei koola toobooga ka salai.

²¹ Osoloso edebeeyo Lodeeye pidilame yimapoo woosaga, nei yayo yimapoo gie badeli tenelaiso.’

²² Esiga Isalael odoo, niba to hagee dui! Yesu, Nasalet odoo, Godeeye niba gooleebugulone hesiaso. Osoloso Yesuye nima kulodu goo mudu opusomo di moodoomo silone, Godeeye yo hesia goo ee woola yilige buguso. Esiga goo oso peledaba niba gooleedooso. ²³ Esino Godee eyo goomoga maga daga hoogoo Yesu toloso nimapoo tenelame to takoloso magooso. Egeesee maga yayo Yesu toloso nimapoo teneme, Yu odoo niyo osoloso Godeeye tei magoo mapoo koo mesili odoo sabolo oso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga maga yo wooloomaso. ²⁴ Esino Godeeye Yesu dala teli goo maga peegoo tamagalame, Godeeye yo ta maga hogabidiso. Bei, teli oso yo talai tebile.

²⁵ Esiga ibada amawe wiligi odoo taba Deibidiye Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeesee takoso, ‘A beeamo susuga Godeeye mo mudugiyopoo tobudo doloso gooleedeliso. Yo koola mapoo tobudoso. Esiga a ebileime.

²⁶ Esiga mo sooloo ma kulodu goomoga toowaso molone, goomoga goo hagee ka taka. A tei toso, mo su see gie badalaiso.

²⁷ Bei, Godee nayo a toga mo gie badeli ee odoo wedia eyo dio oso debeli mi mapoo a pagalaime. Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunulame pagalaime.

²⁸ Osoloso gie badeli eli nayo amapoo eligiso. Esiga ayo nobolo badolone, dia goomogalaiso,’ diso.

²⁹ Emegei, Deibidiye goo taka hagee, yayo o goo eyo nediliyo takele. Bei, yo teme midoosooso. Osoloso midoo ibolo moloso. ³⁰ Esiga Godeeyo to tosili odoo daga malalo badebeiso. Esiga Godeeye to takoloso magoo ee gooleemeleeso. Bei, Godeeye yimapoo to magolone egeesee takaso, ‘Deibidiyo amawe heeso Deibidiye wiligi doloso badeli mi omapoo, see yayo wiligi doloso badalaiso,’ diso. ³¹ Esiga Deibidiye malalo hoogoo peledabalai goo ee ogoloso, Godeeye hesia Kelisoye midoo maga hogabilei maga egeesee takaso, ‘Godeeye yo midoo mapoo pagalaime, osoloso o su hunuleime,’ diso. ³² Esiga Godeeye Yesu ta maga see gie badeli mapoo hogabidiso. Goo ee iyo susuga ogoloso ka takomo siloso. ³³ Osoloso Godeeye Yesu kei ma dokodoo ido peleso, o dee deede deede dokolo badoso, yayo yimapoo hu toowa tenelame. Osoloso yayo to magoo ee dodolone, o Dio Tei Yesu mapoo teneme, see Yesuye imapoo teneso. Goo hagee niyo epedee hamapoo ogolone dulone ka badoso. ³⁴ Esiga Deibidi yo kei ma dokodoo pele. Haya! Yayo taka egee Yesuwo goo ee taka,

‘Godeeye mo Lodee mapoo takaso: No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede deede dokolo bie. ³⁵ Osoloso namapoo ha teli odoo nama hemi debee dalaiso.’

³⁶ Esiga Isalael odoo, niba goo hagee medee goolee! Niyo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee, Godeeye yo Lodee wiligi toowa taba doloso hudi magoo Keliso,” diso.

³⁷ Esem odoo mooloogoodoo oso to hagee duloso, diso nediliyo dibada goo tokenee gooleedoloso, sooloo dala sabolo, ebia sabolo, Pita diye di odoo abo sabolo mapoo egeesee takaso, “Emegei, iyo ogoo goo moodolaiyo?” diso.

³⁸ Esem Pitaye dimapoo nei egeesee takaso, “Niba susuga nibada goo tokenee maga miligi pialoso, Yesu Kelisowo hu maga howomoo howo sawwidige. Egeeseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega niba Godeeye Dio Tei wulayo egee tenemolo niyo talaiso. ³⁹ Bei, Godeeye to magoo ee dodolone, yayo Dio Tei nimapoo, osoloso nowolo dimapoo, osoloso eli sage debeli odoo dimapoo

tenelaiso. Osoloso odoosusuga Godeeye gilimalalai goo ee dimapoo tenelaiso.”

⁴⁰ Esemepitaye to sage takolone kokodo takaso, “Goo tokeneeteli odoos epedee hamapoo egee do dala talaiso. Esiga niba dala teyaga, goo tokenee ee pagalame Godeeye pidilame yimapoo takee.”

⁴¹ Esemepitaye to duloso, tei too odoos diba howomoo howo sawwidigaso. Esiga beame amapoo 3000 odoos oso howomoo howo sawwidigaloso, tei telaga odoos sabolo hedebe doloso mooloogoodoos. ⁴² Osoloso diba howomoo howo sawwidigaloso, beame susuga eyo kulodu disono mooloogoodoos, diye di odoos oso eligime, medee duluga meleeso. Osoloso diba Lodee gooleebugu wo nalagamo silesibulone, beame susuga dokodoo takeliso.

Tei telaga odoos oso mooloogoodoos debei goo

⁴³ Diye di odoos diayo Godeeyo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesibume, odoos susuga oso ogoloso dia ebia sabolo howoogadoos. ⁴⁴ Osoloso tei telaga odoos susuga oso beame susuga hodobo mooloogoodoos, bi nei pidi, nei pidi deliso. ⁴⁵ Egeeseemo silesibulone, dibada mi sabolo, bi sabolo, odoos mapoo teneloso, nei molee tooso. Osoloso molee oso tei telaga odoos abo bi mauwe odoos ee pidigamo siliso. ⁴⁶⁻⁴⁷ Osoloso beame susuga diayo howo gisilame, Yu odoos tei moso mapoo hodobo mooloogoo deliso. Osoloso diayo Yesu gooleebugu wo nolone, diba moso opusomo opusomo di mapoo nalagaliso. Osoloso diayo silesibulone, dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso, goomoga goo Godee mapoo poudiliso. Esemeyolusalem odoos susuga oso dibada goo ogoloso tekepo deliso. Osoloso Lodeeye beame susuga odoos abo mapoo gie badeli teneliso. Egeeseelone tei telaga odoos bei deliso.

3

Pitaye odoos kido todobia tekepo moodoo goo

¹ Beame heeso habe amapoo Pita dio Yonee dio Yu odoos tei moso mapoo howo gisilame palaso. ² Diba amapoo peleso egeino, odoos kido todobia osulu mi eyo hu Osulu Medee Tekepo deli amapoo bado-boome egeiso. Odoos hagee soomagolone kido todobia sabolo soomagoos. Esiga beame susuga o odoos abo oso yo sa mapoo magoloso imado peleso, osulu mi hamapoo ka ibedi deliso. Osoloso yo

omapoo badolone, odoos tei moso mapoo pala ogoga, yayo dimapoo molee howaliso. ³ Yo omapoo howolone badolone egeino, Pita dio Yonee dio moso kulodu gadime, dimapoo molee howaso. ⁴ Esemepita dio Yonee dio yimapoo bolone, Pitaye yimapoo egeese takaso, “Imapoo ege!” diso. ⁵ Esemeyayo goolee, yimapoo molee tenelame kasabelee dolone dimapoo egeiso.

⁶ Esemepitaye yimapoo egeese takaso, “Amapoo molee tei mauwe. Esino goo hagee amapoo egee molo wulo namapoo tenelaiso. Esiga ayo Yesu Keliso Nasalet odoos hu maga namapoo ka taka, no toboloso di,” diso. ⁷ Yayo egeese takoloso, odoos kido todobia o dee deede mapoo tolosotebidime, o kido see tekepo paso. ⁸ Yo o kido tekepo poloso silone, Pita dibolo tei moso ma kulodu galaga diso. Yo tei moso ma kulodu gadilesopupulodomo silone, Godee mapoo goomoga poudoos. ⁹⁻¹⁰ Odoos susuga oso odoos kido todobia yayo Godee mapoo goomoga poudoos sili ogoloso howoogadoos. Osoloso diso nediliyo egeese takaga meleeso, “Odoos hagee kido todobia Osulu Medee Tekepo deli eyo osulu miyopoo badolone molee howali hagoos. Esino yo kasee toboloso silone, goo hageesi ka tomosilosomo?” diso.

Pitaye Yu odoos tei moso mapoo to taka

¹¹ Odoos daga kido todobia oso Pita dio Yonee dio dee mapoo tolososolomonowo hau* mapoo silesibi ogoloso, odoos susuga oso howoogadoloso, diayo debei amapoo hoguga sibadeeso. ¹² Esemepitaye odoos susuga ogoloso, dimapoo egeese takaso, “Isalael odoos, niba bei kasee maga ka howoogowala? Osoloso bei kasee maga niyo imapoo bologolone, goo dia ka tiad-owala? Bei, odoos hagee ibada kitulugu sabolo osoloso iyo tekepo doloso debei maga tekepo poloso koo siloso. ¹³ Esino Eibalaham, Aisek, Yekob, osoloso ibada amawe dibada Godeeye o tou teli odoos Yesu mapoo kitulugu toowa olo teneloso, o hu dokodoo poudoos. Esino diayo yo wooloomalame, niyo yo Yu odoos wiligi odoos tebisa mapoo teneeso. Osoloso yo goo meedilame Pailletmapoo ido dime, Pailleteeye egeese takaso, ‘Ayo yimapoo goo tokenee koo ogo,’ dee takeme, niyo yo goweso. ¹⁴ Esino Yesu tekepo, tokenee mauwe odoos oso. Esino niyo yo gowolone, Balabas odoos wooloomali odoos ee Pailleteeye neliga moso ma kuloduga peegoo di diso. ¹⁵ Esino niyo

* **3:11:** Solomonowo hau: Solomono yo daga hoogoo Yu odoos wiligi odoos taba Deibidiyo owolo oso. Yolusalem mi mapoo Yu odoos tei moso tegei mapoo hau meleeso, hau eyo hu Solomonowo hau.

Yesu gie badeli teneli wooloomaso. Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. Esiga yo ta maga see hogabuloso silime, iyo egei goo ee ka takomo siloso. ¹⁶ Esiga odoo kido todobia oso Yesu mapoo tei too maga yo tekepo paso. Esiga niba odoo hagee gooleedooso, yo daga kido todobuloso badebeiso. Esino yayo Yesuwo kitulugu mapoo tei too maga odoo susuga oso balaga molome, yo tekepo paso.”

¹⁷ Osoloso Pitaye odoo mooloogoodoo mapoo see egeesee takaso, “Emegei, a gooleedooso, nibada wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu boobadolone, yimapoo goo moodoo eyo bei niba gooleede. ¹⁸ Esino daga hoogoo Godeeye o to tosili odoo dimaga Kelisoye dala talai goo ee malalo olo takaso. Esiga goo hagee peledabalame Godeeye moodooso. ¹⁹ Esiga nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga debee. Egeeseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso. Nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga dobooga, Godeeye nimapoo kitulugu dia tenelaiso. ²⁰ Osoloso owolo Yesu, Godee yayo hesia Keliso nimapoo di dalaiso. ²¹ Esiga epedee beame hamapoo Yesu kei ma dokodoo badoso. Yo kei ma dokodoo badolone Godeeye goo susuga dia daga, omapoo sibileiso. Esiga Godeeye o to tosili hesia odoo daga hoogoo debei dimaga goo hagee olo takaso. ²² Esiga Godeeyo to tosili odoo hee Moseseeye Godeeyo to booka mapoo egeesee takaso,

‘Godeeye niba gooleebugulone, nima kuloduga o to tosili odoo hee a egeesi masi hesileiso.

Esiga goo susuga yayo taka mapoo medee dui.

²³ Osoloso edebeeyo o to duloso, tei telega poogooga,
odoo ee Godeeye mooloogoodoo ma kuloduga peegoo peledoboloso, talaiso,’ diso.

²⁴ Godeeyo to tosili odoo hee Samiyolowo hamamee tebisa sabolo oso epedee beame hamapoo peledabalai goo ee takaso. ²⁵ Esiga Godeeye nibada amawe sabolo, osoloso o to tosili odoo daga hoogoo debei sabolo, oso to magoo ee nibada. Bei, yayo Eibalaham mapoo egeesee takaso, ‘Namawe hee maga ayo odoo susuga mi toowa mapoo hagee do ee pidileiso,’ diso. ²⁶ Esiga Godeeye hesia tou teli odoo Yesu ee nimapoo di diso, niyo malalo to tekepo dulame. Esiga yayo niba pidi maga nibada goo goolee mudu opusomo doloso, nibada tokenee maga miligi pilame,” diso.

4

Pita dio Yonee dio goo meedilame ido pala

¹⁻⁴ Pita dio Yonee dio odoo mooloogoodoo mapoo to takolone Yesuye ta maga hogabia eyo goo takaga meleso. Esiga diayo egeesee takaso, “Yesu ta maga hogabia maga niba ta maga see hogabileiso,” diso. Esem mapoo Pitaye to taka duloso tei telaga odoo sabolo, osoloso daga tei telaga odoo sabolo, hodobo mooloogoodeme 5000 tugodooso. Esem tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso gibadili odoo dia wiligi odoo taba sabolo, Sedisi odoo sabolo sibiles, Pitaye Godeeyo to takolone, ta maga see hogabilei goo maga taka duloso, dia kamaso. Osoloso diayo Pita dio Yonee dio tooso. Osoloso olo neligime diba epedee neliga moso tegei ma kulodu toosooso, osoloso see gesikolo Yu odoowo wiligi odoo tebisa mapoo ka ido dilame.

⁵ Osoloso gesikolo Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa adaga susuga sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo susuga sabolo, Yolusalem mapoo mooloogoodooso. ⁶ Dibada mooloogoodoo ma kulodu tei moso wiligi odoo taba Anasee sabolo, o soosoo Kayapas sabolo, Yonee sabolo, Alesenda sabolo, osoloso o soosoo abo sabolo mooloogoodooso. ⁷ Esiga wiligi odoo tebisa susuga oso omapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo odoo abo oso Pita dio Yonee dio ido sibe, diso. Esem Pita dio Yonee dio omapoo doboome, wiligi odoo tebisa oso dimapoo egeesee woosaso, “Niyo odoo kido todobia tekepo kasee moodoowo? Niba agamo kitulugu osoloso agamo hu maga yo tekepo ka payo?” diso.

⁸ Pita Dio Tei oso kitulugu toloso badolone Dio Tei maga dimapoo to nei egeesee takaso, “Wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa adaga sabolo, niba mo to dui. ⁹ Niba iyo odoo kido todobia yo pidilone tekepo moodoome niyo ogoloso, ibada goo meedilame ka ido diala? Niba yo tekepo pa eyo bei gooleedalai goomogosomo? ¹⁰ Esino nibolo Yu odoo susuga sabolo goo hagee gooleedalai tekepo. Bei, Yesu Keliso, Nasalet odoo, niyo woolooma Godeeye ta maga hogadi eyo kitulugu maga, iyo epedee niyo egee ogo odoo hagee olo tekepo paso. ¹¹ Esiga Yesuwo goo Godeeye to booka mapoo hogugu maga egeesee takooso,

‘Moso tegeli odoo diayo omou gowoome poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹² Esiga Yesu mapoo gie badeli teneli ka moloso. Esiga mi toowa hamapoo odoo hee mauwe edebeeyo badoboso gie badeli talai, hedebe Yesu yimapoo moloso.”

¹³ Esemu Yu wiligi odoo tebisa oso Pita dio Yonee dio dimapoo ebilega, diayo dimapoo to nei tekepo taka duloso, diba dia howoogadooso. Pita dio Yonee dio sukulu tele osoloso wulo mosoowe odoo. Esemu wiligi odoo tebisa oso egeesee gooleedooso, odoo bakadio hagee Yesubolo sili-doo, diso. ¹⁴ Osoloso diayo Pita dio Yonee dio odoo kido todobia tekepo moodooloso, Pita dibolo tebisa melee ogoloso, wiligi odoo tebisa oso to nei takele poogooso. ¹⁵ Diayo to nei takalai mauwe poogoome, Pita dio Yonee dio moso kuloduga peegoo galaga diye doloso, balaga melee diso. Osoloso wiligi odoo tebisa disono to mouso. ¹⁶ Esemu disono to moulone egeesee takaso, “Iyo dimapoo ogoosoo moodoolaisomo? Bei, Yolusalemu odoo susuga oso diayo mudu opusomo di goo toowa moodoo egee egeiso. Esiga iyo goo hamapoo gamenee takalai tekeponee. ¹⁷ Esiga goo hageesi oso toowa diaga, odoo bakadio hagee toloso, see Yesuwo hu maga odoo susuga mapoo na eligimo silesibe, kitulugu sabolo egeesee takalaise,” diso.

¹⁸ Esiga wiligi odoo tebisa oso Pita dio Yonee dio gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo silesibilone, Yesuwo hu maga goo abo na eligi,” diso. ¹⁹ Esemu Pita diayo dimapoo to nei egeesee takaso, “Esiga niba niso nediliyo goo hagee medee goolee. Tekepodo, Godeeyo howo woola abaga, nibada to mapoo iyo mesilone, nei iyo Godeeyo to mapoo mesilega pagalai. ²⁰ Bei, iyo Yesuye goo tomo silime egei goo sabolo osoloso Yesuye takeme du goo ee takalai pagalaima,” diso.

²¹ Esemu wiligi odoo tebisa oso dimapoo to kitulugu sabolo takolone, “Yesuwo hu maga niyo see eligimo silesiboga, iyo nimapoo dala tenelaiso,” dee takoloso, goo meedili moso maga peegoo diye diso. Bei, odoo susuga oso odoo kido todobia tekepo pa maga Godee mapoo dia goomogome. Esemu wiligi odoo tebisa oso Pita dimapoo dala tenelai beame egele poogooso. ²² Esiga odoo kido todobuloso badebei dugo 40 poogooso.

Tei telaga odoo oso Godee mapoo dokodoo takeli goo

²³ Pita dio Yonee dio goo meedili moso maga peegoo galaga dileso, tei telaga odoo sabolo mooloogoodoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa diayo taka goo ee dimapoo takaso. ²⁴ Esemu tei telaga odoo oso to hagee duloso, disono mooloogoodoloso

Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Kitulugu Godee, nayo mi sabolo, kei sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo moodooso. ²⁵ Esiga nayo Dio Tei maga nee tou teli odoo ibada amawe Deibidiye egeesee takaso, “Bei kasee maga Yu dele poogoo odoo oso dia ka kamanaliyo? Osoloso goo bei mauwe maga to wulo ka moumo siliyo?”

²⁶ Mi toowa eyo wiligi odoo tebisa oso disono hodobo mooloogoodoloso kitulugu Godee sabolo, osoloso yayo hesia Keliso sabolo, mapoo hatalame mopoodoo doloso doso,” diso.

²⁷ Deibidiye tei goo takaso, bei Yu odoowo wiligi odoo taba Helodee sabolo, Loum gamalee odoo Ponetas Paillet sabolo, osoloso Isalael odoo sabolo, Yu dele poogoo odoo sabolo, disono Yolusalemu omapoo mooloogoodoloso Yesu nayo hesia tou teli odoo Keliso wooloomalame to mouso. ²⁸ Esino diayo goo moodoo hagee, daga hoo-goo nayo gooleedoloso, goo hagooso peledabalame, nayo kitulugu sabolo goomoga magooso. ²⁹ Esiga kitulugu Godee, wiligi odoo tebisa hagooso epedee nee tou teli odoo imapoo ebili to taka ee nayo duso. Esiga imapoo kitulugu tenee, iyo nee to takomo silesibilone, ebia goo mauwe pagalame. ³⁰ Esiga nayo kitulugu eligilone, odoo paigiga tekepo pe. Osoloso nee tou teli odoo nayo hesia Yesuwo hu maga goo toowa mudu opusomo di moodee,” diso.

³¹ Esino diba dokodoo taka koodobuloso, diayo debei moso ee halabume egeiso. Esemu Dio Tei oso dimapoo meledoboloso, diba Dio Tei oso kitulugu toloso dibolone, ebia goo mauwe poogoloso, Godeeyo to takomo silesibilame bei mooloogooso.

Tei telaga odoo oso debei goo

³² Esiga tei telaga odoo mooloogoodoo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso dibolone, odoo heeso bi koo goodegeli, diba diso biso nei pidi, nei pidi deliso. ³³ Egeeseelone diye di odoo oso kitulugu toowa sabolo silesibilone, Yesuye toloso hogabia eyo goo takomo silesibiliso. Osoloso Godeeye tei telaga odoo susuga dimapoo goo tekepo moodeliso. ³⁴⁻³⁵ Esiga tei telaga odoo oso dibada mi sabolo moso sabolo odoo mapoo teneloso, nei molee toloso diye di odoo mapoo teneliso. Egeeseega diye di odoo oso molee egee papisaloso, tei telaga odoo abo bi tebile poogoo mapoo teneliso. Osoloso dibada kulodu odoo heeso bi mauwe koo sili.

³⁶⁻³⁷ Osoloso tei too odoo hee Yosepeeye o mi odoo abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo sibiliso, molee ee diye di odoo dimapoo teneeso. (Yosep hagee

Saiples mi te omapoo badeli, yo o bala Libai. Esino diye di odoos yo yimapoo hu hee teneeso, Banabasi, hu eyo bei emegei pidili odoos.)

5

Ananayas dio osobo Sapila dio dibada goo

¹ Osoloso odoos hee badebeiso, o hu Ananayas, osoloso osobowo hu Sapila, di-ayo dibada mi su pepooko odoos mapoo teneloso nei molee tooso. ² Osoloso mosopoo sibileso, obakadio to mouloso, molee abo mada magoloso, Ananayaseeye diye di odoos dimapoo molee abo tosbibileso teneeso.

³ Esem Pitaye Ananayas mapoo egeesee takaso, "Bei kasee maga nayo Saitenso gamenee taka to mapoo mesilone, Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takolone, mi molee too abo mada ka magoowo?" ⁴ Mi hagee odoos mapoo tenelega melee omapoo nee mi diso. Esino nayo odoos mapoo mi teneloso, nei molee too egee neeso. Esiga nee molee oso, no goomoga goo ee talai tekepo. Bei kasee maga, nayo molee abo nee mosopoo mada magoo egee imapoo takele, esino nayo gamenee takolone, ayo molee susuga tosimi hagooso, dee ka takayo? Esino nayo hedebe imapoo game-nee takele, esino nayo Godee mapoo game-nee takaso," diso.

⁵⁻⁶ Esem Ananayaseeye to hagee duloso, yo toloso homodobiaso. Esem odoos gie kakauwa oso dugoso o su tiadoloso midoosoos. Esem goo hagee takeme duluga, odoos susuga oso dia ebigaso.

⁷ Esino Ananayaseeyo osobo goo hagee dule. Esino yo osoko howo bakadio hedebe di poogoloso, hamamee Pita diayo debei mapoo simiso. ⁸ Esem Pitaye yimapoo egeesee takaso, "Amapoo takee, niyo mi su odoos mapoo teneme molee too ee hagoosomo?"

Esem Ananayaseeyo osoboye nei egeesee takaso, "O, molee iyo too olo ogoso."

⁹ Esino Pitaye yimapoo egeesee takaso, "Bei kasee maga nee bakadio Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takalame goomoga ka magoowo? No ege, gie kakauwa odoos oso nomo midoosoo odoos, osulu miyopoo tebisa moloso. Osoloso no toga, diayo no midoosoolaiso," diso.

¹⁰ Osoloso yo to kemelee beeamo omapoo Ananayaseeyo osobo toloso, Pitayo homo beiyomoo homodobiaso. Esem odoos gie kakauwa odoos oso sibileso ogoloso yo ta molome, diayo o su toloso, omowo midoo hodiokooga midoosoos. ¹¹ Esem tei telaga odoos susuga sabolo, osoloso goo

hagee du odoos susuga sabolo oso dia ebigaso.

Diye di odoos oso odoos paigiga susuga tekepo moodoo

¹² Diye di odoos oso goo toowa mudu opusomo opusomo di odoos ma kuludu moodoogamo silesibiliso. Osoloso tei telaga odoos susuga oso tei moso tegei Solomonowo hau mapoo disono mooloogoodeliso. ¹³ Esem tei tele poogoo odoos oso, diye di odoowo goo ee tekepo dee takeliso. Esino diayo dibolo hodobo mooloogoodoloso hedebe dalai dia ebige-liso. ¹⁴ Esino beeamo susuga ma kuludu, sobo sabolo, giso sabolo, Lodee mapoo tei toloso, tei telaga odoos mooloogoodoo sabolo hedebe deliso. ¹⁵ Diye di odoos oso goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesimi ogoloso, odoos susuga oso odoos paigiga iyado sibileso, eli domopoo kida palagaloso, kida mapoo tiedigeliso. Bei, Pitaye osoko pa maga dulone, o dio taba oso gooloogooga, diba ka wedilame. ¹⁶ Esem Yolusalem koola omapoo mosobia pepooko oso odoos paigiga sabolo, odoos bo holo paladee oso dala temelee sabolo, iyado sibiliso. Egeesega diye di odoos oso diba tekepo peliso.

Diye di odoos oso Yesuwo goo maga dala too

¹⁷ Diye di odoos oso goo mudu opusomo opusomo di hagee moodoogamo silesibume, tei moso wiligi odoos taba sabolo, osoloso o emegei Sedisi odoos sabolo, goo hagee ogoloso, diye di odoos dimapoo dia kooloogaso. ¹⁸ Esem diayo diye di odoos toloso neliga moso tegei ma kuludu toosoos. ¹⁹ Esino gesi mapoo Lodeeyo mo-maiye oso sibileso neliga moso eyo osulu kisi yamagooso. Esem diye di odoos neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dileso, dimapoo egeesee takaso, ²⁰ "Niba tei moso tegei mapoo dileso odoos mapoo gie badeli goo dia hagee takee," diso.

²¹ Esem diye di odoos oso o to mapoo mesiloso, gesikolodee osoko gie sibume, tei moso ma kuludu galaga dileso, Yesuwo goo ee eligilame bei mooloogooso.

Esem tei moso wiligi odoos taba sabolo, osoloso Sedisi odoos sabolo, oso diye di odoos eyo goo mapoo to meilame, Yu odoowo wiligi odoos tebisa susuga gilimadoosoo. Osoloso diayo neliga moso gibadili odoos dimapoo to takaso, diayo diye di odoos susuga iyado sibilame. ²² Esem gibadili odoos oso neliga moso tegei mapoo dileso egeino, diye di odoos me molo egeiso. Esem diba see wedi dileso, wiligi odoos tebisa mapoo egeesee takaso, ²³ "Iyo dileso neliga

moso mapoo egeino, osulu dia kisina, osoloso gibadili odoo oso pee maga gidobooome egeiso. Esememe iyo osulu yamagoloso, moso kulodu galaga dileso egeino, diye di odoo mauwena,” diso. ²⁴ Esememe tei moso tegei wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso gibadili odoo dia wiligi odoo taba oso goo hagee duloso, goo dia gooleeso, ogooo goo oso hamamee ka peledoboomobelee doloso.

²⁵ Esememe odoo heeso dimapoo sibileso egeese takaso, “Dui! Niyo odoo neliga moso tegei mapoo toosoo ee, see dileso tei moso mapoo odoo eligi moloso,” diso. ²⁶ Esememe to ee duloso, tei moso gibadili dibada wiligi odoo taba oso o odoo sabolo diye di odoo ee see iyadalame, diso. Esino diayo diba iyadoloso wele. Bei, edebeeyo gibadili odoo mapoo gowolone, yoso diba piligiya.

²⁷ Esino diayo diye di odoo wiligi odoo tebisa dibada mudugiyopoo iyado simiso. Esememe tei moso wiligi odoo taba oso dimapoo egeese takaso, ²⁸ “Iyo to kitulugu sabolo nimapoo egeese takaso, ‘Niyo Yesuwo goo eligimo na silesibe,’ diso. Esino niyo ibada to mapoo mesile. Esiga niba ege! Niyo eligi goo oso Yolusalem ni toowa ee tooso. Osoloso Yesuye ta goo ee see niyo imapoo gigidilame ka see,” diso.

²⁹ Esino Pitaye diye di odoo abo sabolo to nei egeese takaso, “Iba Godee mapoo mesimo silesibiliso. Esino edebeeyo goomoga goo ee talame. ³⁰ O, tei takoo, niyo Yesu homo bulubo magoo mapoo yuguso eniga oso wooloomaso. Esino ibada amaweyo Godeeye Yesu niyo woolooma ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiloso o dee deede dokolo mapoo ibediso, yayo wiligi doloso badolone gie badeli ee pidili odoo dalame. Esiga epedee hamapoo yimapoo kitulugu moloso, Yu odoo susuga oso dibada goo goolee opusomo doloso, dibada goo tokenee mapoo miligi piaga, goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. ³² Esiga goo susuga hagee Yesuye moodoomo sili goo sabolo, osoloso yimapoo peledaba goo sabolo, ee iyo ogoloso, see odoo mapoo takomo silesibiliso. Osoloso Dio Tei ima kulodu egee molo oso goo hamapoo tei takoo, deeso. Bei, Godeeyo to mapoo mesimo silesibiliso odoo mapoo Dio Tei teneliso,” diso.

³³ Esememe Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso goo hagee duloso komonolone, diye di odoo piligilame goomogaso. ³⁴ Esino dima kulodu Pelisi odoo hee, o hu Gamaliyoye tabaso, odoo hagee Godeeye tei magoo ee eligili odoo. Osoloso odoo susuga oso yo tekepo odoo dolone, yo dokodoo maluguso. Esino yayo tobudulone, diye

di ee epedee beame deiyepo peegoo gilimadoo di, diso. ³⁵ Esememe wiligi odoo tebisa mapoo egeese takaso, “Isael odoo, niyo odoo hagee dimapoo goo moodoolame medee gooleemeso ka moodde. ³⁶ Bei, niba goolee, daga odoo hee Tudaseeyo goo hageesi moodoolone o su toowa diso. Osoloso 400 odoo oso yibolo silesibiliso. Esino edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoo 400 diba kukulo diadeeso. Egeese maga goo mauwe poogooso. ³⁷ Esememe yima hamamee, gamalee odoo oso odoo susugayo hu tomo silesimi beame omapoo odoo hee Yudas Gellili odoo oso peledabaso. Yibolosee o su toowa doloso, odoo gilimado sileeso. Esememe edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoo ee kukulo diadeeso. ³⁸ Esiga ayo goo hagee gooleebuguloso, nimapoo ka kokodo taka, odoo hagee dimapoo goo hee na moodde. Bei, diayo goo moodoogamo egee silesibo, odoo maga simi daga, goo hagooso mauwe pagalaiso. ³⁹ Esino goo egee Godee maga siboga, niyo diba hamaga takooga tebileime. Esino wulo niyo Godee mapoo ha talame ka selai,” diso.

⁴⁰ Esememe wiligi odoo tebisa oso Gamaliyowo to mapoo tei takoo diso. Osoloso diayo diye di odoo see iyado sibe diso. Osoloso diye di odoo diba sibileso doboome, edebeeyo diba woolooge, diso. Osoloso diba wologaloso, wiligi odoo tebisa oso diba diye dolone to kitulugu sabolo egeese takaso, “Niba see Yesuwo goo ee takolone eligimo na silesibe!” diso.

⁴¹ Diye di odoo oso wiligi odoo tebisa diba poogoloso dulone, dia goomogaso. Bei, diayo Yesu mapoo tei too maga dala teme, Godeeye diba dokodoo poudooso. ⁴² Osoloso diba beame susuga tei moso tegei ma kulodu, osoloso odoo abo dia moso ma kulodu odoo mapoo to hagee eligimo silesibilone, “Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso,” dee taka koodobile.

6

Pidili odoo 7 daga hesia goo

¹ Beame omapoo tei telaga odoo oso bei moodooso. Esino tei telaga odoo susuga ma kulodu, Guliki to kesali odoo oso Hibulu to kesali odoo sabolo toso agadigaso. Bei, diayo moodoogoodoo ma kulodu, Guliki to kesali dibada sobo bau mapoo wo toowa koo teneme. ² Esiga diye di odoo oso tei telaga odoo susuga gilimadoloso egeese takaso, “Tekeponee, iyo Godeeyo to takomo sili poogoloso see sobo bau mapoo wo pilei. ³ Esiga emegei, nima kulodu pidili odoo giso 7 hesie. Niyo diba hesiaga, odoo goo goolee medee tekepo, osoloso Godeeyo Dio Tei oso kitulugu toloso debeli giso ee

hesie. Egeeseega diba iyo emegei pidili tou dimapoo tenelaiso. ⁴ Esino iba wulo Godeeyo to takomo silesibulone, dokodoo takomo silesibileiso,” diso.

⁵ Esiga tei telaga odoo susuga oso to hagee duloso tekepo doloso, odoo 7 hagee hesiaso: Sitiben (odoo hagee tei too kibuloso badolone Dio Tei oso kitulugu toloso badeli), osoloso Pilipi, osoloso Polokolu, osoloso Nikanolo, osoloso Timono, osoloso Palemena, osoloso Antiyoka odoo, Nikola. Odoos hagee Yu dele poogoo odoo, esino yayo Yu odoowo Godee mapoo tei too maga Yu hu ka too. ⁶ Diba odoo 7 hagee hesialoso diye di odoo mapoo iyado sibadeeso. Esememe diye di odoo oso dimapoo deeso sigolone dokodoo takaso, bei diba tou hageese tei odoo dalame.

⁷ Esememe tei telaga odoo oso odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sileeme, tei telaga odoo oso Yolusalem mi ee ma kulodu bei moodooso. Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa bei oso Yesu mapoo tei toooso.

Tei moso wiligi odoo tebisa oso Sitiben too

⁸ Godeeye Sitiben tei pidilone kitulugu teneeso, yayo odoo ma kulodu goo toowa mudu opusomo opusomo di moodoolame. ⁹ Esino Yu odoo abo Libetini howo gisili moso ma debeli odoo oso yimapoo toso agadigasoo.* Odoos hagee Kulene mapoo debeli, osoloso odoo abo Alesendilia mapoo debeli, osoloso Kilikia mapoo debeli, osoloso odoo abo Asia mapoo debeli. Diayo sibilesi Sitiben mapoo toso agadigasoo. ¹⁰ Esino diayo toso agadiga ma kulodu, Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu maga to takeme, odoo susuga oso to takalai eli egele poogoooso.

¹¹ Esememe Sitibenbolo toso agadiga melee odoo oso Sitiben maga gamenee takalame, odoo abo mapoo mada sibilesi toso pupume, diayo egeese takaso, “Sitibeneeye Godeeyo hu sabolo, osoloso Moseseeye hu mapoo duwa takeme duso,” diso.

¹² Esememe odoo susuga sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo sabolo oso to hagee duloso, dia komonolone Sitiben toooso. Osoloso diayo Sitiben toloso wiligi odoo tebisa oso to kesamelee mapoo ido palaso. ¹³ Diba omapoo peleso dobolone, Sitibeneeye goo maga gamenee takeli odoo oso gamenee egeese takaso, “Odoos hagooso ibada tei moso maga tokeenee goo takeliso, osoloso Moseseeye eligi

goo hogugu goo maga tokenee goo take-liso. ¹⁴ Osoloso iba yayo egeese takeme duso, ‘Yesu Nasalet odoo oso ibada tei moso tegei guobuguloso, see Moseseeye tei magoo hogugu ee abo poogoloso, see tei dia abo magalaiso,’” diso.

¹⁵ Esememe wiligi odoo tebisa susuga dobolone Sitiben mapoo bolone egeino, Sitibeneeye mudu Godeeyo momaiye eyo mudu masi poloso tobudume egeino.

7

Sitibeneeye to toowa taka goo

¹ Esememe tei moso wiligi odoo taba oso Sitiben mapoo egeese woosaso, “Odoos susuga oso nee goo maga egee takoo teiyo?” diso.

² Esememe Sitibeneeye tei moso wiligi odoo tebisa dimapoo to nei takolone egeese takaso, “Mo ei dio osoloso mo ma dio, niba mo to hagee medee dui. Ibada amawe Eibalaham yo Halan mi mapoo dilega, Mesopotamia mi mapoo badoboome, ibada Godee kitulugu toowa oso yimapoo peled-abaso. ³ Esememe Godeeye Eibalaham mapoo egeese takaso, ‘Nee mi sabolo nee odoo sabolo poogoloso ayo namapoo eligilei mi mapoo di,’ diso.

⁴ Esiga Eibalaham Mesopotamia mi poogoloso see Halan mi mapoo badalame diso. Esino Eibalaham yo mi omapoo badoboso, ama teme, Godeeye yo see epedee niyo egee do mi hamapoo sibe, diso.

⁵ Esememe Godeeye mi hamapoo Eibalaham mapoo mi su pepooko tenele. Esino Godeeye Eibalahambolo osoloso amawe dibolo oso hamamee mi hagee talai maga to takoloso magooso. Beame mapoo Eibalaham yo holo soomagelega badebeiso.

⁶ Osoloso Godeeye yimapoo egeese takaso, ‘Namawe dio oso mi hee mapoo dileso odoo soo masi dabalaiso. Egeeseega mosobia odoo oso namawe dimapoo tou nei mauwe wulayo talaiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone dugo 400 pagalaiso. ⁷ Esino namawe dimapoo dala egee tenemolo odoo dimapoo ayo nei dala tenelaiso. Egeeseega namawe diayo mi egee poogoloso see hamapoo sibilesi, amapoo goomoga tenelone mo hu dokodoo poudileiso,’ diso. ⁸ Osoloso Godeeye Eibalaham dio to takoloso magolone egeese takaso, ‘Ayo nobolo osoloso namawe dio eyo Godee doloso badolone, nima koola hamapoo badalaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo ee eligilone nibolo, osoloso nowolo dibolo,

* 6:9: Libetini howo gisili moso ma debeli odoo: Odoos hagee dibada goo egeesi: Daga hoogoo Loum odoo oso gidabamelee beame omapoo, diba iyado dileso neliga moso tegei ma kulodu toooso. Osoloso odoo abo nei mauwe tou talagamo silesibe, diso. Osoloso hamamee Loum odoo oso dibada mi mapoo wedi diadee, diso.

osoloso namawe dio susuga hamamee soolooaga magalalai sabolo, kolo kookoolone dabalaiso,' diso. Esememe Eibalahamyee giso holo Aisek soomageme, beeameme 8 poogoloso kolo kooso. Osoloso hamamee Aisekeeye giso holo Yekob soomageme, kolo kooso. Osoloso Yekob sabolo owolo giso holo 12 susuga kolo kookooso. Esiga Yekobowo owolo 12 odoos hagooso ibada bala 12 eyo bei ka moloso.

⁹ Esino Yekobowo owolo susuga hagooso dibada omolo Yosep mapoo dia kweliso. Egeeseelone dibada omolo Yosep yo Isipi odoos mapoo ido dileso neiso talame teneeso. Yayo mi omapoo dileso, nei mauwe tou toowa wulayo tolone badalame. Esino Godee yibolo badolone, ¹⁰ dala goo ma kuloduga yo medee pidilisi. Osoloso Godeeye Yosep mapoo goo goolee tekepo teneeso. Esememe Isipi odoowo wiligi odoos taba oso goo hagee ogoloso, Yosep mapoo dia goomogaso. Esememe Yosep mapoo egeesee takaso, 'Nayo ama hemi tou tolone badolone, Isipi mi toowa nayo gibadalaiso. Osoloso mo moso sabolo nayo gibadalaiso,' diso.

¹¹ Osoloso hamamee Isipi mi sabolo, ibada amawe diayo debei Keinen mi sabolo, mapoo osoko pa toowa beeameme oso nei mauwe poogooso. Esememe odoos omapoo debeli oso dala ma kulodu debeiso. Osoloso ibada amawe sabolo nei mauwe debeiso. ¹² Esino Yekobeeye Isipi mi mapoo nei melee goo ee duloso, owolo diayo nei ee neiso talame diye diso. Esememe diayo dileso nei toloso sibadeeso. ¹³ Nei diayo tosidadee mauwe poogoome, see Isipi mi mapoo nei abo talame diadeeso. Diba dileso nei talame doboome, Yosep yimapoo pelebada goo ee yayo emei dimapoo woala takaso. Esememe Isipi wiligi odoos taba oso Yosepeeyo soosoo eyo goo gooleedooso. ¹⁴ Esememe Yosepeeye ama sabolo, o soosoo sabolo, Isipi mi mapoo sibileso dabalame to teneeso. Esememe diba Yosepeeye to egeesee taka duloso, diba susuga 75 odoos oso Isipi mi mapoo sibadeeso. ¹⁵ Esememe Yekobowo owolo dio Isipi mi mapoo dileso dobolone, yibolo, osoloso owolo dibolo mi omapoo wediaso. ¹⁶ Hamamee diba wedime, dibada su Sekem mi mapoo midoosalame todiaadeeso. Midoo wulu ou hagee daga hoogoo Eibalahamyee Hamolowo owolo mapoo neiso tooso.

¹⁷ Dugo bei poogoloso hamamee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo bei moodooso. Esememe beeameme omapoo Godeeye Keinen mi Eibalaham mapoo, osoloso amawe dimapoo tenelaiso, doloso to takoloso magoo beeameme oso koola simiso. ¹⁸ Esiga wiligi odoos taba dia, Yosepeeyo goo gooleedele poogoo odoos

oso Isipi mi ee gibadebeiso. ¹⁹ Wiligi odoos taba hagooso ibada amawe dio dia gowolone, dimapoo kukulone dala tenelone hadebeiso. Osoloso yayo to kitulugu sabolo pupulone, ibada amawe dia holohe gise soolooagamagoo susuga ee wedilame, peegoo malosoo peegee diso.

²⁰ Egeeseelone debei beeameme omapoo, Isalael sobo hedebe oso giso holo mudu medee tekepo soomagooso, o hu Moses. Osoloso a bakadio hedebe di ma kulodu ama dio owee dio oso dibada moso kulodu mada gibadebeiso. ²¹ Osoloso a bakadio hedebe di poogoloso holohe peegoo magooso. Esememe Isipi wiligi odoos taba eyo owolo sobo holo oso holohe ogoloso, yayo maduloso, owolo doloso mosopoo madio diloso poopooso. ²² Esememe Moses kawume, Isipi odoos oso yimapoo sukulu goo goolee tekepo eligiso. Osoloso yayo to taka sabolo, tou too sabolo, kitulugu toowa tomo sileeso.

²³ Osoloso Moses dugo 40 poogoloso badolone, yayo o odoos Isalael odoos ee agalame dilame gooleeso. ²⁴ Yayo dulone egeino Isipi odoos heeso Isalael odoos hee woomelee ogoloso, yayo nei Isipi odoos hee wooloomaso. ²⁵ Osoloso Moseseeeye egeesee gooleeso, 'Isalael odoos oso goolee, ayo diba dala ma kuloduga peegoo gili-mado dilame, Godeeye a dimapoo ka sibeye di doo,' dee gooleeso. Esino Isalael odoos oso goo ee gooleedele. ²⁶ Beeameme hee mapoo Moseseeeye Isalael odoos bakadio biliga molome egeiso. Esememe yayo diba biliga melee hamaga takalame hodu dileso, egeesee takaso, 'Emegei, niba kasee maga ka biliga malala? Niba soosoo hedebe,' diso.

²⁷ Esememe odoos hee emegei woomelee oso Moses halaga buguloso egeesee takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo meedili odoowo?' ²⁸ Nayo eiyo Isipi odoos hee wooloomaso. Esiga nayo a wooloomalame ka sala?' diso. ²⁹ Esememe Moseseeeye to ee duloso obulone, Isipi mi maga see Midian mi mapoo pulo diso. Osoloso Midian mi omapoo odoos soo masi badolone sobo hulo, giso holo bakadio soolooagamagooso.

³⁰⁻³¹ Moses Midian mi mapoo dileso dugo 40 poogoloso badolone, see Sainai mubi esia kumoo miwe poogoo mi mapoo silone egeino, homo su deiyepo o du douso nadelega dou omapoo paiya molome ogoloso howoodooso. Esino dou paiya oma kulodu Godeeyo momaiye oso tebidi egeiso. Esememe Moses yo dou paiya mapoo agalame hodu dimeleeno, Godeeye yimapoo egeesee takaso, ³² 'A namawe dio Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godee oso,' diso. Esememe Moses ebia sabolo kililgolone see tobu egele poogooso.

³³ Esiga kitulugu Godeeye see yimapoo egeesee takaso, 'Mi nayo taba egee molo tei mi. Esiga nee homo bi ka egee tiga magee. ³⁴ Ayo mo odoo susuga oso Isipi mi mapoo dobolone dala egee tomolo, ayo egeiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone pupusiga melee ayo duso. Esiga ayo diba Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame ka simi. Esiga no epedee Isipi mi mapoo see wedi di,' diso.

³⁵ Esiga Moses hagee daga Isalael odoo oso gowolone egeesee takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo meedili odoowo?' diso. Esino Godeeye Moses hedebe yo hesiaso, yayo Isalael odoowo wiligi odoo toboloso badolone, diba dala ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame. Esiga homo deiyepo o du douso nadelega paiya molone, Godeeyo momaiye oso goo hagee takaso. ³⁶ Osoloso Moseseeye o odoo Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame, yayo goo toowa mudu opusomo opusomo di Isipi mi mapoo, osoloso Abei Bige mapoo moodoogaso. Esememe yayo o odoo Isalael odoo gilimadoloso Isipi mi maga peegoo diso. Osoloso yayo miwe poogoo mi mapoo o odoo gilimadoloso dugo 40 ma kulodu silone goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo sileeso.

³⁷ Osoloso Moses hedebe hagooso o odoo Isalael odoo dimapoo egeesee takaso, 'Godeeye niba ee gooleebugulone nima kulodu o to tosili odoo a egeesi masi hesileiso,' diso. ³⁸ Esiga Moses hedebe hagooso ibada amawe dio Isalael odoo sabolo, miwe poogoo mi mapoo silone, yayo Sainai mubi dokodoo peleso badoboome, Godeeyo momaiye oso yibolo to kolone yimapoo gie badeli to imapoo tenelame teneeso.

³⁹ Esino ibada amawe dio oso Moseseeye to mapoo gowolone, o to mapoo mesile. Esememe diba Isipi mi mapoo wedi dilame goomogaso. ⁴⁰ Osoloso Moses Sainai mubi dokodoo osee badoboome, odoo susuga oso Moseseeye emei Elon mapoo egeesee takaso, 'Moseseeye iba Isipi mi maga gilimado simiso. Esino Moseseeye di, iba gooleede. Esiga iba ee gilimado dilei godee masi deeso moodee,' diso. ⁴¹ Esememe beamee omapoo Isalael odoo oso gamenee godee be masi deeso moodooso. Osoloso diayo gamenee godee omapoo goomogolone, o hu dokodoo poudalame gala hu wologaso. ⁴² Esiga Godeeye goo hagee ogoloso dimapoo miligi piaso. Esememe diba kei ma dokodoo bi egee molo, a, osoko, osoloso giwo, omapoo godee masi goomogolone do-boome, Godeeye diba hamaga takele. Esiga goo hagee Godeeyo to oso booka mapoo taka Godeeyo to tosili odoo heeso booka maga egeesee hoguguso:

'Isalael odoo, niba dui! Niyo miwe poogoo mi mapoo dugo 40 ma kulodu silesibulone, amapoo emegeidi bi sabolo gala hu sabolo woloso teneliso? Haye! Esino niyo gamenee godee mapoo teneliso.

⁴³ Esiga niba tei moso dugoso tegei ee imadoloso silesibiliso. Osoloso niyo moso oma kulodu goomoga poudili ee amapoo goomoga koo poudili. Esino niyo deeso moodoo gamenee godee Moloko sabolo Lapan godeeyo giwo sabolo omapoo goomoga poudiliso. Esiga niba ayo nibada middee hamaga see mi eli sage Babilon mi hodiokoo hasiso bigileiso,' diso.

⁴⁴ Esiga tei moso dugoso tegei hagee Godeeye Moses mapoo eligilone egeesee tege diso. Esememe edebeeyo Godeeyo to ee dodolone, moso hagee tegeiso. Osoloso ibada amawe diayo miwe poogoo mi mapoo moso hagee imado silesibulone, 'Godeeye ibolo badoso,' deliso. ⁴⁵ Esememe dugo abo poogoloso hamamee see Yosuwaye ibada amawe dio gilimadoloso mi hagee talame silone, tei moso hagee sabolo imado sibadeeso. Esememe Godeeye ibada amawe dio ee pidilone, mibia odoo susuga ee mi hamaga peegoo hasiso buguso. Osoloso diayo mi hamapoo tei moso dugoso tegei ee toloso dobolone, wiligi odoo taba Deibidiyo beamee mapoo peledabaso. ⁴⁶ Esememe Godeeye Deibidi mapoo goomogaso. Esememe Deibidiye tei moso Godee eyo badalame tei moso dia tagalame woosaso. ⁴⁷ Esino tei moso dia egee yayo tegele. Owolo Solomonoye tegei.

⁴⁸ Esino ibada Godee kitulugu toowa edebeeyo deeso tegei moso oma kulodu koo badeli. Esiga Godeeyo to tosili odoo oso Godeeyo goo maga egeesee takaso,

⁴⁹ 'Godeeye egeesee takooso: Keimi mapoo ayo badolone ka gibadoso. Osoloso mi toowa hagee ayo mo homoso kokusoloso ka tobudoso. Esiga niyo moso togoga, ayo moso omapoo badalai koo tebili. Osoloso niyo ayo badeli moso ee tegelai koo tebili.

⁵⁰ Ayo mi toowa sabolo, kei mi sabolo, osoloso bi susuga sabolo moodooso,' diso."

⁵¹ Osoloso Sitibeneeye o to hamameedee see wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, "Niba koo mesili odoo. Osoloso nibada sooloo ma kulodu tei too goo mauwe. Esiga niba Godeeyo to mapoo koo duli. Osoloso namawe dio Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso. Esiga niyo see egeeseelone, Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso. ⁵² Osoloso namawe diayo Dio Tei oso eligi gowolone,

Godeeyo to tosili odoo susuga mapoo dala teneso. Esiga Godeeyo to tosili odoo aboso egeesee takaso, 'Odoos tekepo Keliso hamamee sibileiso,' diso. Esememe namawe dio oso diba piluguso. Egeesee ma kulodu odoo tekepo Keliso simiso. Esino niyo gowolone yo tiasoloso wooloomaso.⁵³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo momaiye oso Godeeyo tei magoo nimapoo olo teneme, niyo omapoo mesilega poogooso," diso.

Sitiben woolooma goo

⁵⁴ Esememe wiligi odoo tebisa oso Sitibeneeyo to duloso, dia komonolone, dibada mei dia kumudooso. ⁵⁵ Esememe Sitibeneeyo Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, kei mi ma dokodoo egeino, Godeeyo gadeebugoo kitulugu toowa ma kulodu Yesu Godeeyo dee deedeede dokolo mapoo tobudume egeiso. ⁵⁶ Esememe yayo wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, "Ege! A kei mi yamagoloso Odoos Holo Godeeyo dee deedeede dokolo mapoo tubodo ogoso," diso.

⁵⁷ Esememe odoo susuga oso Sitibeneeyo to ee dulei gowolone neligidi agadiga sabolo, dibada dulo toobooaga doloso sibileiso Sitiben tooso. ⁵⁸ Osoloso diayo Sitiben mosobia ama kuloduga peegoo ido dileso badoboome, yoso enigilame bei mooloogooso. Osoloso Sitibeneeyo goo mapoo gamenee takeli odoo abo oso dibada kekeisu dugo tigadoloso, odoo giekauwa, Solowo homo beiyomoo tigamagooso.

⁵⁹ Odoos susuga oso yimapoo yoso enigime, Sitibeneeyo dokodoo takolone egeesee takaso, "Lodee Yesu, mo dio nayo te," diso. ⁶⁰ Diayo yoso enigime, yo mi mapoo ebiso tugusaloso badolone, toso neligidi takolone egeesee takaso, "Lodee, dibada goo tokenee hagee hapoloso boobado bigi!" diso. Sitiben to hagee takoloso taso.

8

¹⁻³ Solo omapoo tobululone Sitiben yoso enigaloso wooloomalame odoo dimapoo goomoga goo takeme, yo wooloomaso. Esememe tei telaga odoo abo oso sibileiso Sitibeneeyo su midoosoloso dia pupusigaso.

Edebeeyo tei telaga odoo dimapoo gowe

Esememe Sitiben woolooma beame omapoo Yolusalem mapoo debeli tei telaga odoo mapoo odoo susuga oso gowolone, dimapoo dala tenelame bei mooloogooso. Esememe Soloye moso susuga mapoo peleso tei telaga odoo, giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso mapoo huyaseliso. Esememe tei telaga odoo susuga oso Yolusalem maga kukulo dulone, mi pepooko abo susuga mapoo Yudiya mi mapoo osoloso Samalia mi ma kulodu

diadeeso. Esino hedebe diye di odoo susuga Yolusalem mapoo debeiso.

Pilipiye Samalia mi mapoo Godeeyo to taka

⁴ Esiga tei telaga odoo susuga oso Yolusalem maga kukulo dileso, mi pepooko opusomo opusomo di mapoo to tekepo takolone, Kelisowo goo takagamo silesibiliso. ⁵ Osoloso Pilipiye Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo dileso peledoboloso, Kelisowo goo odoo susuga mapoo takaso. ⁶ Esememe Pilipiye to tekepo Kelisowo goo takolone, goo opusomo opusomo di moodoogamo silee diayo ogoloso, odoo susuga oso o to medee duso. ⁷ Osoloso odoo susuga mooloogoodoo oma kulodu bo holo odoo ma kulodu paladee, Pilipiye peegoo hasiso buguso. Esememe bo holo oso neligidi googa sabolo peegoo galagadiso. Osoloso odoo su kakawa poogoo sabolo, kido tigidiba sabolo, tekepo moodoogaso. ⁸ Esememe Sebasete mi ama kulodu odoo susuga oso goomoga toowa meleeso.

⁹⁻¹¹ Esino Sebasete mi ma kulodu odoo googoo gooleedoo badebeiso, o hu Saimon. Esiga yayo beame susuga o googoo oso goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo siloga, Samalia mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso ogoloso howoogadeliso. Egeeseelone yayo goolee, eyo nediliyo yo tekepo doloso, suwa peliso. Osoloso odoo susuga, hu toowa too odoo sabolo osoloso goo mauwe odoo sabolo oso, yayo goo opusomo opusomo di moodoo ogoloso, o to mapoo medee duloso tei tooso. Osoloso diayo egeesee takaso, "Odoos hagee Godee masi osoloso o hu Kitulugu Toowa," diso. ¹² Esino Pilipiye to tekepo takolone, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo sabolo, Yesu Kelisowo goo sabolo, taka duloso, to omapoo tei teme, giso sabolo, sobo sabolo, howomoo howo sawwidigaso. ¹³ Osoloso Saimoneeye Pilipiye to mapoo tei toloso howomoo howo sawwudoloso, Pilipibolo sileeso. Osoloso yayo yibolo silone, Pilipiye goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo silee ogoloso, dia howoodooso.

¹⁴ Esememe Yolusalem mi mapoo diye di odoo oso Samalia odoo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duloso, Pita dio Yonee dio Samalia tei telaga odoo dimapoo diye, diso. ¹⁵⁻¹⁷ Esino Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo debeli tei telaga odoo oso Lodee Yesuwo hu maga howomoo howo sawwidigaloso, debeli odoo omapoo Dio Tei oso dimapoo meledebelega debeiso. Esememe Pita dio Yonee dio Sebasete mi mapoo sibileso, tei telaga odoo mapoo dibada deeso sigolone, dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledebaso.

¹⁸ Esem e Saimoneeye goo hagee ogoloso, diye di odoo dimapoo molee ayo tosimi ee tenelame goolone, ¹⁹ egeesee takaso, “A goomogo, mo deeso odoo mapoo sigolone, dokodoo takooaga, Dio Tei oso dimapoo ka meledoboo dalame. Niyo kitulugu egee tomo silesibo amapoo tenee,” diso.

²⁰ Esino Pitaye yimapoo egeesee takaso, “No nee molee sabolo dou mi mapoo dileiso. Bei, Godeeye emegeidi bi maga Dio Tei wulayo hagee tenemolo, nayo see moleeso talai diso. ²¹ Osoloso no ibolo Godeeyo tou hodobo talai koo tobuo. Bei, Godeeyo howo woola nee goo goolee egee dia tokenee. ²² Esiga no epedee nayo tokenee goolee omaga mudu opusomo doloso Godee mapoo takee. Egeeseega nayo tokenee egee goolee molo, yayo hapoloso boobado bigilei malaiso,” diso. ²³ Esem e Pitaye Saimon mapoo see egeesee takaso, “Ayo ogoso, nee sooloo ma kulodu emegei hegia toowa molone, goo tokenee mapoo hamamee deedeemo siliso,” diso.

²⁴ Esiga Saimoneeye obulone see Pita dio Yonee dio dimapoo egeesee takaso, “A goomogo, niyo a Godee mapoo dokodoo takee, bei niyo taka goo oso amapoo peledobelega pagalame,” diso.

²⁵ Osoloso hamamee Pita dio Yonee dio oso Yesu sabolo silee goo ee odoo susuga mapoo takoloso, see Yolusalem mapoo dulone, Samalia ma kulodu mibia pepooko abo mapoo to tekepo takomo diso.

Itiyoopia odoo Pilipiye howomoo howo sawuidi goo

²⁶ Beame heeso Godeeyo momaiye oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No toboloso Yolusalem maga Gasa mi mapoo dili eli omapoo di. Eli egee osoko sibili deedee dokolo mapoo miwe poogoo mi mapoo moloso,” diso. ²⁷⁻²⁸ Esem e Pilipiye toboloso dulone eli domopoo egeino, Itiyoopia wiligi odoo hee, Itiyoopia mi eyo wiligi taba sobo Kandake eyo molee gibadili egeiso. Yo Yolusalem mapoo howo gisilame di oso see wedi sibulone, talaka masi, esino be masi mapoo bagagoloso, be oso gisibadoloso dimolome mapoo buloso, Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamo sibumeleeso. ²⁹ Esem e Dio Tei oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No dileso odoo koola omapoo teebee,” diso.

³⁰ Esem e Pilipiye odoo hee yima koola omapoo hoguo sibileso tobuludone duno, odoo yayo Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamelee duso. Esem e Pilipiye yimapoo egeesee woosaso, “Nayo egee hesigamolo goo eyo bei no gooleedoo-somo?”

³¹ Esino odoo yayo yimapoo nei egeesee takaso, “Haye, oposusu eyo bei a gooleedelee. Bei, edebeeyo oposusu hagee eyo bei amapoo koo eligili.” Osoloso yayo Pilipi mapoo egeesee takaso, “No talaka masi ma dokodoo peledoboloso ama hodiokooga bilei sibe,” diso. Esem e yo peledoboloso biaso.

³² Esiga odoo yayo badolone Godeeyo to hogugu hesigamelee hagooso:

“Yo sipi be hu wooloomalame ido dili egeesi masi ido diso. Yo sipi be hu masi o too edebeeyo kooga, to mauwe tabameli egeesi masi, edebeeyo yimapoo dala teneme, dimapoo hamaga takee.

³³ Edebeeyo yo manolone yo pepooko dolone, o goo medee hooda meedile. Edebeeyo o amawe dio eyo goo oposisileime, bei yo amawe dio mauwe. Osoloso edebeeyo yo wooloomaso, esiga yo mi toowa hamapoo holo soomagele,” diso.

³⁴ Esem e Itiyoopia odoo oso Pilipi mapoo egeesee woosaso, “Amapoo takee, Godeeyo to tosili odoo hagooso agamo goo takoolo? Eyo nediliyo o goo takoolo, o odoo heeyo goo takoolo?” diso. ³⁵ Osoloso Pilipiye, odoo yayo Godeeyo to hesigamelee eyo bei yimapoo takolone bei mooloogoolone, to tekepo Yesuwo goo sabolo takaso.

³⁶ Osoloso obakadio eli domopooga dulone, howo tolobo mapoo peledabaso. Esem e Itiyoopia odoo oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No ege! Howo tolobo bou hagooso. Nayo a howomoo howo sawuidilei soowayo?” diso. ³⁷ [Esem e Pilipiye nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kulodu tei too mologa, no howomoo howo sawuidilei soowa,” diso. Osoloso Itiyoopia odoo oso Pilipi mapoo nei egeesee takaso, “Ayo Yesu Keliso ee Godeeyo owolo doloso yimapoo tei toso,” diso.]* ³⁸ Esem e Itiyoopia odoo oso talaka masi be masi mapoo bagagoloso ido dili odoo mapoo egeesee takaso, “Talaka masi omapoo kookoodebee,” diso. Esem e obakadio howo tolobo omapoo meilesa, Pilipiye Itiyoopia odoo howomoo howo sawuidiso. ³⁹⁻⁴⁰ Osoloso diba howo tolobo maga mubi dokodoo peledoboome, Dio Tei oso Pilipi toloso mi eli sage Asotus mapoo holoogooso. Esem e Itiyoopia odoo oso yo see egele poogooso. Esem e yo Godee mapoo tei tooga, yayo dulone goomoga sabolo o mi mapoo diso. Esino Pilipiye Asotus mi mapoo peledoboloso, to tekepo Yesuwo goo takoloso, see Kasalia mi mapoo dulone, mi pepooko abo mapoo takomo diso.

* **8:37:** To hagee odoo abo oso taka Lukaye hogugu, dee takeliso. Esino odoo bei oso taka Lukaye hogugule, dee takeliso.

9

Yesuye Solo mapoo peledaba goo

¹⁻² Osoloso beame omapoo Soloye Yolusalem mapoo badolone, tei telaga odoo dimapoo komonolone hegia toowa molone, “diba piligileiso”, diso. Egeeseelone yayo Damasko mi mapoo tei telaga odoo, giso sabolo, sobo sabolo, diba dee tiso tegisaloso Yolusalem mapoo iyado sibilame tei moso wiligi odoo taba agalame diso. Esememe tei moso wiligi odoo taba oso peipa mapoo to hogugulone egeesee hoguguso, “To hogugu hagee namapoo kitulugu teneeso, nayo Damasko mi mapoo dileso, Yesu mapoo tei telaga odoo susuga talame. Esiga no Damasko mi mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso wiligi odoo tebisa dimapoo to hogugu peipa hagee tenee,” diso. ³ Esememe Soloye odoo abo oso kitulugu toloso Damasko mi mapoo debeli tei telaga odoo susuga talame diso. Esememe diba Damasko mi koola mapoo peledabalame dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso sibilesolo tooso. ⁴ Esememe Solo yo mi mapoo homodobuloso molone, to taka duno, to oso yimapoo egeesee takaso, “Solo, Solo, bei kasee maga nayo amapoo dala ka tenemalala?” diso.

⁵ Esememe Soloye woosaso, “Wiligi odoo, no ogumo?” diso.

Esememe to oso Solo mapoo egeesee takaso, “A Yesu, nayo tei telaga odoo dimapoo dala egee tenemolo amapoo tenemoloso. ⁶ Esiga no toboloso Damasko mi toowa ma kulodu di. Egeesee mi omapoo badeli odoo hee oso nayo goo talai namapoo eligileiso,” diso.

⁷ Esememe odoo abo Solobolo diadee oso goo hagee ogoloso, ebiga sabolo tebisamolone to takele poogooso. Bei, to taka diba duso, esino odoo tei egele poogooso. ⁸ Solo homodobia maga hogabuloso howo puo egeino, howo bakadio siliwe meleeso. Esememe yibolo diadee odoo abo oso Damasko mi mapoo dulone, o dee mapoo toloso ido diso. ⁹ Solo howo bakadio siliwe molone Damasko mi mapoo dileso badolone, beame bakadio hedebe di eyo kulodu nei sabolo howo sabolo nelega badebeiso.

¹⁰ Esememe Damasko mi toowa ma kulodu tei too odoo hee badebeiso, o hu Ananayas. Beame omapoo Lodeeye Ananayaseeye howo opusomo doloso yimapoo egeesee takaso, “Ananayas!”

Esememe Ananayaseeye nei egeesee takaso, “Lodee, nayo egee takoo a duso,” diso.

¹¹ Esememe Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “No toboloso eli hee, o hu Hooda amaga Yudaseeyo moso ma kulodu peleso, Talesas odoo, o hu Solo, yo agalame wose,

bei yo amapoo takolone badoso. ¹² Bei, ayo o howo opusomo doloso, nayo sibilesolo nee deeso yo sigoga, o howo tekepo palame ka eliga,” diso.

¹³ Esememe Ananayaseeye egeesee takaso, “Esino Lodee, odoo susuga oso odoo hagee eyo o goo amapoo oposusoso. Osoloso a gooleedooso, yayo Yolusalem mapoo Godeeyo odoo mapoo dala teneli. ¹⁴ Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yimapoo kitulugu teneme, Damasko mi hamapoo dobolone, Yesu namapoo tei telagali odoo susuga iyadoloso see Yolusalem mapoo iyado diadeeso,” diso.

¹⁵ Esino Lodeeye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Di, bei ayo Solo yo mo tou talame yo hesiaso. Osoloso Yu dele poogoo odoo susuga sabolo, osoloso dibada wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo susuga mapoo mo goo woola yilige bigileiso. ¹⁶ Osoloso yayo amapoo tei too maga dala toowa talai goo ee ayo yimapoo eligileiso,” diso.

¹⁷ Esememe Ananayaseeye dileso Yudaseeyo moso kulodu peleso, Solo mapoo o deeso sigolone egeesee takaso, “Mo odoo, Solo nayo eli domopoo sibilone, Lodee Yesu egei yayo a diye diso. Osoloso yayo nee howo tekepo poloso Dio Tei namapoo meledabalaiso,” diso. ¹⁸ Beame omapoo di bee masi oso Solowo howo maga homodobume, o howo tekepo paso. Esememe Ananayaseeye yo howomoo ido meilesolo, howo sauwidiso. ¹⁹ Osoloso Solo nei naloso kitulugu tooso.

Esememe beame abo ma kulodu Soloye tei telaga odoo abo sabolo Damasko mi mapoo debeiso.

Soloye Damasko mi mapoo to tekepo Yesuwo goo taka

²⁰ Beame olo omapoo yayo Yu odoowo howo gisili moso tegei ma kulodu gapeleso, to tekepo Yesuwo goo takolone bei mooloogoolone egeesee takaso, “Yesu Godeeyo owolo oso,” diso. ²¹ Esiga odoo susuga to hagee dulugaloso howoodolone egeesee takaso, “Odoos hagooso daga Yolusalem mapoo badolone, odoo susuga oso Yesu mapoo tei telagaga, yayo dimapoo dala teneloso piligiliso. Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yo diye deme, tei telaga odoo susuga ee yayo iyadoloso Yolusalem mapoo dilame ka simidoo,” diso. ²² Esememe Soloye Godeeyo to takalame, Godeeye yimapoo kitulugu tenee oso dia toowa diso. Esememe yayo Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso doloso dimapoo eligia, Yu odoo susuga Damasko mi mapoo debeli oso to nei takalai gooleedele pegeeliso.

²³ Osoloso beame bei poogoloso hamamee, Yu odoosolo Solo wooloomalame to mouso. ²⁴ Osoloso diayo mosobia pee beelee eyo osulu miyopoo tebisamolone, Solo tolosolo wooloomalame beame susuga sabolo gesi susuga sabolo gidebeiso. Esino edebeeyo yimapoo sibilesolo goo hagee takeme, yo duso. ²⁵ Esemelo Solo o odoosolo abo osolo yo pidilame yo pulo dilame, gesi hee mapoo yo wogai toowa ma kulodu husoloso beelee dokodoo ga peegoo toososo.

²⁶ Esemelo Solo Yolusalem mapoo pulo sibilesolo, tei telaga odoosolo omapoo debei sabolo hedebe dalame seme, diayo yibololo ebiaso. Bei, Soloye Lodee mapoo tei too goo ee duloso, medee tei tele. ²⁷ Esino Banabasiye yo pidilone diye di odoosolo mapoo Solo ido dileso egeesee takaso, "Solo Damasko eli domopoo ga dimolome omapoo Lodeeye peledoboloso yimapoo to keiso. Esemelo Soloye yimapoo tei tolosolo Damasko mi mapoo kitulugu sabolo Godeeyo to Yesu Kelisowo goo takalai ebile," diso. ²⁸ Esemelo Soloye tei telaga odoosolo Sabolo Yolusalem mapoo badolone, odoobololo ebilega, Lodee Yesuwo goo dia kitulugu sabolo mi ee ma kulodu takomoso sileeso. ²⁹ Egeeseelone, Guliki dia to keli Yu odoosolo Yesuwo goo maga Soloye dimapoo toso agadigeliso. Eseega diayo yo wooloomalame gweliso. ³⁰ Osoloso tei telaga odoosolo abo goo hagee duloso, Solo ido dileso Kasalia mi mapoo peledabaso. Osoloso see abaga o middee Talesas mapoo diye diso.

³¹ Esemelo Yudiya, Gelili, osoloso Samalia mi bakadio hedebe di hageeyo kulodu mi susuga mapoo tei tele poogoo odoosolo abo tei telaga odoosolo mapoo dala teneli goo osolo mauwe poogoo, dibada tei too toowa diso. Egeeseelone diba Lodee Yesu mapoo mesilone Dio Tei oso pidi goo sabolo badolone tei too odoosolo bei moodooso.

Pitaye Ainiyas tekepo moodoo goo

³² Pitaye Yu odoosolo mi susuga mapoo silone, Godeeyo odoosolo mapoo Godeeyo to oso pidimo siliso. Egeeseemo silone, Godeeyo odoosolo abo Lida mi mapoo debei odoosolo mapoo dileso peledabaso. ³³ Osoloso mi omapoo egeino, odoosolo su kakawa poogoo, o hu Ainiyas, o kida mapoo teleme egeiso. Yo su kakawoloso dugo 8 ma kulodu beame susuga tiameliso. ³⁴ Esino Pitaye yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Ainiyas, Yesu Kelisoye no epedee tekepo poso. Esiga no toboloso nee kida booloogee," diso. Esemelo beame omapoo Ainiyas tekepo poloso tabaso. ³⁵ Osoloso Lida mi mapoo debei odoosolo sabolo Salon mi kubo mapoo debei odoosolo sabolo oso

odoo su kakawa poogoo tekepo poloso silee ogoloso, diayo Lodee Yesu mapoo tei telagasolo.

Pitaye Tabita tekepo moodoo

³⁶ Esino Yopa mi mapoo tei too sobo badebeiso, o hu Tabita (o hu hee Guliki toso hedi Dokas). Yayoo odoosolo abo pidimo silone, emegei bi mauwe odoosolo sabolo dia pidimo siliso. ³⁷ Esino Pita Lida mi mapoo osee badoboome, Tabita paiye tolosolo taso. Esemelo o odoosolo o su howo sawudoloso moso egi doko tegei ma kulodu debei pooba goopoogoo mapoo magooso. ³⁸ Esino Lida mi egee Yopa mi maga haga hoogoo. Esemelo tei telaga odoosolo Yopa mi mapoo debei odoosolo Pita Lida mi mapoo badoso doloso odoosolo bakadio oso Pita takalame diye diso. Esemelo diayo Pita sibilame egeesee takaso, "Pita, no ibada mi mapoo saga sibe!" diso.

³⁹ Esemelo Pita dibolo diso. Osoloso yo Yopa mi mapoo peledoboome, diayo Pita yo soboso tamelee debei dokodoo pooba mapoo ido palaso. Moso oma kulodu sobo bau susuga pupusugamelee oso, Pita ogoloso yimapoo Tabitaye telega silone dugo dusa eligiso.

⁴⁰ Esino Pitaye sobo bau sabolo, osoloso odoosolo abo sabolo peegoo di doloso, ebiso miyomoo tugusaloso badolone dokodoo takaso. Yayoo takoloso, sobo ta mapoo bidibuguloso yimapoo bolone egeesee takaso, "Tabita, no teebee," diso. Esemelo Tabita howo puo ogoloso, Pita ogoloso hogabiaso. ⁴¹ Esemelo Pitaye yo pidilone, o dee mapoo tolosolo tebidiso. Osoloso tei telaga odoosolo sobo bau sabolo, osoloso odoosolo abo sabolo gilimadoloso, Tabita tekepo poloso badebei dimapoo eligiso. ⁴² Esemelo Yopa mi mapoo debei odoosolo abo goo hagee duloso, Lodee mapoo tei telagasolo. ⁴³ Esemelo Pitaye Yopa mi mapoo beame susuga badolone, gala kolo sabolo tou teli odoosolo Saimonobolo o mosopoo badebeiso.

10

Godeeye Yu dele poogoo odoosolo Koneliyas mapoo to taka goo

¹ Kasalia mi mapoo Loum ha teli odoosolo mooloogoodoo meleeso. Mooloogoodoo hagee Itali mi toowa eyo mooloogoodoo oso. Esino Koneliyas mooloogoodoo egee gibadiliso. ² Odoosolo Koneliyas hagee Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso. Osoloso Koneliyas yiboloso osoloso o moso kulodu debei odoosolo susuga oso Godee mapoo mesiliso. Osoloso yayoo bi mauwe odoosolo mapoo biso pidilone, beame susuga ma kulodu Godee mapoo takolone badebeiso. ³ Osoloso beame hee habe mapoo Godeeye Koneliyaseeyo howo opusomo doloso, yayoo Godeeyo momaiye tei

egeiso. Osoloso momaiye oso sibilesa yimapoo egeese takaso, "Koneliyas!"

⁴ Esem e Koneliyaseeye Godeeye momaiye mapoo ebia sabolo bolone egeese takaso, "Wiligi odoo, nayo ogoo goomogolo?" diso.

Esem e Godeeye momaiye oso yimapoo egeese takaso, "Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odoo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso. ⁵ Esiga nayo epedee odoo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. ⁶ Yo gala kolo sabolo tou teli odoo Saimonobolo o mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso," diso.

⁷ Osoloso Godeeye momaiye oso yibolo to kemeleso dime, o tou teli odoo bakadio sabolo, osoloso ha teli odoo hee Godee mapoo tei teli odoo sabolo gilimadooso. Hateli odoo hagee Koneliyas pidili. ⁸ Osoloso Koneliyaseeye Godeeye momaiye oso yimapoo taka goo ee dimapoo takoloso see diba Yopa mi mapoo diadee diso.

Pitaye howo opusomo di goo

⁹ Esem e diba Yopa mi mapoo dulone eli domopoo tiesaso. Osoloso mi hadobume dulone, osoko oo domo toboome, Yopa mi koola mapoo peledabalame dimeleeso. Osoloso beame omapoo Pitaye Godee mapoo takalame moso omu ma dokodoo palaso.

¹⁰ Esem e yo dokodoo takolone badoboome, hodiaso. Esem e odoo abo oso o nei simolome, Godeeye o howo opusomo diso.

¹¹ Esem e yayo egeino, kei mi yamagoloso molome egeiso. Esem e kei ma dokodoo dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso o mudugiyopaga mi mapoo kukoosoo molome egeiso. ¹² Dugo ee ma kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, osoloso só egeiso.

¹³ Esem e kei ma dokodoo toso yimapoo egeese takaso, "Pita, no gala susuga hagee ma kulodu nayo abo woloso ne," diso.

¹⁴ Esino Pitaye nei egeese takaso, "Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalame," diso.

¹⁵ Esem e toso see nei egeese takaso, "Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee," diso.

¹⁶ Godeeye Pita mapoo gala susuga nalai tekepo doloso taka goo ee bakadio hedebe di takoloso dugo masi ee see kei ma dokodoo topeleso osugoboooso.

¹⁷ Esem e Pitaye o howo opusomo doloso egei goo eyo bei ee goolone badoboome, Koneliyaseeye diye di odoo oso sibilesa, Saimonowo moso beelele osulu miyopoo

tobudulone bameleeso. ¹⁸ Osoloso diayo egeese takaso, "Odoos hee Saimon Pita yo moso kulodu badolo?" diso.

¹⁹ Esino Pita yayo egei goo ee eyo bei goolone osee badoboome, Dio Tei oso yimapoo egeese takaso, "Pita, odoo bakadio hedebe di oso no esigamoloso. ²⁰ Esiga no toboloso miyomoo meilesa dibolo di, bei ayo diba no hamapoo esiamo sibe," diso.

²¹ Esem e Pitaye miyomoo meilesa dimapoo egeese takaso, "Niyo odoo egee esigamo silesibo odoo ee aso. Esiga niba hamapoo ogoo talame ka sibadeeye?" diso.

²² Esem e diayo Pita mapoo nei egeese takaso, "Ibada wiligi odoo taba Koneliyas Loum ha teli odoo gibadili odoo oso iba diye diso. Koneliyas yo Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso, osoloso yo Godee mapoo mesiliso. Osoloso Yu odoo susuga oso yo tekepo deliso. Esiga Godeeye momaiye oso sibilesa Koneliyas mapoo takolone, Pita nayo Koneliyas mapoo Godeeye to takee, diso. Esiga iyo no Koneliyas mapoo ido dilame ka simi," diso. ²³ Osoloso diayo goo hagee taka koodobuloso, Pitaye diba o mosopoo gesi hedebe omapoo tilame ido palaso.

Osoloso diba omapoo tiesaloso, mi beeamome Koneliyaseeye diye di odoo sabolo, tei telaga odoo abo Yopa mi mapoo debeli odoo sabolo Pita idoloso Yopa mi maga Kasalia mi mapoo diadeeso.

Pitaye Koneliyaseeye moso kulodu Yu dele poogoo odoo dimapoo Godeeye to taka

²⁴ Diayo dileso eli domopoo tiesaloso beame hee oso Kasalia mi mapoo dileso peledabaso. Koneliyas yo beame omapoo bolone, o soosoo susuga sabolo, o odoo susuga sabolo, gilimadoloso balaga meleeso. ²⁵ Esem e Pitaye Koneliyaseeye moso kulodu gasibume, Koneliyaseeye Pitayo homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso yimapoo goomogalame balaboo tiaso. ²⁶ Esino Pitaye Koneliyaseeye dee mapoo toloso yo tobudulone egeese takaso, "No teebee, nayo a toowa doloso amapoo na gauwe. Bei, a mosoowe odoo," diso.

²⁷ Osoloso Pita dio Koneliyas dio to komo moso kulodu gadulone egeino, odoo bei mooloogoodoo egeiso. ²⁸ Esem e Pitaye Yu dele poogoo oso mooloogoodoloso debei ogoloso dimapoo egeese takaso, "Niba Yu odoowo tei gooleedooso. Esiga Yu odoo oso Yu dele poogoo sabolo hedebe doloso goo tomo silei tei. Osoloso Yu odoo oso Yu dele poogoo odoo dibada moso kulodu palai tei deliso. Esino Godeeye mo howo opusomo doloso amapoo egeese eligiso,

'Yu odoo ibolo osoloso Yu dele poogoo nibolo Godeeyo howo woola hedebe.' Esiga ayo Yu dele poogoo odoo maga Godeeyo howo woola odoo hee tokenee dee takalai koo tobuo. ²⁹ Esiga niyo a ime, ayo nimapoo sibilei gowoole. Esiga niyo a hamapoo sibe dee taka goo eyo bei amapoo takee," diso.

³⁰ Esem Koneliyaseeye yimapoo nei egeesee takaso, "A beame bakadio hedebe di poogoloso beame hee habe mapoo moso kulodu dokodoo takolone badebeiso. Esem haga booloogelega, odoo hee dugo heliye hohodi kaloso mo mudugiyopoo sibilesi tobudume egeiso. ³¹ Esem yayo amapoo egeesee takaso, 'Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odoo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso. ³² Esiga nayo epedee odoo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. Yo gala kolo sabolo tou teli odoo Saimonowo mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso,' diso. ³³ Esem beame omapoo ayo odoo abo oso no hamapoo ido sibilame diye diso. Osoloso nayo hamapoo simi ogoloso a goomogo. Esiga iba hamapoo Godeeyo mudugiyopoo sibilesi mooloogoodoo hagee, to susuga Godeeye namapoo tenee goo ee imapoo takee dee taka, goo ee dulame ka sibadee," diso.

³⁴ Esem Pitaye to taka bei mooloogoolone egeesee takaso, "A epedee gooleedoso, Godeeye egei maga odoo susuga ma kulodu odoo heeso, odoo hee dagadi molo koo ogoso. ³⁵ Osoloso mi toowa hamapoo mi opusomo opusomo di ma kulodu edebeeyo Godeeye goomoga goo tomo silone, Godee mapoo mesimo silesibili odoo mapoo Godeeye goomegeliso. ³⁶ Esiga niba Godeeye Isalael odoo dimapoo to tekepo tenee goo ee niba duso. To tekepo ee hagooso, Yesu Kelisoye odoo susuga ma kulodu wiligi odoo toowa taba doloso badoso. Esiga Yesu Keliso maga Godeebolo hedebe doloso mesiloso badeli goo ee imapoo teneeso. ³⁷ Osoloso Yonee odoo howomoo howo sawwidili oso to takolone, odoo susuga dibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sawwidige, dee takoloso koodobume, Gelili maga bei mooloogooloso Yudiya mi toowa mapoo peledaba goo ee, niba olo gooleedooso. ³⁸ Osoloso Godeeye Yesu Nasalet odoo hesialoso yimapoo Dio Tei sabolo osoloso kitulugu sabolo tenee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye beame susuga yo pidilone yibolo badolone, yayo Yu odoowo mi susuga mapoo silone, tekepo goo susuga moodoogamo sileeso. Osoloso Saiten oso gibadili odoo susuga ee tekepo moodoogamo sileeso.

³⁹ Esiga diye di odoo, iba Yesuye Yolusalem mapoo osoloso Yu odoowo mi abo mapoo goo susuga hagee tomo silee, iyo egeiso. Osoloso Yolusalem mapoo debeli odoo oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso woolooma, iyo egeiso. ⁴⁰⁻⁴¹ Esino beame bakadio poogoloso see beame hee mapoo Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Osoloso Yesu yo ta maga hogabuloso silone odoo susuga mapoo peledoboo dele. Esino hedebe Godeeye daga hoogoo iba hesialoso diye di odoo imapoo Yesuye ta maga hogabuloso peledoboo demeleso. Esem yayo hogabuloso silee ogoloso, iyo yibolo silesibulone, wo sabolo howo sabolo nolone silesibiso. ⁴² Esiga Yesuye imapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, 'Niyo odoo susuga mapoo Godeeyo to tekepo takomo silesibe diso. Osoloso Godeeye Yesu ayo odoo susuga wedia sabolo, osoloso mi toowa hamapoo hagee do sabolo, goo meedileiso,' diso. ⁴³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo susuga oso goo hamapoo tei takoo diso. Edebeeyo Yesu mapoo tei toga, Godeeye Yesu maga o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso," diso.

Dio Tei oso Yu dele poogoo odoo dimapoo daga meledaba goo

⁴⁴ Pita to osee takomolome, Dio Tei oso meileso Pitaye to takomolome dulugamelee odoo mapoo meledabaso. ⁴⁵⁻⁴⁶ Esem Dio Tei oso kitulugu maga diayo to opusomo opusomo di ee keselone Godeeyo hu dokodoo poudooso. Esem Yu odoo tei telaga Pitabolo sibadee oso goo hagee ogoloso dia howoogadooso. Bei, Godeeye Dio Tei Yu dele poogoo odoo sabolo dimapoo teneeso.

Esem Pitaye dimapoo egeesee takaso, ⁴⁷ "Bei, Godeeye Dio Tei imapoo tenee egee egeesi masi dimapoo ka teneeso. Esiga diayo howomoo howo sawwidilei edebeeyo hamaga takalaime," diso. ⁴⁸ Esem Pitaye see egeesee takaso, "Niyo Yesu Keliso mapoo tei too goo ee eligilame, niba howomoo howo sawwidige," diso. Osoloso diba howomoo howo sawwidigaloso, diayo Pita beame abo mapoo dibolo hodobo badoboso dilame goomogaso. Esem Pitaye Yopa mapoo tei telaga odoo sabolo omapoo debeiso.

11

Pitaye Yu dele poogoo dia goo Yolusalem mapoo taka

¹ Diye di odoo sabolo, tei telaga odoo Yudiya mapoo debeli sabolo, oso Yu dele poogoo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duso. ² Esiga Pitaye Yu dele poogoo odoo sabolo badoboso, see Yolusalem mi

mapoo wedi sibume, Yu odoos tei telaga odoos oso toso kitulugu sabolo yimapoo dia takolone egeesee takaso, ³ “Bei kasee maga no Yu dele poogoo dia mosopoo dileso dibolo badolone wo ka nameleeyo? Goo egee tekeponee,” diso.

⁴ Esem Pitaye goo susuga eyo bei medee dimapoo takolone bei mooloogolone egeesee takaso, ⁵⁻⁶ “A Yopa mi mapoo badolone dokodoo takolone badoboome, Godeeye mo howo opusomo diso. Goo egeesi ma kulodu egeino, dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso kei ma dokodooga holomo sibumolome egeiso. Bi oso holomo sibumolome, ayo koola mapoo tobudulone egeino, dugo masi eyo kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, gala seebee sabolo, osoloso só egeiso. ⁷ Esem beame omapoo kei ma dokodooga toso amapoo egeesee takaso, ‘Pita nayo gala susuga hagee ma kulodu abo woloso ne,’ diso.

⁸ Esem ayo yimapoo nei egeesee takaso, ‘Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalai,’ diso.

⁹ Esem toso see nei egeesee taka, ‘Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee,’ diso. ¹⁰ Goo hagooso peledaba bakadio hedebe doloso see kei ma dokodoo peleso osugoboooso.

¹¹ Esem haga booloogelega odoos baka-dio hedebe di oso Kasalia mi maga a agalame diye di odoos oso ayo tieli moso mapoo sibiles peledabaso. ¹² Egeesee ma kulodu Dio Tei oso a Kasalia mi mapoo dibolo dilei na ebi, dee takaso. Esem tei telaga odoos 6 hamapoo bu-luma hagee molo oso abolo diso. Osoloso iba dileso Koneliyaseeyo moso kulodu hodobo paladeeso. ¹³ Esem Koneliyaseeye Godeeyo momaiye oso moso kulodu peledoboome egei goo ee imapoo oposusoo. Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takabu, ‘Nayo odoos abo Yopa mi mapoo diadee dee takee. Diayo dileso Yopa mi mapoo Saimon Pita, a Koneliyas namapoo ido sibenabu. ¹⁴ Pita, ayo namapoo sibiles nobolo, osoloso nee moso kulodu debeli odoos mapoo Godee maga gie badeli teli goo ee takalaiso,’ dee takeme duso.

¹⁵ Esem ayo dimapoo dileso to tekepo takalame bei mooloogooome, Dio Tei daga Pentikos beame mapoo imapoo meledaba egeesi masi oso dimapoo meledabaso. ¹⁶ Esem ayo Lodeeye to taka hagee gooleebuguso, yayo egeesee takaso, ‘Yoneeye niba howodeeso sauwidiso, esino niba hamamee Godeeyo Dio Tei oso sibiles

nimapoo kitulugu tenelaiso,’ diso. ¹⁷ Esem iyo daga Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye Dio Tei imapoo teneeso. Egeesi masi diayo Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye dimapoo Dio Tei ka tenee. Esiga ayo Godeeyo goo ee hamaga takalaima,” diso.

¹⁸ Esino Yu odoos tei telaga oso Pitaye to taka duloso diayo kamanamelee omapoo poogoo. Esem diayo Godeeyo hu dokodoo poudolone egeesee takaso, “Godeeye Yu dele poogoo odoos mapoo osulu yamagooso, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga tobolosogie badeli talame,” diso.

Yu dele poogoo Antiyoka mi mapoo debeli odoos oso Lodee Yesu mapoo tei too goo

¹⁹ Sitiben woolooma beame omapoo tei tele poogoo odoos oso tei telaga odoos mapoo dala teneli goo oso toowa moodoome, tei telaga odoos susuga Yolusalem mi maga mi opusomo opusomo di mapoo kukulo diadeeso. Diayo kukulo dulone odoos abo oso mi eli sage Ponisia mi toowa mapoo kukulo diadeeso. Osoloso odoos abo Saiples mi te mapoo kukulo diadeeso. Osoloso odoos abo Antiyoka mi mapoo kukulo diadeeso. Osoloso diba mi omapoo kukulo dileso dobolone, to tekepo Yesu Kelisowo goo hedebe Yu odoos dimapoo takomo silesibiso. ²⁰ Esino Yolusalem maga kukulo diadee odoos ee ma kulodu Kulene odoos abo sabolo, Saiples odoos abo sabolo, Antiyoka mi mapoo sibiles, Yu dele poogoo odoos dimapoo Lodee Yesuwo goo takomo silesibiso. ²¹ Godeeyo kitulugu dimapoo molone, Yu dele poogoo odoos oso dibada to mapoo tei tolos, dibada goo tokenee maga miligi pialoso Lodee Yesu mapoo bidiga dabaso.

²² Esem tei telaga odoos Yolusalem mapoo debeli odoos oso Yu dele poogoo odoos oso tei too goo ee duloso, Antiyoka mi mapoo Banabasi diye diso. ²³⁻²⁴ Esiga Banabasi odoos tekepo doloso badebeiso, yo tei too kibiya Dio Tei oso kitulugu tolos badebeiso. Osoloso yo Antiyoka mi mapoo dileso badoboome, odoos susuga Godeeye pidi ogoloso, yo dia goomogaso. Esem diba Lodee Yesu mapoo hedebe doloso dobolone, tei too kibuloso badalame, yayo dimapoo kokodo takaso. Esem Banabasiye to takomo silee diayo duloso to omapoo tei teme, tei too odoos bei moodooso.

²⁵ Esem Banabasi Talesas mi mapoo Solo esiamo diso. ²⁶ Yayo Solo ogoloso see Antiyoka mi mapoo ido simiso. Osoloso dugo hedebe ma kulodu obakadio tei telaga odoos sabolo badolone, Godeeyo goo eligimeleeso. Esiga Antiyoka mi mapoo odoos susuga oso daga malalo takolone tei telaga odoos ee Kelisowo odoos deliso.

²⁷ Esem Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi omapoo osee doboome, Godeeyo to tosili odoo abo oso Yolusalem mi maga mi hamapoo sibadeeso. ²⁸ Esiga dima kulodu odoo hee, o hu Agabus, yayo dibolo sileeso. Esiga yabo Dio Tei oso kitulugu maga egeesee takaso, "Mi susuga mapoo dala goo oso siboga, nei nali bi mauwe pagalaiso," diso. (Esiga daga hoogoo goo ha-gooso Sisa Kolodiyaseeye Loum mi toowa wiligi doloso badebei beame omapoo hodia goo toowa hageesi oso peledabaso.) ²⁹ Esem Antiyoka mi mapoo debeli tei telaga odoo oso emegei Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo ee pidilame molee mooloogooso. Egeesee ma kulodu bi bei odoo oso molee toowaso pidiso. Osoloso bi pepooko melee odoo oso molee pepookoso pidiso. ³⁰ Osoloso diayo molee ee toloso Banabasi dio Solo dio dimapoo teneeso. Esem diayo Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi odoo tebisa mapoo todiso.

12

Helodeeye tei telaga odoo dimapoo dala tenee goo

¹ Beame omapoo Yu odoowo wiligi odoo taba Helodee Agalipaye tei telaga odoo abo toloso dimapoo dala tonolone badebeiso. ² Egeeseelone yayo diye di odoo hee Yoneeyo emei Yemes toloso odoo mapoo tenelone, kaiya sage oso wooloome diso. Esem diayo Yemes woolomaso. ³ Esem Yu odoo oso goo hagee ogoloso goomogolone tekepo dee takeme, Helodeeye odoo mapoo Pita onosee wooloomalame te doloso takeme, diayo Pita tooso. Goo moodoo hagee Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nali beame mapoo ka moodoo. ⁴ Helodeeye goomogaso, Godeeye gababia wo nali beame ee daga dilesos, odoo howo woola mapoo goo meediloso ka wooloomalame, Pita yo epedee neliga moso mapoo toosooso. Osoloso o ha teli odoo 16 glimadoloso diayo Pita medee gibadebee, diso.

⁵ Esino Pita yo neliga moso ma kulodu badoboome, tei telaga odoo oso yo Godee mapoo takolone debeiso.

⁶ Helodeeye Pita neliga moso tegei ma kuloduga peegoo tamagoloso, odoo susuga eyo howo woola goo meedilei beame godigi molome gesi omapoo, ha teli odoo bakadio oso Pita gitilone, Pitayo dee hodio sabolo, ha teli odoo eyo dee hodio sabolo, ki ti oso tialogoo, osoloso ha teli odoo hee eyo dee sabolo, Pitayo dee sabolo, ki ti oso tialogoo doloso tiesaso. Osoloso ha teli odoo abo oso osulu miyopoo gidebeiso. ⁷ Esem epedee omapoo Godeeyo momaiye oso Pita mapoo sibilesos peledabaso. Esem

gadeebugu oso neliga moso eyo kulodu gadee magoo meleeso. Osoloso Godeeyo momaiye oso Pita tidilone egeesee takaso, "Pita, no saga teebee," diso. Esem ki ti oso o dee sabolo ha teli odoo dibada dee sabolo tiegisamelee eyo mosoowe pidiga poogooso.

⁸ Esem Godeeyo momaiye oso Pita mapoo egeesee takaso, "No toboloso nee dugo kolaiyoga gidili ee boolooma doloso nee homo mapoo kali bi ke," diso. Esem Pitaye bi egee kalagaso. Osoloso momaiye oso Pita mapoo see egeesee takaso, "Nee dugo sage tobuduga keeso abolo sibe," diso. ⁹ Esem Pitaye Godeeyo momaiye sabolo neliga moso tegei debi gooboo-goo ma kuloduga peegoo dulone, Pitaye goo hagee ogoloso gooleeso, Godeeye o howo opusomo doloso goo hagee ka ogo diso. ¹⁰ Diayo egeeseelone, Godeeyo momaiye sabolo osulu gidebili odoo bakadio oso gidoboome, diba galagadiso. Esino diayo diba egele. Osoloso diba see ki biso moodoo osulu oso kisi hamameedee omapoo dilesos tebisa molome, osulu egee eyo mosoowe yamagooso. Esem diba neliga moso ma kuloduga peegoo galagadileso dumolome, Godeeyo momaiye omapoo osugoboooso.

¹¹ Esem hamamee Pitaye goo omapoo ogoloso gooleedoloso eyo nediliyo egeesee takaso, "O, goo hagee teidoo diso. Esiga a epedee gooleedoso, Godeeye o momaiye ee amapoo sibe diso, yayo a Helodeeye dee maga idoloso peegoo peledabalame. Esiga epedee Helodeeye Yu odoowo mudugiy-opoo a wooloomalame," diso.

¹² Esem yayo egeesee goolee sabolo Yonee Makayo owee Meliyo mosopoo dilesos palaso. Moso egee ma kulodu odoo susuga oso mooloogooloso dobolone dokodoo takemeleeso. ¹³ Esem Pitaye dilesos osulu mapoo kalamadime, moso ee ma kulodu tou teli sobo obu, o hu Loda, yayo osulu mapoo odoo agayo kalamadia beleso agalame diso. ¹⁴ Yayo osulu yilame dulone duno, Pitayo to duloso gooleedoloso dia goomogolone, osulu yilega see moso kulodu gasibilesos, odoo susuga mapoo egeesee takaso, "Pita osulu miyopoo tobudo!" diso.

¹⁵ Esino odoo susuga oso to ee duloso nei yimapoo egeesee takaso, "No boobadolone ka takoo," diso. Esino yayo goo egee taka koodobilega osee takemeleeso. Esem diayo egeesee takaso, "Egee Pitane, esino egee Godeeyo momaiye Pita yo bali oso malaiso," diso.

¹⁶ Pita yo peegoo osee tobudulone osulu mapoo osee kalamadimeleeso. Esem odoo susuga sibilesos, osulu yimagoloso egeino, Pita ogoloso dia howoogadooso. ¹⁷ Esem

Pitaye diba to kesamelee koodobilame deeso wabisaso. Osoloso Godeeye yo neliga moso maga idoloso peegoo di goo ee dimapoo oposususo. Osoloso yayo see egeesee takaso, “Tei telaga odoowo wiligi odo o taba Yemes sabolo, tei telaga odo o abo sabolo mapoo goo hagee takee,” diso. Esemé Pitaye to hagee takoloso see mi hee mapoo diso.

¹⁸ Gesikolodee mapoo ha teli odo o Pita gidebei oso Pita mauwe molo ogoloso goo dia tiadolone ebigaso. ¹⁹ Esemé Helodeeye o odo o sabolo Pita dia esiaso. Esino diayo Pita egele poogoomé, see wedige dileso, Pita gidebei odo o mapoo woosaso. Esemé yayo odo o abo mapoo takolone Pita gidebei odo o ee piligi diso. Goo oso dileso koodobume, Helodeeye Yudiya mi poogoloso see Kasalia mi mapoo badalame diso.

Helodee Agalipaye ta

²⁰ Esino Helodee yayo Kasalia mi mapoo badolone, Taya mosobia odo o sabolo, osoloso Saidon mosobia odo o sabolo, mapoo dia konomolone badebeiso. Esemé Taya mosobia odo o sabolo, Saidon mosobia odo o sabolo, mesiloso badalame Helodee sabolo to meilame, Helodee mapoo diso. Bei, diba Helodeeye mi toowa mapoo nei nali ka teli. Bei, Helodeeye dimapoo kamana sabolo osee badoga, diayo nei talai hamaga takeeyaga, Helodeebolo to meilame sibadeeso. Osoloso diayo sibilesa Helodeeye moso gibadili odo o, o hu Balasto, sabolo emegei diso. Yo dibolo to-boloso dibada goo ee Helodee sabolo to tekepo ka moodoolame.

²¹ Esemé Helodeeye dibolo to meilame beeamé magooso. Osoloso beeamé omapoo Helodeeye dibolo to meilame, yayo wiligi odo o taba oso kali dugo tekepo kaloso, wiligi odo o taba oso badeli debi mapoo biaso. Osoloso yayo badolone odo o susuga mapoo to takaso. ²² Yayo to taka koodobume, odo o susuga oso goomogolone to neligidi takolone, diso dimapoo egeesee takaso, “Odo o hagee Godeeye to kei masi keliso, yo edebeeyo to kei masi koo keli!” diso. ²³ Esino goo hamaga Helodeeye Godeeye hu dokodoo poudile. Hedebe o hu ee dokodoo poudooso. Esemé Godeeye momaiye oso yimapoo paiye saga teneeso. Esemé seeso o su nadoloso taso.

²⁴ Esino tei telaga odo o oso Godeeye to mi susuga mapoo takomo dime, odo o susuga oso to ee duloso to mapoo tei teme, tei telaga odo o bei moodooso.

²⁵ Esemé Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi mapoo tei telaga odo o oso molee mooloogoo ee tosibilesa, Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi odo o tebisa

dimapoo teneloso, see Antiyoka mi mapoo wedi dulone diayo Yonee Maka ido diso.

13

Banabasi dio Solo dio diye di goo

¹ Antiyoka mi mapoo tei telaga odo o oso mooloogoodoloso, debei ma kulodu Godeeye to tosili odo o sabolo Godeeye goo ee eligili odo o ee dibada hu hagooso: Banabasi, osoloso Simiyono (o hu hee Nigele), osoloso Kulene odo o Lukiyas, osoloso Manayen (wiligi odo o taba Helodee dio hodobo kauwa), osoloso Solo. ² Diba nei teyuloso, Godeeye hu dokodoo poudolone doboome, Dio Tei oso dimapoo egeesee takaso, “Banabasi dio Solo dio idoloso tou ayo hesia ee talame diba diye dee takee,” diso. ³ Esemé diayo nei teyuloso dobolone, Godee mapoo takemelee koodobuloso, Banabasi dio Solo dio mapoo dibada deeso sigeso. Bei, diayo Godeeye kitulugu toloso o tou talame. Osoloso diba Godeeye tou talame diye diso.

Banabasi dio Solo dio Saiples mi te mapoo diye di goo

⁴⁻⁵ Banabasi dio Solo dio Dio Tei oso diye dee takeme, Selukia mi amaga du toowa toloso Saiples mi te mapoo dulone, diba pidili odo o Yonee Maka idoloso diso. Diba sibilesa Saiples mi te mapoo mi hee eyo hu Salami mi mapoo du oluguso. Osoloso diayo mi omapoo dobolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso Godeeye to takoo demeleeso.

⁶⁻⁸ Osoloso mi te omapoo osee silesibulone, mi hee Papos mapoo dileso peled-abaso. Diba mi omapoo egeino, Yu odo o hee googoo sabolo badoboome egeiso. O hu Bale-Yesu (o hu hee Guliki dia toso hedi Elimas). Yayo mi omapoo gamenee goo eligili odo o badebeiso. Mi te eyo wiligi odo o taba Selegiyas Polus eyo odo o. Mi te eyo wiligi odo o taba yo goo goolee medee tekepo. Esiga yayo Godeeye to dulame goomogolone, Banabasi dio Solo dio ime simiso. Esino googoo gooleedoo odo o Elimas yayo gowolone, wiligi odo o taba oso Godeeye to duloso, Yesu mapoo tei talai goomegele. Esemé yayo Banabasi dio Solo dio Godeeye to takeyaga gowolone hamaga takaso. ⁹ Esino beeamé omapoo Solo, o hu hee Polo, Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, googoo gooleedoo odo o Elimas yimapoo howo hooda tulugu bolone ¹⁰ egeesee takaso, “No Saiteneeyo owolo! Nayo goo tekepo susuga mapoo hateliso. Nayo beeamé susuga ma kulodu odo o susuga mapoo wulo kukuliso. Esiga bei kasee maga nayo Godeeye goo tekepo ee see nayo mudu opusomo doloso odo o susuga mapoo ogo o talame ka kukumalala? ¹¹ Esiga epedee Godeeye no dala

tenelaiso. Epedee no howo bakadio siloso molone, beeamo abo ma kulodu bi susuga agalaime," diso. Esemee beeamo omapoo neliga oso o howo mapoo gidiseme, o howo siso. Esemee yo odoo heeso eli eligilame odoo esiamo sileeso. ¹² Esemee wiligi odoo taba oso Elimas mapoo goo moodoo ee ogoloso, yayo Lodee Yesu mapoo tei tooso. Bei, yayo Polo dio Banabasi dio Lodee Yesuwo goo kitulugu sabolo eligi ogoloso howoodooso.

Poloye Pisidia mi Antiyoka mapoo Godeeyo to taka

¹³ Osoloso Polo sabolo, odoo yibolo sibadee sabolo, Papos mi maga du toowa toloso abei toowa daloso see Pampilia mi toowa mapoo sibiles peledabaso. Mi toowa ma kulodu mi hu Pelega mapoo dibada du oluguso. Esemee beeamo omapoo Yonee Maka diba poogoloso see Yolusalem mapoo wedi diso. ¹⁴ Osoloso Polo dio Banabasi dio Pelega mi maga see mili Pisidia mi Antiyoka mapoo diles peledabaso. Diba omapoo dileso dobolone, Yu odoowo hasali beeamo omapoo, diba howo gisilame, Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu peleso bulumaso. ¹⁵ Esemee howo gisili moso wiligi odoo tebisa oso Moseseeye eligi goo hogugu sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso hogugu goo sabolo, odoo susuga mapoo hesigaso. Osoloso see Polo dio Banabasi dio mapoo egeesee takaso, "Emegei, niyo imapoo pidi to takalai mologa, takee," diso.

¹⁶ Osoloso Polo toboloso diayo to kesamelee ee koodobilame o deeso wabisulone egeesee takaso, "Emegei, Isalael odoo sabolo, Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoo sabolo, niba mo to hagee dui! ¹⁷ Isalael odoo ibada Godeeye ibada amawe dio hesiaso. Osoloso diba Isipi mi mapoo doboome, Godeeye diba medee gibadebeiso. Esemee Isalael odoo oso bei moodooso. Esemee Godeeye kitulugu sabolo Isipi mi maga diba gilamadoloso peegoo diso. ¹⁸ Osoloso diba dugo 40 ma kulodu miwe poogoo mapoo silesibulone, Godee mapoo diayo gowooloso yimaga miligi pilaloso silesibiso, esino Godeeye diba pegele. ¹⁹ Esemee Godeeye Keinen mi ma kulodu to opusomo opusomo di kesali 7 mosobia odoo susuga peegoo hasiso buguloso, dibada mi peedee buguloso, see o odoo Isalael odoo imapoo teneeso.

²⁰⁻²¹ Esemee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo dobooso see mi hagee talame sibadee, dugo 450 poogooso. Osoloso ibada amawe dio oso omapoo osee doboome, Godeeye goo meedili odoo hesiaso, diba gibadalame. Esino hamamee Godeeyo to tosili odoo Samiyoloye badebei beeamo omapoo Isalael odoo see goomogaso, diba

gibadalai wiligi odoo taba talame. Esemee Godeeye Beniyamen eyo bala ma kulodu odoo hee Kiseeyo owolo Solo wiligi odoo tabalame hesiaso. Esemee Soloye dugo 40 ma kulodu Isalael odoowo wiligi odoo toboloso badebeiso. ²² Esemee Godeeye Solo gowoolone peegoo poogooso. Osoloso see Yesiyo owolo Deibidiye dibada wiligi odoo tabalame hesiaso. Esemee Godeeye Deibidiyo goo maga egeesee takaso, 'Ayo Yesiyo owolo Deibidi mapoo ogoloso goomogoso. Bei, yayo ayo goomoga goo susuga ee talaiso.'

²³ Esiga Godeeye daga hoogoo to takoloso magolone egeesee takaso, 'Deibidiyo amawe dima kuloduga Isalael odoo dibada gie badeli pidili odoo sibileiso.' Esiga odoo ee olo simiso. Yo Yesu. ²⁴ Esino Yesu sibilega molome, daga Yoneeye sibiles Isalael odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo silone egeesee takaso, 'Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sawuwidge,' diso. ²⁵ Osoloso Yoneeye o tou hoo pagalame dulone egeesee takomo sileeso, 'Niyo a odoo ogu deliyo? Godeeye hesia Keliso asonee. Esino yo ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. Esiga a tekeponee, o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tigamagalai,' diso."

²⁶ Poloye see egeesee takaso, "Emegei, Eibalaham eyo amawe dio (Yu odoo) nibolo, osoloso Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoo, niba mo to dui! Gie badeli pidili goo hamaga to ee imapoo teneeso. ²⁷⁻²⁸ Esino Yolusalem mi mapoo debeli Yu odoo sabolo, dia wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu yo kibiya hoodo egele. Esiga diayo Yesu yo wooloomalame goomogaso. Osoloso diayo goo mauwe diles Paillet mapoo Yesu wooloomeye doloso tiasooso. Diayo goo hagee tomo silee ee Godeeyo to tosili odoo oso daga hogugu sabolo tebiso. O, esiga goolee, Yu odoowo hasali beeamo susuga mapoo wiligi odoo tebisa oso, Yu odoowo howo gisili moso kulodu to hogugu ee hesigeliso. Esino diayo goo eyo bei kibiya gooleedele. ²⁹ Esiga Godeeyo to tosili odoo oso Yesuwo goo mapoo taka goo susuga oso diles hosuduloso, diayo Yesu yo homo bulubo magoo dokodooga tomeileso wulu ma kulodu magooso. ³⁰ Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso hamamee beeamo bei ee ma kulodu Yesu yo telega Gelili mi maga Yolusalem mi mapoo yibolo sibadee odoo dimapoo o su eligimo sileeso. Osoloso odoo egee bia oso diayo Yesu ta maga hogabuloso silee ogoloso goo ee, ibada odoo Yu bia odoo mapoo takomo ka siloso.

³²⁻³³ Esiga iyo to tekepo nimapoo tosimiso. Osoloso daga Godeeye ibada amawe dio sabolo to magoo goo oso yayo owolo Yesu ta maga see hogadi eyo goo maga epedee dibada amawe dio imapoo peledabaso. Esiga Sam booka ma kulodu, Sam bakadio mapoo Godeeye Yesuwo goo maga egeesee takoooso, 'No mo holo deeso. Epei ayo no moma deeso.'

³⁴ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Esiga Godeeyo owolo Yesu see talaime. Goo hamaga Godeeye egeesee takaso,

'Ayo daga Deibidi mapoo to magoo sabolo tei pidili goo ee nimapoo tenelaiso,' diso.

³⁵ Osoloso Godeeye Sam hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunuleime,' diso.

³⁶ Esino Godeeyo to hagee Deibidiyo goo takele. Bei, Deibidiye Godeeyo tou susuga tomo siloso hosuduloso taso. Esem e su ee amawe dio midoosoo pee mapoo midoosoo. Osoloso o su omapoo huneso. ³⁷ Esino Yesu o su ee midoo ma kulodu molone hunule. Bei, Godeeye yo ta maga hogadiso.

³⁸⁻³⁹ Esiga emegei, niba iyo to hagee taka medee dui! Bei, Yesuye ta maga nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino Moseseeye eligi goo oso nibada goo tokenee susuga hapalaimo. Esino edebeeyo Yesu mapoo tei toga, yo o goo tokenee susuga hapoloso, Godeeyo howo woola yo tekepo palaiso. ⁴⁰ Esiga niba mo to medee kibiya toloso tei too ma kulodu debee. Niyo mo to medee tele poogoo, Godeeyo to tosili odoo oso taka goo hagooso nimapoo sibileiso. Bei, diayo Godeeyo booka mapoo hageesee hoguguso,

⁴¹ Godeeye egeesee takoooso, 'Niyo de-bei domo omapoo ayo goo toowa moodoolaiso. Esino niyo goo hagee ogoloso tei talaime. Osoloso odoo heeso goo hageeyo bei nimapoo takooga, niyo medee tei talaime. Esiga mo to mapoo manali odoo niba goo hagee ogoloso howoogadalaiso. Esino niba wedileiso,' diso."

⁴² Osoloso Poloye to takoloso koodobume, Polo dio Banabasi dio howo gisili moso maga meiyadaga molome, odoo aboso sibileiso dimapoo egeesee takaso, "Niba see hasali beame heeso niyo to taka goo hagee see medee takalame sibadee!" diso. ⁴³ Gooloogoo oso dileso koodobume, odoo susuga oso dia moso mapoo diadeeso. Esem Yu odoo abo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo oso, Yu odoowo Godee mapoo tei teli odoo abo sabolo, Polo dio Banabasi dio diadaga molome hamamee diadeeso.

Esem Polo dio Banabasi dio dimapoo egeesee takaso, "Niba Godeeye mesilone wulayo pidi ee ma kulodu debee," diso.

⁴⁴ Osoloso hasali beame heeso mosobia odoo susuga oso Godeeyo to Yesuwo goo maga taka ee dulame sibadeeso. ⁴⁵ Esem Yu bia oso odoo gooloogoo toowa ogoloso Polo dio Banabasi dio mapoo dia kooso. Osoloso Poloye Godeeyo to takomolome, di-ayo tehisaloso, Polowo to su maga gamenee goo takoo doloso, diayo Polowo goo maga to tokenee takaso.

⁴⁶ Esino Polo dio Banabasi dio ebilega to nei dimapoo egeesee takaso, "Godeeye to kitulugu sabolo imapoo taka, malalo nimapoo Godeeyo to Yesuwo goo ee takalaiso. Esino niyo gie badeli talai gowoo. Esiga iyo niba poogoloso see Yu dele poogoo odoo mapoo Godeeyo to takomo silesibileiso. ⁴⁷ Bei, Godeeye o to tosili odoo hee maga Isalael odoo imapoo to kitulugu sabolo hageesee takaso,

'Ayo niba Yu dele poogoo odoo dima kulodu gadeebugu masi badalame hesiaso.

Esiga niyo gie badeli goo ee mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga mapoo takomo dilame.'

⁴⁸ Esem Yu dele poogoo odoo oso Poloye to taka duloso goomogolone, Lodeeyo goo taka ee tekepo diso. Osoloso dima kulodu Godeeye gie badalame hesia odoo susuga oso tei tooso.

⁴⁹ Esem mi omapoo odoo susuga oso Godeeyo to ee dulugamo diso. ⁵⁰ Esino Yu odoo oso Polo dio Banabasi dio dimapoo hegia toowa molone, diayo dileso Godee mapoo mesili Yu dele poogoo sobo hu toowa too sabolo, osoloso mosobia eyo wiligi odoo tebisa sabolo, oso kamanalame Polo dia goo ee dimapoo gamenee takaso. Esem diayo Polo dimapoo dala teneloso mi omaga peegoo hasiso bugoso. ⁵¹ Egeeseeme Polo dio Banabasi dio see Ikoniyo mi mapoo dilame dobolone, diayo dio masi eligilone, Godeeye diba poogolone dimapoo dala tenelaiso dolone, dia homo mapoo basago tidadoo Yu odoowo howo woola mapoo taso. ⁵² Esino tei telaga odoo diba Dio Tei oso kitulugu toloso dobolone, dia goomogaso.

14

Polo dio Banabasi dio Ikoniyo mi mapoo debei

¹ Ikoniyo mi mapoo Polo dio Banabasi dio Yu odoowo howo gisili moso mapoo Godeeyo to takalame palaso. Omapoo di-ayo to kitulugu sabolo Yesuwo goo taka duloso, Yu odoo susuga sabolo, osoloso Guliki odoo susuga oso, Lodee mapoo tei tooso. ² Esino Yu odoo abo oso Poloye

Yesuwo goo taka talai gowolone, Yu dele poogoo dimapoo Polowo goo ee gamenee takomo silesibiso, Yu dele poogoo odoo oso tei telaga odoo mapoo kamanalame. ³ Esino ee ma kulodu, Polo dio Banabasi dio Ikoniyoome mapoo beame kolopo sage debeiso. Diba mapoo dobolone ebilega, Godeeye mesilone wulayo pidi eyo goo ee odoo mapoo takolone debeiso. Esem ebeeyo dibada to mapoo tei talame, Lodeeye Polo dio Banabasi dio mapoo goo toowa opusomo opusomo di talame kitulugu teneeso. ⁴ Egeeseeme mosobia ma kulodu odoo abo oso domo pee toowa meleeso. Odoo abo oso diye di odoo Polo dibolo tooboo, osoloso odoo abo oso Yu odoo sabolo tooboo diso. ⁵ Osoloso ee ma kulodu Yu odoo sabolo tebisa, Yu dele poogoo odoo sabolo, osoloso Yu odoo sabolo, osoloso dibada wiligi odoo tebisa sabolo, Polo dimapoo yoso enigaloso wooloomalame to tekepo moodooso. ⁶⁻⁷ Esem Polo dio Banabasi dio to hagee duloso Likaonia mi toowa mapoo kukulo diso. Osoloso omapoo kukulo dilesa dobolone, Listala mi sabolo, osoloso Delebe mi sabolo, osoloso mi pepuso abo sabolo omapoo Yesuwo goo maga to tekepo takomo silesibiso.

Polo dio Banabasi dio see Listala mapoo dilesa debei

⁸ Osoloso Listala mi ee ma kulodu odoo hee oweeye soomagolone homo bidiga magoo sabolo soomagooso. Esiga yo koo sili. ⁹ Esino yo badolone Poloye Godeeyo to takomolome medee dulone badebeiso. Poloye odoo homo bidiga magoo mapoo bolone gooleeso, yayo tei toso, Godeeye yo tekepo palame, diso. ¹⁰ Osoloso Poloye yimapoo to neligidi egeese takaso, "No teebee!" diso. Esem yo toboloso sileeso.

¹¹ Esino odoo mooloogoodoo oso Poloye odoo tekepo moodoo ogoloso to neligidi takolone Likaonia toso egeesee takemeleeso, "Ibada godeeye odoo masi poloso kei ma dokodooga imapoo ka simidoo," diso. ¹² Egeeseelone diayo Banabasi yo dibada gamenee godee toowa Sus hu hediso. Osoloso Polo yo gamenee godee hee Sus o to tosili odoo Helemes hu hediso. Bei, Poloye beame susuga to takomo sileeso. ¹³ Esino mosobia odoo dia godee Sus eyo tei moso ee mosobia beele peegoo eyo tegei meleeso. Esiga Sus godeeyo tei moso wiligi odoo taba oso bulumakau be hu sabolo, palapalawa sabolo, toloso sibilesa beele osulu mapoo maso. Bei, yibolo osoloso mosobia odoo sabolo goomogaso, Polo dio Banabasi dio mapoo goomogolone, be hu woolame. Bei, diayo goolee Polo diba godee bele dolone.

¹⁴ Esino Polo dio Banabasi dio goo hagee duloso diayo gowe goo ee odoo mapoo eligilone dibada dugo tologobuguso. Osoloso odoo ma kulodu hoguo silesibulone to neligidi egeesee takomo silesibiso, ¹⁵ "Emegei, niyo kasee maga goo hageesee imapoo ka moodala? Bei, iba mi odoo, niba egeesi masiso. Esiga iyo nimapoo to tekepo teneeso, niyo gamenee godee ee poogoloso see gie badeli Godee mapoo tei talame. Bei, yayo kei sabolo, osoloso mipoo sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo moodooso. ¹⁶ Osoloso Godeeye daga ebeeyo diso goomoga goo tomo silesibume, ogoloso hamaga takele. ¹⁷ Esino niyo ee ma kulodu doboome, Godeeye yayo sooloo dala goo ee eligilone, kei ma dokodooga howo teneliso, osoloso nei nali bi segei oso tekepo palame pidiliso. Osoloso nimapoo nei nali bi toowa teneloso, see nimapoo goomoga teneliso. Esiga Godeeye eyo nediliyo o goo yiligebugulone goo susuga hagee nimapoo teneliso," diso. ¹⁸ Polo dio Banabasi dio to hagee takeme, mosobia odoo oso bulumakau be hu woloso goomoga dimapoo tenelame seme, Polo diayo hamaga takeme, diba hegi moodooso. Esino dimapoo tenele.

¹⁹ Esino Yu bia odoo abo Pisidia mi Antiyoka maga, osoloso Ikoniyoome maga sibadeeso. Diayo sibilesa mosobia odoo oso kamanalame, Polowo goo maga gamenee takaso. Esem odoo aboso kamanaloso, Polo yo yoso enigaloso, mosobia peegoo gisibado dilesa magooso. Esem diayo Polo yo olo woolooma gooleeso. ²⁰ Esino tei telaga odoo oso Poloye tiamelee mapoo dilesa mooloogoo doloso doboome, Polo yo hogabuloso tabaso. Esem hodobo mosobia ma kulodu wedi sibadeeso. Osoloso beame hee mapoo Polo dio Banabasi dio Delebe mi mapoo diadeeso.

Polo dio Banabasi dio see Silia mi Antiyoka mapoo wedi di

²¹⁻²² Polo dio Banabasi dio see Delebe mi mapoo to tekepo takomo silesibume, odoo susuga oso tei tooso. Osoloso diba see Delebe mi maga see mi abo Listala sabolo, osoloso Ikoniyoome sabolo, osoloso Pisidia mi Antiyoka mapoo tei telaga odoo see tobu Godeeyo to sabolo pidimo silesibilame diso, diayo tei too ma kulodu dobolone kibiya dabalame. Egeeseelone diayo egeesee takomo silesibiso, "Tei toloso badalai goo ee dia kodia. Esiga tei telaga odoo oso dala ma kuloduga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso," diso. ²³ Osoloso Polo dio Banabasi dio oso soses susuga mapoo wiligi odoo tebisalame hesigamo diadeeso. Osoloso nei tyuloso

dobolone, diba Lodeeye dee mapoo magalame dokodoo takeliso. Bei, diba Lodee mapoo tei tooso. ²⁴⁻²⁵ Osoloso diba Pisidia mi maga see Pampilia mi Pelega mapoo sibadeeso. Omapoo Godeeyo to takoloso koodobuloso see Atalia mi mapoo mousou.

²⁶ Osoloso Atalia mi maga du toloso see Silia mi Antiyoka mapoo soowaso. Osoloso mi hamapoo daga tei telaga odoo oso Polo dio Banabasi dio diba toloso, mi abo mapoo Godeeyo to takomo diye dolone egeesee takaso, "Godeeye niba mesilone wulayo pidi," diso. Esem diayo Godeeyo to olo toloso mi abo mapoo dileso siloso tou hosudoome, see wedi sibilesio dibada mi Antiyoka mapoo peledabaso. ²⁷ Osoloso Polo dio Banabasi dio sibilesio Antiyoka mapoo peledoboloso tei telaga odoo susuga gilimadoloso hodobo goologoodooso. Osoloso diayo Godeeyo to toloso mi susuga mapoo takomo silone, diayo goo tomo sileeme, Godeeye diba pidi goo ee odoo mapoo oposususo. Osoloso Godeeye Yu dele poogoo odoo oso tei talai osulu yamagoo goo sabolo oposususo. ²⁸ Osoloso koodobuloso Polo dio Banabasi dio tei telaga odoo sabolo mi omapoo beame kolobo sage debeiso.

15

Yolusalem mapoo Yu dele poogoo odoowo goo maga to mou

¹ Osoloso egeesee ma kulodu, odoo abo oso Yudiya mi maga Antiyoka mi mapoo sibilesio, Yu dele poogoo tei telaga odoo mapoo eligilone egeesee takaso, "Niba Moseseeye imapoo kolo koolai goo eligi, ee dedelega poogooga, niba gie badeli talaima," diso. ² Esem Polo dio Banabasi dio eligi hagee duloso gowolone dibolo toso dia agadigasou. Egeeseeme sosee odoo oso Polo dio Banabasi dio, osoloso tei telaga odoo abo sabolo, toloso Yolusalem mapoo diye diso, diayo dileso diye di odoo sabolo, osoloso Yolusalem sosee eyo wiligi odoo tebisa sabolo, goo hamaga to medee meilame. ³ Diba sosee odoo oso diye deme diadolone, Ponesia mi maga osoloso Samalia mi maga diadeeso. Omapoo diadolone, sosee odoo susuga mapoo Yu dele poogoo odoo oso dibada gamenee godee poogoloso, see Yesu mapoo tei too goo ee oposususo. Esem tei telaga odoo susuga oso goo hagee duloso dia goomogaso. ⁴ Esiga diayo sibilesio Yolusalem mapoo peledoboome, sosee eyo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga oso diba ogoloso dia goomogaso. Esem Polo dio Banabasi dio Godeeye dimaga tou too goo ee oposususo.

⁵ Esino tei telaga odoo abo Pelisi odoo goologoo ma kuloduga tebisaloso egeesee

takaso, "Niyo Yu dele poogoo tei telaga odoo mapoo to kitulugu sabolo takee, 'Diba odoo heeso dibada kolo kooloso Moseseeye eligi goo ee deede, dee takee,' diso.

⁶ Egeeseeme diye di odoo sabolo, sosee wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee eyo bei medee to meilame hodobo mooloo-goodooso. ⁷ Beame sage ma kulodu goo hagee to moumeleso Pitaye toboloso egeesee takaso, "Emegei niba goolee! Daga Godeeye nima kuloduga, ayo Yu dele poogoo odoo mapoo to tekepo takomo dilame, a hesiaso. Esem diayo amaga Godeeyo to duloso tei tooso. ⁸ Esem Godee, odoo sooloo ma kulodu egeli oso Yu dele poogoo odoo oso tei too goo hagee ogoloso, tekepo diso. Bei, yayo goo hagee tei dolone, Dio Tei ee imapoo tenee egeesi masi dimapoo teneeso. ⁹ Esiga Godeeyo howo woola mapoo iba Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo opusomonee. Esiga diayo tei teme, Godeeye dibada goo tokenee hapoloso boobado buguso. ¹⁰ Niyo Yu dele poogoo odoo oso Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga niyo Godeeye kamanalai goomogolo? Niyo egeeseega, niyo dimapoo hegi bi masi kadalame teneeso. Osoloso ibolo ibada amawe dio sabolo hegi bi masi ee kadalai tebilena. ¹¹ Esino iba tei toso, ibada Lodee Yesuye imapoo mesilone wulayo pidi maga gie badeli tenee ee. Egeesee maga Yu dele poogoo odoo sabolo eli hedebe amaga gie badeli ka toso," diso.

¹² Esem goologoo toowa oso Pitayo to duloso to mauwe bulumaso. Osoloso diayo to mauwe bulumume, Polo dio Banabasi dio Yu dele poogoo odoo ma kulodu silone, Godeeye dimaga goo toowa opusomonee opusomonee di moodoo goo ee dimapoo oposususo. ¹³ Diayo oposusu koodobume, see Yemeseeye toboloso egeesee takaso, "Emegei, mo to dui! ¹⁴ Saimon Pitaye imapoo olo takaso, Godeeye daga malalo yayo sooloo dala goo Yu dele poogoo odoo mapoo eligiso. Esiga Godeeye Yu dele poogoo odoo dima kuloduga odoo abo yayo owolo dalame hesiaso. ¹⁵ Esiga goo ha-gooso Godeeyo to tosili odoo oso taka to sabolo tobuoso. Bei, Godeeyo to booka mapoo Godeeye to taka hogugu egeesee moloso,

¹⁶ 'Goo hagee koodobuoga, a see wedi sibilesio. Bei, wiligi odoo Deibidiye gibadebei mi goo ee moso egeesi masi guodobuloso moloso. Esino ayo sibilesio moodooloso see tobu tegelaiso. ¹⁷ Egeeseega odoo susuga sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo ayo hesia sabolo, oso Godee amapoo sibilesio. ¹⁸ Esiga odoo abo oso goo

hagee gooleedalame Godeeye daga hoogoo takaso.’

¹⁹ Esiga Yu dele poogoo Godee mapoo gie tei too odoo oso, Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga iyo hegi goo dimapoo tenelai, a koo goomogoso. ²⁰ Esino iyo wulo to hogugu ono Yu dele poogoo odoo dimapoo tenelone egeesee takalaiso, ‘Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Bei, nali bi egee Godeeyo howo woola olo tokenee paso. Osoloso odoo hee mapoo giba na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne,’ diso. ²¹ Esiga Yu dele poogoo odoo diba kibiya goo hagee dodolone dabalai tekepo. Bei, daga hoogoo Yu odoo oso mi susuga ma kulodu diayo howo gisili moso mapoo goo egeesi na teye dolone woola olo takaso. Bei, diayo Moseseeye tei hogugu ee hasali beame susuga mapoo odoo mapoo olo hesigaloso eligiliso,” diso.

Yu dele poogoo tei telaga odoo mapoo to hogugu tenee

²² Osoloso diye di odoo sabolo, osoloso sosee wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga oso goomoga magoloso odoo abo toloso, Polo dio Banabasi dio see Antiyoka mapoo diye diso. Egeeseelone diayo wiligi odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo bakadio Yudas Balasabas dio osoloso Sailesi dio hagee hesigaso. ²³ Esememe diayo hodobo Antiyoka mapoo diadolone to hogugu hagee toloso diadeeso:

Esiga emegei, iba diye di odoo sabolo, osoloso sosee wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee ka hoguga. Esiga iyo to hagee Yu dele poogoo tei telaga odoo susuga Antiyoka mapoo, osoloso Silia mapoo, osoloso Kilikia mapoo debeli odoo nimapoo ka hoguga.

²⁴ Esiga ibada mooloogoodoo ma kuloduga odoo abo oso dileso nimapoo to abo takeme, niyo goo tiadoo goo ee iba duso. Esino iyo dimapoo to takeme ka moodoole. ²⁵⁻²⁷ Esiga iba see Polo dio Banabasi dio see nimapoo wedi diye deeso. Bei, odoo hagee bia Lodee Yesu Kelisowo goo mapoo dibada su tenelai koo goweli. Egeesee ma kulodu iyo goomoga maga ibada mooloogoodoo ma kulodu Yudas sabolo, Sailesi sabolo, Polo dio Banabasi dio dibolo diye dalame, iyo diba hesiaso. Esiga diayo nimapoo sibilesa to hedebe iyo hogugu hagee takalaiso. ²⁸ Bei, iba Dio Tei sabolo goo goolee olo hedebe doloso magooso. Esiga iyo nimapoo hegi hee tenelaime. Esino niba wulo

goo hedebe hagoono deede. ²⁹ Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne. Osoloso odoo hee mapoo giba na ne.

Niba goo hagee telega daga, niba tekepo dabalaiso. Epe-ee emegei, ibada to oso.

³⁰ Esiga odoo hagee bia oso to hogugu hagee toloso, Yolusalem maga see Antiyoka mi mapoo diadeeso. Osoloso diba Antiyoka mapoo dileso peledoboloso, tei telaga odoo susuga gilimadoloso, to hogugu ee dimapoo teneeso. ³¹ Esememe Antiyoka tei telaga odoo oso pidi to hogugu hagee hesigaloso dia goomogaso. ³² Osoloso Godeeyo to tosili odoo Yudas dio Sailesi dio oso, tei telaga odoo mapoo diayo tei too kibilame pidi to takaso. ³³ Osoloso beame abo Antiyoka mapoo dooboso, tei telaga odoo oso Yudas dio Sailesi dio see Yolusalem mapoo medee obeeamo wedi diadeeye diso. ³⁴ [Esino Sailesi yo Yudasbolo Yolusalem mapoo wedi dile, esino yo Antiyoka mapoo badebeiso.]* ³⁵ Esememe Polo dio Banabasi dio Antiyoka mi mapoo osee dobolone odoo abo sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga takolone debeiso.

Polo dio Banabasi dio domo pee

³⁶ Hamamee beame heeso Poloye Banabasi mapoo egeesee takaso, ‘Iba see wedi dileso, iyo daga Lodeeyo to takomo di mi pepuso susuga ee ogogomo dimo. Bei, tei telaga odoo mi omapoo egee do ee ayo dia gooleega, iyo dileso diba agalai, a goomogo,” diso. ³⁷ Esino Banabasiye Yonee Maka dibolo ido dilame goomogaso. ³⁸ Esino Polo yo Yonee Maka diayo ido dilei tekeponee diso. Bei, diayo daga di ma kulodu Yonee Maka hesiano, yayo o tou dibolo tele poogooso. Bei, Yonee Makaye diba poogoloso Pampilia mi maga diso. ³⁹ Esememe Polo dio Banabasi dio toso dia agadigameleso, hodobo silesibi maga domo puloso diadeeso. Esememe Banabasiye Yonee Maka idolosu du toowa maga Saiples mi te mapoo soowaso. ⁴⁰ Esememe tei telaga odoo oso Poloye Sailesi ido dilame hesime egeesee takaso, ‘Diye, Lodeeye mesilone wulayo pidi nibolo malaiso!” diso. ⁴¹ Esememe diayo dileso Silia mi sabolo, osoloso Kilikia mi sabolo, omapoo tei telaga odoo mapoo Godeeyo to takomo silesibume, diayo to ee duloso, diayo tei too kibiaso.

16

Timotiye Polo dio Sailesi dibolo di goo

* 15:34: To hagee odoo abo oso taka, ‘Lukaye hogugu,’ dee takeliso. Esino odoo abo oso taka, ‘Lukaye hogugule, odoo heeso hamamee hogugu,’ dee takeliso.

¹ Polo dio Sailesi dio Delebe mi mapoo dileso peledoboloso, see Listala mi mapoo dileso egeino, tei too odoo hee badoboome egeiso, o hu Timoti. Timotiyo owee ee tei too Yu sobo. Esino ama ee Guliki odoo. ² Osoloso tei telaga odoo oso Listala mi mapoo debeli sabolo, Ikoniyome mi mapoo debeli sabolo, oso takolone Timoti yo odoo medee tekepo dee takeliso. ³ Egeesee ma kulodu Poloye Timotibolo silame goomogaso. Esino Yu odoo susuga omapoo debei oso, Timotiyo ama ee Guliki odoo doloso gooleedooso. Esiga Poloye Yu odoo goomogalame, Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone Timoti idolosolo kolo koosoo.* ⁴ Esem Polo diayo diye di odoo sabolo, osoloso sosee wiligi odoo tebisa sabolo, oso Yolusalem mapoo to hogugu ee odoo susuga oso dadalame mi susuga mapoo to hogugu hagee takomo silesibiso. ⁵ Esem beame susuga ee ma kulodu odoo aboso tei teme, tei telaga odoo bei moodoolone, sosee susuga ma kulodu odoo susuga oso tei too kitulugu sabolo debeiso.

Godeeye Polo Makedonia mi mapoo diye di

⁶ Poloye o odoo abo sabolo dileso Asia mi toowa mapoo Godeeyo to takalai, Dio Tei oso hamaga takaso. Esiga diayo dulone Piligia mi ogo, osoloso Galesia mi ogo doloso domo amaga diadaga meleso. ⁷ Osoloso diayo Misia mi koola mapoo sibilesolo peledoboloso, see Bitinia mi mapoo dilame seme, Yesuwo dio oso hamaga takaso. ⁸ Esiga diba Misia mi dagadileso see Tolowasee mi mapoo mouso. ⁹ Diba Tolowasee mi mapoo sibilesolo, gesi domopoo Polowo howo opusomoso doloso, Makedonia mapoo badeli odoo egeiso. Odoo oso yimapoo howolone egeesee takaso, “No abei daloso Makedonia mi hamapoo sibilesolo iba pidi,” diso. ¹⁰ Polowo howo opusomoso doloso melee koodobulosolo hamamee, iba Makedonia mi omapoo dilame mopoodoo dooso. Egeesee ma kulodu, Godeeye iba Makedonia odoo dimapoo to tekepo takomo diye doloso taka goo ee iba gooleedooso.†

Lidiaye tei too goo

¹¹ Iba du toowa tolosolo Tolowasee mi poogolosolo, Samoteleisee mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, beame hee mapoo Neyapolisi mi mapoo soowaso. ¹² Osoloso iba see abaga mili Pilipai mi mapoo diso. Mi hagee Makedonia mi eyo kulodu mi toowa hee hagooso. Loum odoo

sabolo mi hamapoo debeliso. Osoloso iba beame abo mi hamapoo debeiso.

¹³ Osoloso iba Yu odoowo hasali beame mapoo mosobia beelee peegoo dileso howo palaga omapoo meiyadeeso. Bei, Yu odoo omapoo howo gisilei malaiso doloso, iba gooleedooso. Esem iba omapoo meilesolo sobo abo sabolo mooloogoodolosolo omapoo dobolone dimapoo to takemeleeso. ¹⁴ Diayo to ee dulone debei ma kulodu Tayatila mi mapoo badeli sobo hedebe badebeiso, o hu Lidia. Sobo yo o dugo tia bige odoo abo mapoo nei sabolo teliso. Osoloso yayo Yu odoowo Godee mapoo tei tolosolo mesiliso. Osoloso Poloye to takomolome, Godeeye sobo hagooso Polowo to mapoo medee tei talame pidiso. ¹⁵ Osoloso yibolo o moso kulodu mapoo debeli odoo sabolo howomoo howo sawwidigaso. Osoloso yayo iba o moso ma kulodu gilimadolone egeesee takaso, “Niyo a Lodee mapoo tei too sobo daga, niba dileso mo moso ma kulodu debee,” diso. Esem yayo egeesee takeme, iba o moso ma kulodu peleso debeiso.

Polo dio Sailesi dio neliga moso mapoo toosoo goo

¹⁶ Beame heeso iba howo gisilame howo palaga maga diadaga meleeno, odoo heeyo tou teli sobo oso iba eli domo tugudooso. Osoloso sobo hagooso sa holo oso yimapoo polome, goo peledabalai odoo mapoo olo malalo takomo siliso. Yayo egeeseemo silone, o gibadili odoo tebisa eyo molee toowa teliso. ¹⁷ Osoloso sobo hagooso ima hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sileeso, “Odoow hagee bia dokodoo badeli Godeeyo tou teli odoo oso, esiga diayo epei gie badeli talame ka takomo siloso,” diso. ¹⁸ Yayo beame susuga ma kulodu osee takomo siliso. Osoloso yayo osee takomo sileeme, Poloye dia gowolone, bidi ogolone sa holo o kulodu pala omapoo egeesee takaso, “Ayo Yesu Kelisowo hu maga namapoo ka taka, no yimaga peegoo gadi!” diso. Esem epedee omapoo sa holo oso yimaga peegoo gadiso.

¹⁹⁻²⁰ Esem sobo ee gibadili oso diayo molee teli eli pee ogolosolo, sibilesolo, Polo dio Sailesi dio tolosolo gamalee odoo mapoo iyado diso. Diayo Polo dio Sailesi dio iyado dileso mosobia domo woola mapoo holoogolosolo Loum gamalee odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoow hagee bia Yu odoo. Esiga diayo ibada mi hamapoo goo tiadili goo eligimo silesibo. ²¹ Esiga diayo eligi goo oso Loum odoo ibada adaga dia tei goo

* **16:3:** Yu odoowo howo woola mapoo, Timoti yo Yu odoo. Bei, owee Yu sobo. Esiga Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone, Timoti o kolo koolai tekepo diso. † **16:10:** Polobolo Makedonia mi mapoo diadee odoo hagooso: Sailesi, Timoti, osoloso Luka (Lukaye Diye di odoo booka hagee hoguguso).

sabolo koo tobuo. Esiga Loum odoo iyo diayo eligi goo ee talai tekeponee," diso.

²² Egeeseelone mosobia odoo susuga oso Polo dio Sailesi dio dia goweso. Esem gamalee odoo oso dibada odoo mapoo Polo dio Sailesi dio dia dugo ee tologo buguloso, tigamagoloso homoso weeye, diso. ²³ Osoloso gamaleeyo odoo oso diba neligidi wologaloso, neliga moso ma kulodu huyasooso. Osoloso diayo neliga moso gibadili odoo mapoo egeesee takaso, "Medee gibadebee," diso. ²⁴ Esem yayo egeesee taka duloso, neliga moso gibadili odoo oso moso kudu hodu osulu kisi ee yamagoloso, Polo dio Sailesi dio moso kulodu iyado dilesio, dibada homo homo o soduga ma kulodu galaga dilesio kiso kisiso.

²⁵ Esem gesi domo mapoo Polo dio Sailesi dio dokodoo takolone dobolone, Godee goomogolone kosaiya poulone debeiso. Esem mesiya neliga moso tegei ma kulodu debeli odoo abo oso duso. ²⁶ Esem epedee omapoo mibia toowa saga simi oso neliga moso halabuso. Egeeseeme neliga moso osulu susuga yiligamagooso. Osoloso ki ti oso neliga moso ma kulodu debeli odoo tiegisa ee eyo pidiga poogoloso mouso. ²⁷ Egeesee ma kulodu neliga moso gibadili odoo oso toboloso egeino, neliga moso osulu susuga yiligamagoloso molome egeiso. Egeesee ogoloso yayo goolee, neliga moso ma kulodu debeli odoo susuga kukulo didoo doloso, kaiya toloso eyo nediliyo wooloomalame siso. ²⁸ Esino Poloye neligidi takolone egeesee takaso, "No nediliyo na wooloom! Iba susuga hagee doso!" diso.

²⁹ Esem neliga moso gibadili odoo oso o odoo yimapoo keme tosibe, diso. Esem yayo keme toloso neliga moso kulodu hogo dilesio, obulone kikiliga sabolo Polo dio Sailesi dio dibada homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiaso.

³⁰ Osoloso yayo Polo dio Sailesi dio peegoo iyado dilesio dimapoo egeesee takaso, "Wiligi odoo, ayo ogo ogo toga, gie badeli ka talaiyo?" diso.

³¹ Esem Polo dio Sailesi dio yimapoo egeesee takaso, "No Lodee Yesu mapoo tei te! Egeeseega no gie badeli talaiso. Esiga nobolo osoloso nee moso kulodu debeli odoo oso Lodee Yesu mapoo tei toga, niba gie badeli talaiso," diso. ³² Esem yayo Polo dio Sailesi dio o mosopoo ido diso. Esem diayo yibolo osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo mapoo to tekepo Lodeeyo goo maga takaso. ³³ Esem gesi omapoo neliga moso gibadili odoo oso Polo dio edebeeyo wei oso kolo koogoo ee howo hapooso. Osoloso omapoo Polo diayo neliga moso gibadili odoo sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo, howomoo

howo sawwidigaso. ³⁴ Diba howomoo howo sawwidigime, neliga moso gibadili odoo oso Polo dio Sailesi dio o mosopoo iyado dilesio nei teneeso. Osoloso yibolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo, diayo Godee mapoo tei too goo maga dia goomogaso.

³⁵ Osoloso gesikolo gamalee odoo oso dibada odoo ee neliga moso gibadili odoo mapoo diye dolone egeesee takaso, "Polo dio see peegoo tamagee," diso. Esem diayo dilesio neliga moso gibadili odoo mapoo Polo dio peegoo tamagalame, gamalee odoo oso taka to ee yimapoo takaso. ³⁶ Esem neliga moso gibadili odoo oso to hagee duloso dilesio, Polo mapoo egeesee takaso, "Gamalee odoo oso takolone niba diyena, esiga niba medee diadee," diso.

³⁷ Esino Poloye gamalee odoo oso diye di odoo mapoo dilesio egeesee takaso, "Nibada wiligi odoo tebisa oso ibada goo ee medee meedile. Egeeseelone diayo nimapoo kitulugu teneme, niyo iba odoo howo woola mapoo wooloogaso. Esiga diba Loum mi toowa mapoo debeli odoo mapoo goo egeesee moodoolai tekeponee. Bei, Sailesi asalo iba Loum mi toowa mapoo debeli odoo. Esino niyo iba wooloogaso. Osoloso nibada wiligi odoo tebisa oso iba neliga moso ma kulodu toosooso. Osoloso see diayo iba neliga moso maga mada peegoo iyado dilame ka sala? Egeesee salai tekeponee. Esiga dieso sibilesio iba neliga moso hamaga iyadoloso peegoo dilei tekepo," diso.

³⁸ Esem gamalee odoo oso diye di odoo ee see wedi dilesio, Poloye to taka ee gamalee odoo dimapoo takaso. Esem gamalee odoo oso Polo dio ee tei Loum mi toowa odoo, dee taka duloso, dia dio dulone ebigaso. ³⁹ Esem gamalee odoo oso dieso sibilesio Polo dimapoo emegeidi to takaso. Osoloso diba neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dilesio howolone egeesee takaso, "Niba epei mi hamaga peegoo diadee," diso. ⁴⁰ Esem Polo diba neliga moso ma kuloduga peegoo dilesio, Lidliyo mosopoo diadeeso. Omapoo dilesio tei telaga odoo mapoo pidi to takoloso diadeeso.

17

Polo dio Sailesi dio Tesalonika mi mapoo di

¹ Polo diba Tesalonika mi mapoo diadolone, Ampipolis mi sabolo, osoloso Apolonia mi sabolo, ma kuloduga diadeeso. Egeesee ma kuloduga Yu odoowo howo gisili moso ee Tesalonika mi mapoo meleeso. ² Polo see mi omapoo eyo goo moodeli egeesi moodoolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso Yu odoowo hasali beame bakadio hedebe

di ma kulodu, Poloye Godeeyo to booka ma kuloduga, Kelisowo goo ee Yu odoo mapoo medee eligi meleeso. ³ Yayo odoo mapoo Godeeyo to eligilone goo eyo bei woola egeesee takaso, “Godeeyo to takoloso magooso, yayo hesia Kelisoye dala toloso, toloso ta maga see hogabileiso. Esiga ayo nimapoo Yesuwo goo hagee takoo odoo ee Godeeye hudi magoo Keliso oso,” diso. ⁴ Esem Yu odoo abo oso Polo dio Sailesi dio dibada to duloso tei toloso dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso. Osoloso Godee mapoo mesili Guliki odoo susuga sabolo, osoloso sobo hu toowa too abo sabolo, tei toloso dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso.

⁵ Esino Yu odoo Polowo to mapoo tei tele poogoo odoo oso Polo dimapoo dia kooso. Egeeseelone diayo tokenee tei odoo mi domo silesibili, diba gilimadoloso mooloogoodoloso diba dia kamanalame toso dia pupuso. Esem odoo susuga oso dia komonolone, Yosaneeyo mosopoo toso agadigamo hoguga dileso, Polo dio Sailesi dio toloso, odoo howo woola mapoo dibada goo meedilame esiamo diso. ⁶ Esino di-ayo Polo dio koo egeme, Yosan sabolo tei telaga odoo abo sabolo toloso, mi wiligi odoo tebisa mapoo iyado diso. Esem kamanalame bei mooloogoo odoo oso wiligi odoo tebisa dimapoo to neligidi takolone, Polo dibada goo maga egeesee takaso, “Odo hagee bia oso mi susuga mapoo goo tokenee talame pupugamo silesibo. Esiga epedee hamapoo diba ibada mi hamapoo simiso. ⁷ Esem Yosan hagooso diba toloso o moso mapoo gilimado peleso doso. Esiga odoo hagee bia oso ibada wiligi odoo taba Sisaye tei goo ma ee gabagamo silesibo. Bei, diayo takolone, Sisa ee ibada wiligi odoo toowa taba osonee, esino odoo hee Yesu ono ibada wiligi odoo deliso,” diso. ⁸ Esem mosobia odoo sabolo, wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee duloso, kamana sabolo dia to boowoogaso. ⁹ Osoloso wiligi odoo tebisa oso molee nei meye deme, Yosan diayo wiligi odoo tebisa dimapoo molee maloso peegoo diadeeso.

Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo di

¹⁰ Osoloso gesi domo omapoo tei telaga odoo oso Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo diye diso. Esem diayo Beleya mi mapoo peledoboloso, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso. ¹¹ Osoloso egeesee ma kulodu, Poloye Tesalonika mapoo badebei domo omapoo Yu odoo omapoo debeli oso o to dulei goweso. Esino Beleya mi hamapoo Yu odoo oso Poloye Godeeyo to takeme goomoga sabolo o to duloso, to eyo goo bei esieliso. Osoloso di-ayo Poloye eligi tei beleso, beame susuga

Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigeliso. ¹² Esiga Yu odoo bei sabolo, osoloso Guliki sobo hu toowa too abo sabolo, osoloso giso abo sabolo oso tei tooso.

¹³ Esino Tesalonika mapoo debeli Yu odoo oso Polo diayo Beleya mapoo Godeeyo to takomolosogo di duloso, diba see Beleya mapoo sibadeeso. Diba Beleya mapoo sibilesi, diayo mosobia odoo oso Polo dibada goo maga kamanalame toso dia pupuso. ¹⁴⁻¹⁵ Esem Sailesi dio Timoti dio Beleya mi omapoo osee doboome, tei telaga odoo oso Polo ono du dali mapoo saga ido mousu, yayo omaga du toloso Atene mi mapoo dilame. Osoloso diba Atene mi mapoo dileso peledoboome, Polo yo ido di odoo dimapoo egeesee takaso, “Niba wedi dileso Timoti dio Sailesi dio dimapoo takee, diba see ayo bado mapoo saga sibeye,” diso.

Poloye Atene mi mapoo Godeeyo to taka

¹⁶ Polo Atene mapoo Sailesi dio Timoti dio bameleeso. Yo omapoo diba bolone badolone egeino, mosobia ma kulodu ede-beeyo deeso dedebayo moodoo gamenee godee bei molo egeiso. Egeesee ogoloso yo sooloo ma kulodu hegi toowa molone dia gooleeso. ¹⁷ Osoloso Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yu odoo abo sabolo, osoloso Godee mapoo mesili Guliki odoo sabolo to meliso. Osoloso beame susuga ma kulodu mi domopoo gamenee silesibili odoo sabolo to takomo silesibiliso. ¹⁸ Esem goo goolee toowa odoo, Epikulia mooloogoodoo mapoo debeli odoo sabolo, osoloso Sitoiki mooloogoodoo mapoo debeli odoo sabolo, oso sibilesi Polobolo to moulone toso agadigaso. Osoloso Poloye Yesuwo goo sabolo, osoloso odoo wedia see ta maga hogabilei goo ee takeme, goo goolee toowa odoo abo oso egeesee takemeleeso, “Odo hagee yayo taka goo eyo bei yo gooleede. Yo ogoo goo eligilame ka sil-abele?” diso. Osoloso odoo abo oso egeesee takemeleeso, “Yayo omapoo mi abo dibada godeeyo goo ee eligilame ka sulo,” deliso. ¹⁹ Osoloso diayo Polo yayo eligimo silee goo ee medee takalame, Aleopagi esia dokodoo wiligi odoo tebisa oso to moumelee mapoo ido diso. Omapoo ido dileso diayo Polo mapoo egeesee takaso, “Nayo eligi goo dia egee takomo sulo imapoo medee takee. ²⁰ Bei, nayo eligimo silee iba gooleede. Esiga iba nayo eligi goo eyo bei gooleedalai goomogoso,” diso. ²¹ (Osoloso goo ee ma kulodu Atene mapoo debeli odoo sabolo, osoloso mi abo maga sibadee odoo sabolo, beame susuga diayo goomoga goo talai beame ee poogoloso, see gamenee eligi goo maga to dia meliso.)

²² Osoloso Poloye mooloogoodoo ma kuloduga toboloso egeesee takaso, “Atene

bia odoo, niba mo to dui! Niba eli bei maga godee susuga mapoo goomoga tenelai gooleedoona. ²³ Bei, ayo nibada mi ma kulodu ogogomo silone egeino, niyo goomegeli godee opusomo opusomo di egeiseo. Osoloso ee ma kulodu, godee heeyo goo maga to egeesee hogugu yo mapoo molo egeiso, 'Mi hamapoo edebeeyo gooleedele poogoo godee o hu dokodoo poudiliso,' ee egeiso. Esiga niyo gooleedele poogoo godee mapoo goomoga goo teneliso. Esino ayo nimapoo Godeeyo goo hagee takalaiso.

²⁴ "Esiga niba goolee, Godee hagooso mipoo toowa sabolo, kei dokodoo sabolo eyo wiligi doloso badoso. Bei, mipoo toowa sabolo, osoloso kei dokodoo sabolo, osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo sabolo, yayo moodooso. Esiga yo moso edebeeyo tegei mapoo koo badeli. ²⁵ Esiga Godee hagooso gie badeli sabolo, bi susuga sabolo, odoo mapoo teneliso. Esiga iyo yo pidilei eli mauwe. Bei, yimapoo bi susuga yibolo tobuloso badoso. ²⁶ Esiga Godeeye daga hoogoo odoo hedebe moodooso. Osoloso odoo hedebe yimaga odoo opusomo opusomo di susuga oso mipoo susuga mapoo diayo dabalame moodooso. Osoloso Godeeye mi diayo dabalai sabolo beame diayo dabalai oso hoo pagalai magooso. ²⁷ Bei, Godeeye odoo howo si masi oso esiameloso yo agalame goomogaso. Esino yo imaga hoogoo koo badoso. ²⁸ Bei, yayo imapoo gie badeli teneeso. Osoloso iba yayo kitulugu maga silone ka doso. Esiga to hagee nibada odoo oso taka to sabolo tebia. Bei, daga nima kulodu badebei odoo heeso egeesee takaso, 'Iba nose Godeeyo owolo dio,' diso."

²⁹ "Iba Godeeyo owolo dio doloso dobolone egeesee na goolee, 'Godee yo edebeeyo dedebayo yoso, osoloso bi abo sabolo oso deeso moodoona,' dee na goolee. ³⁰ Godeeye daga hoogoo odoo ee egeesi goo ma kulodu osee doboome dimapoo takele. Bei kasee magayo, diba Godee gooleedelega debeiso. Esino epedee hamapoo Godeeye egeesee takoso, 'Odoosusuga mi susuga ma kulodu nibada goo tokenee maga miligi pie!' diso. ³¹ Bei, yayo mi odoo susuga dibada goo ee meedilei beame olo magooso. Esiga yayo medee meedileiso. Egee yayo daga hesia odoo oso ka salai. Esiga Godeeye to hamapoo tei dolone, yayo hesia odoo ee ta maga hogadiso," diso.

³² Poloye eligi goo maga odoo oso Yesuye ta maga hogabia duloso odoo abo oso maneso. Esino odoo abo oso Polo mapoo egeesee takaso, "Iba goo hagee beame hee mapoo see tobu dulei goomogo," diso. ³³ Osoloso Polo to takoloso koodobuloso

diba poogoo diso. ³⁴ Esino ee ma kulodu, odoo abo oso Polowo to duloso Yesu mapoo tei tolone, yibolo hedebe diso. Polowo to mapoo tei telaga odoo eyo kulodu odoo hee Dionisiyas, Aleopagi mooloogoodoo ma kulodu badeli odoo. Osoloso sobo hee Damalis, osoloso odoo abo sabolo tei tooso.

18

Poloye Kolin mi mapoo badebei

¹ Hamamee Polo Atene mi mapoo badoboso see Kolin mi mapoo diso. ² Yo mi omapoo dilesu Yu odoo hee tugodooso, o hu Akwila, o midee Pontus. Odoos hageeyo osobo Plisila dio, epedee Itali mi toowa ee ma kulodu Loum mi maga Kolin mi mapoo sibadeeso. Bei, Sisa Kolodiyaseeye Yu odoo susuga ee Loum mi maga peegoo hasiso buguso. ³ Esino Poloye dilesu Akwila dio osobo Plisila dio dibada moso mapoo hodobo debeiso. Bei, diba hodobo dugoso moso tegegeli tou temeliso. ⁴ Yu odoowo hasali beame susuga mapoo Poloye Yu odoo sabolo, Guliki odoo sabolo, Yesu mapoo tei talame, Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yesuwo goo ee to meliso.

⁵ Esem Sailesi dio Timoti dio Makedonia maga Poloye badebei mapoo sibume, Poloye o tou poogoloso beame susuga mapoo hedebe Godeeyo to takalai bei mooloogoloso sileeso. Egeesee lone yayo Yu odoo dimapoo, Yesuwo goo woola mapoo eligimo silone, Yesu yo Godeeye hudi magoo Kelisoso deliso. ⁶ Esino diayo Poloye eligi to talai gowolone, see Polo mapoo duwa takemeleeso. Esem Poloye Godeeye kamanali goo ee dimapoo eligilone, o dugo megegu pildibuguloso dimapoo egeesee takaso, "Ayo niba goolone tou toowa tooso. Esino niyo gie badeli tele poogoo, ee nibada goo. Esiga a epedee domo hamaga see Yu dele poogoo odoo mapoo Godeeyo to takamo dileiso," diso.

⁷ Osoloso Polo Yu odoowo howo gisili moso poogoloso, see koola mapoo Yu dele poogoo odoo Titiyos Yustus eyo moso mapoo badalame diso. Odoos hagee Yu odoowo Godee mapoo mesili odooso. ⁸ Osoloso howo gisili moso wiligi odoo taba Klispas sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo, Lodee Yesu mapoo tei tooso. Osoloso Kolin mi mapoo debeli odoo abo sabolo Polowo to duloso tei teme, diba howomoo howo sawwidigaso.

⁹ Osoloso gesi heeso Lodeeye Polo howo opusomo doloso yimapoo egeesee takaso, "No haga na ebi! Osoloso nayo to takomo sili ee na koodobie! ¹⁰ Bei, a nobolo badalaiso. Esiga odoo heeso namapoo dala tenelaime. Bei, Kolin mi toowa hama kulodu ayo hesiga odoo susuga domo," diso.

¹¹ Esem Poloye Kolin mi mapoo Godeeyo to eligilone, dugo hedebe pogoloso, osoloso see dugo hee bei moologoloso du-lone a 6 badebeiso.

Yu odoo oso Polo yo gamalee odoo Galiyo mapoo ido di

¹² Loum odoo Galiyoye Kolin mi mapoo badolone, Akaya mi toowa gibadebeiso. Esino Poloye Kolin mi ee ma kulodu Godeeyo to eligimo silime, Yu odoo susuga oso gowolone goo goolee hedebe doloso, Polowo goo meedilame, yo Galiyo mapoo ido simiso. ¹³ Egeeseelone, diayo Polo ido sibilesa Galiyo mapoo egeesee takaso, "Odo hagooso eli hee maga Godee mapoo goomogalai eligimo silone, ibada tei magoo goo sabolo koo tobuo," diso.

¹⁴ Osoloso Poloye epedee to hee takalame molome, Galiyoye Yu odoo dimapoo egeesee takaso, "Yu odoo, edebeeyo goo tokenee toowa too diepi o, Loum gamaleeyo tei gababia diepi, ayo o goo medee meediliyo. ¹⁵ Esino nibada tei goo maga goo pepooko tosimiga, niso meedilei tekepo! Esiga a goo egeesi meedilei gowoo," diso. ¹⁶ Esem yo to hagee dimapoo takoloso goo meedili moso maga diye diso. ¹⁷ Esem goo meedili moso ma kulodu odoo susuga oso howo gisili moso wiligi odoo Sostene toloso weiso. Esino Galiyoye goo hagee ogoloso yimapoo goonee diso.

Poloye Antiyoka mapoo see wedi di

¹⁸ Polo Kolin mi mapoo tei telaga odoo sabolo beame bei badebeiso. Osoloso yo Silia mi mapoo wedi dilame badolone, Akwila sabolo Plisila sabolo hodobo Kenekeleya mi mapoo sibadeeso. Omapoo Polo yayo Godee sabolo to magoo dodolone, o wudu waso. ¹⁹ Osoloso diba du toloso see Epeses mi mapoo soowaso. Epeses mapoo dileso peledoboloso, Plisila dio Akwila dio omapoo holoogooso. Polo Epeses mapoo osee badolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso, Yesuwo goo maga Yu odoo sabolo to moumeleeso. ²⁰ Esem tei telaga odoo oso Polo mapoo egeesee takaso, "No beame sage ibolo badalai tekepo," diso. Esino Polo yo mi omapoo badalai goomegele goo takoloso see egeesee takaso, ²¹ "Godeeye goomogoga, a see nimapoo wedi sibileiso," diso. Osoloso yo du toowa toloso Epeses mi maga Kasalia mi mapoo diso. ²² Polo Kasalia mapoo sibilesa du oluguloso see Yolusalem mapoo palaso, tei telaga odoo mapoo emegei di to takalame. Poloye Yolusalem tei telaga odoo dimapoo

emegei di to takoloso, see Antiyoka mapoo wedi diso.

²³ Osoloso Antiyoka mapoo beame deiyepo badoboso, see Galesia mi sabolo osoloso Piligia mi sabolo mapoo silone, tei telaga odoo diayo tei too kibilame pidimo sileeso.

Apoloseeye Epeses mi mapoo to taka

²⁴ Domo omapoo Yu odoo Apolosee, Alesendilia mapoo badeli odoo ee Epeses mapoo simiso. Yo Godeeyo to booka mapoo hogugu dia gooleedoo. Esiga yayo Godeeyo to taka domo mapoo medee tekepo takeli. ²⁵ Odo hagee Lodee Yesuwo goo ee odoo heeso eligiso. Esiga yayo Yesuwo goo ee kitulugu sabolo tekepo eligiliso. Esino yo odoo Yesuwo hu maga howomoo howo sawwidili goo ee gooleedelega badolone, wulo Yoneeye odoo susuga howomoo howo sawwidiga goo ono gooleedoloso badebeiso. ²⁶ Osoloso Apoloseeye Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso, ebilega, Godeeyo to ee kitulugu sabolo takemeleeso. Esem Plisila dio Akwila dio o to dulone dobolone, yo dibada moso mapoo ido dileso, Godeeye odoo mapoo gie badeli teneli eyo goo maga yimapoo medee eligiso.

²⁷ Osoloso hamamee Apolosee Akaya mapoo dilei goomogaso. Esem tei telaga odoo oso tekepo dolone, to hogugu ee Akaya tei telaga odoo mapoo teneeso, yo sibilesa dibolo badolone diba pidilame siboga, diayo yimapoo goomoga to tenelame. Esem yayo omapoo dileso tei telaga odoo medee pidimeleeso. Osoloso odoo hagee diayo Yesu mapoo Godeeye mesilone wulayo pidi goo maga olo tei tooso. ²⁸ Bei, yayo Yu odoo sabolo Yesuwo goo ee odoo howo woola mapoo o toso kitulugulone Yu odoo oso to kookooliso. Egeeseelone yayo Godeeyo to booka maga eligilone, Yesu tei Godeeye hudi magoo Keliso doloso bado goo ee dimapoo woola eligiliso.

19

Poloye Epeses mi mapoo di

¹⁻² Apolosee Kolin mi mapoo badoboome, Polo mili dileso Epeses mi mapoo peled-abaso. Polo omapoo dileso tei telaga odoo abo tugodoloso dimapoo egeesee takaso, "Niba tei teme, Dio Tei oso nimapoo meled-abasomo?" diso.

Esem diayo nei egeesee takaso, "Nayo ogooo goo imapoo ka takala? Iba Dio Tei eyo goo ee gooleedele," diso.

* **18:18:** Yu odoo oso wudu wali eyo goo bei hagooso. Yu odooso Godee sabolo to magolone beame hesieliso, yayo beame hesia ee ma kulodu Godeeyo tou tolone o wudu woolega badalame. Osoloso hamamee o tou oso dileso koodobuoga o wudu waliso.

³ Esem Poloye dimapoo egeesee takaso, “Niba odoo agayo eligi maga howo ka sawuidigayo?”

Esino odoo abo oso Polo mapoo egeesee takaso, “Iba Yonee odoo howomoo howo sawuidili oso eligi dodolone howomoo howo sawuidigaso.”

⁴ Esem Poloye dimapoo egeesee takaso, “Yonee odoo howomoo howo sawuidili oso eligi goo ee egeesee moloso. Edebeeyo Kelisoye sibilei goo mapoo moodoolone, diayo dibada goo tokenee maga miligi pume, howomoo howo sawuidigaso. Esino yayo egeesee egeesee takeliso, ‘Ama hamamee egee sibo odoo omapoo tei te,’ dee takeliso. Odoe ee Yesu,” diso. ⁵ Esem diayo goo ee duloso Yesuwo hu maga howomoo howo sawuidigaso. ⁶ Osoloso Poloye dimapoo o deeso sigolone dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso. Esem diayo to opusomo opusomo di kesameleeso. Osoloso diayo Godeeye taka duloso odoo mapoo takemeleeso. ⁷ Esino mooloogoodoo hagee ma kulodu odoo 12 oso goo hagee ka moodoo.

⁸ Egeesee ma kulodu Yu odoo oso tei talame, Poloye dibada howo gisili moso mapoo peleso, a bakadio hedebe di ma kulodu ebilega, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga takemeleeso. ⁹ Esino Yu odoo abo oso tei talai goo mapoo mesilega dobolone, odoo howo woola mapoo Yesuwo goo maga to tokenee takaso. Esem Poloye diba poogoloso tei telaga odoo gilimadoloso, Tilano sukulu moso mapoo diso. ¹⁰ Osoloso omapoo Poloye dugo bakadio ma kulodu beame susuga Lodeeyo goo ee takeliso. Egeesee ma kulodu Asia mi toowa mapoo debeli Yu odoo susuga sabolo, osoloso Guliki odoo susuga sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga taka dulugaso.

¹¹ Godeeye Polo maga goo toowa opusomo opusomo di moodoogaso. ¹² Esem edebeeyo Poloye debia tali dugo sabolo, osoloso tou tolone kali dugo abo sabolo, toloso dileso odoo paigiga ma dokodoo mome, odoo paigiga susuga wegigadooso. Egeeseelone bo holo odoo ma kulodu paladee sabolo peegoo hasiso buguso.

¹³ Esino Yu odoo abo wulo domo silesibili odoo oso bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasiso bigiliso. Diayo Poloye Yesuwo goo taka duloso, see Lodee Yesuwo hu sabolo bo holo peegoo hasiso bugulone silesibilame bei mooloogooso. Egeeseelone diayo bo holo mapoo egeesee takeliso, “Iba Poloye egee eligimo silo Yesuwo hu maga nimapoo ka taka, niba peegoo gasibel!” deliso. ¹⁴ Goo egeesee tomo silee ee Yu

odoo tei moso wiligi odoo taba Sikibayo owolo dio 7 oso egeesee ka moodoomo silesibiso. ¹⁵ Egeesee moodoogamo silesibi ma kulodu, beame hee mapoo diayo bo holo peegoo hasisa molome, bo holo oso nei dimapoo egeesee takaso, “A Yesu gooleedooso, osoloso a Polo gooleedooso. Esino niba odoo ogumo?” diso. ¹⁶ Esem odoo bo holo pala oso diba toloso neligidi kitulugu sabolo diba wooloogaso. Esem diayo o moso maga sawo sabolo bododidiwe kukulo diadeeso.

¹⁷ Esem Epeses mapoo debeli Guliki odoo sabolo, Yu odoo sabolo goo hagee duloso dia obulone hedebe Lodee Yesuwo hu dokodoo poudooso. ¹⁸ Osoloso tei telaga odoo susuga oso dibada goo tokenee ee woola yiligebuguso. ¹⁹ Esem dima kulodu googoo gooleedoo odoo oso goo moodoomo silee odoo egeesi masi oso dibada googoo hogugu booka ee howo woola mapoo hodobo mooloogoo magoloso dou gigalogooso. Diayo googoo booka susuga hagee odoo mapoo tenee diepi, eyo nei molee ko toowa 50,000* egeesi teliyo. ²⁰ Egeesee ma kulodu Godeeyo to Lodeeyo goo maga mi toowa mapoo diayo kitulugu sabolo takomo diadeeso.

²¹ Goo hagooso dileso hoo poogoomo, Polo yo Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo dileso see omaga Yolusalem mapoo dilame goomogaso. Egeeseelone yayo see egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo dileso see Loum mapoo dileiso,” diso. ²² Osoloso Polo yo pidili odoo bakadio Timoti dio Elasta dio Makedonia mi mapoo diba malalo diye doloso, yo Asia mi mapoo epedee badebeiso.

Epeses mi mapoo odoo susuga oso kamanali goo toowa poudoo

²³ Polo Epeses mi mapoo epedee bado-boome, odoo susuga oso Yesuwo goo maga kamanali goo toowa poudooso. ²⁴ Bei, Epeses mi mapoo gamenee godee Atames mapoo goomegeli moso tegei meleeso. Esem odoo hee Demetiliyuseeye o odoo gilimadoloso, yoso gamenee godee masi moodoo egeesi masi dia dee oso pepuso moodoogaloso, odoo mapoo tenelone nei diayo molee toowa teliso. ²⁵ Osoloso Demetiliyuseeye o odoo sabolo, osoloso odoo abo dibolo tou hodobo teli odoo egeesi sabolo, gilimadoloso to mouso. Osoloso Demetiliyuseeye to moulone dimapoo egeesee takaso, “Mo odoo, niba dui! Iyo tou hagee tolone badolone molee toowa teliso. ²⁶ Esino niba odoo Poloye goo tomo egee silo, niba gooleedooso. Yayo takolone

* 19:19: molee ko toowa 50,000: Molee ko toowa hageeyo hu dalakamas. Edebeeyo beame hedebe mapoo tou towa, yo nei molee ko toowa hagee hedebe nei teliso.

edebeeyo deeso moodoo godee ee tei godeenee, dee takomo silime, odo susuga Asia mi mapoo debeli sabolo, osoloso Epeses mapoo debeli sabolo, oso yima hamamee dadagamo silesibiso. ²⁷ Esiga iba obeeamo! Odo susuga oso Poloye eligi goo omapoo hamamee dodolone, iba gowooga, iyo tou too maga molee toowa hagee tomolo pagalai malaiso. Osoloso goo hee hagooso, odo susuga hamapoo debeli odo sabolo, osoloso mi abo mapoo debeli odo sabolo, oso ibada godee hedebe Atames mapoo tei tolone goomegeliso. Esino odo susuga oso Poloye eligi mapoo tei toga, see diayo ibada godee Atames ee gamenee godee dalaiso. Osoloso yimapoo goomegeli moso ee gowoolaiso," diso.

²⁸ Demetiliyuseeye goo hagee takomolome, o to dulone debei odo oso kamanaloso toso dia agadilone egeesee takaso, "Epeses odo ibada godee Atameesee hedebe yayo toowa ka badoso!" diso. ²⁹ Goo hagooso Epeses mi toowa ma kulodu debeli odo susuga oso dia kamanaso. Egeeseelone odo susuga oso mi ee ma kulodu to neligidi agadilone, edebeeyo gooloogoo doloso debeli mi omapoo hoguga diadeeso. Diayo hoguga dulone, Polowo odo Makedonia mi mapoo debeli Gaiyus dio Alistakus dio iyadoloso diadeeso. ³⁰ Esem Polo yayo odo gooloogoodoo mapoo dileso to takalame goomogaso. Esino tei telaga odo oso yo hamaga takaso. ³¹ Osoloso Polowo odo abo Asia mi mapoo wiligi odo tebisa oso yo dilame goomegele. Egeeseelone Poloye mi omapoo dilega pagalame, yo diyaga to teneso.

³² Egeeseeme gooloogoodoo ee ma kulodu odo aboso toso agadilone, goo opusomo takoo, osoloso odo aboso goo opusomo takoo, diso. Egeeseelone odo susuga oso diayo gooloogoodoo goo eyo bei kibiya gooleedele. ³³ Esiga Yu odo oso odo hee, Alesenda yo malalo mapoo pupumo dileso holoogoo, yayo odo gooloogoodoo mapoo to takolone, goo hagee Yu odo dibada goo tokenee nee, dee takalame. Esem yayo odo susuga oso to kesamelee omapoo koodobilame, o dee wabisaso. ³⁴ Esino gooloogoodoo oso Alesenda yo Yu odo doloso gooleedoloso, gowoolone to agadi sabolo see tou egeesee takaso, "Epeses odo ibada godee Atameesee hedebe yayo toowa ka badoso!" diso. Diayo toso agadigamelee ososee, osoko howo bakadio poogooso.

³⁵ Esem mi omapoo gamaleeyo tou teli odo heeso keesee tabano, gooloogoodoo toowa oso to kesamelee omapoo koodobiaso. Egeeseeme yayo egeesee takaso, "Epeses odo, niba dui! Odo susuga ibada

godee toowa Atames mapoo goomegeli moso ee iyo gibadili, diba gooleedooso. Osoloso kei ma dokodooga Atames egeesi masi imapoo homodobia, diba gooleedooso. ³⁶ Esiga edebeeyo goo hamaga gamenee takalai tebile. Esiga niba kamanaga epedee hamapoo koodobie, osoloso goo tokenee hee na te. ³⁷ Osoloso niyo odo hagee bia ee goo mauwe hamapoo iyado sibadeeso. Esino diayo ibada godee mapoo to tokenee takele. Osoloso diayo ibada godee mapoo goomegeli moso ma kulodu bi hee heli tele. ³⁸ Esiga Demetiliyus nobolo, osoloso nayo gowe odo sabolo, goo meedili moso mapoo dileso nibada goo meedilei tekepo. Bei, goo meedili odo osee doso. ³⁹ Esino nimapoo goo hee maga to kalai mologa, mosobia oso to keli beeamo omapoo tosibilei tekepo. ⁴⁰ Esiga iba susuga obeeamo. Epei iyo goo moodoo hamapoo Loum odo oso imapoo tokenee nei teneeyaga. Esiga Loum odo oso imapoo goo egeesee moodooga, iba iso nediliyo pidilei eli agalaime. Bei, epei iyo kamana goo eyo bei mauwe," diso. ⁴¹ Osoloso mosobia gamaleeyo tou teli odo oso to hagee takoloso koodobuloso mosobia odo diba diadee diso.

20

Poloye Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo di

¹ Epeses mi mapoo kamanali goo toowa poudoo oso koodobume, Poloye tei telaga odo susuga gilimadooso. Poloye diba gilimadoloso dimapoo pidi to takoloso see Makedonia mi mapoo dulone emegeidi to takaso. ²⁻³ Yayo Makedonia mi toowa ma kulodu silone, mi omapoo tei telaga odo oso debei mapoo dibada tei too kibilame dimapoo pidi to takaso. Osoloso see Akaya mi mapoo dileso badolone a bakadio hedebe di poogooso. Osoloso Polo a bakadio hedebe di Akaya mi mapoo poogoloso, see Silia mi mapoo dalo soowoolame badoboome, Yu odo oso yo wooloomalame to mou duso. Esino yo goo egee duloso Akaya mi maga du toloso dilega, see Makedonia mi mapoo wedi dileso du toloso Silia mi mapoo dilei diso. ⁴ Esiga odo hagee bia oso Polobolo diadeeso, Pilusuwo owolo Sopata, yo Beleya mi mapoo badeli. Osoloso Tesalonika odo, Alistakus dio Sekundus, osoloso Delebe odo Gaiyus, osoloso Timoti. Osoloso Asia mi toowa odo Takikus dio Tolopimus dio. ⁵ Esiga odo hagee bia oso malalo dileso Tolowasee mi mapoo iba balaga meleeso. ⁶ Esem iba mili dileso Pilipai mi mapoo dobolone, Isipi mi maga peegoo peledaba beeamo gooleebugu wo nali omapoo debeiso. Osoloso wo ne beeamo ee poogoloso, Pilipai mi maga du

toowa toloso Tolowasee mi mapoo dalo soowoolone, abei domo mapoo beeamee deetiadoo poogooso. Osoloso Tolowasee mi mapoo dileso odoos hagee bia tugodoloso mi omapoo dobolone beeamee 7 poogooso.

Poloye Tolowasee mosobia odoos mapoo Godeeyo to hamameedee taka

⁷ Iba Tolowasee mi mapoo dobolone, Sadee toowa beeamee mapoo Yesu gooleebugu wo nalame tei telaga odoos susuga sabolo hodobo mooloogoodooso. Esemee Poloye mooloogoodoo mapoo Godeeyo to takaso. Esino Polo yo mi beeamoga mi hee mapoo dilame badolone, gesi omapoo Godeeyo to sage taka gesi domo mapoo koodobiaso. ⁸ Esemee iba moso egi doko tegei debi pooba gooboogoo ma kulodu keme bei pegiga magoloso dobolone, Polowo to duluga meleso. ⁹ Moso ee ma kulodu giso kadiga hee Yutikus, poo osulu mapoo dokodoo badebeiso. Yo Poloye Godeeyo to sage takeme ee dulone badolone, tilasapoo meleso. Yo egeesee tilasapoolone moso dokodooga miyomoo homodobiaso. Yo miyomoo homodobume, edebeeyo meleso yo toloso egeino, yo olo tana. Bei, moso egee dia egi doko tegei. ¹⁰ Osoloso Polo yo miyomoo meleso ebiso miyomoo tugusaloso, yo toloso badolone egeesee takaso, "Goo haga na koude. Yo see gie badeli toso," diso. ¹¹ Osoloso Polo see moso dokodoo peleso nei naloso*, see tobu Godeeyo to takemelee ososee mi beeameso. Osoloso see gesikolodee mapoo mi egee poogoloso diso. ¹² Esemee odoos susuga oso giso kadiga Yutikus ee gie badeli teme, goomoga sabolo o mosopoo ido diso.

Polo diayo Tolowasee mi maga Miletus mi mapoo di

¹³ Osoloso iba Tolowasee mi maga Asos mi mapoo dilame doboome, Poloye egeesee takaso, "Niba malalo du toowa toloso Asos mi mapoo dalo soowee. A mili dileso Asos mi mapoo nibada du mapoo ka dabagalaiya," diso. ¹⁴ Esemee iba du maga soowooloso Asos mi mapoo yo tugodoloso, yo see du ma kulodu dabagaso. Osoloso see amaga Mitilene mi mapoo dalo soowaso. ¹⁵ Osoloso see mi beeamome, Mitilene mi maga see Kiyos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, see mi beeamome, du toowa toloso Samos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, mi beeamome, see du toloso Miletus mi mapoo dalo soowaso. ¹⁶ Esino Polo yo see Epeses mi mapoo dilei goomegele. Bei, yo Asia mi ee saga poogoo dileso, Yolusalem mapoo Pentikos wo ne beeamee mapoo badalame goomogaso.

Poloye Epeses sosee wiligi odoos tebisa sabolo to kei

¹⁷ Esiga Polo Miletus mi mapoo badolone, Epeses sosee wiligi odoos tebisa oso yo agalame sibilame to teneeso. ¹⁸ Osoloso Epeses sosee wiligi odoos tebisa oso yayo badebei mapoo sibademe, yayo dimapoo egeesee takaso, "Niba ayo beeamee susuga nibolo Asia mi mapoo badolone goo tomo silee gooleedooso. ¹⁹ A beeamee susuga ma kulodu Godeeyo tou talai mapoo koo goweli. Egeeseelone mawo nediliyo dokodoo koo poudoomo sili. Osoloso Yu odoos oso a wooloomalame dala teneme, ee ma kulodu didawo sabolo Godeeyo tou tomo sileeso. ²⁰ Esiga ayo niba pidilame ebilega Godeeyo goo susuga nimapoo woola taka, niba gooleedooso. Egeeseelone ayo goo hee mada koo mageli. Esino odoos susuga gooloogoodoo toowa ma kulodu, osoloso nibada moso ma kulodu, Godeeyo goo susuga ee nimapoo takeliso. ²¹ Esiga a Guliki odoos sabolo, Yu odoos sabolo, oso goo goolee su wuduloso Godee mapoo bidigadolobolo ibada Lodee Yesu mapoo tei talame to takaso.

²² "Esiga a Dio Tei eyo to mapoo mesiloso Yolusalem mapoo dileiso. Esino omapoo dileso badoga, amapoo goo peledabalai, a gooleede. ²³ Esino goo hedebe hagoonoo a gooleedooso. Ayo mi susuga mapoo siloga, Dio Tei oso ayo dala talai goo sabolo, neliga moso ma kulodu husalai goo sabolo, amapoo eligiliso. ²⁴ Esiga mo gie badeli haga koo gooleeso. Esino a hedebe Lodee Yesuye amapoo tou tenee susuga ee temeleso hosudalai dia gooleeso. Tou hagee to tekepo Godeeeye mesilene wulayo pidi goo odoos mapoo takalai oso.

²⁵ Esiga a nima kulodu Godeeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo sileeso. Esino nima kulodu odoos heeso a see agalame. ²⁶ Esiga epedee ayo nimapoo taka, nima kulodu odoos heeso gie badeli telega, dou mi mapoo duga, mo goo tokenee nee. ²⁷ Bei, ayo goo susuga Godeeeye taka goo ee niyo gooleedalame olo takaso. ²⁸ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee. Egeeseelone Dio Tei oso nimapoo tenee sipi be hu masi medee bamelee. Esiga niba sipi be hu bali odoos masi dobolone, Godeeyo sosee ma kulodu debeli odoos medee bamelee. Bei, Godeeyo owolo Yesuye ta maga o sosee ma kulodu debeli odoos ee tooso. ²⁹ A gooleedooso, a di mapoo hamamee, gameene eligili odoos oso nimapoo sibiloso tei telaga odoos mapoo dala tenelaiso. Gameene eligili odoos hagooso dobu so masi sibiloso sipi be hu masi wooloomaloso nalaiso. ³⁰ Osoloso nima kulodu nibada

* 20:11: Odoos aboso egeesee takeliso, "Beeame omapoo Polo diayo Yesu gooleebugu wo neso," diso.

odoo abo oso tebisaloso tei goo ee see didigaloso gamenee goo ee takomo sile-sibileiso. Egeeseelone diayo niba domo puloso tei telaga odoo abo ee peegoo gilimado dileiso.³¹ Esiga niba to hagee goolee sabolo dobolone, medee bolone debee. Bei, ayo dugo bakadio hedebe di ma kulodu beeamo susuga, osoloso gesi susuga mapoo goo hamapoo nimapoo pisa sabolo eligimo sileeso. Esiga ayo eligi goo hagee na boobado bigi!”

³² “Esiga epedee ayo niba Godeeyo dee mapoo ibedileiso. Osoloso Godee yayo sooloo dolone pidi to tekepo maga nibada tei too kibilame kitulugu tenelaiso. Osoloso to oso nibolo, osoloso Godeeye hesiga odoo susuga mapoo gie badeli tenelaiso.³³ Esiga niba goolee, ayo nibolo silee mapoo, a odoo abo dia bi sabolo, molee sabolo, osoloso dugo tekepo kali bi sabolo ogoloso bi ee talame koo gweli.³⁴ Esino niba olo gooleedooso, ayo goomoga goo sabolo, osoloso abolo silesibi odoo oso goomoga goo sabolo tebilame tou kitulugu sabolo teliso.³⁵ Esiga a beeamo susuga ma kulodu egeesi goo maga niba see eligimo sileeso. Egeesee maga niyo tou tolone dobolone, odoo kitulugu mauwe pidimo silesibilame. Bei, Lodee Yesuye to egeesee takaso, “Teneli beeamo omapoo goomoga toowa oso moloso, esino teli beeamo omapoo goomoga pepooko oso moloso,” diso.³⁶ Poloye to hagee takoloso koodobuloso dibolo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso.³⁷⁻³⁸ Osoloso diba susuga pupisigaso. Bei, Poloye dimapoo taka, “Niba see a agalaime,” deme. Osoloso hamamee Polo bolomaloso adameleso, diba yibolo du dali mapoo mousu.

21

Poloye Yolusalem mapoo di

¹ Iba Miletus mi maga dilame du dali mapoo meileso, du toowa mapoo tebisaloso, dila poogolone, Epeses sosee wiligi odoo dimapoo emegeidi to takaso. Osoloso Kos mi te mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso beeamo hee mapoo see Lodes mi te mapoo dileso peledoboloso, see abaga Patala mi mapoo diso.² Iba Patala mapoo dileso egeino, du toowa Ponesia mapoo dilame molo egeiso. Esemu iba du omapoo dabogoloso diso.³ Osoloso iba Saiples mi te dobusu dokolo poogoloso, see Silia mi Taya mapoo diso. Bei, du toowa eyo kulodu bi ma mubiyodoo malame.⁴ Iba omapoo dileso tei telaga odoo abo ogoloso, dibolo beeamo 7 debeiso. Iba dibolo omapoo doboome, Dio Tei oso eligi maga diayo Polo mapoo Yolusalem mapoo na diye, dee takemeleeso.⁵ Esino iba Taya mi mapoo

doboso see dilame bei mooloogooso. Esemu tei telaga odoo susuga sobo sabolo, holaiso sabolo, iba du dali mapoo gilimado mousu. Osoloso omapoo iba hodobo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso.⁶ Iba takoloso du ma kulodu tebisaloso dulone emegeidi to takeme, diba see dia moso wedi diadeeso.

⁷ Iba Taya mi amaga see Tolemais mi mapoo diso. Mi omapoo tei telaga odoo abo tugodoloso, dibolo beeamo hedebe badebeiso.⁸ Osoloso beeamo hee mapoo iba Tolemais mi poogoloso see Kasalia mapoo diso. Iba omapoo odoo to tekepo takeli Pilipiyo moso mapoo dabalame diso. Pilipiyo daga odoo pidili dikon odoo 7 hesia eyo kulodu hee yoso.⁹ Egeesee ma kulodu Pilipiyo owolo sobo obuo bakadio bakadio di, diba Godeeyo to tosili odoo debeiso.

¹⁰ Beeamo abo omapoo doboome, Godeeyo to tosili odoo Agabus Yudiya maga simiso.¹¹ Yayo sibilesi Polowo gudu tamagoloso see eyo nediliyo o dee sabolo o homo sabolo tialoogoloso egeesee takaso, “Dio Tei oso egeesee takoooso, ‘Yolusalem mapoo debeli Yu odoo oso gudu sodu ti oso ama hageesi tialoogoloso magoloso Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso,” diso.”

¹² Ibolo osoloso omapoo debeli odoo abo sabolo goo hagee duloso, Polo mapoo howolone egeesee takaso, “No Yolusalem mapoo na diye,” dee takemeleeso.¹³ Esino Poloye imapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga niyo pupisiga sabolo amapoo goohele ka tonowala? A Yolusalem mapoo tiso tialoogoloso magalai goo hedebe mapoo mopoodoo dele. Esino Yesuwo goo maga talai sabolo mopoodoo dooso,” diso.¹⁴ Osoloso ee ma kulodu iba yayo Yolusalem mapoo dilei hamaga taka eli egele. Esiga haga na goolee doloso egeesee takaso, “Hagee Lodeeye goomoga goo daga, goo hagooso peledabalai tekepo,” diso.

¹⁵ Iba goo hagee koodobuloso, ibada bi toloso Yolusalem mapoo diso.¹⁶ Iba Yolusalem mapoo sibilesi peledoboome, tei telaga odoo abo oso ibolo iba Kasalia maga sibadee odoo oso iba Nasoneeyo mosopoo iyado diso. Yo Saiples mi te mapoo badeli. Osoloso yo daga hoogoo tei toloso badebeiso.

¹⁷ Iba Yolusalem mapoo dileso peledoboome, tei telaga odoo oso iba ogoloso dia goomogaso.¹⁸ Osoloso omapoo tialoso beeamo hee mapoo Polobolo hodobo Yemes agalame diso. Esemu iba omapoo dileso egeino, sosee wiligi odoo susuga oso yibolo badoboome egeiso.¹⁹ Osoloso Poloye diba ogoloso, dimapoo emegeidi to takoloso, Godeeye yimaga Yu dele poogoo odoo mapoo goo toowa moodoo susuga ee medee oposususo.

²⁰ Osoloso diayo goo hagee duloso Godee mapoo dia goomogaso. Esem diayo Polo mapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo mi hagee ege. Yu odoo susuga oso olo tei telagaso. Esino diba see Moseseeye eligi goo ee dadalai ono goo toowa deliso.

²¹ Osoloso odoo aboso dimapoo nee goo maga gamenee takolone egeesee takaso, ‘Poloye Yu odoo mi abo mapoo debeli dimapoo takolone: Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso holaiso kolo koolai goo sabolo, osoloso Yu odoo ibada adaga dia goo abo sabolo na deede, dee takomo silo,’ diso. ²² “Esiga goo diayo du hagee tei goonee daga, iyo kasee moodoolaisomo? Bei, diayo no hamapoo peledaba duga, namapoo kamanalaiso. ²³ Esiga no iyo goo takooga, no goo hagee medee te. Goo ee ma kulodu goosee eyo kulodu odoo bakadio bakadio di oso tou hee talame Godee mapoo to magooso. ²⁴ Esino diayo Godeeyo tou tomo silee beame oso koodobilee koola toobooso. Esiga no diayo tei moso mapoo wudu walame mopoodoo dalame duga, no dibolo diye. Osoloso diayo mopoodoo oso koodobuoga, niba susuga Moseseeye eligi goo ee dodolone, Godee mapoo emegeidi bi tenee. Esino nayo diayo emegeidi bi tenee ee eyo nei molee tenee. Osoloso goo susuga hagee koodobuoga, diayo wudu walai tekepo. Esiga nayo goo hagee medee deedeega, Yu odoo susuga oso ogoloso, diayo no Moseseeye eligi goo ee deedeemo silo dee gooleedalaiso. Osoloso diayo nee goo maga taka du ee tei goonee dee gooleedalaiso. ²⁵ Esino goo hagee Yu dele poogoo tei too odoo dibada goonee. Bei, iyo dimapoo to hogugu olo teneeso. Osoloso iyo to hogugu ee ma kulodu egeesee hoguguso, ‘Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne, osoloso odoo hee mapoo giba na ne,’ diso.”

²⁶ Osoloso beame hee mapoo Poloye odoo bakadio bakadio di gilimadoloso wudu walame mopoodo dalai beame bei mooloogooso. Esem Poloye tei moso mapoo peleso wiligi odoo taba mapoo egeesee takaso, “Iba beame 7 ee ma kulodu mopoodoo koodobuloso, hamamee Godee mapoo emegeidi bi tenelaiso,” diso.

Polo neliga moso mapoo todilame too

²⁷ Osoloso beame 7 hagee koodobilee koola tooboome, Yu odoo abo Asia mi maga sibadee odoo oso Polo tei moso kulodu badoboome egeiso. Osoloso diayo mosobia ee ma kulodu kamanali goo toowa poudoloso Polo tooso. ²⁸ Osoloso diayo toso agadigilone egeesee takaso, “Isalael odoo, niyo iba pidi! Odoo hagooso mi susuga mapoo silone, Moseseeye eligi goo

sabolo, Isalael odoowo goo sabolo, osoloso ibada tei moso sabolo maga gamenee take-liso. Osoloso epei Guliki odoo ee ibada tei moso mapoo ido pala oso ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee paso,” diso. ²⁹ (Yu odoo hagee bia oso Yu dele poogoo odoo Epeses mapoo badeli, Tolopimus, Polo dio Yolusalem mapoo silee ogoloso, diayo goolee, Poloye yo dibada tei moso mapoo ido palabele dolone egeesee taka.)

³⁰ Osoloso Yolusalem odoo susuga oso dia komonolone, hodobo hoguo sibilesa Polo tei moso maga peegoo pupumo dileso, tei moso osulu saga kisiso. ³¹⁻³² Osoloso diayo Polo wooloomalame debeiso. Esino Loum ha teli wiligi odoo taba Yolusalem mapoo kamana goo ee duloso, ha teli odoo sabolo, osoloso dia geadili odoo sabolo gilimadoloso, odoo mooloogoodoo mapoo saga hoguga sibadeeso. Esem odoo Polo woomelee ha teli odoo oso sibadee ogoloso, omapoo koodobiaso.

³³ Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso Polo toloso, o odoo oso ki ti bakadio oso tialeegee doloso, yayo Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Odoos hagee ogumo? Osoloso yo goo tokenee kasee toga ka woolaiyo?” diso. ³⁴ Osoloso odoo susuga oso goo opusomo opusomo di takolone to neligidi takaso. Egeeseelone ha teli wiligi odoo taba oso dia to medee tele. Esiga o odoo mapoo Polo toloso, Polo yo ha teli odoowo mosopoo ido di, diso. ³⁵⁻³⁶ Hateli odoo oso Polo dia moso mapoo todime, odoo abo oso hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sibadeeso, “Yo wooloome! Yu wooloome!” diso. Osoloso Polo yo bo maga palame tobudume, ha teli odoo oso yo imado palaso. Bei, edebeeyo Polo wooloomalame dia alabume.

³⁷⁻³⁸ Esino ha teli odoo oso Polo dia moso kulodu ido dilame doboome, Poloye ha teli wiligi odoo taba mapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo to takalai tekepowa?” diso.

Hateli wiligi odoo taba oso Poloye yimapoo Guliki toso taka duloso egeesee takaso, “No Guliki to kasee gooleedoowo? Ayo goolee, no Isipi odoo beame hee hamamee hagoo ibada gamalee odoo sabolo hatomo silone odoo wooloomali odoo 4000 gilimadoloso miwe poogoo mapoo gilimadodi odoo oso beledde.”

³⁹ Esino Poloye egeesee takaso, “Odoos egee anee. A Yu odoo Kilikia mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo badeli. Mo mi hu toowa moloso. Esiga ayo odoo susuga hagee bia mapoo to takalai tekepowa?”

⁴⁰ Esem ha teli wiligi odoo taba oso Poloye to takalai soowa, dee takeme, yo toboloso bo mapoo tobudulone, odoo to koodobilame odoo mapoo dee wabisaso. Osoloso odoo susuga oso to koodobuloso doboome,

yayo Hibulu toso dimapoo to takalai bei mooloogooso.

22

Poloye Yu odoó mapoo o goo taka

¹ Poloye to takalai bei mooloogolone egeesee takaso, “Ma dio, ei dio, osoloso molo dio, niba ayo mawo pidi to takooga, medee dui!” diso. ² Osoloso Yu odoó Poloye dia Hibulu toso taka duloso, to koodobuloso medee dobolone dumeleeso. ³⁻⁴ Poloye egeesee takaso, “A Yu odoó Kilikia mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo soomagoo. Esino Yolusalem mi hamapoo badolone kawudooso. Osoloso Gamaliyoye a eligime, ayo ibada amawe diayo tei magoo medee gooleedooso. Esino epei niyo goolee Godeeyo tou bele dolone, komonolone a wooloomalame ka seeso. Osoloso daga a see goo ee Godeeyo tou bele dolone, ayo kitulugu toowa magolone, Yesu mapoo tei telaga odoó wooloomalame dimapoo dala toowa teneliso. Osoloso ayo giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso ma kulodu huyaseliso. ⁵ Osoloso tei moso wiligi odoó taba sabolo, Yu odoowo wiligi odoó tebisa sabolo, oso mo goo hagee diba gooleedooso. Bei, diayo tei telaga odoó Damasko mapoo debeli toloso neliga moso mapoo toosoolame, amapoo to hogugu tenelone egeesee takaso, ‘Niba dileso Damasko wiligi odoó tebisa mapoo to hogugu tenelone, tei telaga odoó toloso Yolusalem mapoo iyado sibadee, diba dala toowa talame,’ diso.

⁶ “Ayo egeeseemo silone, beame heeso Damasko mi mapoo tei telaga odoó talame diso. Domo mapoo osoko oo domo mapoo Damasko mi koola mapoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu sibilesa a tooso. ⁷ Esemé a mi mapoo homodobuloso tiamolome, toso egeesee takeme duso, ‘Solo, Solo, nayo kasee maga amapoo dala ka tonowala?’ diso.

⁸ “Esemé ayo nei yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoó, no ogumo?’ Yayo nei egeesee takaso, ‘A Nasalet odoó, Yesu. Nayo tei telaga odoó dimapoo dala egee tenemolo ee nayo amapoo tenemoloso,’ diso. ⁹ Ee ma kulodu odoó abolo diadee diba gadeebugu egeiso, esino to yayo taka medee dule.

¹⁰ “Esemé ayo egeesee takaso, ‘Lodee, ayo ogoó goo talaisomo?’ diso.

Esemé Lodeeye amapoo nei egeesee taka, ‘No toboloso Damasko mi mapoo di. Mi amapoo ayo goomoga goo nayo talai ee takalaiso,’ diso. ¹¹ Esino gadeebugu oso mo howo sime, odoó abolo diadee oso Damasko mi mapoo dulone, mo dee mapoo toloso ido diso.

¹² “A Damasko mapoo dileso peledoboome, odoó hee Ananayaseeye a agala simiso. Yo Moseseeye eligi goo ee medee dodomo sili odoó. Osoloso Yu odoó Damasko mi omapoo debeli oso yo tekepo odoó, dee takelisi. ¹³ Osoloso yayo sibilesa ama koola hapoosee tobudulone egeesee takaso, ‘Solo, emegei, no see tobu ege!’ diso. Esemé epedee omapoo mo howo see tekepo poome, ayo yo egeiso. ¹⁴ Esemé yayo amapoo egeesee takaso, ‘Ibada amawe dia Godeeye goomoga goo ee gooleedalame, yayo no olo hesiaso. Osoloso nayo odoó tekepo Keliso ogoloso o to medee dulame. ¹⁵ Esiga nayo o goo ee odoó susuga mapoo nayo du sabolo, osoloso nayo egei sabolo, yiligamo sileiso. ¹⁶ Esiga no ogoó bamalala? No saga toboloso howomoo howo sawuidi. Osoloso Yesu mapoo takee, yayo nee tokeené hapoloso boobado bigilame,’ diso.

¹⁷ “Hamamee a Yolusalem mapoo wedi dileso tei moso mapoo dokodoo takomolome, Lodeeye mo howo opusomo diso. ¹⁸ Mo howo opusomo deme, Lodeeye amapoo to takomolome egeiso. Egeeseelone yayo amapoo egeesee takaso, ‘No saga toboloso Yolusalem poogoo di! Bei, odoó hamapoo egee do oso, nayo mo goo takamelee duloso, tei talai megona,’ diso.

¹⁹ “Esino ayo Lodee mapoo nei egeesee takaso, ‘Odoó susuga, diba gooleedooso, ayo howo gilisi moso susuga mapoo silone, tei telaga odoó toloso neliga moso kulodu toosooli, osoloso diba wooloogali goo ee. ²⁰ Osoloso diba gooleedooso, nee tou teli odoó, Sitiben, woolooma beame mapoo a badebeiso. A dibolo goo goolee hedebe diso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoo ayo hameleeso.

²¹ “Esino Lodeeye amapoo egeesee taka, ‘No epedee di. Bei, no ayo mi hamaga eli sage Yu dele poogoo odoó oso debeli mi mapoo diye dalaiso,’ diso.”

²² Osoloso Polo daga o to bei mooloogoloso takomo silee domo mapoo odoó mooloogoodoo oso o to medee dulone debeiso. Esino see yayo Yu dele poogoo odoowo goo takomolome, diayo duloso komonolone to neligidi egeesee takaso, “Wolome! Wolome! Yo mipoo hamapoo badalai tekeponee!” ²³ Egeeseelone diayo to neligidi takolone, kamana goo eligilone, dia kekeisu dugo tigadoloso mogoukee deeso keesee doloso dokodoo togobuguso. ²⁴ Esemé ha teli wiligi odoó taba oso Polo dibada mosopoo ido dileso wosolone, ya ka woolame o odoó mapoo takaso. Bei, odoó mooloogoodoo oso Polo mapoo komonolone, to neligidi taka goo eyo bei Poloye yimapoo takalame yo goomogaso. ²⁵ Osoloso ha teli odoó

oso Polo woolame, ki tiso o dee homo mapoo tialogo molome, Poloye ha teli odo ee gibadili hee koola mapoo tobudume, yimapoo egeesee takaso, “Esiga nibada tei magoo oso takolone, niyo tei Loum odo go mauwe mosoowe weeye, dee taka molosomo? Haye! Mauwe. Bei, niyo mo go medee meedile,” diso.

²⁶ Esememe ha teli odo ee gibadili oso to hagee duloso, dileso o wiligi odo mapoo egeesee takaso, “Nayo go tomo silee gooleedoso? Bei, odo hagee tei Loum mi mapoo badeli. Esiga ibada teiso egeesee takaso, ‘Loum mi mapoo badeli odo ee mosoowe go mauwe woolai tei,’ deliso, diso.”

²⁷ Esememe dibada wiligi odo taba yo dio dulone, yayo Polo mapoo dileso egeesee takaso, “Nayo amapoo takee, no tei Loum odoowo?”

Poloye nei egeesee takaso, “O, a tei Loum odo,” diso.

²⁸ Egeeseme ha teli wiligi odo taba oso nei yimapoo egeesee takaso, “A tei Loum odo dalame, nei molee toowa magooso.”

Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, “A tei Loum odo dalame nei molee toowa ka magele. Bei, a soomagoo beame mapoo a tei Loum odo paso,” diso.

²⁹ Esememe ha teli odo oso Polo woolame dobolone, to hagee duloso peego diadeeso. Osoloso dibada wiligi odo sabolo dia ebigaso. Bei, diayo tei Loum odo ki tiso tialogoloso woolame seme.

Poloye o go meedilame Yu odo oso to mou mapoo ido pala

³⁰ Osoloso beame hee mapoo ha teli wiligi odo taba oso Polowo go medee gooleedalame, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo, to meilame gilimaso. Osoloso diayo Polo ki tiso tialogoo puobuguloso, odo mooloogoodoo dia mudugiyopoo tebidiso.

23

¹ Osoloso Poloye wiligi odo tebisa oso mooloogoodoo mapoo bolone egeesee takaso, “Emegei, ayo badebei beame susuga mapoo, a Godeeyo howo woola silone, mo sooloo ma kuloduga goo goolee oso goolee ayo tomo sili goo ee tekepo gooleeso,” diso. ² Esememe tei moso wiligi odo taba Ananayaseeye to hagee duloso, odo abo Polo koola ogolone debei dimapoo egeesee takaso, “Polo maga mapoo wee!” diso. Esememe odo heeso Polo maga mapoo weiso. ³ Esino Poloye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Nayo a wei eyo nei Godeeye no woolaiso. Esiga no go goolee bakadio gweli odo. Bei,

nayo Moseeseye tei magoo sabolo mo go meediliso. Esino epedee nayo a wei oso no tei magoo gababiaso,” diso.

⁴ Esememe Poloye tei moso wiligi odo taba mapoo egeesee takeme, odo Polo koola ogolone tebisa melee oso nei egeesee takaso, “Nayo Godeeyo tei moso wiligi odo taba mapoo to egeesee na takee!” diso.

⁵ Poloye nei egeesee takaso, “Emegei, odo hagee tei moso wiligi odo tobagodi, a gooleede. Godeeyo to booka mapoo hogugu hagooso, ‘Nibada odoowo wiligi odo taba mapoo to tokenee na takee,’ diso.”

⁶ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulodu Poloye Sedisi odo abo sabolo, osoloso Pelisi odo abo sabolo egeiso. Esememe yayo to neligidi egeesee takaso, “Emegei, a Pelisi odo, osoloso mo ma nosee Pelisi odo. Esino ayo odo wedia maga hogogabilei goo mapoo tei teme, go meedili mapoo todileso hagee badoso,” diso. ⁷ Esememe Poloye egeesee takeme, mooloogoodoo abo puloso toso agadigaso. ⁸ Bei, Sedisi odo diba toloso hogabilei goo mapoo tei koo teli. Osoloso diayo tei tolone, Godeeyo momaiye sabolo dio sabolo mauwe, dee takeliso. Esino Pelisi odo susuga goo hamapoo tei teliso.

⁹ Esememe ee ma kulodu wiligi odo oso mooloogoodoo abo puloso toso dia agadigaso. Osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odo abo Pelisi odo dia mooloogoodoo ee ma kulodu badeli oso toboloso kitulugu sabolo egeesee takaso, “Iba odo hamapoo goo tokenee koo ogo. Iba gooleede, dioso o, Godeeyo momaiye oso yimapoo to taka molodoo,” diso. ¹⁰ Esememe toso agadiga toowa deme, Pelisi odo sabolo Sedisi odo sabolo abo puloso, biliga toowa bei mooloogoo. Osoloso ha teli wiligi odo taba oso o odo mapoo Polo wooloomeyaga, dibada mosopoo ido diye diso.

¹¹ Osoloso gesi mapoo Lodee sibiles, Polo koola ogolone tobudulone egeesee takaso, “No haga na ebi! Nayo Yolusalem mapoo mo goo taka egeesi masi Loum mapoo mo goo takalaiso,” diso.

Yu odooso Polo wooloomalame to magoo

¹² Osoloso gesikolo Yu odo aboso Polo wooloomalame to kitulugu magolone egeesee takaso, “Iyo Polo wooloomel-ega dogo, nei sabolo howo sabolo nalai. Esino iyo yo wooloomaloso, nei sabolo howo sabolo ka nalai,” diso. ¹³ Mooloogoodoo ee ma kulodu, Yu odo 40 egeesi masi oso to egee ka magoo. ¹⁴ Osoloso diayo dileso tei moso wiligi odo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo, dimapoo egeesee takaso,

“Iyo Polo wooloomalame to kitulugu olo magooso. Esiga iba nei sabolo howo sabolo nelega doso. Osoloso Polo wooloomaloso hamamee nei sabolo howo sabolo ka nalai. ¹⁵ Esiga niyo ha teli wiligi odo taba mapoo to hagee todilei, iba goomogoso. Niyo yimapoo egeesee takee, ‘Nayo Polo toloso hamapoo ido sibe, iyo yimapoo woosalaiya,’ diso. Esino iba eli domopoo bameleso Polo siboga, yo wooloomalaise,” diso.

¹⁶ Esino Polo o besiga oso to hagee duloso, ha teli odoowo moso mapoo dileso, Polo ogoloso yo wooloomalame to magoo yimapoo takaso. ¹⁷ Osoloso Poloye ha teli odo gihadili gilimadoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo besiga hagooso nibada wiligi odo taba mapoo to toodagalame simina, esiga yimapoo ido di,” diso.

¹⁸ Esem ha teli gihadili odo oso Polowo besiga ido dileso, o wiligi odo mapoo egeesee takaso, “Neliga moso ma kulodu badeli Poloye a idoloso o besiga hagee namapoo ido sibena. Bei, yayo namapoo to toodagala simigona,” diso.

¹⁹ Osoloso wiligi odo taba oso Polowo besiga dee mapoo toloso, obusomo peegoo ido dileso dobolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo ogoo goo takalame ka simiyo?” diso.

²⁰ Esem Polo besigaye nei egeesee takaso, “Yu odo abo diba goomogogona, godigi dibada wiligi odo tebisa oso to mou mapoo nayo Polo ido dilame. Osoloso omapoo diayo Polo mapoo see woosalai doloso gamenee takalaise. ²¹ Esino no dia to mapoo tei dee na see! Egeeseelone, no Polo omapoo na ido di. Bei, odo bei, 40 egeesi eli domopoo yo wooloomalame dabalaise. Esiga odo hagee bia to kitulugu magoloso Polo wooloomalame nei sabolo howo sabolo nalai teyuloso doso. Esiga diba olo mopoodoo doloso nayo to nei taka dulame doso,” diso.

²² Osoloso wiligi odo taba oso Polowo besiga diye dolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo dileso odo mapoo takolone, nayo amapoo taka goo ee ayo takago, dee na takee,” diso.

Polo Kasalia mapoo toti

²³⁻²⁴ Osoloso ha teli wiligi odo taba oso ha teli odo gihadili bakadio gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba epedee Polo Kasalia mapoo ido di. Omapoo dulone, odo 200 kaiya talaga sabolo, osoloso odo 200 tio talaga sabolo, osoloso odo 70 be hosee maga dilei toloso, Kasalia mapoo dilame mopodee. Niba egeesee mopoodoo doloso, epei gesi odo susuga tiesaga, Kasalia mapoo ka dilei. Niyo egeeseelone, Polo mapoo be hosee hee yimapoo tenee,

yo gamalee odo Peliks mapoo medee ido dileso peledabalame,” diso.

²⁵ Egeeseelone yayo gamalee odo Peliks mapoo to hageesee hoguguso:

²⁶ Emegei, gamalee odo Peliks hu toowa too, a Kolodias Lusiyas,

²⁷ Yu odo oso odo hagee toloso wooloomalame seeso. Esino yo tei Loum odoogo di duloso, ayo mo odo sabolo yo toloso mada peegoo ido diso. ²⁸ Osoloso ayo o goo dulame, Yu odoowo wiligi odo tebisa diayo to mou mapoo ido diso. ²⁹ Yu odo oso taka Poloye dibada tei magoo gababiaso, diso. Esino yayo Loum odoowo tei toowa magoo gababile. Esiga yo wooloomalai o, neliga moso ma kulodu husilei yimapoo goo hee mauwe. ³⁰ Esino Yu odo abo oso Polo wooloomalame mopoodoo doo duloso, yo namapoo ido diye, diso. Osoloso ayo Yu odo abo sabolo namapoo diye diso, diayo yo gowe goo ee takalame. Mo to oso.

³¹ Osoloso gesi ha teli odo oso dia wiligi odoowo to duloso, Polo Kasalia mi mapoo ido dulone, eli domopoo Antipatilis mi mapoo sibilesa peledabaso. ³² Beame hee mapoo be hosee maga dili odo oso Polo Kasalia mi mapoo ido dumolome, ha teli odo abo Yolusalem mapoo wedi diadeeso. ³³ Odo be hosee maga dili oso Kasalia mapoo sibilesa peledoboloso, gamalee odo Peliks mapoo dia wiligi odo taba oso to hogugu teneeso. Osoloso Polo yimapoo teneeso. ³⁴⁻³⁵ Esem gamalee odo oso to hogugu hagee hesigaloso, Polo mapoo egeesee takaso, “No mi kamapoo badeliyo?” Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, “A Kilikia mi toowa mapoo badeli,” dee takeme, yayo nei egeesee takaso, “Odo namapoo kamanali hamapoo peledobooga, ayo nee goo meedileiso,” diso. Esem yayo o odo mapoo Polo Helodeeye moso toowa tegei mapoo ido dileso, medee bamelee, diso.

24

Yu odooso Polowo goo Peliksiyo howo woala taka

¹ Beame dee tiadoo poogoloso hamamee, tei moso wiligi odo taba Ananayas sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa abo sabolo, Kasalia mapoo gamalee odo Peliksiyo howo woala Polowo goo meedilame sibadeeso. Diayo sibulone, goo meedilei mapoo Polowo goo takalame, odo hee Loumowo tei magoo gooleedoo odo Teletulus ido simiso. ² Osoloso diayo goo meedili moso mapoo polomologa, Peliksiye Polo hamapoo sibeye, diso. Esem Poloye goo

meedili moso mapoo sibilesa badoboome, Teletuluseeye Polowo goo takalame bei mooloogolone egeesee takaso, “Peliks, no ibada wiligi odoo hu toowa too. Bei, nayo ibada mi toowa bamolaga, mesie ka doso. Osoloso goo tokenee susuga ee nayo pidi maga medee tekepo moodeliso. ³ Esiga iyo goo susuga ogoloso, namapoo emegeidi sabolo goomoga to sabolo ka takooso. ⁴ Esiga iyo namapoo hegi goo teneeyaga beame sage nobolo to kalai koo goomogo. Esino ayo namapoo howolone ka taka, no wulo beame deiyepo mapoo to hagee dui,” diso.

⁵ Osoloso Teletuluseeye egeesee takaso, “Odoo hagee tokenee goo eligimo sili. Bei, yayo mi toowa susuga mapoo goo eligimo sili maga Yu odoo oso kamanaliso. Osoloso yinosee Nasalet odoo Yesu deedeeli dia wiligi odoo taba. ⁶ Osoloso yayo goo hee moodooso. Esino yayo ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee palame seme, iyo yo tooso. [Osoloso iyo ibada teiso o goo meedilame goomogaso. ⁷ Esino ha teli wiligi odoo taba, Lusiyaaseeye kitulugu sabolo sibilesa Polo imaga ido diso. ⁸ Osoloso Lusiyaaseeye Peliks namapoo sibilesa Polowo goo meediye doloso imapoo egeesee takaso.]^{*} Esiga no nosee Polo mapoo wosalo ogoga, to nei yayo taka duloso, nayo tei goo iyo Polowo goo taka duloso gooleedalaiso,” diso. ⁹ Osoloso Yu odoo abo Teletulusbolo sibadee oso Peliks mapoo takolone egeesee takaso, “O, Teletuluseeye egee takoo tei takoo,” diso.

Goo meedi mapoo Poloye o goo eyo nediliyo taka

¹⁰ Osoloso gamalee odoo oso Polo no to takee neme, nei Poloye egeesee takaso, “Peliks, a gooleedooso, no dugo susuga ee ma kulodu ibada mi hamapoo badolone goo meediliso. Esiga ayo to nei namapoo takalai, a goomogo. ¹¹ Nayo medee dui. Nayo goo hagee odoo abo mapoo takooga, diayo namapoo goo hedebe ha-goonosee takalaiso. Goo ee ayo Godeeyo hu poudalame, Yolusalem mapoo di beame 12 poogoloso ka badoso. ¹² Esiga a Yolusalem mapoo badolone, Yu odoo tei moso mapoo odoo hee sabolo koo agadigeli. Osoloso howo gisili moso ma kulodu, osoloso Yolusalem mi mapoo silone, odoo kamanalame koo moodeli. ¹³ Esiga Yu odoo hamapoo egee do oso mo goo namapoo to opusomo opusomo di taka goo susuga ee tei goonee. ¹⁴ Esino diayo taka eyo kulodu, goo heeno tei goo. Ee, ibada amawe dia Godeeyo hu poudalame, ayo Yesu mapoo

tei teliso. Esino Yu odooso takeliso, Yesuwo goo eligi sabolo diayo eligi sabolo hedebe-nee. Esino a Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso to hogugu mapoo tei teliso. ¹⁵ Esiga Godeeye tekepo odoo sabolo tokenee odoo sabolo ta maga see hogabidilei goo mapoo Yu odooso tei tolosa egee do, goo hedebe mapoo anosee tei teliso. ¹⁶ Esiga goo hageesee maga, a Godeeyo howo woola osoloso odoo howo woola goo tekepo talai goomegeliso.

¹⁷ “A Yolusalem poogoo dileso mi abo mapoo silone dugo abo poogooso. Omapoo siloso, see Yolusalem mapoo wedi simiso, bi mauwe odoo mapoo emegeidi bi moolee tenelame, osoloso Godee mapoo emegeidi bi tenelame. ¹⁸⁻¹⁹ Esino a tei moso mapoo badolone, Godee mapoo emegeidi bi tenelai ee mopoodoo dolone badebeiso. Omapoo badolone, odoo susuga badele, osoloso kemenele. Osoloso ee ma kulodu Yu odoo oso sibilesa a egeiso. Esino dima kulodu, Asia mi maga sibadee Yu odoo oso mo goo maga dia kamanaso. Esiga bei kasee maga odoo hagee bia hamapoo mauwe ka dosomo? Odoo hagee bia oso sibilesa mo goo namapoo takalai tekepo. ²⁰ Esino odoo egee bia hamapoo mauwe. Esiga Peliks, nayo Yu odoo hagee do mapoo woosalai tekepo, diayo a Yolusalem mapoo dibada wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido peleso dogo, mo goo tokenee edebeeye egei ee takalai tekepo. ²¹ Esino ayo goo hedebe hagee diayo to mou ma kulodu to kitulugu sabolo egeesee taka, ‘Esino niyo wedia maga see hogogabilei mapoo tei teme goo ka meediso,’ diso.”

²² Esino Peliks yo Lodeeyo goo ee olo duloso badebeiso. Osoloso odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Iba Polowo goo meedilei epedee hamapoo koodobileiso. Esiga see ha teli wiligi odoo taba Lusiyaas siboga, Polowo goo see meedileiso,” diso. ²³ Osoloso Peliksiye ha teli gibadili odoo hee mapoo egeesee takaso, “Niba Polo medee bolone, yimapoo hegi goo hee na tenee. Osoloso emegei odoo heeso yo pidilei na hamaga takee,” diso.

²⁴ Osoloso beame abo poogoloso, Peliksiye osobo Dulusila dio Polo agalame sibadeeso. Peliksiyo osobo Dulusila ee Yu sobo. Osoloso diayo sibilesa egeesee takaso, “Polo yo hamapoo ido sibe,” diso. Eeseme Poloye sibilesa Yesu Keliso mapoo tei talai goo ee takomolome, Peliksiye medee dumeleeso. ²⁵ Yayo dulone badolone, Poloye yimapoo tekepo badalai goo sabolo, osoloso tokenee goo teyaga su

* **24:8:** 6-8: To hagee odoo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odoo aboso taka, Lukaye hogugule, odoo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

kookoodalai goo sabolo, osoloso Godeeye beame hamamee mapoo goo meedilei goo sabolo takaso. Esem Peliksiye to hagee duloso obulone, yimapoo egeese takaso, "Oso, omapoo koodobie! Amapoo beame hee mologa, no see sibe dalaiso," diso. ²⁶ Egeese ma kulodu Peliksiye mada egeese gweliso, "Poloye amapoo molee teneega, molee oso ayo nei Polo ee neliga moso ma kuloduga peegoo ido dileiso," diso. Yayo egeese goolone badolone, beame abo mapoo Polo sabolo to kalame yo iliso.

²⁷ Esino dugo bakadio poogoloso hamamee Peliksiye o gamalee tou teli maga peegoo dime, see odoo heeso badebeiso, o hu Posiyus Pestus. Esino Yu odoo oso goomogalame, Peliks o tou teli maga peegoo dilega badolone, yayo Polo neliga moso mapoo osee badebee, diso.

25

Polo o goo Sisaye meedilame taka

¹ Pestuseeye gamalee hu tolosa beame bakadio hedebe di poogoloso, see Kasalia mi maga Yolusalem mapoo simiso. ²⁻³ Yayo omapoo simi beame mapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo sibilesa yimapoo Polowo goo egeese takaso, "Polo yo goo tokenee tooso. Esiga no iyo goomoga goo ee moodee. Egeeseelone Polo see Yolusalem mapoo ido sibeye, dee takee," diso. Bei, diba Polo Yolusalem mapoo sibumologa, mada eli domopoo wooloomalame goomogaso. ⁴ Esino Pestuseeye egeese takaso, "Haye, Polo yo Kasalia omapoo osee badalaiso. Yolusalem mapoo ido sibileime. Esino a beame abo poogoloso hamamee see Kasalia mapoo wedi dileiso. ⁵ Esiga nibada wiligi odoo tebisa see abolo dilei tekepo, diayo tei Poloye goo tokenee too egei omapoo takalame," diso.

⁶ Pestus beame 10 egeesi Yolusalem mapoo poogoloso, see Kasalia mapoo wedi diso. Yo Kasalia mapoo dileso, tialoso beame hee mapoo goo meedili moso mapoo peleso, yayo badeli debi mapoo badolone, Polo yo sibeye doloso odoo abo mapoo to teneeso. ⁷ Esem edebeeyo Polo yo goo meedili moso mapoo ido polome, Yolusalem maga sibadee Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Polo tobudume, pee maga tebisaloso silodoboloso, Polowo goo mapoo to opusomo opusomo di takolone, Polo yo dia tokenee odoo dee takagameleeso. Esino diayo to opusomo opusomo di taka ma kulodu, Pestuseeye tei goo egele.

⁸ Esem Poloye eyo nediliyo pidilei to takolone egeese takaso, "A Yu odoowo tei hee gababile. Osoloso ayo ibada tei moso

eyo hu mapoo tokenee goo takele. Osoloso Loum mi toowa wiligi odoo taba Sisayo goo mapoo tokenee goo takele," diso.

⁹ Esino Yu odoo oso goomogalame, Pestuseeye Polo mapoo egeese takaso, "Iba susuga oso Yolusalem mapoo dileso nee goo omapoo meedilei tekepowa?" diso.

¹⁰ Esem Poloye nei egeese takaso, "A Yolusalem mapoo dileime. Bei, a Loum odoowo goo meedili moso mapoo olo badoso. Esiga hamapoo mo goo meedilei tekepo. Esino Pestus, no olo gooleedooso, ayo Yu odoo mapoo tokenee goo hee moodoole. ¹¹ Egeese ma kulodu ayo goo tokenee too diepi, tei ee dodolone, a talai tekepo. Esino Yu odoo oso mo goo wulo gamenee taka maga, odoo heeso a Yu odoowo dee mapoo tenelai tekeponee. Esiga a Loum mi wiligi odoo taba Sisaye mo goo meedilei goomogo!" diso.

¹² Esem Pestuseeye yimapoo kokodo takeli odoo sabolo goo hamapoo to mouloso, Polo mapoo egeese takaso, "No Sisaye nee goo meedilei goomoga magooga, no Sisa mapoo ido dileiso," diso.

Pestuseeye Agilipa mapoo Polowo goo taka

¹³ Beame abo poogoloso hamamee Yu odoowo wiligi odoo taba Agilipaye omolo sobo holo, Benis sabolo Pestus mapoo emegeidi to takalame Kasalia mapoo sibadeeso. ¹⁴ Osoloso beame bei diba Pestus sabolo omapoo debeiso. Osoloso omapoo osee doboome, Pestuseeye Polowo goo ee Agilipa mapoo opususoso. Yayo opususulone egeese takaso, "Odo hee, Polo ee Peliksiye neliga moso mapoo toosoo osee badoso. ¹⁵ Esino a Yolusalem mapoo dileso peledoboome, Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo sabolo, sibilesa amapoo Polowo goo egeese taka, 'Polo ee tokenee odoo, esiga yo wooloome,' diso.

¹⁶ Esino ayo dimapoo egeese takaso, 'Loum odoo iyo odoo hee goo mauwe koo wooloomali. Esino iba Loum odoo oso goo meedili ee egeesi. Odo hee ee goo meedi mapoo yimapoo goweli odoo oso o goo takoloso koodobuoga, nei odoo o goo eyo nediliyo takeliso. Osoloso hamamee goo meedili odoo oso yimapoo goo tokenee melee ogoga, yo wooloome, dee takele,' diso. ¹⁷ Esiga Yolusalem wiligi odoo tebisa abo abolo hodobo hamapoo ka simi. Beame omapoo mo goo meedilei booloogoole. Esino a sibilesa, tialoso beame hee mapoo goo meedili moso mapoo peleso badolone, Polo yo hamapoo ido sibeye, diso. ¹⁸⁻¹⁹ Ee ma kulodu ayo goolee, Polo yo tokenee goo toowa toobelee, diso. Esino Yu odoo oso gamenee dibada howo gilili tei

goo sabolo, osoloso odoo hee Yesu, diayo olo taso deli, see Poloye odoo ee see gie badoso, dee taka goo omapoo toso agadigaloso o goo meedilame ido pala egeiso. ²⁰ Esino a goo hagee medee gooleedelega badolone, Polo mapoo egeesee woosaso, ‘No Yolusalem mapoo dileso nee goo meedilei soowayo?’ diso. ²¹ Esino yo Yolusalem mapoo dilei goomegele. Eseme yo Sisaye o goo meedilame goomogaso. Esiga yo wulo epedee hamapoo badalaiso. Osoloso ayo beame tekepo ogoga, yo Sisa mapoo o goo meedilame ido diye dalaiso,” diso.

²² Eseme Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, “A odoo hagooso taka goo mawo duleiyasa,” diso.

Eseme Pestuseeye yimapoo egeesee takaso, “No godigi yayo takooga duleiso,” diso.

Polo yo Agilipa dio Benis dio mapoo ido simi

²³ Osoloso beame hee mapoo Agilipa dio, Benis dio, hu toowa too odoo masi, dugo medee tekepo kalagaloso, goo meedili moso mapoo paladeeso. Diba goo meedili moso mapoo galaga dulone, ha teli odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Kasalia mi wiligi odoo tebisa sabolo galaga diso. Osoloso diba susuga goo meedili moso mapoo mooloogoodoloso doboome, Pestuseeye Polo ido sibe, diso. ²⁴ Eseme Poloye goo meedili moso mapoo sibilesso tobudume, Pestuseeye egeesee takaso, “Wiligi odoo taba Agilipa nobolo, osoloso odoo susuga sabolo, odoo hagee ege! Yu odoo hamapoo egee do sabolo, osoloso Yu odoo Yolusalem mapoo debeli sabolo, oso odoo hamapoo dia gowolone, amapoo to neligidi takolone, yo wooloomalai tekepo, dee takeliso. ²⁵ Esino ayo yo teli mapoo magalai o goo tokenee hee mauwena. Esino yo eyo goomoga oso Sisaye o goo meedi diga, ayo yo Sisa mapoo ido di, diso. ²⁶ Esino goo hamapoo ayo ibada wiligi odoo taba Sisa mapoo Polowo goo maga to hoguguloso tenelai to mauwe. Esiga ayo yo nibada howo woola mapoo ka ido simi. Esiga Agilipa nayo yimapoo wose. Egeeseega to yayo nei taka ee ayo hoguguloso Sisa mapoo ka tenelaiya. ²⁷ Bei, neliga ma kulodu badeli odoo oso moodoo goo ee hogugule mosoowe sabolo Loum wiligi odoo taba Sisa mapoo diye dalai tekepnee,” diso.

26

Poloye wiligi odoo taba Agilipayo howo woola mapoo o goo taka

¹ Agilipaye Polo mapoo egeesee takaso, “Ayo epedee no nediliyo pidi to takalame namapoo beame teneeso.”

Eseme Poloye dee dokodoo poudoloso, to takalai bei mooloogoolone egeesee takaso, ² “Wiligi taba Agilipa, a epei Yu odooso mo goo mapoo goo opusomo opusomo di taka mapoo nei ayo mawo a pidi to namapoo takalai goomogo. ³ Bei, no Yu odoo ibada adaga dia goo susuga sabolo, osoloso ima kulodu to agadigeli goo sabolo no gooleedooso. Esiga ayo namapoo howaso, mo to hagee takoo medee dui.

⁴ “Egeesee ma kulodu, Yu odoo susuga oso ayo daga Yu odoo sabolo Yolusalem mapoo badebei goo ee, diba olo gooleedooso. ⁵ Esiga Yolusalem odoo susuga oso mo goo diba gooleedooso. Esiga diayo namapoo mo goo takalai dee takooga, di-ayo ayo Pelisi odoo toboloso badebei goo ee takalaiso. Egeesee mapoo Yu odoo ma kulodu Pelisi odoo oso Moseeseye eligi goo hogugu medee deedeeliso. ⁶ Esino Godeeye mawe dimapoo to takoloso magoo mapoo ayo tei teme, a epedee goo meedi mapoo ka badoso. ⁷ Osoloso ibada Yu odoo bala 12 susuga oso beame susuga Godeeyo hu poudolone dobolone, diba to magoo hedebe ee bamoloso. Esiga mo wiligi odoo taba Agilipa, abolo epedee to magoo hedebe omapoo tei teme, Yu odoo oso a wooloomalame goomogoso. ⁸ Egeesee ma kulodu, Yu odoo niba bei kasee maga Godeeye wedia odoo ee see hogogabileiso dee taka goo mapoo tei telega ka pegiliyo?

⁹ “Esiga a niyo egee gooloomolo egeesi masi goolone, ayo Yesu Nasalet odoo mapoo tei telaga odoo mapoo hegia toowa molone, ayo dimapoo dala tenelame goomogo meleeso. ¹⁰ Egeeseelone tei moso wiligi odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, ayo Godee o odoo esialoso toloso neliga moso ma kulodu tooseliso. Osoloso tei telaga odoo abo ee olo pilugume, ayo goo omapoo tekepo doloso, goomegeliso. ¹¹ Osoloso a Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoo mapoo dala tenelone, ayo dimapoo toso pupulone, to tokenee takoloso Yesuwo goo mapoo miligi pie, dee takeliso. Osoloso ayo dimapoo dia komonolone, mi abo mapoo dileso, tei telaga odoo toloso dala teneliso.

¹² “Ayo egeeseemo silone, beame heeso tei moso wiligi odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. ¹³ Esino osoko oo domo taba mapoo a eli domopoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso pouneme egeiso. Gadeebugu ee dia toowa, osokoso gadeebugu egeesinee. Esiga odoo abolo hodobo di gadeebugu oso tooso. ¹⁴ Osoloso iba susuga miyomoo misikedoobuloso tiesamolome, kei ma dokodooga ibada Hibulu toso amapoo egeesee takeme duso, ‘Solo, Solo, nayo bei

kasee maga amapoo dala ka tenemalala? Esiga no medee goolee. Nayo egeeseemo siloga, no Godee sabolo ha taso. Esiga eyo nei no dala talaiso,' diso.

¹⁵ "Eseme ayo egeesee takaso, "Wiligi odoo, no ogumo?" diso.

Eseme Lodeeye amapoo nei egeesee taka, 'A Yesuso. Nayo tei telaga odoo mapoo dala egee tenemolo, amapoo tenemoloso. ¹⁶ Esiga no teebee! Ayo namapoo sibiles peledobooso. Bei, ayo no olo hesiaso, nayo mo tou teli odoo doloso badolone, ayo namapoo eligi sabolo, osoloso eligilei goo sabolo, odoo mapoo eligilame. ¹⁷⁻¹⁸ Esiga nayo Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo ma kulodu mo to takomo siloga, ayo no medee balaiso. Egeesee ma kulodu diayo no dala teneega, ayo no pidileiso. Esiga diayo tei goo ee gooleedoga, diayo neliga maga miligi pialoso, gadeebugu mapoo bidiga dabalame, osoloso Saiten oso gibadolone debei poogoloso, see Godee mapoo bidiga dabalame, ayo no dimapoo diye deeso. Egeeseega ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega diayo amapoo tei too goo maga, Godeeye hesia odoo oso egee do sabolo hodobo dabalaiso,' diso.

¹⁹ "Eseme wiligi odoo taba Agilipa, mo howo opusomo doloso, kei ma dokodooga to taka duloso, to omapoo mesieso. ²⁰ Osoloso ayo Damasko mapoo, osoloso Yolusalem mapoo, osoloso Yudiya mi toowa ma kulodu, osoloso Yu dele poogoo dia mi susuga mapoo, Godeeyo to egeesee takomo sileeso, 'Nibada goo goolee su wuduloso, nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo sibadee! Osoloso niyo Godee mapoo sibadee goo ee eligilone, odoo susuga eyo howo woola tekepo goo ee tomo silesibe,' dee takeliso. ²¹ Esiga ayo goo hagee tomo silime, Yu odoo oso ayo dibada tei moso ma kulodu badoboome, diayo a wooloomalame keliso. ²² Esino Godeeye pidi toowa maga, a see epedee nibada howo woola mapoo tobuludone, wiligi odoo tebisia nimapoo, osoloso odoo abo susuga nimapoo, Godeeyo to takolone ka badoso. Esino ayo taka to susuga ee Moses sabolo Godeeyo to tosili odoo sabolo oso Godeeye hudi magoo Keliso mapoo peledabalai goo taka sabolo hedebe. ²³ Esiga to hagee eyo bei hagooso, Keliso dala toloso talaiso. Osoloso yayo daga malalo ta maga hogabuloso, gadeebugu ee Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo mapoo tosilileiso," diso.

²⁴ Esino Polo to osee takomolome, Pestuseeye to neligidi yimapoo egeesee takaso, "Polo, no boobadolone wulo halaboo! Nayo dia goolee oso no ka boobadoo," diso.

²⁵ Eseme Poloye to nei Pestus mapoo egeesee takaso, "Wiligi odoo taba Pestus, a wulo koo halabooso. Bei, ayo to taka susuga hagee tei goo. Esiga goo eyo bei moloso. ²⁶ Esiga wiligi odoo taba Agilipaye goo susuga hagee yo gooleedooso. Ayo goo susuga hagee yimapoo takooga, ayo to takalai koo obuso. Bei, goo susuga hagee mada moodoole. Haye! Odo susuga eyo howo woola ka moodoo," diso. ²⁷ Eseme Poloye wiligi odoo taba Agilipa mapoo egeesee takaso, "Agilipa, no Godeeyo to tosili odoo susuga oso to hogugu mapoo tei telisomo? O, a gooleedoso, no tei teliso," diso.

²⁸ Esino wiligi odoo taba Agilipaye egeesee takaso, "No beame deiyepo hamapoo ayo Keliso mapoo tei talame amapoo to egeesi masi ka takamalala?" diso.

²⁹ Poloye to nei egeesee takaso, "A nayo tei talai beame deiyepo o, beame sage koo magooso. Esiga ayo nobolo osoloso epedee hamapoo mo to dulone hagee do odoo susuga oso Godeeyo to mapoo tei toloso ayo hagee bado egeesi masi badalame dokodoo ka takooso. Esino nibada dee mapoo ki ti oso tialagalaime," diso.

³⁰ Eseme wiligi odoo taba Agilipa sabolo, osoloso Pestus sabolo, osoloso Benis sabolo, osoloso odoo susuga Polowo to dulone debei ee tebisaloso diadeeso. ³¹ Diayo diadulone dieso dimapoo egeesee takaso, "Odo hagee goo tokenee hee tele. Esiga iyo yo neliga moso mapoo toosooloso wooloomalai tekeponee," diso.

³² Eseme Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, "Iyo odoo hagee goo meedili maga diye dalai tekepo. Esino yo Sisaye o goo meedilei goomogaga, yo Sisa mapoo ido diye, dee takee," diso.

27

Poloye du maga Itali mi mapoo dilame bei mooloogoo

¹ Pestuseeye Polo Sisaye badebei mapoo ido dilame goomoga magoloso, yayo Loum ha teli gibadili odoo hee Yuliyes iso. Osoloso yimapoo egeesee takaso, "Polo sabolo, osoloso neliga moso ma kulodu debeli odoo abo sabolo, du maga Itali mi mapoo Sisaye badebei mapoo iyado di," diso. Yuliyes hagee ha teli odoo mooloogoodoo hee, o hu Sisayo mooloogoodoo dee takeli eyo kulodu badeli. ² Eseme iba Adalamatia odoo dia du toowa ee Kasalia mi maga see Asia mi ma kulodu mi opusomo opusomo di mapoo dilame molome egeiso. Eseme Yuliyeseye iba du omapoo dalaga peegeena. Osoloso Makedonia mi

ma kulodu Tesalonika mapoo badeli odoos hee, Alistakus du omapoo ibolo hodobo bulumaloso, see Saidon mi mapoo dulone domopoo tiesaso.

³ Osoloso beeamo hee mapoo Saidon mi mapoo sibilesi peledabaso. Esino iba Saidon mi mapoo sibilesi peledoboome, Yuliyeseeye Polo yo dia goolone yimapoo egeesee takaso, “Nee odoos oso biso pidilame, no peegoo di,” diso. ⁴⁻⁵ Osoloso iba see Mila mi mapoo dalo soowoolone, Saiples mi te koola mapoo poo toowa meneme abaga daso. Bei, abei toowa woola mapoo poo toowa oso sibulone, howo ki toowa siba. Esemee iba osee Saiples mi te maga gulugumo sibilesi, Kilikia sabolo Pampilia sabolo daga dilesi, Lisia mi Mila mapoo sibilesi peledabaso. ⁶ Iba omapoo dilesi doboome, ha teli gihadili odoos Yuliyeseeye Alesendilia odoos dia du toowa Itali mapoo dilame molome egeeso. Esemee yayo iba du omapoo dalaga peegeena. ⁷⁻⁸ Esemee iba du omapoo dalaga poogoloso, Nidus mi mapoo obeamoo dulone, beeamo bei abei domopoo poogoo. Iba Nidus mi ee daga dime, poo toowa simi oso, howo ki toowa sibume, see Kiliti mi te mapoo dalo soowaso. Bei, omapoo poo toowa meneme. Osoloso iba Kiliti mi te su Salomone koola abaga obeamoo gulugumo dulone, Lasia mi koola mapoo du dali omapoo oluguso. Du dali eyo hu Du Oluguli Medee Tekepo deli.

⁹ Iba du oluguli omapoo dobolone, egeesee goolone debeiso, “Iba beeamo toowa olo hosudoos. Osoloso Yu odoos oso nei teyuloso badeli beeamo olo daga dilesi badoso. Esino dugo beeamo olo bei mooloogoo. Egeesee ma kulodu iyo dugo beeamo mapoo abei toowa maga dilei tekeponee. Bei, howo ki toowa oso sibulone, iba tokenee peya,” diso. Esemee Poloye odoos susuga mapoo egeesee taka, ¹⁰ “Emegei, dugo beeamo mapoo abei toowa maga duga, ibolo osoloso ibada bi sabolo, osoloso ibada du sabolo tokenee palai, a gooleedoos. Esiga iba hamapoo osee dabalai tekepo,” diso. ¹¹ Esino du willigi taba sabolo osoloso duwo ama sabolo diba egeesee salai goomegele. Esemee ha teli gihadili odoos oso Polowo te mapoo tei telega poogoloso, odoos bakadio hageeyo te mapoo deedeos. ¹² Esemee odoos susuga oso egeesee takaso, “Iba dugo beeamo mapoo hamapoo dobolone du oluguloso dabalai du oluguli tokenee,” diso. Egeesee lone diba saga Poiniks mi mapoo dilesi daga, dugo beeamo ee koodobilame goomogaso. Kiliti mi te mapoo Poiniks hagee du oluguli tekepo hee oso. Bei, du oluguli omapoo poo toowa haga koo sibili.

Poo toowa sabolo howo ki toowa sabolo

ma kulodu di

¹³ Osoloso beeamo heeso poo toowa koodobume, see poo pepooko oso abei toowa domo abaga pee maga sibilame bei mooloogoo. Esemee du toowa tosilesibili odoos oso egee ogoloso tekepo dolone, hegi biso du gidoloso howo kulomoo melee giligadoloso du ma kulodu maso. Osoloso iba Kiliti mi te mapoo soowooloso widi pee maga gulugumo diso. ¹⁴ Iba mi te widi pee maga obeamoo gulugumo dumolome, haga booloogelega mi te abaga poo toowa simi oso ibada du ee see abei toowa domopoo todiso. ¹⁵ Egeesee iba du balamelega, ibada du poosoo todime, wulo balaga meleso. ¹⁶⁻¹⁷ Esino poosoo ibada du ee Kauda mi te mapoo poo toowa meneme hodiokooga todi molome, du tosilesibili odoos oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko, du toowa eyo osio mapoo bagagoloso melee ee dia kitulugu sabolo tolosoo du toowa ma kulodu magoo. Osoloso howo ki oso sibilesi ibada du mapoo woolone du toowa gadilega pagalame, diayo du ee tiso tialoogoo. Osoloso du tosilesibili odoos ee Libia mi hodio abaga dulone, howo soo mapoo du doguyaga dia ebigaso. Egeesee lone, diba poosoo sibilesi weli dugo du ma dokohodoo bagagoo ee du medee dilame miyomoo bagagoo. Esemee poosoo ibada du ee abei domopoo wulo todimeleso. ¹⁸ Osoloso beeamo hee mapoo poo toowa oso see dia sibume, du tosilesibili odoos oso du popeeya dalame, bi abo du toowa ma kulodu melee tolosoo howomoo soosoo. ¹⁹ Osoloso see beeamo hee mapoo, bi abo egeesi masi du ma kulodu melee howomoo soosoo. Poosoo sibilesi weli dugo sabolo, osoloso homo tialoogo sabolo, osoloso dugo bagagili ti sabolo, osoloso bi abo egeesi masi sabolo howomoo soosoo. ²⁰ Iba poo toowa oso simi ee ma kulodu, osoloso howo ki toowa simi ee ma kulodu beeamo bei poogoomoo dulone, osoko sabolo giwo sabolo egele. Egeesee ma kulodu dulone, iba dabalai goole. Esino wulo wedilei gooleeso.

²¹ Esino iba beeamo bei ma kulodu nei nelega sibulone, Poloye toboloso imapoo egeesee takaso, “Emegei, niba kasee maga mo to dulega Kiliti mi te poogoloso ka simiyo? Iba omapoo debei diepi, goo hageesee imapoo sibile pegeliyo. ²² Esino niba goo hamapoo haga na ebi. Bei, odoos susuga nima kulodu odoos hee talaime. Esino hedebe ibada du ee tokenee palaiso. ²³ Bei, mo Godee ayo o hu dokodoo poudili o momaiye oso amapoo sibeyee dee takeme, eiyo gesi amapoo sibilesi egeesee taka, ²⁴ ‘Polo, no haga na ebi, bei no wulo gameenee dile, willigi odoos taba Sisayo mudugiyopoo nee goo meedilame duso. Esiga Gode-

eye nimapoo mesie maga nobolo hodobo egee du odoos sabolo, abei domo hamapoo wedileime,' diso. ²⁵ Esiga odoos susuga, niba to hagee duloso na ebi. Bei, Godeeye o momaiye oso goo taka goo ee tei moodoolai doloso, a tei toso. ²⁶ Esino iba omapoo dulone, mi te hee koola mapoo dilesos, yo mapoo godee bigileiso," diso.

²⁷ Iba Adiliyati abei domopoo silesibilone, beame 14 poogoloso see gesi hee mapoo gesi domopoo du tosilesibili odoos oso goolee widi pee koolabelee, diso. ²⁸ Egeeseelone diayo howo kasee boubeleso howo bou tebili ti tolosos tebiasos. Osolosos egeinos, howo bou ee tebia ibada bagi sabolos tebia 40 egeesos masi mala. Osolosos hoogoo pepookos dilesos, see tobu tebiasos. Osolosos egeinos, howo bou ee tebia ibada bagi sabolos tebia 30 egeesos masi mala. Esemes diayos goolee widi pee olo koola toohos, diso. ²⁹ Esemes diba gesi dulone, du howos soos magas duga, yo mapoo godee bigiyagas dia ebigasos. Egeeseelone du dilegas omapoo malames, diayos hegi bi bakadio bakadio di du osios mapoo bagagolosos howomoo toosoosos. Osolosos gesi omapoo doholone, du tosilesibili odoos oso saga mi beeamas belesos ee bolone debeisos. ³⁰ Egeeseelone doholone, diayos du toowas magas mada kukulos dilames, du toowas tokenees poga pidili du pepookos ee howomoo ti sabolos gisibasolosos olugus molone imapoo egeeses takas, "Iba du wiligis magas hegi bi abo howomoo toosoowag-ona," diso. ³¹ Esino Poloyes ha teli gibadili odoos sabolos, o odoos sabolos mapoo egeeses takasos, "Du tosilesibili odoos oso kukulos duga, iba susugas wedileiso," diso. ³² Esemes ha teli odoos oso du toowas tokenees poga pidili du pepookos ee ti koo poogoome, poosos todisos.

³³ Osolosos olo mi beeamalais koolas too-boomes, Poloyes diba nei nalames howolone odoos susugas mapoo egeeses takasos, "Nibas beame 14 mas kulodus ebias sabolos sibulone nei medees neles. ³⁴ Esigas nibas wedilegas pagalames, epedees hamapoo nei medees ne. Osolosos nibas goolees, nimas kulodus odoos hee dala talaimes," diso. ³⁵ Osolosos Poloyes to hagees takolosos, wo tolosos goomogas to Godees mapoo takolosos, odoos susugas eyos howo woolas mapoo wo po dolosos nesos. ³⁶ Esemes Poloyes nei namelees ogolosos, odoos susugas oso yibolos nei nalames goomogagos. ³⁷⁻³⁸ Dibas nei ne koodobulosos, du popeeyas dalames, nei abos susugas howomoo togob-isagos. Esigas iba 276 odoos oso du ee mas kulodus debeisos.

Dusos dilesos yo mapoo godees bugulosos gagabugus gos

³⁹ Osolosos gesi mi beeamomes egeinos, du tosilesibili odoos oso widi pee egeisos. Osolosos diayos widi pee ee medees ogolosos gooleedeles. Esinos omapoo dilesos du olugumos, diso. Bei, diayos widi pee ee du olugulei tekepos goolees. ⁴⁰ Egeeseelone, diba widi pee mapoo dilames hegi bi du mas bagagisalosos meles, ee howomoo kookos soosos. Osolosos du osios mali sudas masi howomoo wusulosos, poosos du todilames, du wiligis mapoo dugos bagagolosos meli hee poudolosos bagagooos. Osolosos iyo widi pee egeis mapoo disos. ⁴¹ Esino iba widi pee mapoo dulone, du wiligis oso dilesos howos soos mapoo dougasos. Esemes howos ki oso sibileesos, du osios mapoo woomes, du gagabugusos.

⁴² Egeeses mas kulodus ha teli odoos oso neligas mas kulodus debelis odoos ee howos tabulosos kukulos diyagas, dia gooleesos. Egeeseeyagas neligas mas kulodus debelis odoos ee diayos du mas kulodus wooloomalames goomogagos. ⁴³ Esinos ha teli gibadili odoos Yuliyes yo Polos wooloomalais goomegeles. Esigas yayos ha teli odoos dimapoo egeeses takasos, "Niyo neligas mas kulodus debelis odoos ee na wooloomes," diso. Esemes yayos egeeses takasos, "Nibas howos tabilis goolee-doo dagas, nibas widi pee mapoo howos tige-bie! ⁴⁴ Osolosos odoos howos koo tabilis dagas, nibas du gagabugus mapoo tolosos deesos widi pee mapoo sumos di," diso. Egeeses see magas odoos susugas medees tigebulosos widi pee mapoo dabooogolosos gie badelis toosos.

28

Poloyes Malatas mi te mapoo sibileesos peledabas

¹ Osolosos iba howos tigamos dilesos, mi te mapoo dalagas poogolosos doholone dunos, mi te eyos hu Malatagonas. ² Iba omapoo sibileesos peledoboomes, mi te mapoo debelis odoos oso iba medees pidas. Esigas beames omapoo howos toowas simis oso kekepies meleegas, mi te mapoo debelis odoos oso iyo dou halames, dou toowas toolosos ka dabas. ³ Osolosos Polos nosees dou kaka tosibileesos, dou toomeleenos, hebises masi dou mas mapoo kulodus tiamelees ee dias dei moodoomes, dou kaka mas mas kulodugas gasibileesos Polos dees mapoo pasos. ⁴ Esemes mi te mapoo debelis odoos oso Polos hebisesos dees mapoo polosos soologoosoo meles ogolosos diba diesonos egeeses takasos, "Odoos hagees odoos wooloomalis odoos osobeles. Bei, yo abei domopoo gasi simis oso yo teles. Esigas epedees nei dala tenelis godees oso Polowos gos tokenees magas nei kas teneesos. Esigas hebisesos yo dees mapoo kas panas", diso. ⁵ Esino Polos hebisesos o dees mapoo pomes, o dees keeses heyadigebugunos hebises dou

mapoo tooodoos. Ee ma kulodu goo hee yimapoo peledebele. ⁶ Esino mi te mapoo debeli odoos oso egeesee goolone debeiso, "Polowo dee papoloso, miyomoo homodobuloso talaiso," dee gooleeso. Esino beamee sage ma kulodu goo heeso Polo mapoo peledebele. Esemee mi te mapoo debeli odoos oso goo hagee ogoloso, Polo yo godee hee molodoo, dee takaso.

⁷ Osoloso ee ma kulodu iyo dou halaga melee mi maga Malata mi te mapoo debeli odoowo wiligi odoos taba, Pubiliyeseeyo mi haga hoogoonee. Esiga yayo iba ogoloso, o moso mapoo ido dileso, beamee bakadio hedebe di omapoo doboome, yayo iba medee pidiso. ⁸ Moso ee ma kulodu Pubiliyeseeyo ama kolo dei sabolo osoloso su paiye sabolo tiameleeso. Esemee Poloye yayo tiamelee mapoo gadileso, dokodoo takoloso, o deeso yimapoo sigime, paiye weidooso. ⁹ Hamamee odoos paigiga mi te mapoo debeli odoos oso goo hagee duloso sidademe, Poloye diba tekepo moodoo demeleeso. ¹⁰⁻¹¹ Egeesee ma kulodu iyo mi omapoo doboome, mi te mapoo debeli odoos oso imapoo hu toowa tenelone emegeidi bi teneemeleeso. Osoloso a bakadio hedebe di omapoo dobosoo, see dilame doboome, mi te mapoo debeli odoos oso iyo eli domo dulone nalai, nei sabolo osoloso bi abo sabolo imapoo tosibadeeso.

Poloye Loum mi mapoo dileso peledaba

Osoloso iba Alesendilia odoos dia du toowa dugo beamee mapoo Malata mi te mapoo melee mapoo dabagaso. Du ee tosilesibili odoos oso dedebayo gamenee godee masi bakadio moodooloso du wiligi mapoo tugusa molome egeiso. ¹² Iba du amaga dileso Silakusa mi mapoo du oluguloso, beamee bakadio hedebe di omapoo debeiso. ¹³ Osoloso see abaga Legiyome mi mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso beamee hee mapoo poo iyo simi hamamee abaga sibilame bei mooloogooso. Esemee pooso ibada du saga todilame pupu buguso. Osoloso beamee heeso Putiyoli mi mapoo dileso peledabaso. ¹⁴ Iba dileso Putiyoli mapoo du oluguloso, tei telaga odoos abo egeiso. Esemee diayo iba beamee ⁷ dibolo debeeyena. Osoloso omapoo dobosoo see mili Loum mapoo diso. ¹⁵ Osoloso tei telaga odoos Loum mapoo debeli oso iba sibogodi duloso, eli domopoo iba tugodalame simina. Ee ma kulodu odoos abo sibiloso, iba Apiyus Polum mi mapoo tugodooso. Osoloso aboso mi hee, o hu Odoos Soowo Moso Bakadio Hedebe deli mapoo sibiloso tugodooso. Esemee Poloye diba ogoloso dia goomogolone, Godee mapoo goomoga toowa poudooso. ¹⁶ Esemee iba Loum mi mapoo sibiloso peledoboome, ha

teli gibadili odoos oso Polo mapoo egeesee takaso, "No neliga moso mapoo dileime. Esino no wulo moso hee mapoo badoga, ha teli odoos hedebe oso no ka gibadalaigona," diso.

¹⁷ Osoloso beamee bakadio hedebe di poogoloso hamamee, Poloye Yu odoowo wiligi odoos tebisa Loum mi ee ma kulodu debeli susuga yimapoo sibilame to teneeso. Diba olo sibiloso doboome, Poloye dimapoo egeesee takaso, "Emegei, ayo goo tokenee hee Yu odoos mapoo moodoole. Osoloso ibada adaga dia tei hee gababile. Esino Yolusalem mapoo Yu odooso a goo mauwe tolosa Loum odoos mapoo teneeso. ¹⁸ Osoloso nei diayo amapoo woosali to bei woosano, amapoo goo tokenee hee egele. Esiga diayo a teli mapoo magalai goomegele. Esino diayo a neliga moso maga peegoo tamagalame goomogaso. ¹⁹ Esino Yu odoos oso a neliga moso maga peegoo tamagalai tekeponee, dee takeme, ayo mo goo Sisaye meedilei a goomogo, dee takaso. Esino ayo mo odoos, Yu odoos mapoo gigidilei goo mauwe. ²⁰ Esiga ayo goo hagee nibolo medee to meilame ka gilmadoo. Osoloso a epedee ki tiso tialogoloso moloso. Bei, ayo Isalael odoos oso dulone egee bamolo, odoos yimapoo tei too goo maga," diso.

²¹ Esemee wiligi odoos tebisa oso Polo mapoo nei egeesee takaso, "Iyo Yudiya maga nee goo maga to hogugu teneme tele. Osoloso Yu odoos abo amaga sidadee oso nee goo maga tokenee goo taka, iba dule. ²² Esino goo nayo egee eligimo silo imapoo takalai goomogo. Bei, mi susuga eyo kulodu, edebeeyo Yesuwo goo eligili goweli," diso.

²³ Osoloso Polo sabolo Yu odoos sabolo beamee hedebe magooso, diayo see tobu Polobolo Yesuwo goo maga to kalame. Osoloso diayo beamee hedebe magoo mapoo Yu odoos susuga Yesuwo goo maga to kalame Polo mapoo sidadeeso. Esemee Poloye gesikolo bei mooloogoloso abaga dino habe mapoo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligilone, Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso Godeeye to tosili odoos oso to hogugu maga Yesuwo goo eligiso, diayo Yesuwo mapoo tei talame. ²⁴ Esemee odoos abo oso Polowo to duloso tei tooso. Esino odoos abo tei tele. ²⁵ Egeesee ma kulodu diesono abo puloso toso agadigaso. Osoloso diba dilame doboome, Poloye tei tele poogoo odoos mapoo to hedebe hagee takaso, "Dio Tei oso tei goo Godeeye to tosili odoos Aisaya maga nibada amawe dio mapoo egeesee takaso,

²⁶ 'Nayo dileso odoos hagee bia dimapoo egeesee takee,

“Niyo medee hodu dilesu to taka duleiso.

Esino goo eyo bei niyo medee gooleedalaima.

Osoloso niyo medee hodu dilesu agalaiso, esino goo eyo bei niyo ogoloso gooleedalaima.”

²⁷ Bei, diba goo eyo bei gooleedalai koo goomogo.

Osoloso diba dulu tabagado, osoloso howo gisiga diga.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo toloso, amapoo wedi simi diepi,

ayo dibada tokenee hapoloso boobado bigiliyo,’ diso.

²⁸ Esiga niba medee goolee, Godeeye gie badeli hedebe Yu odoo mapoo tenele. Haye, yayo Yu dele poogoo odoo sabolo mapoo teneeso. Esiga diayo goomoga sabolo Godeeyo to medee duleiso,” diso.

²⁹ [Osoloso Yu odooso Polowo to duloso, dibada mooloogoodoo ma kulodu disono toso dia agadigamo diso.]*

³⁰ Osoloso Polo dugo bakadio ee ma kulodu moso nei molee magoloso tieli mapoo badoboome, odoo abo yo agalame simi, yayo o mosopoo goomoga sabolo ido palaso. ³¹ Osoloso yayo dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone, Lodee Yesu Kelisowo goo takalai ebile. Osoloso ee ma kulodu odoo heeso yimapoo hamaga takele.

* **28:29:** To hagee odoo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odoo aboso taka, Lukaye hogugule, odoo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

1 Tesalonika Poloye Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

1 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo Kolin mi mapoo badolone, Tesalonika odoo dimapoo to hagee hoguguso. Polo daga Tesalonika mapoo di beame mapoo edebeeyo o to duloso tei tooso. Esino Yu odooso goo hagee ogoloso Polo habuguso (Diye di odoo 17:1-10 omaga egeesee ka takooso). Esiga Poloye tei telaga odoo hagee bia diya gooleebugulone, kokodo takeli to hagee hoguguloso dimapoo teneeso, diayo dala ma kulodu dobolone, Godee mapoo tei toloso medee kibiya dabalame. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu siboga beame mapoo yayo badalai mi mapoo palai goo ee gooleedoloso dabalame diayo hoguguloso teneeso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga iyo Godee mapoo takooso, yayo niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Tesalonika odoo oso tei too

² Iyo beame susuga niba halo dokodoo takolone, nibada goo maga Godee mapoo goomegeliso. ³ Egeesee maga iyo niba Godee mapoo takolone goo hagee gooleebigiliso. Niyo tei too maga tou too sabolo, osoloso odoo abo sooloo dologa pidili sabolo, osoloso edebeeyo nimapoo dala tenee ee ma kulodu dobolone, Lodee Yesu Kelisoye see sibileiso doloso, bolone tei toloso doso.

⁴ Tei telaga odoo, emegei, iba gooleedooso, Godeeye niba sooloo dolone, niba o odoo dalame hesigaso. ⁵ Bei, iyo to tekepo nimapoo tosimi ee wulo todee mosoowe tosibileso ka takele. Esino iyo Dio Tei oso kitulugu maga ka taka. Osoloso iba to tekepo hagee kibiya tei toloso nimapoo eligiso. Osoloso iyo niba pidilame nibolo debei ee niba gooleedooso. ⁶ Osoloso niyo ibada goo sabolo, osoloso Lodeeye goo ee peedeeso. Egeesee maga Niyo to hagee duloso toloso, dala ee ma kulodu doboome, Dio Tei oso goomoga sabolo to hagee tooso. ⁷ Esiga tei telaga odoo susuga Makedoniya mapoo debeli sabolo, osoloso Akaya mapoo debeli oso nibada goo duloso padalai tekepo. ⁸ Esiga Godeeye nimaga eligi goo ee hedebe Makedoniya sabolo Akaya sabolo mapoo dudobigile. Haye, niyo tei too goo ee

mi susuga mapoo olo dudobuguso. Esiga nibada goo ee iyo mi abo mapoo see tobu takomo dilei ee goo haga toowanee. ⁹ Bei, mi susuga ee ma kulodu edebeeyo iyo nibada mosopoo siboga, niyo to tekepo too ee takeliso. Egeeseelone, diayo niyo gamenee godee poogoloso see tei gie badeli Godee mapoo sibileso, o to mapoo mesimo sili goo ee takeliso. ¹⁰ Osoloso diayo Godeeye owoloye ta maga Godeeye hogadi oso Kei mi ma dokodooga sibileiso doloso niyo egee bamolo goo ee takeliso. Odoo ee Yesu. Godeeye meedilei beame mapoo, yayo komonolone tokenee eyo nei dala tenelai beame mapoo, Yesuye tei telaga odoo iba susuga peegoo gilimado dileiso.

2

Poloye Tesalonika mi mapoo tou too

¹ Tei telaga odoo, emegei, iyo nibolo hodobo dobolone, beame wulo mosoowe hosule. ² Esiga niba gooleedooso, iyo daga nimapoo sibilame, Pilipai mi mapoo doboome, edebeeyo imapoo to tokenee takolone, dala tenee goo ee. Esino ee ma kulodu ibada Godeeye iba pidime, edebeeyo iba gowe ee ma kulodu iba ebilega, Godeeyo to tekepo nimapoo takaso. ³ Bei, iyo eligi goo ee gamenee goonee, osoloso tokenee gweli goo maga koo eligiso. Esiga iyo nimapoo gamenee takalaime. ⁴ Esino iyo Godeeyo to tekepo ee eligimo silesiboso. Bei, Godeeye iba tebia doloso hesigaloso o to tekepo takomo silesibe, diso. Esiga iyo tou hagee tomo silo odoo goomogalame sile. Haye! Godee ibada sooloo ma kulodu egeli yo goomogalame ka siloso. ⁵ Osoloso niba nosee gooleedooso, niyo imapoo sibilame wulo gamenee toso hedebe. Osoloso iba nei molee talame to tekepo ka takele. Godeeye goo hagee tei diso. ⁶ Egeesee maga nibolo osoloso odoo susuga oso imapoo goomogalame koo seli. Esino Kelisoye diye di odoo iyo toowa doloso niba balame, imapoo kitulugu meleeso. ⁷ Esino iyo egeesee sele. Bei, iyo niba holope masi oweeye owolo dio bali egeesi masi bameleeso. ⁸ Esiga iyo niba diya sooloo dolone goomoga sabolo hedebe Godeeyo to tekepo nimapoo ka tosibile. Haye. Ibada gie badeli sabolo nimapoo tenelame ka simi. Bei, niba iyo gooma odoo. ⁹ Tei telaga odoo, emegei, nibolo dobolone iyo nali bi sabolo, osoloso iyo goomoga bi abo sabolo tebilame, iyo ibada suso gesi sabolo beame sabolo tou toowa tomo silee, niba gooleedooso. Goo egeesee maga, iyo Godeeyo to takomo silesibulone, nimapoo hegi goo teneeyaga, bi koo howali. ¹⁰ O, iyo tei telaga nibolo dobolone, iyo tokenee goo hee tele. Esino iyo nibolo

hodobo medee teedee dobolone, Godeeye o howo woola goo tekepo deli goo ee iyo tomo silesibiliso. Esiga goo hagee niba olo gooleedooso. Osoloso Godee nosege goo hamapoo tei diso. ¹¹ Esiga niba gooleedooso, maye owolo bameli egeesi masi, niba iyo egeesi bameleeso. ¹² Iyo niba Godeeyo howo woola kibiya dabalame, eli opusomo opusomo di maga nimapoo pidili to takaso. Bei, Godeeye niba imoloso, niyo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilesa dobolone, yo toowa doloso yibolo hodobo dabalame.

¹³ Osoloso iba see Godee mapoo goomoga to takooso. Bei, niyo iyo Godeeyo to taka dulosu dobolone, to hagee edebeeyo eyo gooleeso takooso, dee takele. Esino niyo to hagee tei Godee maga siboso doloso medee tooso. Esiga Godeeye o to hagee sabolo tei telaga odoo nima kulodu tou tomoloso. ¹⁴ Esiga niba gooleedooso, Yu odooso Yudiya mi mapoo Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo dimapoo dala tenemelee goo ee. Egeesee maga, goo egeesee oso nimapoo peledabaso. Goo ee nibada odoo oso nimapoo dala teneliso. ¹⁵ Yu odoo oso daga hoogoo Godee maga to tolosu kokodo takomo sili odoo pilugusu, osoloso diayo Yesu Keliso wooloomaso. Osoloso iyo Godeeyo to mi abo mapoo takomo silesibume, diayo iba peegoo hasisobigiliso. Esiga Godeeye Yu odoo dimapoo koo goomegeli. Osoloso diayo odoo susuga mapoo gowe toowa moloso. ¹⁶ Egeeseelone, diayo Yu dele poogoo odoo dimapoo iyo to tekepo todilesa takeme, Yu dele poogoo odoo oso gie badeli teyaga, diayo imapoo hamaga takalame seeso. Goo hageesee maga, dia tokenee susuga oso dieso dimapoo kadadigamo pologa, Godeeye komonolone dala toowa hoo poogoo mauwe dimapoo tenelaiso.

Poloye see Tesalonika mi mapoo dilame goomoga

¹⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, edebeeyo iba nibada mi maga hasisobugume, iyo beame deiyepo mapoo niba poogoo dilesa dobolone, niba boobado bigile. Esino iyo niba see agalame diya goomogolone, nimapoo sibilame wegeegeeso. ¹⁸ Esiga iyo niba agala sibilame goomegeliso. O, tei taka, Polo ayo niba agalame sibilame wegeegeliso. Esino Saitenso iba hamaga takeliso. ¹⁹ Iyo niba agala sibilame goomegeliso. Bei, ibada Lodee Yesu see wedi siboga, ogoo goo oso imapoo goomoga ka tenelaiyo? Osoloso ogoo goo oso iyo o howo woola ebilega kibiya ka dabalaiyo? Ee nibaso. Niyo tei too oso iyo tou tekepo

too ee woola yiligebigileiso. ²⁰ Bei, Godeeye nibada goo maga imapoo goomoga tenelaiso.

3

¹⁻² Esiga iyo niba agalame sibilei beame dagadime, see gowolone, wulo Timoti nimapoo diye dolone, iba Atene mi mapoo debeiso. Ibada omolo Timoti hagee ibolo tou tomo silone, Godeeyo to tekepo Kelisowo goo ee takomo sili odoo oso. Esiga iyo yo nimapoo diye diso, yayo niyo tei too ma kulodu kibiya dabalame kokodo takalame. ³ Bei, dala hagee ma kulodu odoo heeso tei too peegeeyaga. Osoloso niba gooleedooso, tei teli goo ee ma kulodu dala sabolo moloso. ⁴ Esiga iba nibolo hodobo dobolone, dala goo oso sibilei nimapoo olo takaso. Esiga dala goo oso epedee imapoo peledaba, niba gooleedooso. ⁵ Goo egeesee maga, ayo niyo tei too goo ee dulega badalai, a goweso. Egeeseelone, ayo Timoti nimapoo diye diso. Bei, ayo niba halo goo diya kodumeleeso, niba Saitenso gamenee taka mapoo homodobuoga, oso iyo niba halo tou too goo ee wulo mosoowe hosudeeyaga.

⁶ Esino Timotiye epedee nibolo badoboso, see wedi sibileso, yayo nibada goo imapoo takeme du medee tekepo. Bei, yayo niyo tei too goo sabolo, emegei sooloo deli goo sabolo tolone egee du goo ee yayo sibileso imapoo takaso. Osoloso yayo imapoo niyo iba goolone dobolone, iba agala sibilame goomoga goo ee takaso. Egeesee ma kulodu nei iyo niba agala sibilame diya gooleeso. ⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, iyo dala goo sabolo hegi goo sabolo ma kulodu dobolone, niyo tei too goo ee Timotiye imapoo sibileso takeme du oso iba pidiso. ⁸ Bei, iyo niyo Lodee mapoo tei tolosu kibiya debei goo ee dulosu diya goomogolone ka doso. ⁹ Goo egeesee maga, iyo niba gooleebugulone, goomoga to Godee mapoo taka hoo poogoo mauwe moloso. Bei, iba Godeeyo mudugiyopoo dobolone, nibada goo oso imapoo goomoga toowa teneeso. ¹⁰ Osoloso gesi sabolo beame sabolo, niba see agalai ee gooleebugulone, Godee mapoo takolone ka doso. Egeesee ma kulodu, niyo tei too goo ma kulodu, goo heeso tebilega mologa, iyo sibileso goo ee tebilame pidileiso.

¹¹ Esiga iyo dokodoo takooso, ibada Ama Godee sabolo osoloso ibada Lodee Yesu sabolo oso iyo nimapoo sibilei eli medee hoodo magalame. ¹² Osoloso iyo see dokodoo takooso, Lodeeye nima kulodu sooloo dala goo egee molo kibilame. Osoloso iyo niba diya sooloo egee dolomolo egeesi masi, see niyo nima kulodu osoloso odoo susuga ma kulodu emegei sooloo dala

goo sabolo dabalame. ¹³ Osoloso iba see dokodoo takooso, ibada Lodee Yesuye yayo hesiga odoo sabolo sibilei beeamo mapoo, niyo tei too ma kulodu kibiya dobolone, ibada Ama Godeeyo mudugiyopaga, tekepo doloso tokenee goo mauwe odoo doloso dabalame.

4

Godeeyo mudugiyopaga tekepo doloso badalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, tekepo doloso badalai goo maga Godee mapoo goomoga tenelai goo ee iyo nimapoo olo eligiso. Esiga a gooleedooso, niba egeesee goo ma kulodu ka doso. Esino tekepo goo nima kulodu egee molo oso toowa dalame, epedee ayo Lodee Yesuwo hu maga nimapoo ka taka. ² Iyo Yesu Kelisoye kitulugu maga nimapoo eligi goo ee, niba olo gooleedooso. ³ Bei, Godee yo goomogoso, niyo o howo woola tokenee mauwe teedee dabalame. Esiga niba giso sabolo sobo sabolo heli telega tei doloso teedee debee. ⁴ Esiga niba odoo susuga eyo howo woola tekepo doloso, osoloso goo tokenee mauwe doloso dabalame, nibada su kookoode. ⁵ Osoloso nibada su oso goo heli talame goomoga goo ee dodolone na debee. Bei, Godee gooleedelee poogoo odoo oso goo hageesi teliso. ⁶ Goo egeesee maga, nemegei tei too odoo eyo osobo heli toloso yimapoo hegi goo na tenee. Bei, Lodeeye goo tokenee hageesi teli odoo mapoo tokenee eyo nei dala tenelaiso. Iyo daga hoogoo nimapoo kitulugu takolone goo egeesi na te diso. ⁷ Bei, Godeeye ibolo osoloso nibolo hesiga ee iyo goo tokenee ma kulodu dabalame ka sele. Esino iyo Godeeyo howo woola mapoo goo tokenee mauwe doloso kibiya dabalame, yayo iba hesigaso. ⁸ Esiga edebeyo to hagee dadalai gowooga, yo odoo to mapoo gowolone koo seeso. Esino yayo Godeeye nimapoo Dio Tei egee tenemolo o to mapoo gowooso. ⁹ Esiga niba sooloo dala ma kulodu dobolone, tei telaga odoo oso emegei nei pidi, nei pidi dalai goo ee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye sooloo dala goo ee nimapoo olo eligiso. Esiga iyo goo hamapoo see nimapoo hogugulei ee goo haga toowanee. ¹⁰ Emegei, niyo Makedoniya mi mapoo debeli tei telaga odoo mapoo sooloo dolone dobolone egee pidimolo, iba gooleedooso. Esiga iyo niba goo egeesee ma kulodu dobolone, goo oso diya toowa dalame kitulugu sabolo ka taka. ¹¹ Esiga niba nemegei sabolo medee mesie debee. Osoloso niba nibada su ee pidilei maga tou tolone dobolone, emegei dia goo na takee. Bei, iyo goo hagee daga nimapoo olo eligiso. ¹² Niyo goo egeesee tomo siloga, peegoo debeli odoo oso nibada

goo ogoloso tekepo dalaiso. Osoloso niso nediliyo pidilame nee odoo mapoo na be.

Yesuye sibilei eyo goo

¹³ Emegei tei telaga odoo, niyo odoo wedia eyo goo gooleedelega badalai, iba koo goomogo. Peegoo debeli odoo oso odoo wedia halo gooholone diya pupusigeliso. Bei, diba odoo wedia oso see hogogadilei goo ee diba gooleedelee. Esino peegoo debeli odoo diayo odoo wedia halo diya goohele sabolo debeli egeesi masi na debee. ¹⁴ Bei, iba Yesuye ta maga see hogadi goo mapoo tei teliso. Esiga iba see tei toso, Yesuye see wedi siboga, Godeeye tei telaga odoo wedia ee Yesubolo sibe dalaiso. ¹⁵ Osoloso Lodee eyo taka to ee iyo nimapoo ka taka, goo ee Lodeeye sibilei beeamo omapoo, odoo wedia osee mologa, iba wedilega gie hagee do odoo oso saga malalo Yesu mapoo palaime. ¹⁶ Esino Lodee eyo Kei mi ma dokodooga sibulone, to kitulugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye dia wiligi odoo eyo to sabolo, osoloso Godeeyo kibu i sabolo sibileiso. Egeeseeega Keliso mapoo tei toloso odoo wedia oso daga malalo hogogadileiso. ¹⁷ Diba olo pologa, iba wedilega epedee hagee do odoo sabolo, osoloso odoo wedia hogogadi sabolo, hodobo mooloogoodoloso, kei ma dokodoo Lodee tugodalame palaiso. Osoloso iba Lodee sabolo badoboso kookaiyo osee badalaiso. ¹⁸ Esiga niba nemegei nima kulodu egee do odoo oso odoo wedia maga diya goolee sabolo debeeyaga, kibilame to hagee dimapoo takee.

5

Yesuye sibilei goo mapoo mopoodoo de

¹ Tei telaga odoo emegei, iyo goo hageesi oso peledabalai beeamo ee nimapoo see tobu hogugulei goo haga toowanee. ² Bei, niba olo gooleedooso, Lodeeye see wedi siboga, heli teli odoo oso gesi sibili egeesi masi sibileiso. ³ Beeamo omapoo odoo abo oso egeesee takalaiso, "Epee! Beeamo diya tekepo. Imapoo goo hee mauwe, goomoga goo oso moloso," dalaiso. Egeesee takaga mologa, haga booloogelega dala goo oso dimapoo siboga tokenee palaiso. Esiga niba goolee, sobo koowasi oso yayo holope soomagalame, dala oso yimapoo sibili yo gooleedoloso badoga koo peledebelee. Esiga goo hagee egeesi masi. Esiga odoo abo oso beeamo ee gooleedoloso badoga ka sibileime. Esiga beeamo omapoo odoo heeso peegoo pulo dilei tebileime. ⁴ Esino tei telaga odoo emegei, niba neliga ma kulodu koo debeli. Osoloso niba heli teli odoo oso nibada mosopoo siboga, niba dio diliso. Esino Lodeeyo beeamo oso siboga, niba dio dileime. Bei, niba beeamo oso sibilei

mapoo mopoodoo doloso bolone doso. ⁵ Esiga niba beame gadeebugu mapoo kulodu silesibili odoososo. Esiga iba tei telaga odoososi gesi neliga ma kulodu koo debeli. ⁶ Esiga iba tieseli odoososi debei masi na dobomo. Esino iba mopoodoo doloso ibada su osotookenee teyaga kookoodoloso bolone ka dobomo. ⁷ Bei, tieseli odoososi gesi tieseliso. Osoloso yugune nalagaloso halabagali odoososi gesi yugune nalagaliso. ⁸ Esino iba beame gadeebugu ma kulodu debeli odoososi. Esiga iba tekepo, mopoodoo doloso dobolone, ibada su osotookenee teyaga kookoodoloso bolone dobomo. Esiga ha teli odoososi o su tiosoo woodeyaga gooloogalame, ki bi o su mapoo kaliso. Esiga iba egeesi masi Saiten osogamenee taka mapoo homodobiya, iba Yesu mapoo tei tolone dobolone, emegei sooloo dolone dobomo. Osoloso ha teli odoososi o wiligi mapoo tiosoo woodeyaga gooloogalame, ki bi wiligi mapoo meliso. Esiga iba egeesi masi Saiten osogamenee taka mapoo homodobiya, iba gie badeli talame tei tolone dobomo. ⁹ Bei, Godeeye iba hesiga hagee, yayo komonolone dala tenelame ka hesigele. Esino ibada Lodee Yesu Keliso maga gie badeli talame ka hesiga. ¹⁰ Esiga Kelisoye iba halo olo taso, iyo yibolo hodobo dabalame. Esiga iyo dobosoo wedioga, goo osoo iyo Keliso sabolo dabalai goo ee opusomo dalame. ¹¹ Esiga niba nee odoososi tei too ma kulodu kibiya dabalame, pidili toso nei takoo, nei takoo dolone ka debee. Esino a gooleedoosoo, niba egeeseelone doso.

To hamameedee kokodo taka

¹² Tei telaga odoososi emegei, iyo nimapoo taka, nibada soose wiligi odoososi tebisa sabolo, osoloso Godeeyoo to eligili odoososi sabolo mapoo mesiloso dimapoo goomoga tenee. Bei, diayo nima kulodu tou toowa diya tolone doso. ¹³ Esiga diayo tou too maga niyo diba sooloo dolone, dimapoo mesie. Egeeseelone nemegei odoososi sabolo medee mesiloso debee.

¹⁴ Osoloso nima kulodu tou talai mapoo wabedeli odoososi tou talame toso diya takee. Osoloso odoososi howo woola tou talai simili odoososi mapoo pidi to osopi dilone debee. Osoloso koo kibili odoososi pidilone debee. Osoloso niba nemegei odoososi sabolo mesiloso dobolone, saga kamanabugu dolone na debee. ¹⁵ Egeeseelone dobolone, edebeeyoo nimapoo tookenee goo hee toga, nei na tenee. Esino niba nima kulodu osoloso odoososi susuga ma kulodu mesie sabolo tekepo goo ono tolone ka debee.

¹⁶ Beame susuga ma kulodu goomogolone debee. ¹⁷ Egeeseelone dobolone beame susuga dokodoo

takolone debee. ¹⁸ Osoloso goo susuga ma kulodu Godee mapoo goomoga to takolone debee. Bei, Godeeye Kelisowo odoososi goo hageesi talai ee goomogoso.

¹⁹ Esiga niba Dio Tei osoo nimapoo tou talai na hamaga takee. ²⁰ Egeeseelone, Godee maga to tolosoo kokodo takoomo sili odoososi Godeeye taka duloso to takooaga omapoo na gowee. ²¹ Esino to mapoo medee dui, osoloso medee goolee, goo egee tei Godee maga simi beleso agalame. Goo egee tei goo daga, to mapoo tei te. ²² Osoloso tookenee goo telega debee.

²³ Esiga iyo dokodoo takoosoo, mesie goo teneli Godee yayo medee todolosoo badalai goo ee nimapoo tenelame. Osoloso iba see dokodoo takoosoo, ibada Lodee Yesu Keliso osoo sibile beame mapoo bamo dulone, nibada dio maga, osoloso nibada su maga, osoloso niyo goolee maga tookenee mauwe poogoloso dabalame. ²⁴ Esiga Godeeye nimapoo goo hagee moodoolaiso. Bei, niba hesiga Godee yayo to taka ee dadalai koo pegeli.

²⁵ Tei telaga odoososi emegei, niyo iba dokodoo takolone debee. ²⁶ Osoloso nemegei tei telaga odoososi mapoo emegei di to takolone ka debee. ²⁷ Ayo Lodeeyoo hu maga niyo to hogugu hagee tei telaga odoososi susuga mapoo hesigalame ka taka. ²⁸ Esiga ayo dokodoo takoosoo, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

2 Tesalonika Poloye see tobu Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

2 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo dio Timoti dio diayo to daga malalo hogugu ee (1 Tesalonika) Tesalonika sosee mapoo teneeso. Osoloso see hamamee a 6 poogoloso to hagee hoguguso. Bei, Tesalonika sosee ma kulodu debeli tei telaga odoo abo oso dibada tou susuga ee poogoloso see wulo dobolone Yesuye sibilei goo ee bolone debeiso. Esemee Poloye goo egee ogoloso see tobu dimapoo kokodo taka to hagee hoguguloso teneeso. Osoloso odoo abo oso Yesuye sibilei goo mapoo dooboo goolone bolone doboome, Poloye Yesuye sibilei goo ee see medee dimapoo eligiso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti, iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ² Esiga iyo dokodoo takooso, Ma Godee sabolo osoloso Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Kelisoye see sibilei goo

³ Tei telaga odoo emegei, niyo tei too goo sabolo nemegei sooloo deli goo sabolo oso nima kulodu egee kauwu maga, iyo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo. ⁴ Esiga niba dala goo sabolo hegi goo sabolo ee ma kulodu tei tolone dobolone kibiloso osee egee do maga, iyo goomoga sabolo Godeeyo sosee abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo nibada goo takomo silesibiliso.

⁵ Niyo tei too maga dala egee to goo oso, Godeeye odoo susuga dia goo medee tekepo meedilei goo ee woola ka eligiso. Goo egeesee maga Godeeye niba yayo wiligi doloso badeli mapoo gasibilei tebia dalaiso. Egeesee maga Godeeye wiligi doloso badeli goo maga niyo dala ka toso. ⁶⁻⁷ Esiga Godeeye hedebe hooda tei goo mooldeliso. Esiga Yesuye see wedi siboga, odoo nimapoo dala egee tenemolo dimapoo Godeeye nei dala tenelaiso. Osoloso odoo dala ma kulodu egee do nimapoo hasali tekepo tenelaiso. Osoloso ibolosee hasali tekepo tenelaiso. Lodee Yesuye see wedi siboga, o momaiye kitulugu susuga sabolo Kei mi ma dokodooga dou paiya sabolo sibileiso. ⁸ Osoloso yayo sibilesi, Godeeyo goo mapoo goweli odoo sabolo, osoloso to tekepo Kelisowo goo mapoo koo mesili odoo dimapoo nei dala tenelaiso. ⁹ Omapoo Lodeeye diba tokenee poloso togobigileiso, osoloso

o mudugiyopaga yayo diba tolosa o kitulugu toowa maga peegoo togobisaga, diayo dala omapoo dobolone dala hoo poogoo me poogoloso osee dabalaiso. ¹⁰ Osoloso yayo sibilei beame omapoo, o odoo oso yimapoo goomoga tenelone Yesuwo hu dokodoo poudileiso. Bei, Yesu yayo daga diba pidi maga. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu mapoo howoodalaiso. Esiga ee ma kulodu nibolo hodobo dabalaiso. Bei, niyo to tekepo iyo nimapoo takeme, niyo tei too maga.

¹¹ Iba goo hamapoo niba halo, Godee mapoo beame susuga dokodoo takolone doso, niyo yayo goomoga goo ee tolone dabalame. Bei, niyo goo egeesi ee tolone dabalame, Godeeye niba hesigaso. Osoloso iba see dokodoo takooso, nimapoo goo goolee tekepo egee molo tolosa, Godeeye kitulugu maga nibada suso tou talame. Osoloso see niyo tei too ma kuloduga egee kauwu tou ee medee talame. ¹² Esiga iyo dokodoo hagee takoo goo ee, edebeeyo nibada goo tekepo ogoloso ibada Lodee Yesuwo hu dokodoo poudilame ka seeso. Osoloso Lodee Yesuye nei nibada hu dokodoo poudulone goomoga tenelame. Esiga ibada Godee osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dolone pidi maga goo hagee ka siboso.

2

Tei magoo mapoo koo mesili odoo

¹ Tei telaga odoo emegei, ibada Lodee Yesu Kelisoye sibilei goo sabolo osoloso yayo iba gilimadoloso hodobo yo tugodalai goo sabolo nimapoo takalai iba goomogo. ² Esiga odoo aboso sibilesi takolone, “Lodeeyo beame olo simiso,” dee takooga duloso, dio dulone sooloo habasagolone, dia to mapoo tei na te. Osoloso diayo takolone, “Dio Tei oso imapoo goo hagee ka eligiso,” dee takooga dia to mapoo tei na te. Osoloso see diayo takolone, “Polo diayo imapoo to hogugu tenelone egeesee taka,” dee takooga goo onosee omapoo tei na te. ³ Esiga goo hageesee susuga ee ma kulodu odoo heeso niba gamenee na takee dee. Bei, Lodeeyo beame oso sibilei mologa, daga goo bakadio oso peledabalaiso. Esiga odoo aboso Lodee gowolone yimapoo miligi pileiso. Osoloso tei magoo mapoo koo mesili odoo oso peledabalaiso. Esino hamamee yo dou ma toodalaiso. ⁴ Yayo o su eyo nediliyo si howolone, edebeeyo goomegeli godee susuga ee tokenee dolone, hedebe yo tekepo doloso si howolaiso. Egeeseelone, yayo dileso Godeeyo tei moso mapoo badolone anosee tei Godee dalaiso.

⁵ Esino ayo nibolo silone, goo susuga hagee nimapoo takomo silee goo ee, niyo

boobado bugusomo? ⁶ Esiga epedee hamapoo tei magoo mapoo koo mesili odoosoo sibilesoo goo tokenee teyaga hamaga taka goo ee niba olo gooleedoosoo. Yo tei o beame Godeeye magoo mapoo woola ka peledabalame yo hamaga takaso. ⁷⁻⁸ Esino tei magoo mapoo koo mesili goo oso mada odoosoo ma kulodu olo goo moodoo molosoo. Esino goo egeesee oso toowa peyaga, goo tokenee teyaga hamaga takeli odoosoo hamaga takolosoo badosoo. Osolosoo hamamee goo tokenee teyaga hamaga takeli odoosoo ee peegoo duga, tei magoo mapoo koo mesili odoosoo ee beame omapoo peledabalaisoo. Esino Lodee Yesuyee sibilesoo, o maga maga poodi sabolo osolosoo yayo toowa dolosoo kitulugoo sabolo oso tei magoo mapoo koo mesili odoosoo ee wooloomalosoo pagalaisoo.

⁹ Esiga tei magoo mapoo koo mesili odoosoo oso siboga, yo Saitenso kitulugoo sabolo sibileisoo. Osolosoo yayo Saitenso kitulugoo maga goo toowa opusomoo di moodoomoo sileisoo. ¹⁰ Yayo egeeseemo silone, goo tokenee opusomoo opusomoo di maga peegoo debeli odoosoo ee gamenee goo maga dibalaisoo. Osolosoo diba ee ma kulodoo dobolone wedileisoo. Bei, diba gie badeli to mapoo gowolone tei tele. ¹¹ Goo egeesee maga Godeeye goo tiadili goo toowa dimapoo tenelaisoo, diayo tei magoo mapoo koo mesili odoosoo oso gamenee goo taka mapoo tei talame. ¹² Esiga edebeeyoo tei goo mapoo tei telega poogolosoo, see tokenee goo goomegeli odoosoo ee Godeeye dibada goo meedilosoo dimapoo tokenee eyoo nei dala tenelaisoo.

Kibiya debee

¹³ Tei telaga odoosoo emegei, Lodeeye sooloo dala oso niboloo hodoboo molosoo. Osolosoo iyo niba halo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo. Bei, Godeeye daga hoogoo niyo gie badeli talame niba olo hesigasoo. Esiga niyo Dio Tei oso kitulugoo maga goo tokenee mauwe dobolone, niyo tei goo mapoo tei too maga Godeeye nimapoo gie badeli olo teneesoo. ¹⁴ Godeeye iyo to tekepo hagee takomoo siloo maga niyo gie badeli talame niba isoo, osolosoo Yesu Kelisoo yo toowa dolone niba yiboloo hodoboo dabalame. ¹⁵ Esiga tei telaga odoosoo emegei, iyo nimapoo eligoo goo saboloo osolosoo to hogugulosoo tenee saboloo medee kibiyaa tolosoo tei too ma kulodoo kibiyaa debee.

¹⁶⁻¹⁷ Esiga iba dokodoo takosoo, ibada Lodee Yesu Kelisoo saboloo osolosoo Ma Godee saboloo oso niba pidilone nimapoo kitulugoo tenelaisoo, niyo goo tekepo tomo silone to tekepo komoo silame. Bei, ibada Ama Godeeye iba sooloo dolone imapoo kookaiyoo molosoo osee malai pidili goo ee teneesoo, iyo

goomoga saboloo gie badeli yayo tenelai ee bolone dabalame.

3

Niyo iba dokodoo takee

¹ Tei telaga odoosoo emegei, Lodeeye goo oso mi susugoo mapoo saga dudobigilame, niyo iba dokodoo takee. Bei, iba goomogoo, Godeeye to mapoo niyo tei tolosoo mesie egeee do egeesoo masi odoosoo mi susugoo mapoo egeee do diba nosee egeesee dabalame. ² Egeesee ma kulodoo tokenee odoosoo imapoo dala teneeyaga, Godeeye pidilame iba dokodoo takee. Bei, odoosoo susugoo oso Godee mapoo haga tei tele. ³ Esiga Godee eyoo to kitulugoo magoo ee dadaloo koo pegeli. Esiga yayo niba kitulugoo teneloo niba medee balaisoo, tokenee odoosoo Saiten yayo nimapoo dala teneeyaga. ⁴ Esiga iba Lodee mapoo tei toso, niyo iyo taka goo ee tomolosoo, osolosoo hamamee osee tomalaisoo. ⁵ Esiga iyo niba dokodoo takosoo, Lodeeye pidi maga Godeeye sooloo dala goo ee medee gooleedolosoo dabalame. Osolosoo dala ma kulodoo kibiyaa dobolone Yesuyee dala ma kuloduga kibiyaa badebei egeesoo masi dabalame.

Kitulugoo saboloo tou ka te

⁶ Tei telaga odoosoo emegei, iyo Yesu Kelisowoo hu maga nimapoo diya ka taka. Tei telaga odoosoo abosoo iyo eligoo to ee dedelega pegeli saboloo osolosoo tou talai wabedeli odoosoo dimaga peegoo dooboobigi. ⁷ Bei, iyo debei goo ee niba olo gooleedoosoo. Esiga niba nosee egeesee dabalai tekepo. Bei, iyo niboloo hodoboo debei ee ma kulodoo iba wabodoo bugulosoo debee. ⁸ Osolosoo iba odoosoo heeyoo nei nali bi iyo wulayoo koo nali. Hayee, iba nei molee teneloo nei ka nali. Osolosoo beame saboloo gesi saboloo ibada su oso tou toowa telisoo, iyo nei nali bi talai eyoo nei magalai ee talame. Iyo egeesee seega nimapoo hegi goo tenelega pagalame. ⁹ Iyo egeeseemo silone, niyo iba pidi dolosoo takalai kitulugoo meleeno goo ee woola yiligebigile. Esino iyo niboloo hodoboo dobolone, iba tou toowa telisoo, niyo ibada goo ee padalame. ¹⁰ Osolosoo iyo niboloo hodoboo sileee beame mapoo, iyo nimapoo eligoo goo ee hagoosoo. Odoosoo hee tou talai wabada daga, yimapoo nei nali bi na tenee.

¹¹ Osolosoo iyo nima kulodoo odoosoo abosoo tou talai goweloo goo ee taka iba duso. Egeeseelone diba tou telega wuloo mosoowe domoo silesibulone odoosoo heeyoo goo ee takomoo silesibosoo. ¹² Iyo odoosoo egeesoo mapoo Yesu Kelisowoo hu maga ka taka, diayoo goo egeee poogolosoo nei nali bi talai eyoo nei magalai ee talame tou tolone dabalame. ¹³ Esino tei telaga odoosoo emegei, niyo goo tekepo talai mapoo na wabede.

¹⁴ Goo egeesee ma kulodu odoo heeso iyo to hoguguloso tenee hamapoo mesilega poogooga, niyo o goo odoo woola yiligebigi. Osoloso yibolo hedebe dee na see. Egeeseega yayo goo hagee ogoloso similone wabedelega badalame. ¹⁵ Esino ee ma kulodu yo ha teli odoo dee na see. Wulo yimapoo toso kokodo takee. Bei, yayo nibolo hodobo tei too ma kulodu badoso.

Poloye emegei di to hamameedee taka

¹⁶ Esiga ayo dokodoo takooso, goo susuga ee ma kulodu mesili teneli Lodeeye beame susuga nimapoo mesili goo tenelame, osoloso Lodeeye nibolo hodobo badalame.

¹⁷ A Polo, ayo hamapoo mo deeso emegei di to hagee ka hoguga. To ayo hogugu goo ee hagooso. Niyo hamapoo medee hoodo ogoloso to hogugu susuga ee ayo hogugudoo dalame. Esiga ayo egeesee hoguguliso.

¹⁸ Esiga ayo dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Timoti mapoo to hee hoguguloso tenee 2 Timoti

2 Timoti booka goo eyo bei

To hogugu hagee Poloye neliga moso tegei ma kulodu badolone, Timoti mapoo see hoguguloso teneeso. Bei, edebeeyo yo wooloomalai biame olo koola toobooso doloso gooleeso. Esiga Timotiye tei too ma kulodu kiboloso badalame, Poloye kokodo taka to hagee hoguguloso yimapoo teneeso. Bei, Timotiye Polowo goo tekepo ee padalai, yo goomogaso.

¹ A Polo, Yesu Kelisoye diye di odoo. Osoloso Godeeye gomoga maga a hesialoso diye di tou ee amapoo teneeso, ayo o to odoo mapoo eligimo siloga, edebeeyo to ee duloso tei talame. Osoloso Yesu Keliso mapoo tei too goo maga diayo badoboso kookaiyo gie badeli talame. ² To hogugu hagee mawo diya gooma holo Timoti namapoo ka tonowa.

Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye, no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo namapoo tenelame.

Poloye Timoti mapoo kokodo taka

³ Timoti, ayo no goolone Godee mapoo gomoga to takeliso. Osoloso biame susuga sabolo, osoloso gesi susuga ayo no halo Godee mapoo takeliso. Osoloso mo awe diayo Godee mapoo tei toloso sibadee egeesi masi anosee Godee hedebe omapoo tei tooso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tokenee mauwe egee bado goo ee a gooleedoloso, ayo o tou ka tomoloso. ⁴ Osoloso iyo hodobo doboso ayo no poo-goo dime, nayo a goolone pisa ee ayo koo boobado buguso. Esiga amapoo gomoga toowa malame, no ayo see agalai, a diya gomogo. ⁵ Nayo Yesu Keliso mapoo tei toloso kibiya egee bado, a gooleedoo. Esiga nayo tei too goo egeesi masi ee daga nee eiyee Lois mapoo meleeso. Osoloso see noowee Yunike mapoo meleeso. Esiga a tei toso, tei too goo egeesi oso epedee hamapoo namapoo moloso. ⁶ Goo egeesi maga ayo namapoo ka taka. Bei, ayo daga nee wiligi mapoo deeso toloso Godee mapoo takeme, Dio Tei oso namapoo tou talame kitulugu teneeso. Esiga tou egee pailame dou masi tooee. ⁷ Bei, Godeeye imapoo Dio Tei tenee egee iba ebilame ka tenele. Esino yayo imapoo Dio Tei tenee oso imapoo kitulugu sabolo, sooloo deli goo sabolo, osoloso goo tokenee teyaga ibada su kookoodeli goo ee tenee.

⁸ Esiga ibada Lodee Yesu Kelisowo goo ee, nayo odoo mapoo takalai na simiye. Osoloso Kelisowo goo takomo silee maga, ayo neliga moso ma kulodu hagee bado goo omaga no na simiye. Esino nayo mo tou su tolone, Godeeye namapoo tou tenee ee dala ma kuloduga kitulugu sabolo osee tomo di. Bei, Godeeye namapoo kitulugu ka tenemologa. ⁹ Godeeye ibada gie badeli pidiso, osoloso yayo iba o odoo doloso gilimadooso. Iyo goo tekepo tolone do-boome ka sele. Hagee, Godeeye bi susuga moodelega badolone, eyo gomoga goo ee dodolone iba ka gilimadoo. Osoloso Yesu Kelisoye iba halo goo moodoolai goo maga, Godeeye iba sooloo dolone pidilame gomoga magooso. ¹⁰ Osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye egee siho goo oso Godeeye sooloo dolone pidili goo ee see woola yilige buguso. Osoloso teli oso kitulugu ee me pagalame, yayo olo dabaso. Osoloso badoboso kookaiyo gie badeli goo ee to tekepo maga, yayo woola yilige buguso. ¹¹ Godeeye a hudi magooso, ayo diye di tou talame, osoloso ayo odoo mapoo to tekepo hagee takalame, osoloso Kelisowo goo ee o odoo mapoo eligilame. ¹² Esiga ayo tou hagee tolone, dala goo ma kuloduga similega badolone tou ka tomoloso. Bei, ayo tei toloso hagee dodomo du odoo ee, a gooleedooso. Odoo ee Yesu. Esiga a gooleedooso, to tekepo yayo amapoo taka ee, eyo medee osee bamo dimeleso, yo see wedi sibileiso.

¹³ Esiga tei goo ayo namapoo eligime nayo du ee odoo mapoo eligi. Osoloso no Yesu Keliso sabolo hedebe doloso badeliga, tei too ma kulodu osee badebee, osoloso emegei sooloo dolone ka badebee. ¹⁴ Osoloso ima kulodu badeli Dio Tei oso pidili maga, Godeeye namapoo Yesuwo goo maga to tekepo tenee ee medee be, edebeeyo to egee see opusumo diyaga.

¹⁵ Osoloso no see gooleedooso, tei telaga odoo Asiya mi mapoo debeli susuga oso a poogoloso diyademe, Pigelos dio osoloso Helomogenes dio onosee a poogoloso diyadeeso.

¹⁶⁻¹⁷ Osoloso Onesipoloseeye Loum mi mapoo sibileso a agalame diya esiamo sileeso. Osoloso a neliga moso ma kulodu ki tiso tialogoloso badebei ogoloso, yayo similega a pidimeleeso. Esiga ayo Godee mapoo ka taka, Lodeeye Onesipolos sabolo osoloso o moso kulodu debeli odoo ee sooloo dalame. ¹⁸ Osoloso Godeeye goo midilei biame mapoo o goo medee sooloo dala sabolo midilame. Esiga ayo Epes mi mapoo badoboome, yayo a medee pidimelee goo ee Timoti, no olo gooleedooso.

2

Keliso halo ha teli odoo masi kitulugu sabolo badebee

¹ Mo holo emegei, Yesu Keliso ye sooloo dolone pidili goo oso namapoo kitulugu teneeye dee. ² Osoloso ayo odoo howo woola namapoo eligi goo ee, odoo no medee tei deli mapoo nayo eligi, diayo see odoo abo mapoo eligilame. ³ Esiga Yesu Keliso halo ha teli odoo tekepo masi dala ma kulodu tou tomo silei na gowee. ⁴ Bei, no ege, ha teli odoo tekepo oso o wiligi odoo ee goomogalame, hedebe yayo o to mapoo mesimo siliso. Egeeseelone yayo tou hee peegoo koo teli. ⁵ Osoloso no ege, hoguli odoo oso hogua ma kulodu, odoo abo dagadilame, yayo tei magoo susuga medee dedelega poogoo, yo hogua eyo nei talame. ⁶ Osoloso no see ege, nei howo segei odoo tou toowa too oso, o nei howo segei oso bi moodogaloso melee ogoloso daga malalo eyo talai tekepo. ⁷ Esiga to ayo hagee hogugu ee nayo medee gooleede. Bei, to ayo hogugu hageeyo bei ee nayo medee gooleedalame, Lodeeye namapoo goo goolee tekepo tenelaiso.

⁸ Deibidiyo amawe Yesu Keliso ta maga hogadi goo ee, nayo osee gooloomo sile. To tekepo hagee ayo takomo siloso. ⁹ Esiga ayo to tekepo hagee takomo sileeme, odoo aboso a mesiya masi toloso ki tiso tialogoloso neliga moso ma kulodu hususo. Esino Godeeyo to tekepo hagee tiso tialogoloso koo moloso. ¹⁰ Goo egeesi maga ayo Godeeye hesia odoo ee halo dala ma kulodu tou osee ka tomoloso, diayo Yesu Keliso mapoo tei toloso dia gie badeli pidilame, osoloso yibolo kookaiyo badoboso medee tekepo badalame.

¹¹ Esiga tei goodee ee hagosu. Iba Keliso sabolo taga, iba see yibolo hodobo gie dabalaiso.

¹² Osoloso iyo dala ma kulodu medee kibiya daga, goo ogoso iba wiligi odoo doloso hamamee yibolo hodobo mipoo hagee gidabalaiso. Osoloso odoo howo woola iyo o goo gagadiga, nei odoo howo woola yinosee ibada goo gagadileiso.

¹³ Esino iyo tei too ma kulodu badolone yo boobado buguga, nei yayo iba boobado bigileime. Bei, yo eyo to edidi magoo ee gababuloso see opusomo dalai koo tebili.

Yesuwo tou teli odoo tekepo

¹⁴ Esiga to ayo namapoo hoguguloso hagee tenee ee nayo tei telaga odoo mapoo medee eligimelee. Osoloso diayo goo pepooko maga toso egee agadigamolo, Godeeyo howo woola dimapoo takee. Bei, goo egeesi oso odoo hee koo pidili. Esino

to ee dulone egee do ono wulo tokenee peliso. ¹⁵ Timoti, tou nayo too ee Godeeye ogoloso goomogalame, osoloso nee tou too oso namapoo simili goo tenelega pagalame, nee tou medee kitulugu sabolo te. Osoloso nayo Godeeyo to odoo mapoo eligilone, dooboo dagadilega medee tei goo ono ka eligimelee. ¹⁶ Esino goo Godeeye goweli sabolo, osoloso goo mauwe opusumo silesibili odoo omaga, no peegoo di. Bei, goo egeesi oso odoo Godee maga peegoo gilimado diliso. ¹⁷ Egeesi opusuu goo oso agagisa masi toowa piloso odoo su naliso. Humenayos dio Piletus dio oso goo egeesi opusuumo silesibiliso. ¹⁸ Odoo hagee biaso tei eligi goo maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo takolone, odoo wedia maga see hogogabili goo ee olo peledabaso, doloso takomo silesibume, odoo aboso goo ee duloso dibada tei too olo tokenee paso. ¹⁹ Esino Godee mapoo tei telaga odoo ee kibiya osee doso. Diba omou mi neligi doloso segei egeesi masi moloso. Omou omapoo Godeeye to hogugu hagosu ka moloso, "Godeeye o odoo dee ee gooleedeliso," diso. Osoloso to hee hogugu ee egeesi moloso, "Edebeeyo takolone, 'A Godee dedeliso,' dee takooaga, yo goo tokenee maga peegoo di," diso.

²⁰ Esiga bi bei odoowo moso kulodu peleta opusomo opusomo di moloso. Peleta abo yo gold deli oso moodoo. Osoloso abo yo siliba deli oso moodoo. Wo toowa nali biame mapoo peleta omapoo wo magoloso naliso. Osoloso peleta abo ee bogoso moodoo. Osoloso abo homosu moodoo. Biame susuga peleta omapoo wo magoloso naliso. ²¹ Esiga to hageeyo bei ee egeesi moloso: tei telaga odoo dia goo tokenee susuga ayo hogugu mapoo miligi pilaloso daga, Godeeye diba toloso goo toowa mapoo maligileiso. Bei, Godeeye odoo egeesi masi ee o dalame peegoo pi magalaiso. Esiga yayo o wiligi odoo eyo tou ee medee tekepo talame mopoodoo doloso badalaiso.

²² Esiga holaiso gie kakauwa oso goo tokenee talai diya goomegeli goo maga no peegoo dilesu badebee. Osoloso Godeeyo howo woola tekepo badolone, tei too goo sabolo, osoloso emegei sooloo deli goo sabolo, osoloso odoo abo sabolo mesie badalame kitulugi. Egeesi ma kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee mauwe dobolone, Godeeyo hu dokodoo poudili odoo diba nosee egeesee dabalai tekepo. ²³ Osoloso goo bei mauwe sabolo, osoloso to dooboo takeli goo maga toso agadigeli odoo omaga, no peegoo dooboo bigi. Bei, no gooleedooso, goo egeesi oso biligeli goo ee tosibiliso. ²⁴ Esiga Lodeeyo tou teli odoo oso toso agadigilone na badebee. Esino

yayo odoo susuga sabolo medee mesiloso badolone, saga kamanabugu dolone na badebee. Osoloso yo eligili odoo tekepo doloso badebee. ²⁵⁻²⁶ Osoloso yayo eligiga goweli odoo mapoo, nei yayo dimapoo mesie sabolo kokodo takolone badebee. Bei, Saitenso yayo goomoga goo tomo sile-sibilame diba gilimadooso. Esino eligili odoo tekepo oso dimapoo mesie sabolo tei goo medee eligiga, goo oso Godeeye pidi maga dibada goo goolee su wuduloso, tei goo eligi ee toloso Saiteneeyo goo ee pagalai malaiso.

3

Biame hamameedee eyo goo

¹ Goo hagono medee gooleede. Bei, biame hamameedee mapoo dala goo sabolo, osoloso hegi sabolo oso sibileiso. ² Bei, biame omapoo edebeeyo o odoo goolega, wulo dia su ono diya goolone dabalaiso. Osoloso diayo molee diya goomogalaiso. Osoloso diayo odoo abo pepooko dolone, diba dieso nediliyo si howalaiso. Osoloso diayo odoo abo dia goo maga to tokenee takalaiso. Osoloso diayo dibada ama dio sabolo, osoloso owee dio dia to mapoo mesilone dabalaiso. Osoloso diayo emegei dimaga bi toloso eyo nei dimapoo goomoga to takalaimo. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dabalaiso. ³ Osoloso diayo emegei sooloo delega dabalaiso. Osoloso diayo odoo heeyo goo tokenee boobado bigili goo ee malaimo. Osoloso diayo emegei dia goo maga gamenee takolone dabalaiso. Osoloso diayo goo tokenee talai mapoo dia su kookoodalaimo. Osoloso diayo emegei goolega dabolone, dala tenemalaiso. Osoloso diayo goo tekepo ee diya gowolone dabalaiso. ⁴ Osoloso diayo emegei dala talame tiasalaiso. Osoloso diayo gooso hamamee peledabalai omapoo kibiya goolega, dieso goolee goo ono tomo sileiso. Osoloso dieso nediliyo goolee diba odoo toowa, dee goolaiso. Osoloso diayo dia su oso goomoga goo ono tomo silesibulone, diayo nei Godee goolega dabalaiso. ⁵ Odoo egeesi oso gamenee tei too odoo masi badolone, diayo nei Godeeyo kitulugu mapoo tei telega dabalaiso. Esiga goo tokenee ayo hogugu ee tomo sili odoo omaga peegoo doobobigi.

⁶⁻⁷ Bei, odoo hageesi oso silesibulone, emegei dia moso tagaga ma kulodu galaga peleso, sobo goo medee koo gweli ee kukulo egeliso, sobo ogoso goo diayo eligi ee dadalame. Sobo hageesi masi oso biame

susuga goo dia eligi dulame goomegeliso. Esino diayo tei goodee gooleedalai ee koo tebili. Bei, dia goo tokenee sabolo, osoloso dia suso goomoga goo oso dimapoo kadadigamo palaga. ⁸ Esiga daga hoogoo, Yanes dio Yambeles* dio Moses mapoo wegigas. Esiga goo hedebe egeesi maga gamenee goo eligili odoo epedee hamapoo egee do oso Kelisowo goo maga tei goo eligi mapoo wegigamoloso. Bei, dia goo goolee olo tokenee poloso, tei too goo ee me poogoome. ⁹ Esino diayo goo tomo sili oso biame sagalaimo. Bei, dia goo tokenee ee odoo susuga eyo howo woola yilige bigileiso. Goo hedebe egeesi onosee Yanes dio Yambeles dio mapoo peledabaso.

No mo goo peedee

¹⁰⁻¹¹ Esiga Timoti, no ayo eligi goo sabolo, osoloso ayo badeli goo sabolo, osoloso ayo talame goomegeli goo sabolo, osoloso ayo tei too goo sabolo, osoloso ayo mesie sabolo sooloo deli sabolo badebei goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Antiyoka mi mapoo, osoloso Ikonyum mi mapoo, osoloso Listala mi mapoo edebeeyo amapoo hegi goo sabolo, osoloso dala teneme, ee ma kulodu ayo kibiloso badebei goo ee, no olo duso. A dala susuga ee ma kulodu osee badebeiso. Esino dala susuga ee ma kuloduga, Lodeeye a idoloso peegoo diso. ¹² O. Tei takoo, odoo agayo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso, Godeeye goomoga goo ee dodolone badalai goomogoga, edebeeyo dimapoo dala tenemalaiso. ¹³ Osoloso ee ma kulodu goo tokenee teli odoo sabolo, osoloso gamenee goo eligili odoo dia goo tokenee oso toowa dalaiso. Osoloso diayo odoo abo mapoo gamenee goo eligi maga tei goodee maga peegoo gilimado dileiso. Osoloso diba nosee dieso nediliyo peegoo gilimado dileiso.

¹⁴ Esino Timoti, daga Godeeyo to tekepo namapoo eligime, nayo to omapoo medee tei tooso. Esiga eligi goo omapoo medee kibiya kookoodoloso badebee. Bei, namapoo eligi odoo ee, no olo gooleedooso. ¹⁵ Esiga no pepooko maga bei mooloogoloso sibulone, Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Godeeyo to mapoo kitulugu moloso, namapoo goo goolee tekepo tenelai, nayo Yesu Keliso mapoo tei toga gie badeli talame. ¹⁶⁻¹⁷ Godeeyo to booka mapoo hogugu susuga ee Godee maga simi. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso odoo mapoo tei goo eligilone, edebeeyo

* **3:8:** Yanes dio Yambeles dio - Odoo hagee bia googooso moodeli odoo, diba Isipi mi mapoo debeli. Moses dio Isipi odoo dia wiligi odoo taba dia howo woola diayo goo toowa opusomo di gamenee moodooso. Egeesi ma kulodu diayo kitulugu oso Moseseeye kitulugu Godee maga too sabolo teiba, ee Isipi wiligi odoo mapoo eligilame, diba goomogaso. (Opusuu hagee Eksedes 7:11-22 mapoo moloso.)

dooboo dagaduga, tei goo eligi mapoo ka ido sibo domoloso. Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso edebeeyo tekepo badeli goo ee eligiliso, Godeeyo odoo oso mopoodoo doloso goo tekepo susuga tomo silesibilei ee tebilame.

4

Poloye Timoti mapoo to hamameedee kokodo taka

¹⁻² Yesu Kelisoye mipoo hamapoo wiligi odoo doloso badalame see wedi siboga, yayo odoo susuga epedee gie hagee do sabolo, osoloso odoo wedia sabolo dia goo midileiso. Esiga ayo Yesu Kelisowo howo woola, osoloso Godeeyo howo woola, namapoo ka taka, nayo to tekepo ee odoo mapoo eligilame. Osoloso Godeeyo to dulei goomegeli odoo mapoo, osoloso Godeeyo to dulei goweli odoo mapoo nayo Godeeyo to medee takee. Egeeseelone edebeeyo gamenee eligi goo mapoo tei toga, nayo diba to tekepo sabolo tei eligi goo mapoo see ido sibo dolone ka badebee. Osoloso diayo see goo tokenee teyaga, Godeeyo toso diba medee pidilone ka badebee. Osoloso nayo dimapoo Godeeyo to eligilone, medee mesie sabolo dimapoo kitulugu tenelone badebee. ³ Bei, odoo aboso to tekepo eligi goo mapoo gowoolai biame ee sibileiso. Egeeseelone dieso goomoga goo ee dodolone, eligili odoo abo ee gilimado sibileiso, to diayo dulei goomoga goo ee dimapoo eligilame. ⁴ Egeeseelone, diayo tei eligi goo ee poogoloso see gesaboo oposusu mapoo medee dulone dabalaiso. ⁵ Esino goo susuga ee ma kulodu, no tei goo ono kibiya kookoodoloso, no nediliyo nee su kookoodoloso badolone, dala ma kulodu kibiya badebee. Osoloso to tekepo eligilone badolone, tou susuga Godeeye namapoo tenee ee medee temelee.

⁶ Esiga Timoti, ayo namapoo kokodo taka. Bei, edebeeyo a wooloomaloso mipoo hagee poogoo dilei biame olo koola too-boo. ⁷ Esino tou Godeeye amapoo tenee ee medee kibiya tomo sibiloso hosudooso. Egeesi ma kulodu ayo tei too ee medee kibiloso badoso. ⁸ Esiga ayo Godeeyo howo woola tekepo badeli goo maga, yayo Kei mi ma dokodoo mopoodoo doloso magoo nei oso a bamoloso. Esiga goo medee teiba midili odoo Lodeeye siboga, nei ee amapoo tenelaiso. Osoloso yayo nei hedebe amapoo tenelai mauwe. Haye, odoo agayo yayo sibilei mapoo bolone goomoga sabolo dogo, diba onosee nei talaiso.

⁹ Timoti, ayo hagee bado mapoo saga sibilame, no weegeegee. ¹⁰ Bei, odoo abolo badeli Dimaseeye mi toowa eyo goo

goomoga maga, a poogoloso see Tesalonika mi mapoo diso. Esino Kelesekeseeye Gale-sia mi mapoo Godeeyo tou talame diso. Osoloso Taites onosee Dalamatiya mi mapoo Godeeyo tou talame diso. ¹¹ Egeesi ma kulodu hedebe Luka ono abolo hamapoo badoso. Esiga nayo amapoo sibulone Maka ido sibeye. Bei, yayo mo tou pidiliga. ¹² Esino ayo Tikikus Epeses mi mapoo diye diso. ¹³ Esiga Timoti, nayo siboga, mo kekeisu dugo kali Tolowasee mi mapoo, Kalopuseeyo moso mapoo deedee poogoo ee tosibeye. Osoloso mo booka onosee tosibeye. Osoloso nayo mo booka gala koloso moodoo ee tosibilei, a diya goomogo.

¹⁴ Egeesi ma kulodu ki biso bi moodoogali odoo hee Alesandaye amapoo dala toowa tenemeleeso. Esino Lodeeye yimapoo nei dala tenelaiso. ¹⁵ No obeeyamo, nayo odoo ogono medee ege. Bei, iyo eligi goo ee yayo diya wegigeliso.

¹⁶ Esiga ayo daga malalo goo midili mapoo pala biame omapoo, odoo heeso a pidilame abolo pele. Esino odoo susuga oso a poogoo diso. Esino ayo Godee mapoo taka, yayo dibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigilame. ¹⁷ Esino Lodeeye a pidilone abolo badebei maga, goo midili odoo oso a teli mapoo tenele. Esino ayo to tekepo ee Yu odoonee goo midili mi koola mapoo tebisamelee mapoo takalame, yayo a pidiso. ¹⁸ Esiga edebeeyo amapoo dala tenelame seega, dala ee ma kulodu Lodeeye a pidileiso. Osoloso yayo a Kei mi ma dokodoo ido palaiso. Esiga odoo susuga oso biame susuga hedebe Godee mapoo mesilone yimapoo goomoga poudilei tekepo. To hagee tei goo.

¹⁹ Esiga ayo emegei di to ee Plisila sabolo, osoloso Akwila mapoo takoloso, see Onesipoles sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo mapoo takee. ²⁰ Elastaseeye Kolin mi mapoo osee badebeiso. Osoloso Tolopimus yo paiye neme, ayo yo Miletus mi mapoo hologooso. ²¹ Esiga dugo telega mologa, no sibilei eli esialoso ayo hagee bado mapoo sibilame weegeegee.

Yubulus sabolo, osoloso Pudes sabolo, osoloso Linos sabolo, osoloso Kalaudiya sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga sabolo, oso diayo emegei di to ee namapoo takoooso.

²² Ayo Godee mapoo taka, Lodeeye nobolo badalame, osoloso yayo niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Taites mapoo to hogugu tenee Taites

Taites booka goo eyo bei

Poloye mi abo mapoo Godeeyo to takomo sileeme, Taites yibolo hodobo sileeso. Osoloso hamamee Poloye Taites yo Kiliti mi te mapoo sosee bamalame omapoo holo-goooso. Esiga to hogugu hagee ma kulodu Poloye Taites mapoo sosee bali odoos badalai goo ee hoguguloso teneeso.

¹ A Polo, Godeeyo tou teli odoos. Osoloso Yesu Kelisoye a diye diso, ayo Godeeye hesia odoos mapoo Yesuwo goo maga tei goo eligiga, diayo tei too ee kauwulame. Bei, tei goo ogos diayo Godeeye goomoga goo ee tomo silesibulone badalai goo ee eligileiso. ² Osoloso diayo Godee maga kookaiyo badoboso gie badeli talai ee balame, ayo diba pidilone ka badoso. Bei, gamenee koo takeli Godeeye daga bi susuga moodelega badolone, yayo kookaiyo badoboso gie badeli hagee imapoo tenelame to olo edidi magooso. ³ Esiga biame yayo magoo mapoo ibada gie badeli pidili Godee yayo o to tekepo amapoo yilige buguloso a diye diso, ayo odoos mapoo to tekepo ee takalame.

⁴ Esiga ayo to hogugu hagee Taites namapoo ka tonowa. Bei, tei too ma kulodu no tei mo holo masiga.

Esiga ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee namapoo tenelame.

Sosee bali odoos

⁵ Ayo no Kiliti mi te mapoo hologoloso poogoo diso, nayo mi pepooko susuga mapoo sosee bali odoos hudi magalame, osoloso sosee yo tou hosudele poogoo ee hosudalame. ⁶ Nayo egeeseemo silone, ayo namapoo sosee bali odoos eyo goo taka ee no goolee sabolo sile. Bei, sosee bali odoos yo odoos susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Osoloso yo sobo hedebe huloso badebee*. Osoloso owolo dio oso tei tolosa dobolone, ama dio owee dio eyo to mapoo mesilone ka debbee. Osoloso diba wiligi me poogoloso suso goomoga goo tokenee ee tolone na debbee. ⁷ Edebeeyo sosee balai goomogoga, yo odoos susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Bei, Godeeye o odoos medee bali tou ee yimapoo teneega.

Osoloso eyo nediliyo na si hoowee. Osoloso saga na kamana bigi. Osoloso yugune naloso na halabee. Osoloso na bilige. Osoloso molee talame gamenee na takee. ⁸ Esino yayo odoos soo simi pidilone ka badebee. Osoloso yo goo tekepo goolone badebee. Osoloso yo o su eyo nediliyo medee kookoode. Osoloso yo Godeeye tekepo deli goo ee tolone badebee. Osoloso Godeeye howo woola medee teedee badebee. ⁹ To tekepo ee tei goodee, osoloso to hagee opusomo dee koo seli. Yayo to tekepo iyo eligimo silee mapoo kibiya kookoodoloso badebee, tei goodee eligilone odoos abo pidilame. Osoloso to tekepo mapoo goweli odoos oso eli dooboo dagadi goo ee ogoga, yayo dimapoo goo eligilame.

Kiliti odoos aboso gamenee goo eligi

¹⁰ Ayo namapoo egeesee ka taka. Bei, sosee ma kulodu Godeeyo to mapoo koo mesili odoos abo doso. Diba goo eyo bei mauwe wulo to boweliso. Osoloso diayo gamenee goo odoos mapoo eligilone, tei goo maga diba peegoo gilmado diliso. Goo hageesi egee tomo silesibo ee tei telaga Yu odoos* aboso ka seeso. ¹¹ Esiga diayo egee eligimo silesibo goo ee hamaga takee. Bei, soosoos tei too goo ee diayo tokenee pomo silesiboso. Osoloso diayo molee talame gamenee goo hagee eligimo silesibiliso. ¹² Egeesi ma kulodu daga hoogoo Kiliti mi te mapoo badeli eligili odoos heeso, o odoos dia goo maga takolone egeesee takaso, "Kiliti odoos susuga diba gamenee takeli odoos. Osoloso diayo dibada suso goomoga goo tokenee ee dodolone ka doso. Osoloso diayo tou talai gowoolone, wulo nei diya toowa nolone ka doso," diso. ¹³ Yayo goo taka hagee ee tei goo taka. Esiga Taites, nayo gamenee goo eligi mapoo tei teli odoos hagee bia ogoloso dimapoo diya takemelee, diayo gamenee goo eligi ee poogoloso, see goo tekepo eligi mapoo medee kibiya tei ka talame. ¹⁴ Osoloso diayo Yu odoos dia adaga dia goo egee opusummo silesibo ee peegeeye dee. Osoloso diayo Godeeyo goodee mapoo goweli odoos dia tei magoo mapoo egee mesimo silesibo onosee peegeeye dee.

¹⁵ Esiga Godeeyo howo woola subugo mauwe badeli odoos mapoo, bi susuga medee tekepo subugo mauwe moloso. Esino goo tokenee tolone Yesu mapoo tei tele pegeli odoos dimapoo bi susuga subugo mauwe koo moloso. Bei, goo goolee tekepo dimapoo melee ee olo tokenee paga. Esiga goo tekepo sabolo, osoloso goo tokenee dieso teli ee ogoloso koo gooleedeli. ¹⁶ Esiga

* **1:6:** sobo huloso badebee - goo hagee, yo sobo hedebe huloso badalai, o, yo sobo hedebe mapoo goo maloso badalai ee takoo malaiso. * **1:10:** Yu odoos hagee biaso egeesee eligiliso, tei telaga odoos susuga oso Yu odoos dia tei magoo ee dodolone kolo koolai tekepo deliso.

diayo takolone, “Godee iba gooleedooso,” dee takeliso. Esino diayo goo tokenee teli oso Godee mapoo tei telega pegeli goo ee eligiliso. Diba diya tokenee odoos. Osoloso diba Godee mapoo koo mesili. Osoloso diba goo tekepo talai koo tebili.

2

Tei goodee eligi mapoo deede

¹ Esino Taites, nayo tei telaga odoos mapoo Yesu Kelisowo goo maga tei goodee eligili sabolo teiba eligi. ² Egeeseelone nayo giso adaga medee eligi, diayo mesie sabolo dobolone, dieso nediliyo dibada su medee kookoodoloso dabalame. Osoloso odoos susuga eyo howo woola medee tekepo dabalame. Osoloso diayo tei too medee kibiloso dobolone, odoos susuga diya sooloo dolone ka dabalame. Osoloso diayo dala goo ma kulodu kibiya dabalame.

³ Osoloso nayo sobo adaga medee eligi, diayo dia suso Godeeye goomoga goo ee tolone ka dabalame. Osoloso dimapoo takee, diayo emegei dia goo maga to tokenee takelega dabalame. Osoloso diayo yugune naloso halabagamo silesibiyaga, medee takee. Osoloso goo tekepo tolone dabalai goo ee diayo odoos mapoo eligilone dabalame, nayo dimapoo eligi. ⁴ Esiga diayo goo egeesi moodooga, sobo gie kakauwa diayo dibada giso sabolo, osoloso owolo dio sooloo deli goo ee eligelele tebileiso. ⁵ Osoloso diayo sobo gie kakauwa oso goo tekepo tolone, Godeeyo howo woola subugo mauwe dobolone, dia su medee kookoodeli goo ee eligilele tekepo. Osoloso omo dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo medee balai goo onosee eligi. Osoloso omo dio eyo to mapoo mesili goo ee eligi, tei tele poogoo odoos oso goo ee ogoloso, Godeeyo to maga to tokenee takelega pagalame.

⁶ Osoloso giso gie kakauwa dibada su medee kookoodeli goo ee dimapoo eligi. ⁷ Osoloso edebeeyo nee goo susuga ogoloso padalame, nayo hedebe goo tekepo tolone ka badebe. Osoloso nayo Godeeyo to eligiga, goo tekepo goolone medee ka eligi. ⁸ Nayo Godeeyo to dooboo dagadilega medee eligi, namapoo goweli odoos oso imaga to tokenee takalai similame.

⁹ Osoloso nayo see tei telaga odoos nei mauwe tou teli mapoo takee, diayo dia wiligi odoos eyo to mapoo mesiloso, diayo goomoga goo ee tolone, dibolo toso agadigelega pagalame. ¹⁰ Osoloso diayo dia wiligi odoos eyo bi heli talai tekeponee. Esino diayo medee tei dolone, tou medee goosa tolone dabalai tekepo, dia wiligi odoos oso dia goo tekepo ogoloso, yayo dia goo ee tekepo dalame. Osoloso ibada gie badeli

pidili Godeeyo goo maga eligi goo ee tekepo dalame.

¹¹ Tei telaga odoos oso goo egeesi tolone dabalame, nayo dimapoo eligi. Bei, Godeeye iba sooloo dolone pidili goo maga Yesu Keliso mipoo hamapoo meye diso, yayo odoos susuga ibada gie badeli ee pidilame. ¹² Godeeye sooloo dolone pidili goo oso imapoo ka eligi moloso, mi goo Godeeye goweli iyo ee dedelega pagalame. Osoloso iba epedee hamapoo dobolone, ibada su iso nediliyo kookoodoloso, Godeeye goomoga goo ee tolone, o howo woola teedee dabalame. ¹³ Esiga iyo goo egeesi tolone dobolone, Yesu Kelisoye mipoo hamapoo sibilei goo ee dulone ka bamoloso. Yo tei Godee, osoloso yo ibada gie badeli pidili odoos. Yayo see wedi siboga, eyo toowa doloso badeli goo sabolo sibileiso. Goo susuga egee iba gooleedooso. Esiga yayo see wedi sibilei ee bolone iba goomoga sabolo ka doso. ¹⁴ Yayo iba halo olo taso, iyo goo tokenee ma kulodu doboome, yayo iba neiso toloso peegoo gilimado dilame. Egeeseelone yayo olo taso, iyo o odoos doloso dobolone, o howo woola medee teedee dabalame. Osoloso iyo goo tekepo talai ee diya goolone dabalame.

¹⁵ Esiga nayo goo susuga hagee kitulugu sabolo medee kokodo takee, tei telaga odoos oso goo ee tolone dabalame. Esino diayo goo omapoo mesilega poogooga, nayo dimapoo diya takee. Nayo egeesi eligi goo ee ogoloso edebeeyo hedebe nayo eligi mapoo mesilele tekepo. Egeeseelone odoos heeso nayo eligi goo ee goo mauwe, dee na takeeye dee.

3

Tei telaga odoos oso dabalai goo

¹ Esiga Taites, nayo tei telaga odoos mapoo goo hageesi see tobu eligimelee, diayo diba gibadeli gamalee odoos dia to mapoo, osoloso mosobia eyo wiligi odoos tebisa dia to mapoo mesilone dabalame. Egeeseelone diayo goo tekepo susuga ee talai olo mopoodoo doloso dabalame. ² Osoloso diayo emegei dia goo maga to tokenee takolone na debee. Esino diba toso agadigelega mesie sabolo dobolone, emegei sooloo dolone dabalai tekepo.

³ Esiga no iyo daga tei telega debee goo ee goolee. Iba tei telega dobolone, goo medee koo gweli odoos doloso debeiso. Iyo Godeeyo to mapoo mesilega doboome, odoos aboso iba tei goodee maga peegoo gido diliso. Osoloso goo tokenee iyo gilee goo ee osee tomo silone pagalai tebile. Iyo odoos abo mapoo goo tokenee moodeliso, osoloso emegei dia bi ogoloso talame diya

gweliso. Osoloso edebeeyo iba hegiliso, eseege nei iyo diba hegiliso.

⁴⁻⁵ Esino ibada gie badeli pidili Godeeye o mesie goo ee imapoo eligilone iba sooloo dolone, yayo ibada gie badeli pidiso. Esiga iyo goo tekepo teme, yayo iba ka pidile. Esino yayo ibada goo tokenee hapoloso Dio Tei imapoo tenee maga, yayo sooloo dolone iba pidiso, iyo see gie badeli dia toloso dabalame. ⁶ Ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye ibada goo tokenee hapalame ta goo omaga, Godeeye o Dio Tei ima kulodu badalame su goodegelega wulayo teneeso. ⁷ Esiga Godeeye iba sooloo dolone pidi maga, o howo woola iba olo odo tekepo doloso doso. Esiga iba kookaiyo bado-boso gie badeli ee talame ka bamoloso. ⁸ To hagee tei goo, osoloso to hagoso odo susuga pidilei kitulugu moloso. Esiga a goomogo, nayo goo hagee tei telaga odo mapoo medee eligilame. Nayo egeesee seega, diba goo tekepo tolone odo susuga pidilone medee dabalaiso.

⁹ Esino goo wulo bei mauwe maga toso agadigeli odo omaga peegoo dooboobigi. Osoloso edebeeyo o adagaso balomo simi goo ee oposusulone, Moseseeye tei magoo goo ee dadalame toso agadigaga goo ee, nayo ogoloso na deedee. Bei, goo susuga hagoso odo koo pidili. ¹⁰ Osoloso odo agayo gamenee eligi goo ee toloso sosee ma kulodu eligimo silone odo domo piga, nayo yo hamaga takee. Osoloso yayo nee to dulega poogooga, see tobu hamaga takee. Esino yayo nee to dulega poogoloso see osee eligimo siloga, yo peegoo wulo peegee. ¹¹ Odo ogoso tei goodee eligili maga milligi pia goo ee, no gooleedooso. Osoloso goo yayo tomo sili oso Godeeyo howo woola yo odo tokenee doloso egee bado goo ee woola eligiliso.

Emegei di to hamameedee taka

¹² Ayo Atemas, o, Tikikus namapoo diye dalaiso. Osoloso yo nayo egee bado mapoo peledobooga, nei nayo Nikopolis mi mapoo sibilesa a tugodalame weegeege. Bei, dugo biame mapoo a mi omapoo badalai, a goomogo. ¹³ Osoloso Apolos sabolo, osoloso gamaleeyo tei magoo diya gooleedoo odo Sinasi pidilone, diba mi hee mapoo dilame dogo, bi diayo dulone todilei tobuloso dimapoo tenee. ¹⁴ Osoloso tei telaga odo oso goo tekepo tolone dobolone, bi tebile poogoo odo ee pidilei tekepo. Bei, ibada odo oso tei too ma kulodu dobolone, wulo goo mauwe mosoowe dabalai tekeponee.

¹⁵ Esiga odo susuga abolo debeli oso namapoo emegei di to ka taka. Esiga Taites, see nayo iyo emegei di to taka hagee, nobolo hodobo debeli tei telaga odo dimapoo takee.

Ayo Godee mapoo taka, yayo niba susuga sooloo dolone pidilame.

Poloye Palimon mapoo to hogugu tenee Palimon

Palimon booka goo eyo bei

Palimon hagee bi bei odoo, osoloso yo Kolosi mi mapoo badeli. Esino yo tei toloso badolone, Polo dio emegei doloso badebeiso. Egeesi ma kulodu Onisimas yo Palimoneeyo tou teli odoo doloso badolone, nei mauwe tou temeleeso. Egeesi ma kulodu Onisimaseeye o wiligi odoo Palimon maga pulo dilesolo Polo tugodoloso yibolo badebeiso. Osoloso Poloye eligi goo maga yo Yesu mapoo tei tooso. Egeesi ogoloso Poloye Palimon mapoo to hogugu hagee teneeso, Palimon o tou teli odoo Onisimaseeye see wedi dilesolo, Palimoneeye badebei mapoo peledobooga, yayo yimapoo nei dala tenelega, yo goomoga sabolo see ka idalame.

¹ A Polo, Yesu Kelisowo goo ee takomo silee maga, neliga moso ma kulodu badeli odoo ee aso. Ibada omolo Timoti asalo hamapoo dobolone, iyo ibada odoo ibolo tou hedebe teli Palimon namapoo to hogugu hagee ka tonowa. ² Osoloso tei telaga odoo nee moso kulodu howo gisili odoo mapoo to hogugu hagee ka tonowa. Osoloso to hogugu hedebe hagonosee ibada oboba Apiya, osoloso ha teli odoo masi Godeeyo tou mapoo kibiloso ibolo badeli Alakipus nimapoo ka tonowa.

³ Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee nimapoo tenelame.

Palimoneeye sooloo deli goo sabolo osoloso tei too goo

⁴ Palimon, ayo biame susuga Godee mapoo takolone no halo goomoga to take-liso. ⁵ Bei, nayo Lodee Yesu mapoo tei too goo ee, a duliso. Osoloso nayo Godeeyo odoo susuga ee sooloo dolone egee bado goo sabolo, a duliso. ⁶ Nayo Yesu mapoo olo tei tooso. Goo egeesi maga, nayo tei telaga odoo sabolo hedebe doloso ka badoso. Esiga ayo Godee mapoo taka, hedebe deli goo hagosu no pidilone, iba Keliso sabolo hedebe doloso hagee do goo maga, goo tekepo susuga iyo teli goo ee medee gooleedalame. ⁷ Molo emegei, nayo Godeeyo odoo ee sooloo dolone dimapoo goomoga tenelone egee bado goo oso, amapoo kitulugu sabolo, osoloso goomoga toowa sabolo ka tenemoloso.

Onisimas yo tei nomolo masi hesie

⁸ A Kelisowo diye di odoo doloso badoga, amapoo kitulugu moloso, nayo goo tekepo talame, ayo namapoo to kitulugu sabolo takalai. ⁹ Esino ayo no diya sooloo doloso. Esiga ayo namapoo wulo ka woosowa. Bei, a Polo, Yesu Kelisowo tou teli goo maga neliga moso ma kulodu badolone olo adaga poloso ka badoso. ¹⁰ Ayo Onisimas yo halo namapoo ka taka, nayo yo pidilame. Bei, a neliga moso ma kulodu badolone, yayo tei talame ayo yo pidiso. Esiga epedee hamapoo ayo ama masi ka badoso. ¹¹ Daga Onisimaseeye nee tou teli odoo doloso badebei omapoo yayo no medee pidile. Esino epedee yayo tei toloso badolone, asalo pidilei teiba.

¹²⁻¹³ Onisimas yo ayo diya gooma odoo. Esiga yo abolo hodobo hamapoo badalai, a goomogo. Bei, ayo to tekepo takomo silee eyo goo maga neliga moso ma kulodu ka badoso. Esiga no halo yayo a pidilone babalai, a goomogo. Esino ayo yo namapoo see wedi diye deeso. ¹⁴ Bei, ayo namapoo wooselega yo hamapoo gidoloso badalai tekepone. Egeesi ma kulodu nayo a pidilame, ayo no seselai, a koo goomogo. Esino no goomoga oso, nayo a pidilei, a goomogo. ¹⁵ Onisimaseeye biame deiyepo mapoo no poogoo dilesolo badebeiso. Esino ayo goolee, goo ogoso peledabaso, yo see hamamee namapoo wedi sibilesolo biame susuga nobolo hodobo badalame. ¹⁶ Esiga nayo yo see idoga, yo wulo nama hemi badolone nei mauwe tou teli odoo, dee na goolee. Bei, yinosee epedee Keliso mapoo tei too odoo. Esiga yo ayo diya gooma. Esiga nei nayo yo nei mauwe tou teli odoo dolone, Lodee mapoo tei too ee ma kulodu nomolo masi diya goolone badebee.

¹⁷ Esiga asalo Kelisowo tou hodobo teliga, ayo no agalame siboga, nayo a idili, Onisimaseeye namapoo siboga yinosee egeesee ide. ¹⁸ Egeesi ma kulodu Onisimaseeye namapoo goo tokenee hee olo too daga, osoloso yayo nee bi hee nei tenelega toloso badoga, goo onosee amapoo takee, ayo nei magalaiya. ¹⁹ A Polo, ayo mo deeso to hagee ka hoguga: bi yayo too eyo nei ee ayo namapoo tenelaiso*. Esino no goolee-doo, nayo Keliso maga gie badeli talame, ayo no pidiso. Esiga a goomogoga, ayo no halo pidi goo eyo nei, ayo namapoo takalai, a teiba. Esino ayo namapoo takalaime. ²⁰ Esiga molo emegei. Iyo Keliso mapoo tei too ee ma kulodu dogo, nayo Lodee halo Onisimas ee see ide. Eseeega a goomoga sabolo badalaiso. ²¹ Ayo namapoo egee takoo goo hagee nayo toloso, Onisimas halo

* **1:19:** Poloye o deeso to deiyepo hagee nei tenelai goo maga hogugusu. Esino to abo Poloye odoo hee mapoo takeme, yayo hogugu malaiso.

goo tekepo abo talai goo ee, a gooleedoso.
Goo egeesi gooleedoloso, ayo to hogugu
hagee namapoo ka tonowa.

²² Osoloso goo hee hagoso. Ayo neliga
moso ma kuloduga peegoo peledabalame,
niyo Godee mapoo takolone debeliso. Es-
iga Godeeye goomogoga, a peegoo pele-
doboloso see niyo egee do mapoo sibileiso.
Esiga ayo omapoo sibilesa badalai debi
mopoodoo de.*

Emegei di to hamameedee taka

²³ Kelisowo goo ee takomo silee goo maga
neliga moso ma kulodu abolo badeli odoo
hee Epapalas onosee yayo emegei di to ee
namapoo taka. ²⁴ Osoloso abolo hodobo
tou teli odoo Makaye, osoloso Alistakuse-
eye, osoloso Dimuseeye, osoloso Lukaye,
emegei di to onosee namapoo ka taka.

²⁵ Ayo Godee mapoo taka, ibada Lodee
Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

* **1:22:** Poloye to hogugu susuga hagee Palimon mapoo hoguguloso teneeso. Esino to bes 22 ee ma kulodu egee molo, ee yayo Kolosi mi mapoo debeli tei telaga odoo dimapoo to hoguguloso teneeso.

To Yemeseeye hogugu Yemes

Yemes booka goo eyo bei

Yemes booka hogugu hagee Yesuwo omolo. Yayo Yolusalem sosee wiligi doloso badolone, mi abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo to hogugu hagee teneeso, di-ayo Keliso mapoo tei too maga dala egee tomolo ee ma kulodu medee kibiya dabalame.

¹ Emegei! A Yemes, Godee sabolo osoloso Yesu Kelisowo tou teli odoo. Ayo Yu odoo bala 12* mi opusomo opusomo di mapoo egee dohomu du nimapoo to hagee ka hoguguso.

Dala goo sabolo goo tokenee mapoo gidodili goo sabolo

² Tei telaga odoo emegei, dala goo susuga oso nimapoo siboga, goomoga sabolo ee ma kulodu ka debee. ³ Bei, niba gooleedooso, dala goo hageesee oso sibiliso, iyo tei too kibiya beleso agalame. Egeesee ma kulodu iyo dala goo ee ma kulodu kibiya dogo, goo oso iyo tei too ee ma kulodu mesie sabolo debeli goo ee eligiso. ⁴ Esiga niyo tei too goo ee kibilame, mesie goo nima kulodu egee molo oso osee mele dee. Niyo egeesee seega, goo susuga ee ma kulodu niba kibiya dabalaiso. ⁵ Esiga odoo hee niyo goo goolee tekepo tebile daga, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Bei, Godeeye yimapoo simili goo tenelaima. Esino Godeeye o odoo pidilei goomoga toowa mologa, yayo yo pidileiso. ⁶ Esino yayo Godee mapoo tei toloso dokodoo takooga, goo bakadio na goolee. Bei, goo bakadio gweli odoo ee poo siboga, howo ki simi oso egee holodu odoo yo egeesi masi badoso. ⁷⁻⁸ Odoo egeesi yimapoo goo goolee hedebe koo moloso. Esino goo susuga ee ma kulodu goo goolee bakadio doloso badoso. Esiga yayo Godee mapoo taka goo ee nei talaiso doloso goolai tekeponee.

⁹ Esiga tei telaga bi mauwe debeli odoo niba goomege. Bei, Godeeye o howo woola niba toowa diso. ¹⁰ Osoloso tei telaga bi bei odoo niba Godeeye pepooko daga, niba goomege. Bei, osoko beeamo mapoo osokoso pukusi mapoo pounoga, siligaloso egee wodio, niba nosee egeesee selaiso. ¹¹ Osoloso osokoso sibulone palapalawa tekepo mapoo pounoga, palapalawa tekepo oso wodoloso miyomoo dologa dibiliso, niba nosee egeesee selaiso. Esiga bi bei odoo niyo nibada tou tolone dogo, niba wedileiso.

¹² Odoo heeso dala ma kulodu kibiya badolone tei too goo pegelega badoga, Godeeye yo pidileiso. Bei, yo dala ma kulodu tei too kibiya badoga, Godeeye yimapoo nei kookaiyo badoboso gie badeli tenelaiso. Esiga kookaiyo badoboso gie badeli hagee Godeeye yimapoo diya goolee sabolo debeli odoo mapoo tenelame to magooso.

¹³ No goo tokenee talame gidoduga, “a goo tokenee talame Godeeye gidodu,” dee na goolee. Bei, tokenee goo oso Godee gidodilei tebile. Osoloso Godeeye o odoo ee tokenee goo mapoo koo gidodili. ¹⁴ Esino odoo eyo tokenee goo talame diya gweli goo oso yo kukuga ka gidodili. ¹⁵ Osoloso tokenee goo talame gweli goo hagooso suso goo talame gidodileiso. Osoloso suso tokenee goo too hagooso kauwuloso see odoo mapoo teli goo tosibileiso.

¹⁶ Esiga tei telaga odoo ayo gooma niba goolee, Godeeye odoo koo gidodili. ¹⁷ Bei, tokenee mauwe tekepo goo susuga ee Ma Godeeye egee bado dokodooga sibiliso. Egeesee ma kulodu bi yayo moodoo a, giwo, osoloso osoko diayo mele mi hedebe omapoo koo meli, esino diba beeamo heeso mi hee ma molo osoloso mi hee ma molo deliso. Esino diba moodeli Godee yo opusomo dee koo seli. ¹⁸ Esiga eyo goomoga goo ee dodolone, Godeeye o to tekepo maga imapoo gie badeli goo ee olo teneeso, yayo moodoo bi susuga ma kulodu iyo malalo dabalame.

Godeeye to duloso suso tou tolone debee

¹⁹ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba dui, odoo susuga oso saga duli odoo doloso dabalai tekepo. Egeeseelone niba saga to takeli goo sabolo osoloso saga kamana bigili goo sabolo ee ma kulodu na debee. ²⁰ Bei, edebeeyo komonolone goo peledubeli oso Godeeye howo woola mapoo tekepo doloso badeli goo sabolo koo tobuoso. ²¹ Esiga nima kulodu Godeeye howo woola goo tokenee susuga sabolo osoloso suso goo tokenee teli sabolo peegee. Osoloso niyo Godeeye to duloso too goo ee mesie sabolo kibiya toloso debee. Bei, to omapoo kitulugu moloso, niyo gie badeli talai.

²² Esiga niba Godeeye to duloso yayo egee takoo goo ee tolone debee. Bei, niba Godeeye to duloso yayo egee takoo goo ee telega dogo, niba niso nediliyo dooboo gooleeso. ²³⁻²⁴ Bei, edebeeyo Godeeye to duloso suso tou telega badoga, yo edebeeyo dio egeli mapoo eyo nediliyo ogoloso poogoloso o mudu saga boobado bigili egeesi masi badoso. ²⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to tekepo ee

* 11: Yu odoo bala 12 egee eyo bei Yu odoo tei telaga odoo ee takooso.

medee ogoloso boobado bigilega medee dodomologa, yayo goo susuga tomo sili ma kulodu Godeeye pidileiso. Godeeye kokodo taka to medee tekepo oso odoo susuga tokenee goo maga gilimolone ka badoso.

²⁶ Egeesee ma kulodu edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeyo goo diya gooleedooso doloso, tokenee goo takalame o maga kookoodelega poogooga, yayo Godeeyo goo gooleedoo ee goo mauwe moloso. Osoloso yo eyo nediliyo dooboo gooleeso. ²⁷ Esino edebeeyo gilibo holo sabolo osoloso bauwe sabolo dala ma kulodu debei ee pidilone badolone, mi toowayo tokenee goo maga o su eyo gibadoga, Godeeye yayo tei too goo ee medee teedee dalaiso.

2

Odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, niba ee ibada toowa Lodee Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo oso. Esiga niba odoo abo ogoloso, diba ee tekepo dolone dimapoo goomogolone, odoo abo ee tokenee dolone diba na gowee. ² Goo hageesee ee takooso, odoo heeso niyo mooloogoodoloso howo gisilone dogo, dugo medee tekepo sabolo bi abo medee tekepo kaloso gasibileiso. Egeeseega epedee omapoo bi mauwe odoo onosee dugo tokenee kaloso gasibileiso. ³ Egeeseega niyo dugo tekepo kaloso gasimi odoo mapoo, “No malalo hamapoo sibileso bie,” dee takoloso, see hamamee dugo tokenee kaloso gasimi odoo mapoo, “No hamamee hoogoo dilesa tebide o, miyomoo bie,” dalaiso. ⁴ Esino niyo goo egeesee egee moodoo, niba ogoo goo moodoosomo? Niba wulo odoo abo ono tekepo dolone, odoo abo ee tokenee, deeso. Esiga goo goolee tokenee nima kulodu egee molo oso odoo abo dooboo meediliso.

⁵ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba goo hagee medee dui! Godeeye mi toowa ma kulodu bi mauwe odoo ee hesigaso, diayo dibada sooloo ma kulodu tei too goo oso toowa doloso dabalame. Osoloso diayo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilame. Bei, Godeeye yo goolee sabolo sili odoo mapoo to kitulugu magooso, yayo wiligi doloso badeli mapoo gadilame. ⁶ Esino goo ee ma kulodu niyo bi mauwe odoo ee goo mauwe odoo deliso. Esino niba kasee maga bi bei odoo mapoo hamamee ka dadaga malala? Egee bia oso nimapoo dala teneloso goo meedili mapoo ido diliso. ⁷ Osoloso diayo nibada Lodee Yesu Kelisowo hu tekepo maga to tokenee takeliso.

⁸ Godeeyo to booka ma kulodu kokodo taka to toowa egeesee moloso,

“No nediliyo diya sooloo deli egeeseelone no nemegei odoo mapoo diya sooloo dele,” diso.

Esiga niyo kokodo taka to hagee medee deedeega, niba eli mapoo doso. ⁹ Esino niyo goolee ma kulodu odoo abo ee tekepo dolone, odoo abo tokenee daga, niba tokenee toso. Egeesee maga Godeeyo to oso takooso, niba tei magoo gababili odoo diso. ¹⁰ Bei, edebeeyo Godeeye tei magoo susuga medee dodolone, tei magoo hedebe gababuoga, yo tei magoo susuga ee gababuoso. ¹¹ Esiga Godeeye egeesee takaso, “Niyo odoo heeyo sobo sabolo giso sabolo goo heli na te,” diso. Osoloso Godee hedebe oso see egeesee takaso, “Odoo na wooloome,” diso. Osoloso no odoo heeyo sobo sabolo giso sabolo heli koo teli, esino odoo wooloomolone badoga, no tei magoo gababili odoo oso.

¹² Esiga niyo to kei susuga sabolo osoloso suso goo too susuga sabolo obeeyamo. Bei, niba tokenee goo maga peegoo gilimadoo dili tei omaga nibada goo meedileiso. ¹³ Esiga goo meedilei beame mapoo, Godeeye emegei koo sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo meedileime. Esino Godeeye goo meedilei beame mapoo emegei sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo meediga, diba ebilega goomoga sabolo dabalaiso.

Tei too ma kulodu su sabolo tou talai

¹⁴ Esiga tei telaga odoo emegei, edebeeyo eyo nediliyo yo tei too odoo doloso, yayo suso tou too me daga, yayo tei too ee goo mauwe. Odoo egeesee seli ee yayo tei too oso yimapoo gie badeli tenelaime. ¹⁵ Egeesee ma kulodu emegei tei too odoo oso nei egeesi sabolo osoloso dugo egeesi sabolo me badeliso. ¹⁶ Egeeseega nayo yimapoo takolone, “Emegei, medee dilesa, dugo kaloso badolone wo ne,” dee takooga, nayo yimapoo bi tebile poogoo tenelega wulo egeesee takoloso poogooga, no tekepo goo koo toso. ¹⁷ Esino bei, tei too oso obusomo molone suso goo too mauwe mologa, tei too ee goo mauwe.

¹⁸ Egeesee ma kulodu odoo heeso egeesee takalai malaiso, “No tei too tebia. Esino a wulo suso goo teli odoo,” dalaiso. Egeeseega nei ayo odoo omapoo egeesee takalaiso, “Bei kasolone nayo suso goo too mauwe badolone, nayo tei too goo ee woola ka eligileiyo? Esino suso tekepo goo teli odoo ayo mo suso goo too maga ayo tei too goo ee eligileiso,” diso. ¹⁹ Esiga nayo Godee hedebe egee bado mapoo tei teliso. Goo ee tekepo. Esino bo holo sabolo Godee hedebe egee bado mapoo tei tolone ebiliso.

²⁰ Esiga no goo goolee mauwe odoo, tei too ee suso tou too me daga, tei too

egee goo mauwe. Esiga no goo hagee ayo namapoo eligilame ka sala? ²¹ Ibada amawe Eibalaham yo Godeeyo howo woola mapoo tekepo odoo diso. Bei, yayo tei toloso suso tou too maga. Goo ee yayo egeesee siso, yayo owolo Aisek ee Godee mapoo gala wooloso teneli dousulu mapoo wooloomalame dokodoo magooso. ²² Esiga no goolee. Eibalahameeye tei too sabolo osoloso suso tou too sabolo oso medee tebiaso. Osoloso yayo suso tou too oso yayo tei too ee kauwudooso. ²³ Goo hagooso Godeeyo to booka ma kulodu taka goo sabolo tubulone egeesee takaso, "Eibalahameeye Godee mapoo tei teme, Godeeye yayo tei too ogoloso o howo woola yo tekepo odoo diso." Goo egeesee maga Godeeye Eibalaham yo tei mo odoo diso. ²⁴ Esiga niba goolee. Odoo susuga oso hedebe tei too maga Godeeyo howo woola tekepo odoo dee koo seeso. Haye. Suso tou too sabolo osoloso tei too maga Godeeyo howo woola odoo susuga ee tekepo deliso.

²⁵ Osoloso iba see domo sili sobo Leihebeeye goo too ee ogoso. Yibolosee yayo goo too oso Godeeyo howo woola yo tekepo diso. Bei, yayo Yeliko odoo dia mosobia mada agalame di Isalael odoo ee pidilone, yayo o mosopoo iyadoloso palaso. Osoloso see yayo diba eli hee maga diye dulone dibada gie badeli pidiso. ²⁶ Esiga odoo o su mapoo dio mauwe odoo ee ta. Esiga tei too goo onosee egeesi moloso, edebeeyo yayo tei too ee suso tou telega badoga, yayo tei too ee goo mauwe moloso.

3

Nibada i medee kookoode

¹ Tei telaga odoo emegei, niyo susuga eligili odoo doloso dabalai, a koo goomogo. Bei, niba olo gooleedooso, Godeeye goo meedilei beeamo mapoo eligili odoo susuga ibada goo ee Godeeye diya kitulugu sabolo meedileiso. ² Egeesee ma kulodu iba susuga eli dooboo dagadiliso. Esino edebeeyo yayo to taka ma kulodu eli dooboo dagadilega badoga, odoo yayo tei too ee kauwa moloso. Esiga odoo hageesi oso eyo nediliyo o su susuga kookoodalai tebia moloso. ³ Esiga iba dio masi hagee ogoso. Edebeeyo hosee be ma dokodoo buloso dilame gooleega, yo bi pepooko hosee be eyo maga mapoo magoloso tiso su mapoo bagagoo, su mapoo bagagoo dalaiso. Osoloso ti omapoo toloso dulone hosee be oso edebeeyo goolee mi mapoo dilame ti ee gimo dileiso. ⁴ Osoloso dio masi hee hagooso. Abei toowa mapoo silesibili du onosee egeesi moloso. Du oso poo toowa simi ma kulodu osee dumologa, du egee dooboo dileime. Bei, du egee toowa, esino

du mali suda pepooko hee osio mapoo moloso. Oso du tosili odoo oso goomoga mi mapoo mamoo diliso.

⁵ Esiga ibada maga ma kulodu i pepooko egee egeesi moloso. Ibada su mapoo bi susuga egee molo ma kulodu i ee diya pepooko moloso. Esino yayo toso hodolone diya doko topeliso. Wulo goolee, dobu ee dou pepookoso gigoologoo, dobu susuga douso nadiliso. ⁶ Esiga i ibada maga ma kulodu egee molo onosee egeesi masi moloso. Bei, i oso ibada su mapoo tokenee teneliso. Esiga iso tokenee bei mooloogooloso odoo su susuga dou masi nadiliso. Dou hagee Dou mi maga bei mooloogooloso ibada i mapoo gigoogooloso. Egeesee dou hagooso edebeeyo gie badeli nadoloso tokenee peliso.

⁷ Egeesee ma kulodu odoo susuga oso gala seebee opusomo opusomo di só, osoloso beliyeso kolo dili, osoloso howo kulomoo debeli ee see badalame poopeliso. ⁸ Esino edebeeyo i ee be masi poopooloso badilei tebile. Bei, i diya tokenee. Esiga yayo sa masi odoo wooloomalame mopoodoo doloso moloso. ⁹ Esino i hedebe hagooso ibada wiligi taba Ma Godee mapoo goomoga poudiliso. Osoloso i hedebe hagooso see Godeeye yo egeesi masi moodoo odoo susuga mapoo dala tenelame to take-liso. ¹⁰ Esiga maga hedebe hamaga Godee mapoo goomoga poudilei sabolo, osoloso odoo dala tenelai goo takeliso. Esiga tei telaga odoo emegei, ima kulodu goo hageesi oso malai tekeponee. ¹¹ Esiga howo ou hedebe maga howo sokousoo sabolo howo kakada sabolo dilei tebile. ¹² Osoloso sibolo homo oso wewee koo peli. Osoloso kobolomee homo oso sibolo koo peli. Haye. Osoloso howo ou sokousoo maga howo kakada koo sibili.

Odoo agayo tekepo gweli ka badosomo?

¹³ Esiga nima kulodu odoo agayo tekepo badalai goolee sabolo ka badosomo? Yo tekepo badalame goo goolee omaga o suso tou too ee eligilei tekepo. Egeeseelone yo eyo nediliyo doko topalai goo goolee sabolo na badebee. ¹⁴ Esino niba mada nibada sooloo ma kulodu emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe niso nediliyo gweli goo sabolo mologa, niba tekepo goo gweli odoo dee na takee. Bei, niyo egeesee egee takoo niba tei goo koo takoo. ¹⁵ Niba mada goo tokenee hageesi goolee sabolo badolone, niso nediliyo niba tekepo dee takooga, goo goolee egee Godee maga koo sibili. Esino goo goolee egee mi goo oso goo goolee sabolo osoloso Saitenso goo goolee maga ka siboso. ¹⁶ Osoloso mi kamapoo emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe eyo nediliyo gweli goo sabolo mologa, mi

omapoo abo puloso molone tokenee goo susuga oso kauwuleiso.

¹⁷ Esigo tekepo badalai goo Godee maga egee sibo goo oso imapoo eligiso. Malalo goo toowa ee tokenee mauwe goo oso, osoloso mesie goo, osoloso emegei gweli goo, osoloso emegei dimapoo mesili goo, osoloso sooloo deli goo, osoloso emegei pidili goo, osoloso odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo, osoloso tei takeli goo. ¹⁸ Esiga edebeeyo odoo abo sabolo mesie badolone emegei odoo sabolo mesie badalai goo eligiga, odoo egee bia dima kulodu tekepo goo oso malaiso.

4

Godee mapoo hegi sibadee

¹ Esiga ogooo goo oso biligeli goo sabolo toso agadigeli goo sabolo nimapoo ka tosi-biliyo? Nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo egee molo oso tosihiliso. Bei, nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo oso tekepo gweli goo sabolo biligamoloso. ² Niba bi goomegeliso, esino niba bi ee koo teli. Esiga nimapoo emegei hegili goo oso molone, emegei wooloomaliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Esiga niba toso agadigilone biliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Bei niso Godee mapoo koo woosali. ³ Osoloso niyo Godee mapoo woosaga, nei tenelega pegeli goo ee bei hagooso. Niyo tokenee gweli goo sabolo woosaloso see bi ogoso niso goomoga goo talai daga ka seli.

⁴ Goo goolee bakadio gweli odoo niba medee Godee sabolo hedebe doloso koo debeli! Esiga niba goolee, mi goo mapoo goomegeli oso Godee mapoo ha toso. Esiga edebeeyo mi goo sabolo hedebe doloso siloga, yo Godee sabolo ha tomoso. ⁵ Esiga niba Godeeyo to booka mapoo hogugu hagee goo mauwe gooleesomo? Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, “Godeeye imapoo Dio Tei tenee oso iyo hedebe Godee goolee sabolo silesibilame diya goomogoso,” diso. ⁶ Esino Godeeye iba sooloo dolone medee pidiliso, iyo silesibulone hedebe yo goolee sabolo silesibilame. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, “Godeeye odoo eyo nediliyo dokodoo topeli odoo susuga goweliso.

Esino odoo eyo nediliyo pepooko deli odoo ee sooloo dolone medee pidiliso,” diso.

⁷ Esiga niba Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee osoloso o to mapoo

mesimo silesibe. Osoloso Saitenso tokenee mapoo gidodilame gamenee taka ee ma kulodu kibiloso dobolone o to mapoo gowee. Bei, niyo egeeseega Saiten yo nimaga peegoo pulo dileiso. ⁸ Esiga niba Godee mapoo hegi sibadee. Egeeseega Godee yinosee nima hegi sibileiso. Esiga tokenee odoo niba edebeeyo o dee subugo hapili egeesi masi nibada tokenee maga Godee mapoo bidiga debee. Osoloso goo goolee bakadio gweli odoo nibada goo goolee tokenee peegoo poogoloso, hedebe Godeeyo goo ee goolee. ⁹ Esiga niba goomoga goo poogoloso see nibada goo tokenee mapoo goohele sabolo pupusugulone debee. ¹⁰ Osoloso Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee. Egeeseega Godeeye niba dokodoo poudileiso.

Nemegei tei too odoowo goo maga to tokenee na takee

¹¹ Esiga tei telaga odoo emegei, nima kulodu nee odoowo goo maga to tokenee na takee. Niyo nee odoowo goo maga to tokenee takolone yo tokenee to daga, Godeeye tei magolone emegei sooloo dele dee taka goo ee tokenee deeso. Egeeseega Godeeye tei magoo mapoo medee kibiya koo deedeeso. Osoloso niso nediliyo tei magoo maga goo meedili wiligi tebisa deeso. ¹² Esino iyo goo omapoo ogoso. Hedebe Godeeye tei mageli odoo doloso badolone goo meedili odoo doloso ka badoso. Godee hedebe yayo gie badeli pidili doloso badolone odoo susuga mapoo dibada tokenee eyo nei teneli doloso ka badoso. Esiga nayo nee odoowo goo ogoloso, no tokenee odoo dee takalai tekeponee.

Godigi gooso peledabalai iba gooleede

¹³ Esiga odoo aboso egeesee takeliso, “Iba godigi mi abo mapoo dileso sitowa moso togoloso dobolone dugo hedebe ma kulodu molee toowa talaiso,” deliso. Esiga to egeesee takeli odoo niba to hagee medee dui. ¹⁴ Bei, niba godigi gooso peledabalai gooleede. Nibada gie badeli ee de i masi moloso. Bei, de i moloso see saga guododili egeesee masi moloso. ¹⁵ Esino niba wulo to hageesee takalai tekepo, “Godeeye goomogoga, iba dobolone goo hagee tolone dabalaiso,” dalaiso. ¹⁶ Esino niba niso nediliyo dokodoo topolone niso talai goo ee takolone doso. Esiga eyo nediliyo dokodoo topeli ee goo tokenee. ¹⁷ Esiga edebeeyo tekepo goo talai ee o goo goolee mapoo meleeno, goo ee telega poogooga, yo goo tokenee toso.

5

Bi bei odoo oso bi mauwe odoo mapoo dala egee tenemolo eyo nei Godeeye tenelaiso

¹ Bi bei odoo niba mo to dui! Niba goohele sabolo pupusugulone debee. Bei, nimapoo dala goo siboso. ² Esiga nibada bi susuga ee tokenee palaiso. Osoloso nibada kali bi babooso nalaiso. ³ Nibada molee mosopoo mooloogoo magoo egee eyo mosoowe tokenee palaiso. Nibada molee tokenee pa oso, nibada tokenee goo ee ka eligiso. Esiga goo meedilei beame omapoo nibada molee tokenee pa oso, niba dou masi nadalaiso. Esiga niba boobadaga odoo. Bei, niba kasalame beame hamameedee ee bolone, bi bei mooloogoo maloso ka debeiyo? ⁴ Esiga niba ege, niyo nibada tou teli odoo oso, nibada nei howo segei mapoo tou telagamo silesibume nei tenele. Esiga diayo nimapoo gowolone, Godee mapoo pidilei goo maga pupusugulone doso. Esiga ibada Godee kitulugu toowa yayo diayo pupusugamelee goo ee olo duso.

⁵ Egeesee ma kulodu niyo mi toowa hamapoo dobolone, bi bei doloso, niso goomoga goo ee tolone debeiso. Esiga niba be hu poopooloso kauwuga wooloomaloso nali niba be egeesi masi doso. Bei, niba niso goomoga goo sabolo niso nediliyo poopooloso kauwuga, goo meedilei beame omapoo, be masi piligilame doso. ⁶ Osoloso niyo tekepo odoo susuga ee goo meedili mapoo iyado peleso diba goo meediloso diba piligi deliso. Esino odoo hagee bia oso nimapoo goo koo moodeli.

Dala ma kulodu dulone bolone medee kibiya debee

⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Lodeeye sibilei mapoo dulone bolone ka debee. Goo ee egeesi masi moloso, edebeeyo nei howo sogoloso howo sibabeleso baliso. Howo simi oso o nei howo segei pologa kakauwuloso ko pa oso telegabeleso baliso. ⁸ Esiga nei howo segeli odoo oso o nei howo oso kakauwulame bali egeesi masi niba dulone bolone medee kibiya ka debee. Bei, Lodeeye sibilei olo koola toobooso.

⁹ Esiga tei telaga odoo emegei, nee odoo mapoo takolone, "nibada tokenee oso ka see," dee na goolee. Bei, niyo egeeseelone doga, Godeeye nibada goo meediloso tokenee eyo nei tenelaiso. Esiga niba ege, goo meedili odoo ee osulu miyopoo olo tobudoso.

¹⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso debei ogoloso, niba nose egeesi masi debee. Bei, diayo Godeeyo hu maga to takomo silesibulone dala ma kulodu mesie

sabolo debeliso. ¹¹ Esiga edebeeyo dala ma kulodu kibiya badoga, Godeeye yimapoo goomogolone badoso. Esiga niba Yobowo goo olo gooleedooso. Yo dala ma kulodu mesie goo sabolo medee kibiya badebeiso. Esem Godeeye yimapoo goomogolone, yimapoo goo moodoo olo duso. Bei, Godeeye odoo susuga sooloo dolone ka badoso.

¹² Tei telaga odoo emegei, goo toowa hagoon medee dui! Niba tei goo takalame, Kei mi sabolo, osoloso mi toowa sabolo, osoloso bi abo sabolo hesigaloso tei na magee. Esiga odoo heeso nimapoo sibileso tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo egee talai gowooga, niyo gowe goo hedebe ee takee. Bei, niyo egeesee selega tei magooga, Godeeye nibada goo meediloso niba tokenee odoo dalaiso.

Godee mapoo takeli goo ee kitulugu moloso

¹³ Esiga niyo debei ma kulodu, edebeeyo hegi goo mologa, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Osoloso edebeeyo goomoga goo sabolo badoga, yayo goomoga kosaia sabolo Godeeyo hu dokodoo poudulone badalai tekepo. ¹⁴ Osoloso nima kulodu edebeeyo paiye sabolo badoga, yayo sosee wiligi tebisa gilimalalai tekepo, diayo yimapoo sibileso, Lodeeyo hu sabolo olipi iso sooloso, yo howo gise goo oso dokodoo takalame. ¹⁵ Osoloso diayo tei tolosa dokodoo takooga, paiye weidileiso. Bei, Lodeeye diayo dokodoo taka to ee duga, paiye ka weidoso. Egeesee ma kulodu, odoo yimapoo goo tokenee hee too mologa, omapoo Lodeeye hapoloso boobado bigileiso. ¹⁶ Esiga niso nima kulodu, nibada goo tokenee ee yiligebuguloso howo gise goo oso nei takoo, nei takoo dolone ka debee, Godeeye nima kulodu paigiga odoo egee do tekepo moodoolame. Bei, Godeeyo howo woola mapoo tekepo badeli odoo oso dokodoo takeli goo ee diya kitulugu moloso.

¹⁷ Esiga ibada amawe llaiya yo iba egeesi masi badebeiso. Yayo howo sibilega pagalame dokodoo kibiya takeme, howo sibilega dugo bakadio hedebe di poogoloso a 6 poogooso. ¹⁸ Osoloso yayo see howo sibilame, dokodoo kibiya takeme, howo see simiso. Esem nali bi segei see paladeeso.

¹⁹⁻²⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, nima kulodu odoo hee oso tei goodee maga peegoo duga, odoo heeso yo see ido sibilei tekepo. Bei, niba goolee, edebeeyo emegei tokenee goo maga goo tekepo mapoo ido siboga, yo odoo egee kookaiyo moloso osee meli teli mapoo duga, o gie badeli pidilone

ka seeso. Egeeseega beeamo omapoo Gode-
eye o goo tokenee hapoloso boobado big-
ileiso.

1 Yonee To Yoneey hogugu

1 Yonee booka goo eyo bei

Gamenee goo eligili odoo oso sosee susuga mapoo eligimo silesibulone, Yesuye odoo su toloso mi hamapoo sile dee takomo silesibiliso. Osoloso diayo eligi eyo kulodu goo tokenee talai goo ee haga goo toowanee, dee takomo silesibiliso. Osoloso emegei pidilei sabolo haga goo toowanee deliso. Diayo eligi goo hageesi eligimo silesibume, Yesu o hamamee dili odoo hee, Yonee olo adaga poloso badolone, goo hagee ogoloso to hogugu hagee sosee susuga mapoo teneeso. Bei, Yonee goomegele tei telaga odoo sosee susuga mapoo egee do oso see gamenee goo eligili odoo oso eligi mapoo hamamee deedeeyaga. Esino diayo daga Kelisowo goo du ee medee kibiya toloso dabalame, yo goomogaso.

Yesu yo gie badeli teneli to oso

¹ Iyo nimapoo gie badeli teneli to eyo goo hoguga. Goo ee daga bei mooloogoo mapoo yo badebeiso. Iyo o goo duloso ibada howoso yo tei egeiso. Osoloso ibada deeso yo sigeso. ² Gie badeli oso woola yiligebugume egeiso. Esiga iyo yo tei egeiso. Kookaiyo gie badeli yimapoo moloso, esiga iyo nimapoo woola ka taka. Yo daga Ma Godeebolo badebeiso. Osoloso yo imapoo yiligebuguso. ³ Esiga iyo duloso egei goo ee nimapoo ka taka, niyo ibolo hedebe dalame. Osoloso iba Ma Godee sabolo owolo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ⁴ Esiga iyo goo hamaga nimapoo osoloso imapoo goomoga goo oso kauwuloso malame, to hagee hoguguloso ka teneeso.

Godee yo gadeebugu

⁵ Esiga iyo Keliso maga du goo ee see nimapoo hagee yiligebuguso. Goo ee, Godee yo gadeebugu. Yimapoo neliga hee mauwe. ⁶ Egeesee ma kulodu odoo susuga iyo takolone, iba Godee sabolo hedebe deliso doloso, see neliga ma kulodu silesiboga, iba wulo gamenee takooso. Esiga iba tei goo koo deedeeso. ⁷ Esino Godeeye gadeebugu ma kulodu egee bado egeesee badolone, iba see gadeebugu ma kulodu daga, oso tei telaga odoo iba susuga hedebe doloso dobolone ka salai. Egeesee owole Yesuwo sawo oso ibada tokenee susuga hapoloso tabigileiso.

⁸ Egeesee ma kulodu iyo takolone, “Iba tokenee mauwe odoo,” dee takooga, iba iso nediliyo gamenee takooso. Esiga imapoo tei goo mauwe. ⁹ Esino iyo ibada tokenee goo ee Godee mapoo yiligebuguga, yayo

ibada tokenee goo ee hapoloso boobado bigileiso, osoloso goo tokenee susuga hapoloso iba Godeeye howo woola see medee teedee moodoolaiso. Bei, yayo o to kitulugu magoo ee dodolone, hooda hedebe tei goo moodoolaiso. ¹⁰ Osoloso iyo takolone, “Iba tokenee goo koo teli,” dee takooga, iyo Godee yo gamenee takeli odoo dolone ka salai. Egeesee maga Godeeye to oso ibada sooloo ma kulodu koo moloso.

2

Keliso ee iba pidili

¹ Mawe dio ayo gooma, niyo goo tokenee teyaga, hogugu hagee nimapoo ka tonowa. Esino nima kulodu odoo heeso tokenee toga, niba goolee. Odoe heeso ima hodiokooga toboloso iba halo Godee mapoo takoomoloso, odoo ee medee teedee odoo Yesu Kelisoso. ² Esiga Kelisoye ibada goo tokenee maga taso. Egeesee maga goo tokenee susuga peegoo togobuguso, Godeeye imapoo nei tenelega pagalame. Esino hedebe ibada goo tokenee peegoo tabigilame tele. Haye, odoo susuga mipoo toowa mapoo debeli sabolo dibada tokenee peegoo tabigilame ka ta.

³ Osoloso odoo susuga iyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo silesiboga, iba yo gooleedooso doloso gooleedalaiso.

⁴ Esino edebeeyo takolone, “Godee a gooleedooso,” dee takoloso, see yayo Godeeye kokodo taka to mapoo koo mesimo silaga, yayo wulo gamenee goo goolone ka seeso. Esiga odoo egeesi mapoo tei goo mauwe. ⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo silaga, odoo egeesi masi oso o sooloo ma kulodu Godee gweli goo ee kauwuloso moloso. Osoloso iba goo egeesee maga iyo tei Godee sabolo hedebe di goo ee gooleedeliso. ⁶ Goo ee edebeeyo takolone, “A Godee sabolo hedebe doloso badoso,” dee takooga, odoo yo Yesuye badebei egeesi masi badebee.

⁷ Ayo gooma odoo, ayo nimapoo kokodo takeli to hoguguloso hagee tenee goo ee dianee. Esino niyo daga tei toloso kokodo taka to ee hagooso. Bei, kokodo takeli to nape hagee niso daga hoogoo olo duso.

⁸ Esino kokodo takeli to nape hamapoo goo dia onosee moloso. Bei, goo dia tei ee Keliso ma kulodu osoloso nima kulodu eligiso. Goo egeesee maga neliga mauwe poogoomo dime, gadeebugu moloso.

⁹ Odoe agayo takolone, a gadeebugu mapoo badoso doloso, tei too odoo hee gowooga, odoo ee neliga ma kulodu osee badoso. ¹⁰ Esino odoo agayo emegei tei telaga odoo sooloo dologa, yo gadeebugu ma kulodu badoso. Esiga gadeebugu ee ma kulodu badolone, tei too odoo hee tokenee mapoo homodobilame moodoolaima.

¹¹ Esiga ee ma kulodu odoo agayo tei too odoo gowolone badoga, yo neliga ma kulodu badoso. Yo neliga ma kulodu badolone, eyo egee du eli koo ogoso. Bei, neliga goo oso o howo gooloogooga.

¹² Esiga mawe dio ayo gooma, ayo to hogugu hagee nimapoo ka tonowa.

Bei, nibada goo tokenee Yesu maga hapoloso boobado buguso.

¹³ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso see gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo tokenee odoo Saiten sabolo ha too ee ma kulodu niyo olo dagadiso.

Osoloso mawe dio ayo see to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, ibada ama Godee niba olo gooleedooso.

¹⁴ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee see ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niba kitulugu odoo oso.

Osoloso Godeeyo to oso nima kulodu mologa, niyo tokenee odoo Saiten ee olo dagadileso doso.

Mi toowa hageeyo goo mapoo goomegeli goo

¹⁵ Esiga niba mi toowa hageeyo goo sabolo osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo mapoo haga na goomege. Edebeeyo mi toowa hageeyo goo mapoo diya goomogoga, o sooloo ma kulodu Ma Godee goolee goo ee mauwe. ¹⁶ Esiga mi toowa hageeyo goo diya goomoga maga goo hagee peledabalaiso. Suso goomoga goo sabolo, osoloso mi toowa hageeyo kulodu bi egee molo ogoloso goomegeli goo sabolo, osoloso bi bei doloso badolone, si howeli goo sabolo. Esino goo susuga hagee Ma Godee maga koo sibili, esino mi toowa hagee eyo goo oso. ¹⁷ Mi toowa hagee sabolo osoloso edebeeyo goomegeli goo susuga sabolo mauwe pagalaiso. Esino Godeeye goomoga goo tomo sili odoo ee badoboso kookaiyo osee badalaiso.

Keliso mapoo ha teli odoo

¹⁸ Mawe dio, beame hoo pagalai koola toobooso. Esiga Keliso mapoo ha teli odoo oso sibilei goo ee nimapoo olo takaso. Esino Keliso mapoo ha teli odoo abo epedee olo peledabaso. Egeesee maga beame hoo pagalai koola tooboo doloso iba ka gooleedooso. ¹⁹ Esino odoo hagee bia daga ibolo

hodobo siloso see iba poogoloso diso. Bei, diba tei ibolo hedebe doloso debele. Diba tei ibolo hodobo debei diepi, iba poogoo dile pegeliyo. Esino diayo iba poogoloso di oso tei diayo ibolo hedebe delega poogoo goo ee ka yiligebuguso.

²⁰ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Egeesee maga niba susuga tei goo ee olo gooleedooso. ²¹ Esiga ayo nimapoo hoguguloso epedee hagee tenee goo ee niyo tei goo gooleedelega doga koo seeso. Esino tei goo ee niba olo gooleedooso. Bei, tei goo ee ma kulodu gamenee takeli goo mauwe. ²² Osoloso gamenee takeli odoo ogumo? Edebeeyo Yesu yo Kelisonee dee takooga, odoo ee gamenee takeli odoo oso. Esiga yo Keliso mapoo ha teli odoo oso. Bei, odoo hagooso Yesu yo Kelisonee dee takooga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu mapoo gowolone miligi piaso. ²³ Esiga odoo agayo Godeeyo owolo Yesu mapoo gowolone miligi piaga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino edebeeyo Godeeyo owolo Yesuwo goo woola yiligebuguga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso badoso.

²⁴ Esiga to tekepo daga niyo du mapoo tei toloso ka debee. To oso nibada sooloo ma kulodu mologa, Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu sabolo hedebe doloso dabalaiso. ²⁵ Esiga Kelisoye imapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame to kitulugu magooso.

²⁶ Osoloso odoo aboso gamenee eligi goo eligimo silesiboga, ayo epedee o goo ee hoguguloso nimapoo ka tonowa. ²⁷ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Osoloso Dio Tei oso nibada kulodu badolone, niba ka eligimoloso. Esiga odoo heeso tei goo eligilei niba koo goomogoso. Bei, Dio Tei oso niba tei goo susuga olo eligimoloso. Esiga yayo eligi ee ma kulodu, tei goo ee eligilone, gamenee goo koo eligiso. Esiga niba Dio Tei oso eligi goo mapoo dodolone, Yesu sabolo hedebe doloso osee debee.

Godeeyo owolo dio

²⁸ Esiga mawe dio ayo gooma, niba Keliso sabolo hedebe doloso osee debee. Egeesee seega yayo simi mapoo o mudugiyopaga kitulugu sabolo ebilega tebisileiso.

²⁹ Godee yo goo tekepo moodeli niba gooleedooso. Osoloso niba gooleedooso, goo tekepo tomo sili odoo ee Godeeyo owolo dio doloso doso.

3

¹ Esiga ibada Ama Godeeye iba susuga diya sooloo dala goo toowa goo ee medee goolee! Yayo sooloo dala maga iba yayo owolo dio deliso. Esiga iba tei owolo dio doloso doso. Esino mi toowa goomegeli odoo oso Godeeyo goo diba gooleede. Goo

egeesee maga diba ibada goo gooleedele. ² Esiga emegei, iba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esino iba medee gooleedele, iyo hamamee dabalai goo ee. Esino iba gooleedooso, Keliso siboga, iba see yo masi palaiso. Bei, iyo tei yo agalaiso. ³ Esiga edebeeyo goo hamapoo bolone dulone badoga, odoosoo tokenee mauwe Keliso masi badalai tekepo.

⁴ Esiga edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yayo Godeeyo tei magoo gabagamo siloso. Bei, tokenee goo ee tei magoo gababili. ⁵ Niba olo gooleedooso, Kelisoye simi ee odoosoo susuga ibada tokenee hapolone boobado bigilame ka simi. Bei, yimapoo tokenee hee mauwe. ⁶ Edebeeyo Keliso sabolo hedebe doloso badoga, yo tokenee goo osee tomo sileime. Esino edebeeyo tokenee goo osee tomo siloga, Kelisowo goo yo gooleedele, osoloso yimapoo tei tele.

⁷ Mawe dio ayo gooma, niba obeeyamo, odoosoo eligi maga niba peegoo na gilimado di dee. Goo tekepo tei odoosoo ee Godeeyo howo woola tekepo badoso. Esiga yo Kelisoye Godeeyo howo woola tekepo egee bado yinosee egeesi badoso. ⁸ Esino edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yo Saiteneeyo odoosoo. Bei, Saiten yayo daga bei mooloogoolone tokenee odoosoo doloso badebei ososee osee badoso. Esiga Godeeyo owoloye Saitenso tou tei ee guobigilame ka simi. ⁹ Osoloso edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo tei gie badeli yima kulodu moloso. Esiga yayo see goo tokenee tomo silei tebile. Bei, yo Godeeyo owolo. ¹⁰ Esiga goo hageesee maga iyo Godeeyo owolo dio sabolo osoloso Saiteneeyo owolo dio sabolo medee kibiya ka gooleedoso. Odoosoo agayo tekepo goo telega poogooga, yo Godeeyo owolonee. Osoloso tei too odoosoo sooloo delega poogooga, yo Godeeyo owolonee.

Nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dalai

¹¹ Daga eligi goo niyo du hagooso. Esiga iyo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ¹² Esiga niba Keineeyo goo na peedee. Bei, yo Saiteneeyo odoosoo doloso badolone, omolo wooloomaso. Bei kasalame Keineeyo omolo ka wooloomayo? Bei, Kein yo goo tokenee tomo sili, esino omoloye Godeeyo howo woola goo tekepo tomo sili. ¹³ Esiga tei telaga odoosoo emegei, tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoosoo niba hegioga, haga na goolee. ¹⁴ Osoloso iba gooleedooso, iyo tei telaga odoosoo sooloo dologa, iba tei maga see gie badeli mapoo dabagaso. Esino odoosoo agayo yimapoo sooloo dala goo mauwe daga, yo ta masi osee badoso. ¹⁵ Osoloso odoosoo agayo tei telaga odoosoo hegioga, yo

odoo wooloomali odoosoo. Esiga niba olo gooleedooso, odoosoo wooloomali odoosoo ee dibada kulodu kookaiyo badoboso gie badeli mauwe.

¹⁶ Goo hamaga tei sooloo deli goo ee ka gooleedooso. Yesu Kelisoye iba halo o su tei mapoo magooso. Esiga iba nose tei too odoosoo ee halo, ibada gie badeli peegoo magalai tekepo. ¹⁷ Odoosoo yimapoo bi tebia oso tei too odoosoo bi mauwe badoga ogoloso, yo pidilega poogooga, o sooloo ma kulodu Godee goolee goo mauwe. ¹⁸ Mawe dio emegei, iyo emegei sooloo dolo doloso wulo toso takalai tekeponee. Esino suso pidilone tei sooloo dalai tekepo.

Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalai

¹⁹⁻²⁰ Esiga iyo emegei sooloo dologa, egeesee maga iyo tei Godeeyo owolo doloso do goo ee gooleedalaiso. Esino ibada sooloo maga goolee oso takolone iba tokenee odoosoo, dee takooga, iba ebileime. Esino iba Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalaiso. Bei, Godee yo toowa osoloso yayo ibada sooloo oso goolee dagadiso, osoloso goo susuga iyo moodeli yo gooleedoo.

²¹ Esiga tei telaga odoosoo emegei, ibada sooloo maga goolee goo oso takolone, iba tokenee odoosoo, dee koo takooga, iba ebilega poogoloso Godeeyo howo woola dabalaiso. ²² Egeesee ma kulodu iyo yimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo tenelaiso. Bei, iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiliso, osoloso yayo goomoga goo ee tomoloso. ²³ Esiga yayo kokodo takolone egeesee takaso, “Niba Godeeyo owolo Yesu Keliso mapoo tei te. Osoloso yayo eligi ee dodolone, emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone debee,” diso. ²⁴ Edebeeyo Godeeyo kokodo taka to mapoo mesilone dodomo siloga, diba yibolo hedebe doloso badoso. Osoloso nei Godee dibolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso iba gooleedooso, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Bei, yayo o Dio Tei imapoo teneloso badoso.

4

Eligi goo susuga medee ege

¹ Tei telaga odoosoo emegei, niba obeeyamo. Bei, gamenee goo eligili odoosoo bei mipoo toowa hamapoo olo silesiboso. Esiga odoosoo heeso sibilesos takolone, “Ayo eligi goo hagee eligimo silo Dio Tei maga siboso,” dee takooga, o to dulosoo yimapoo saga tei na te. Esino niyo yayo egee eligimo silo tei Godee maga sibabeleso, medee hoodo ege. ² Esino niba diayo eligi eyo kulodu Godeeyo Dio Tei hageesee gooleedalaiso. Diayo eligi oso takolone Yesu Godee maga sibilesos odoosoo

poloso mi hamapoo badebeiso daga, oso diayo eligi goo ee tei Godee maga siboso. ³ Esino odoo agayo takolone Yesu Godee maga sibilesa odoo ka pele, dee takooga, yayo eligi goo ee Godee maga sibile. Odoo ee ma kulodu Keliso mapoo ha teli dio tokenee mipoo toowa hamapoo sibilesisogo dee takeme dumelee ee olo sibilesa badoso.

⁴ Mawe dio emegei, niba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esiga niyo gamenee goo eligili odoo oso eligi duloso o to mapoo tei tele poogoo oso, niyo diba dagadiso. Bei, odoo susuga ibada kulodu Dio Tei egee bado oso kitulugu oso tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoo dima kulodu dio egee bado oso kitulugu ee dagadiso. ⁵ Gamenee goo eligili odoo hagee bia Godee gooleede. Esiga beeamo susuga silesibulone mi goo ee eligimo silesibili. Osoloso mi odoo Godee gooleede poogoo oso dibada to mapoo medee duliso. ⁶ Esino iba Godeeyo odoo doloso doso. Esiga tei Godeeyo odoo oso ibada to medee duliso. Esino Godeeyo owolonee oso ibada to ee medee koo duli. Goo egeesee maga Dio Tei sabolo gamenee takeli dio sabolo medee hoodo agalaiso.

Godeeye sooloo deli

⁷ Tei telaga odoo emegei, iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Bei, sooloo deli goo ee Godee maga sibili. Esiga odoo agayo emegei sooloo dologa, yo Godeeyo owoloso, osoloso yo Godee gooleedooso. ⁸ Esino odoo agayo emegei sooloo delega poogooga, yo Godee gooleede. Bei, Godee yo sooloo deli. ⁹ Esiga Godeeye iba sooloo dala goo ee yebugulone owolo hedebe mipoo toowa hamapoo meiyi diso, iyo yimaga kookaiyo badoboso gie badeli talame. ¹⁰ Esiga tei sooloo deli goo hagooso. Iyo Godee sooloo deli goo osonee. Esino Godeeye iba sooloo dolone owolo meiyi diso, ibada goo tokenee maga talame, osoloso goo tokenee susuga peegoo togobigilame. ¹¹ Tei telaga odoo emegei, Godeeye iba diya egeesee sooloo dalaso. Esiga iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ¹² Edebeeyo Godee egele. Esino iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Osoloso yayo sooloo dala oso ibada kulodu kaulwuloso malaiso.

¹³ Esiga Godeeye o Dio Tei imapoo teneeso. Egeesee maga iba gooleedooso, iba Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso Godee ibolo hedebe doloso ka badoso. ¹⁴ Osoloso Ma Godeeye owolo mipoo toowa hamapoo meiyi diso, yayo mi odoo

oso gie badeli ee pidilone badalame. Osoloso iyo goo hagee ogoloso ka takomo silesiboso. ¹⁵ Esiga odoo agayo takolone, Yesu Godeeyo owolo dee takooga, Godee yibolo hedebe doloso badoso, osoloso yinosee Godee sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁶ Godeeye iba diya toowa sooloo dala goo ee olo gooleedooso. Esiga iyo Godeeye iba sooloo dala goo mapoo tei tolosa kibiya ka doso.

Godee yo sooloo deli. Esiga odoo agayo sooloo dolone badoga, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso nei Godee yibolo hedebe doloso badoso. ¹⁷ Iba goo meedilei beeamo mapoo ebilega kitulugu sabolo dabalame, Godeeye sooloo deli goo ee toowa poloso imapoo teneeso. Bei, iba Keliso masi mi hamapoo ka doso. ¹⁸ Edebeeyo Godeeye yo sooloo deli goo ee gooleedo daga, yo ebileime. Esiga sooloo deli goo toowa poloso egee molo oso ebili goo habigileiso. Esino iba Godeeye ibada tokenee eyo nei tenelai mapoo obuga, yayo sooloo dala goo ee imapoo kaulwule.

¹⁹ Iba susuga dobolone sooloo deliso. Bei, Godeeye daga malalo iba sooloo dalaga. ²⁰ Osoloso odoo heeso takolone, "A Godee diya gweliso," doloso see tei too odoo hegia sabolo badoga, yo gamenee takeli odoo oso. Bei, odoo egeesi masi oso tei too odoo yayo egeli sooloo delega badoga, yo Godee koo egeli kasee goalaiyo? ²¹ Kokodo takeli to hagee Godeeye imapoo olo teneeso. Odoo agayo Godee diya gooleega, emegei tei too odoo sabolo diya sooloo dalai tekepo.

5

Godeeyo owolo mapoo tei talai goo

¹ Esiga edebeeyo tei tolone Yesu Godeeye hesia Keliso daga, yo Godeeyo owolo oso. Osoloso odoo agayo Ma Godee gooleega, yo Godeeyo owolo dio sooloo doloso. ² Iyo Godee diya goolone, yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesiboga, oso iyo Godeeyo owolo dio sooloo dala goo ee gooleedooso. ³ Bei, iyo Godee gweli goo eyo bei hagooso. Iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesibileiso. Osoloso yayo kokodo taka to ee imapoo haga kodiane. ⁴ Esiga Godeeyo owolo dio oso diayo tei too maga mi goo oso kitulugu ee dagadileso doso. ⁵ Esiga odoo agayo mi goo sabolo ha too kitulugu ee ka dagadiyo? Edebeeyo Yesu Godeeyo owolo dolone tei toga odoo oso, mi goo sabolo ha too kitulugu ee dagadileso badoso.

Kookaiyo gie badeli Yesu mapoo moloso

⁶ Osoloso Yesu mi hamapoo sibilesa, Godeeyo owologo dalame howo sawwidiso. Osoloso homo bulubo magoo mapoo tolone o sawo sologobuguso. Esiga Yesuye mi

hamapoo simi ee hedebe howo sawwidilame sibile. Esino howo sawwuduloso sawo sologobigilame ka simi. Osoloso Dio Tei oso tei goo hagee imapoo takooso. Bei, Dio Tei oso hedebe tei goo ee takemeliso. ⁷ Esiga goo bakadio hedebe di hagooso Kelisowo goo ka eligiso. ⁸ Goo ee Dio Tei, osoloso howo sawwidi, osoloso sawo sologobugu goo oso imapoo Kelisowo goo ka yiligebuguso. Ee ma kulodu goo bakadio hedebe di oso goo hedebe eligiso. ⁹ Esiga edebeeyo egei goo ee imapoo yiligebuguga duloso, iba tei teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye imapoo egee takoo goo diya toowa. Esiga iyo duloso medee kibiya kookoodalai tekepo. Bei, yayo imapoo owolowo goo ee tei goo takaso. ¹⁰ Esiga odoo agayo Godeeyo owolo mapoo tei toga, Godeeye owolowo goo maga tei goo taka to mapoo o sooloo ma kulodu tei too osee moloso. Esino odoo agayo Godeeye owolowo goo mapoo tei goo taka to mapoo tei telega poogoo odoo oso Godee gamenee takeli odoo, deliso. ¹¹ Esiga Godeeye imapoo owolowo goo mapoo tei taka to hagooso. Godeeye imapoo badoboso kookaiyo gie badeli teneeso. Gie badeli egee owolo Yesu maga imapoo ka teneli. ¹² Osoloso edebeeyo owolo Yesu mapoo tei toga, yimapoo gie badeli egee olo moloso. Esino odoo agayo Godeeyo owolo mapoo tei telega poogooga, yimapoo gie badeli egee mauwe.

Yoneeye to hamameedee taka

¹³ Esiga ayo Godeeyo owolo mapoo tei telaga odoo nimapoo to hogugu susuga hagee ka tonowa, niyo badoboso kookaiyo gie badeli too goo ee gooleedalame. ¹⁴ Esiga iba gooleedooso, iyo Godee yimapoo takolone iyo goomoga goo ee yayo goomoga goo sabolo tobuloso woosaga, yayo ibada to duleiso. ¹⁵ Egeesee ma kulodu yayo iyo yimapoo taka duso doloso, ogoo goo yimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo teneliso.

¹⁶ Esiga edebeeyo emegei tei too odoo oso telega pagalai tokenee tomolo ogoga, yo dokodoo takalai tekepo, Godeeye o gie badeli pidilame. Esiga ayo hagee takoo goo ee, odoo teli mapoo koo ido dili goo ee taka. Esino teli mapoo ido dili goo tokenee moloso. Esiga ayo hagee takoo goo ee, teli mapoo ido dili goo tokenee teli odoo ee halo dokodoo takalame ayo koo takooso. ¹⁷ Tekepo goonee susuga egee, tokenee goo oso. Esino tokenee susuga oso teli mapoo koo ido dili.

¹⁸ Esiga iba gooleedooso, edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo owolo Yesu yayo yo medee bamoloso. Osoloso tokenee odoo Saitenso yo tokenee

palaime. ¹⁹ Esiga iba gooleedooso, iba Godeeyo owolo dio. Esino imaga mi toowa ma peegoo egee do Saitenso bamoloso. ²⁰ Osoloso see iba gooleedooso, Godeeyo owolo olo simiso. Osoloso yayo imapoo goo gweli medee tekepo olo teneeso, iyo tei Godee gooleedalame. Esiga iyo tei Godee sabolo, osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga Yesu tei Godeeso. Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli yimaga imapoo ka teneli.

²¹ Esiga mawe dio emegei, niba medee badolone gamenee godee maga peegoo dooboobigi.

2 Yonee Yoneeye to see tobu hogugu

2 Yonee booka goo eyo bei

Daga Godeeyo to eligimo silone, odoo eligimo silesibili oso mi hee maga hee mapoo du. Osoloso mi hee maga hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to takomo silesibiso. Osoloso mi ee ma kulodu tei telaga odoo oso diba medee pidiso. Esino Godeeyo to takomo silesibili odoo mooloogoodoo ee ma kulodu gamenee goo eligili dibada mooloogoodoo onosee silesibiso. Esem diye di odoo Yoneeye goo hagee ogoloso tei telaga odoo oso gameenee goo eligili odoo pidiyaga to hagee ka hogugu.

¹⁻² Esiga tei telaga odoo nibada amawe ayo Godeeye hesia wee osoloso owolo dio mapoo to hogugu hagee ka teneeso. Ayo niba diya gooleeso. Hebebe ayo niba diya koo gooleeso. Esino tei goo gooleedoo odoo susuga sabolo niba diya goolone doso. Bei, tei goo ee ibada sooloo ma kulodu egee molo oso imapoo kookaiyo moloso osee malaiso.

³ Ayo dokodoo takooso, Ma Godeeye owolo Yesu Keliso sabolo oso odoo susuga iba sooloo dolone pidilame, osoloso imapoo mesie goo tenelame. Bei, iyo tei goo mapoo tei toloso emegei sooloo dala sabolo doso.

⁴ Esiga nee holaiso aboso Ma Godeeye kokodo taka to mapoo tei toloso dodomo di duloso a diya goomogaso. ⁵ Osoloso wee emegei, to hogugu hagee namapoo dianee. Esino iyo daga du sooloo deli goo ee see ka hoguga. Esiga iyo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ⁶ Esiga sooloo deli goo eyo bei hagooso. Iyo Godeeye kokodo taka to ee medee dadalai tekepo. Bei, niyo Godee diya goolee sabolo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Esiga niba daga hoogoo goo hagee olo duso.

⁷ Esiga gamenee goo eligili odoo bei oso mipoo toowa hamapoo silesiboso. Odoo egee bia oso silesibulone, Yesu Kelisoye tei odoo poloso mi hamapoo silee goo ee koo eligili. Osoloso odoo agayo goo hageesee eligimo siloga, yo gamenee goo eligili odoo oso, osoloso yo Keliso mapoo ha teli odoo oso. ⁸ Esiga niba medee debbee, gamenee goo eligili eyo to mapoo tei tolone, Godee maga nei telega peegeeyaga. Esiga niyo tou toowa too eyo nei talame, medee kibiloso ka debbee. ⁹ Osoloso edebeeyo Kelisoye eligi kibiya kookodelega poogoloso, see eligi hee mapoo yayo diya kookoodoga,

yo Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino odoo agayo Kelisoye eligi kibiya kookoodoga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁰ Esiga odoo agayo Kelisoye eligi goo ee eligimo sibilega, see eligi hee eligimo siboga, emegei doloso nibada mosopoo na ido di. ¹¹ Bei, odoo agayo odoo hageesi masi sabolo emegei daga, yayo o tou tokenee too sabolo hedebe deeso.

¹² Ayo nimapoo takalai goo abo moloso. Esino wulo to hogugu oso nimapoo takalai a koo goomogo. A mawo nimapoo sibiles nibolo hodobo to kalai ee a goomogoso. Osoloso ayo omapoo siboga, iyo hodobo goomoga poudileiso.

¹³ Esiga Godeeye hesia noomoo eyo holaiso diayo emegei di to namapoo ka taka.

3 Yonee Yoneeye to see bakadio hedebe di hogugu

3 Yonee booka goo eyo bei

Yoneeye to hogugu hagee tei too odoos Gaiyus mapoo teneeso. Bei, Gaiyuseeye Godeeyo to eligimo silesibili odoos oso o mi mapoo sibume, yayo pidi goo ee dume. Osoloso sosee wiligi odoos taba Diotelepes mapoo yayo gowe to hamapoo hoguguso. Bei, odoos hagooso Godeeyo to eligimo silesibili odoos pidilei gowolone odoos abosos diba pidiyaga hamaga takeliso.

¹ Ayo gooma odoos Gaiyus, tei telaga odoowo namawe ayo no diya gweli namapoo to hogugu hagee ka tonowa.

² Ayo gooma odoos, a tei toso, no pailega medee tekepo bado malaiso. Esino ayo no halo dokodoo takooso, nayo goo susuga ee ma kulodu medee tekepo badalame. Esino a gooleedoosoo, no tei too ee ma kulodu tekepo badoso. ³ Osoloso tei telaga odoos emegei abosos sibilesos, nayo tei goo mapoo kibiya kookoodolosos osee dodomolo goo ee takeme duloso, a diya goomogaso. ⁴ Esiga goo abo toowa oso amapoo goomoga toowa koo teneli. Esino mo awe diayo tei goo ee deedeega ogolosos, a diya goomegeliso.

⁵ Ayo gooma odoos, nayo to tekepo eligimo silesibili odoos oso eligimo silone, nee mi mapoo odoos soo masi siboga, nayo egee pidi goo ee tekepo. ⁶ Osoloso diayo sibilesos nayo sooloo dala goo sabolos bado goo ee ibada sosee hamapoo sibilesos takasos. Godeeyo to eligimo silesibili oso nee mi mapoo sibilesos see dilame doboome, diayo eli domopoo nalai nei dimapoo tenelone, Godeeye goomoga goo sabolos tobulosos tenee. ⁷ Bei, diba Keliso halo, tou tomos silesibulone, tei tele poogoo odoos magabi koo teli. ⁸ Esiga Gaiyus no asalos diba medee pidilei tekepo. Iyo odoos hagee bia pidiga, diayo to tekepo eligimo silesibili sabolos hedebe dolosos dabalaisos.

⁹ Osoloso ayo goo hamaga sosee omapoo to hogugulosos olo teneesos. Esino Diotelepe-seeye to ee dulosos mesile. Bei, nima kulodu sosee mapoo yayo wiligi dolosos badalame diya goomogaso. ¹⁰ Esiga ayo siboga, yayo goo tokenee teli sabolos osolosos ibada goo magagamenee taka goo ee woola yiligebigileiso. Osoloso yo goo hedebe egee moodele. Esino yayo Godeeyo to eligimo silesibili o mi mapoo siboga, hamaga takeliso. Osoloso see sosee odoos oso Godeeyo to eligimo silesibili odoos ee pidiyaga, yayo hamaga takeliso. Esino ee ma kulodu yayo taka tei telega poogolosos,

sosee odoos abo oso Godeeyo to eligimo silesibili odoos pidiga, yayo diba sosee magapeegoo mageliso.

¹¹ Esiga ayo gooma odoos, tokenee odoos eyo goo ogolosos o goo ma malos na peede. Esino goo tekepo hedebe ee temelee. Odoos agayo goo tekepo ee tomologa, yo Godee sabolos hedebe dolosos badosos. Esino odoos agayo tokenee goo tomologa, yo Godee gooleedele. ¹² Esiga odoos susugas oso Demetiliyus odoos eyo goo tekepo delisos. Osoloso o susos tou too oso tei goo sabolos tebilisos. Osoloso iba noseeyo tekepo odoos dee takeliso. Esiga no olo gooleedoosos, iba tei goo hedebe ee takeli.

¹³ Ayo namapoo goo abo takalais molosos. Esino wulos to hogugu oso namapoo takalai a koo goomogo. ¹⁴ A mawo namapoo sibilesos nobolos hodobos to kalai a goomogo.

¹⁵ Esiga ayo dokodoo takoosos, Godeeye namapoo mesie goo tenelame. Osoloso nee odoos diayo namapoo dibada emegei di to takasos. Esiga nei nayo ibada odoos omapoo egees do mapoo, ibada emegei di to dimapoo takee.

Yuda Yudaye to hogugu

Yuda booka goo eyo bei

Yuda booka hoguguli odoo hagee Yesuwo omolo Yuda oso malaiso. Esiga yayo tei telaga odoo susuga mapoo pidi to hagee hoguguloso teneeso, diayo gamenee goo eligi mapoo tei teyaga. Bei, gamenee eligili odoo oso tei telaga odoo ee peegoo gilimado di ogoloso.

¹ A Yuda, Yesu Kelisowo tou teli odoo, osoloso Yemeseeyo omolo. Ayo Ma Godeeye hesia odoo nimapoo to hogugu hagee ka tonowa. Bei, Ma Godeeye niba sooloo deliso, osoloso Yesu Kelisoye niba medee ka bamoloso. ² Ayo Godee mapoo taka, yayo sooloo deli goo sabolo, osoloso mesie goo sabolo, osoloso Godeeye niba gweli goo oso nimapoo toowa doloso ka malame.

Gamenee goo eligili odoo dia goo maga kokodo taka

³ Tei telaga odoo emegei, iyo Godee maga gie badeli pidili too goo ee ayo olo daga nimapoo hoguguloso tenelame diya goomogaso. Esino ayo goo hee maga to hogugu hagee ka tonowa. Godeeye opusomo dee koo seli tei goodee eligi ee o odoo imapoo teneeso. Esiga tei goodee eligi egee odoo aboso see opusomo diaga, niyo medee bamelee. ⁴ Bei, gamenee eligili odoo oso tei telaga odoo masi nibada mooloogoodoo ma kulodu galaga sibilesio nibolo hodobo ka doso. Esiga odoo hagee biaso eligilone, Godeeye iba sooloo dolone pidilone, iyo goo tokenee talai koo hamaga takeli doloso eligiliso. Osoloso adaba sobo sabolo giso sabolo goo heli talai ee tei mauwe deliso. Osoloso see diayo ibada wiligi odoo Lodee Yesu Keliso mapoo goweliso. Osoloso odoo hagee biaso Godee mapoo mesilega silesibiliso. Esino Godeeye odoo hagee bia dia goo maga goo midilame daga hoogoo to olo edidi magooso.

⁵ Egeesi ma kulodu ayo goo niso gooleedoo ee see nimapoo medee eligilei, a goomogo. Esiga niba goolee, Godeeye Isalael odoo pidilone, Isipi mi maga peegoo gilimado diso. Esino see hamamee Isalael odoo abo yimapoo tei tele poogoo odoo ee yayo piluguso. ⁶ Osoloso niba

goo hee hagee goolee. Godeeyo momaiye aboso kitulugu Godeeye dimapoo tenee sabolo tou talai goomegelega, wulo see abaga kitulugu toowa talai ee goolone, mi Godeeye dimapoo tenee ee poogoloso diyadeeso. Esemee Godeeye diba ki ti moloso kookaiyo osee meli oso tiegisaloso wulu neliga poogoo mapoo huyasoloso doso, biame hamameedee mapoo dia goo ee ka midilame. ⁷ Osoloso Sodom mi sabolo, osoloso Gomola mi sabolo, osoloso mi pepuso abo koola omapoo bumodi dibada goo ee, niba goolee. Momaiyeso goo tokenee too egeesi masi diayo tooso. Bei, mi omapoo adaba sobo sabolo giso sabolo heli teli goo tokenee oso molone, gisoso emegei giso sabolo goo heli teliso. Esiga Godeeye dibada mi ee douso nadalame dou toosooso. Odoo egee bia dimapoo, osoloso momaiye egee bia dimapoo peledaba goo oso, Godeeye goo tokenee teli odoo dia goo tokenee eyo nei dala dimapoo tenelai goo ee eligiso. Dala goo hagee kookaiyo moloso osee meli Dou mi ee takooso.

⁸ Egeesi maga gamenee eligili odoo hagee bia onosee egeesee seliso. Diayo dia sapoo tieli ee Godee maga sibili dolone, ee dodolone, dia suso goo tokenee teliso. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dobolone, Godeeyo momaiye susuga eyo goo maga to tokenee takeliso. ⁹ Esino momaiye susuga dia wiligi odoo Maikoleeye Saiten sabolo Moses ta eyo kou maga toso agadiga* omapoo, yayo Saiten mapoo to tokenee hee takele. Esino yayo wulo Saiten mapoo egeesee takaso, "Godeeye namapoo nei dala tenelaiso," diso. ¹⁰ Esino gamenee goo eligili odoo hagee biaso goo diayo gooleedele poogoo maga to tokenee takeliso. Osoloso diba gala seebeeso dieso goomoga goo teli egeesi masi doso. Esiga dieso goomoga goo ee tolone egee do ogoso diba tokenee peliso. ¹¹ Esiga diba dala talaiso! Bei, diayo Keineeyo goo deede mago. Bei, Keineeyo omolo wooloomaso. Osoloso diayo Balameeyo goo* ee dodolone, molee talame goolee maga tokenee tolone ka doso. Osoloso diayo Kolayo goo* ee dodolone, Godeeyo to mapoo mesilega doso. Esiga Godeeye diba tokenee palaiso.

* **1:9:** Maikol dio Saiten dio toso agadiga - Moses teme, Godeeye Maikol mapoo takolone, Moses tayo kou todileso midooso, diso. Esino Saitenso Maikol dio toso agadilone egeesee takaso, "Amapoo kitulugu moloso Moses tayo kou todilei. Bei, Moseseeye Isipi odoo hee woolooma maga," diso. Esino Maikoleeye Moses tayo kou ee Saiten mapoo tenelai godoogaso. * **1:11:** Balameeyo goo - Balam yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo. Daga hoogoo Moseseeye badebei biame omapoo yo badebeiso. Esino yo Isalael odoonee. Yo molee talame goolee maga, yayo Godee mapoo wegigaso. * **1:11:** Kolayo goo - Daga hoogoo Kolaye Godee mapoo wegigime, mi goodaso. Esemee o odoo sabolo mi ma kulodu misigedubuloso miso togoo doloso wediaso. Esiga oposusu hagee Namba 16.1-35 mapoo moloso.

¹² Esiga niyo emegei sooloo deli wo ne* ee ma kulodu odoo hagee biaso dieso nediliyo diba ono diya goolone, similega wo nalagalis. Goo egeesi maga diba bi subugobolo masi dobolone, niyo debei ee tokenee polone ka doso. Osoloso osoko biame mapoo howo hemiye mologa, howo sibilega pooso guobigili diba egeesi masi doso. Osoloso diba homo su oso ko peli biame mapoo ko pelega pegeli egeesi masi doso. Osoloso diba homo siliga peegoo alaga bigili egeesi masi doso. ¹³ Esiga abei mapoo howo ki toowa sibulone makawo sabolo sibili egeesi masi, diayo dia simili goo woola egeesee eligiliso. Osoloso diba kei ma dokodoo giwo boobadomo sili egeesi masi doso. Esiga Godeeye wulu goodomou olo mopoodoo dooso, diayo neliga omapoo kookaiyo dobosoo osee dabalame.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga Adameeye balomo simi ee ma kulodu amawe dio 7 omapoo badeli Inokeeye malalo gooso peledabalai omaga takolone, odoo hagee bia dia goo maga egeesee takaso, "Niso ege, Lodeeye o momaiye diya bei sabolo siboso, mi odoo susuga dia goo ee midilame. Osoloso Godee mapoo koo mesili odoo oso goo tokenee too sabolo, osoloso Godee maga duwa taka eyo nei yayo dimapoo dala tenelame siboso," diso.

¹⁶ Esiga diayo goweli goo ee yilige bugulone emegei dia goo takomo silesibiliso. Egeeseelone diayo suso goomoga goo mapoo dodomo silesibulone, dieso nediliyo diba teiba dolone si howeliso. Osoloso see diayo odoo abo maga bi diayo goomegeli ee talame to hadaliso.

Tei too mapoo kibiloso debee

¹⁷ Esiga emegei, niba ibada Lodee Yesu Kelisoye Diye di odoo oso malalo gooso peledabalai taka ee goolee. ¹⁸ Bei, diayo nimapoo egeesee takaso, "Lodee mapoo osoloso o odoo mapoo manolone duwa takeli odoo oso biame hamameedee mapoo sibileiso. Osoloso diayo sibileso dia suso goomoga goo susuga ee tolone dabalaiso,"

diso. ¹⁹ Esiga odoo hagee biaso tei too ma kulodu debeli odoo ee domo piliso. Osoloso diba nosee mipoo hageeyo goo goomegeli odoo oso. Osoloso dibada kulodu Dio Tei mauwe.

²⁰ Esino tei telaga odoo emegei, Godeeyo goo maga tei eligi goo mapoo niyo olo tei tooso. Esiga tei eligi goo ee ma dokodoo nibada gie badeli ee moso masi tege. Osoloso Dio Teiso kitulugu maga Godee mapoo takolone debee. ²¹ Osoloso Godeeye niba sooloo dolone badoso doloso goolone, Godee mapoo hegi sibileso debee. Osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dala maga kookaiyo badoboso gie badeli ee talame dulone bolone ka debee.

²² Osoloso tei too kibile poogoo odoo ee sooloo dolone pidilone debee. ²³ Osoloso odoo aboso Dou mi mapoo diyadeega, niyo ogoloso see saga gilimado sibe. Osoloso nee odoo oso goo tokenee toga, diba medee sooloo dala sabolo pidilone dobolone, niso nediliyo medee bamelee, niba nosee dibada goo tokenee hedebe omapoo dedeyaga.

Godeeyo hu dokodoo poude

²⁴ Godee yo kitulugu. Esiga yayo niba bada tei too homodobiyaaga niba pidilei, yo teiba. Osoloso yayo niba goo tokenee mauwe odoo doloso, niba o mudugiyopoo dabalame gilimado sibilei, yo teiba. Esiga niba omapoo goomoga sabolo dabalaiso. ²⁵ Esiga iyo Godeeyo hu dokodoo poudumo. Bei, Godee hedebe hagoso ka badoso. Osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye iba halo tou too maga Godeeye ibada gie badeli pidiso. Esiga hedebe yayo toowa doloso ka badoso. Osoloso yayo bi susuga eyo wiligi odoo doloso ka badoso. Osoloso kitulugu susuga ee yimapoo moloso. Bi susuga moodelega badolone, yo egeesee badebeiso. Osoloso yo epedee hamapoo egeesee badoso. Osoloso yo see hamamee kookaiyo osee egeesee badalaiso. Goo hagee tei goo.

* **1:12:** emegei sooloo deli wo ne - Daga hoogoo tei telaga odoo oso mooloogoodoloso, diayo hedebe doloso emegei sooloo dolone debeli goo ee kauwulame nei naliso. Osoloso diayo wo ne hoo poogolone Yesu gooleebugu wo naliso.